

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Ma. 1354

Math 1381

UNIVERSITÄTSPBILIOTHEK GENE

GINÆCEVM

CHIMICVM

Bibliothecæ seu Lenam 1749

CONGERIES PLVRIVM AVTHORVM

Qui in Artem Hermeticam de Lapide Philoso-
phico scripserunt., quorum Tractatus nec
in Theatro, aut alio Volumine vique
adhuc simul impressi fuerunt.

*Supradictorum tum librorum tum Authorum cata-
logus sequenti pagina continetur.*

IN GRATIAM STUDIOSORVM ANIMORVM

Qui huius Artis noticiam sectantur.

VOLVMEN PRIMVM.

LVGDVNI, M.DC. LXXIX.

Apud Io: de Treuis.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
1911-1912
OFFICE OF THE DEAN

TO THE STUDENTS OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO
The University of Chicago is a place where
the highest standards of scholarship and
character are maintained. It is a place
where the student is encouraged to
develop his individuality and to
contribute to the progress of the world.
The University of Chicago is a place
where the student is encouraged to
develop his individuality and to
contribute to the progress of the world.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
1911-1912
OFFICE OF THE DEAN

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
1911-1912
OFFICE OF THE DEAN

ELENCHVS TRACTATVVM & Authorum

GABRIEL Arabis Summa Perfectionis magisterij pag. 1.

EIVSDEM Libellus Investigationis pag. 16.

GEORGI HORNII Medulla Alchimie in aphorismos contracta ex Gebro desumpta pag. 180.

IOANNIS BRACESCHI Dialoghi duo Prior Gebri sensum explicans pag. 21.

Alter Lignum vitae nominatus, Raimundi doctrinam, & misteria occulta artis pandens pag. 332.

INCOGNITI Authoris Brevis Libellus Mirerum Philosophorum dictus pag. 340.

AUTHORIS in Anagoritate cogniti Libellus alter, siue restrictus theoreticus, Radius ab Umbra vocatus cum eiusdem breui dialogo pag. 368.

OLIVERI de Oliuerijs tractatus duo. Vnus de lapide Philosophico conficiendo, Alter de auro portabili pag. 415.

PANTHALEONIS Sophiae periti Bisolus metallicum, siue medicina duplex pro metallis & hominibus. pag. 433.

IOANNIS BELYE Angli tractatus singularis chemicus pag. 494.

Ber-

Bernardi Com. teruirensis tractatus alter pag.

503

Quibus Apendicis loco accessit

HAQVILAE THVRINGI ex manuscripto doctrina, & ex Epistolis Eduardi Kellersi & ex theoricis Ioannis Isaaci Holandi pag. 510

INCERTI authoris liber de principijs naturalibus, & principijs Artis. pag. 517

IOANNIS DAVSTENII Angli Visio in Chemicam pag. 548

AVICENNAE de materialibus liber Paruus

pag. 554

ALEXANDRI REGIS Epistola abditam Philosophici lapidis compositionem declarans pag. 561

AUTHORIS ignoti opusculum Philosophici Lapidis secreta methaphoricè describens pag. 566

MELENI Philosophi antiquissimi allegoria, profundissimum Lapidis arcanum perfecte continens pag. 569

RECAIDIBI Rhodiani, & Katis Regis Persarum Fragmentum de Materia Phisici Lapidis pag. 575

LYX OBNUBIATA Suapte natura resurgens: vera de lapide Philosophico Theorica: Pars Prima. pag. 579

404 507

-158

I
GEBRI ARABIS

CHYMI A

S I V E

Summa Perfectionis Magisterij
In duos Libros diuisa.

P R O O E M I V M,

*De modo tradendi hanc artem, &
de idoneis discipulis, &
scopo libri.*

C A P V T I.

OTAM nostram metallorum,
transmutandorum scientiam, quam
ex libris antiquorum Philosopho-
rum abbreviauius, compilatione
diuersa, in nostris voluminibus,
hic in vnā summā redeimus
Et quæ in alijs libris à nobis scriptis
diminuta existunt in hac summā

perfectionis traditione, compensauimus, ipsorumque
defectum breui oratione supplenuimus, similiter, &
quod occultatum fuit à nobis in parte vna alibi, mani-

A

festā

festauimus illud in eadem parte, hoc nostro volumi-
 ne: Ut sic prudentibus complementum tam excellen-
 tis nobilisque partis philosophia patefiat. Scias igitur
 Charissime in hoc volumine huius artis operatione
 in capitulis generalibus vniuersaliter sine diminutione
 al qua sufficienter contineri. Per Deum, qui secundum hunc
 librum operatus fuerit, verum finem huius artis se
 inuenisse letabitur. Sed scito charissime, quod qui principia
 naturalia in philosophia ignorat, multum remansit ab hac
 arte nostrorum non habeat radicem veram super quam inten-
 tionem suam fundat. Ille vero qui principia cognouerit
 naturalia, & causas mineralium, propinquus est: Non
 tamen adhuc ADEPTVS est veram radicem seu fi-
 nem profectum huius artis occultissimam, licet habeat
 faciliorem aditum ad artis huius principia, quam is
 cui cadit ignorantia super mentem eius de modo ac
 progressu huius nostri operis, & scito quod his parum
 remouetur ab artis introitu. Qui vero scierit omnia
 principia nature, & causas mineralium, & modum gene-
 rationis eorundem, qui ex intentione nature consistit, parum
 quidem ab isto, de operis complemento aufertur, sine quo
 tamen non potest perfici scientia nostra, quod ars in omnibus
 sequi non valeat naturam operationibus, sed imitatur eam in
 quantum potest. Charissime igitur fili secretum illud
 tibi pandimus, quod in hoc inquirentes hanc artem errant,
 quia naturam in omnibus differentiis proprietatum actionis imi-
 tari desiderant. Labora itaque studere in nostris volu-
 minibus, precipue in hoc libro, & dicta nostra sap-
 tissime in corde tuo reuolue. Ve intentionem ex no-
 stra loquente modo veram elicias, in ijs enim inuenies
 super quibus intentionem tuam fundare possis, & scies
 ex eis errores à te repellere, & in quibus imitari na-
 turam possis in artificio nostri famosi, ac ingeniosi
 operis.

Divisio Libri.

C A P V T I I.

Primo igitur breuiter ponamus impedimenta omnia, quibus in hoc opere artifex impeditur, ne verum finem adipiscatur. Et tandem dicemus ea, quæ artificem huius operis in se habere expedit; & oportet. Secundo disputabimus contra ignorantes, & sophistas, qui propter suam ignorantiam ac impotentiam huius artis magisterium, profectumque inquirendo, artem interrimunt, & eam non esse affirmant. Ponemus ergo in primis omnes rationes, & persuasiones eorum, & postea illas euidentissime destruemus, ita ut prudentibus satis pateat illorum sophistarum argumentationes in nulla parte veritatem continere. Tertio disputabimus super principiis naturalibus quæ sunt de intentione naturæ, & ibidem super modo commixtionis eorum idem ad inuicem ab opere naturæ, & super eorum effecta secundum antiquorum philosophorum sententias. Quarto tractabimus principia quæ sunt de intentione huius nostri magisterij, in quibus imitari naturam possumus, & modum commiscendi, & alterandi secundum cursum naturalem congruum naturæ, cum causis suis, & experientiis manifestis, ut ex his artificis industria dilatetur ad reducendum ea ad huius operis ingeniosi intentionem.

Bernardi Com. teruirensis tractatus

503

Quibus Apendicis loto accessit

HAQVILAE THVRINGI ex doctrina, & ex Epistolis Eduardi I theoricis Ioannis Isaaci Holandi
INCERTI authoris liber de principibus, & principiis Artis.

IOANNIS DAVSTENII Angli micam

AVICENNAE de mineralibus III

pag. 554

ALEXANDRI REGIS Epistola Philosophici lapidis compositio-
rans

AUTHORIS ignoti opusculum P
Lapidis secreta methaphoricè
pag. 566

MERLINI Philosophi antiquissimi
profundissimum Lapidis arcanum
continens

RECAIDIBI Rhodiani, & Kalid
farum Fragmentum de Materie
pidis

LVX OBNUBIATA Suapte
gens vera de lapide Philosophi
Pars Prima.

• 224 •

• 224 •

• 224 •

• 224 •

¶ *impedimentis operis ex parte
corporis artificis.*

A P V T IV.

eraliter determinauimus huius operis
ma. Nunc vero specialiori te fili oratio-
in hoc capitulo, & magis aperte nar-
onia illa impedimenta plenissime ac se-
igitur, quod si ipse artifex non ha-
neta organa & sana, non poterit ad hu-
mentum per se ipsum deuenire; puta
vel in extremis detruncatus membris,
itur à membris, quibus necessario ars
tamquam naturæ ministrantibus. Si
pus debile seu ægrorū, sicut febricitan-
orum, quibus membra cadunt, vel
apitæ senum, & in extremo vitæ labo-
nius artis complementum per se nun-
e. His igitur naturalibus corporis im-
itur artifex in intentione sua.

*impedimentis ex parte animæ
artificis.*

A P V T V.

us capitulo vnum, in quo narrauimus
e absoluto & manifesto impedimenta hu-
ius

PRIMA PARS

LIBRI I

De impedimentis huius artis.

Diuisio impedimentorum.

CAPVT III.

SVnt ergo impedimenta huic operi superuenientia
 duo generalia, naturalis scilicet impotentia, &
 impensæ necessariæ defectus, vel etiam occupationes
 laborum extraneorum. Naturalem tamen impoten-
 tiam multiplicem fore dicimus. Ex parte scilicet or-
 gani artificis, & ex parte animæ ipsius. Ex parte
 autem organi artificis multipliciter, aut enim quia
 organum artificis sit debile, aut ex toto corruptum.
 Ex parte vero animæ similiter multipliciter, vel quia
 ipsa anima sit peruersa in organis ipsius propter organa
 nihil rectitudinis, vel rationis in se habentia, vel in
 corruptione, sicut anima insani vel fatui, vel
 quia est phantastica, contrariarum
 facile formarum susceptiua indebi-
 te, & de vno scibili ad illius
 oppositum extensua
 subito, & de
 vno
 velle; ad eius op-
 positum simi-
 liter.

PARS PRIMA.

5

De impedimentis operis ex parte corporis artificis.

C A P V T IV.

Iam tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc vero specialiori te fili oratione alloquemur in hoc capitulo, & magis apertè narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime ac seriatim. Dicimus igitur, quod si ipse artifex non habuerit sua completa organa & sana, non poterit ad huius operis complementum per se ipsum deuenire; puta si cæcus fuerit, vel in extremis detruncatus membris, quod non iuuabitur à membris, quibus necessario ars nostra perficitur tamquam naturæ ministrantibus. Si vero artificis corpus debile seu ægrotum, sicut febricitantium, vel leprosum, quibus membra cadunt, vel iam ætatis decrepitæ senum, & in extremo vitæ laborantium, ad huius artis complementum per se nunquam perueniet. His igitur naturalibus corporis impotentijs impeditur artifex in intentione sua.

De impedimentis ex parte animæ artificis.

C A P V T V.

Præmisimus capitulum vnum, in quo narrauimus sermone absoluto & manifesto impedimenta huius

jus operis ex parte corporis artificis dependentia. Restat
 nunc videre breuiter impedimenta quæ sunt ex parte
 animæ artificis, quæ maxima sunt impedimenta
 complementi huius operis. Dicimus igitur, quod si
 ipse artifex non habuerit ingenium naturale, & ani-
 mam perscrutantem subtiliter principia naturalia, &
 naturæ fundamenta, & artificia, quæ consequi pos-
 sint naturam in suæ actionis proprietatibus, nunquam
 inueniet huius artis præciosissimæ veram radicem.
 Sunt enim multi qui habent ceruicem duram & in-
 omni perscrutatione vacuam ingenio, qui, etiam vix
 sermonem communem intelligere queunt, & opera
 similiter vulgo communia cum difficultate addiscunt.
 Ab his etiam multi sunt qui animam habent, facillime
 phantasiam quamlibet opinantem, secundum quod
 credunt iam se verum inuenisse, quod phantasticum
 est totum, à ratione denium, & errore plenum, &
 à principiis naturalibus semotum, quoniam eorum ce-
 rebrum multis repletum phantasij, & fumositatibus
 non potest recipere veram rerum naturalium intentio-
 nem. Sunt etiam præter istos nonnulli qui mobilem
 habent animam, scilicet de opinione in opinionem,
 & de voluntate in voluntatem, & modo credunt hoc,
 & idem volunt sine rationis vllius fundamento, post
 illud vero parum, & aliud credunt, & aliud volunt,
 qui tam mobilis sunt animi, vt vix minimum eius ad
 quod intendunt valeant consummare, sed diminutum
 potius relinquunt. Sunt & alij, qui nullam ex rebus
 naturalibus possunt intelligere veritatem, non magis
 quam bestie, velut incurati, vesani, & pueri. Sunt
 autem alij, qui simpliciter contemnunt hanc scien-
 tiam, nec eam esse putant, quos & similiter hac
 scientia contemnit, & ipsos ab ipsius epulis, & sine
 preciosissimi operis procul repellit. Sunt denique &
 alij qui sunt serui pecunie, & auaritiæ, desiderantes
 hanc artem inuenire, & licet ipsam affirmant, & se-
 cundum rationem inuestigent. Impensas tamen inter-
 ponere timent, quare huius modi non consequuntur

finem

PARS PRIMA. 7

finem ipsius , propter pecuniae avaritiam . Ad hos
igitur omnes non pervenit scientia nostra . Qualiter
enim , qui eam ignoraverit , vel ipsam investigare ne-
glexerit , ad ipsam perveniet

De impedimentis externis opus im- pedientibus .

C A P V T VI

REduximus ad duo capitula impedimenta huius
magisterii omnia , ipsius finem retardantia , quae
sunt ex principijs radicalibus secundum naturam arti-
ficis . Expevit ergo tantum nunc narrare impedimen-
ta extrinsece supervenientia , ex contingentibus
fortunis , & casibus , quibus impeditur hoc opus glo-
riosum . Videmus enim quosdam ingeniosos , & astu-
tos , non ignorantes opera naturae , & eam in hoc
opere , in quibus fuerat possibile , sequentes , princi-
pijs , & omnibus eius operibus , quibus est investi-
gatio , & phantasia , in omnibus rebus , qui naturae
regulantur actionibus infra lunarem circulum , hi ta-
men ultima paupertate depressi , & impense omnis in-
digentia hoc tam excellentissimum magisterium co-
guntur postponere . Sunt & alij curiosi , huius mun-
di vanitatibus , curis & sollicitudinibus deventi , seq. om-
ni negotio seculari totos occupantes , à quibus haec
nostra scientia preciosa refugit . Iam ergo patet ex prae-
dictis , quae sunt ab hac arte retrahentia impedimenta ,
ne quis finem eius adipiscatur .

Epilogus qualem oporteat esse artificem.

C A P V T V I I .

Concludimus igitur ex prædictis , quod artificem huius artis, in scientiis philosophiæ naturalis optime eruditum esse , & ingenium naturaliter profundum habere, cum magno desiderio feruente in hoc artificio . Quia id quod per ingenium naturale non acquiritur , huic per artem , & doctrinam subuenitur . Oportet igitur altissima perscrutatione, & industria naturali adiuuari . Per doctrinam quantamcunque scientiam acquisiuerit , nisi ab industria etiam iuuetur naturali, ad nostras epulas tam præciosissimas non intabitur . In puncto enim errorem suum emendare poterit per suam industriam ; cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret , quoniam ars ab ingenio ; & ingenium ab arte iuuatur . Insuper necesse est ipsum artificem esse constantis voluntatis in operatione , ne modo hoc , modo illud attentare præsumat, quia in rerum multitudine ars nostra non consistit nec perficitur . *Est enim Lapis lunus: medicina una ; decoctio una ; in quo totum magisterium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, neque aliquid diminuimus, nisi quod in preparatione eius, superfluum remouemus .* Oportet enim artificem sedulo operi usque ad consummationem insistere , ne opus iam inceptum detruncatum, & diminutum dimittat, quia neque scientiam neque proficuum ex opere detruncato , et diminuto acquireret , sed damnum potius , & desperationem . Expedi etiam ipsum huius artis principia , & radices principales, quæ sunt de esse operis , non ignorare , quod qui princi-

pium

PARS PRIMA. 9

pium ignorat finem non inueniet . Nos autem narrabimus tibi , fili charissime , in hoc libro omnia illa principia ferme nec completo , nec non & prudentibus sufficienter aperto & manifesto , secundum omnem artis exigentiam competentem . Expedit etiam ipsum artificem mansuetum & tardum ad iram esse , ne forte subito propter iræ impetum iam inceptum opus dissipet & destruat . Similiter expedit vt pecuniam suam custodiat , ne præsumptuosus eam vane dilapidet & distribuatur ; ne si forte artem non inuenierit , relinquatur in miseria , paupertate , & desperatione , vel ne forte cum iam ad finem per suam industriam , & investigationem appropinquaret , consumptæ sint ipsius expensæ , & verum finem miser ex paupertate relinquat . Sicut qui à principio , cum adhuc artem ignorant , prodigalliter suum thesaurum totum exterminant , & cum iam affines arti & veritati fuerint , non habent vltro ex quo laborent . Vnde duplici tales in mœrore sepeliuntur , quia scilicet pecuniam suam inutiliter expenderunt & dissipauerunt , & scientiam hanc nobilissimam amiserunt . Non enim oportet bona tua consumere , quoniam vili præioso si huius artis principia non ignorauerit , et dicta nostra recte intellexerit ad artis verum complementum sine notabilibus expensis poteris peruenire . Si ergo pecuniam tuam perdideris , non attendendo præcepta nostra seu doctrinas quas tibi in hoc libro conscripsimus , nos vtrique non vilipendas inique , sed tuæ imputa ignorantiae & infelicitati . Non enim hæc scientia conuenit pauperi , vel indigenti : sed potius est ei inimica . Nec ad inueniendum nitaris operis sophisticam metam , sed nostro complemento intendas . Veruntamen ars nostra in potentia Dei reservatur , quam cui vult largitur , & subtrahit , qui est gloriosus & sublimis & omni iusticia & bonitate repletus , forte enim ex vindicta sophistici operis artem tibi denegaret , ibique neulum erroris & ex errore in infelicitatem & miseriam perpetuam detruderet . Miserrimus & infelix est , cui Deus semper post-

peris

peris sui atque laboris finem veritatem conspiceret de-
negat : nam vitæ spacium in errore concludit et ter-
minat , qui in labore constitutus perpetuo , omnique
infortunio et infelicitate obiectus , omnem huius se-
culi consolationem et gaudium amittit , vitamque
suam in mœrore absque commodo consumit . Stu-
deas autem fili cum in operatione fueris omnia signa
quæ in qualibet operatione , vel decoctione appereant
in mentem tuam recondere et sigillatim , illorumque
causas sedula lectione in nostris voluminibus in-
vestigare .

PARS SECVNDA,

*In qua ponuntur rationes artes
hanc negantium , deinde
confutantur .*

Divisio dicendorum.

C A P V T VIII.

QUoniam in summa vna huius libelli nostri iam
præmisimus tibi omnia impedimenta artis , et
doctrinam tradidimus ad huius artis adhaerentiam suf-
ficienter : Expediit modo secundum nostri propositi
intentionem contra sophistas et ignorantes disputare ;
Primo ipsorum rationes et motiva ponendo , secun-
dum quod promissimus in principio huius libri nos de-
terminaturos esse ; Dehinc vero eas omnes interimen-
do ; et manifesta ostensione nil veritatis continere
sapientibus probabimus .

Ratio

*Rationes quibus moventur hanc
artem simpliciter ne-
gantes.*

C A P V T IX.

Sunt autem diuersi qui negant artem et destruunt.
Alij simpliciter, alij ex datis et supponentibus illam
reprobant. Qui vero simpliciter artem illam negant
taliter opiniones suas corroborant, dicentes: 1. Quod
enim distinctæ sunt rerum species et diuersæ, et simi-
liter distinctæ elementorum ad inuicem in commixtio-
ne proportionibus, ab ingenio humano ignotæ. Igitur
commiscibilium proportionibus quibus acquiritur for-
ma rei et perfectio, ignoramus. Est enim asinus
diuersus ab homine in specie, quia multo diuersam
habuit elementorum in sui compositione proportio-
nem, sic et in ceteris rerum diuersitatibus est induce-
re; ergo et in mineralibus. Ignota itaque miscibi-
lium proportione qua acquiritur forma, et rei perfe-
ctio: quomodo et mixtum et miscendum formare
scimus? sed quia ignoramus Solis, Lunæ vel ele-
mentorum proportionem, igitur et formare ipsa
ignorare debemus. Ex his igitur concludunt; Inu-
tilis est ars ista et impossibilis. Similiter etiam aliter
arguunt, magisterium nostrum interimentes: 2. Di-
cunt enim, et si proportionibus elementorum ad inui-
cem bene scites, modum tamen commixtionis
naturalem illorum ad inuicem ignoras, quod in ca-
uernis et montibus et absconditis locis, hæc natura
procreat; Ergo cum modum mixtionis eorum
igno-

ignoras, et hoc facere similiter ignoras . 3 Similiter iterum arguunt . Etiam si proportionem et commixtiones bene scires ; calorem tamen , in commixtionis actione quo mediante res perficitur , penitus ignorares . Certam enim habet caloris quantitatem qua metalla in esse deducit , cuius mensuram ignoras , similiter et alias naturæ causarum differentias agentium nescis , sine quibus non posset natura intentionem suam complere . His ergo omnibus ignoratis totus agendi modus huius magisteri ignorabitur . 4 Amplius et alij arguunt , quod per experientiam videmus ; nam plusquam mille annis hæc scientia ad prudentium aures peruenit , quæ si possibilis esset et vera , millesies iam foret inuenta . 5 Similiter etiam cum philosophi non sunt in suis voluminibus ausi eam tradere , nec in eis veritatem repetimus manifestam ; satis per hoc est probabile , hanc scientiam non esse . 6 Similiter et multi huius mundi Principes thesaurum infinitum et philosophorum copiam habentes hanc artem adinuenire desiderauerunt ; non tamen ad hunc pretiosissimæ artis fructum pertingere potuerunt , hoc utique sufficiens argumentum est , quod ars hæc sit frivola , et merum commentum . 7 Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum sequi naturam non valemus : Asinum enim fingere ignoramus , et cætera similia , quorum mixtiones sunt debiles et manifestæ quasi sensibus , quare et multo magis metallorum mixtionem quæ est fortissima fingere ignorabimus , quæ est etiam nostris sensibus , et experientis , occultata penitus cuius signum est difficultas resolutionis elementorum ex ipsis . 8 Similiter etiam non videmus bouem in capram transformari , nec aliquam speciem in aliam per aliquod artificium reduci , quomodo igitur cum metalla differant specie , interis ad inuicem secundum speciem transformare , ut de tali specie talem speciem facias . Absurdum satis hoc nobis sibi videtur , et à veritate illata ex

principijs naturalibus semotum 9. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perficit, quomodo & tu in artificio transmutationis per annorum millia durare poteris, cum vix annorum centum metam pertingere valeas 10. Si tamen ad hoc utiq; taliter responderes, quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, in breui per artificio nostrum implemus, quoniam artificio in multis naturæ defectum complet. Dicimus tamen, aduersari nimirum quia & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint substantiæ suæ summi subtilissimi, qui temperata decoctione indigent, ut in seipsis secundum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & nō fugiat ab eis, & relinquat ipsos omni humiditate Mercuriali priuatos, qua malleationem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificio tuum volueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus & metallicis corporibus abbreviare, oportebit per excessum caloris hoc facere, qui non adæquabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est inspissatiuus, & mixtionis perfectiui, nō ignis excedens 11. Similiter etiam Esse & perfectio datur stellis, tanquam primis perficientibus, & mouentibus materiam generationis & corruptionis, ad non esse, & esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum peruenit vna stella, aut plures, ex motibus, ad situm determinatum in firmamento, à quo datur perfectionis esse, quia vnaquæque res ex certo situ stellarum acquirat sibi in momento, & non est solummodò vnus situs, imò plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem, distinctionem ab inuicem pernotare non possumus, cum nobis sint incogniti & infiniti. Quomodo ergo supplebis defectum in opere tuo ex ignorantia diuersitatum situum stellarum ex motu earum: & tamen si situm vnus, aut plurium stellarum certum, quo datur in metallis perfectio, scires, non tamen opus ad intentionem tuam perficeres 12. Non est enim alicuius operis præ-

paratio ad suscipiendum formam per artificium in instanti, sed successivè, ergo operi non dabitur forma, cum preparatio non sit in instanti. 13. Similiter etiam in rebus naturalibus iste est ordo, quod facilius est eas destruere quam construere, sed vix ausum possumus destruere, quomodo dicitur, & construere præsumimus. Præter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc artem divinam intermittere. Prædictæ omnes sunt persuasiones, & argumentationes sophisticarum, artem nostram simpliciter negantium. Rationes verò eorum, qui ex suppositione artem negant, ponam cum destructionibus suis in sequentibus. Dehinc verò, ad harum interruptiones nunc positarum transendum à nobis erit, prius ponentibus, super his veram intentionem, ad huius operis complementum.

Operatio fieri nec posse, nec debere, ut ars naturam in omnibus proprietatibus differentius imitetur: Et quædam de principijs metallorum cruda.

CAPUT X.

Dicimus autem, quod hæc principia, super quæ natura ipsa suam fundat intentionem, sunt compositionis

PARS SECVNDA. 15

his fortissimæ, & sunt sulphur & argentum vult, ut dicitur
quidam philosophi. Quia igitur sunt fortissime, & duris-
simæ compositionis, difficillimæ sunt resolutionis, quia
inspissatio eorum ad inuicem & induratio taliter, quod
sunt in eis concussio, & extensio per mallei compulsi-
onem absque contractione, non est nisi per hoc, quod
humidum viscosum, in ipsum ad inuicem commix-
tione saluatur per successivam & diuturnam inspissatio-
nem, & temperatissimam in minera decoctionem.
Sed regulam tibi tradimus generalem, quod non sit in-
spissatio alienius humidi, nisi prius fiat ex eodem partiū
subtilissimarum exhalatio, & partiū magis crassatū cō-
servatio. Itā quod sit humidum in mixtione superans sic-
cum, & quia vera commixtio siccæ & humidæ est, ut
humidum confertur siccæ, & siccum ab humido,
& fiat ex eis substantia vna suis partibus omnino homo-
genea & temperata, habens medium inter durum &
molle, & extensiva in contusione. Hoc autem non
fit nisi per diuturnam commixtionem humidæ viscosæ,
& subtilissimæ terræ ad inuicem per minima, quousque
humidum idem cum siccæ, & siccum idem cum humi-
do fiat. Sed huius substantiæ subtilis non fit resolutio
subita, imò valde paulatina, & in multis millibus anno-
rum. Et hoc idem, quod vniuersalis est illorum princi-
piorum substantia; si ergo subito fieret talis resolutio,
tūc non differat humidum à siccæ, propter fortem eo-
rum mixtionem, resolveretur utique humidum cum
siccæ, quare totum in fumum evanesceret, nec sepa-
rari posset humidum à siccæ in resolutione, propter for-
tem unionem quam habent ad inuicem. Huius utique
videmus manifestam experientiam in spirituum subli-
matione, quod cum in eis per sublimationem fiat su-
bita resolutio, non separatur humidum à siccæ, nec sic-
tum ab humido, ita ut dividantur in partes totalis com-
mixtionis eorum, sed tota ascendit eorum substantia,
huius partem de eorum componentibus dissolvitur. Re-
solutio ergo humidæ subtilis fuit successiva & aqua-
la, est causa inspissationis metallorum. Hanc autem in-

inspirationē, facere non possumus per hunc modū naturæ. Ergo in hoc sequi naturā non valemus. Non enim possumus naturā in omnibus proprietatum differentiis imitari, ut supra in præmio huius libri explanauimus. Nostra igitur intentio non est in istis principiis omnino naturā sequi, non in proportionē commiscibilium elementorum, nec in modō mixtionis ad inuicem ipsorum, nec in administratione huius caloris naturæ metalla inspissantis sicut natura operatur. Cum hæc omnia sint nobis impossibilia & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam artem negantium.

Confutatio rationum artem simpliciter negantium.

C A P V T X I.

SI dixerint ergo nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum ad inuicem, etiam æquationem caloris metalla inspissantis, causaque alias multas, & accidentia naturæ actionem sequentia, ignorare, Concedimus eis utique, sed propter hoc scientiam nostram diuinam non interimunt, quod nec scire volumus hæc, nec possumus, nec ad opus nostrum possumus peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus, aliumque generationis metallorum modum, in quibus sequi naturam possumus. Si verò dixerint, etiam philosophos, & Principes huius mundi hanc desiderasse scientiam, & ipsam non inuenisse: breuiter respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdam Principes (licet paucos,) & maximè antiquos, & sapientes, in nostro tempore repositos, iam ex sua industria, hanc

hanc constat indagasse scientiam, sed talibus nec ore, nec scriptis eam tradere voluerunt, cum indigni sint : Ergo, quia non viderunt aliquos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error, ut æstiment, nullos hanc inuenisse scientiam 3. Ad hoc etiam si arguant phantasticè, afferentes, impotentiam nostram non posse, sækem in debilibus mixtionibus naturam imitari: sicut in mixtione asini, vel bouis, Ergo similiter nec in fortibus; respondemus quod in arguendi modò ipsorum non cadat necessitas, qua coartemur artem nostram non esse concedere, quia tales à simili, vel à minori ad maius, suam corroborant phantasiam, & errorem in quibus non continetur necessitas, sed contingentia, ut in pluribus. Ostendemus quoque per aliam viam demonstrando, illos nullam assignare apparentem similitudinem inter debilem mixtionis compositionem animalium, & mineralium firmam, ac fortem. Et hoc idè, quoniam in animalibus & aliis viventibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solùm proportio, nec miscibilium proportionem, nec qualitas miscibilium, nec commixtio quæ sequitur ex illarum actione ad inuicem, & passione, quæ est ex aggregatione illarum primarum qualitatum. Sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, sine ab essentia quinta, vel à primò motore: Et hoc etiam secundum sententiam plurium dicimus, & huius occultum ignoramus. Idè hæc talia, licèt in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utique patet, quod non est defectus ex parte mixtionis, quod non perficiamus bouem, vel capram: sed ex defectu infusionis animæ. Quoniam sicut debilem, & magis debilem, sic etiam fortem; & magis fortem compositionem facere, viam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est, quàm in eis, & versatur illorum perfectio magis circa proportionem & compositionem, quam circa aliud. Idè cum in

ris minor sit perfectio: quam in aliis, quæ narrauimus, liberior hæc perficere possumus, illa vero non. Diuersificat ergo Deus altissimus, & gloriolus perfectiores ad inuicem multiformiter. Nemini quibus comparatio, quæ est secundum naturam, fuit debilis: In istis maiorem, & nobiliores perfectionem posuit, quæ est secundum animam: Sed quædam fortioris condidit compositionis & firmioris, sicut lapides, & minerales: verum in eis posuit minorem perfectionem, & ignobiliorem, & quæ est ex mixtionis modo, Rarior itaque, quod non est bona illorum similitudo; quoniam non ignoramus bouem vel capram formare ratione compositionis, sed formæ perfectiæ, quoniam perfectior in boue, vel in capra nobilior, & magis occulta est, quam quæ in metallo consistit 4. Si autem aliter arguant, quoniam non mutatur species in speciem; dicimus eos mentiri iterum, sicut consueverunt sæpius, quod & species mutatur in speciem, secundum hunc modum: quod Individuum vnius, in alterius speciem manifestè mutatur. Videmus namque vermem naturaliter, & per artificium in muscam mutari, & vitulum strangulatum in apes, & frumentum in lolium, & canem strangulatum in vermem per ebullitionis putre actionem. Sed hoc nos non facimus, facit autem natura, cui administramus. Sic etiam metalla non transformamus, sed natura, cui per nostrum artificium ingeniosum administramus, materiam præparamus, & viam disponimus, quoniam ipsa per se semper operatur, nos verò administratores eius sumus 5. Et si per aliam rationem taliter arguant, & suam corroborent sophisticæ opinionem, quod in millibus annorum natura metalla perficit, tu verò millibus perdurare non potes. Dicimus quod natura super principia sua secundum opinionem antiquorum philosophorum, agens perficit in millibus annorum; sed quia principia illa sequi non valeamus, ideoque siue in millibus annorum, siue in pluribus, siue in paucioribus, vel momento, hæc natura perficiat, non tenet illorum persuasio.

Quod

Quod autem in principiis imitari naturam non possumus, iam ex precedenti negativo sermone abbreviato determinauimus, & completionis sermone in subsequen-
 tibus demonstrabimus 6. Secundum tamen opinionem aliquorum prudentum, & perspicacium, intentio-
 nem suam subito natura perficit, scilicet vna die, vel breviori tempore. Etsi hoc verum sit, non tamen
 valeamus in principiis naturam imitari, quod manifestius ostensione sufficiente probauimus; residuum ta-
 men huius questionis confitemur, quoniam totum
 verum esse concedimus 7. Etsi dicant quod à certo situ
 unius, vel plurium stellarum, datur metallorum per-
 fectio, & esse, vel non esse, quem ignoramus. Re-
 spondemus nos, hunc situm, & motum nos non cu-
 rare, nec etiam ut illum sciamus necessario requiri.
 Quoniam non est species aliqua generabilium, & cor-
 ruptibilium, quin ex indiuiduis eius quotidie, & in
 omni instanti fiat generatio, & corruptio. Et ideo pa-
 tet, quod omni die situs salis stellarum est bonus, &
 perfectius quatuorlibet specierum indiuiduorum, &
 corruptius similiter. Non ergo expedit necessario ar-
 tificem stellarum situm expectare, licet esset utile,
 quod sufficit solum viam naturæ disponere, & admi-
 nistrare ut & ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus con-
 uenientibus, mobilium corporum. Nihil enim potest
 natura perficere sine motu, & situ mobilium. Vnde
 si naturæ artificium disposueris, & consideraueris, que-
 cumque ex contingentibus huius magisterii fuerint de-
 bite, perficietur sub debito situ per naturam sibi conue-
 nientem, absque consideratione illius. Cum enim vi-
 demus vermem ex eane, vel alio animali putrescibili
 deductum in esse, non confiteremur immediate situm
 stellarum, sed dispositionem aeris circumstantis, &
 alias causas putrefactionis perfectius, præter illum. Et
 tali consideratione sufficienter scimus vermes secun-
 dum naturam in esse producere. Natura enim sibi in-
 uenit convenientem situm, licet à nobis ignoretur 8. Et
 si dicant perfectionem in instanti dari, & preparatio-

nem nostram non in instanti fieri, & concludant e hoc, non perficitur per artificium, ergo ars est nulla: Dicimus capita illorum esse vacua ratione humana: & magis illos bestiis, quam viris assimilari. Concludunt enim ex præmissis, nulla se habitudine ad id, quod illatum est habentibus. Tantum ergo tenet hæc argumentatio, Asinus currit, ergo tu es capra, quantum & ipsorum. Et hoc idè: Quoniam etsi non fiat præparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quod forma, vel perfectio non possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio, sed habitatio ad suscipiendam formam 9. Si dicunt etiam, quod facilius est res naturales destruere, quam componere, ut ædes vno die possumus destruere, & vix centum diebus extruere, sed secundum eos autem destruere non possumus: Multo ergo minus componere poterimus. Respondemus eis taliter, quod ipsi in hoc non concludunt de necessitate, qua coartemur credere, aurum non posse construi. Nam cum difficulter destruitur, difficilius construitur, non autem impossibile est, illud posse construi, huius autem assignamus causam, quia fortem habuit compositionem, idèque difficiliorem habuit resolutionem, propterea difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibilem esse eius constructionem, quia destructionem artificialem ex cursu naturæ ignorant. Probanerunt fortè, quod sit fortis compositionis, sed quàm fortis fortitudinis compositionis sit, non probauerunt. Sufficiens utique tibi charissime fili, sophistarum phantasias attrulimus. Restat ergo ex quo te a tentum promissione fecimus, secundum viam promissionis, ad ea, quæ determinanda sunt ex rationibus artem negantium à datis, transire: tum ad ea venire determinanda, quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos operet disputare sufficientius in sequentibus. Post illam, verò determinationem etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia magisterii nostri. In prima tamen traditione singularem de vnoquoque principiorum

PARS SECVNDA. 21

rum faciemus sermonem, in sequenti vero vniuersalem . Ex nunc etiam vero ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones imprimis asseramus.

*Diuersæ opiniones eorum, qui
artem esse supponunt.*

CAPVT XII.

Hanc itaque artem supponentes, multiplices intentione diuersa fore comperimus. Alii quidem in spiritibus, alii vero in corporibus, Alii in salibus, & aluminibus, nitris & boracibus: Alii vero in omnibus rebus vegetabilibus hanc inueniri artem affirmant. Ex his autem omnibus hi secundum partem bene, & secundum partem male, hi vero secundum totum male hoc diuinum magisterium ponentes, tradiderunt illud posteris suis. Ex ipsorum autem multiplicitatibus errorum difficulter, & laboriose, coniectura longa, & tædiosa experientia, multorumque sumptuum interpositione, nos veritatem collegisse contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionem, & rationem sæpissimè militauit, & quasi desperationem aduxit. Blaphemati sunt ergo in æternum, quia blasphemias, & maledictionem posteris reliquerunt ex erroribus suis, quibus philosophantes perfuderunt, & non veritatem, sed Diabolicam instigationem potius post mortem eorum dimiserunt. Et ego blasphemandus sum, nisi errores illorum corrigam, & veritatem in hac scientia tradam totalem, prout melius expedit huic magisterio nobilissimo. Hoc enim magisterium occulte sermone omnino non indiget, nec etiam manifestò

penitus. Trademus igitur ipsum sermone tali, quem latere prudentes non accidat, mediocribus tamen profundissimus erit, fauos autem in se rebili ter excludat hanc eadem nostra traditione. Redeunt igitur ad propositum, dicimus quod qui in spiritibus hanc artem esse posuerunt, diuersi sunt, & hoc multipliciter. Alii autem in sulphure, & hunc affirmant, alii vero in marchasita, Alii in Tutia, alii in magnesia, & alii in sale Ammoniaco. Qui vero ipsam in corporibus posuerunt, similiter sunt diuersi, alii enim in Saturno, alii in Ioue, alii in quolibet aliorum corporum esse affirmant, alii vero in vitro, alii in gemmis preciosis, & alii in diuersitate aluminum, nitrorum, & boracium, alii vero in omni genere vegetabilium ipsam inueniri assignarunt, & illorum unicuique supponenti alius est aduersarius, secundum suam suppositionem. Et his aduersarius credit se arti simpliciter aduersari. Et ut plurimum utraque secta vana rationibus est.

Rationes negantium à datis: artem in sulphure suppositam.

CAPVT XIII

Qui igitur artem hanc in sulphure supposuerunt inueniri, in sulphure laborem impenderunt & ignorantibus eius preparationis perfectionem, ipsam magisterium diminutum reliquerunt. Crediderunt enim solum mundationem, & purificationem in ipso, perfectionis fore complementum. Hoc autem per sublimationem fit, idè quod adductum est intentioni contrarium, ut existimant, quod sola sublimatio in sulphure, sit perfectio preparationis in ipso, & hoc idem in suis

com-

compati videntur in Aethereo autumantes dixerunt. Venientes igitur ad projectionem, quæ est ad alterationis intentionem, viderunt illud aduri, & transire in fumum, & modicam in corporibus moram protrahere, & ipsa corpora relinquere, ab eis fugiendo, & inuenerunt ipsa corpora magis immunda, quam prius extiterunt, ante projectionem illius medicinæ. Quia ergo viderunt hanc delusionem in operis complemento; & longissimis temporibus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, in illorum peccatoribus fuerat reuolutum, & cum in illo non inuenisset, arguunt non posse in alio hanc inueniri, quare cum nec in hoc, nec in alio hac sola præparatione inueniatur, arguunt nusquam posse inueniri, & eam non esse.

Confutatio præcedentium.

CAPVT XIV.

Respondentes autem eis breuiter dicimus, eos in hoc magisterio minime sapere veritatem: Quia supponunt solum sulphur vulgi esse materiam nostram, & si vera hæc esset suppositio, tamen in modo præparationis sunt decepti, quia solam sublimationem sufficere crediderunt. Sunt enim, tanquam pueri, ex principio natiuitatis sue usque ad senectutem in domo conclusi, non purantes mundi latitudinem extendi ultra suæ domus latitudinem, vel ultra quam oculo possit conspici. Non enim hinc multis lapidibus, & aliis rebus laborem adhibuerunt. Manus enim suas à multis laboribus, & experientiis studiosis abstraxerunt. Idcirco non potuerunt sentire ex quo materia nostra eliciatur, & ex quo non. Ex quo autem manus suas etiam à laborum copia excusauerunt, quis laborum perfecti-

uus sit, vel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus, quia adurentiam in sulphure dimiserunt, & fugam, quæ non solum non perficit, verum etiam dissipat, & destruit.

Rationes negantium artem in arsenico suppositam, earumque confutatio.

CAPVT XV.

Alii vero in eodem, & suo compare arsenico hanc medicinam inueniri existimantes, & profundius speculantes, non solum per sublimationem remouere conati sunt terrestritatem, relicta tamen in illo fuga. Ad quorum projectionem similiter delusio superuenit, quia non adhæsit firmiter in ipsis corporibus, sed successiuè, & paulatiuè euauit in fumum, relicto corpore in priori sua dispositione.

Et hi similiter scientiam arguerunt interimentes, vt primi. Et

eisdem, vt primis respondentes artem affirmamus, quod eam

scimus, vidimus.

& veritatem propriis manibus tetigimus.

* * *

Ratio

Rationes negantium artem suppositam in Sulphure, argento viuo, tutia, magnesia, marcasita, sale ammoniaco, earumque confutatio, &c.

C A P V T XVI.

ALij quidam profundius in ipso viderunt, munda-
uerunt illud, & eius fugam, & adustionem, abstulerunt & factum est eis fixum terreum & mortuum, nullam dans fusionem bonam, nisi solam vitrificato-
riam: & ideo non potuerunt hac medicina in proiectione corporibus permisceri, & per consequens nec alterare. Ideoque arguunt ut primi, & eisdem respondemus sicut primis, quia opus diminutum & detruncatum reliquerunt, nec illud ex sua ignorantia cōplere sciuerūt. Ingressione enim quæ est perfectionis vltima, inquirere nescierunt. In omnibus similiter spiritibus alijs est idē modus preparationis, & delusionis, nisi quia in argento viuo, & tutia excusamur à maiori labore qui est ex remotione adustionis. Hæc enim sulphureitate & cōbustibilitatem adustibilem non habent, sed solam fugam, & terreitatem immundam. Magnesia vero & marchesita omne genus sulphureitatem habet, plus tamen marchesita: minus vero magnesia; fugam tamen omnes habent, plus tamen argentum viuum, & sal ammoniacum, minus verò sulphur, adhuc vero minus suum cōpar arsenicum, & adhuc minus marchesita, quinto vero & magnesia

minus illa, sexto vero, & ultimo minime omnium tutia. Vtraque tamen fuga participat; alia tamen plus, alia vero minus; & ideo propter illorum fugam spirituum, cuidam superuenit experimentatori delusio vehementer similis illorum operationibus preparationum et ipsorum projectionibus similiter. Ideoque, & ipsi arguunt & intermunt ut in sulphure supponentes, & eisdem ut in sulphure supponentibus respondemus.

Rationes negantium artem suppositam in spiritibus unâ cum corporibus figendis.

C A P V T X V I I.

Sunt autem alij intendentes in experientijs qui volunt spiritus in corporibus figere, nulla alia preparatione huius præueniente: sed eisdem delusio similiter merorem, & angustias attulit, & desperationem, & coacti sunt ex eo, hanc scientiam contemnere & contra ipsam arguere. Est autem turbationis illorum ac credulitatis causa hæc, quod in fusione corporum per ignem, spiritus corpora illa relinquunt, nec eis adherent firmiter: imo asperitatem ignis fugiunt, permanentibus in ea solum corporibus; quoniam pressuram impietatis ignis illi compati, propter fugam non possunt, quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter & quandoque delusio alia quia & cum iisdem corpora ignem effugiunt, & ratio est hæc, quia cum non fixi spiritus corporum profundo inseparabiliter adhererunt, spiritibus fugientibus necesse est corpora secum eleuare, quoniam volatilis summa, sunt.

inam fixi superat . Vnde & similiter ut primi arguunt,
et similiter ut primis , eis respondemus . Tota ergo
illorum reprobatio, et error hic est. Si corpora , fili
doctrinae , vultis convertere seu transmutare , tunc
si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit, per spi-
ritus solos contingere necesse est . Sed spiritus non
fixos corporibus vtiliter adherere vel adiungi non est
possibile , ut supra diximus ; imò fugiunt et corpora
inalterata et immunda relinquunt . Ipsos autem fixos
non est possibile ingredi cum sine terra , aere , aqua , quae
non funditur , et licet inclusi corporibus propter debi-
lem ignem fixi apparent , non tamen sunt , quia in
ignis expressione aut ab ipsis corporibus aufugiunt ipsis
manentibus , aut ambo simul recedunt . Cum igitur
in materia propinqua et magis affini , nullis modis
hanc artem inuenire sit possibile , in magis ergo remo-
tius inuenietur , ergo nusquam . Responso
utique nostra haec est ; quoniam quod scibile circa
hoc est , non totum sciunt , ideo nec operatum to-
tum inueniunt . Consequentis igitur vitium per insuf-
ficientiam ponunt ipsorum eorum robur .

*De negantibus artem in corporibus
suppositam . Et primo in plumbo
liuido , & albo , flanno seu Ioue ,
& eorum confutatio .*

C A P V T XVIII

Quidam autem hanc artem posuerunt in corpori-
bus , cum artem ad opus peruenirent delati sunt
cui-

existimantes plumbum vtrumque liuidum scilicet e-
bum, albedine non pura multum naturæ solis et lu-
assimilari et approximare: liuidum quidem multi
soli, lunæ veroparum; album verò lunæ multum, et
vero parum.

*Rationes negantium artem suppositam
in plumbo albo, quod
stannum vulgo dicunt.*

C A P V T XIX.

EA propter horum aliqui autumantes stannū seu Io-
uem, multum lunæ assimilari, stridore, mollietie, et
liquefactionis velocitate solummodo differentem, cre-
dentes ex superfluitate suæ humiditatis liquefactionum
esse facile, et molle similiter, ex substantia vero su-
gitia argenti viui in ipso stanno inclusa stridorem
possidere: exposuerunt illud igni, et calcinantes ip-
sum renuetunt in igne, quem potuit tolerare quous-
que album factum est in calce sua, quam postea vo-
lentes reducere, non potuerunt: sed estimarunt,
reductionem eius impossibilem fore. Et horum aliqui
cum maxima expressione reduxerunt ex illo aliquid li-
cet modicum, et stridorem et mollietiem vt prius in
illo inuenerunt, similiter et liquefactionis velocitatem.
Crediderunt igitur hoc impossibile per viam hanc, et
adducti sunt in incredulitatem, vt putent artem indu-
rationis illius inueniri non posse. Horum vero aliqui
diutius operi institerunt, calcinauerunt, et reduce-
runt, et iterum scoriam illius subtrahendo cum maio-
ris ignis expressione calcinauerunt et reduxerunt: et
hoc

PARS SECVNDA. 29

hoc sæpe reiterantes, viderunt illud induratum atque sine stridore. Quia ergo velocitatem liquefactionis omnino remouere non potuerunt, errauit mens illorum, et existimauerunt ad illud non posse perueniri. Horum itaque et alij volentes eidem duritiem et retardationem liquefactionis cum admixtione durorum corporum præstare, similiter in delusionem ceciderunt, quia fregit illis omne corpus ei adiunctum et admixtum, nec iuuit in hoc vlla præparatio. Ideoque cum neque cum duris, (corpus admixtum) neque ignis operatione illum perficere potuerunt, excusauerunt se de longa morâ inuentionis huius magisterij, quia eam impossibilem crediderunt et dixerunt: per hoc et contra artem arguentes instantes, posuerunt illam non esse. Alij vero horum addentes multa et varia medicamina, viderunt illa nullam immutationem facientia, nec ei conuenientia, sed potius corruptio et contra illorum propositum agentia, et ideo libros abiecerunt, et capita retorserunt, et artem esse friuolam dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima, quod, etiam materia et in præparatione errauerint.

Rationes negantium artem in plumbo suppositam.

C A P V T XX

EUndem est in plumbo reperiri illusionis modum, solo excepto, quod corpora non frangit, et quod citius loue redit à calce sua; liuiditatē attamen suā remouere non possunt quia ignorant, ideoque illud dealbare non possunt dealbatione bona, nec per suam

phanta-

phantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus firmiter uniri, & associare: quin contingeret illud per fortem ignis expressionem separari de commixto: Et quod maxime docipit tales in Saturni preparatione est, quod post duas reductiones à calce sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius molliciem quam pensabiliter, & in alijs similiter non videntur illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipsis potentes propinquius & melius in veri scientiam tingerent, & non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari artem non esse, sed delusionem, & idcirco peccant in vti priores. Et his respondemus, ut alijs.

Rationes negantium artem in mixtione corporum durorum cum duris, & mollium cum mollibus.

C A P V T XXI.

Alii vero componentes dura cum duris, mollia cum mollihus propter convenientiam, voluerunt corpora esse inuicem transmutari & transmutare; Et illud non potuerunt propter suam insufficientiam; ut permiscerent Solem vel Lunam cum Venere vel alio cuiusque metallorum, non viderunt illa in Solem vel Lunam transmutari transmutatione liqua & cetera, quin contingat per ignem, expressionem forti vtrumque illorum corporum imperfectorum à commixtione separari & comburi, remanens

PARS SECVNDA. 31

te corpore perfectio, vel ad priorem suam naturam redire. Quodam vero ex eis plus duranti in commixtione; quodam vero minus, ut à nobis sufficienter determinatur in sequentibus. Hæ itaque omnes delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hostiles de hac arte omnino diffidere, & illam arguere non esse. Alij autem ex eis profundius super hoc inquirentes, ingeniati sunt & viam voluerunt inuenire, ut dura mollibus vnirent, & ea subtiliter indurarent, & perfecta cum imperfectis ad perfectionem reducerent, ut generaliter à se in vicem transmutarentur & transmutarent, transmutatione firma & vera. Et ideo hi voluerunt similitudinem, & affinitatem illorum inuenire, tam per medicinas quam per ignis administrationem, atque quando grossa & dura, sicut Venerem & Martem, & inspissando subtilia, sicut est Iupiter & suus compar Saturnus. Et credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in hac commixtione corporum, vel quia totum omnino frangibile fecerunt, vel quia molle non alteratum fuit à duro: vel nimis durum non alteratum à molli. Et sic conuenientiam non inueniunt: & ideo ut priores artem condemnauerunt & negauerunt.

Rationes negantium artem, in extractione animæ suppositam, vel ignis regimine.

C A P V T XXII.

Alij vero adhuc magis profunde speculantes alterare voluerunt corpora cum animarum suarum extractione; & cum illà extracta anima, alia omnia

alterare. Hoc autē non potuit eorū experientia perficere, sed delusi fuerunt de intentione sua, & propterea æstimarunt artem non posse inueniri. Alij vero solo igne corpora perficere conantes, delusi in operatione sua fuerunt; quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi similiter eam ex hoc non esse putauerunt, quibus omnibus obuiamus vt primis.

*Rationes negantium artem in vitro
& gemmis suppositam.*

C A P V T X X I I I.

Qui autem in vitro & gemmis ipsam posuerunt: cogitauerunt per vitrum & gemmas in corporibus alterationes reperire, & hi similiter in opere delusi sunt, quia non alterat quod non ingreditur. Constat autem quod vitrum & gemmæ non ingrediuntur, quia non funduntur fusione recta, ideoque non alterantur corpora ab eis. Sed etsi conati sunt vitrum cum illis vnire, cum vix hoc possit, non tamen propositum habent; quoniam vitrum ex corporibus faciunt. Et propter hoc, hunc errorem æstimant super totam artem cadere, & sic eam arguunt non esse. Quibus omnibus respondemus, eos operari in non debita materia: ideoque, indebite terminantes, non possunt ad suam intentionem peruenire, hancque artem ex suis erroribus interimere.

re.

Ra.

*Rationes negantium artem in me-
dijis mineralibus vel vegeta-
bilibus, vel quarumcunq;
rerum commixtione
suppositam.*

C A P V T XXIV.

SVnt & alij supponentes eam artem inueniri in sali-
bus & aluminibus, nitris & boracibus. Possunt
quidem illi in his experiri: sed veram artem inueniri
minime putamus in eis. Ideoque si post suam expe-
rientiam paucam vtilitatem transmutationis inue-
niunt, scilicet soluendo, coagulando, affando et
multipliciter operando, tamen remota est valde &
maxime laboriosa. Alij autem imitantes dicta anti-
quorum philosophorum, qui hanc in omnibus vege-
tabilibus inueniri affirmant; Et tales qui eam in om-
nibus vegetabilibus ponunt, possibile quidem ponunt,
sed non eis, quoniam potius in vita sua deficerent,
quam ad suam intentionem perueniant. Ideoque si
tales artem in solis vegetabilibus nunquam inueniunt,
artem nullis laboribus inueniri posse argumentari
non licet. Omnes autem praeus dicti errantes vnam
materiam suam posuerunt & nullam aliam supposue-
runt praeter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt
omnes. Alij vero multi, & quasi infiniti, harum re-
rum omnium compositionem, aut quarundam sub
diuersa proportionem facientes, tam scienter quam
igno-

ignoranter incedunt , & error illorum vsque in infinitum extenditur : quoniam infinita est diuersitas rerum commiscibilium , & finitè infinita est diuersitas proportionis illarum ad inuicem & sic ex his ambabus infinitatibus necesse est eos infinite errare , aliquando ex superabundantia , aliquando ex diminutione , & in his possibilis est correctio , dum tamen in vera materia inchoauerint . Nos autem longitudini sermonem , & prolixitati scripturæ parcetes , super infinitis insistere nolumus ; quoniam doctrinam vtilem trademus breuibus locutionibus , ex quibus quilibet sapiens quam euidenter infinitatem suorum errorum poterit emendare , & illos tales in eorum erroribus infinitis corrigere . Nunc vero prius naturalia principia discutiemus , & definiemus , secundum omnes rationes & causas eorum , prout melius expediet huic magisterio diuino ; vt ex principio attentum fecimus , & commemoratione illorum .

TERTIA PARS.

De Principijs naturalibus corporum metallicorum secundum opinionem antiquorum.

C A P V T XXV.

Innuimus ergo tibi secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum qui fuerunt de secta hanc artem imitantium , quod prima principia natu-

PARS TERTIA. 85

naturalia ex quibus metalla prodeunt, sunt spiritus foetens, id est, sulphur, & aqua viua, quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem foetentem diuisimus. Est enim albus in occulto, & rubeus in manifesto, & niger. Vterque tamen in magisterio huius operis tendit ad rubedinem. Dicemus igitur sermone breui, & completo nec non manifesto, vniuscuiusque horum principiorum naturam & generationem, & modum similiter generationis. Expedit igitur nos ampliare sermonem nostrum & dilatare; et singulum capitulum de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quod vnumquodque istorum principiorum est fortissimae compositionis et vniiformis substantiae vt narramus; et illud ideo, quoniam in eis minimae partes terrae taliter partibus aereis, aqueis, et igneis sunt vnitae, vt nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere: imo quaelibet cum quaelibet resoluitur propter fortem vniionem naturalem quam habuerunt ad inuicem, ex nimia subtilitate partium per minima paulatim à calore naturali aequaliter in visceribus terrae condensato et digesto secundum debitum cursum naturae, ad exigentiam illorum essentiae. Et hoc secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

De principijs naturalibus secundum opinionem recentiorum.

C A P V T XXVI.

Alij vero moderniores aliter dixerunt quod illorum principiorum naturalium non fuit argen-

rum viuum , nec sulphur in natura sua , sed alteratum et in terream naturam mutatum . Vnde dixerunt , quod principium fuerit aliud quam spiritus foetens et spiritus fugitiuus in natura sua . Et ratio qua moti fuerunt maxime , est hæc quod nõ inuenerunt in mineris argenteis , vel aliorum metallorum aliquid , quod sit argentum viuum in natura sua , nec aliquid quod sit sulphur , imo per se inuenerunt vnumquodque illorum separatim in propria sua minera in sua natura et forma . Et similiter per aliam rationem hoc affirmant , quod non est transitus à contrario in contrarium , nisi per medium dispositiuum ; Et propterea coguntur confiteri , et bene : quod non sit transitus à mollitie argenti viui ad duritiem alicuius metalli (non mediati) nisi per medium dispositiuum , quod est inter molle et durum ; Sed in mineris non inueniunt aliquid , in quo saluetur hæc media dispositio : ideo hac ratione coguntur credere argentum viuum et sulphur in natura propria non esse illud principium de intentione naturæ . Imo aliud quod resultat ex essentialium illarum alteratione in radice naturæ ad terream substantiam , hoc modo : quoniam vnumquodque eorum conuertitur in terream naturam , deinde ex his ambabus terreis substantijs resoluitur quidam fumus tenuissimus et purissimus , propter calorem temperatum in visceribus terræ , et hic duplex fumus est materia immediata seu principium metalli . Hic fumus à calore temperato mineræ decoctus , et digestus , conuertitur in naturam cuiusdam terræ ; ideoque fixationem quandam suscipit , quam defluens aqua mineralis per viscera terræ et eius spongiositatem , dissoluit , et ei vniformiter inuiscatur et vnitur vnione naturali , firma et vera . Ideoque dixerunt quod aqua defluens per meatus terræ inuenit substantiam dissolubilem ex substantia terræ , et illam soluit , et vniformiter cum illa vnitur quousque talis terra dissoluta et aqua vnum fuerint , vnione naturali , et ad metallicam conuertantur naturam . Et ad talem

mix-

mixtionem veniunt omnia elementa secundum debitam proportionem et exigentiam naturalem, et commiscantur hæc duo simul per minima, quousque faciant vniuniformem mixtionem. Et hæc commixtio per successivam et diuturnam decoctionem ac digestionem caloris naturalis in mineris terræ condensati, inspissatur, et induratur, quosque natura suam intentionem perficiat, et fit metallum. Dicimus autē quod hi qui sic opinati sunt, sunt affines veritati, non tamen veritatem concipiunt puram.

*Divisio dicendorum de tribus
principijs.*

C A P V T XXVII.

IAm sermone vniuersali et completo de ipsorum metallorum principijs naturalibus determinauimus. Restat igitur vt nunc ponamus vniuscuiusque principij capitulum. Cum ergo tria sint, sulphur, arsenicum et argentum viuum, primo ascribemus capitulum de sulphure, secundo de arsenico, tertio de argento viuo. Deinde vero vniuscuiusque metallorum, quæ sunt effectus horum principiorum, ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere naturæ. De hinc vero ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta, et operationes, transeundum erit, horum omnium causas assignantes.

De Sulphure.

CAPUT XXVIII.

Dicimus igitur quod sulphur est pinguedo terræ, in visceribus terræ per temperatam decoctionem inspissata, quousque induretur et sicca fiat, et cum indurata fuerit, sulphur vocatur. Habet autem sulphur fortissimam compositionem, et est vniformis substantiæ, in omnibus suis partibus homogeneum; ideoque non aufertur eius oleum ab ipso per distillationem, sicut ab alijs rebus oleum habentibus. Qui ego quærunt ipsum calcinare, non perdendo de illius substantia aliquid, de quo sit curandum, in vanum laborant; quoniam non calcinatur, nisi per magnam industriam, et multum de illius substantia dissipando. Ex centum enim partibus vix tibi tres sufficienter reseruabis, post ipsius calcinationem. Figi similiter non potest, nisi calcinetur prius: Commisceri attamen et aliquantulum illius fuga retardari, et illius potest adustio reprimi, et cum commixto facilius calcinatur. Qui autem querit ex eo opus elicere, illud per se præparando, non eliciat, quoniam cum commixto perficitur, et sine illo protelatur magisterium vsque in desperationem, et cum suo compari sit tinctura et dat pondus completum vnique metallorum, et ipsum à sceditate depurat, illustrat et perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum præstat, sed potius corrumpit et denigrat: non igitur sine magisterio ipso vtaris. Qui autem in præparatione ipsum commiscere et amicari corporibus nouerit, sciet vnum ex secretis naturæ, et viam perfectionis vnā cum

multæ

multæ sint viæ ad vnum effectum intendentes; Vna tamen propinquior, et perfectior alia inuenitur. Et quodcunque corpus metalli ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. Ars vero assumit ex eo Solis effigiem. Mercurio quoque associatur, et per sublimationem fit Vlsur vel cinnabrium. Calcinantur autem per ipsum omnia corpora facile, præter Solem et Iquem; Sol autem magis difficulter, et non coagulatur argentum viuum ex eo in solem vel lunam, in quibus sit utilitas, per artificium debile, sicut quidam fatui putauerunt. Quæcunque autem corpora minus habent de humiditate argenti viui facilius per sulphur calcinantur; quæ verò multum difficilior. Per Deum altissimum id ipsum illuminat et rectificat omne corpus; quoniam est alumen et tinctura. Difficillime quoque soluitur, quia non habet partes saluginosas, sed oleaginosas, quæ non facilius in aquam soluantur. Quæ autem facile et quæ difficile soluantur in aquam, infra in capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur vero, quia spiritus est, et si quando commisceatur Veneri et aduratur secum, fit mirabilis color violaceus cum Mercurio quoque miscetur similiter, et fit ex eis per decoctionem celestinus, et Tor deli et stabilis. Non putet ergo quis, quod sulphur per se opus compleat. Non enim esset hoc credere nisi vanum. Hoc autem satis lucide probamus in sequentibus. Eligatur autem crassum & lucidum. Et de sulphure hæc dicta sufficiant.

De Arsenico.

C A P V T XXIX.

Restat nunc de Arsenico terminare ad præsens. Dicimus autem quod Arsenicum est similiter de

subtili materia & in natura sulphuri confine. Idcirco non oportet aliter definiri quam sulphur. In hoc semper diuersificatur à sulphure, quia est albedinis & citrura, sulphur vero rubedinis. Est autem sulphur & arsenici duplex genus, scilicet citrinum & rubrum quæ sunt huic arti vtilia: reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sic vt sulphur, vtriusque sublimatio ex metallorum calcibus melior est, vt infra dicitur. Non sunt autem sulphur & arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim complent nec perficiunt. Sunt autem adminicula in casu. Eligitur autem lucidum & squamosum, & non petrosum.

De Argento viuo.

C A P V T XXX.

Argentum viuum, quod etiam Mercurius appellatur, antiquorum vsu est aqua viscosa, ex subtilissima terra alba sulphurea, & aqua clarissima in visceribus terræ calore naturali digesta & vnita per minima vnione fortissima quousque humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido, æqualiter procreata. Ideoque fugit superficiem planam de facili propter suæ aquæ liquiditatem & humiditatem, non autem adhæret tangenti licet viscosam materiam habeat; & hoc propter siccitatem illius inclusam in ipso, quæ humiditatem contemperat & adhærere non permittit. Est autem secundum aliquos ex veteribus materia metallorum cum sulphure. Adhæret quoque tribus mineralibus de facili Saturno videlicet, Ioui & Soli. Lunæ vero magis difficulter. Veneri autem, difficilior quam Lunæ. Marti vero

PARS TERTIA. 41

nullo modo nisi per artificium adheret. Ex hoc utique secretum elicias. Est enim amabilis, & metalli suæ naturæ placabilis, & medium coniungendi tincturas, & non submergitur aliquid in eo nisi Sol. Soluuntur tamen ab eo Iupiter & Saturnus, & Venus, & commiscuntur: & sine ipso aliquod metalli opus deaurari non potest. Soluitur & figitur, & est tinctura rubedinis, exuberantissimæ refectionis, & fulgidi splendoris, & non recedit à commixto donec est in natura sua. Non tamen est materia, seu medicina nostra in natura sua, licet similiter iuuare potest in casu.

De effectibus principiorum naturæ, qui sunt corpora metallica.

CAPVT XXXI.

Nunc vero de metallicis corporibus, quæ sunt horum principiorum effectus restat videre. Sunt autem sex numero scilicet, Aurum, Argentum, Plumbum, Stannum, Æs seu Curum, & Ferrum. Dicimus ergo, quod metallum est corpus minerale fusibile, sub malleo ex omni dimensione extendibile. Est autem metallum densæ substantiæ, & fortissimæ compositionis. Habent vero metalla affinitatem ad se inuicem magnam: non tamen propter hoc perfectum imperfectum perficit, in eorum commixtione. Si enim aurum cum plumbo admisceatur in fusione, non fit ex hoc plumbo aurum, sed euanescit à commixtione, & duritur. Aurum autem in examinatione remanet. Similiter in reliquis imperfectis corporibus est dicendum: &

hoc

hoc secundum cursum naturalem. In nostro vero gisterio perfectum imperfectum adiuuat: & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine adfratatione alicuius rei extraneae: & imperfectum huiusmodi magisterio perficitur. Et per Deum se inuice alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & efficiuntur, non tamen per se tantum vnumquodque perficitur, sine alterius perfecti adminiculo. Et hoc album perfectum, & rubeum perfectum.

De Sole siue Auro.

CAPVT XXXII.

ATtulimus tibi in generali summam, & intentionem corporum metallicorum: Nunc autem specialiter de vnoquoque per se sermonem, ac descriptionem ponamus. Et primo de Auro, dehinc vero secundum ordinem de aliis mentionem faciemus. Dicimus ergo, quod Aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum, vnitum, fulgidum multum, & equaliter in ventre terrae digestum, & aqua minerali diuissimulorum, sub malleo extensibile, & in igne fusibile, examinationem cinericii, & cimenti tolerans. Ex huiusque elicias, quod nihil dicitur aurum, nisi causa definitionis auri, & differentias omnes habeat. Quicquid tamen metallum radicatus citrinat, beneficio Elixiris, & ad aequalitatem perduct, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoque per opus naturae perpendimus, & sacrificio astrum mutari posse. Vidimus namque in mineris aeris, ex quibus emanabat aqua serum aducens aeris squamas tenuissimas, ipsasque diuturno, & continuo lapsu suo lauans & mundans. Deinde vero aqua cessante fluere, vidimus praedictas squa-

squamas in sicca arena quasi per triennium morari, & in solis calore decoqui; inter quas tandem a nobis est inuentum aurum verissimum, & purissimum. Estimauimus utique per aque beneficium illas mundatas fuisse, & demum per Solis calorem in arena siccitate aqualiter digestas, & ad aequalitatem peruenisse. Imitantes ergo naturam in quibus possumus, & nos similiter alteramus, licet in hoc naturam omnino sequi non valeamus nec debemus. Aurum quoque est preciosius omnium metallorum, & est tinctura rubedinis; quia tingit & transformat omne corpus. Calcinatur autem, & soluitur sine utilitate, & est medicina laetificans, & in iuuentute corpus conseruans. Frangitur facillime cum Mercurio, & odore plumbi. Non est autem aliquid, quod magis in substantia illi conueniat, quam Iupiter, & Luna. In pondere autem & sorditate, & in putrescibilitate Saturnus; in colore vero Venus; in potentia quoque magis Venus, deinde Luna, deinde Iupiter, & prater ea Saturnus, ultimo vero Mars. Et haec cognitio est vnum ex secretis naturae. Cum ipso similiter commiscetur & vniuntur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis, vel petrinae.

De Luna siue Argento.

CAPVT XXXIII.

Sermonem nostrum facientes in Luna, communi vocabulo, argento, dicimus quod Luna est corpus metallicum album albedine pura, durum, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extensibile, & in igne fusibile. Est itaque Luna albedinis tinctura & indurat Iouem, & conuertit ad se per artificium, & com-

miscetur Soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio secum non perseverat. Qui nouerit ipsi subtiliare, & post subtiliationem inspissare & figere eum auro associatum, manet cum eo in pugna, & eum non dimittit penitus. Super succum acutorum ponitur sicut aceti, salis armoniaci & agrestis, & generatur celestinus color mirabilis, & est nobile corpus sed diminutum à nobilitate auri, & inuenitur eius Menera determinata, & quandoque habet confusam Meneram cum alijs corporibus, & illud non est ita bonum. Calcinatur etiam, & soluitur labore magno, & sine ulla utilitate, nullam continet. Quia earum sordium quibus reliqua metalla laborant, & per calcinationem expurgantur, ut docet, experientia.

De Saturno, seu plumbo nigro.

CAPVT XXXIV.

Plumbum est corpus metallicum multum liuidum, terreum, ponderosum, mutum, parua participans albedine, cum liuiditate multa, cinericium & cementum refugiens, molle, facile omni sua dimensione parua compressione extendibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant, & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quoniam sunt duræ ceruicis, omni ratione vacui, nullam veritatem conijcere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt sed de eis secundum sensum iudicant. Et quoniam vident illud ponderosum & mutum, & non putrescere, credunt illud Soli multum approximare, sed hoc totum est erroneum, & latius à nobis in sequenti negotio approbatur aperire. Plumbum quoque multum habet de substantia terrea, ideo lauatur, & in stannum

PARS TERTIA. 45

stannum per lauacrum transmutatur, vt infra dicemus. Per hoc ergo patet, stannum magis perfectioni appropinquare. Adurit in igne, & fit ex co minium: & ponitur super vapores aceti, & fit ex eo cerusa. Et licet non multum communicet argento: ex eo tamen per nostrum artificium de facili fit argentum, & non retinet pondus proprium in transmutatione, sed diminuitur, & in verum pondus conuertitur. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam plumbum argenti examen in cinericio, & huius causas in sequentibus aperte declarabimus.

De Ioue siue Plumbo albo.

CAPVT XXXV.

STannum est corpus metallicum album albedine impura, liuidum, sonans parum, terreatate modica participans: stridorem, molliciem, liquefactionis sine igatione velocitatem in radice sua possidens, cinericio & cementum non expectans: sub malleo (omni dimensione tenuiter) extensibile. Est ergo Iupiter inter diminuta à perfectione corpora magis perfectus in radice suæ naturæ; affinis Soli & Lunæ: Lunæ tamen magis: Soli vero minus. Hæc autem in sequentibus lucide demonstrabimus. Iupiter vero, quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit: ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamen ei, quia omne corpus frangit, præter Saturnum, & purissimum Solem. Et Iupiter multum Soli, & Lunæ adhæret: & ideo ab eis in examine non facile recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inestimabili: & pondus acquirit in magisterio nostro perfectum. Induratur verò, & mundatur facilius quam Saturnus,

vt infra dicemus. Qui vero sciuerit eius vitium fractionis auferre, subito ex ipsius proficuo letabitur. Iungitur enim Soli, & Lunæ, nec separabitur ab eis vnquam.

De Venere siue Aere.

CAPVT XXXVI.

Venus siue *Æs* est corpus metallicum liuidum, rubedine fusca multum participans, ignibile, fusibile, sub malleo extendibile, multum sonans, cineritium, & cementum refugiens. Venus itaque in profundo suæ substantiæ colorem, & essentiam auri prætendit. Malleatur vero & ignitur, vt argentum, & aurum. Quare secretum ex ea assumas: Est enim medium Solis & Lunæ, & facile ad vtrumque conuertere naturam illius accidit: & est bonæ conuersionis, & pauci laboris. Conuenit cum Turia vehementer, quæ illam citrinat citrinitate bona, (& hoc per magisterium, sine quo non perficitur) vt ex hoc proficuum elicias. Excusamur itaque per eam à laboribus indurationis, & ignitionis illius. Assumas igitur eam, præ cæteris imperfectis in opere minori, & medio: in maiori vero minimè. Hoc tamen præloue vitium habet, quoniam liuescit de facili, ex infectione vaporum & humoribus acutis, & eradicare illud non est facile artificium, imò profundum.

De Marte siue Ferro.

CAPVT XXXVII.

Mars siue ferrum est corpus metallicum multum liquidum, parum vero rubeum, albedine impura participans, durum, ignibile, non fusibile fusione recta, malleabile, & multum sonans. Est autem Mars durissimæ tractationis, & hoc propter suæ fusionis impotentiam. Quod si sine medicina, eius naturam immutante fundatur, coniungetur Soli vel Lunæ, & ab eis non faciliter separatur per aliquod examen, sine magna industria. Si autem preparatur & coniungitur, non separatur per aliquod artificium, si saltem eius natura & fixio non immutetur ab eo, sed sola illius remoueatur immundities. Est ergo tinctura rubedinis de facili, albedinis vero bonæ difficillimè. Et cum coniungitur Soli, vel Lunæ non alteratus non immutat colorem commixti, sed potius auget illud in quantitate.

De differentia metallorum imperfectorum ratione perfectionis.

CAPVT XXXVIII.

Inter omnia igitur corpora imperfecta, stannum splendidius & lucidius, & maioris perfectionis existit. Et in solarem, & lunarem vberius transmutatur essentiam.

In ipso

In ipso tamen est opus facilis tractationis, et longi laboris, propter suæ liquefactionis velocitatem. Post ipsum vero Venus magis perfectæ mutationis eligitur, difficilis tractationis, breuioris vero à Ioue laboris. Saturnus vero post Venerem, perfectionem in transmutatione ab illa diminutam habet: facilis namque tractationis, longissimi vero laboris existit. Mars vero inter cetera imperfecta minimæ perfectionis in transmutatione reperitur, tractationis omnium difficillimæ, & laboris longissimi inuenitur. Quæcunque igitur à velocitate liquefactionis corpora remotiora sunt, difficilioris inueniuntur, in transmutationis opere, tractationis: ut sunt Venus et Mars. Quæ vero magis magis, et quæ maxime maxime. Quæcunque vero maioris liuiditatis infectione corpora sunt participantia, et hæc laboris longioris, et minoris perfectionis approbantur. Quæcunque autem perfectionum diuersitates paulò prius à nobis determinatæ sunt, in minoris & medijs operis artificio repertæ sunt: in maiori vero vnius perfectionis, sunt omnia, non autem vnius tractationis, aut laboris sunt, ut patet ex prædictis. Iam ergo principia naturalia (quæ sunt de intentione naturæ) ipsorum corporum metallicorum, in hac traditione conscripsimus: & similiter ipsorum corporum determinatos sermones in singulis capitulis veraciter composuimus, & secundum sententiam illorum, qui intima naturæ videre potuerunt, & secundum experientias per quas ad ea peruenimus magna diuturnitate laboris instantia. Nunc vero secundum quod videmus & inuenimus, expedit huius operis defectum supplere, et principia omnia huius magisterij in hac nostra traditione seriatim, ac sermone conueniente explicare. Et omnem experientiam secundum quam vidimus, demonstrare, omnium illorum causasponentes.

Q V A R T A P A R S ⁴⁹

*De principijs huius magisterij
artificialibus.*

**Diuisio dicendorum in hac parte;
cum insinuatione perfectio-
nis in secundo libro
tradendæ.**

CAPVT XXXIX.

Nunc vero, quæ determinata sunt Principia huius
magisterij: & perfectionem eiusdem narremus.
Sunt itaque huius artis principia modi operationum,
ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium:
Qui quidem ad se inuicem diuersi. Est enim vnus mo-
dus sublimatio, & descensio alter, & alius distillatio,
alius calcinatio, alius solutio, alius coagulatio, &
alius fixio: Octauus vero, & vltimus ceratio. De
quibus singulariter propriam narrationem faciemus in
sequentibus. Perfectio autem Magisterij huius consistit
ex consideratione rerum, quibus peruenitur ad operis
complementum: & ex consideratione rerum iuuantium
perfectionem; & ex consideratione ipsius rei, quæ vl-
timo perficit; & ex consideratione, qua cognoscitur
vtrum

utrum in perfectione sit Magisterium, vel non.
 deratio igitur rerum per quas peruenitur ad
 complementum, est consideratio substantiæ man-
 & colorum manifestorum, & ponderum in vn-
 que corporum mutandorum, & eorum quæ no-
 tanda sunt ex radice suæ naturæ absque vllō artif-
 & consideratio eorum similiter in radice sua cum a-
 cio, & consideratio principiorum corporum secun-
 suum profundum occultum, & manifestum, se-
 dum naturam suam, sine artificio, & eorum si-
 ter cum artificio. Quoniam, si non cognoscere-
 corpora & illorum principia in profundo suæ natu-
 & manifesto, cum artificio & sine: Et si nescire-
 quid superfluum in eis & quid perfectionis, & q-
 diminutum esset in eis, necesse foret nos ni-
 quam ad perfectionem transmutationis illorum
 peruenire. Consideratio autem rerum iuu-
 tium perfectionem, est consideratio naturarum illaru-

rerum, quæ corporibus sine artificio vide-
 mus adhærere, & mutationem facere:

Vt sunt, Marchesita, Magne-
 sia, Tutia, Antimonium, &
 lapis Lazuli: & conside-
 ratio eorum, quæ si-
 ne adherentia

corpora

mun-

di-

ficiant; vt sunt Salia, & Alumina, Nitra &
 Boracia, et quæ suæ naturæ sunt;
 et consideratio virificatio-

nis mundantis per
 consimilem
 naturam.

De materia perficiente.

CAPVT XL.

Consideratio vero rei, quæ ultimo perficit, est consideratio electionis puræ substantiæ Argenti viui: & est materia quæ ex materia illius assumpsit originem, et ex illa creata est. Non est autem ista materia Argentum viuum in natura sua, nec in tota sui substantia: sed est pars illius. Non est autem hunc, sed cum Lapis noster factus est pars illius: ipse enim illustrat et à combustionē, et fuga conseruat, quod perfectionis significatio est.

De Examinibus.

CAPVT XL.

Consideratio vero rei, ex qua cognoscitur utrū magisterium in perfectione sit, vel non, est consideratio examinationis cinerici, cimenti, ignitionis, expositionis super vapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, et susceptionis facillis argenti viui. Hæc autem omnia expedit narrare cum causis suis, et cum experiētijs facilibus: quibus poteris manifestè cognoscere, sermones non errasse nostros. Ex hæc experimenta erunt tibi penitus nota. Et primò narrabimus huius magisterij principia, seu modos operandi.

D 2 di

di, incipientes à sublimatione ; dehinc vero secundum ordinem prout videbitur expedire , dicemus.

De sublimatione in genere.

Cur sit inuenta.

CAPVT LXII.

PROsequentes igitur nostrum propositum , dicimus quod causa inuentionis sublimationis fuit hæc: quia non inuenerunt antiqui , neque nos, nec etiam, qui post nos erunt, aliquid aliud, quod vniretur corporibus, nisi spiritus solos: vel aliquid, quod naturam corporis, et spiritus in se contineret. Et hos spiritus proiectos super corpora sine illorum præparatione, videntur, vel non perfectos colores dare, vel ex toto corrumpere & denigrare: Et hoc secundum diuersitatem illorum spirituum. Quidam enim ex spiritibus sunt adurentes et denigrantes, vt sulphur, arsenicum et machasita. Et hi quidem corrumpunt, et defædant corpora ex toto. Alij vero non adurant, (sed ab igne similiter fugiunt) vt est omne genus tutiæ, et argentum viuum; et hi quidem imperfectos colores dant. Ratio autem illorum omnium est, quoniam quæ adurant, et denigrant, duplici de causa hoc faciunt. Prima est, quia vntuositas illorum adustiua, de cuius proprietate est de facili inflammari, et per consequens denigrare, ab eis non est ablata. Altera vero causa est terreitas quæ ab eis similiter ablata non fuit. In his autem, in quibus non datur perfectus color, est causa sola terreitas, liuidum creans in projectione colorem; (potest etenim

PARS QVARTA. 53

etenim adustio liuidum creare colorem.] Idedque in-
 geniatum hos spiritus mundare ab vinctuositate, quæ
 est causa adustionis, et à terrea feculentia luiditatem
 adducente. Et ad hoc per nullum magisterium potui-
 mus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis e-
 nim cum eleuat, subtiliores partes semper eleuat: di-
 mittit ergo grossiores. Ex hoc patet per sublimationem
 spiritus à terreatate mundari: quæ et ingressionem im-
 pediebat, et similiter colorem imperfectum dabat expe-
 rientia vero patet per visum illos ab ea per sublimatio-
 nem absolutos esse. Vides enim eos per sublimationem
 splendidiore et magis peruios, et facilius corporum den-
 sitatem subintrare et penetrare; et non solummodo colo-
 rem, vt prius, ante eorum sublimationem facere: Quod
 vero per sublimationem adustio remoueatur, patet
 similiter experimento manifesto; quoniam arseni-
 cum, quod prius ante sublimationem impurum, et pro-
 num erat ad combustionem, post eius sublimationem
 inflammari se non permitit, sed solummodo sine in-
 flammatione recedit ab igne; Et hoc idem in sulphure
 (si experieris) inuenies. Quia ergo, vt prædiximus,
 in nullis aliis, quam in spiritibus vidimus adhærentiam
 et ingressionem in corporibus cum alteratione
 per nulla alia fuimus ab eis excusati, quin
 necessarium fuerit, illos præparare,
 cum mundatione illorum, quæ
 per sublimationem perfici-
 citur. Idedque hæc fuit
 causa necessariæ
 suæ inuen-
 tionis.

Expedi igitur nostotum eius
 ordinem, & modum
 sine diminutio-
 ne aliqua
 narra-
 re.

*Quid sit sublimatio, & de tribu
gradibus ignis in ea obseruandis.*

CAPVT XLIII.

Sublimatio est rei sicca per ignem cum adhaerentia
sui vasis eleuatio. Sublimatio vero diuersificatur
propter diuersitatem spirituum sublimandorum. Qua-
dam enim fit cum forti ignitione: quædam vero cum
igne mediocri: quædam vero cum igne lento, & remis-
so. Si igitur sublimetur Sulphur, & Arsenicum, ne-
cesse est ea per lentum, & remissum ignem sublimari.
Quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas
vniformiter, & fortissimè grossas, si per magnam ex-
pressionem ignis sublimarentur, ascenderet vtique
illorum tota substantia sine diuisione aliqua, vel purifi-
catione, imò denigrata, & combusta. Vt igitur sepa-
ret quis immundam terream substantiam, necesse est
inuenire duorum generum ingenia, proportionem sci-
licet ignis, & mundificationem cum commixtione
fecum: quoniam commixto spirituum sublimandorum
cum fecibus, partes comprehendit grossas, & tenet il-
las secum in aludelis fundo depressas: nec eas ascendere
permittit. Vnde & necesse est artificem triplicem ignis
gradum proportionalem sublimando administrare,
vnum talem, quod per eum ascendant alterata tantum
& mundiora, & lucidiora, donec per hoc manifestè vi-
derit ipsa mundari à terrea feculentia admixta. Alium
vero gradum ignis talem administret, vt quod in fecibus
per primam sublimationem remansit de pura illorum
essentia, sublimetur cum maiori expressione ignis; vi-
delicet cum ignitione aludelis, & ipsarum fecum, quam
videre

PARS QVARTA. 55

videre poterit artifex manifestè oculis suis. Tertius vero gradus est, ut administretur ignis debilissimus sine fecibus, ei quod sublimatum est à fecibus; & quod iam depuratum est, ita ut vix aliquid de illo ascendat; & quod per talem calorem ascendet de illo, sit res subtilissima, quæ huic operi nihil valet; quia in istis spiritibus sulphure & arsenico, illa res subtilissima est causa facilis inflammationis, & adustionis. Est igitur tota sublimationis illorum intentio hæc; ut remota terretate immunda illius per ignis administrationem debitam, & abiecta similiter ex ea subtilissima, & fumosa illius parte, quæ adustionem cum corruptione adducit: relinquatur nobis pars illa, quæ inæqualitate consistit, & quæ simplicem fusionem super ignem faciat, sine adustione aliqua, vel de igne fugiente sine inflammatione illius. Probatio autem, quod subtilissimum sit adstium, manifestissimis argutionibus probatur; quoniam ignis ad suam conuertit naturam vnuquodque eorum, quod magis affine illi est. Sed ex vnaquaque re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est. Ergo & maximè affine subtilissimum est. Ab experientia similiter notum est; quoniam sulphur, vel arsenicum non sublimatum velocissimè inflammatur. Sulphur vero facilius. Sublimatum vero directè non inflammatur; sed liquecit & volat, & extenuatur sine inflammatione, præcedente tamen fusionem. His itaque patet sermone nostrum veridicum esse. Probatio autem administrationis fœcum cum proportionem suam, est ut eligatur materia, cum qua magis conueniant spiritus sublimandi, & cui permisceantur profundius. Quoniam illa, cui magis vniuntur, potentior est in retentione fœcum sublimandarum, quam cui non. Huius rationabilis satis est, & manifesta probatio. Probatio vero quod necessaria sit fœcum administratio, est; quia si non coniungerentur sulphur, vel arsenicum sublimandum cum fece alicuius rei fixæ, tunc necesse esset ea cum tota substantia ascendere non munda, & tunc non fieret aliqua distinctio partium impuro.

Expertus enim scit nos verum dicere, & qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero, quod necessaria sit talium fecum administratio, cum quibus hi duo spiritus sublimandi conueniant, & cum ipsis vniantur in profundo suo est; quia si feces secum non vnirentur in profundo suo, tunc idem contingeret, ac si fecem non haberent; quia ascenderet tota illorum substantia, sine separatione aliqua. Experientia enim scit verum hoc esse, qui hoc vidit & nouit; Quoniam cum sublimasset absque fecibus, vel cum fecibus, cum quibus spiritus sublimandi non vniebantur in profundo, in vanum laborauit, & nullo modo depuratum opus inuenit post ascensionem illorum. Si vero cum calce alicuius corporis sublimauit, perfectè mundare potuit cum facilitate. Est ergo intentio fecum, vt administretur de calcibus metallorum. Est enim cum illis facilis operationis sublimatio; cum rebus autem aliis, vel sine fecibus, difficillima. Non est ergo aliquid quod locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem omnino impossibilem fore sine calcibus corporum; sed dicimus eam difficillimam, & longissimi laboris, usque in desperationem. Sed in hoc tantum bonitatis habet, quoniam quod sublimatur absque fecibus, vel sine corporum calcibus, est quantitatis multæ; quod vero cum fecibus, minoris. Adhuc vero & quod cum corporum calcibus minimæ est quantitatis: sed facillimi laboris, & breuissimi. Illud vero, quod plus nos excusat à susceptione fecum corporum, est omne genus salis præparati, & his similia in natura: Et est cum eis sublimatio multæ quantitatis, & facilis ab eis & fecibus sublimandorum separatio per salium solutionem, quod in nullis aliis rebus contingit. Proportio autem fecum est, vt quantitas fecum quantitati sublimandorum æquetur. In hoc enim rudis artifex errare non poterit, mediocrem vero, & exercitatum artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum de fecibus expedit, & sufficiens esse contingit: Et in hoc errare non debet. Exercitato vero, & maximè experto,

porto , minima illarum pars respectu subtilimando-
 rum sufficit . Quanto enim feces administratae sunt
 minori quantitate , tanto , & maioris exuberantiae
 sublimationem esse contingit : Dummodo tamen se-
 cundum proportionem subtractionis foecum , fiat
 proportionalis illi subtractio ignis . In parua enim
 quantitate , paruus ad perfectionem sublimationis
 ignis administretur , in magna magnus ; in maiori
 vero maximus . Sed quoniam ; non est ignis res
 mensurabilis , ideoque contingit in illo errare sapissi-
 me ; tum quia exercitatus artifex non est : tum
 etiam ex diuersitate proportionis foecum , tum ex di-
 uersitate fornacis & lignorum applicatione , & si-
 militer vasorum , & coaptatione illorum in furno .
 De quibus omnibus expedit artificem esse cautum ,
 attentum ; & sollicitum . Communem tamen tibi
 trademus regulam . Quoniam in primis expedit cum
 paruitate ignis , solam aqueitatem ex sublimandis ex-
 primere : qua remota ; si quod ascendit per illum
 ignem debilem , non subito sed paulatim augeatur
 ignis regimen , vt sic per debilissimum ignem subtilis-
 sima pars remouearur & seorsum ponatur vel proij-
 ciatur ; quae est causa adustionis . Cum autem iam
 modicum vel nihil magnum per illum ascenderit .
 Quod experiri poterit cum intromissione licinij vel
 calami cum bombyce vellana , & cum inuolutum per
 foramen in summitate aludel immisum) vigoretur
 ignis sub eo . Et qualiter vigor debeat esse ignis , tibi
 experientia licinij ostendet . Si enim parum de subli-
 mando adhæserit licinio , aut si purum & mundum
 fuerit , scio quod adhuc est paruus est ignis , augea-
 tur igitur ; Si verò multum & immundum licinio
 adhæserit , tunc superfluous & excessiuus est , subtra-
 hatur igitur . Si vero multum , & mundum pro-
 portio iam inuenta est ; immundum vel mundum
 per extractionem licinij : quod in foramen aludel posi-
 tum est cognoscitur . Secundum enim quam quanti-
 tatem munditiam vel immundiciam ex sublimando

re-

respexerit artifex adhæsisse licinio, syllogisate poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis retificationem inueniet sine fallacia. Melior verò modus administrationis fecum est, ut sumantur ferri squamæ, vel æris combusti. Hæc enim propter priuationem multæ humiditatis, de facili ipsum sulphur aut arsenicum sublimandum sibi imbibunt, & secum magis vniuntur. Huius autem veritatem scit exercitatus solus.

*De erroribus circa quantitatem
fecum, & dispositionem fornacis.
Item de materia, & qualitate
vasorum, in prædictis
sublimandis.*

C A P V T XLIV.

EXpedit ergo certificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare de facili in horum duorum spirituum sublimatione. Dicimus igitur, quod si multas feces posuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionalem, nihil sibi ex sublimando ascendet. Quomodo autem ignis proportionem inueniat, iam tibi sufficienter narratum est. Et si paucam fecum quantitatem: vel non ex metallorum calce posuerit, tunc si ignis proportionem non inuenierit ascendet sublimandum cum tota substantia absque mundatione. Et huius tradidi cap. præced. similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace vero similiter sæpe

sepe contingit errare . Nam magna fornax fortem
 & magnum dat ignem , parum vero parua si ligna &
 foramina auricularum eius proportionentur . Si igitur
 posuerit multam rei ad sublimandum quantitatē
 in parua fornacem , ignem eleuationis sufficientem
 non poterit exhibere . Si vero paucam quantitatē
 in magnam fornacem posueris , sublimationem
 exterminabis in fumum propter ignis excessum . Si
 militer vero spissa fornax concutatur & fortem dat
 ignem ; tenuis verum rarum & debilem : in quibus
 similiter errare contingit . Similiter vero & cum spaci-
 ciosis auriculis fumus & clarum et magnum dat ignem ;
 cum strictis vero debilem . Item si magna fuerit vasis
 in coaptatione ad furnum distantia à spondilibus eius ,
 magnum dabit ignem : si vero minor , minorem .
 In quibus omnibus contingit errare sæpissime . Re-
 ctificatio ergo horum est , vt furnus scilicet construa-
 tur secundum intentionem ignis quam quærit : spissus
 scilicet cum liberis auriculis , cum distantia vasis alu-
 del multa à spondilibus fumi , si magnum quærit
 ignem . Si vero mediocrem , mediocrem in his omni-
 bus inueniat proportionem in his eandem inueniat . Et
 has proportionēs omnes docebimus te inuenire cum
 præparatione vera , & experientia determinata . Si
 igitur volueris multam sublimationis quantitatē ele-
 uare , tunc vas aludel tantę capacitatis inuenias quod
 illam suscipiat super fundum , ad eleuationem vnus
 palmę : Ad illud coarctes furnum , vt suscipiat alu-
 del in medio sui , cum distantia parietum suorum per
 duos digitos vel plus . Et furno facto , facias illi au-
 rículas æque distantes sibi inuicem proportionē vna ,
 vt debita quantitas ignis ad omnes partes furni æquali-
 ter circumfundatur . De hinc vero stipite ferreo in
 medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius fir-
 mato , qui à fundo fornacis distet ad extensionem
 vnus palmę cum pollice suo , & ad spissitudinem v-
 nus digiti : Super eo firmetur vas aludel , & con-
 iungatur ad furnum . Et fiat ignis in ipso . Tunc enim
 si bene

si bene & libere se expedierit de fumositatibus, & flamma libere per totum furnum se diffuderit in circuitu aludel, tum bene proportionatus est. Sivero non, tunc dilata eius auriculas, secundum quod tibi videbitur, & accendatur iterum ignis in eo; Et si emendatur, bene quidem: Sivero non, tunc necessario relinquitur, quod distantia aludel à parietibus nimis parua est. Radantur ergo parietes furni, & amplietur distantia, & postea iterum tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura parietum, quousque libere se absoluat à fumo, & flamma in circuitu aludel sit lucida, & libere per auriculas exeat. Ista enim est sufficiens experientia ad omnem sublimandorum quantitatem quo ad proportionem inuentionis magnitudinis furni, & dilatationis auricularum eius, cum distantia aludel à parietibus eius. Inuentio vero spissitudinis furni est, quod si quæsieris magnum ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensuram extensionis palmæ cum pollice suo si vero medio-crem ad mensuram quatuor digitorum vel minus. Si vero minorem; ad spissitudinem duorum digitorum formerur. Similiter vero in lignis seruetur proportio; quoniam ligna solida fortem dant ignem spongiosa vero debilem, item sicca magnum & cito terminabilem, viridia vero paruum & diu durabilem. Ex consideratione ergo distantie aludel, & magnitudinis & paruitatis auricularum & spissitudinis & tenuitatis furni & lignorum diuersitatis præmissa, accidit omnium ignium diuersitates perquiri, cum experientia sua vera iam à nobis narrata. Ex conclusione vero maiore vel minore auricularum vel fenestræ furni, per quam ligna intromittuntur, & administratione lignorum diuersitatis, & additione et subtractione illorum; accidit inueniri determinatum spatium temporis durationis ignis; scilicet ut scientia vera & determinata sciatur, quantum unusquisque ignis in suo gradu perdurare poterit in æqualitate. Et hæc inuestigatio est maxime tibi utilis & necess-

cessaria, quoniam per eam excusaberis à multitudine laboris immensi. Exercitare igitur in ea & in omnibus à nobis nunc nouissime determinatis: quoniam qui se exercuerit inueniet, qui vero non, non. Intentio vero vasis, aludel est, vt fingatur vas de vitro spissum; De alia enim materia non valet, nisi forte similis sit substantiæ cum vitro. Solum enim vitrum, cum poris careat, sufficiens est spiritus tenere ne fugiant, & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla: quia, per poros eorum successiue diminuantur & euanescent spiritus. Nec etiam metalla in hoc valent, quoniam spiritus propter affinitatem, cum illis vniuntur, quare per illa transeuntes successiue euanescerent; quod per ea quæ à nobis determinata sunt, aperte probari potest. Necessario & experientia repertum est hoc nos verum dixisse. Ergo per aliquod aliud non excusamur à susceptione vitri in compositione aludel. Fiat ergo concha vitrea rotunda, cuius fundus sit paruae concauitatis; & in medio spondilium eius formetur zona vitrea circumdans eam: & super illam zonam fundetur paries rotundus æque distans à conchæ pariete ad grossitudinem coopertorii ipsius conchæ; ita vt in distantia hac cadat paries coopertorii large sine pressura. Altitudo verò huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ: aut parum plus, aut parum minus. Formentur verò duo coopertoria ad mensuram huius concauitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit vnius spannæ, & figura eorum figura vna, scilicet pyramidalis; in quorum capitibus duo æqualia sint foramina; vnum scilicet in vno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere maior gallinæ penna; vt hic & paulo post clarius cernere licebit. Est ergo tota vasis intentio, vt possit moueri secundum artificis voluntatem coopertorium illius; & quod iunctura sit ingeniosa, per quam cum opus fuerit, sine litatione aliqua, non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari, non excuset se ab

hoc

hoc per nostram traditionem . Et specialis intentio super hoc , scilicet vt concha interior cum spondilibus suis vsque ad medium subintret cooperculum suum . Cum enim fumorum sit ascendere , & non descendere : per hoc inuenimus inuentione illa , spiritus non habere ad consumptione exitum ; & hunc modum inuenimus præcellere omnes alios quos inuentione nostra quæsiuimus . Et hoc experiendo videbunt nos verum de hoc æstimasse . Intentio verò vna in omni sublimatione est , vt sæpissimè euacuetur aludel seu cooperculum , ne præ nimia sublimatorum multiplicatione in concha , cadant & ad illius fundum precipitentur : & retineat te multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore . Est et intentio alia , vt semper seorsum separaretur quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel videtur ascendisse in puluerem ; & quod fustum & densum in frustis & apud fundum aludel peruium & clarum cum adherentia ad vasis spondilia conscendisse inuentum fuerit ; quoniam hoc minus habet de adustione , quam quod prope foramen reperitur scandisse . Hoc autem in superioribus aperta probatur ratione et experimēto . Probatio vero bonitatis & perfectionis sublimationis est , vt inueniatur clara & lucida , & non aduratur , nec inflametur . Hæc est ergo perfecta intentio sublimationis horum duorum spirituum sulphuris videlicet & arsenici . Et si non inuenta est sic , reiteretur opus super illa , cum consideratione omnium suarum intentionum , quousque sic inueniatur .

De sublimatione Mercurij.

C A P V T XLV.

NVac vero totam intentionem argenti vivi sublimationis restat narrare. Est igitur completa summa illius, depuratio terreitatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore eius adustionis remotionis, quoniam eam non habet. Dicimus igitur quod ingenium separationis superflue terre ipsius est, ipsum commiscere cum fecibus seu rebus, cum quibus affinitatem non habet, et sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est Talck, et Calx corticum ouorum, et marmoris albi combusti, et vitrum minutissime tritum et salis omne genus præparatum. Ab istis enim mundatur; Ab istis autem cum quibus convenit, nisi perfectiora corpora, non mundatur, sed corrumpitur potius & denigratur, sulphureitatem habent omnia talia combustibilem, quæ ascendens cum eo in sublimatione ipsum corrumpit. Et hoc per experientiam vides, quia si sublimaveris illud à Stanno vel à plumbo, ipsum post sublimationem inuenies infectum nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non convenit in natura, cum melior esset sublimatio à rebus sibi convenientibus, si sulphureitatem non haberent; propter rationem prædictam; quia cum illis melius vniretur et magis perfecte mundaretur. Ideoque à Talck melior est sublimatio, quam à rebus omnibus; quoniam illi parum convenit, et sulphureitas

tem

tem non habet . Modus vero remotionis aqueitatis suæ superfluae , est , vt quando commiscetur calcibus à quibus sublimari debet: teratur , et commisceatur cum illis cum imbibitione aceti vel alterius rei consimilis, quousque de illo nihil appareat, et postea super ignem lentissimum aqueitatis imbibitionis remoueatur, qua recedente , et secum argenti viui aqueitas recedit. Sit tamen ignis tam lentus , vt per eum argenti viui tota substantia non ascendat . Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cum contritione et leni assatione aqueitas illius maior deletur: cuius residuum per sublimationis reiterationem remouetur . Et cum videris illud albissimum, præexcellens niuem albedine sua, et quasi mortuum aludelis spondilibus adhærere , tunc super ipsum reitera sublimationem suam sine fecibus, alias nunquam per ingeniorum genus aliquod ab illis separari posset . Aut postea aliquam partem illius figas . Rationem et modum fixationis eius in sequentibus narratam tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam , tunc reitera sublimationem residuæ partis super eam ; vt similiter figatur, et serua, quod tentabis super ignem , si fusionem bonam dederit , tunc sufficientem sublimationem partis non fixæ reuelasti . Si vero non , tunc adde illi de argento viuo sublimato non fixo partem aliquam . et reitera sublimationem ; donec fiat fusibilis . Et si lucidum albissimum habuerit colorem, et peruium , tunc perfecte sublimate et mundasti . Si non , non . Igitur ne sis in mundatione illius , quæ per sublimationem fit negligens ; quoniam qualis erit mundatio talis perfectio per illud sequitur in proiectione illius super vnumquodque imperfectorum corporum ; et super ipsum viuum non præparatum . Vnde et quosdam per illud contingit ferrum , quosdam vero contingit plumbum , et quosdam per illud venerem , et quosdam stannum formare . Quod contingit propter purificationis intelligentiam , quandoque illius solius, quandoque ipsius sulphuris sibi admixti ; vel eius comparis .

Si

PARS QVARTA. 65

Si igitur directe sublimando mundaueris. & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & vera, cui non est par.

De sublimatione Marchasitæ.

C A P V T XLVI.

Sufficienter iam sublimationis summam argenti viui tradidimus. Nunc ad ipsius Marchasitæ sublimationem transeamus. Dicimus ergo quod marchasitæ duplex sit sublimatio. Prima enim sine ignitione aludel perficitur. Alia verò cum ignitione, & hoc ideo quia habet in se duplicem substantiam: vnā scilicet sulphur putum non fixum in natura sua; aliam vero argentum viuum fixum & mediocriter præparatum. Prima utilis est, sicut sulphur; secunda vero utilis, vt argentum viuum mortificatum, & mediocriter præparatum. Assumamus igitur hanc vltimam ex eo substantiam; quoniam per illam excusamur à susceptione argenti viui, & à labore mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimationis illius, vt teratur; & in aludel ponatur; & sublimetur sine ignitione totum sulphur eius, semper remouendo quod ex ea sublimatum est sæpissime, propter causam dictam. & sic augendo successive ignis vigorem vsque ad ignitionem aludel, & eius marchasitæ. Et prima sublimatio marchasitæ debet fieri in vase sublimationis; quousque sulphur recesserit: & postea in isto successive & ordinare procedere, quousque totum quod in ea de sulphu-

E re

re constat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experientijs. Nam cum totum illius sulphur fuerit eleuatum, videbis colorem eius, quod postea sublimatur in albiſſimum mixto cœlestino colore clarissimo mutari. Aliter etiam experiri poteris: quoniam quod est de sulphuris natura comburetur, & flammam emittet vt sulphur: quod vero secundo sublimatur, cum totum sulphur eleuatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates sulphuris ostendet aliquas: sed viui argenti mortificati in sublimationis reiteratione. Illud ergo colligamus per suum sublimationis modum: qui est vt fiat vas terreum, solidissimum & bene coctum ad longitudinem mediz stature virilis, ad latitudinē vero per quam manus subintrare possit: Et fiat fundus eius, qui separari & coniungi possit, ad similitudinem vnus planz paropſidis profundæ mukum: Et mensuretur ab orificio illius vasis vsque prope fundum, ad mensuram longitudinis vnus manus cum digitis suis. Et de illo loco vsque ad caput eius vitrificetur interius vas vitrificatione firma & spissa multum: Et super caput illius ponatur alembicus cum l. co. naso. In tali enim vase sublimatur illud. Coniuneatur igitur fundus vasis suo per lutum firmæ tenacitatis: & super ipsum fundum spargatur marchasita; & super caput vasis alembicus laci nati; & ponatur in furnum, de cuius proprietate sit, fortem ignitionem dare; fusionis scilicet argenti, vel veneris, si artifex indiguerit; Quæ posuimus in summa nostri operis, vbi diuersitates omnium instrumentorum narrauimus tibi sufficienter. Et caput furni circumda, eum rota habente foramen in medio sui, ad magnitudinem vasis, per quod illud vas intrare possit. Et lita iuncturas in circuitu vasis et forni, ne ignis exiens impediatur, et sublimationis adhaerentiam, relictis tantum quatuor fenestris paruis in rota, quæ cum necesse fuerit, claudi et aperiri possint, per quas similiter quandoque mittantur carbonēs in furnum;

et in

PARS QVARTA. 67

et in lateribus fornacis similiter alia quatuor sub illis
intermediis, per quas et similiter carbonem mittan-
tur; et sex vel octo foraminibus ad magnitudinem
digiti minoris relictis, quæ nunquam claudantur,
ut per illa furnus à fumositatibus se liberè possit expe-
dire. Et sunt foramina illa in iunctura furni cum ro-
ta sua. Furnus verò magnæ ignitionis est; cuius
spondilia sint ad altitudinem cubicorum duorum.
In medio sit rota ferrea, minutissimis et creberrimis
perforata foraminibus cum uno fortiter annexa. Ca-
pita foraminum superius sint strictiora, et inferius
successivè latiora per modum pyramidis rotundæ, ut
cinis vel carbonem et alia superfluitatem possint liberius
ex illis cadere, et relinquatur ipsa corpore ad susceptio-
nem aeris liberius aperta. Nam aeris libera et multa
quantitatis susceptio per inferiora foramina, est cau-
sa una magnæ ignitionis per furnum. Exerciteris er-
go, et ipsum inuenies. Causa verò longitudinis
vasis est, ut extra ignem multa quantitas eius exten-
datur, et infrigidetur, ut fumi elevati per sublima-
tionem locum refrigerij inveniunt, et adherant,
et non inveniunt viam fugæ, et suæ exterminationis. Hoc
autem novit ille, qui cum sublimasset in brevis
aludelibus nihil de sublimato inuenit; quoniam
propter brevitatem vasis, æqualis fuit per totum
ipsum calor ignis. Ideoque in fumi substantiam con-
versum sublimandum stetit, et non lateri adhaesit;
sed successivè per poros vasis evanuit. Vas ergo in
omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in locum
sui refrigerij extendatur. Causa verò vitrificationis
vasis est, ne fumi ascendentes porosum inveniunt
aludel parietem, et per illum penetrantes recedant.
Vitrificatur ergo locus adhaerentia illorum, ne
inveniunt viam fugæ. Fundus verò aludel et circa non
vitrificatur; quoniam ipsius fundus in magna igni-
tione consistit, quæ vitrificationem ipsius fundi facit;
qua fusa totum sublimandum fundoretur, et vitrum
fieret. Est enim vitri proprietas, omnia vincere et

ad suam naturam conuertere . His igitur omnibus consideratis cum causis suis , fiat ignis sub aludel quousque certificatus fueris experientia veridica totum sublimandum ascendisse . Est autem experientia , intromissio baculi terrei bene cocti , habentis foramen paruum in capite suo , vsque ad medium eius veniens , ad quantitatem digiti minoris , prope ipsam rem à qua fit sublimatio ; Et sic teneatur ad modicum tempus , & tunc extrahatur . Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando , certum est quod nondum est totum sublimatum : si verò non , sublimatum totum est . Et hæc eadem exercitatione in sublimandis certificari poteris omnibus . Descriptio vero vasis aludel sublimationis Marchasitæ ultimæ , & eum fornacæ , et baculo suæ experientiæ , hæc est .

De sublimatione Magnesiae , & Tutiae , nec non corporum imperfectorum .

C A P V T XLVII.

Sublimationis magnesiae et tutiae est eadem intentio , cum sublimatione marchasitæ quam narrauimus . Non enim possunt hæc omnia sine ignitione magna sublimari . Ideoque omnia vnā intentionem sublimationis habent cum causis eisdem , & experientijs eisdem : & habent vnum ordinem generalem : quoniam sine fecibus sublimari debent , quæcumque sublimari cum ignitione contigerit : quoniam in se ipsis feces habent sufficientes , imo superfluas , &

huius

huius signum est difficultas illorum sublimatio cum magna ignitione . Sublimantur autem omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine , & non cadit diuersitas aliqua , nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus , quam in magnesia , marchasita , & rutia . Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis : nisi quod quædam indigent admixtione rei , subleuantis ea , quædam verò non : & hoc , vt facilius fiat eorum eleuatio . Est autem vna tantum specialis in corporum consideratione sublimatio , experientia reperta bona , videlicet vt in fundo aludel non sit multa corporis subimandi quantitas : quoniam multitudo sublimationem impedit , et planities sit in fundo aludel sublimationis , & non concavitas : vt possit æqualiter & tenuiter super fundum sparsum corpus æqualiter , et multum in omnibus suis partibus eleuari . Corpora verò indigentia admixtione rei eleuantis , sunt sci licet Venus & Mars propter suæ fusionis tarditatem . Indiget autem Venus rutia : Mars vero arsenico , & cum his eleuantur de facili : eo quod cum eis maxime conueniunt , Fiat igitur post illorum considerationem sublimatio , vt in rutia & similibus , & disponatur eorum sublimatio hoc eodem

ordine , vt diximus in marchasita , cum causis suis & experientis prædictis .

*De Descensione , & modo purifi-
candi per pastillos.*

C A P V T XLVIII.

N Arratis itaque sublimationis intentionibus cum omnibus causis suis & experiencijs , restat nunc descensionis modum monstrare , cum causis suis & experiencijs similiter , & suo ordine determinato & completo . Fuit ergo inuentionis causa illius triplex . Prima scilicet , vt cum materia aliqua inclusa est in illo vase , quod vocatur descensorium Chimie , post fusionem eius descendat per foramen illius : & per eius descensionem limus certi fusionem rectam suscepisse . Alia vero causa , vt corpora debilia à combustionis præseruentur per illam descensionem , post reductionem à calcibus eorum . Nam cum à calcibus corpora debilia attentamus reducere , non omnem illorum partem tempore vno reducere possumus , sed solum aliquam partem . Si igitur pars illa quæ primò in corpus reducta est ; reductionem totius expectaret , per ignem transiret maior illius quantitas . Necessè igitur fuit ingeniari , vt statim cum reducta est pars , ab igne remoueatur . Hoc autem per descensorium fieri contingit . Tertia causa inuentionis huius descensionis fuit corporum depuratio ab omni re extranea . Descendit enim corpus fustum mundum , & omnem rem extraneam in concavitate illius dimittit . His itaque tribus causis perquisitis , harremus modum descensionis cum instrumento sub priùs notificato . Dicimus igitur quod forma eius est , quod fundus il-
lius

PARS QUARTA. 71

hinc sit acutus, & parietes illius sine scrupulo æqualiter
sint terminantes in fundi acuitatem, in forma pira-
midis rotundæ; ita ut possit unum quodque substi-
tutum liberè sine adhærentia, ad fundi illius foramen
descendere, & coopertorium eius, si necesse fuerit,
sit ad similitudinem planæ paropsidis, & benè con-
iungatur illi, & sint de bona & firma terra, & non
de facili per ignis pressuram fusibilis. Mittatur igitur
res, cuius intentio sit descendere, super baculos
rotundos ex terra factos & benè coctos; ita ut magis
fundo superiori approximent, et cooperiatur cum
suo coopertorio, et iunctura firmetur, et super il-
lud ignis de carbonibus ponatur, et super ipsam sus-
sineretur, quousque tota res descendat in vas sibi suppo-
situm. Potest tamen, si res fuerit difficilis fusio-
nis, poni super tabulam planam, vel patæ con-
cavitatis, à qua possit de facili descendere cum in-
clinatione capitis descensorij, si fusa fuerit, quia
scilicet stabit firmitus, et diutius ignem suscipiet, et
meliozem fusionem dabit, et sæpissimè probari po-
test, inclinatione capitis descensorij, utrum materia
fusa est. Purificantur autem per hæc corpora. Sed
per pastillum melius purificantur à terreatate sua per
suam reductionem à calcibus suis; cuius modus pu-
rificationis est idem cum modo purificationis descen-
sorij. Et ideo per illam excusamur ab eo. Tenet
enim feces corporum ut descensorium et melius; et
ideo narramus modum illius. Dicimus igitur quoniam ac-
cepimus corpus, de cuius intentione est mundari,
et illud in grana minutissima, vel limacum, vel
in calcem, quod perfectius est, redigimus, et ei
commiscemus calcem aliquam, de cuius intentione
non sit fundi. Deinde totum illud ponatur in de-
scensorium et fundatur igne fortissimo, quousque
totum corpus reducatur, vel maior pars. Inveni-
mus enim, per illud corpora mundari à multis res-
reliate, sed non mundificatione perfecta, quam
perfectiorem scimus esse, sed mundificatione vtili,

ut medicinā suscepta perfectionis, melius, et perfectius per eam transformetur corpora. Est enim administratio præcedens eam. Omnem autem aliam administrationem sufficienter in sequentibus tibi omnia narrabimus. Nunc vero descensorij ponamus descriptionem.

*De distillatione, & causis eius ac
de tribus eiusdem generibus
per alembicum, per de-
scensum, & per
filtrum.*

C A P V T XLIX.

Conueniens est. igitur ut sequentes propositum nostrum, sermonem de distillatione tradamus, cum causis suis. Est igitur distillatio vaporum aqueorum in suo vase eleuatio. Diuersificatur autem distillatio, secundum diuersitatem rerum distillandarum. Nam quædam fit per ignem, quædam verò sine igne. Quæ verò per ignem fit, duorum generum inuenitur: Quædam est per eleuationem in alembicum; quædam per descensum chimie, qua mediante oleum ex vegetabilibus extrahitur. Et causa generalis inuentionis cuiuslibet distillationis, est purificatio liquorum à fece suetur-

turbulentia, & conseruatio illius à putrefactione, seu corruptione. Videmus enim rem distillatam quocumque distillationis genere puriorem effici, & melius à putrefactione custodiri. Causa verò specialis inuentionis illius, quæ per ascensum fit in alembicum, est inquisitio aquæ puræ à seculentia, cuius experientia est nota: quia videmus aquam bis, vel ter per alembicum distillatam, nullam fecem terream habere admixtam. Causa inuentionis aquæ puræ fuit imbibitio spirituum, & puluerum medicinarum: vt si quando indigemus imbibitione, aquam puram habeamus; quæ fecem post resolutionem ipsius non dimittat: per quas feces medicinarum nostræ, & spiritus mundati possint infici, vel corrumpi. Causa verò inuentionis eius, quæ per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio: quia per ascensum oleum in natura sua combustibili, haberi non poterat, & huiusmodi inquisitio fuit, scilicet, vt color eius, qui cum substantia sua commixtus est, habeatur: hic enim color iuuare potest in casu. Distillationis verò quæ per silem, sine ignitione perficitur, causa inuentionis fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos cum causis suis, & experientijs manifestis. Eius itaque distillatio, quæ per ascensum in alembicum fit, est duplex modus. Alia enim in fictili ollâ cineribus plena perficitur: Alia autem in vase suo æreo aquâ pleno cum graminibus, vel lanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita, vel distillatorius alembicus rumpatur, antequam ad perfectionem deducatur. Ea verò quæ cum cineribus, maiore & fortiori, & acutiori perficitur igne: Quæ autem cum aqua, mansueto & lento. Aqua enim acuitatem ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Idcirco per eam, quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terreas partes magis eleuari contingit. Cum ea verò quæ cum aqua fit, subtiliores & sine colore, & ad naturam aqueiratis simplicis approximantes, magis. Subtilior ergo fit separatio per eam, quæ aquâ perficitur, quàm per eam quæ cineribus elicitur. Experientia hoc nouit verum esse, qui cum distillasset

distillasset oleum per cineres, oleum vix alteratum suscepit in receptaculo. Volens vere partes eius separare, ad id necessitate petuenit, vt per aquam illud distillaret. Et tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales, & albiſſimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei vegetabilis, & eius quæ ex vegetabili processit inesse, & omnis rei consimilis ad omnium determinatam elementorum separationem peruenire necesse est. Per eam verò quæ per descensum fit, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest, scilicet vegetabilium omnium, & eorum consimilium. Per eam verò quæ per solum fit, ad cuiuslibet liquoris serenitatem perueniri contingit. Hæc autem omnia, etiam patum, vel minimum scientibus & expertis sunt manifesta, & nota. Qui verò hoc ignorat, nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitetur igitur in ea, & de facili ea inuestigabit.

Dispositio igitur eius quæ per cineres fit, est: vt formatur olla foris ex terra, & coaptetur in furno simili sublimationis furno præfato, cum eadem distantia æfurni spondilibus: per eandem inuestigationem, & similibus auriculis, super cuius fundum ponantur cineres cribellati, ad vnus digiti spissitudinem; & super ipsos cineres ponatur vas distillationis, & cooperiatur in circuitu eius cum eisdem cineribus, vsque propè collum alembici. Postea verò infundatur in illud res, de cuius intentione sit sic distillari. Vltimò verò cooperiatur illud cum alembico, cuius collum suscipiat collum cucurbitæ inferioris intra se, vsque ad curuitatem canalis ipsius alembici, ne viam fugat incepti spiritus ascenderes: & postea iunctur alembicus cum cucurbita sua, & firmetur eorum iunctura. Ex subditur receptaculum cuius collum similiter recipiat nasum, vel cornu alembici vsque ad medium ipsius: & circumuoluatur iunctura panno lineo intincto claro ouoturno, & permittatur sicari; ne aliquid de destillato respiciet, quibus apta

subij-

subijciatur ignis quousque distillet. Alembicus verò & eius cucurbita de vitro sint. Ignis verò illius augeatur ei secundum exigentiam distillationis, quousque videatur totum distillandum, cum magna ignis expressione secundum indigentiam eius, distillatum esse.

Secundæ vero intentionis dispositio, quæ per aquam fit, est similis huic in vase, & alembico. Differt autem ab ea in hoc, quod sumitur in hac, olla ferrea, vel aenea, & coopertur ad furnum, ut supra est dictum; postea super fundum ipsius ponitur stratum de graminibus vel lana, vel re consimili ad spissitudinem trium digitorum. Deinde super illud stratum ponatur distillatorium apratum cum alembico, ut supra diximus. Et eisdem graminibus, vel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita usque propè collum alembici, ne cucurbita frangatur. Et super ipsa stramina, virgæ subtiles superspargantur, & super virgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam & alembicum, & ipsa stramina deprimant, & depressa firmiter, & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne nacent iactantur per ipsam aquam, & sic levatio hæc causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio. Postea verò inter stramina fundatur aqua, usque ad ollæ plenitudinem: & supponatur ignis, quousque distilletur totum;

Dispositio verò eius, quæ per descensum fit, est, ut fiat descensorium vitreum, cum coopertorio eius: & lateretur utrumque, & intromitatur, quod sit distillandum: & fiat super caput illius ignis. Descender enim distillatio eius per foramen suum in vas sibi suppositum.

Dispositio verò eius, quæ per filtrum fit, est, ut mittatur liquor distillandus in concham vitream, vel lapideam; & filtri bene abluti, & madidi ponatur pars latior in dictum liquorem usque ad fundum conchæ. Pendeat verò exilior pars eius ab orificio conchæ extra: & sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrum incipiet, primo aqua distillabit, quæ madidum fuit; quæ cessante

con-

Successit illi liquor distillandus; qui si non serenus fuerit, toties ad concham refundatur, quousque serenissimus distilletur. Hæc autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent; ideòque eorum probationem causà breuitatis omittimus.

*De calcinatione, tam corporum,
quàm spirituum, cum causis
& modis suis.*

CAPVT L

POST igitur distillationis narrationem sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio rei per ignem puluerisatio, cum priuatione humiditatis partes consolidantis. Causa inuentionis eius est, vt sulphureitas corrumpens & desedans, per ignem deleatur. Diuersificatur vero secundum diuersitatem rerum calcinandarum. Calcinantur igitur corpora, & calcinantur spiritus, & res aliæ extraneæ à natura illorum: diuersa vero intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta duorum generum, dura videlicet, vt Venus & Mars: mollia verò, vt Iupiter & Saturnus; quæ omnia calcinantur, necesse fuit illa diuersa intentione calcinari, generali & speciali: Generali attamen vna intentione calcinantur. Et est, vt sulphureitas illa corrumpens & desedans remoueatur: & deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis, ex quacunque re, sulphureitas adustiuæ: quæ sine calcinatione deleri non potest: quoniam ipsum corpus solidum est, & propter soliditatem, & latitationem sulphureitatis, in cōtinuitate substantiæ argen-

argenti viui, defenditur per illud à combustione. Ideoque necesse fuit continuitatem corporum, & argenti viui in ipsis separare, vt ignis liberius ad quamcumque minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere possit, & non defendat ipsum continuitas argenti viui commixti. Et est generalis causa inuentionis calcinationis corporum, à terreitate depuratio. Inuenimus enim, quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, & magis figuntur, vt dicemus in sequentibus. Specialis vero calcinatio corporum mollium est: vt cum his duabus intentionibus sit intentio per eam illa indurare & ignire: ad quod peruenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa, de qua in sequenti traditione determinare nobis expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifestè ipsa indurari. Sed manifestius; & citius Iupiter induratur. Causa vero inuentionis calcinationis spirituum est, vt ipsi melius figantur & facilius soluantur in aquam: Quonià omne calcinati genus fixius est, quam non calcinati, & facilioris solutionis: quia partes calcinate magis subtilitate per ignem, facilius cum aquis commiscuntur & in aquam conuertuntur. Et hoc si expertus fueris, sic inuenies se habere. Calcinatio vero aliarum rerum, facit ad exigentiam præparationis spirituum, & corporum; de quibus latius à nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum aliquid tale. Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus, propter diuersitatem calcinandorum. Calcinator enim corpora aliter, quàm spiritus, vel aliæ res extraneæ: & corpora à se inuicem diuersa similiter diuersimodè calcinantur. Corpora enim mollià vnum modum habent generalem ad calcinationis intentionem: scilicet, quod & ambo per solum possunt calcinari ignem; & per salis acuitatem, præparari vel non præparati ambo similiter. Primus igitur modus sic perficitur; vt sumatur vas terreum benè coctum ad similitudinem paropsidis formatum, cuius structura sit firma, & coapteretur ad furnum calcinationis, ita quod sub illo possint carbo-

res proijci & sufflari. Proijciatur vero in fundum vasa-
 bilis plumbum & stannum, quod super tripodem fer-
 reum, vel tres lapideas columnas sedeat firmiter; & ad
 furni sui parietes similiter firmetur quatuor, vel tribus
 lapidibus, coarctantibus illud ad eos, ne vas moveri
 possit. Fueni vero figura eadem sit cum furni forma,
 magnae ignitionis, de quo narratum est iam, & narra-
 bitur similiter sermone completiori. Accendatur igitur
 in illo ignis sub vase calcinationis, ad ipsius calcinandi
 corporis fusionem sufficientem, & potens. Et cum ipsum
 corpus fustum fuerit & cutem nigram super se creaverit
 ignis virtute, subtrahatur ab eo cum pala fentes, vel la-
 pidea, quae se non permittit comburi ad infectionem
 calcis. Haec autem excoctio tam diu continetur,
 quousque ipsum corpus in pulverem vertatur. Quod si
 Saturnus fuerit, ad maiorem ponatur ignis, quous-
 que in citrissimum mutetur colorem calce eius. Si ve-
 ro Iupiter, similiter exponatur igni & ibi teneatur, &
 dimittatur quousque in albedinem mutetur completam
 calce eius. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem,
 quoniam Saturnus de facili a calce sua redit ad corpus.
 Iupiter vero difficillime, Ideoque ne contingat illum
 errare in expositione calcis Saturni, post pulnam eius
 pulverisationem, ad maiorem ignem, ne prius redeat,
 quam perficiatur illius calx, in corpus, quoniam tem-
 perantia ignis indiget, & successiva augmentatione
 illius paulatim, cum cautela, quousque in calce firme-
 tur, scilicet ne de facili redeat in corpus; ut possit illi
 maior ignis administrari, ad suae calcis perfectionem.
 Neque contingat similiter errare propter difficilem Io-
 vis reductionem, ut si quando posuerit in reductionem
 calcem eius, eveniat ei quod non reducat; sed inueniat
 eam prioris dispositionis, aut in vitrum redactam, &
 assumet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim,
 quoniam si in Iovis reductione magnum non adhibuerit
 ignem, non reducet. Si vero magnum, non necessa-
 rio illum reducere contingit; sed possibile est illum in
 vitrificationem reducere. Et illud ideo, quoniam Iu-
 piter

PARS QUARTA. 79

piter in profundo suæ naturæ argenti vini fugitivam in-
 clusam habet substantiam, quæ si longam in igne forti
 contraxerit moram, fugiet, & corpus privatum humi-
 ditate relinquet: Quod tunc potius aptum ad vitrifica-
 tionem, quàm ad corporis metallici fusionem converti
 reperietur. Omne enim propria privatum humiditate,
 nullam nisi vitrificatorem dat fusionem. Ideoque ne-
 cessariò relinquitur, quod cum ignis impetu maximè ve-
 loci, reducere celeriter festinet. Alter enim non redu-
 citur. Exercitetur ergo ad illud, & sciet. Modus veto
 calcinationis horum duorum corporum, quæ à salis acui-
 tate perficiuntur, est, ut quando fufum corpus fuerit, proij-
 ciatur super faciem illorum quantitas salis præparati, vel
 non, & permisceantur agitatione multa per baculum fer-
 reum, super ignem: quousque per salis mixtionem to-
 tum in cinerem vertatur. Et postea per eundem modum
 perfectionis perficiatur illorum calx cum suis conside-
 rationibus. Sed in hoc est etiam differentia in horum duo-
 rum corporum calcinatione. Quoniam Saturnus ex pri-
 mis calcinationis laboribus ad pulverem convertitur fa-
 ciliùs, quàm Iupiter, non tamen perficitur illius calx fa-
 ciliùs quàm Iouis. Dependet autem huius causa ex eo,
 quod Saturnus humiditatem magis habet fixam, & ma-
 iorem terreitatis quantitatem, quàm Iupiter. Veneris
 vero & Martis est idem calcinationis modus: diversus
 tamen à primis duobus: & illud propter liquefactionis
 eorum difficultatem. Et est ut laminæ ipsorum ponantur
 ad fortem ignitionem, de cuius intentione non sit fun-
 dere. Propter enim multam eorum terreitatis in illis quan-
 titatem, & multam sulphureitatis adustius, & fugien-
 tis mensuram, de facili hoc modo adducuntur in calcē.
 Et ratio est: quoniam ex multa terreitate argenti viui
 substantiæ intermixta, turbatur argenti vini debita con-
 tinuatio in illis. Et ideo porositas in eis causatur; per
 quam & sulphureitas transiens evolare potest: & ignis
 ex causa illa liberè ad eam accedens, comburere, & eam
 eleuare potest. Per hoc igitur relinquitur partes ratio-
 nales fieri, & ad cinerem per discontinuationis raritatem

conuerti. Manifesta igitur experientia hæc est. Quoniam exposita ad fortem ignitionem lamina Veneris, flammam dabit sulphuream, & squamam in superficie sua creabit puluerisabilem. Etiam hoc ideo, quia ex propinquiorebus partibus faciliorem sulphuris necesse est combustionem fieri. Modus vero furni calcinationis huius, est idem, cum modofurni distillationis; nisi quod foramen solummodo vnum magnum debet super caput suum habere; Vnde à fumositatibus se liberè absoluat. Et situatio calcinandorum in medio furni sit; vt in circuitu liberè ignem recipiant. Vas vero eius sit terreum, & de firmissima terra benè coctum; vt non de facili per ignem liquefeat, & formatum in modum paropsidis benè spissæ.

Modus autem calcinationis spirituum est, vt eis ad fixationem approximantibus, administretur ignis, successiue & paulatim illum augendo, ne fugiant, quousque maximum eos tolerare ignem contingat. Et vas eorum sit rotundum vitreum, benè spissum ne fundatur, vndique clausum; & furnus idem cum nouissimè dicto. Cum simili autem furno, & consimili vase omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen per illos à maiori sollicitudine, quàm quæ adhibetur in custodia fugæ; quoniam alia res non fugit, nisi spiritus, & quæ spirituum naturæ approximât. Descriptio vero omnium, quæ narrata sunt nouissimè est hæc.

De Solutione.

C A P V T L I.

DE solutione sermo noster ampliatu innotuit, solutionem rei siccæ in aquam esse reductionem. (Solutio est solidæ & siccæ rei in aquæ essentiam redactio.)

Di-

PARS QUARTA. 81

Dicimus igitur, quod omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilissimis, & maxime acuis, acribus & ponticis, fecem nullam habentibus; Sicut est acetum distillatum, & vna agrestis, pruna acerba, & pira multæ acritudinis, & mala granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius, subtiliatio eorum, quæ nec fusionem competentem, nec ingressionem habent: de quibus magna utilitas amittebatur spirituum, & eorum, quæ suæ naturæ sunt. Nam omne, quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, vel eorum consimilium naturam possidere. Est autem natura eorum, quod fusionem dant ante illorum vitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus, & sibi inuicem, conueniant, habita fusionem, necesse est per illam corpora penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc vero sine magisterio non peruenitur: quod est scilicet, ut post solutionem, & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus, & totiens ab illo sublimetur, quousque secum maneat, & illi velociorem præstet fusionem, & ipsum in fusionem à vitrificatione conseruet. De natura enim spirituum est, non vitrificari, & à vitrificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruauit spiritus, magis à vitrificatione defendet. Magis autem spiritus solummodo putrificatus, quam purificatus fixus, calcinatus atque solutus. Ideo necesse est simul permisceri. Resultat enim in his bona fusio, & ingressio, & fixio permanens. Ex operibus autem naturæ probare possumus: sola salium, & aluminum, & similibus naturam possidentia, solubilia esse. Nos enim in operibus illius omnibus considerantes, non inuenimus alia solui præter illa. Igitur quæcunque soluntur, necesse est per illorum naturam solui. Sed quia videmus omnia verè calcinata, per reiterationem calcinationis, & solutionis solui, ideoque manifestè probatur per hoc, omnia calcinata ad salium, vel aluminum naturam ap-

proximare. Ideo se se in proprietatibus necesse est con-
 comitari. Modus vero solutionis duplex est, scilicet a-
 lius per finum calidum, & alius per feruentem aquam:
 quorum est vna intentio, & vnus effectus. Modus er-
 go per finum est, vt ponatur calcinatum in ampullam
 vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distilla-
 ti, vel consimilis, duplanti; & obturetur optimè
 os vasis, ne aliquid respirare valeat: & sub fimo tepido
 multæ quantitatis, vt sit benè calidus, triduo dimitta-
 tur: & postea per distillationem filtri, solum remou-
 ueatur: non solum vero iterato calcinetur, & post
 calcinationem iterato similiter soluat, cum duplo a-
 ceteri noui distillati, vel alterius rei, & sic continue do-
 nec per reiterationem operis super illud, totum soluat, vel
 maior pars ad exigentiam. Modus vero, qui per
 ebullientem aquam fit, velocior est & melior. Et est,
 vt calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum a-
 ceto, obturato foramine ne respitet: quæ in caldario
 pleno aqua; & stramine sepeliatur, vt in distillationis
 modo per aquam præceptum attulimus per ordinem; &
 postea succendatur sub ea ignis, donec aqua
 per horam ferueat. Post hoc vero solu-
 tum distilletur, & seorsum seruetur;
 non solum vero iterato calci-
 netur, & iterato eodem
 ordine soluat,
 donec per re-
 iterationem totum soluat. Descriptio
 eius quod hunc dictum
 est, hæc
 est.

*De coagulatione, & eius causis, de-
que diuersis modis coagulandi
Argenti viui, & medici-
narum solutarum.*

CAPVT LII.

Coagulatio est rei liquorosæ ad solidam substantiam, per aqueitatis absolutionem, seu humid. priuationem. redactio. Est ergo duplex inuentionis causa illius, Vna argenti viui induratio; Altera vero medicinarum solutarum ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificatur autem secundum coagulandorum diuersitatem. Aliæ enim argentum viuum coagulatione indiget; aliæ vero medicinæ, vel res solutæ. Est autem argenti viui duplex coagulatio Vna quidem per priuationem totius ab illo humidi innati; alia per inspissationem ipsius humidi, quousque induretur. Congelare tamen illud difficillimè, atque laboriosè accidit cum magna perspicacitatis industriâ; & hoc propter fortem vnionem, & compositionem quam habet. Nos autem fili, tibi narrabimus in hoc capitulo omne ingenium coagulationis illius. Ingenium igitur coagulationis illius, cogitauerunt quidam fore per conseruationem siue retentionem illius in ignis temperamento; qui cum illud putassent congelasse, post remotionem eius ab igne inuenerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in stuporem & in admirationem adducti sunt, vehementer affirmantes, ad hoc perueniri non posse. Alij vero necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidum quod-

libet per ignis calorem in siccitatem conuerti, imaginati sunt cum perseuerantia et continuatione illius in igne suo, ipsum coagulare, et post hanc continuationem ad hoc deuenerunt, vt ex eis aliqui in album: aliqui vero in rubeum conuerterint lapidem, cuius non fuit fusio: nec ingressio aliqua. Et harum diuersitatum causam non potuerunt aestimare, ideoque illud abiecerunt. Alij vero cum medicinis illud coagulare conati sunt, et accidit eis illusio; aut non coagulauerunt, aut quia ab eis insensibiliter extenuatum in fumo euolauit, aut quia coagulatio eorum non fuit in forma alicuius corporis. Et horum diuersitatis causam ignorantes desperauerunt. Alij vero medicinas artificiosas ingeniosaeque componentes, illud in proiectione coagulauerunt. Sed eorum non fuit coagulatio utilis: quoniam in imperfectum corpus illud conuerterunt: et causam huius ex ipsorum insufficientia similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit vt ad coagulationis magisterium illius artifex perueniat. Vt autem iam à nobis sufficienter narratum est, vniformis est substantiae argentum viuum. Quare non est possibile in breui spacio temporis per conseruationem illius in igne aqueitatem illius remouere vel inspissare. Nimia igitur festinatio causa fuit primi erroris. Cum verò subtilis sit substantiae, ab igne recedit. Ignis igitur excessus est causa erroris illorum, à quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, et marchasita de facili; propter conuenientiam cum illis in natura sua: Ideoque per illa apparet coagulatum, non in forma corporis metallici, sed argenti viui cum plumbo mixti; vel in forma Antimonij vel consimilis. Non enim haec, cum fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere quousque ad corporis naturam perueniat; sed fugiunt cum eo per ignis incussionem, et ideo illud est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet utique similiter argentum viuum humiditatem sibi multam vnitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis causam violentiam, et per con-

PARS QUARTA. 85

conservationem eius in suo igne. Et est suus ignis, quem illi augmentando, secundum exigentiam suæ tolerantia, illius humiditatem tollunt relicta sibi parte, ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum, qui ipsum in lapidem album, vel rubeum coagulant non fusibilem. Habet namque argentum viuum partes sulphuris naturaliter sibi admixtas; quoddam tamen plus, quoddam verò minus: quod remouere per artificium est possibile contingere. Cum igitur sit sulphuris proprietas, cum argento viuo rubeum, vel citrinum colorem, secundum proportionem suæ quantitatis, creare; vt videmus in cinabrio, eius ablatione proprietas argenti viui erit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorum illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem immundam, & sulphuream admixtam: quibus infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis, accidit diuersa in coagulatione illius creari corpora. Nam si medicina, vel argentum viuum habuerint in se sulphur non fixum, necesse est corpus molle ex eis creari. Si verò fixum, necesse est durum; & si album, album: si verò rubeum, rubeum; & si remissum ab albo, vel rubeo, remissum similiter necesse est fieri: & si terreum, vel liuidum, infectum. Si verò non, non. Omne enim sulphur non fixum, liuidum creat: fixum verò non, quantum in illo est. Pura verò illius substantia, purum creat corpus: non pura verò, è contra. Accidit etiam quoque in solo argento viuo absque sulphuris commixtione diuersitas eadem: propter diuersitatem mundationis & præparationis illius in medicinis. Ideoque contingit ex parte medicina diuersitatis illusio: & quandoque in coagulatione illius plumbum; quandoque autem Venerem; & quandoque Martem formari: quod propter impuritatem accidit. Quandoque verò Solem, quandoque Lunam; quod ex bonitate & puritate euenire necesse est;

Coagulatur igitur ex frequenti illius præcipitatione ad fundum cum violentia in igne, qui aquæritatem illius de facili remouet. Hoc enim fit per vas, cuius figura sit multæ longitudinis: in quo ascendens inuenit refrigerij locum, & adhærentiæ, vt & quietis, in eius spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugæ, vel exitus viam, quousque iterata vice ad illius fundum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousque fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne cum vase vitrea, cuius collum sit multæ longitudinis, & in ventre figuram ampullæ habeat, cum continua collicius apertione, vt per illam possit humiditas eius euanescere. Coagulatur verò per medicinam illi conuenientem cuius compositionem tibi narrabimus in sequentibus prout expedit. Hic vero similiter, vt intentionem nostram super illo faciamus completam, secundum quod per nostra inuenimus experimenta. Est autem medicina illius, quæ maximè illi in profundo eius adhæret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam ab igne. Ex rebus ergo ei conuenientibus, necesse est hanc medicinam creari. Sunt autem huiusmodi res corpora omnia metallica, & sulphur, & arsenicum. Sed quia nullum vidi us ex corporibus illud in natura sua coagulare coagulatione firma, & vera: sed potius ab eis ipsum per expressionem ignis fugere, quantumcunque fuerint suæ conuenientiæ, ideoque considerauimus, nullum corpus in natura sua illi in profundo adhærere. Subtilioris ergo substantiæ, & liquidioris fusionis necesse est medicinam illam esse, quàm ipsa corpora existant. Ex spiritibus autem similiter non vidimus, illis in natura sua manentibus, firmam & veram coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multæ infectionis, & nigredinis. Quod quidem contingit, alterum propter spirituum fugam, alterum verò ex terræ, & adustibilis substantiæ illorum commixtione. Ideoque per hæc manifestè relinquitur, ex quacunque re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimam &

& purissimæ substantiæ, nili adherentis ex natura
 & conuenientia sua profundo, & faciliinæ fusionis vel
 liquefactionis, & tenuissimæ ad modum aquæ, ceræ,
 olei: & fixæ super ignis pugnam. Hæc autem medici-
 na ipsum coagulabit, & in substantiam solarem, vel
 lunarem conuerter. Modos autem compositionis inge-
 niorum, medicinarum, & aliorum, tibi in sequentibus la-
 tius denarrabimus, per quos ad illam peruenire poteris.
 & ipsam sermone sibi proprio, & conuenienti determinabimus.
 Sollicitè igitur ad illam exerceberis, & eam in-
 uenies. Sed ut nos non possis ex eius insufficientia in-
 crepare; dicimus, quoniam ex ipsis corporibus metal-
 licis cum suo sulphure, vel arsenico præparatis, & ex
 solis similiter corporibus hæc medicina elici potest. Ex
 solo verò viuo argento facilius, & propinquius inueni-
 tur; quoniam natura propriam naturam amplectitur, &
 ea gaudet amicabilius, quam extraneas: & est similiter
 in ipso facilis extractionis illius substantiæ subtilissimæ,
 cum iam in actu subtilem habeat materiam. Modi
 verò inuentionis huius medicinæ sunt per su-
 blimationem, ut à nobis narratum est
 sufficienter. Modus verò fixationis
 illius in capitulo suo similiter
 narratus est. Congula-
 tionis verò soluto-
 rum modus
 est, per
 ampullam in cineribus usque
 ad collum, cum tempe-
 rato igne, quousque
 aqueitas euane-
 scat, & in-
 dure-
 tur.

De Fixione.

CAPVT LIII.

Fixio verò est rei fugientis ab igne ad ipsum conueniens aptatio. Causa vero inuentionis ipsius fuit, vt omnis tinctura omnisque alteratio medicinæ perpetuetur in alterato, & non mutetur, nec separetur ab eo per ignem. Diuersificatur vero, & ipsa similiter secundum rerum figendarum multipliciter: quæ sunt corpora quædam à perfectione diminuta, sicut Saturnus, Iupiter & Venus: & spiritus, qui sunt scilicet sulphur, & arsenicum in gradu vno; & argentum-vivum in alio: intertio vero marchesta, magnesia, & tutia, & horum similia in natura. Figuntur autem corpora hæc à perfectione diminuta per suam calcinationem, & reductionem; quoniam absoluuntur per eam à sulphureitate combustibili, & fugitiua corrumpente. Et hanc sufficienter in sua narrauimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Figuntur autem sulphur, & arsenicum duobus modis. Primo per reiterationem sublimationis super illa in vase aludele quousque stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis illorum fixationis, vt ingenieris ad inuentionem multiplicitatis reiterationis sublimationis in breui tempore; quod per duo fit aludel, cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine, seu modo; scilicet, vt nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Proijciatur ergo id, quod in vno cooperculo ascendit immediatè in aliud aludel, & sic alternata vice reiteretur; & numquam otiosa permittantur aludel spondilibus adhærere; quin in continua sint sublimatione ignis, quousque cesserit illorum

rum eleuatio . Quanto enim in breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes complere; tanto celerius & melius continget ipsa fixari. Ideoque fuit secundus fixationis modus inuentus; qui est per ipsius sublimandi præcipationem, ad calorem ignis, vt continuè in illo sit, donec figatur. Et hoc fit in longo vase vitreo cuius fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinderetur in partes) : Ille artificialiter cum clausura bona connexus: & per spatulam ferream vel lapideam, cum ad spondilia eius adhaerit, deiciatur ad ima caloris continuè, per alternas vices quousque figatur, & amplius non ascendat. Fixionis vero modus argenti viui est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici: & non diuersificantur inter se, nisi in hoc: quod non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles tenuissimæ, ingenioso & subtili diuisionis artificio ab eis separentur, per hunc vltimum fixationis modum. Argentum verò viuum hanc considerationem non habet, quia non comburitur nec inflammatur per ignem. Quare similiter temperatori calore quàm argentum viuum indigent illa in hoc modo. Similiter diuersificantur; quia in longiori figuntur tempore quàm argentum viuum. In eo similiter, quoniam altius eleuantur propter suam raritatem quàm argentum viuum: ideoque longiori vase indigent, quàm argentum viuum ad suam fixationem. Fixionis autem modus marchetæ, magnetæ, & tutæ est: vt cum post primam illorum sublimationem acquisuerimus quod ex eis volumus abiectionis illorum fecibus reiteremus super ea sublimationem, totiens conuertendo quod superius ascendit, ad id quod inferius remansit, ex vnoquoque illorum, quousque figantur.

De Ceratione.

CAPUT LIV.

CERATIO est ad liquefactionem duræ rei vel sicæ non fusibilis mollificatio. Ex hoc igitur manifestum est: quod causa inuentionis huius fuit, ut quod ingressione ex priuatione suæ liquefactionis non habebat ad corporis alterationem mollificaretur ut flueret, & ingressione haberet. Putauerunt autem aliqui hanc cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud; & à principiis huius magisterij naturalibus semotum penitus, & maxime ex manifestis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatem citò terminabilem ad illorum fusionis & mollificationis necessitatem posuisse. Si enim talem humiditatem citò ignis calore terminabilem illis posuisset, reliqueretur necessario, ut citissime, scilicet ignitione & fusione completa una, ipsa corpora totaliter omni humiditate priuari contingeret. Quare ex illo sequeretur, post vnā ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi posse. Quamobrem in quantum imitantes naturæ opera possumus, necesse est nos modum naturæ incerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilia humiditate, quæ super omnes est humiditates expectans ignis calorem. Igitur & nos consimili cerare humiditate necessario expedit. In nullis autem rebus melius, & possibilibus hæc humiditas ceratiua inuenitur: quam in his, videlicet sulphure & arsenico propinquè. Propinquiùs autem & melius in argento viuo. Horum enim humiditatem non videmus terram illorum post

PARS QVARTA. 91

resolutionem relinquere propter totam unionem ,
 quam in preparationis naturæ habuerunt. In omnibus
 autem rebus aliis humiditatem habentibus , experi-
 mento inuenies , ea in resolutione à terrea sua sub-
 stantia separari , & post illius separationem omni hu-
 miditate privari . In spiritibus autem predictis & ma-
 ximè argento viuo hoc minimè contingit . Ideoque
 non est aliud , per quod ab illorum inceratione , illa acce-
 ptatione excusari possimus . Modus ergo cerationis
 est per illos ; vt totiens super rem cerandam multi-
 plicetur eorum sublimatio , quousque in illa cum
 humiditate sua manentes fusionem bonam & compe-
 tentem præstent . Hoc autem non fiet ante illo-
 rum perfectam mundationem ab omni re
 corrumpente . Sed mihi melius vide-
 tur , vt eorum olea prius figantur
 per oleum tartari , &
 cum illis fiat omnis
 ceratio compe-
 tens &
 ne-
 cessaria ad
 hanc ar-
 tem .

Libri primi finis ,

GEBRI ARABIS

D E

Alchemia Traditionis summæ
perfectionis:

LIBER II.

*De consideratione perfectionis &
eorum quæ ad eam spæ-
tant.*

CAPVT I.

Rincipiorum itaque huius magiste-
rij discussione tradita, restat, in-
tentum huius nostræ artis comple-
re sermone illi conueniente. Est
autem perfectionis ipsius conside-
ratio, consideratio perficientis me-
dicinæ, vt scilicet discutiatur ex qua
re melius vel propinquius elicia-
tur illa ad omnem imperfecti perfectionem. Et simili-
ter consideratio artificiorum per quæ cognoscamus,
an perfectio sit completa. His itaque traditis, & tota
erit perfectionis tradita cognitio: secundum nostræ ar-
tis exigentiam,

*De cognitione principiorum
corporum.*

C A P V T II.

COgnoscere verò non est possibile hanc transmuta-
tionem corporum & ipsius argenti vini; nisi su-
per mentem artificis deueniat vera cognitio illorum
naturæ, secundum suas radices. Prius igitur corpo-
rum principia secundum suas radices & eorum essen-
tias notificabimus; quid scilicet sint secundum omnes
causas differentiarum, & quid boni vel mali in se
contineant. De hinc verò ipsorum omnium corpo-
rum naturas, & essentias cum omnibus suis causis, &
proprietatibus narrabimus, quæ videlicet sint causæ
corruptionis, et perfectionis illorum cum suis expe-
rientijs manifestis approbantes.

*De Natura Sulphuris, & Arseni-
ci particulariter.*

C A P V T III.

ERgo in primis spirituum naturam, qui ipsorum
sunt corporum principia affirmamus, quæ sunt
videlicet sulphur arsenicum, & argentum viuum.
Dicimus igitur quoniam sulphur, & arsenicum pin-
guedo

guedo sunt terræ, vt supra à nobis narratum est. Cuius experientiâ manifestâ probationem elicias per illorum facilem inflammationem, & facilem eius liquefactionem per ignem. Non enim facile inflammatur nisi quod oleagineum est, nec liquefit per calidum facile, nisi quod illius naturæ est. Sulphur itaque & illius compar, causam corruptionis habent, inflammabilem substantiam, & terream sæculentiam. Causam vero perficientem habent mediam; inter hanc videlicet & illam. Est igitur causa corruptionis illorum terreitas, per hoc quod neque fusionem, neque ingressione habent, & similiter inflammabilis substantia; quia nec stat nec stare facit, & nigredinem & liuiditatem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis, est mediocris illorum substantia; quia per illius terreitatem non turbatur ab ingressione, quæ per fusionem bonam perficitur, & per illius subtilitatem combustibilem non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia perfectionis causa corporum vel argenti viui nisi figatur; quia cum non fixa sit, licet eius impressio non remouetur de facili; non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaque elicitur, mediocrem substantiam diuidere artificem necesse esse. Diuidere autem putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixturem & vnionem naturalem. Et illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt, licet non multum, quod nullam fusionem nec inflammationem aliquam dedit; sed illud per diuisionem eius necesse est euenisse, quoniam sulphur in sua naturali commixtione & simplici substantia permanens, necesse est inflammari & comburi. Ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo, relinquitur, magis in ipso inflammabilem à partibus non inflammabilibus seorsum per artificium separari. Nam si possibile est, per calcinationem ad remotionem, omnium inflammabilium partium

tum in illo peruenire; necesse est ex eorum naturali-
 bus operibus, eos confiteri, ad omnem partium
 diuisionem posse perueniri. Sed quia hoc deperdet
 ex subtilissimo artificio, cogitauerunt id fore impos-
 sibile. Paret itaque ex præmissis manifeste quod non
 est sulphur de veritate nostræ artis: sed forte pars eius.
 Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij: per
 quod ad illius diuisionem possibile est deueniri. In
 arsenico vero, quia in radice suæ mixtionis, per deco-
 ctionem naturæ resolutæ sunt multæ illius partes in-
 flammabiles; ideo artificium eius separationis est fa-
 cilius; Sed ipsum albedinis tinctura, sulphur vero
 rubedinis. In sulphuris igitur diuisione, magnam
 adhibere cautelam, necesse est.

De Natura Mercurij.

C A P V T IV.

IN Argento viuo similiter necesse est superflua rese-
 care. Habet enim duas corruptionis causas à qui-
 bus in sublimando purgatur; vnam videlicet ter-
 ream immundam substantiam sine inflammatione,
 aliam superfluam fugitiuam aqueitatis substantiam.
 Putauerunt attamen aliqui ipsum non superfluam
 habere terram, vel immundiciam. Sed vanum est
 quod cogitauerunt. Videmus enim ipsum multæ li-
 uiditatis & non puræ albedinis, & similiter per leue
 artificium, videmus ex illo terram nigram & fecu-
 lentam emanare; per lauationem videlicet, cuius
 modum iam narrabimus. Sed quia duplicem contingit
 per illud perfectionem elicere, scilicet medicinam
 ex illo creare, & ipsum coagulatione perficere, ideo
 necesse est; ipsum duplici mundationis gradu præ-
 parare.

parare. Propterea duæ mundationes Mercurij necessariz sunt. Vna per sublimationem ad medicinam, & hæc innuitur. Alia per lauacrum ad coagulationem, & illa innuetur. Si enim volumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est, à feculentia suæ terreitatis optime purgare per sublimationem: ne in proiectione creet colorem huidum. Similiter, & ipsius aqueitatem fugitiuam in proiectione faciat, & mediocrem illius substantiam saluare pro medicina; de cuius est proprietate non adduri, & ab adustione defendere; & quæ similiter non fugit, sed fixum facit. Probaui autem ex nostris sermonibus argentum viuum omne esse perfectiuum. Et hoc similiter est manifestum experientijs. Nam videmus argentum viuum argento viuo magis adhærere, & eidem magis amicari: Post illud vero auro, & post hoc argento. Ideo ex hoc relinquitur, ipsa esse suæ naturæ magis. Alia vero corpora non videmus ad illud tantam conformitatem habere: & ipsa veridice inuenimus minus de sua natura participare. Quæcumque enim videmus plus ab adustione saluari, illa consideramus plus illius naturam possidere. Ideoque relinquitur ipsum argentū viuum esse perfectiū perfectissimū & adustionis saluatium, quod est perfectionis vltimū. Secundus verò mundationis ipsius gradus est ad ipsius coagulationem. Et est vt sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis immundæ. Cuius modus hic est: Sumatur patella terrea, & in ea mittatur argentum viuum quod purgare intendis, super quod spargatur aceti fortissimi parua quantitas, vel alterius rei consimilis: quæ sufficiat ad cooperiendum illud, & ponatur ad ignem lentum, ne ferueat, & agiteur continue cum digitis super fundo patellæ, vt diuidatur argentum viuum in similitudinem subtilissimi pulueris albi, donec totum acetum euaporauerit, & ipsum argentum viuum redeat in suam formam. Postea vero quod feculentum et nigrum videris ex illo emanasse, et patellæ adhærere, lava cum aqua et abij-

ce . Et hæc iterata vice multiplica , quousque vide-
ris colorem terreitatis illius , in clarum album mixto
cœlestino colore perfectè mutari : quod perfectæ la-
uationis est signum . Cum igitur peruenerit ad illud ,
proiiciatur super ipsum medicina suæ coagulationis :
& coagulabitur in sollicitum & lunificum , secundum
quod ipsa medicina suæ coagulationis præparata exti-
terit : & ipsius narrationem in sequentibus ponemus .
Ex iam igitur dictis patet similiter , Argentum viuum
non esse perfectiuum in natura sua , ad quam produ-
xit ipsum minera sua : sed illud quod ex ipso pro-
ducitur per artificium nostrum , & similiter in sul-
phure & eius compari est inducere . Non ergo in
his possibile est naturaliter naturam sequi , sed per
nostrum artificium & ingenium perficiuntur .

De Natura Marchesitæ , Magnesiæ , & Tutie .

C A P V T V .

DE alijs autem spiritibus similiter specialem neces-
se est nos facere traditionem ; qui sunt Marche-
sita , Magnesia , & Tutia , impressionem magnam
in corporibus facientes . Et ideo dicamus quid sint in
natura , secundum suas probationes & causas . Dici-
mus igitur quod Marchesita duplicem habent in sua
natura substantiam . Vnam scilicet , argentum vi-
uum mortificatum & mediocriter præparatum , & ad
naturam fixi approximans . Aliam vero sulphur adu-
stibile non fixum . Ipsam ergo habere sulphureitatem
comperimus manifesta experientia . Nam cum subli-
mat ex illa eleuatur substantia sulphurea manifesta

G

com-

combustiva . Et sine sublimatione similiter perpenditur illius sulphureitas . Nam si ponatur ad ignitionem , non suscipit illam , priusquam inflammatione sulphuris inflametur & ardeat . Ipsam vero argenti vini substantiã manifestatur habere sensibiliber Nam albedinem præstat Veneri meri argenti , quemadmodum & ipsum argentum vinum . Item videmus colorem illius sublimatione celestinum præstare , & luciditatem manifestam metallicam habere videmus ; Quæ certum reddunt artificem , ille autem has duas substantias continere in radice sua ? Magnesia vero sulphur plus turbidum , & argentum vinum magis terrenum & sæculentum ; & ipsum sulphur similiter magis fixum , & minus inflammabile habere : per easdem probare experietias manifestè poteris , & ipsam magis naturæ Martis approximat . Turia vero est fumus corporum alborum , & hoc manifesta probatione perpenditur . Nam projecto fumo mixtionis Iouis & Veneris adhærente in spondilibus fabricæ fabrorum , eandem impressionem facit cum ea , & quod fumus metallicus non reddit , nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione . Ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum alba non citrinat corpora , sed rubea . Nam citrinitas non est aliud quam rubei & albi debita & determinata proportio . Ideoque ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat , & ideo magis alterat quam suum corpus , & magis quiescit in examine paucio artificio , quod iam tibi narratum est . Quæcunque igitur alterantur per argenti vini virtutem , vel sulphuris , aut horum similitudine necesse est , alterari : quoniam hæc sola communicant & vniuntur illi naturæ ipsis corporibus , quia ipsis sunt magis amiscibilia .

De Natura Solis.

C A P V T VI.

NVnc vero de corporibus metallicis ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam . Et primo de Sole , postea de Luna , ultimo vero de alijs secundum quod videbitur expedire , cum suis probationibus , quæ per experimentum habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilissima substantia argenti viui , & clarissima fixa , & mundissima , & ex substantia pauca sulphuris mundi , & puræ rubedinis , fixissimi , clari , & à natura sua mutati tingentis istam , Sed quia contingit diuersitas in rubedine ipsius sulphuris , necesse est & auricitrinitatem , diuersitatem habere similiter . Est enim ; quoddâ magis ; quoddâ vero minus in citrinitate intensum . Quod ipsum enim sit ex subtilissima argenti viui substantia manifestè perpenditur ; Quia argentû viuum de facili , & amicabiliter illud suscipit . Non enim argentum viuum aliud , quam suæ naturæ suscipit , Quod verò claram et mundam illam substantiam habuit , per resplendentem eius fulgorem , & radiantem manifestatur ; non solum in die verum etiam in nocte se manifestantem , alia probatione non indiget . Quod vero fixam et sine sulphureitate comburentem habeat , patet per omnem operationem illius ad ignem . Nam nec minuitur , nec inflammatur . Quod vero in ipso sit sulphur tingens patet per hoc quod admixtum argento viuo ipsum per sublimationem in colorem transformatur rubeum , (quod Vlsur seu Cinabrium) & quod cum amalgamatur cum corporibus , et sublimatur forti ignitione de corporibus

bus, ita quod illorum ascendat subtilitas cum eo, citrinissimum creat colorem. Patet igitur, quod purpurea sulphuris substantia purum colorem generat: non pura, non purum. Qui vero probationis suæ citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet quod per visum perficitur. Subtilissima igitur argenti viui substantia ad fixationem deducta, et puritas eiusdem, et subtilissima sulphuris materia fixa, claræ rubedinis, et non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior tamen argenti viui quantitas in illo probatur esse. Quæcunque igitur volueris, alterare, ad huius exemplar altera: ut ipsa ad æqualitatem perducas. Et modum iam ad illud nos tibi dedimus. Et quia subtiles habuit et fixas in sua creatione partes: ideo potuerunt partes eius multum densari. Et hæc est causa magni sui ponderis. Per multam vero et temperatam à natura decoctionem, facta est ex illo paulatim resolutio, et inspissatio bona in ultima mixtione, ut, cum ignitione liquefeat. Ex præcedentibus igitur patet, quod multa quantitas argenti viui est causa perfectionis: multa vero sulphuris causa corruptionis. Item uniformitas in substantia, quæ per mixtionem fit æqualem, est causa perfectionis; Diversitas vero, corruptionis. Item induratio et inspissatio, quæ per longam & temperatam decoctionem perficitur, est causa perfectionis. Oppositum vero corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum argentum viuum sulphur non debite dispositionis, necesse est secundum diversitatem illius diversas corruptiones adduci. Potest enim tale sulphur, quod super illud cadit fixum, non adustibile esse totum, aut totum adustibile, et fugiens in natura sulphuris, aut fugiens, et non in natura sulphuris aut parte fugientis, parte vero fixi tenere sed in parte naturæ sulphuris tenere, in parte vero non aut totum mundum aut immundum, aut medietas immunda vel minor ipsius pars. Item aut multæ quantitatis superans in commixto argentum viuum, aut paucæ quantitatis superatum ab illo, aut nec superans,

rans, nec superatum. Item aut album, aut rubeum, aut mediocre. Ex his itaque omnibus diuersitatibus tam sulphuris quam argenti viui, necesse fuit in natura diuersa creari corpora metallica; quorum rationes omnes expedit nos narrare cum proprietatibus & experientijs manifestis.

De cognitione Naturæ Lunaræ.

C A P V T VII.

IAm ergo patet ex precedentibus, quod si ecciderit sulphur mundum, fixum, rubeum, clarum super substantiam argenti viui mundam, puram, fixam, et claram, non superans, imo paucae quantitatis, in multo superatum, in commixtione argenti viui; creatur ex hoc aurum purum. Si vero fuerit sulphur mundum, fixum, album albedine pura, clatum super substantiam argenti viui mundam, fixam, claram non superans, sed in modico superatum, creatur ex eis argentum. Diminutam tamen habet puritatem ab auri puritate, & spissitudinem grossiorem, quam aurum. Cuius signum est, quod non condensantur partes eius in tantum, quod auro componderet; nec etiam ita fixam substantiam habet, ut aurum, cuius signum est diminutio eius per ignem, & sulphur eius, quod non est fixum, nec incombustibile, causa est illius. Et quod sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius paululam inflammationem probatur. Idem autem sulphur fixum, & non fixum, ad aliud quidem & ad aliud relatum, esse, impossibile non est autumandum. Lunæ enim sulphureitas ad

auri sulphureitatem relata, non fixa & comburens est.
Ad illorum verò corporum sulphur relatum, fixa, &
non comburens.

De Natura Martis.

C A P V T VIII.

SI vero fuerit sulphur fixum terreum argento viuo
fixo terreo in natura commixtum, & hæc ambo
non puræ, sed liuidæ albedinis fuerint: cuius supe-
rantia quantitas sit sulphuris magna, generatur ex
his ferrum. Et quia superatio sulphuris fixi in commix-
tione fusionem prohibet, ideoque ex hoc relinqui-
tur, sulphur velocius liquefactionis festinantiam per
opus fixationis perdere, quam argentum viuum. Non
fixum vero videmus citius quam argentum viuum li-
quescere. Ex his vero manifestatur causa velocitatis
fusionis & tarditatis in corporum vnoquoque. Nam
quod plus de fixo habet sulphure, tardius; quod ve-
ro plus de adurente facilius & citius fusionem suscipit.
Quod satis aperte à nobis fuit monstratum. Quod ve-
rò ipsum sulphur fixum tardiozem faciat fusionem
in corporibus, manifestatur per hoc, quod ipsum nun-
quam, nisi calcinetur, potest figi; & cum fuerit calci-
natum, nulla dat fusionem. Ergo in omnibus (in-
clusum) illam impedire debet. Quod vero nisi calci-
netur non figatur, patet experimento illius qui illud
figit, non calcinatum: quoniam ipsum invenit sem-
per fugere, donec in terram vertatur; cuius simi-
litudo est calcis naturæ. Hoc autem minime in argen-
to viuo contingit; quoniam figi potest absq; hoc quod in
terram vertatur, & figi similiter cum conuersione
illius in terram potest. Nam per festinationem ad
cuius

eius fixationem, quæ per præcipitationem; sublimationis perficitur: figitur, & interram mutatur. Per successivam vero illius iterata vice sublimationem per ignem temperatum, figitur similiter, & non interram vertitur, imo fusionem dat metallicam & bonam. Hoc autem manifestum est, & ab illis probatum, qui utrasque fixationes illius experti sunt, usque in illius consummationem; per festinam præcipitationem, & tardam per successivas sublimationes. Vidit enim, & inuenit sicut à nobis scriptum suscepit. Et illud ideo quoniam viscosam habet & densam substantiam; cuius signum est contritio illius cum imbibitione, & mixtione cum rebus alis. Sentitur enim in illo manifeste viscositas illius per multam adhaerentiam ipsius. Densam autem substantiam illud habere manifeste videt monoculus, per illius aspectum, & per ponderationem immensi sui ponderis; Auro enim præponderat cum in natura sua est. Et est similiter fortissima compositionis, ut narratum est. Ex his igitur relinquitur ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptione, & absque hoc quod in terram conuertatur. Propter enim bonam partium adhaerentiam, & fortitudinem suæ compositionis, si quo modo partes illud semel inspissentur per ignem, ulterius non permittit se corrumpi; neque per ingressione furiosæ flammæ in illud, se in fumum ulterius eleuari permittit; Quoniam rarefactionem sui non patitur, propter substantiæ densitatem, & carentiam adustionis; quæ per sulphureitatem combustibilem, quam non habet perficitur. Per hoc igitur inuenimus inuentione veridica duorum secretorum genus mirabile; Vnum scilicet triplicem causam corruptionis vniuscuiusque metallorum per ignem: quarum prima est inclusio adurentis sulphureitatis in profundo illorum substantiæ per inflammationem illius totam substantiam corporum diminuentis, & exterminantis in fumum, vltima consumptione, quantumcunque in illis argentum viuum bonæ fusionis extiterit.

Secunda vero causa est multiplicatio flammæ exterioris super illa & illa penetrantis, & secum in fumum resoluentis, cuiusque fixationis illa fuerint. Tertia vero causa est rarefactio ipsorum corporum per calcinationem. Tunc enim flamma ignis in ea penetrare potest, et ipsa in fumum exterminare quantumcumque perfecta extiterint. Si igitur omnes corruptionis causæ conueniant, maxime corpora corrumpi necesse est. Si veto non omnes, remittitur corruptionis velocitas vniuscuiusque corporis, secundum remissionem illarum. Secundum genus huius secreti est bonitas quæ per ipsum argentum viuum consideratur in corporibus. Quia argentum viuum propter nullas causas corruptionis & exterminationis se in partes compositionis sui diuidi permittit; quia aut cum tota sui substantia ex igne recedit, aut cum tota in igne permanet stans. Ideoque notatur in eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur sublimis naturarum; Deus benedictus, & gloriosus altissimus qui creauit illud, deditque illi substantiam incremabilem et substantiæ proprietates, tutandi ab adustione metala, quas non contingit ex tebus vllam in natura possidere, vt in illa possit inueniri hæc perfectio, per artificium aliquod, quod in illo inneminus potentia propinqua. Ipsum enim est quod ignem superat, & ab igne non superatur; sed in illo amicablem requiescit, eo gaudens.

De natura Veneris siue Aëris.

CAPVT IX.

REdeuntes igitur ad propositum, dicimus quod si fuerit sulphur impurum, grossum, fixum secundum sui maiorem partem, secundum vero sui minorem non fixum; rubeum, liuidum, secundum totum non superans, neque superatum, & ceciderit super argentum viuum, grossum, & immundum, ex eis æs creari necesse est. Horum itaque omnium probationem adducere per data ex natura illorum contingit. Nam cum illud ad ignitionem ponitur, manifestam ex eo flammam sulphuream discernere poteris, quæ utique sulphuris non fixi est signum, & deperditio suæ quantitatis per exhalationem. Sulphur vero fixum in illa consideratur per frequentem eius ignitionem & combustionem. Nam ex ea fit suæ fusionis retardatio, & induratio suæ substantiæ: quæ signa sunt multitudinis sui fixi sulphuris. Quod illud autem sulphur sit rubeum, liuidum, immundum, commixtum argento viuo immundo & feculento, significatur per sensum. Vnde alia probatione non indiget. Experimento autem elicias secretum. Vides enim omnem rem caloris actione in terram, vel cinerem, mutatam cum facilitate solui, & in aquæ naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtiliationem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terream naturam redacta magis subtiliatur. Igitur magis soluitur: ita & quæ maximè, maximè. Ex his igitur patet causa corruptionis & infectionis horum duorum corporum Martis scilicet & Veneris: quoniam est per sulphur multæ quantitatis fixum, & non fixum pauca: minus tamen in Venere, magis autè in Marte. Cum igitur

rat sulphur per calorem in fixationem deuenit, per calorem
 ignis, eius partes subtiliantur; sed pars illa, quæ est in ap-
 titudine solutionis suæ substantiæ, soluitur; cuius signum
 est expositio horum duorum corporum ad vaporem ac-
 ceti, vel alterius acuti. Nam per illud flores in superficie
 illorum sulphuris ipsorum aluminositas, per calorem
 in illis creatum, & subtiliatum. Et si posueris hæc duo
 corpora in liquorem ponticum, soluentur de facili per
 ebullitionem in illo multæ illorum partes. Et si respex-
 ris in mineris horum duorum, manifestam inuenies ex
 eis solutam aluminositatis substantiam stillare, & in illis
 adhærere; quæ aluminositas per ponticitatem, & facile
 solutionem in aquam probatur. Non enim ponticum, &
 facile solubile reperitur aliud, quam alumen & salia, &
 quod illius naturæ est. Nigredo vero in vnoquoque, &
 maximè horum duorum corporum, causatur per sul-
 phur non fixum & inflammabile, quod in illis concludi-
 tur; multum quidem in Venere, parum vero in Marte,
 & ad naturam fixi approximans. Ideoque non de facili
 talem impressionem de Marte remouere est possibile.
 Iam igitur patuit ex sulphure non fixo fusionem fieri,
 & fusionem adiuuari; Ex fixo vero fusionem non fieri,
 & in omnibus fusionem impediri. Ex argento autem vi-
 uo fixo, non est necesse fusionem non fieri, nec fusionem
 impediri. Illud autem scit necessario verum esse, qui nul-
 lo ingeniorum fusionis sulphur potuit saluare in fusionem
 post illius fixationem. Argentum vero vnum si potuit
 per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, vt
 cum eo bonam fusionem suscipiat. Ex hoc itaque mani-
 festum est corpora esse maioris perfectionis, quæ plus ar-
 genti viui sunt continentia. Quæ verò minus, minoris
 perfectionis. Studeas igitur fili charissime, vt in omni-
 bus tuis operibus argentum viuum in commixtione su-
 peret sulphur. Et si per solum argentum viuum perficere
 noueris, preciosissima perfectionis indagator eris, & e-
 ius, quæ naturæ vincit opus. Mundare enim poteris in-
 timè; ad quod natura non potest peruenire. Probatio ve-
 ro eius, quod ea, quæ maiorem argenti viui quantita-
 tem

rem sunt continentia. maioris tunc perfectionis, est scilicet facilis susceptio ipsius argenti viui. Videmus enim corpora perfectionis antecabibiliter argentum vinum cōbibere. Ex præcedentibus itaque sermonibus relinquitur necessarium duplicem fore in corporibus sulphureitatem. Vnam quidem in profunditate argenti viui conclusam, in principio suæ creationis: Alteram verò superuenientem ex accidenti; quarum altera cum labore tollitur: Alteram vero innatam, nullo artificiorum ingenio, quod per ignem perficitur, possibile est tolli, ad quod possit nostra operatio congrue, ac vtiliter peruenire, cum iam secum in radice creationis vnita est. Et hoc experimento probatur, quod sulphureitatem adustibilem videmus per ignem deleri, sulphureitatem vero fixam minime. Si igitur dixerimus corpora calcinatione, & reductione mundari, & figi posse, intelligas utique à terrea feculentia, quæ non cum illis in radice suæ naturæ, seu profundo vnita est. Quoniam vnita mundare per ignis ingenium non est possibile, nisi illis adueniat argenti viui medicina, occultans & contemperans illam; aut illam de commixto separans. Separatio autem terreæ substantiæ de commixto in radice naturæ metallo vnitæ fit; aut per eleuationem cum rebus substantiam argenti viui eleuantibus, & sulphur terreū dimittentibus propter convenientiam cum eis, ut est tutia, & marchesita; quoniam fumi sunt, quorum maior pars argenti viui est quantitas, quam sulphuris. Et huius experientiam videre poteris; quoniam si forti, & subita fusionem tales spiritus coniunxeris cum corporibus, spiritus secum adducunt corpora in fuga sua; ideoque

cum eis eleuare poteris: aut cum lauatione per

argenti viui commixtionem, quam

narrauimus. Argentum enim

vinum tenet id quod suæ

naturæ est, alte-

rum vero re-

spuit.

*De natura Iouis , seu
Stanni.*

CAPVT X.

HAc igitur inuestigatione proposita nostrum intentum prosequentes, dicimus; quod si sulphur fuerit in radice commixtionis, fixatione pauca participans, album albedine non pura: non superans sed superatum, & ceciderit super argentum viuum impurum secundum partem fixum, secundum vero partem maiorem non fixum, album, albedine impura sequetur ex eis stannum. Et horum probationem per præparationem inuenies. Quoniam si ipsum stannum calcinaueris, senties ex illo sulphureum foetorem; quod signum est sulphuris non fixi in eo; & quia flammam non emittit sulphuream, ne putes illud ideo fixum. Quoniam non propter fixationem, sed propter magnam quantitatem argenti viui ipsum superans, in commixtione saluantis à combustionem flammam non dat. Probatur itaque duplex in stanno sulphureitas, item duplex argenti viui substantia. Vna quidem sulphureitas, quæ combustibilis est: quia cum calcinatur, fetet vt sulphur, per primam probatur experientiam; Altera vero probatur per conuersionem illius in calce sua ad ignem, quæ est magis fixa. Quare hæc similiter non foetet sicut alia. Probatur vero duplex argenti viui substantia in illo; quarum prima ad fixationem approximat, quæ stridet; altera fixa, quæ non stridet. Et hoc per experientiam est; quoniam ante illius calcinationem stridet, post vero triplicem ipsius calcinationem non stridet. Quod est; quia eius argenti viui fugitiua substantia stridorem faciens,

ciens, euolauit ab eo. Quod vero argenti vini substantia sit causa fridorem faciens, probatur per lauationem plumbi cum argento vino. Quoniam si cum argento vino plumbum lauetur, & post lauacrum eius illud fuderis cum igne nō superante suae fusionis ignem, remanebit cum eo argenti vini pars; quae plumbo fridorem adducit, & illud in stannum conuerteret. Econtrā vero per mutationem stanni in plumbum illud considerare potes. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & ignis illi magis conuenientis ad reductionem eius, administrationem, in plumbum conuertitur. Maximè vero cum per subtractionem suae scoriae cum magno calcinatur igne. Et de harum substantiarum diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarum in instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis; ad quem nos peruenimus cum instantia laboris. Et vidimus cum certificatione, nos verum per illud aestimasse. Quid igitur sit, quod post remotionem duorum, non fixorum ex loue, scilicet sulphuris, & argenti vini, remansit, te certum reddere nos expedit; ut complete cognoscas ipsius louis compositionem. Est igitur illud liuidum, ponderosum, ut plumbum; maiori tamen albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum, & est in ipso aequalitas componentium, argenti vini scilicet, & sulphuris. Non autem aequalitas quantitatis; quoniam in commixtione vincit argentum viuum; cuius signum est, facilitas ingressionis in illud argenti vini in natura sua. Igitur si non maior argenti vini in illo esset quantitas, non adhereret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoque non adheret Marti, nisi subtilissimo ingenio, nec Veneri propter paucitatem argenti vini in illis, in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillimè Marti adheret: Veneri vero facilius, propter maiorem copiam argenti vini in ea: cuius signum est fusio illius facilis. Martis vero difficillima. Fixio vero harum duarum substantiarum ad firmam approximant fixationem: non autem fixa est propterea perpetuo. Et huius est probatio, ipsius corporis calcinatio, & post

& post calcinationem ad fortissimum ignem expositio:
 Nam per eum non fieret diuisio: sed tota ascenderet sub-
 stantia, purificata tamen magis. Videmus ergo substan-
 tiam sulphuris in stanno adurentem, facilius separari,
 quam in plumbo. Et huius experimentum vides per fa-
 cilem lous indurationem, calcinationem, & meliora-
 tionem sui fulgoris. Ideoque considerauimus hæc cor-
 rumpentia in radice sua non fuisse: sed ei postea adue-
 nisse. Et quia in prima conmixtionis radice non fuerunt
 illi multum coniuncta, ideo faciliè possunt separari, ideo-
 que alterationes in eo sunt velocioris operis: mundifi-
 catio videlicet, induratio, & illius fixio. Et harum
 causas, per ea, quæ iam à nobis tradita sunt, manife-
 stè considerare potes. Et quia post has operationes, cal-
 cinationem scilicet, & reductionem, considerauimus
 in fumo suo per magnam violentiam ignis eleuato ex-
 pressionem, & vidimus illum ad citrinitatem pertingere,
 cum hoc sit de proprietate sulphuris fixi, æstimamus æ-
 stimatione vera, in qua fuimus certificati, sulphuris
 fixi naturam secum multam continere. Qui igitur volue-
 rint in hac nostra scientia videre veritatem, in-
 uestigationem horum omnium perflu-
 deant cum sedulitate operis, donec
 per eam ptincipia ipsorum cor-
 porum, & proprietatem
 spirituum inueniant,
 inuentione certa
 non conie-
 ctura-

hi,

quem tradimus in hoc nostro
 volumine sufficienter
 ad artis exigen-
 nam.

De natura Saturni.

CAPVT XI.

R Estat nos igitur de Saturno descriptionem potere. & dicimus, quod non dixeritificatur illius essentia de natura à loue, nisi quia immundiciorem habet substantiam à duobus substantijs grossioribus commixtam, sulphure scilicet, & argento viuo. Et quia sulphur in illo comburens, est suæ argenti viui substantiæ magis adhaesum quam in loue, & quod plus habet de substantia sulphuris fixi in sua commixtione quam Iupiter. Horum autem rationes per experientias manifestas adducemus. Quod igitur ipsum sit maioris terreitatis, & feculentitiæ quam Iupiter, manifestatur per visum, & per lauationem eius cum argento viuo: in hoc, quod prius per lauacrum emanat feculentitiæ terrestris ab eo, quam à loue. Item quia primum gradum calcinationis suscipit facilius quam Iupiter: quod est signum multæ terreitatis in eo. Nam corpora plurius terreitatis, facilius inuenimus calcinationis, & terreitatis pauca, difficilioris calcinationis. Et huius est probatio, difficillima Solis calcinatio completa. Et quia non rectificatur emendatione eius fecditas per calcinationis, & reductionis reiterationem sicut in loue, quod est signum maioris fecditatis in principiis eius ex natura sua quam Iouis. Quod vero sulphuris quantitas combustibilis magis sit argenti viui substantiæ adhaesum in eo quam in loue, significatur per hoc, quod non separatur de eo in fumum quantitas notanda, quin sit citrini coloris multæ citrinatis: cuius signum similiter est, quod in fundo inferiori ex eo remanet, quod signum utique est, quod in profundo suæ substantiæ in radice creationis multum

vnitum est. Necessario igitur vnus trium horum esse signum relinquitur; aut nullius quantitatis sulphuris combustibilis in eo, aut paucissimæ, aut multum coniunctæ cum sulphure fixo in radice suæ commixtionis. Sed certificati sumus per illius odorem, ipsum alicuius esse quantitatis & non paucæ; imò multæ: quia non remouetur ab eo odor sulphureitatis in breui tempore. Ideo considerauimus consideratione vera, qua certi sumus, sulphur illius comburens sulphuri non comburenti, & ad naturam fixi approximanti cum sui argenti viui substantia vniformiter esse commixtum, & vnitum. Ideo cum scandit fumus eius, necessario cum sulphure non comburente scandit: de cuius proprietate est citrinitatem creare. Quod vero maior quantitas sulphuris non adurentis sit in ipso, quam in Ioue, à nobis adductum est cum veritate; per hoc, quod videmus totum colorem ipsius in citrinum mutari, Iouis vero in album in calcibus suis præparatis. Et ideo in hoc nobis aperta est via inuestigationis huius operis per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius in durum, quam Saturnus: non autem in tardatione liquefactionis, velocius mutatur Iupiter, quam Saturnus. Et illud ideo, quoniam causam duricie plus Saturnus, quam Iupiter possidet. Causa vero velocis liquefactionis est duplex; argentum viuum scilicet, & sulphur non fixum; quorum alterum ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoque gradu cum ignitione certa, & etiam sine ignitione, scilicet argentum viuum. Quia igitur in Ioue est multa argenti viui quantitas non bene fixi, remanet in illo multa liquefactionis velocitas, & non remouetur ab illo faciliter. Causa vero molliciei similiter est duplex; argentum scilicet viuum non fixum, & sulphur combustibile. Quia igitur remouetur sulphuris superfluitas combustiua ex Ioue facilius, quam Saturno, ideo ex eo altera causarum molliciei remota, necesse est illud indurari celerius. Saturnus verò vtrasque mollicie causas fortiter habet coniunctas, idcopue non facile induraturatur. Est tamen diuersitas in molliciei per argen-

tum

tum viuum, & mollicie per sulphur combustibile. Quoniam mollicies causata per sulphur combustibile est frangibilis, vel cessiua: mollicies verò per argentum viuum non fixum causata, extensiua est. Et hoc necessario probatur per hoc, quod videmus corpora multæ quantitatis argenti viui, multæ extensionis esse: corpora verò pauci, paucæ. Quare Iupiter facilius & subtilius extenditur, quam Saturnus: Saturnus facilius quàm Venus: Venus quàm Mars: Luna subtilius quàm Iupiter: Sol verò quam Luna subtilius. Patet igitur, quod causa indurationis est argentum viuum fixum, & sulphur fixum. Causa verò molliciei est oppositum. Causa verò fusionis est duplex; scilicet sulphur non fixum, & argentum viuum cuiuscunque generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine ignitione. Et manifestè vides huius rei experientiam per projectionem arsenici super corpora difficilis fusionis. Facit enim ea faciliis fusionis, et sine ignitione. Causa verò fusionis facilis est similiter argentum viuum non fixum. Causa verò fusionis cum ignitione est argentum viuum fixum. Sed causa impediendi fusionis cuiuscunque est sulphur fixum. Per hoc itaque maximum poteris elicere secretum: Quoniam cum plurimæ argenti viui quantitatis corpora maxime sint perfectionis inuenta; pluris igitur quantitatis argenti viui corpora à perfectione diminuta, magis perfectioni approximare necesse est. Itaque & multæ sulphureitatis corpora, plurimæ corruptionis esse contingit. Quamobrem igitur ex iam dictis patet louem maxime perfecto approximare; cum perfectionis, scilicet argenti viui plus participet. Saturnum verò minus: minus verò adhuc Venerem: minimè verò Martem, quantum ex causa perfectionis dependet. Aliter autem cum medicina perficiente, & defectum supplente, & ad profundum corporis attenuante, & fuscadinem, & turpitudinem illorum palliante & temperante, & fulgorem adducente, se corpora imperfecta habere contingit. Ex hac enim maxime perfectibilis

Venus existit: minùs verò Mars: adhuc minùs Iupiter: minùs verò Saturnus. Ex his igitur repertum est laboris inuestigatione veridica, ex corporum diuersitate diuersas inueniri cum præparatione medicinas. Alia enim medicina eget durum ignibile: alia verò molle, & non ignibile corpus. Hoc quidem mollicicante, & ad profundum attenuante: illud verò indurante, & ad profundum inspissante, & fusionem cum ignitione adducente. Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire, ponentibus nobis medicinarum causas inuentionis; & quid diminuturum relinquant; & quid ad complementum deducant.

De Medicinis in genere.

CAPVT XII.

PRobauimus igitur ex meis sermonibus spiritus corporibus magis assimilari & vniri, per hoc quòd videmus eos magis corporibus amicabilia, quam aliqua alia in natura. Per hoc enim adductum est nobis inuentione veridica hos spiritus esse corporum alterationis medicinam veram. Ideoque omni quo potuimus ingeniorum modo, nos ipsos exercuimus; vt per illos imperfectorum vnumquodque corpus, mutatione firma & vera, in perfectum lunare, & solare transformemus corpus. Quamòbrem ex iam dictis spiritibus medicinam diuersam ex diuersa alterandorum intentione, creari necesse accidit. Cum sint igitur duplicis generis alterabilia; scilicet: argentum vnum perfectione coagulabile, & à perfectione diminuta corpora, & hæc quidem multiplicia. Alia quidem dura ignibilia: alia verò mollia non ignibilia. Dura quidem ignibilia, vt Mars & Venus: mollia verò, vt Iupiter & Saturnus. Necesse est igitur, & medicinam similiter perficientem similiter

liter multiplicem esse. Alia etenim eget argentum vi-
uum medicina, illud coagulante, & perficiente; Alia
vero corpora transformanda. Item alia egent duris
ignibilia, vt Venus & Mars; alia vero mollia non
ignibilia, vt Saturnus & Iupiter. Hæc itaque vtraque
vtriusque generis cum ad se inuicem differant in natu-
ra, similiter diuersa egerē medicinā, necessariō accidit.
Vnius enim generis Mars & Venus duricie est; inspe-
ciali tamen quadam proprietate differunt. Est enim hic
non fusibilis; illa vero sic fusibilis. Item hic quidem ex
toto liuidus & immundus; illa vero non. Item hic qui-
dem albedine fusca; illa vero rubedine impura, & qui-
dem viriditate participat; quæ omnia in medicina diuer-
sitate ponunt. Ideoque alia quidem Mars, alia vero
Venus medicinā perficitur, Et hic quidem ex toto im-
mundus est, illa vero non; Et hic quidem quadam
albedine fusca; illa vero rubedine et vitiditate par-
ticipat; quæ in medicina diuersitatis necessita-
tem imponunt consimiliter. Alterius autem generis,
mollicie corpora sunt, scilicet Iupiter, & Saturnus;
cum hæc similiter differant, diuersa medicina similiter
egerē necesse est. Est enim hic quidem mundus; scilicet
Iupiter; ille vero non. At vero & hæc quidem mu-
tabilia omnia, nunc lunaria, nunc solaria efficiuntur
corpora. Ideoque necesse est vniuscuiusque duplicem
medicinam fore. Vna quidem rubeam in citrinum mu-
tantem, scilicet in verum solare corpus. Alteram vero
albam, in album lunare corpus mutantem similiter.
Cum ex quatuor igitur imperfectorum corporum vni-
cuique duplex medicina adinueniatur, solaris videlicet
& lunaris, octo in summa erunt medicinæ omnes, cor-
pora perficientes. Perficitur & similiter argentum vi-
uum in solare & lunare; ideoque & medicinæ alteran-
tis illud duplicem differentiam habere contingit. Decem
igitur erunt omnes medicinæ quas inuenimus cum in-
stantia laboris, ad cuiuslibet imperfecti alterationem
competam. Verum itaque cum diuturni laboris instanti-
a, & magnæ indagationis industria exercitati sumus:

& excusari volumus ab inuentionis labore harum decem medicinarum secundi ordinis per beneficium vnus medicinæ. Et inuenimus inuentione longa, necnon, & laboriosa, maximè multorum sumptuum interpositionem, & cum experientia veridica medicinam vnâ, & qua quidem durum mollescit, & molle induratur corpus, & fugituum figitur, & illustratur omne scædum splendore innarrabili, etiam eo, qui supra naturam consistit. Ideoque omnium harum medicinarum expedit singulo sermone adducere narrationem, & seriem suarum compositionum cum causis suis & manifestis probationum experientijs. Primum igitur medicinarum decem seriem narrare; & dehinc quidem corporum omnium; Deinde vero argenti vini; dehinc vero & vltimò ad perficientis magisterij medicinam transeundum. Cum tamen in casu præparatione indigeant imperfecta, ideo ne propter artis insufficientiam, seu detractionis ipsius mordeamur ab inuidis, afferamus imprimis narrationem de imperfectorum corporum præparationibus, omnium earum inuentionis causas ponentes; quibus præparationibus ex nostro artificio efficiantur congrua, & perfectionis albedinis, & rubedinis in vnoquoque gradu

medicinam possunt suscipere, &

ab eadem perfici. Dehinc

vero addenda

medi-

ci-

narum omnium narratio

sufficiens & con-

grua.

Est supplementum Capitis antegressi. Unicuique imperfectorum corporum suam Medicinam esse adhibendam.

CAPVT XIII.

EX iam ergo à nobis narratis sermonibus apparet quid superfluum, quidvè diminutum natura ex suis operibus in corporibus metallorum relinquat in vnoquoque eorum, quæ imperfecta sunt corpora, secundum sufficientem partem: Secundum vero complementum, quæ in superioribus omisimus hîc complebimus sufficienti sermone. Cum igitur duplicis generis imperfectionis corpora contingat mutabilia fore: mollia scilicet & non ignibilia, vt Saturnus & Iupiter. Alia verò dura & non fusibilia, aut cum ignitione fusibilia, vt Mars & Venus. Necessario nos natura informando edocuit ex illorum diuersitate, diuersas præparationes secundum exigentiam illorum administrare. Sunt itaq; vnius generis transformanda imperfectionis corpora duo; plumbum scilicet nigrum, quod in arte *μύρας* id est nigrum, vel Saturnus dicitur & plumbum album stridens, quod *γερνός* album, & Iupiter in hac arte vocatur, quæ à se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo ex radice suæ naturæ innata & in manifesto similiter: quoniam Saturnus fuscus, lividus, ponerosus, niger, sine stridore totaliter murus. Iupiter au-

118 LIBRI SECVNDI

tem albus, liquidus parum, multum stridens & modicum sonum tinnitus adducens. Diff. rentiam autem in profundo illorum cum manifestis experientijs & causis, proprijs tibi supra narrauimus. Ex quibus magis præparationis ordinem colligere bonæ mentis artificem contingit. Primo igitur secundum ordinem corporum præparationem narremus. Præea verò & ipsius argenti viui coagulabilis, Sed & primo vnus generis molliciei scilicet; post hoc vero & alterius. Primi quidem generis corporum ponatur Saturni præparatio & Iouis: Postea vero, & aliorum secundum suum ordinem determinatum: quia in præparatione corporum nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto, potius.

Imperfectorum Metallorum defectum Medicinâ suppleri, Superfluum vero præparatione tolli oportere.

CAPVT XIV.

Saturni vero præparatio multiplex adhibetur essentia, & Iouis similiter per ipsorum multiplicem gradum perfectionis approximationis, vel elongationis gradum. Cum sit igitur aliud ex corrumpentibus quidem illorum profundo adueniens ex suæ naturæ radice innata, sulphureitatis scilicet terreitas, atque argenti viui impuritas, in illorum creationis principijs essentialiter commixta: Aliud vero superueniens, post primam illorum mixtionem, corruptionem adducens, & sunt
res.

res primi generis, sulphureitas comburens, & illius im-
 puritas, argenti viui substantia sœda, & immunda:
 quæ omnia sunt Saturni & Iouis substantiam corrup-
 pentia. Sed horum quidem alterum impossibile est re-
 moueri per medicinam aliquam primi ordinis al cuius
 industriæ, vel per aliquod ar. ist. ium, quod igne perfici-
 citur. Alterum vero paruo adm. niculo remoueri con-
 tingit. Hoc quidem remouendum est impossibile. ad-
 uenit propter hoc, quod in principijs naturæ propriæ
 huius generis corporum in veram essentiam commixtæ
 fuerunt, & vera essentia facta sunt. Ideoque cum non
 sit possibile veram rei cuiusque in natura remouere es-
 sentiam re permanente, non fuit possibile ab eis hæc
 corruptentia delere. Quamobrem putauerunt quidam
 Philosophorum per hoc ad attem non posse p. rueniri.
 Sed nos quidem, & nostro tempore hanc inquiren. es
 scientiam, p. ruenimus ad hoc idem: quod & similiter
 nullo ingeniorum præparationis modo, potuimus igno-
 bilia corpora illustrare cum complemento sui fulgoris lu-
 cidis, quin contingeret illa ex toto corrumpi, infici, &
 penitus denigrari potius. Quapropter & nos similiter in
 stuporem adducti multi temporis spacio sub desperationis
 ymbraculo delitimus. Redeuntes igitur ad cor no-
 strum, & nos ipsos torquentes immensæ cogitationum
 meditationis afflictionibus, respeximus à perfectione
 corpora diminuta, in profundo suæ naturæ sœda exis-
 tere; & nihil ex eis fulgidum inueniri, cum in eis se-
 cundum uaturam non sit. Non enim inuenitur in re,
 quod in illa non est. Cum igitur nihil perfecti in illis in-
 ueniatur; necessario & in eisdem nihil superfluum inue-
 niri relinquitur in diuersarum substantiarum separatio-
 ne in illis, & in profundo suæ naturæ. Ideoque per hoc
 inuenimus aliquid diminutum in illis fuisse, quod com-
 pleti necessario accidit, per medicinam sibi conuenien-
 tem, & diminutum in illis complentem. Est igitur di-
 minutum in illis, paucitas argenti viui, & non recta
 spissatio eiusdem. Igitur complementum erit illis ar-
 genti viui multiplicatio, & spissatio bona, & fixio per-

manens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur. Hæc enim cum ex argento viuo fuerit inesse deducta, per illius beneficium, luciditate splendoris, illorum fuscledinem palliando celat, & tegit, & splendorem adducit, & in fulgurem conuertit. Cum enim argentum viuum in medicina præparatum per nostrum artificium sit mundatum, & in substantiam purissimam, & fulgidissimam redactum; proiectum super diminuta à perfectione corpora, illustrabit & suafixione perficiet, suaque puritate conuertet, & firmabit perfectione completa. Hanc vero medicinam infra complete narrabimus sermone ei conueniente. Relinquitur itaque ex præiacentibus necessario duplicem fore perfectionis inuentionem necessariam. Vnam quidem per medicinam, quæ de commixto substantiam scædam separet; alteram verò per medicinam, quæ illam sui fulgoris splendore palliando tegat, & illustrando perficiat. Cum nihil igitur superfluum, sed potius diminutum in profundo corporum imperfectorum contingat reperiri; si quid post primam mixtionem tamen superflui remoueri expedit, necesse est id quod

in manifesto suæ naturæ superuenit, tolli.

Quod remoueri diuersis cum præparationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare, necessario continget.

Primum quidem in

ca-

dem oratione Iouis, & Saturni: Vltimò vero, & aliorum, secundum ordinem.

*De præparatione Saturni , &
Iouis.*

C A P V T X V .

PRæparantur igitur Saturnus & Iupiter præpara-
tionibus multiplicibus, secundum maioris perfectioni
approximationi necessitatem. Et hoc duobus mo-
dis communi scilicet & speciali præparationis modo.
Communis quidem per gradus approximationis ad
perfectionem multiplices. Est enim vnus gradus ap-
proximationis fulgor & substantia munda. Alter vero
duritiæ cum suæ fusionis ignitione. Terrio vero fixio
per remotionem fugitiuæ substantiæ. Mundifican-
tur igitur & fulgida fiunt tripliciter; aut per res mun-
dificantes: aut per calcinationis modum reductionis;
aut per solutionem. Per res igitur depurantes mun-
dantur dupliciter: aut in calcem redacta: aut in
natura corporum. In calce vero redacta purificantur
per hunc modum: aut per sales, aut per alumina,
aut per vitrum. Et est, vt cum corpus (scilicet Iupi-
ter & Saturnus) calcinatum extiterit: tunc infun-
datur super eorum calcem, aluminum aut salium
aqua: aut commisceatur cum ea vitrum tritum &
reducatur in corpus. Hoc igitur totiens super hæc cor-
pora alternata vice reiteretur, quousque minores
complevere se ostendant. Nam cum sales, & alumina
& vitrum fundatur fusionem aliam quam corpora; ideo
ab illis separantur & secum terream substantiam edu-
cunt, relicta sola corporum puritate. In natura
vero corporum similiter, & per eundem depurantur
mo-

modum. Et est, ut liquentur subtilissime hæc duo corpora. Post hoc vero cum eisdem administrentur aluminibus, salibus, & vitro videlicet, & postea in corpus reducantur: & sic alternatim vice reueretur, quousque mundiora appareant. Mundantur & per argenti vivi lauerium, modum cuius attulimus. Mundificantur & hæc similiter vtriusque generis corpora per reiterationis vicem calcinationis ad illa, & reductionis similiter cum sufficientia sui ignis, quousque mundiora appareant. Per hanc methodum mundantur à perfectione hæc diminuta corpora, duplici corruptente substantia: hæc quidem inflammabili & fugitiua calcinatione; illa vero terrea sæculentia. Et illud deo, quoniam ignis omnem fugitiuam substantiam eleuat & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terræ diuidit cum proportionem suam. Et hanc proportionem in alio nostro volumine, quod de inquisitione artis intitulum descripsi, quod secundum ordinem immediate hunc præcedit librum. In illo enim quacunque inuestigauimus secundum nostræ mentis rationem scripsi. Hic vero quod vidimus & proprijs manibus tetigimus complere secundum scientiæ ordinem determinauimus. Mundificantur & hæc utque similiter per solutionem suæ substantiæ: cuius modum iam diximus, & per reductionem similiter eius quod ex eis dissolutum extiterit. Inuenitur enim illud mundus, & perfectius quam alioquoquam præparationis genere hanc eodem præparationis modo. Et huic modo non comparatur modus, nisi per sublimationem perficitur, & ideo huic æquipollet. Est & similiter præparatio in illis induratio suæ molliis substantiæ cum ignitione suæ fusionis. Et est ut ingeniemur in illis permiscere & vnire argenti vivi substantiam fixam in profundo illorum aut sulphuris fixi, aut sui corporis fixi, aut alterius rei duræ, & non fusibilis; sicut est calx, marcheſita, & tutia. Hæc etenim cum illis vniuntur & amiccantur, & illa indurantur,

quo.

quousq; non fundantur antequam ignantur. Item per medicinam perficientem hoc idem completur similiter, cuius compositionem tibi insequentibus aperte demonstrabimus. Et est similiter alius preparationis modus illorum duorum corporum, per remotionem suæ fugitiuæ substantiæ: & hic quidem perficitur per conseruationem illorum post primum illum calcinationis gradum in igne illi proportionali. Et quia ordo in modis preparationis contingit necessarius: ideo ponamus ordinem completum ex illis. Primum igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua & adustiuæ corrumpens. Dehinc verò terrea superfluitas deleatur. Post hoc soluantur, & reducantur; aut per laucrum seu commixtionem argenti viui lauentur complete: Et hic ordo utilis & necessarius est. Specialis attamen horum corporum preparatio, primum quidē Iouis est multiplex. Vna quidem per calcinationem, et per hanc induratur eius substantia magis, quod Saturno non euenit. Et iam per alumina similiter, vt supra narrauimus. Hæc enim proprie Iouem indurant. Altera verò per conseruationem eius in igne suæ calcinationis. Per hanc enim stridorem amittit et corpus similiter fractioem; quod Saturno similiter non contingit: quia stridorem non habet: nec corpora frangit. Et per calcinationis et reductionis reiterationem: similiter ab acuitate salis et aluminum stridorem amittit. Saturni vero secundario est preparatio specialis, scilicet per calcinationem et salis acuitatem. Per hanc enim induratur et dealbatur. Induratur et similiter per Marchesitam et Tutiam. Modos verò omnes preparationum determinauimus completius.

in libro, qui de perfectionis inuentione intitulatur, capit. 13. quoniam in hoc abbreviaui summas illarum.

De præparatione Veneris!

CAPVT XVI.

IMitantes igitur permissorum ordinem , duorum corporum præparationes narremus. Primo igitur Veneris : Deinde verò Martis: Est igitur Veneris multiplex præparationis modus ; alius quidem per eleuationem ; alius verò sine eleuatione perficitur . Per eleuationem verò est modus , scilicet vt accipiatut Tutia cum qua Venus magis conuenit , & cum ea per ingenia vniatur . Deinde verò in suo sublimationis vase ponatur ad sublimandum ; & per excellentissimum gradum ignis , eius eleuetur pars subtilior ; quæ fulgidissimi splendoris inuenta est . Vel cum sulphure misceatur per minima & postea eleuetur per modum suum eleuationis iam dictum . Sine sublimatione verò præparatur , aut per res mundificationem facientes ; aut in calce sua ; aut in corpore velut tutia , sales , & alumina ; aut per argenti viui lauacrum , cuius modum attulimus ; aut per calcinationes & reductiones , vt in alijs narratum est ; aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est , ad naturam corporis ; aut per argenti viui lauacrum mundificatur , sicut & corpora reliqua à perfectione diminuta .

...

De præparatione Martis .

C A P V T X V I I .

MArtis verò præparatio est similiter multiplex : Quædam enim per sublimationem : quædam verò sine sublimatione completur . Quæ verò per sublimationem , fit cum arsenico : cuius modus hic est . Ingeniemur , quam profundius possumus eidem arsenicum non fixum vnire , vt fusione cum eo lique scat . Postea verò sublimetur in vase propriæ sublimationis ; Et hæc præparatio melior & perfectior inter cæteras reperitur . Est & alia præparatio ipsius Martis per Arsenicum sublimatum ab eo multotiens : quousq; maneat quantitas aliqua ipsius arsenici . Hoc enim si reductum fuerit , emanabit album , fusibile , mundum , præparatum . Est & similiter modus tertius præparationis eiusdem , per fusionem illius cum plumbo & tutia , ab his enim fuit mundum & album . Sed quoniam ne minus sufficienter dixisse videamur , cum nos determinaturos esse promisimus de durorum corporum ingeniosa mollificatione , atque mollium induratione per calcinationis modum ; idè illum non omittamus : sed mollium quidem primò , durorum verò postea . Et scilicet vt solvatur argentum viuum præcipitatum ; & solvatur corpus calcinatum de cuius intentione sit indurati . Et hæc ambæ solutiones misceantur , & ex his alternata vice calcinatum corpus misceatur terendo & imbibendo , & calcinando , & reducendo : quosque durum fiat cum ignitione fusibile . Hoc idem & cum calce & tutia , & marchesita calcinatis , solutis , & imbibitis perfici completè contingit . Et quantò quidem hæc mundiora,

diora , tantò & perfectiùs mutant . Mollescantur & similiter dura corpora cum ingenio consimili . Et est scilicet vt cum arsenico toriens coniungantur & sublimentur ; & post arsenici sublimationem assentur cum proportionem sui ignis . Cuius modum narrauimus in libro fornacum . Et yltimo reducantur cum expressione sui ignis in oratione sua dicti ; quousque in fusione mollescant secundum exigentiam duricie corporis . Et hæ quidem alterationes omnes sunt primi ordinis ; sine quibus non perficitur magisterium .

*De mundificatione Argenti
viii.*

C A P V T XVIII.

Igitur ex præmissis necesse est argenti viui mundificationem complete narrare . Dicimus igitur quoniam argentum viuum mundatur dupliciter ; aut per sublimationem , cuius attulimus modum ; aut per lauerum , cuius modus hic est ; Fundatur argentum viuum in patella vitrea vel lapidea , & super ipsum aceti quantitas superspargatur quod sufficiat ad illud cooperiendum . De hinc vero super lentum ignem ponatur , & calefieri permittatur in tantum vt digitis tractari permittat . Deinde vero digitis agitetur quousque in partes minutissimas diuidatur , in pulueris similitudinem ; tam diu agitetur quousque aceti totum quod in illo infusum est consumeretur omnino . Deinde vero quod in eo terreitatis inuentum sit , lauetur cum aceto , & abiciatur . Torrens igitur super illud opus reiteretur , quousque terreitas illius in celesti-

lestinum mutetur colorem perfectissimum ; quod perfectæ lauationis est signum. Ab his igitur ad medicinas est transcendendum.

De medicinis trium ordinum.

C A P V T XIX.

Præsuppositum primum.

A Feratur igitur in primis sermonem vniuersalem in medicinis cum causis suis & experientijs manifestis. Inuimus igitur quod nisi quidem omne superfluum, siue per medicinam ; siue per preparationis modum auferatur ab imperfectis, non perficitur ; scilicet ut ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas, omnisque terreitas immunda ; Ita scilicet quod de commixto non separentur in fusione post projectionem medicinæ alterantis illa. Cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectionis differentiis vnani habes.

Præsuppositum secundum.

Similiter utique, nisi & medicina illustret, & alteret in colorem album aut citrinum secundum intentionem

rem quam quæris , quæ fulgoris splendorem & a-
 incenitatis luciditatem adducat ; non perficiuntur
 à perfectione corpora diminuta complemento tota-
 liter .

Præsuppositum tertium .

Amplius autem nisi fusionem lunarem aut solarem
 determinate adducat , non est in complemento alie-
 rabile : Quoniam in iudicijs non quiescit , sed de
 commixto separatur omnino & recedit . Hoc autem
 à nobis latius determinatum in sequentibus demon-
 stratur in causa de cineritio . Amplius autem & nisi
 perpetuetur medicina cum impressionis alteratione
 firma , non valet ipsius mutatio , quoniam non per-
 manet , sed evanescit impressio .

Præsuppositum quartum .

Amplius autem , & nisi pondera perfectionis ad-
 ducat , non mutatur sub complemento naturæ firmo
 & vero , cui non sit fraus per credulitatis errorem .
 Est enim pondus naturæ , vnum ex perfectionis si-
 gnis . Paret igitur quod cum perfectionis differentiæ
 quinque sint , necesse est & medicinam nostri ma-
 gisterij , has scilicet adducere in protectione diffe-
 rentias . Per hoc igitur patet ex quibus materia no-
 stra eliciatur . Nam per ea elicitur quæ maximè cor-
 poribus adiunguntur : & amicablem eisdem in pro-
 fundo adherent alterantia . Ideoque cum rebus cæ-
 teris exquirentes ; non inuenimus inuentione no-
 stra : rem aliam magis quam argentum vivum
 corporum naturis amicari , per hoc opus no-
 strum

Atque in illo impendentes reperimus ipsum esse veram alterabilem medicinam in complemento cum alteratione vera, & non modicè peculiosa.

Præsuppositum quintum.

Restat igitur non substantiam ipsius, & proprietatis substantiæ differentias determinatè adscribere. Et cum non inuenerimus ipsum sine alterationis naturæ illius administratione mutare: inuenimus & similiter ipsum præparari debere necessario, cum non permisceatur in profundo absque illius præparationis modo. Et est scilicet, vt talis fiat illius substantia, quod permisceatur in profundo vsque ad profundum corporis alterabilis sine separatione in æternum. Hoc autem non fit nisi subtilietur valde cum præparatione certa & determinata in capitulo sublimationis. Et non permanet eius impressio nisi figatur; Nec illustrat nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum. Et non præstat fusionem perfectam, nisi in illius fixatione adhibeatur cautela, cum hac dura remollire, et mollia indurare debeat. Est tamen talis vt sufficientia seruetur suæ humiditatis proportionatæ secundum exigentiam eius quæ quæritur fusionis. Per hoc ergo patet quod ipsius talis præparatur & administratur præparatio, qua fulgidissima, et mundissima substantia ex illo creetur. Deinde vero figatur, & cautela eidem exhibeatur, vt scilicet exercitetur artifex in administratione ignis in modo suæ fixationis: quo possit ex illo deleri humiditas in tantum, quod sufficiat ad fusionem perfectam complendam. Et est scilicet, vt si quæris per hanc corpora fusionis dura mollicari, in principio suæ creationis lentus

I

adhi-

130 LIBRI SEC VNDI

adhibeatur ignis. Ignis enim lētus humiditatis est cōseruatiuus , & fusionis perfectiūus . Si vero mollia indurare , ipsius componatur ignis vehemens . Talis enim ignis humiditatis est consumptiuus & fusionis turbatiuus . Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis, artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est cum causis suis , & ordine congruo . Est igitur causa ponderis magni subtilitas substantiæ corporum , & yniformitas in essentia . Per hoc enim tantum illorum possunt densari partes , cum nihil intercidat : & partim densatio ponderis est adductio , & illius perfectio . Patet igitur quod tam corporum administrationis præparatione , quâ ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necesse contingit . Quoniam quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata ratio & maioris sunt perfectio, inuenta inuestigatione per artem . Completur igitur sermo utilis de medicinis , si omnium medicinarum differentias narremus . Inhibemus quidem quod medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit . Alia est primi ordinis : alia vero secundi , alia vero tertij . Dico autem primi ordinis medicinam , omnem præparationem mineralium , quæ super diminuta à perfectione corpora projecta , alterationem imprimit , quæ non adducit complementum sufficiens , quin contingat alteratum mutari & corrumpi cum enaporatione impressionis medicinæ illius totali ; sicut est omnis sublimatio dealbarina Veneris aut Martis quæ fixationem non suscepit : Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis & Lunæ aut Veneris commixtorum , super furnum cimenti positum , ut ziniar & similia . Hoc enim mutat in mutatione non sanate , sed potius diminvente se per exhalationem . Secundi vero ordinis medicinam dicimus omnem præparationem quæ quando super diminuta à perfectione corpora , projecta est , alterat in differentiam aliquam

quam complementi, relictis differentijs aliquibus corruptionis omnino: velut est calcinatio corporum, qua omne fugitium deletur. Et est huius generis medicina perpetue Lunam citans; aut perpetue Venerem desubans: relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij veto ordinis medicinam appello omnem preparationem: quæ quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum projectione sua tollit, & cum omni complementi differentia perficit. Hæc autem est vnica sola. Et ideo per illam excusatur à laboribus inuentionis decem medicinarum secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur. Secundi verò medium. Tertij verò maius. Et hæc est omnium medicinarum differentia sufficiens.

De differentijs medicinarum primi, secundi, & tertij ordinis, & primo; De medicinis primi ordinis.

C A P V T XX.

EX ordinis igitur determinati promissione secunda. (Cum quidem alia sit medicina corporum, alia vero argenti-vini. Et corporum quidem alia primi ordinis, alia vero secundi; alia vero texti: & argenti-vini consimiliter.) nartemus omnium medicinarum differentias, primo primi ordinis; deinde vero

secundi postremo tandem tercij. Et corporum quidem primo: postea vero argenti vini medicinæ cum sermone completo & ordine congruo narrationem tradamus. Dicimus igitur quod primi ordinis medicina corporum, alia est durorum corporum, alia mollium. Durorum quidem corporum, alia Veneris, alia Martis, alia vero Lunæ. Veneris quidem & Martis est pura illorum substantiæ dealbatio: Lunæ vero rubificatio, cum citrinitate fulgoris ameeni. Quoniam Veneris, & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicinâ cum fulgoris apparitione. Quoniam ex toto immunda sunt, non apta rubedinis fulgorem recipere priusquam illis adueniat præparatio fulgorem adducens. Narramus igitur in primis Veneris medicinas omnes; postea verò Martis, quæ cadunt in ordine primo. Est igitur medicina Veneris dealbens, alia per argentum viuum, alia per arsenicum. Per argentum viuum quippe sic completur medicina dealbens illam. Soluitur etenim primo argentum viuum præcipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio; Et hæ ambæ solutiones commiscentur in vnum; dehinc verò coagulantur, & super ipsius corpus proiciatur medicina. Hæc enim dealbat, & mundat. Amplius autem & aliter soluitur præcipitatum argentum viuum, & soluitur litar-girium. Et hæ ambæ solutiones coniunguntur in vnum, & soluitur corporis calcinatio de cuius intentione sit dealbari, & coniungatur cum prædictis solutionibus; & deinde coagulantur; Dehinc verò super illius corpus prosciuntur. Dealbatur enim per hanc. Aliter autem sublimatur alternata vice ex illius corpore argenti vini quantitas, quousque cum illa permanet argenti vini pars, cum ignitione completa. Dehinc verò ex aceto distillato sæpissimè imbibendo teratur, vt in profundo istius melius commisceatur. Ab hinc verò affetur, & vltimò confimiliter ab argento viuo sublimetur; & iterato imbibatur, & affetur. Et sic totiens reiteretur opus super illa,

illa, quousque multa argenti viui quantitas in eb-
 tum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi
 ordinis bona est dealbatio. Aliter autem super argen-
 tum viuum præcipitatum totiens sublimetur argentum
 viuum in natura propria, quousque in illo figatur,
 & fusionem præstet. Dehinc vero igitur super Ve-
 neris substantiam projiciatur, et dealbatur peculiose.
 Ali ter enim soluitur Luna, et soluitur litargirium, et
 coniungantur solutiones. Ex his Veneris substantia
 dealbatur. Sed et melius quidem dealbatur, si in om-
 nibus medicinis perpetuetur argētum viū. Dealbat ne
 vero per arsenicum sublimatum. Vt si accipiatur calci-
 natio Veneris super illam iteretur eiusdem sublimatio,
 quousque secum maneat, et illam dealbet. Sed nisi
 ingeniaueris seipsum cō modis sublimationum, non
 persenerabit in ea arsenicum alteratione aliqua. Et
 est scilicet; vt post primum sublimationis gradum se-
 cundario reiteres, quem narrauimus in marchasitæ
 sublimatione. Dealbatur vero et aliter; Sublimatum
 arsenicum in Lunam projicias; dehinc vero hoc to-
 tum supra Venerem. Dealbat enim peculiose. Aut
 commisce prius litargirium vel plumbum vltum solu-
 tum cum Luna; deinde vero super hoc arsenicum
 superiacet. Et hoc totum super Venerem proiectum
 dealbat. Et est primi ordinis bona dealbatio. Aut so-
 lum super litargirium solum et reductum projicia-
 tur arsenicum sublimatum, et hoc totum super Ve-
 neris fusionem; quoniam dealbat eam cum curialita-
 tis aspectu. Aut commisceantur Luna et Venus, et
 super has projiciatur omnis medicina dealbatiua. Lu-
 na etenim amica est arsenici magis quam corporum
 aliquod; et ideo fractionem ab eo tollit; Secunda-
 rio vero Saturnus; et ideo cum illis commiscemus.
 Aliter autem arsenicum fundimus sublimatum, quo-
 usque fiant frustra. Deinde vero frustum post frustum
 super Venerem projicimus. Iubemus etenim in fru-
 sti potius quam in puluere projici; Quoniam facilius
 inflammatur puluis quam frustum. Et ideo facilius

evanescit quam frustum , & consumitur prius quam super corpus cadat ignitum : Tollitur autem & aliter rubedo illius , cum tutia videlicet , & dealbatur . Sed quia tutiæ dealbatio non sufficit , ideo solum citrinat , & citrinatio quælibet albedini est affinis . Et est modus huius , scilicet ut solvatur & calcinetur omne genus tutiæ : deinde vero Venus , & hæ ambæ coniungantur solutiones . Et cum his citrinetur Veneris substantia . Et cum tutia si exercueris , proficuum inuenies . Dealbatur verò per sublimatam marchesitam , quemadmodum cum sublimato argento vivo , & est modus idem .

Dealbatio Martis .

C A P V T XXI.

REstat ergo & dealbationes Martis ex medicinis sibi proprijs creatas narrare ; quæ sunt secundum essentiam primi ordinis ; secundum quæ fusionem non habet rectam . Ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare . Est igitur omnis medicina Veneris dealbatio & Martis similiter , cum eiusdem ordinis præparatione ; Sed fusius illius specialis est arsenicum , cuiuscunque generis . Cum quocunque igitur dealbatur & funditur , expedit quod cum argento vivo coniungatur & laueatur , quousque omnis impuritas tollatur ab illo & fiat album & fusibile . Aut calefiat cum ignitionis vehementia , & super ipsum eiciatur arsenicum , & cum fustum fuerit , illum projice in Laniæ quantitatem . Quoniam quando secum vnitur , non separatur ab eo per leue artificium . Aut calcinetur & laueatur omnis ex ipso

so solabilis aluminositas corruptionis. Infectionem adducens per modum solutionis iam dictum. Dehinc vero ab illo sublimetur arsenicum mundatum per sublimationem aliquam, & reiteretur multotiens quousque secum aliquod ex illo figatur. Dehinc vero cum solutione lit. r. girij alterna vice imbibatur commiscendo & agitando & assando alterna vice; & ultimo reducendo cum igne, quem docuimus in Iouis reductione à calce sua. Ex hac enim exhibit albus & mundus fusibilis. Aut solum cum arsenico sublimate in calce sua reducatur, & ex bit albus & mundus fusibilis. Sed eandem artificem expedit exhibere cautellam, quemadmodum in Veneris reiteratione sublimationis ab ea arsenici figentis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per marchesitam & tutiam; cum ingenio & industria quæ tibi narraimus. Sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficiens.

De medicina Lunam citrinantis.

C A P V T XXII.

PROsequentes igitur præmissorum ordinem, medicinam Lunæ substantiam citrinaptam in ordine primi generis narremus, cum veritate certa. Et est scilicet medicina quæ eadem in profundo adhæret, & adhærendo colorat: siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam, quæ ex sua radice innata illi adhæret. Deinde vero artificia per quæ facimus rem cuiusque generis adhætere cum ingressione firma. E-

licimus autem illam ex sulphure , aut ex viuo argen-
 to ; aut ex amborum commixtione : sed per sulphur
 diminutè quidem magis , per argentum verò vi-
 uum perfectus . Elicitur & similiter per quasdam res
 minerales inutiles , quæ non sunt huius generis :
 quemadmodum est vitriolum & cuperosa , quæ &
 gümma cupri aut eiusdem stillicidium nuncupatur .
 Afferamus igitur in proximis modos omnes medici-
 narum , quæ ex argento viuo consurgunt ; Deinde
 vero quæ ex sulphure aut ex amborum commixtio-
 ne . Vltimo vero & quæ ex gümma cupri aut simi-
 lium . Effigitur modus eius , quæ per argentum
 viuum fit , talis . Sumatur præcipitatum per præ-
 cipitationem eius mortificatum & fixum ; Dein-
 de vero ponatur in furnum magnæ ignitionis , ad
 modum conseruationis calcium , quem docuimus ,
 donec rubescat in similitudinem vsut . Si vero non
 rubuerit , tolle argenti viui non mortificati par-
 tem , & cum sulphure reitera sublimationem il-
 lius . Sit tamen sulphur omni impuritate munda-
 tum , et viuum similiter argentum . Et postquam
 vigesies illius sublimationem reiteraueris super ip-
 sum præcipitatum , illud dissolue cum aquarum
 acumine dissolvente , et iterato illud calcina : et
 iterato dissolue , donec exuberanter sufficit . Post
 hoc Lunæ partem dissolue ; et cum soluta fuerit ,
 solutiones commisce , et coagula , et super Lunæ
 fusionem proicias . Citrinabit enim citrinitate
 multum peculiosa . Si vero argentum viuum in præ-
 cipitatione rubuerit , ad profectionem suæ perfe-
 ctionis sufficit administratio dicta , siue commix-
 tione reitngentis illud . Per sulphur vero rubifi-
 catur ; sed illius est rubificatio difficilis , et labo-
 riosa immense . Citrinatur vero , et Luna ,
 cum Martis solutione similiter . Ad hoc nos
 inducit operis necessitas , vt prius calcinemus
 illud , et figamus ; quod laboris est copia .
 Dehinc vero hac eadem præparatione admini-
 stre-

stremus, & eadem projectione super Lunæ substantiam infundamus: & tamen non resultat eius citrinatio fulgens, imo fusca, & liuens, & citripitate mortifera. Eius vero quæ per vitriolum, aut coperosam perficitur, citrinationis modus est talis. Tollatur illorum vniuscuiusque quantitas certa, & illius sublimetur pars, quæ sublimari potest; donec cum expressione sublimetur totali. Post hoc vero iterato, quod sublimatum est sublimetur cum modo ignis illi appropriati, ut ex eo figatur pars post partem, donec maior illius figatur pars. Postea vero calcinetur cum ignis cautelæ intentione, ut possit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc vero solvatur in aquam rubicundissimam, cui non est par. Dehinc vero ingenieris, ut illi ingressum in lunare corpus exhibeas. Et hæc ingenia tibi sufficienter monstrata sunt, si perfecti fueris operis exquisitor, quod scripsimus. Et quia res huius videmus Lunæ profundè & amicabiliter adherere, considerauimus, & est certum has esse de illorum radice & ideo per illas alterare contingit. Hæc utique sunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi, salua pigmentalium rerum in modorum varietate essentia. Argenti quippè vini non est medicina in hoc ordine primo: cum non sit medicina ipsum alterans vnica differentiâ, imo in complemento totali omnino. Quidam vero plures inueniunt medicinas, sed vnum ex duobus necessario euenire contingit: Quoniam aut ex eisdem, aut ex eadem naturam habentibus illos medicinam creare necessarium est: Aut medicinam componunt quæ ei, quod non est, æquipollet cum alteratione sua: & quæ nec immundo confert, nec mundi partibus, donec motor in subliminatione mobilis quieuerit incorruptus:

De

De Medicinis secundi ordinis.

CAPVT XXIII.

Restat igitur ad secundi ordinis medicinas transire cū sermonis sui exigentiæ sufficientia vera, & manifestis probationibus cum experientia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorum; alia vero argenti viui perfectè coagulabilis. Prins tamen omnium medicinas corporum narremus completè. Dehinc vero ad ipsius eiusdem argenti viui medicinam coagulabilis in solificum lunificumque verum. Est igitur secundi ordinis medicina, quæ quidem imperfecta, sola perfectionis vnica differentia complet. Verum cū multæ sint corruptionis causæ in vnoquoque imperfectorum corporum, videlicet in Saturno quidem sulphureitas volatiliua, & argenti viui fuga; per quæ corruptionem adduci necessario accidit, & illius terreitas. Fiat igitur medicina, quæ quidem alterum eorum, aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corporum est aliquid impermutabile, quod in corporum radice innatum est: quod per secundi ordinis medicinam tolli non potest. Ideo omnis illa medicina, quæ illud de comixto tollit, non secundi ordinis, sed tertii & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calcinationis modum tolli, & per reductionis reiterationem terreitatem non innatam, ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, quæ quidem innatum palliet, & durum remolliat, & molle inducet; In duris scilicet & mollibus secundum complementum non sophisticum, sed solificum, aut lunificum verum imperfectorum corporum perfectè constituat. Cum

pa-

pateat igitur in corporibus solis quidem mollibus per ingenia huius artificiorum operis non posse liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in sui radice principiorum innatam, necessario euenit medicinam percontari, quæ quidem in projectione illorum tenuitatem inspisset, & inspissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficientiam indueret. In doris spissitudinem attenuet, & attenuando ad fusionis velocitatem sufficientem cum proprietate ignitionis, adducat. Et vtriusque generis corporum suæcudinem palliando decoret; hic in album, illa vero in citrinum transformet perfectissimum. Non autem diuersificatur hæc medicina à tertij ordinis medicina, nisi per minoris præparationis imperfectionem. Et non diuersificatur à se quod in diuersorum corporum projectione, & pigmentorum acceptance constat, sed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporum mollium medicina, tenuitate inspissans; Alia vero durorum attenuans spissitudinem, hæc quidem ignis consumptiui modo; illa vero humiditatis conseruationis administratione eget. Afferamus igitur sermonem vniuersalem in medicinis huius secundi ordinis completum cum determinatione certa & vera. Et prius omnes lunares omnium à perfectione diminutorum corporum, cum differentiis præparationis eorum. Dehinc vero solares cum proprijs similiter differentiis. Probauimus iam ex nostris sermonibus, sulphur cuiusque generis perfectionis esse corruptum: Argentum quippè viuum perfectum est in operibus naturæ completis regiminibus. Igitur & naturam imitantes minime, sed imitantes, in quibus nos est possibile sequi operibus, argentum similiter in huius operis magisterio viuum assumimus, in cuiusque perfectionis medicina Lunari scilicet & solari, tam quidem imperfectorū, quam, & ipsius argenti viui coagulabilis. Cum autem iam ex nouissime dictis sermonibus duplicem medicinæ differentiam diximus; aliam quidem corporum, aliam quidem argenti viui verè coagulabilis, corporum quidem prius; ab inde argenti viui narrationem medicinæ tradamus

tradamus certā. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusq; generis vnica, & est quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si v s ad lunarem secundum ordinem tibi promissum exercitatum te sedde, & præparato illud cum modis huius magisterij notis: quorum intentio est, vt puram ex illo substantiam diuidas, & partem quidem figas, partem vero ad cerandum omittas. Et sic totum magisterium prosequendo; donec compleas tentatam illius fusionem. Quod si se subito fuderit in duris, perfecta est, in mollibus vero è contra. Hæc enim medicina super imperfectorum vnumquodque proiecta, in lunare perfectum mutat corpus, si quidem peruenient huic medicinæ præparationes notæ. Si vero non, diminutum relinquit, sed perficit in altera perfectionis differentia tantum, quantum ex huius generis administratione dependet. Quantum vero ex tertij non perueniente administratione aliqua, perficit in proiectione sola. Solaris vero huius secundi ordinis medicina imperfectorum, & cuiusque corporum est eadem materia, & administrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet, scilicet in maiori partium per modos proprios subtiliatione, atque sulphuris, subtili præparationis regimine administrati; commixtione cum materia modo nota additio. Et est regimen, scilicet ipsius purissimi sulphuris fixio, & solario eius per modum. Cum hoc enim tingitur medicina: & cum hoc proiecta super vnumquodque à perfectione diminutorum, complet in complemento solari; quantum ex huius secundi ordinis medicinæ præparatione dependet, administratione perueniente nota, & certa, a perfectione diminuti corporis. Et super Lunam quoque proiecta, perficit eam in complemento solari peculiō mul-

tum.

(::)

*De Medicina coagulante argentum
vium.*

CAPVT XXIV.

Secundum igitur præmissorum ordinem restat ex operis complemento, quod in primis nos determinavimus exhibuimus, ad medicinæ argentum vium coagulantis ipsam narrationem transire. Dicimus igitur quoniam ex eisdem illius elicitur materia: scilicet ex noto in capitulis huius operis multipicibus. Et illud ideo, quoniam cum fugitivum sit argentum vium de facili absque inflammatione, aliqua medicina eget, quæ subito ante fugam eius, in profundo illi adhæreat, & illi per minima coniungatur, & illud inspisset, & sua fixatione illud in igne conseruet, quousque adueniat illi maioris ignis tolerantia eius humiditatem consumentis, & convertat illud per hoc beneficium in momento in solidum, & lunificum verum, secundum illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur non invenimus aliquid magis illi convenire quam ipsum, quod suæ naturæ est. Ideo ex hoc æstimavimus cum eo medicinam illius complere, & ingeniati sumus formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, ut præparetur cum modis suis iam dictis cum diuurnitatis laboris instantia: quia omnis illius substantia purissima, alba quidem in Luna; citrina vero intensa in Sole perhibetur perfecte. Et hoc quidem non completur, vel citrinum creet, sine mixtione rei tingentis illud, quæ suæ est naturæ. Dehinc vero cum hac purissima argenti vivi substantia perficiatur, cum huius magisterij operis ingenilis, medicinæ, quæ maxime argento vivo adhærat,

reat, & fundatur facillimè, & illud coagulet. Conuersa
 ret enim hoc in solificum & lunificum verum, cum præ-
 paratione illius præhabita. Sed ex quibus maximè hæc
 argenti viui purissima substantia elici possit, solet qua-
 ri. Et nos quidem respondentes narramus, quod in
 quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam quidem in
 corporibus, quam & in ipso argento viuo secundum na-
 turam, cum vnus fiat reposita naturæ. Sed in corpo-
 ribus difficilior, in viuo autem argento facilius. Igitur
 cuiusque generis sit medicina, tam quidem in corpo-
 ribus quam in ipsius argenti viui substantia, lapidis præ-
 eiosi indagatur medicina. Sed quoniam contingit quan-
 doque medicinam commisceri, quandoque vero non:
 ideo modum permiscendi narrabimus; scilicet qualiter
 vnaquæque res in corpus profundissimè ingressum ac-
 quirat, aut vnaquæque medicina non intrans. Et est
 modus per dissolutionem eius, quod ingreditur, & per
 dissolutionem eius quod non ingreditur, & per com-
 mixturem ambarum solutionum. Facit enim ingressi-
 uum esse omne illud cuiusvis generis, quod illi per mini-
 ma coniungitur. Hoc autem per solutionem completur.
 Et completur per solutionem fusio in rebus non subtili-
 bus. Et ideo magis apta sunt ingredi & alterare. Et hæc
 ideo est causa, quare quasdam res caleinamus, quæ non
 sunt de natura harum, scilicet vt melius soluantur. Et
 ob hoc soluantur, vt melius ab eis corpora impressio-
 nem suscipiant: & ab eis similiter per hæc præparentur
 & mordentur. Aut ingressum damus his, quæ sua
 spissitudine ingredi non permittunt cum multiplici su-
 blimationis reiteratione spirituum non inflammabiliū
 super illa, arsenici videlicet & argenti viui, non fixo-
 rum, aut cum multiplici reiteratione solutionis eius,
 quæ ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad
 ingressum rebus impermiscibilibus danda, vt soluantur
 corpus, de cuius intentione sit per has mutari alterari,
 & soluantur res, quarum intentionis sit ingredi cum al-
 teratione. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed
 quarundam. Dehinc illud, & non aliud, imbibere
 cor-

corpus vice post vicem. Per hoc enim beneficium in id solum ingressum habet necessario: non autem in quocumque alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenis necesse est rem quamlibet ingressum, quo ex illius natura pendet beneficio, habere, & alterare cum permutatione inuenta. Per hunc igitur sermonem decem medicinarum completur numerus cum suæ traditionis, sufficientia. Restat igitur nos ad tertii ordinis medicinam transire.

De Medicina tertij ordinis.

CAPVT XXV.

Est autem huius ordinis medicina duplex, scilicet solaris & lunaris. Et est tamen in essentia una, & agendi modus similiter. Et ideo unica medicina nuncupatur à nostris veteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen additamentum cistrinantis coloris, qui à sulphuris fixissimi diffinissima perficitur substantia, differentia inter hanc & illam, lunarem scilicet & solarem. Hæc quidem id in se continet, illa vero non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus. & illud ideo, quoniam maioris sagacitatis industria in illius administratione, & perfectionis præparatione, & labore longiori ad veritatis complementum indiget. Et ideo non diversificatur huius ordinis medicina, à secundi ordinis in essentia vllatenus; nisi per subtilissimos præparationis gradus in creatione illius, & per diuturniorem laboris instantiam. Et hos gradus omnes narrabimus cum complemento sermonis. Et præparationis modum complere cum causis suis & experienciis manifestis, & modorum gradus administrationis plures huius tertii ordinis. Alio etenim gradu eget solaris medicina in-

pigmentorum præparatione completa : alia vero lunaris : hæc quidem sulphuris administratione tingentis eam , illa vero non . Primum igitur administrationis modum lunaris medicinæ narremus : *Ecce*, ut accipias lapidem illius notum , & per separationis modum illius purissimam partem divides , & seorsum ponas . Dehinc vero eius quæ purissime est partis aliquid figas , & aliquid ex illa relinquant . Et cum fixa fuerit , solue quod ex illa solubile fuerit : Quod vero non solubile ad calcinationem mitta : & ab hinc super idem solutionem reitera , donec iterum , quod ex ea solubile est solvatur omnimode . Sic igitur ordo iste servetur , quovsque maior solvatur quantitas . Post hæc vero leuiter assando in ignis temperamento conserva , quovsque illi maior ad illius exigentiam ignis ministrari possit . Post hæc vero , primum solutionis ordinem serva , quovsque iterato totum solvatur , quod ex eo est solubile : & iterato coagula , & iterato in ignis temperamento conserva , quovsque iterato illi possit ignis maior ad eius perfectionem administrari . Omnes igitur hos ordines præparationis super illam quater reitera , & vltimò calcina per modum suum : & sic preciosissimam lapidis terram sufficienter administrando rexisti . Deinde vero servata partis non fixæ , cum hac terræ parte administrata quantitate per ingeniorum subtilem coniunge modum per minima . Et sit ingenium hoc intentionis leuationis eius per modum sublimationis dictum , quovsque fixum cum non fixo levetur totaliter . Quod si non adueniat : addatur illi iterato vicissim non fixæ partis quantitas ; quovsque ad elevationem illius sufficiat . Cum igitur elevata fuerit , reiteretur illius sublimatio quovsque per hanc administrationis reiterationem figatur totum . Cum igitur fixum fuerit iterato cum non fixæ partis quantitate , post quantitate combibe , per ingenium tibi notum , quovsque totum iterato levetur , Igitur iterato figatur , quovsque fusionem præstet facilem cum ignitione sua . Hæc enim medicina est , quæ omne à perfectione diminutum corpus , omneque cuiuscumque argenti vi-

ei vini generis in lunare perfectissimum transformatur corpus.

*De Medicina tertij ordinis
Solari.*

CAPVT XXVI.

Solaris igitur huius medicinæ præparationi, non adurentis fit additamentum sulphuris per modum figentem, & calcinantem cum astutiæ industriâ administrati perfectè, atque solutionis modum multiplicem cum reiteratione multa; quovsque mundum fiat. His quidem administratione perfecta perueniente; quæ per sublimationem perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus per reiterationem partis non fixi lapidis sublimationis cum ingenio coniungendi, quovsque eleuetur cum ea, & iterato cum illa figatur, vt stet. Et quanto huius complementi exuberantiæ ordo reitèratur pluries: tanto & huius exuberantiæ medicinæ multiplicatur magis, & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectionis maximè. Et nos quidem, ne mordeamur ab impijs, complementum narrabimus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto. Et est illius Intentio, vt per sublimationis modum, mundetur perfectissimè lapis, & illius additamentum: Et ab hinc quidem cum ingeniorum modo volatium ex eis figatur; dehinc vero fixum volatile fiat, & iterato volatile fixum. Et in hoc ordine completur arcanum preciosissimum, quod est super omne huius mundi scientiarum arcanum, & thesaurus incomparabilis: Et tu quidem exerce ris ad illum, cum laboris instantiâ maxima, & cum diuturnitate medita-

K

tionis immensæ. Cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis administrationis, cum talis cautelæ industria, potest in præparatione lapidis euenire: quovtque argentum viuum mutet in infinitum solisicum, & verum, unificum, & non dependet, nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit seriem, cum illius experientia: quam illius instigationis bonitate, & nostri laboris instantia perquisiimus, & oculo vidimus, & manu tetigimus complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed etsi quidem hanc palliauius, non miretur doctrinæ filius. Non enim illi palliauius: sed malis & improbis, eam tali sermone tradidimus, quem latere insipientem necessario accidit: & eodem ad illius inuentionis perquisitionem prudentes allici. Filii igitur doctrinæ perquirite, & hoc excellentissimum Dei donum vobis solis seruatum inuenietis. Filii insipientes nequitia, & maleuolæ prauitatis immensæ, ab hac scientia fugite: quoniam vobis est inimica & aduersa, & vos in miseriam paupertatis constituet. Quoniam vobis penitus hoc Dei donum diuinæ providentiæ est occultum iudicio, & denegatum omnino.

Perquisitis ergo omnium medicinarum modis, nostri propositi prosequentes initium; ad eas quæ huius magisterii perfectionem notificant,

cum

pro

bationum causis ab

hinc transeun-

dum

est.

*De probationibus perfectionis, &
experientijs perfectionis
operis.*

CAPVT XXVII.

PRætermisſis igitur manifeſtis experiētijs, de quibus narrationem non fecimus, cum omnibus ſint notæ, & certæ abſque illius ſagacitatis ingenio, ponderis, & coloris & extenſionis per malleum, artificiorum experiētijs tenemus, cum cautela: An ſit huius artis adminiſtrationis proſectio, complementum cum veritate adducens, quæ ſunt ſcilicet, cineritium, cementum, ignitio, fuſio, ſuper vapores acutorum expoſitio, adurentis, ſulphuris mixtione, probatio, extinctio, calcinationis, & reductionis reiteratio, & argenti viui facilis, aut difficilis ſuſceptio.

Primum

igi-

tur ſecundum ordinem inchoandum
dehinc vero ſecundum eundem
ad alia, ſecundum promiſſionem, perfectè curamus cum cauſis eorum
notis.

De Cineritio.

CAPVT XXVIII.

Dicamus igitur sermonem de cineritio, cum suis omnibus causis manifestissimis, & suæ fixationis modo. Est igitur sola solaris, & lunaris sub substantia in cineritij perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectorum veras substantiæ differentias, & causas similiter cineritij: Quate quædam magis, quædā vero minus in huius magisterij examine à perfectione diminutorum perdurent, percunctabimur. Est tamen à nobis sufficienter narratum, horum duorum secretum corporum in suæ profundo substantiæ. Et est scilicet, quoniam illorum prima radix multa fuit argenti viui quantitas & purissima illius essentia, & subtilissima prius; postea vero inspissata, donec cum ignitione fusionem suscipiat. Quæcumque igitur à perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc perdurant examine: Quæcumque vero minus, plus. Quoniam hæc quidem magis adhærent, propter earum partium subtilitatem maximè se permiscetem & vnientem. Et quæ similiter maioris tenuitatis sunt corpora: aut è contra quidem quæ maioris spissitudinis corpora, quam quæ in perfectione consistunt, necesse est de commixto separati omnino: quoniam non sunt eiusdem fusionis, & ideo separantur. Et quæ quidem minoris sunt argenti viui quantitate participantia, facilius de commixto separantur. Patet igitur, quod cum multæ terreitatis sit Saturnus, paucæque argenti viui quantitate, faciliisque tenuitatis liquefactionis, quæ maximè à perfectionis examine cineritij sunt opposita, ideo inter cætera corpora minimè in cineritij artificio in commixto per-

perdurat : imo citissimè separatur, & cedit. Ideoque cum inter cætera à perfectione diminuta corpora magis cedat, per hoc magis propriū est ad huius magisterii examen. Et illud ideo; quoniam citius cedit, & citius imperfectorum vnumquodque secum de commixto trahit. Et propter hoc soluitur maior perfecti quantitas ab ignis examinis combustionē forti : quoniam non quiescit spacio temporis longo perfectum consumptione examinis. Et ideo ex eo per plumbi examen minus comburitur, & facilius depuratur. Quia vero Iouis substantia pluris argenti viui capax extitit, & minoris terreitatis quantitate, maiorivē puritate illius atque subtiliori substantia participans, ideo magis in commixto servatur, quam Saturnus & Venus: quoniam magis commixto in profundo adhæret. Et ideo est causa hæc; quare multa perfecti deletur quantitas, prius quam ab illo separaretur coniunctus. Venus vero fusionem cum ignitione præstat: sed quia tardior est illius, quam perfecti fusio: ideo separatur de commixto, tardius tamen quàm Saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia vero minoris est argenti viui quantitatis quam Iupiter, & maioris terreitatis & substantiæ spissioris: ideo facilius quam Iupiter de commixto tollitur, quoniam in profundo magis Iupiter quam Venus adhæret. Mars vero fusionem non habet, & ideo non permiscetur Saturno, quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed etsi propter ignis vehementiam permisceri contingat: quia humiditatem non habet, Lunæ aut Solis humiditatem combibendo ei per minima vnitur. Et ideo licet terreitatem multam, & argenti viui paucitatem, & fusionis carentiam habeat, non separatur ab eis per artificium leue. Per hoc igitur dilatatur industria artificis ad cuiusque corporis rectificationem veram: si rectè eius quod scripsimus efficaciam nouerit. Si vero fantastice super illud intellectum contraxerit: nihil ex eo veritatis cognoscat. Sunt autem duo in huius perdurantia examine perfectionis corpora; Sol scilicet & Luna propter bonam compositionē quæ per bonam mixtionem re-

fultat, & illorum puram substantiam. Narremus igitur
 modum illius; E est vt tollatur cinis cribellatus, aut
 calx, aut puluis ossium animalium combustorum, aut
 horum omnium commixtio, aut quorundam. Dehinc
 itaq; cum aqua madefiat, & super illud prematur manus,
 & fiat stratum firmum & solidum; & in medio strati fiat
 rotunda fouea & solida; & super illius fundum spargatur
 vitri triti quantitas aliqua; deinde vero exsiccare per-
 mittatur. Et cum sicca fuerit, ponatur illud de cuius in-
 tentione sit tolerare huius examen in foueam dictam; &
 super illam carbones ignis fortis succendantur. Et super
 faciem examinabilis suffletur corporis donec fundatur.
 Quo fuso Saturni partē post partem proiciamus in illud,
 & super illud suffletur cum flāma fortis ignitionis. Et dum
 videris illud agitarum, & motu motu concussionis for-
 ti, non est purum. Expecta igitur donec totum euane-
 scat plumbum; quod si euauerit, & non cesser illius
 motus, non est depuratum. Iterato igitur super illud
 plumbum proice; & super illius faciem iterato suffla,
 donec plumbum separetur. Quod si non quiescerit, i-
 terato plumbi projectionem & sufflationem in illius fa-
 ciem proice; quousque quiescat, & videas illud mun-
 dum & clarum in superficiei sua. Post hoc vero carbones
 aperi, & ignem dissipa; & in faciem eius aquam per-
 funde. Hoc enim perfecte examinatum inuenies. Et si
 quandoque in sufflatione huius examinis vitrum proie-
 ceris, melius & perfectius depurabitur; quoniam sor-
 destollit, & illas inuiscat. Potest tamen loco vitri sal
 proici, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter, &
 confici potest huius examen cinericii in crucibulo terreo,
 & in circuitu illius sufflari; & super faciem eius si-
 militer, vt supra confletur quod examinari
 debet. His igitur sufficienter narratis, ad
 cōponēti examen transeamus, cum
 causis, & suis experiētiis.
 manifestis, &
 notis,

De Cemento.

CAPVT XXIX.

Diximus igitur, quod corpora quædam magis, quædam vero minus per ignis comburuntur calcinationis modum; Vt quæ pluris sunt sulphuris quantitatem combustibilis continentia; quæ vero minus, minus. Quia Sol igitur inter cætera corpora minoris est sulphuris, quantitatis; ideo inter cætera omnium mineralium corporum, minimè per ignis inflammationem comburitur. Luna vero post Solem inter omnia corpora reliqua, minus est sulphuris quantitatis participans; pluris autem quam Sol. Igitur minus potest, secundum hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tolerare quam Sol, & res per consimilem comburentes naturam. Minus Venus; quia Sole & Luna pluris est sulphuris, & terreitatis maioris. Ideo minus inflammationem illis tolerat; Iupiter vero minus Venere; plus vero Sole, & Luna sulphureitatis & terreitatis participat; Et ideo minus per inflammationem Venere comburitur; plus vero Sole & Luna. Saturnus vero plus terreitatis & sulphureitatis per naturam in commixtione seruauit, quam nunc dicta corpora; Et ideo citius, & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus: & per inflammationem comburitur velocius; propter hoc quod sulphureitatem maximè habet coniunctam, & loue magis fixam. Mars vero non per se, sed per accidens non comburitur. Cum enim cum multæ humiditatis commiscetur corporibus, combibit illam propter suæ humiditatis carentiam. Et ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec incombustibilia sint corpora sibi vnita. Si vero com-

152 LIBRI SECVNDI

bustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturam suam combustionis; necessario euenit Mortem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituantur inflammabilibus cementum; patet causa illius inuentionis necessaria; & fuit, ut omnia combustibilia aduererentur. Cum igitur vnum solum sit corpus incombustibile, solum igitur illud, aut ad illius naturam preparatum, in cemento saluatur. Durant tamen quædam magis; quædam vero in cemento minus. Quæ vero magis, & quæ minus, nota sunt cum causis dictis. Durat igitur plus Luna, minus vero Mars; adhuc veto, et minus Iupiter; minus vero, et adhuc Venus; minimè autem Saturnus. Narremus igitur cementi modum; Cumque cognitu nobis sit maximè necessarium in perfectionis examine dicimus; quoniam illius est compositio cum inflammabilibus rebus, Et sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes & penetrantes, & comburentes; Sicut est vitriolum, Sal ar; & æris flos, & lapis figuli antiqui contriti, & sulphuris vna quantitas, aut nihil, & virilis vrina, & similibus acutis et penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum vrina virili; et super illius tabulas tenues de cuius sit intentione probationis huius examen iudicio percunctari. Dehinc vero in fictili concluso vase super cratē ferream extendantur tabulæ. Ita tamen quod vna ex eis alteram non tangat; ut liberè ignis virtus ad illas percurrat æqualiter; Et sic triduo in igne forti conseructur in fictili. Cautela tamen adhibeatur, ut igniantur tabellæ, sed non fundantur. Post tertiam autem diem, tabellas omni impuritate mundas inuenies; si in perfectione illarum extiterit corpus: Si vero non, corruptas omnino, et calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationem tabellas absque compositione cemento; et depurantur similiter, si perfectionis sint corpora; Si vero non, comburuntur omnino, longiori tamen combustionis spacio in hoc ultimo essent examine, quod sola ignis inflammatione perficitur, quam quæ cementi examinatur iudicio.

dicio . Sed cum Luna quidem Solis naturæ non multa distet differentiâ , pauco administrationis modo in iudicio quiescit : Et neque separatio corporum fit ab inuicem in his duobus examinis generibus nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorum . Quoniam ex eo resultat fusionis diuersitas & spissitudo & raritas ; quæ quidem separationis sunt causæ : quoniam propter fortem illorum compositionem , non corrumpitur illorum substantia à substantia corporis extranei : cum non fiat illorum per minimam mixtio . Et ideo necesse est illade commixto ad se inuicem separari sine corruptione totali illorum essentia . Quamobrem administratio corporum imperfectorum completa , dignoscitur cum eiusdem fusionis & ignitionis , & soliditatis administratione reperta sunt ingenio .

De ignitione.

C A P V T XXXI.

R Estat igitur ut capitulum de ignitione tradamus : Dicimus igitur quoniam corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinata reperta sunt ignem suscipere ante fusionem illorum . Et ideo dicimus , si alterationem illorum completam adinuenire conamur , necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere . Et est scilicet , ut prius quam fundantur perfectionis corpora , ignitionem suscipiant cum inflammatione , & cœlestini coloris amœnitate : priusquam perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis , quam oculus non possit conspicere quicquam . Patet igitur ignitionem illarum perfectam compleri, ante fusionem cum rubore inten-
cum

cum albedine , quam non possit conspicer^o oculus . Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt : Si verò & igniantur cum labore, & ignis expressione forti , non est illorum administratio vera . Et hoc quidem in mollibus : idem vero in solo Marte contingit colligi . Non enim non ignibilia de facili ignitionem præparationis modo suscipiunt : neque non fusibilia fusionem rectam , quam in perfectis secundum naturam inuenimus . Et si cum ignitione flammam amœnitatem celestini non protendant coloris , administrata non est illorum completa administratio : Et si minuitur aliquid , id est , ponderis , coloris , pulchritudinis , ignitionis , & similium ex præparamenti differentiarum bonitatis inuentum astutia; nõ fuit sufficiens artificis indagatio . Reiterato igitur inquirat , donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis .

De fusionē.

C A P V T XXXI.

IN fusionis igitur narratione sufficientiam tradamus secundum quod examen est corporum omnium ad ignitionem illorum certam . Dicimus igitur : Quod vnica est perfectionis fusio cum ignitione , sed non cum cuiusque ignitionis genere ; sed cum ignitione in qua non albescit omnino corpus ; & cum ignitione in qua non sit fuscedo igni adueniens ; & in qua non subito post ignitionem , fundatur & liquefeat corpus vt fluat . Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debile , aut sine ignitione , aut cum ignitione fusca : huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse vnumquodque imperfe-
ctorum

Etorum corporum in artificio diminuto. Et si post fusionem in-
 frigidari omittatur: & omnino subito in-
 nigredinem illius verratur ignitio; Et ob hoc quidem,
 priusquam dureſcat, ignitionem perdat; non eſt
 in complemento corpus, cuiuscumque generis illud
 extiterit. Sed iudicari quidem expedit molliciei hoc
 corpus exiſtere ex imperfectionis corporum generibus.
 Et ſi quidem cum ignis laborioſa expreſſione fortis ac
 violenta fiat illius ante fusionem ignitio, & radio
 fulgoris inestimabilis albeſcentis omnino; iam non
 perfectionis, ſed duritiei alteratum eſt corpus. Et ab
 hoc quidem ſi poſt illius fusionem ab igne tollatur: &
 subito induretur, vt non fiat manente illius igni-
 tione, fulgida, iam non lunaris, aut ſolaris perfe-
 ctionis corpus exiſtit, cuiuscumque generis & prępa-
 rationis corpus fuerit adminiſtratum, ſed ſub Mar-
 tis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam
 dictis triplicem in fuſibilibus ignitionem; aut liqueſa-
 ctionem ſubſtantiarum illorum experimento recolligi.
 Vnam ſcilicet fuſcam: alteram verò rubeam & cla-
 ram, albiffimam vero tertiam radio fulgentem. Pri-
 ma quidem eſt molium: Secunda verò perfectorum:
 Tertia durorum corporum rationis experimento pro-
 batur. Sed & qui harum omnium ignitionum deſide-
 rat gradum perquirere: omnia fuſibilia conſect cor-
 pora, & ignis conſideret ſufficientiam ad fusionis
 perfectionem completam; & conſiderando recolli-
 gat omnium ſignorum fusionis gradus differentiam.

Et ſic quidem inueniet; aliter verò non. Et hoc
 quidem tibi adducatur exemplar in omni-
 bus à nobis determinatis atque deter-
 minandis examinationis materie-
 bus. Hæc itaque de fuſio-
 ne dicta ſuffi-
 ciant.

*De expositione super vapores
acutorum.*

CAPVT XXXII.

PROsequentes igitur sermonis complementum, de corporum expositione super acutorum vapores narremus. Dicimus igitur, quoniam perfectionis corpora super acutorum vaporem exposita, acrium, videlicet ponticorum et acetosorum similiter omnino, aut nihil florere, aut amœnissimum cœlestinum florem emittere. Sed Solem purissimum non florere: Lunam vero aut Solem non purum super acutorum vapores exposita, florere comperimus, & cœlestinum amœnissimum; amœnius Solem quam Lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos similiter in præparatis colorem cœlestinum creemus corporibus, qui per argenti viui bonitatem perficitur, ut sufficienter à nobis narratum est; in præcedentibus nostri sermonis. Quæcunque igitur præparata corpora super vapores acutorum extiterint, & cœlestinum non creauerint amœnitatis colorem, non sunt in præparationis complemento totali. Itaque est ex corporibus quoddam, quod rubeum fuscum, aut citrinum fuscum viriditati admixtum colorem in examine ponticorum, floret in superficie sua ut huius generis est Mars. Quoddam verò viride fuscum in superficie floret cœlestino admixtum turbido; & huius est Venus. Quoddam vero album fuscum; et huius generis Saturnus comperitur. Quoddam vero album clarum; & huius est Iupiter. Quia igitur maximè perfectum corpus minimè floret aut nihil, si quid tardis-

fimo

in eo temporis floret spacio : Et Iupiter quidem , & minime , & tardissime inter diminuta à perfectionis complemento corpora gummositatem suam floret . Idèò consideramus per huius examen magisterij , Iovem maxime perfectioni approximare in opere maioris ordinis . Per hoc igitur examen perquiri poterit , in quo pertractatum temperamenti genere consistat corpus , si recte horum consideraueris ordinem , quæ narrauimus in hoc capitulo . Sin autem , tuæ imputa-
temeritatis insipientiæ.

De extinctione ignitorum.

C A P V T XXXIII.

IN extinctionis igitur examine narrationem adduca-
mus totalem . Est tamen multiplex illius experi-
entia , in qua cognoscitur vtrum in perfectione magi-
sterium consistat . Primum igitur si ignitum corpus
in liquore extinguitur , & lunare quidem album non
fiat , & solare citrinum fulgidum : sed in alienum
mutetur colorem , non est in complemento alteratio
magisterijs , vt si quidem in reiteratione . suæ igni-
tionis & extinctionis in aquis salinis , aut aluminum
cuiuscumque generis administratione creatis , . Ico-
ria nigredini affinem in sui superficie prætenderit , aut
extinctione illius in sulphuribus , & ab extinctione
ignitionis reiteratione multa euanuerit , aut nigredi-
ne scæda se infecerit , aut omnino per mallei compul-
sionem se confregerit : fallax est operis artificium .
Aut si ex salis ammoniaci , & viridi æris , &
puerilis vrine mixtionis cementatione , aut in
natura consimilium , & ad ignitionem positum ,
& post ignitionem ad extinctionem similiter luna-
qui-

quidem vel solare ex toto colorem amiserit proprium ; aut scoriā creauerit , in corruptione constat corpus adhuc permanere sophisticū . Vnam tamen generaliter tibi tradimus regulam certam , quoniam tam quidem in dictis , quam a nobis dicendis examini- bus , si quid ex perfectionis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis videlicet aut coloris , non recte , sed fantastice indagauit artifex opus : quod non peculiū , sed perditionis est petius .

*De adurentis sulphuris mix-
tione .*

C A P V T XXXIV .

EX sulphuris igitur mixtione , utrum in perfectione consistat magisterium approbatur similiter . Quoniam experientia nostra inuenimus . sulphur corporibus commixtum quādam inagis , quādam verominus comburere , & quādam a combustionē redire , quādam vero non , nostro reperimus artificio . Et ex hoc itaque differentia notari potest inter ipsa a perfectione diminuta corpora preparata in complemento sophistico . Igitur cum inter cetera corpora cuiusque inuenimus generis Solem minimē per sulphur comburi . Ab hinc verō & postea Iupiter : deinde vero Luna , post hoc Saturnus & facilius quidem his omnibus . Vetus facilius Mars per sulphuris oleaginitatem comburitur . Ideo per hoc notatur quod magis , quod minus naturæ perfecti approximāt . Et ex diuersitate colorum post corporum combustionem perquiri in , quo potest alteratum generis ex suæ naturæ radice corpus consistat . Quoniam Sol quidem citrinum

in-

intensum, aut rubeum clarum; Luna vero nigrum
 celestino admixtum; Iupiter vero nigrum modica
 rubedinis tinctura admixtum; Saturnus vero nigrum
 fuscum, multo rubori liuiditati admixtum: Venus
 vero nigrum liuiditati admixtum, multa præexisten-
 te combustione nitidissime, & amœnum violaceum
 protendit ex sulphuris commixtione colorem. Mars
 vero in omni combustionis genere nigerrimum fu-
 scum creat colorem. Ex reductione autem a sulphu-
 ris combustionem notatur & similiter diuersitas in cor-
 poribus. Quædam enim redeunt; quædam vero ignis
 expressione à reductione cum sulphure recedunt; aut
 totaliter, aut eorum quantitas maior. Quædam ve-
 ro in suæ naturæ corpora, quædam vero in aliud quam
 suæ naturæ redeunt à combustionem ad corpus. Re-
 deunt ad proprii naturam corporis à sulphuris combu-
 stione Sol & Luna; Recedunt autem Iupiter & Satur-
 nus. Iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui
 maiorem partem. Saturnus vero non ex toto recedit;
 sed quandoque maior, quandoque vero minor il-
 lius deletur pars. Horum autem contingit diuersita-
 tem existere, propter naturam & corporum admini-
 strationis eorum in opere præparationis differentiâ. Quo-
 niam scilicet ex subita ignis expressione de reductione
 Iouem deleri contingit. Et successiua vero & paulati-
 ua & Saturnum & Iouem saluari. Eorum tamen re-
 ductio in alieni corporis potius quam proprii naturam
 vergit in clarum quidem videlicet antimonium Iouis:
 in fuscum vero Saturni conuerti reductionem reper-
 tum ex perientia nostra extitit. Venerem vero minui
 in ignis reductionis impressione; Martem vero magis
 contingit. Sed Veneri quidem est reductio pondero-
 sa & cæcina fusca, & mollis nigredinem participans
 cum sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur
 perquiri poterit omnium alteratorum natura corpo-
 rum.

De calcinatione & reductione.

CAPVT XXXV.

DE Calcinationis igitur & reductionis reiterationis examine de hinc perquirendum. Innuimus igitur, quoniam perfectionis reperta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione, ex bonitatis differentijs, nihil perdere coloris, ponderis, aut quantitatis de qua curandum sit nimium, aut fulgoris; perdere quantumcunque reiteretur ad illa operationis illarum multiplicitas. Et ideo si per reiterationem, modorum calcinationis & reductionis à calce, ex omni metallorum alteratorum genere bonitatis differentijs perdant aliquid, est mandum putantes sophistice perquisitionem artificem indagasse. Quamobrem igitur, ad illas exerciteris, ut eas cognoscas.

*De facili susceptione Argenti
vini.*

CAPVT XXXVI.

IAm igitur vobis patuit veridice maximam argenti quantitatem continentia perfectione existere corpora;

pora; Et ideo maximè argento viuo amicari magis :
 Quamobrem autumandum, corpora magis perfectio-
 ni approximare, quæ magis amicabilem argentum
 viuum combibunt. Et huius est signum, argenti viui
 facilis susceptio à solari aut lunari perfectionis corpo-
 re. Ob huius igitur rationis causam, si quidem alte-
 ratum corpus de facili in sui substantiam argentum
 viuum non suscipiat; à perfectionis maxime comple-
 mento distare necesse est.

*De complemento totius
 operis.*

C A P V T XXXVII.

Q Via pertractauimus igitur huius magisterij cau-
 sarum sufficientiæ experientias notas, secundum
 nostri propositi sermonis exigentiam; Restat nos ad
 complementum totius operis diuini peruenire in ca-
 pitulo vno: & in summâ contrahere sermonis abbre-
 uiati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus
 igitur quoniam totius operis intentionis summa non
 est nisi vt sumatur lapis, in capitulis notus. Deinde ve-
 ro cum operis instantia assidue super illum opus
 sublimationis primi gradus. Et per hoc mundetur à
 corrumpente impuritate: & est scilicet sublimationis
 perfectio, vt cum ea subtilietur lapis, donec in vlti-
 mam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimo volati-
 lis fiat. Ab hinc vero cum fixationis modis figatur, do-
 nec in ignis asperitate quiescat. Et hinc secundi præpa-
 rationis gradus meta consistit. Sed & tertio similiter
 lapis administratur gradu, qui in vltimo constat præ-
 parationis complemento: scilicet, vt iam fixum lapi-
 dem

Item cum modis sublimationis volatilem facias , & volatilem fixum , & fixum solutum : & solutum iterato volatile , & iterato volatile fixum ; quousque fluat , & alteret in complemento solifico , & lunifico certo. Ex reiteratione igitur preparationis huius gradus tertij in medicina, resultat multiplicatio- nis , bonitatis , alterationis diuersitas : vt ex medicinis quædam sui sepruplum , quædam vero decuplum , quædam vero centuplum , quædam vero millesimum , & quædam in infinitum solificum & verum perfectionis lunificum transmutet corpus. Ab hinc igitur & ultimo tenetur , vtrum in perfectione consistat inagisterium .

*Quem modum in arte tradenda
seruauerit author.*

C A P V T XXXVIII.

Sed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, dicimus quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in duæ sis capitulis. Et hoc ideo; quoniam tam probus quam improbus si continuè fuisset tradita vsurpasset eam indifferenter. Et eã similiter occultauimus, vbi magis aperte locuti fuimus, non tamen sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie artificem alloquentes. Et sermonis modo eam scripsimus, quemadmodum ex solius Dei altissimi & benedicti, sublimis, & gloriosi concessione, nostræ qui illam scripsimus menti recolligi accidit, qui cui vult largitur & subtrahit. Non desperet igitur doctrinæ filius: quoniam si illam quæret, eam inueniet non doctrinæ, sed proprii motus indagatio-
ne

ne naturæ. Quoniam qui per suæ industriæ bonitatem
 quæret scientiam, inueniet; Qui vero per librorum
 inspectionem quæsiuerit tardissime ad hanc perueniet
 artem preciosissimam. Nam nobis solis artem per nos
 solos inuestigatam edidimus, & non alijs verissimam
 tamen & omnino certam. Solum igitur prudentes ad
 artem allicuimus & per ingenia à nobis tradita, viam
 inuestigationis eisdem exposuimus. Non autem eam
 inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentio-
 nis modum & modorum ingenia. Per ea, igitur
 quæ tradidimus, excerceat se bonæ mentis
 artifex; & Dei donum altissimi
 se inuenisse lætabitur.

Ad cuius per-
 qui-
 stionem hæc
 dicta suffi-
 ciant.

164
G E B R I A R A B I S
P H I L O S O P H I
E T
A L C H I M I S T Æ

*Acutissimi liber investigationis
Magisterij.*

Investigationem huius nobilis scientiæ ex continua & frequenti operis sedulitate : & hinc operis studio nimio ; nec non cogitationibus profundissimis , & varijs annexis, emissam vobis trademus, vt melius & aptius à vobis volumina sequentia intelligantur, & vt intellecta & certa & cætera circa eadē ingeniata & perscrutata facilius & pròptius ad effectū (exercitādo) perducantur. Et quid aliud est artis perfectionem inuestigare , quam inuestigare per rationem, attentare, & probare subtilitates & ingenia horum, donec operando & perscrutando, & experiendo ad intentum peruenerint complementum ? In hoc enim libro nostro, quæcumque prænarrata inuestigauimus , secundum nostræ mentis rationem scripsimus, ad artem dico pertinentia. Non putet tamen quis, quod hanc composuerimus inuestigationem ante librum nostrum, qui summæ perfectionis magisterij est intitulus. In quo vero quæ vidimus & tetigimus, complete secundum scientiæ

tia nostræ ordinem determinauimus; scilicet per experientiam & cognitionem certam; quam perscrutatione nostra, de naturalium & mineralium effectibus, & transmutationibus diuersis, in opere apparentibus, notauimus & ingeniati sumus. Summam nostram prius compositam cum hac inuestigatione committimus quasi super ipsam declarandam proposuimus. Ergo de iure hæc illum præcedit, cum per hunc librum inuestigationum est scientia, quærens de cognitione rei perficientis. Cum igitur hæc scientia de imperfectis corporibus tractet mineralium, in quantum ea perficere deceat. In primo ergo circa hæc duo consideramus, imperfectionem scilicet & perfectionem. Circa hæc duo nostram fundamus intentionem. De rebus autem perficientibus & corrumpentibus, secundum quod per nostram experientiam inuestigauimus, hunc librum composuimus, quia opposita iuxta se posita magis elucescunt. Res autem quæ perficit in mineralibus est substantia argenti viui, & sulphuris proportionaliter permixta, & per longam & temperatam decoctionem in visceribus terræ mundæ inspissata, & fixa: cum conseruatione suæ humiditatis radicalis non corrumpentis, & ad substantiam solidam cum ignitione debita fusibilem, & sub malleo extendibilem producta. Per definitionem vero naturæ huius perficientis, leuius peruenire possumus ad cognitionem rei corrumpentis. Est illa quæ à contrario sensu habet intelligi: videlicet substantia impura argenti viui & sulphuris, sine proportionem debita commixta, vel minus, vel nimis decocta in visceribus terræ, (forte) immundæ; nec recte inspissata nec fixa: humiditates habens combustibiles & corrumpentes & raræ substantiæ, & porosæ. Vel habens fusionem sine ignitione debita vel nulla, nec patiens malleum similiter. Primam autem definitionem inuenies in his duobus corporibus; Videlicet in Sole & Luna, secundum cuiuslibet perfectionem. Secundam vero in his quatuor: scilicet in Stanno, Plumbo, Ferro &

Cupro, secundum cuiuslibet imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem & perfectionem non sunt reducibilia, nisi contrarium in eis operetur; id est: quod manifestum oculis non videtur, quæ operatio, ex contrario per præparationem completur, ergo præparatio eis est adhibenda. Est ergo præparare superflua demere, & absentia supplere, & sic veram in eis immittere perfectionem. Hac autem præparatione non indigent corpora perfecta, cum non sint polluta. Sed indigent præparatione tali, qua eorum partes magis subtilientur, & à corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius præparationis intentio est ex ois facere corpus spirituale fixum, hoc est multo magis attenuare, & subtiliare quam erant prius. De horum omnium præparationibus secundum nostram investigationem, in loco suo tractabimus sufficienter in hoc libro. Quæ postquam præparata fuerint sufficienter, erunt apta ut inde elixir album vel rubeum fiat magisterium. Inuenimus autem modernos nobis unicum tantum scribere lapidem ad album, & rubeum completum; quod concedimus verum esse. Nam ex quacumque re elixir conficiatur album, vel rubeum, nihil tamen ibi est quam argentum viuum & sulphur quorum vnum sine altero nihil agit, nec esse potest. Et ideo vnus lapis à philosophis nuncupatur quamvis à multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim ipsum à re in qua non est, hoc stultum esset cogitare & vanum, ut quidam fatui faciunt, quod numquam erat intentio philosophorum, quamvis multa dicant, & hoc per similitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex argento viuo & sulphure composita sunt, puris vel impuris per accidens, non in primo eis innatis, ergo etiam per præparationem conuenientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibilis. Est ergo præparatio superflua demere, & defectum supplere. in corporibus imperfectis: quæ fieri non potest siue adiuvamine

mine perfectionis, vel operationis et rerum purificantium. Duerficatur enim præparatio secundum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim hos dedit nobis agendi modos scilicet calcinationem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & cerationem, de quibus singulis narrationem fecimus in summa perfectionis magister: i sufficienter. Ista enim sunt opera ad præparationem iuuantia. Res autem præparationem iuuantes sunt omnia genera salium, aluminum, atramentorum, & etiam vitrum, borax, & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum, & ignis. Et quia cum istis nos proponimus corpora imperfecta præparare, id est, mundare, si tunc aliqua immundicia in his extiterit secundum nostram experientiam, in qua certi fuimus, prædicta primo debent mundari.

Mundatio salis communis.

Mundatur enim sal commune per hunc modum. Primo comburatur combustum in aqua communi calida soluatur: dissolutum per filtrum distilletur, & distillatum per lentum ignem in paropside vitreata congeletur: congelatum calcinetur per diem, & noctem in igne mediocri: & serua, sic sufficienter mundum.

Mundatio salis Alkali.

Sal Alkali sic mundatur vt de sale communi dictum est, similiter nitri. Primo teratur iterum tritum dissoluatur in aqua communi calida, postea distilletur

168 DE INVESTIGATIONE
per filtrum ; coaguletur , & calcinetur in igne
lento.

Mundatio salis Gemmae.

Ut mundetur , fiat de illo per omnia ut de sale com-
muni.

Mundatio salis Armonia- ci.

Primo teratur cum proportionem æquali salis com-
munis mundati : Postea sublimetur in alto aludel ;
donec fuerit extractum purum totaliter . Postea
soluatur super porfidem sub diuro, si de eo vis aquam
facere , vel seruetur ipsum sublimatum , & pu-
rum.

Mundatio aliorum salium.

Diversa enim adhuc inveniuntur salium genera ;
quæ præparantur per modum iam dictum , & mun-
dantur.

Mundatio aluminis Glaciei.

Multa possunt de ipso præparari in ipso munda-
tione

tionem. Aliqui tamen in hunc modum mundant: Ponatur in alembico & extrahatur inde tota humiditas, quæ multum in arte ista valet. Feces in fundo vasis remanentes, vel dissoluantur supra lapidem, vel in aqua inde extracta, vel referuentur.

Mundatio aluminis Iameni.

Alumen Iameni quemadmodum glaciale præparatur: excepto, quod in hac arte maioris est virtutis.

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inveniuntur alumina, quæ ut iam dicta, præparantur & mundantur.

Mundatio atramentorum, & primo de nigro.

Atramentum nigrum sic mundatur. Primo solvatur cum aceto mundato: Postea distilletur per filtrum, & coaguletur. Et iterum solvatur cum eodem quod ab eo distillatum est. Et tunc per alembicum distillantur feces de hac distillatione: Calcinentur & postea terantur, & iterum in sua aqua dissoluantur & coagulentur. Vel ipsa aqua ad velle artificis referuetur.

Mundatio Cuperosæ.

Cuperosæ siue vitriolum mundatur, vt atramentum nigrum. Habet tamen atramentum nigrum maiorem atramento viridi terrestritatem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diuersa adhuc inueniuntur atramenta; quæ vt prædicta mundantur.

De Vitro, & Boracibus.

Vitrum & Boracia, si debito modo fuerint tractata, non indigent præparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

Aceta autem cuiuscumque generis sint, seu acerbiora subtiliantur, & depurantur: & illorum virtus, siue effectus per distillationem melioratur. De horum mundatione, & depuratione sufficienter tractauimus; cum quibus corpora imperfecta præparari possunt, & meliorari, & subtiliari, igne semper debito mediante. Præparantur autem corpora imperfecta, & depurantur per

per istorum adiutorium & ignis, per hunc modū. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis generantem ipsa corrumpentem. Et habent terrestitatem immundam seculentam & combustibilem, & nimis grossam ingressionem impediētem & fusionem. Ista & talia sunt superflua in corporibus istis prædictis; quæ in ipsis nostra experientia & inuestigatione certa, & ingeniosa sunt inuenta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superveniunt, & non radicaliter, expoliatio accidentalium possibilis est. Ergo oportet cum igne artificiali & his prædictis mundatis superflua demere, & accidentalia removere; relicta substantia argenti vivi, & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, & sublimatio, & subtilisatio horum, vel huius substantiæ remanentis. Et hæc fit multis modis, secundum quod indiget elixir præparatione. Ergo & depurationis in generali modus hic est. Primo delenda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrumpens substantiali: etiamque superfluitas subtilis & comburens: & hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corporum, in illorum calce, scilicet superflua humiditas sulphuris comburentis, & nigredinis corrodenda est, & delenda, cum his mundatis prædictis corrosivis acutis vel acerbis: donec totaliter fuerint alba sive rubea, secundum corporis materiam colorata, munda, pura, ab omni superfluitate, seu corruptione prænarrata; Et hæc cum his corrosivis mundatis temperando, terendo, & imbibendo, & lavando. Postea vero delenda, seu deponenda est totaliter terrestitas immunda, seculens, combustibilis, & grossa; cum rebus prædictis mundatis, vel puris fusionem metallicam non habentibus, cum calce, prædicto modo depurata commixtis, & bene tritis, quæ in fusionem, seu calcis reductionem, retinebunt secum terrestitatem grossam & immundam prædictam, remanente corpore puro ex omni superfluitate corrumpente mundato: Et hoc per botum barbatum descendendo,

Melio.

172 DE INVESTIGATIONE

Meliorationis vel subtiliationis horum substantiæ puræ in generali modus hic est. Primo hæc corpora purgata, & vt dictum est reducta, tunc iterum calcinantur cum igne & cum adiutorijs mundatiuis prædictis. Deinde cum his quæ sunt solutiua soluantur. Hæc enim aqua lapidis noster est, & argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure, & corpus spirituale factum & subtiliatum, siue attenuatum; quæ meliorari potest confortando ipsas virtutes elementares cum alijs præparatis quæ sunt ex progenie sui generis. Et augmentando colorem, fixationem, pondus, puritatem, fusionem, & alia omnia quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iste est modus per nos solos inuestigatus, præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali. Nunc transeamus ad specialem seu particulare cuiuslibet corporis imperfecti præparationem, cum omnibus suis causis: etiamque perfecti corporis mineralis, & primo de Ioue.

Præparatio Iouis in speciali.

PRæparatur Iupiter multipliciter, melius tamen per hunc modum. Ponatur in furno calcinationis in vase ad hoc apto, & fiat ignis subtilis vsque ad ipsius corporis fusionem. Mouendo tunc ipsum corpus liquefactum spatula ferrea perforata & scoriam quam super ipsum causauerit extrahendo, & mouendo in ignis calore æque perdurante, donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris congregata. Deponatur tunc illa, & iterum moueatur, quo vsque altera vice per frequentem illius motionem, seu scoriarum abstractionem bonam quantitatem congregauerit vt prius; quod iterum inde deponatur: Et sic vice post vicem, donec totum corpus in puluerem subtilissimum reducatur. Cribretur ergo pulvis ille, & reponatur ad furnum, reddendo sibi ignem bonum; fusionem tamen non superantem, & multotiens

mouēdo. Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diem
 naturalem, vel donec circiter tota humiditas acciden-
 talis et superfluitas fuerit deleta, cum sulphure combu-
 stibili corrumpente. Nam ignis omnem fugitiuam sub-
 stantiam & inflammabilem eleuat, & consumit. Postea
 extrahatur calx alba mundata de prædictis; scilicet cum
 sale communi mundato & alumine, & cum aceto puri-
 ficato & acerbo multum; Et ponatur ad solem vel ad æ-
 rem; & iterum teratur & lauetur, & desicceat; & hoc
 alternatim vice per vices iteretur, donec per acuitatem
 salum, aluminum, atque aceti, tota eius humiditas
 atque nigredo, & immundicia fuerint consumpta, &
 corrosa. Tunc apponatur de vitro trito cum his prædi-
 ctis. Cumque totum impastatum fuerit, descendat per
 botum barbatum cum igne sufficienti. Descendet enim
 corpus purum & mundum, remanente cum vitro, &
 salibus, & aluminibus tota substantia terrea fœculenta.
 In illo enim corpore mundo descenso & reducto, est æ-
 qualis & perfecta proportio argenti viui mundi, & sul-
 phuris albi non vrentis. Nam ignis & corrosiua diuidunt
 totam humiditatem, & substantiam fugitiuam inflam-
 mabilem, & corrumpentem, atque nigredinem. Per
 descensionem siue per pastillum salium & aluminum, &
 vitrum diuisa est tota substantia terrea fœculenta cum
 sua proportionē; substantia pura & temperata remanen-
 te. Postea vero calcinetur iterum, hoc corpus reductum
 purum cum solo sale armoniaco puro, & munda-
 to. Cum autem benè & minutissimè fuerit calcinatum
 cum sale armoniaco, subtiliatum & mundatum; donec
 fuerit in pondere æquali, vel circiter: tunc illud totum
 per optimè, & bene diuturnatur super porfidum, & po-
 natur sub diuo in loco frigido & humido, vel in vesicis
 vitreis in furno solutionis; vel in ventre equino; donec
 totum fuerit dissolutum, augendo salem, si necesse fue-
 rit. Istam aquam reserua cum omni diligentia. Et qui-
 dem hanc aquam honorare debemus; ipsa enim est
 quam quærimus ad album. Et hæc de præparatione
 louis dicta nunc sufficiant.

De præparatione Saturni.

PRæparatio Saturni sic est; Ponatur similiter in furno calcinationis, mouendo vt Iouem; donec conuertatur in puluerem tenuissimum; cribretur, et ponatur ad furnum. Stet ibi in igne suæ calcinationis per modum prædictum, donec tota fugitiua substantia, et inflammabilis fuerit deleta. Postea extrahatur calx rubea et muuda; quæ imbibatur et ætatur frequentissimè et minuissimè cum sale communi mundato, et attrimento, et cum aceto purificato et multum acerbo. Ista vero ad rubrum vtaris, sicuti ad album fecisti cum sale communi et alumine Iameni; et cum aceto multotiens imbibendo, vt de Ioue factum est. Desiccetur et imbibatur, et teratur, donec per beneficium dictorum omnis dicta immunditia fuerit deleta. Tunc apponatur de vitro cum his prædictis; et descendat per botum barbato corpus purum descendendo reductum. Iterum calcinetur cum sale armoniaco puro, vt de Ioue factum est. Teratur sæpissimè, et dissoluatur per modum prædictum. Ipsa enim est aqua de argento viuo et sulphure proportionabiliter facta; qua vtimur in rubei elixis compositione. Et hæc de Saturni præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Veneris.

PRæparatur Venus optimè per hunc modum. Ponatur Veneris stratum super stratum de sale communi optimè mundato in crucibulo, et desuper ipsius lamina, et desuper salis stratum, et desuper lamina; et sic vicissim, donec vas fuerit completum; et cooperiatur et luteetur, et collocetur in furno calcinationis per diem naturale. Tunc deponatur et abradatur quod calcinatum fuerit, et reponantur laminæ cum sale nouo; et sic

fic alternata vice calcinentur. donec omnes laminæ fuerint consumptæ, seu corrosæ per beneficium salis et ignis, quia sal corrodit superfluum humiditatem, et sulphurei tatem combustibilem; & quia ignis eleuat substantiam fugitiuam, & inflammabilem cum proportione debita. Teratur tunc puluis iste minutissimè, & lauetur cum aceto, donec nigredine careat. Aquam exinde emanantem tunc altera vice de sale nouo mundato: & aceto imbibatur & teratur. Iterato & mundato, & post contritionem ad furnum calcinationis in vase apto imponatur, stetque ibi per duos dies naturales. Deinde extrahatur, & teratur, & pastetur bene & subtiliter, et abluatur bene cum aqua tam diu; donec ab omni immundicia fuerit mundatum & purgatum; Tunc desiccetur ad solem bene: & tunc apponatur medietas eius de sale armoniaco, & optimè terantur, donec puluis substantia in palpabilis fuerit. Tunc super ignem sublimando & sublimationes reiterando, donec sal armoniacum cum calce remaneat in fundo cucurbitæ. Et post deponatur sub diuo, aut in furnum solutionis, vel in resolutionis fimo; donec quidquid est solubile fuerit solutum, renouando sal armoniacum si fuerit necesse, donec aqua totum fiet. Hanc aquam honora, quam aquam sulphuris fixi nominamus: cuius quætingitur elixir vsque in infinitum, Et hæc sufficiant de Veneris præparatione.

De præparatione Martis.

Mars etiam per hunc modum melius præparatur. Calcinetur, quemadmodum Venus cum sale communi mundato: Calcinatus cum aceto puro lauetur; Lotus ad solem desiccetur: & desiccatus iterum cum nouo sale, & aceto teratur & imbibatur, & ad eundem furnum repouatur per duos dies, vt de Venere factum est. Solutum honora, quia est aqua sulphuris fixi mirabiliter colorem elixir

176 DE INVESTIGATIONE

elixir augmentando. Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant.

De perfectorum corporum subtiliatione, & primo de Sole in speciali modo.

Perfecta vero corpora non indigent præparatione quantum ad perfectionem, cum perfecta sint: Sed ut magis subtilientur & attenuentur. Ideo talis eis præparatio est adhibenda. Accipiat Sol in laminas tenues productus, & ponatur cum sale communi optimè præparato, ac munda ro solaria in in vase calcinationi, & collocetur in furno calcinando bene per tres dies, vel donec totum fuerit subtiliter calcinatum. Deinde extrahatur, & multum bene teratur, et cum aceto lauetur, et desiccetur ad solem. Postea teratur bene cum medicæ sui salis armoniaci mundati, et ponatur ad soluendum; donec totum fuerit per beneficium salis communis et armoniaci in aquam claram dissolutum. Hoc est fermentum elixirij preciosum rubel, et corpus spirituale.

De subtiliatione Lunæ in speciali modo.

Subtiliatur autem argentum et tessuatur, et in corpus spirituale reducitur per modum iam dictum. Ergo per omnia et singula fac in ipsius subtiliatione, sicut de Sole fecisti. Et aqua Lunæ dissolutæ est fermentum ad elixir album spirituale factum.

Iam

Iam imperfectorum in corporum preparationem & perfectorum sublimationem sufficienter determinauimus, ut ex his quilibet discretus suum possit adimplere intentum. Attendat ergo unusquisque proprias & modos actionis, seu compositionis, elix & maioris. Nos enim querimus substantiam vnā facere: tamen ex pluribus aggregatam, adunatam & fixam, quam super ignem positam ignis non exprimat: & liquatis permisceatur, & liquefiat cum ipsis, cum eo quod est in ea de substantia ingressibili; Et permisceatur cum eo quod est in ea de substantia permiscibili. Et consolidetur cum eo quod est in ea de substantia consolidatiua. Et figatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua; & non comburatur ab his quæ non adurunt aurum, & argentum; & afferat consolidat ones & pondus cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus breue tempus intelligas, ut paucis diebus vel horis possit prima vice construi. Sed quia respectu aliorum veridicorum modernorum, respectu etiam naturæ operationis veritas hoc modo citius terminatur. Vnde dicunt philosophi: Medicina est, cuius longum tempus spacium anticipauit. Quare vobis dico quod sustineatis patienter, ne forte moram abbrevietis; quia festinantia quædam ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat: quia impedit eum festinantia credulitas. Omnis actio naturalis suum habet motum & tempus determinatum, in quo maiori vel minori spacio terminatur. Ad hæc tria necessaria sunt, patientia, mora, instrumentorum aptatio. De quibus & de quorum agendi modo sufficiēter in summa nostri magisterij perfecti artificis allocuti sumus in capitulis diuersis: in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficiēter inuestigatus; in quibus manifesta probatione & aperta concludimus: Lapidē nostrum nihil aliud esse quā spiritum fortentē & aquam viuam, (quam et sic eā aquā nominauimus) et per naturalē decoctionē, et per veram proportionem mundatam et vnitam vnione tali; quod sibi nihil abesse nec adesse potest. Quibus addi debet tertium ad opus abbreviandū, hoc est corpus perfectū at-

tenuatū. Ex præmissis igitur patet res, in quibus veritas est propinqua, et perficiens ipsi corpus investigatione vero nostrā, qua certi sumus, et per experientiam certam manifestē consideramus omnia vera quæ iam per nos nobis solis scripta sunt. Secundum quod vidimus per mentis nostræ rationem in voluminibus istis. Ea vero quæ per experientiam digitis extraximus, et vidimus oculis, et manibus tetigimus, scripsimus in summa nostra perfectionis magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat voluminibus, colligendo nostram veram dispersam intentionem; quā in diuersis locis proposuimus, ne malignis, seu ignatis publicetur: Et collectam probeat donec ad cognitionem studendo, et experiendo cum laboris ingeniosā instantia perueniat totalem. Exerceat ergo se artifex et inueniet eam. Cuius iam modum investigationis commotis amore visceribus, ex quo et nos per nostram considerationem, veritatis cognitionem extraximus certā. Consideramus enim hanc scientiam de corporibus perfectis et imperfectis tractare. Cognitionem etiam plenariam dat perficiendi, et corruptionis materiæ et formæ. Considerauimus investigationem nostram, materiā perfectorum cum forma et radice sue commixtionis, usque ad complementum, putam esse sine corruptione superueniente a qua. Considerauimus etiam a contrario sensu imperfectorum substantiam et perfectorum: vnā esse vbiq; scilicet: argentum vitrum et sulphur: quæ ante commixtionem inuenimus corruptionem imperfectorum, accidentaliter superuenisse: quæ materiæ nouam et corruptam tradidit formam. Nam cum corpora imperfecta per ingenium nostrum vidimus præparata, et mundata ab omni superflua corruptione seu immundicia fugitiua seu terrestri delibata. Inuenimus ipsa maioris claritatis et fulgoris, seu puritatis quam ipsa corpora naturaliter perfecta. Per qualem considerationem peruenimus ad finem huius scientiæ perfectum et completum; quam perfectē, et plenariē scripsimus in voluminibus nostris. Studeas ergo in illis, et inuenies totam nostram scientiam, quam ex libris antiquorum abbreviauius.

ALCHYMIÆ VETERIS
MEDVLLA

Ex

GEBRI ARABIS

PHILOSOPHI

Antiquissimi & consummatissi-
mi Libris extracta.

ET

In aphorismos centum contracta.

APHORISMI GEBRIANI

I.

Librorum Gebri, subiectum, seu Materia circa quam, est *Alchymia*, siue metallorum transmutandorum scientia, quæ est pars philosophiæ Naturalis excellens, nobilis, & gloriosa, immò preciosissima, & occultissima.

II.

Naturam enim hæc, in quibus possibile est principiis, in omnibus eius operibus, inque omnibus rebus, quæ naturæ regulantur actionibus infra Lunarem circulum ingeniose sequitur.

III.

Amatorem igitur huius scientiæ oportet omnia Naturæ principia causasque mineralium, & modum generationis eorumdem, necnon infirmitates & imperfectiones in suis mineris, scire & cognoscere. Alioqui multum remotus erit ab hac arte, cum non habeat radicem veram super quam intentionem suam fundet.

M 3 Si

IV.

Si enā non cognoscantur corpora, & eorum principia in profundo suā naturā & manifestō, & si nesciremus quid superfluum in eis, vel diminutum esset in eis, necesse foret nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum peruenire.

V.

Sunt autem principia istius scientiæ eadem quæ Naturæ, quoad generationem metallorum. Cum enim artis finis sit, idem aurum quod natura, producere, quæ & qualis erat materia apud naturam, erit etiam apud artem. Si vero materia artis non erit eadem sed similis, non idem aurum naturale, sed simile proueniet.

Naturalia naturaliter efficiuntur.

Extra naturam naturalia projiciuntur.

Ars non tentetur, naturam ni comitetur.

Quod natura negat, nemo feliciter audet.

VI.

Habet enim Natura, in metallis creandis & formandis substantiam quandam, vel materiam terreā, ex argenti viui, & sulphuris mixtura conflata, vnde exit quidam fumus tenuissimus & purissimus, duplex, (albus & rubeus) qui postea per calorem temperatum coagulatur, & aquæ minerali viscosæ permixtus, diuturna decoctione inspissatur & induratur in metallum, & non secus, ac metalla sic & Elyxir philosophicum, ex aqua Mercuriali & terra sulphurea, pingui seu viscosa componitur, quod est totius opificij Hermetici fundamentum.

V I L

Et in hac operatione Natura, (quod Hermes voluit) facit de terra ascendere in cœlum, id est, rem corporalem fecit spiritualement, & descendere de cœlo in terram, id est, rem spiritualement efficit corporalem, vt loquitur author incertus de alchym. 3.

V I I L

Quemadmodum vero principia sic, & principiate, utrobique sunt eadem. Neque enim aliud quicquam, ad hoc opus requiritur quam corpus metallicum. Nā vt Bernhardus Comes rectè monet, nos quoque hoc ipsum corpus accipimus, vti & illud natura creauit.

I X.

Constat vero, omnia metalla, quantum ad radicem, esse eiudem substantiæ, vel materiæ, (vnde & magnam ad se inuicem habent affinitatem, seque inuicem alterant & alterantur, perficiunt & perficiuntur) non autem eiudem formæ & hoc propter infirmitatem et sanitatem, munditiam et immunditiam, paucitatem et quantitatem ipsius argenti viui et sulphuris in vnione et commissione naturali, longamque vel breuem ipsius naturæ decoctionem.

X.

Hinc quæ mundiora sunt et magis excocta, atque argento viuo fecundiora, perfecta dicuntur, vt sunt aurum et argentum: cætera vero quæ contrario modo se habent, imperfecta, suntque parum mollia, vt Saturnus et Iuppiter, partim dura, vt Mars et Venus: Quibus accensetur argentum viuum minerale.

X I.

Transmutationis igitur metallicæ subiectum adequatum est partim corpus imperfectum alterabile, partim argentum vivum coagulabile.

X I I.

Accorpora quidem imperfecta in profundo suæ naturæ immunda et fœda existunt, nihilque in eis fulgidum inuenitur, cum secundum naturam non sit in eis. Non enim inuenitur in re quod in illa non est.

X I I I.

Cum ergo nihil perfecti in ijs inueniatur, necessario et nihil abundans, quin potius aliquid diminutum in illis deprehenditur quod compleri necessario oportet.

X I V.

Est vero diminutum in illis argenti viui paucitas et non recta inspissatio eiusdem.

X V.

Complementum igitur in illis erit argenti viui multiplicatio, & inspissatio bona, cum fixatione permanente. Tota igitur ars consistit in fixatione argenti viui, tam in corporibus, quam extra corpora consideranda:

X V I.

Argentum vero vivum est fugitium de facili, absque inflammatione aliqua, pro vt medicina eget, quæ subito ante fugam eius in profundo
ad-

adhæreat , illique per minima coniungatur , illud inspisset , & sua fixatione in igne conseruet , quousque adueniat illi maior signis tolerantia , humiditatem eius consumentis , & conuertat illud per hoc beneficium in momento in solificum & lunificum verum , secundum illud , ad quod medicina fuerit præparata.

XVII.

Finis igitur vltimus artis huius est , naturæ defectus sarcire , & sublata infirmitate atque immunditie ynumquodque corporum imperfectorum , ipsumque argentum viuum coagulabile , mutatione firma & vera in perfectum Lunare & Solare transformare corpus. Vbi enim natura deficit , ars succurrit , & subuenit . Natura enim semper perfecti onem intendit , & tum cessante extrinseco suffragio quiescit , & vltius non procedit, ideo imperfectum producit. Ars infirmitatem respicit & tollit suo ingenio. In libro Solomonis adscripto .

XVIII.

Ad hunc vero cum non possit perueniri absque medio, Medicina quadam opus & defectum supplente, & fuscledinem atque turpitudinem illam palliante & temperante fulgoremque adducente & complete perficiente .

XIX.

Licet vero artifex nusquam non in opere faciundo esse debeat velut simia & perpetuus magnæ rerum matris Naturæ imitator , non tamen potest eandem in omnibus propriæ etatû differentis , ac præsertim in principijs imitari neq; id est philosophorum intentio , cum quædam sint ipsis impossibilia, & penitus ignota.

Est

X X.

Et si proinde materia siue radix mineralium sit argentum viuum cum sulphure , non tamen debemus ea accipere ex quibus sunt corpora mineralia ; sed magis debemus stud accipere , quod est ex ipsius corporibus naturalibus , cuius exemplum manifestum est in plantis . Scimus enim quod generatio plantæ est aqua cum subtili terreo (quemadmodum & mineralium) & tamen si acceperimus aquam , & terram , nunquam generaremus plantam . Non ergo accipimus illud ex quo est planta , sed illud quod est ex plantis , scilicet semen illius . Q. uemadmodum optime differit Alphonsus Rex in clauis sapientiæ , cap. 2.

X X I.

Ad Naturæ igitur exemplum ex argento viuo, quod in se sulphur rubeum mistum possidet, substantia quædam subtilissima et fulgidissima per nostrum artificium generanda est , in qua habitat et latet spiritus quintæ essentiæ . Ea substantia fumosa , et volatilis cum propria substantia argenti viui fixa et firma , quæ est terra ipsius patiens ignem , inque eo perseverans , figitur et postea per decoctionem temperatam , et continuam secundum magisterium huius scientiæ congelatur in lapidem fluentem , fusibilem , tingentem , et in igne perseverantem .

X X I I.

Atque hoc pacto imitatione Naturæ fecit artifex ascendere à terra in cælum quandam substantiam corporalem in spiritualem ; eâ substantia seu materia spiritualis facta , cum postea congelatur rursus , et fixa tur , inque lapidem convertitur , tunc fecit descendere de cælo in terram , et materiam spiritualesc.

iterato fecit corporalem, ut loquatur author incertus
de Alch. c. 4.

XXXIII.

Et sic patet, quod quidem natura facit de corpore
spiritum, et de spiritu corpus in generatione mine-
ralium, et metallorum; ita et nos in generatione ar-
tificiali lapidis mineralis per artificium nostrum mira-
bile facimus corpora spiritus, et spiritus corpo-
ra. Et hoc est quod dicit Aros; Facite corpora
spiritus, et inuenietis quod quæritis. Idem ibi-
dem.

XXXIV.

Ad huius vero Medicinæ apicem non vno veluti
saltu, sed per gradus quosdam plurimis difficultati-
bus impeditos vix tandem patuit ascensus philoso-
phis.

XXXV.

Ex multiplicitatibus enim errorum difficulter, et la-
boriose coniectura et inuentione longa, experientia
tædiosa, multorumque sumptuum interpositione,
veritatem se collegisse, et Veritatem illam veramque
medicinam inuenisse testatur Noster.

XXXVI.

Sic igitur natæ sunt Medicinæ Trium ordi-
num.

XXXVII.

Primam nimirum indagine, non nisi alterans leuiter,
et pallians quædam Medicina inuenta fuit eaque pro-

imperfectorum metallorum diuersitate varia et decuplex. Et hæc dicta fuit primi ordinis, et opus minus.

XXVII.

Postea curis secundis accessit vltior elaboratio, qua maior quædam virtus et penetrantia addita medicinz: vt non externam modo cutim palliaret amplius, sed et profundius penetrando tingeret, nondum tamen satis complete. Et hæc vocatur secundi ordinis, et opus medium.

XXIX.

Tandem vero diuturni laboris instantia et magnæ indagationis industria inuenta est medicina vna vera, qua quidem durum mollescit, et molle induratur corpus, et fugitium figitur, omneque scædum illustratur splendore inenarrabili, etiam eo, qui supra naturam consistit. Estque hæc terti ordinis, et maius opus appellata. Et non diuersificatur à medicina secundi ordinis in essentia vllatenus, nisi per subtilissimos præparationum gradus in creatione illius, et per diuturnam laboris instantiam.

XXX.

Scito autem, primi et secundi ordinis medicinas esse Sophisticas et aurum producere Sophisticum: Terti vero perfectam, et veram, quia hæc sola tollit de commisto, et imperfecto metallorum, reducitque ea ad sanitatem et perfectionem summam. Estque lapis magnus et præciosus philosophicus, summaque, et Catholica illa medicina, de qua sola philosophi cæteri in suis libris scripserunt, alijs medicinis et lapidibus prætermisiss. Noster vero, et post eum Isaacus Hollandus omnes simul diligenter satis explicarunt.

X X X I.

Cognito igitur sic Alchymia subiecto, sine, et medijs, proximum fuerit, inspicere fontem, ex quo media ista sint expromenda.

X X X I I.

Huc vero te ducet consideratio eorum, quae maxime corporibus adiunguntur. et amicabiliter iisdem adherent in profundo alterantia. Ex his enim elicitur medicina.

X X X I I I.

Experientia vero docuit, spiritus corporibus magis assimilari, et uniri, eo quod videmus, hos magis corporibus amari quam aliqua alia in natura.

X X X I V.

Vnde non inuenerunt antiqui, neque nos, neque etiam qui post nos erunt, aliquid aliud, quod uniretur corporibus; nisi spiritus solos, vel aliquod quod naturam corporis & spiritus in se contineret. Nec in ullis alijs quam in spiritibus vidimus adhaerentiam & ingressionem in corporibus cum alteratione.

X X X V.

Vnde conficitur, spiritus esse corporum alterationis medicinam veram, siue, quod perinde est, ex spiritibus medicinam esse creandam.

X X X V I.

Sic igitur corpora, filij doctrinae, vultis conuertere seu

seu transmutare, tunc si per aliquam medicinam fieri hoc possibile sit, per spiritus solos contingere necesse est.

XXXVII.

Spiritus autem dicuntur, quæcunque mineralia in igne naturam volatilem spirituosamque habentia. Suntque tres principales. Argentum viuum sulphur, & arsenicum. Cæteri minus principales, vt Sal armoniacum, marchasica, magnesia, Tutia.

XXXVIII.

Quæcunque igitur alterantur, ea vel per argenti viui virtutem vel sulphuris, aut horum similium spirituum, necesse est alterari: quoniam hi soli communicant & uniuntur in natura ipsis corporibus, quia ipsis magis sunt amicabilia.

XXXIX.

Ex his palmarium obtinet Mercurius, vt qui præ cæteris magis amicabilis est metallis, ideoque medium coniungendi naturas. Auctum. Mercurius habet magis de spiritu, quam alij.

XL.

Non est enim transitus à contrario ad contrarium, nisi per medium dispensatum: adeoque non est transitus à mollietate argenti viui ad duritiem alicuius metalli nisi per medium, quod est inter molle, & durum. Facit hoc illud Richardi Anglici in correctorio suo, cap. 15. Cum coniungere volueris corpora imperfecta cum perfectis, facias medium per Mercurium, qui dissoluit & aperit natura, vt simpliciter vnum possit transire in aliud, & perfectum vim mittere in imperfectum vt fecimus per Salator.

Mer-

X L I.

Mercurius igitur in hac arte utramque facit paginam: Nam & Medicina ex illo creatur, & ipse coagulatione perficitur per Medicinam.

X L I I.

Quod Medicina ex illo conficiatur, inde colligitur quoniam i. in ceteris rebus exquirentes non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis quam arg. vii. corporum naturis amicari. Propterea opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse veram alterabilem medicinam in complemento, cum alteratione vera, & non modice peculiosa.

X L I I I.

2. Quia, ut multa sulphuris quantitas est causa corruptionis; sic multa quantitas arg. viui est causa perfectionis. Omne enim arg. vii. est perfectiuium in operibus naturæ. Est namque adustionis saluatiuum, quod est perfectionis vltimum. Ipsum si quidem est quod ignem superat, & ab igne non superatur, sed in eo amicabilem quiescit, eo gaudens. Vnde quæcumque videmus plus ab adustione saluari, illa plus naturæ illius possident. Et hoc ob causam ea corpora quæ fecundiora sunt argenti viui; maioris sunt perfectionis; quæ vero steriliora minoris. Id quod patet ex facili susceptione argenti viui. Videmus enim corpora perfectiora amicabilem illud combibere; alia vero corpora non videmus tantam ad illud conformitatem habere, ideo quæ minus de natura ipsius participare. Ideo quæ participiant, (ut stannum), magis perfectioni approximare.

X L I V.

Idcirco & nos naturam minime mutantem, sed inuitantes, in quibus possibile est operibus, arg. similiter viuum in huius magistro assimilimus in cuiusque perfectionis medicina, Solari & Lunari, tam corporum imperfectorum, quam ipsius argenti viui coagulabilis.

X L V.

Cum enim arg. viuum per nostrum artificium fuerit mundatum & præparatum, inque substantiam purissimam & fulgidissimam redactum, adeoque in medicinam elaboratum, proiectum super diminuta à perfectione corpora, non solum luciditate splendoris illorum fuscenedinem palliando celabit, teget, & in fulgorem conuertet, sed & fixatione sua perficiet, suaque puritate conuertet & firmabit perfectione completa.

X L V I.

Laudetur igitur sublimis naturarum DEVS, benedictus, gloriosus & altissimus, qui creauit illud deditque illi substantiam talem & substantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus ullam in natura possidere, vt in illa possit inueniri hæc perfectio per artificium aliquod, quod in illo inuenimus potentia propinqua.

X L V I I.

Non solum autem Medicinam ex se suppeditat Mercurius cæterorum metallorum imperfectioni tollendæ, verum etiam ipsemet curari & perfici desiderat, adeoque medicinam æque ac illa opus habet, naturæ suæ conueniente.

Talis

X L V I I I.

Tali verò ei conuenit Medicina , quæ maxime illi in profundo eius adhæret , eique per minima commiscetur , ante illius fugam ab igne , vt supra aph. 16. dictum .

X L I X.

Ex rebus ergo ei conuenientibus necesse est hanc medicinam creari .

L.

Sunt autem huiusmodi res aut corpora omnia metallica aut spiritus , sulphur puta & arsenicum .

L I.

At enim , quia nullum vidimus ex corporibus illud in sua natura coagulare coagulatione firmâ & verâ ; sed potius ab eis ipsum per expressionis ignem fugere , quantuncumque fuerit suæ conuenientiæ , ideoque considerauimus nullum corpus in natura sua , in profundo illi adhære . Subtilioris ergo substantiæ , & liquidioris fusionis necesse est medicinam illam esse , quam ipsa corpora existant .

L I I.

Ex spiritibus autem similiter non vidimus , illis in natura sua manentibus , firmam & veram fieri coagulationem illius , sed fugitiuam , & multæ infectionis atque nigredinis , quod quidem contingit , alterum propter spirituum fugam , alterum vero ex terræ & adustibilis substantiæ illorum commixtione .

L I I I.

Ideoque per hæc manifeste relinquitur, quod ex quacumque re medicina illius eliciatur, ipsa necessario esse debeat subtilissimæ & purissimæ substantiæ, illi ad hærentis ex natura & convenientia sua in profundo, & facilimæ fusionis vel liquefactionis, & tenuissimæ, ad modum aquæ, ceræ, vel olei, & fixæ super ignis pugnæ. Hæc enim medicina ipsum coagulabit & in substantiam Solarem vel Lunarem conuertet. Ratio istorum aphorismorum eleganter discutitur à Rotario Toletano his verbis; Corpus non agit in corpus, nec spiritus in spiritum, eo quod forma non recipit impressionem à forma, nec materia à materia. Nam, similis non agit in suum simile, cum neutrum eorum sit dignus alere. Nullum ergo eorum agit in alterum, quia par in parem non habet imperium. Veruntamen corpus suscipit impressionem à spiritu, sicut & materia à forma, eo quod apta nata sunt inuicem agere & pati. Corpus itaque tingitur, spiritus vero penetrat: non tamen corpus tingitur, nisi tingatur; quia spiritum terreum non ingreditur propter suam grossitiem: verum tenue æreum, est id quod ingreditur, & tingit.

L I V.

Ex quibus autem rebus maxime hæc subtilissima & purissima substantia elici possit, solet quæri. Et nos quidem respondentes; narramus, quod in quibus est, ex illis elicitur. Extrahere enim ipsam à re in qua non est, hoc stultum esset cogitare, & vanum, ut quidam fatuifaciunt.

L V.

Est autem tam quidem in corporibus, quam in ipso argento vivo secundum naturam cum vnus sint recepta naturæ, adeoque tam in corporibus quam in
 ipsius

ipsius argenti viui substantia lapidis preciosi (ex argento viuo conficiendi) indagatur medicina sed in corporibus difficilius, in arg. viuo autem facilius & propinquius.

L V I.

Non enim inuenimus aliquid illi magis conuenire quam ipsum quod suæ naturæ est. Ideoque per hoc ingeniati sumus cum eo medicinam eius complere, quoniam naturam propriam naturam amplectitur, & ea gaudet amicabilius, quam extranea.

L V I I.

Videmus si quidem argentum viuum argento viuo magis adhaerere eidemque magis amari, post illud vero auro & argento, ex quo colligitur ipsa esse suæ naturæ magis. Non enim argentum viuum aliud, quam quod suæ naturæ est, suscipit.

L V I I I.

Estque in ipso similiter facilis extractio substantiæ illius subtilissimæ cum iam in actu subtilem habeat materiam.

L I X.

Si igitur per solum Mercurium perficere noueris opus tuum, preciosissimæ perfectionis indagator eris, & eius quæ naturæ vincit opus.

L X.

Mundare enim poteris intus, ad quod natura non potuit peruenire. Et sic per consequens opus ex illo creabis quod omnem superabit naturam, ait Rosar, abbreviat Toletan.

L X I.

Concluditur ergo ex dictis , quod res quæ ultimo perficit , tam in natura , id est , in mineralibus , quam in arte siue magisterio lapidis , adeoque materia medicinæ tam corporum 4. imperfectorum , quam ipsius arg. vitri coagulabilis conficiendæ nulla alia excogitari & inueniri possit , præter solam substantiam argenti viui habentem in se sulphur rubeum analogum cuius gratia uncturam prebet.

L X I I.

Nam ex quacumque re Elyxir conficitur album vel rubeum ; nihil tamen ibi est quam arg. viu. & sulphur , quorum vnum sine altero nihil agit , nec esse potest.

L X I I I.

Quod vero arg. viu. suum in se habeat sulphur occultatum , vel inde patet quod in solo argento viuo , absque alicuius sulphuris commixtione , eadem in medicinæ confectione , quæ in metallo um generatione accidat diuersitas . Nam vt in mineris , si super arg. viu. ceciderit sulphur non debetæ dispositionis , necesse est secundum diuersitatem illius diuersas corruptiones deducit . Ita in arte qualis erit mundatio & præparatio arg. viui , talis , & perfectio per illud sequetur in projectione illius super vnumquodque imperfectorum corporum .

L X I V.

In solo igitur arg. viuo tota natura metallica quiescit , quia metallicum corpus non est aliud quam arg. viu. à natura sua mutatum , & coagulatum , & iuxta sulphuris sibi agnati proprietatem digestum & informatum. Evv. Vogelius.

Quæ-

L X V.

Quaecumque autem haecenus de argento viuo, eiusque potestate mirabili in perpetrandis miraculis rei vniuersae Hermeticae, dicta fuerunt, caue accipias de vulgari isto ea forma coque habitu sordido, quo ex officinarum loculis progreditur: sed philosophi ingeniosius manu industri expolito.

L X V I.

Non est enim arg. viuum perfectiū in natura sua, ad quam ipsum produxit minera sua, sed illud quod ex ipso producit per artificium nostrum. Non est, inquam materia medicinae nostrae in toto sui substantia, sed est Pars illius, siue materia, quae ex materia illius sumpsit originem, & ex illo creata est. Continet scilicet arg. viu. in se spiritum internum, viuentem & conuertentem, qui si de potentia ad actum promouebitur, pro suo illum agnoscunt philosophi Mercurio. Anonym. Vide scol. in Bernh.

L X V I I.

Habet namque argen. viu. in natura sua duas corruptionis causas; vnam, terream, immundam, sulphuream substantiam, sine tamen inflammatione; aliam superfluam insitiam aqueitatis substantiam. Illa ingressum impedit, & similiter colorem imperfectum & liuidum dat in projectione, vnde infici omnes suas coagulationes necesse est: Haec totam medicinam fugitiuam in projectione facit.

L X V I I I.

Non est igitur possibile in hoc naturaliter naturam sequi (vt nimirum capiamus illud arg. viu. à natura ea tenus coagulatum) sed per nostrum artificium & ingenium perfici debet. In exterioribus enim corruptio, in interioribus perpetuitas est.

L X I X.

Cum enim hæc superflua ei accidentaliter superuenierint, & non radicaliter, expoliatio istorum accidentium possibi is est, substantia argenti viui, & sulphuris radicalis permanente, quæ maioris claritatis, puritatis & fulgoris inuenitur, quam ipsa corpora naturaliter in minima perfecta.

L X X.

Si igitur volumus medicinam ex illo creare, necesse est 1. superflua resecare, hoc est, illud à fæculentia suæ terreitatis optime purgare, ne in proiectione liuidum creet colorem: similiter & ipsius aqueitatem fugitiuam delere, ne totam medicinam in proiectione fugitiuam faciat.

L X X I.

2. Postea mediam illius substantiam diuidere seu separare, quæ causa perfectionis est, tam in corporibus quam spiritibus, & de cuius proprietate est, non aduri, sed ab adustione defendere, & quæ similiter non fugat, sed fixum facit.

L X X I I.

Est enim humiditas metallica viscosa & radicalis, quæ

quæ super omnes est humiditates expectans ignis calorem, eumque superans, & amicabiliter in eo quiescens, coque gaudens. Vnde & Salamandra vocatur passim à philosophis.

L X X I I I.

Et hæc est singularis illa substantiæ huius mediæ proprietas diuinitus ei indita, huiusmodi non contingit ullam aliam ex rebus in natura possidere. Vide aphorism. 46.

L X X I V.

Ac in hac nobilissima substantia, (quæ est verus & vnicus ille philosophorum Mercurius) inuenitur perfectio, quantum ad veram transmutationem corporum, & quidem per artificium ingeniosum. Hoc artificium ab omnibus philosophis studiosissime occultatur. Est enim secretum artis & clauis primaria. De hoc igitur audias omnes vno ore intonantes; Nihil de hoc magisterio tibi celauimus excepto secreto artis, quod non licet reuelare, quia fieret maledictus in reuelatione secreti.

L X X V.

In nullis autem rebus melius possibilibusq; hæc humiditas viscosa inuenitur, quam in his, videl. sulphure & arsenico propinque propinquius autè & perfectius in arg. vii. Horum enim humiditatem non videmus terram suam post resolutionem relinquere, propter fortem vnionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. (Hinc discere, Mercurium non esse in aquam resoluentum, & terra sua virginea spoliandum. Absque hac enim si foret, nulla fieret coagulatio corporis, & spiritus. Vide & Bernard. in Epist. ad Thom.)

L X X V I.

Quod autem arg. viii. habeat viscosam, & densam substantiam, signum est contritio illius cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sentitur enim in illo manifeste, viscositas illius per multam adhaerentiam ipsius.

L X X V I I.

Diuidere autem hanc mediam substantiam putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionem, & unionem naturalem. Est enim arg. viii. quidem, & sulphur) vniformis substantiæ & fortissimæ compositionis. Ideoque propter nullas causas corruptionis se in partes cōpositionis suæ diuidi nō permittit, sed aut cum tota sui substantia in igne permanet stans, aut ex igne recedit. Quia igitur hoc ex subtilissimo artificio dependet, cogitauerunt plerique, id fore impossibile, vid. aphor. 74.

L X X V I I I.

Nihilominus tamen cum non inuenerimus ipsum sine administratione alterationis naturæ illius mutare, inuenimus similiter ipsum præparari debere necessario, cum non permisceatur in profundo cum corporibus absque illius præparatione debita.

L X X I X.

Non enim illustrat, nisi fulgidissima ex eo eliciatur substantia: cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum; nec permanet impressio eius nisi figatur.

L X X X.

Per hoc ergo patet, quod ipsi talis adhibeatur & administretur præparatio, qua fulgidissima, & mundissima substantia ex illo creetur. Deinde vero figatur cum cautela, ut argentum viuum exercitetur artificio, in administratione ignis, in modo sue fixationis, quo possit ex illo deleri humiditas in tantum, quod sufficiat ad fusionem perfectam complendam. Subtilissima & mundissima ista essentia maximè conspicitur in auro, quod ex illa constatum est.

L X X X I.

Non est enim media illa substantia perfectionis causa corporum vel argenti viui, nisi figatur. Quia cum non fixa sit, licet eius impressio non remoueat de facili, non tamen stabiliter perpetuatur.

L X X X I I.

Est vero argenti viui præparatio, ut dentis superfluis & defectu suppleto, talis fiat illius substantia, quæ possit permisceri ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in æternum. Hoc autem non fit, nisi subtilietur valdè. Pulchrè hæc explicat Anonymus Gallus aphor. 51. Duobus perficitur philosophica Mercurij sublimatio, superflua ab eo remouendo, & deficientia introducendo. Superflua sunt externa accidentia, quæ fusca Saturni sphaera rutilantem Iouem obnubilant. Emergentem ergo Saturni liuorem separa, donec purpureum Iouis sidus tibi arrideat. Adde sulphur Naturæ, cuius granum, & fermentum Mercurius quidem in se habet, quantum sibi sufficit, sed fac ut alijs etiam sufficiat, &c.

L X X x I I I.

Modus igitur purificationis & præparationis commo-
rior excogitari potuit nullus, nisi per solam sublimatio-
nem. Per hanc enim spiritus evadunt splendidiores, &
magis pervij, faciliusque corporum densitatem subin-
trant & penetrant; sicque remota impuritate & super-
fluitate omni relinquitur pars illa, quæ in æqualitate
consistit, id est, Media illa substantia.

L X X X I V.

Ne sis ergo in mundatione illius, quæ per sublimatio-
nem fit, negligens, quoniam qualis erit mundatio, ta-
lis & perfectio per illud sequetur. Apertius & clarius vix
quisquam rem totam explanavit Euvaldo Vogelio, qui
in aureo suo libro de lapid. physici conditionibus sic scri-
bit: Præparatio huius spiritus est ipsius subtiliatio, quæ
per multiplices destillationes perficitur, donec splendo-
rem & crystallinam consecutus sit serenitatem. Cum
requirunt perspicuitatem crystallinam philosophi, non
actu, sed potentia talem volunt, cum possit in talem
liquorem verti Mercurius, ad quod tamen non petitur
in hac arte. Non igitur aliter debet perspicuus esse, quam
speculum purum cæleste. At hoc non est ita perspicuum,
ut transmittat imagines: Sic enim non esset speculum,
quippe quod eas debet terminare & collectas reddere.
Perspicuitas igitur talis nihil aliud est, quam nitor ut qui-
dam summe purus. Hinc liber, aureola dictus, mo-
net, Non esse laborandum in diaphanitate Mercurij, id
est, ut reducatur in aquam claram transparentem, ut gui-
dem multi coqui faciunt. Quia si Mercurius fuerit re-
ductus in talem aquam, operi nostro inrestringibilis e-
rit, nec fixabitur, nec colorabitur. Lullius in codicil-
lo: Aqua destillatur ad perfectæ abluionis signum, quod
est splendor transparens & fulgens, ut crystalli sereni-
tas. Qui ad hoc signum pervenerit, Mercurium habet
philo-

philosophorum, omnia corpora soluentem præcipue Solis, & Lunæ, ob naturæ vicinitatem. Qua de causa subtilitas spiritus illorum densitatem facillius penetrat, & intima corporum subiens illa emollit, & tandem in Mercurium currentem conuertit, putrefactione conueniente præmissa. Sapienti satis superque. Nec omittendum h. l. fuerit, quod opportunè monet P. Bonus in preciosa sua margarita cap. 10. Totum opus duabus absolui operationibus: prima fit cum manibus, estque primus gradus operis, qui fit per sublimationem & mundationem. Secunda fit cum requie, & absque labore aliquo (de qua loquitur Bernh. in parabola, cum ait se non unum tantum habuisse laboris) estque secundus gradus operis, quod fit per fixationem, & permanentiam eius quod sublimatum & mundatum est: quia tunc agens, cum intro ducit formam, imponit finem operi, & quiescit, & delectatur.

L X X X V.

Præparetur itaque modo iam dicto cum diuturni laboris instantia, quo omnis illius substantia purissima, alba quidem in Luna, citrina verò intensa in Sole acquiritur perfecte.

L X X X V I.

Utramque namq; tincturam suppeditat Mercur. tam Solarem quam Lunarem. Arnoldus in speculo. Totum magisterium ex vna sola re consistit, & illa sola res perfecta est ad album & rubeum.

L X X X V I I.

Si enim directè sublimando mundaueris & perfeceris illum, erit albedinis tinctura vera & firma, cui non est par. Nota igitur, quod bene monet Arnoldus, ex Mercurio solo per se tantum Lunarem tincturam confic. Et secundum Alb. M. ex eodem sumi ferientum, quippe quod nihil aliud est, (in hac quidem operatione) Mer-

Mercur.coctus potatione & cibatione, vt ait Anon.

L X X X V I I I.

Est quoque tinctura rubedinis, exuberantissimæ perfectionis & fulgidi splendoris, & non recedit à commixto donec est.

L X X X I X.

Vt verò colorem citrinum creet, non completur sine additamento, seu mixtione rei tingentis, quæ res est suæ naturæ. Cum enim sulphur eius sit tenerum nimis, & debile, non sufficit, nisi iterum sulphur addatur. Vid. Bonum & Libau.

X C.

Res autem hæc nulla est alia præter aurum, quippè cuius prima radix fuit multa argenti viui quantitas, & purissima illius essentia, ac subtilissima prius; postea verò inspissata, donec cum ignitione fusionem susceperit; Necnon subtilissima sulphuris materia, fixa, claræ rubedinis, & non adurens, sed omne corpus illuminans, & clarificans atque figens.

X C I.

Et hoc additamentum citrinantis coloris, qui à sulphuris fixi mundissima substantia perficitur, differentiam facit inter vtramque tincturam: Solaris enim id in se continet, Lunarise verò non.

X C I I.

Quamuis autem duplex sit tinctura, siue lapis alius ad rubeum, alius ad album; Est tamen in essentia vnus lapis, & vna tinctura, & agendi modus similiter. Anon. Licet sint duo in numero, sunt tamen vnum in specie.

Manifesta igitur probatione, & aperta concludimus, Lapidem nostrum nihil aliud esse, quam spiritum fortem & aquam viam seu siccam, per naturalem decoctionem & per veram proportionem mundatam & unitam, vnione tali, vt nihil illi adesse vel abesse possit: Quibus addi debet tertium, ad opus abbreviandum, hoc est, corpus perfectum attenuatum. Hic tu ne putes, tres esse in magisterio substantias, sed duas tantum. Spiritus enim fortis seu sulphur non est quippiam diuisum, aut separatum ab aqua sicca, seu Mercurio; sed est purus ignis occultus in Mercurio, vt Bernh; Hic namque in se habet proprium sulphur, quo in aurum coagulatur. Cum vero sulphur istud sit imperfectum, & longissimo tempore elaboretur à natura, ideo, vt tempus cōpendi faciāt, addūt ei sulphur perfectum philosophi, tanquam semen masculinum, vt ex eo sulphur argenti viui perficiatur. Et sic, quod natura in 1000 annis vix præstare potuit, ars cum natura anno perficit. Ad generationem igitur lapidis duo semina seu sulphura requiruntur, femininum & masculinum. Illud Mercurio crudo & imperfecto insitum naturā est; hoc cocto & perfecto sulphuri. Ex illo ritè præparato policitur Fontina, in qua lauatur Rex metallicus; seu Azoth, qui igne adminiculante abluir latonem. Rem totam viuis quasi coloribus expressit & repræsentauit in tabula sua Hermes, quæ his concepta verbis legitur apud Bernh. l. 1. Res est vera, certissima, & sine fallacia, quod sublime est de natura infimi, & ascendens est de natura descendens. Coniungite illos vna via & vna dispositione. Sol rubeus est pater, & Luna alba est mater, & ignis est regimen. Facite crassum subtile, & subtile crassum, & ita habebitis gloriam mundi, & totum vestrum optatum. Quid vero sit superius & inferius docet Nollius, his verbis: Differunt Mercurius & aurum accidentaliter; Inter metallica enim corpora aurum est summè purum, & summè digestum; argentum vero viuum est impurum, & sum-

& summè indigestum inter eadem. Vnde dicitur inferius corpus; illud superius. Sed superius esse sicuti id quod inferius, & inferius esse sicuti id quod est superius: Hermes pater philosophorum satis perspicuè in tabula sua smaragdina docuit.

X C I V.

Summa igitur intentionis totius operis per diuersa capitula (parsa hæc est, vt 1. sumatur lapis in capitalis notus, id est, Mercurius, interprete Alberto M. 2. affiduetur super ipsum (vas vitreo inclusum cum alembico cæco) cum operis instantia labor sublimationis primi gradus, vt munderetur perfectissimè lapis, Mercur.) siue solus pro tinctura lunari, siue cum additamento suo, pro solari, donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimo volatilis fiat 3. Volatile cum fixationis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat 4. Fixum cum modis sublimationis rursum volatile fiat, & iterato volatile fixum quousque fluat & alteret in complemento solifico & unifico certo. Ex reiteratione enim præparationis resultat multiplicationis, bonitatis, alterationis diuersitates, &c. Hinc quidam. O quanta spes in operationis reiterationibus! quælibet enim reiteratione efficit operationem sublimiorem.

NOTA. Omnes philosophi scribunt, totam lapidis præparationem, & confectionem in sola sublimatione consistere. Ea vero duplex est, Vulgaris, quam supra suo loco descripsi, & philosophica, quæ huius loci propria, & inseruit Mercurio tum mundando, tum perficiendo 1. Enim cum Mercurius præparatur per ignem suæ tolerantie, tunc ex continuitate ignis, naturæ conuertuntur in ipso, & pars subtilior separatur in vas superius, hæc tota purissima substantia Mercurij eleuetur, terrestretate relicta, quæ vt fex in fundo reiicienda. Et talem modum laborandi tenentes, ad lapidem nostrum nihil addimus, neq; minuimus, sed tantum superflua remouemus 2. Mercurius sic depuratus nouo vitreo inditus porro sublimationis vires experitur, quæ tunc nihil aliud est quàm
sub.

subtiliatio, & omnes alias sub se complectitur operationes, teste Arnol'do, in speculo. Scias quod omnes operationes, nempe putrefactio, solutio, calcinatio, coagulatio, fixio, sicut in sola sublimatione, & sunt in vno vase, & non in pluribus vasis, quemadmodum in sola sublimatione sunt 7. operationes, quas posuimus in nostro libro, &c. Et si enim Mercur. siue naturalis, siue corporum perfectorum, sit fortissimae compositionis, tamen per continuationem ignis semper aliqua pars separatur per sublimationem ab alia, in modum quasi vaporis & istud, quoniam non potest in vase respirare, inspissatur, iterumque descendit, & mediante debito ignis regimine, videlicet lento, vti intentio operationis requirit, aliquam aliam partem tunc subtiliorem secum eleuat, donec totum opus compleatur. Et haec omnia fiunt cum vno lapide, vno vase, vno igne, ipsa etiam reiteratio sublimationis, quam vrget noster. Nulli enim debet dubium esse, quin parte sic per solam sublimationem fixa & calcinata per aeris & ignem eadem pars propter plures, non fixas iterum subtilietur, iterum figatur, & iterum sublimetur, ad praecisam ipsius libri intentionem, quod optime differit Alb. Mode concord. philosoph. Cui attestatur Thomas Aquin. Lapis noster (Mercurius) cum fuerit in suam primam naturam, in pristinam aquam, vel fac virginis, vel caudam Draconis semel solutus, tunc ipse lapis seipsum calcinat, sublimat, distillat, reducit, lauat, coagulat, & virtute ignis proportionati seipsum perficit in vno vase, sine alterius manuali operatione. Et haec est maior intentio philosophorum in ista arte veritatem scribentium, secundum Albertum Est vero haec via longa & rediiosa, & vix biennio aut triennio absoluitur. Hinc Phoenix Continuetur semper ignis absque diuortio, donec arg. v. siccum sit, quod fiet in duobus annis. Et Lullius: Totus naturae cursus est duorum annorum. Ergo patientia & mora necessaria sunt, in opere nostro. Sunt tamen & aliae viae ad eundem effectum tendentes, vna tamen propinquior, & perfectior altera, vti noster.

XCV.

Hoc itaque ordine completur arcanum preciosissimum quod est super omne huius mundi scientiarum arcanum, & thesaurus incomparabilis. Et tu quidem exerciteris ad illum cum laboris instantia maxima, & cum diuturnitate meditationis immensæ. Cum illa enim inuenies, et sine illa non.

XCVI.

Sed et illud addendum, quod monet noster, in lapidis compositione artificem, auri naturalis structuram tamquam exemplar quoddam sibi debere proponere, ut quæcumque voluerit alterare, ad huius imitationem alteret.

XCVII.

Sicut enim 1. aurum corpus est citrinum, æqualiter à natura mixtum, vnitum, inque ventre terræ digestum: ita quicumque metallum aliquod radicitus citrinat, et ad æqualitatem perducit, ex omni genere metallorum aurum facit.

2 Vt aurum ex subtilissima et purissima Mercurij et sulphuris substantia constat, sic in lapidis factura nihil est, nisi arg.v. et sulphur sufficienter et legitime depuratum.

3 Quidem in auro maior est arg.v. quantitas quàm sulphuris, ita tu studeas, fili charissime, in omnibus tuis operibus arg.v. in commixtione superare sulphur.

4 Vt aurum in prima sua creatione habuit partes subtiles et fixas, ex quarum condensatione accepit pondus: Eodem modo lapis ex fixo et volatili componitur.

5 Veluti per multam in minera & temperatam decoctionem facta est ex illo paulatim resolutio, et inspissatio bona, in vltima mixtione, ut cum ignitione liquefeat: Pari ratione Mercurius per successiuam illius iterata vice sublimationem, per ignem temperatum, figitur, et fusionem dat metallicam bonam.

Porro

X C V I I I.

Porro Medicina seu tinctura physica perfecta septem insignita sit proprietatibus necesse est, quarum 1. est Oleaginitas mineralis, dans in proiectione subitam & vniuersalem fusionem.

2 Materię tenuitas seu subtilitas spiritalis, ingressum habens, & penetrans in profundum rei alterabilis.

3 Affinitas inter Elyxir & rem transmutandam, dans adhaerentiam & retentionem.

4 Radicalis hic humiditas viscosa & ignea, congelans & consolidans partes retentas, cum adhaerentia sui similis, vnione omnium partium inseparabili in aeternum.

5 Puritatis claritas mundificatiua, dans splendorem eminentem, à combustionē conseruans, nec adurens.

6 Terra figens, subtilis, fixa, incombustibilis, dans fixationis permanentiam & preseruantiam in igne.

7 Tinctura, dans colorem splendidum et perfectum, album vel rubrum: seu colorans materiam conuertibilem in verum argentum vel aurum.

X C I X.

Vltimo medicina perfecta, seu Lapis examinari debet vtrum sit verè completus, et proiectionem faciat legitimam nec ne, idque per artificia docimastica, quorum nouem recensentur: Cineritium, cementum, ignitio, fusio, super vapores acutorum expositio, sulphuris adurentis commixtio, extinctio, calcinationis et reductionis iteratio, arg. v. facilis aut difficilis receptio.

C.

Centuriam compleat, et colophonem addat Elogium illud luculentum, Mercurio, multorum iniqua et imperita censura damnato et proscripto, tributum à doctis-

sim. Libauio, Syntagm. lib. 7. cap. 27. de arg. v. sublimato, quod hunc in modum orditur.

Multa sunt in arte chymica admiratione digna, ex quibus sapientia, potentia, gloriaque Dei insigniter elucescit, ut naturæ circa nos interior virtus, potestasque recondita conspici potest. Sed inter omnia vix est mirabilius artis opus quam id quod iam tractandum suscipimus (sublimationem puta) propter vires effectæque & compositionem singularem, in qua aqua illa viua ponderosa, amica metallis, per se impura, immo ventus ille admirabilis, qui nihil habet sibi in natura minerali conferendū, quasi Gorgone conspecta, nihilominus seruat pondere suo, in lapidem transmutatur, qui puritate et perspicuitate sui cum quouis crystallo certans, potestate vero nihil sibi comparandum inuenit. Est summum vitæ venenum postquam est interfectus, sed non minus etiam summum contra venena remedium secum habet, atque adeo fieri potest omnium morborum sanabilium vnicum remedium. Ignis in hoc lapide est abstrusus, mirabilium operum procurator admirabilis. De cuius vi si videantur omnia dicta esse, tamen adhuc restant longè plura, persuasumque est, in hac vita non posse nec explorari nec enarrari omnem eius potestatem. Ut salius sit hanc creaturam Dei gratis animis accipere et prædicare in ea creatoris sapientiam quam plenam notitiam eius sibi polliceri.

Et Comment. Alchem. part. 1. l. 1. de natura metallorum: Mirabilis est argenti vini natura, adeo ut Fallopius id cum magnete, et purgantibus medicamentis, in miraculis Naturæ habuerit. Et paulò post: Nihil tam anxio, tamque studiosè à chymicis perquisitum est, quàm eius natura, et coagulatio metallica; aut saltem fixio et tinctura, quod in ipso sit omnis spes transmutationis metallorum. In quo oraculo, vnanimi philosophorum consensu approbato

F I N I O.

D E
A L C H E M I A
D I A L O G I
D V O.

* * *

Quorum prior, genuinam librorum
Gebri sententiam de industria ab
authore celatam, & figurato
sermone involutam re-
tegit, & certis ar-
gumentis
probat.

*Alter, Raimundi Lulij Maiori-
cani, mysteria in lucem
producit.*

Quibus præmittuntur propositiones centum viginti
novem, idem argumentum compendiosa
breuitate complectentes, ex Tu-
scanico idiomate tra-
ductæ.

213

EXPOSITIO

LIBRORVM GEBRI.

ET RAIMVNDI LVII.

Centum viginti nouem propositiones Gebri ac Lulij, libris rectè intelligendis conducibiles, incerto autore.

I.

GEBER ingeniose suos libros conscripfit, sermone tali, qui prudentes minimè lateret, mediocribus profundissimus esset: ignorantibus autem & imperitis utrosque terminos irreuerabiliter concluderet, vna & eadem traditione.

2 Vili precio ad finem perducitur operatio hæc.

3 Principia naturæ etiã huius magisterij principia sunt.

4 Qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ consequi naturam possint, in suæ actionis proprietatibus, non inueniet huius preciosissimæ scientiæ veram radicem.

5 Principiorum naturalium metallorum, triplex est differentia. Sunt enim quædam remotissima, quædam remota, siue media mineralia, alia verò immediata.

6 Omnia metalla ex sulphure & vitriolo generantur.

7 Argentum vivum, & sulphur commune, non sunt principia metallorum.

8 Materia prima, in hac arte ea dicitur, quæ proximè accedit ad naturam metallicam.

9 Vitriolum proximè accedit ad naturam metallicam,

O

3

quia

quia sulphureum est, & in se habet virtutem minerali-
lem, vt conuertatur in metallum.

10 Virtus mineralis, generandi metalla, est in sul-
phure toto, sine quo metalla nunquam generari possunt.

11 Hæ res, quæ naturam salis & aluminis habent, tan-
tummodo solubiles sunt.

12 Ex vitriolo soluto duplex fumus resoluitur, & hi
duo fumi à Philosophis Sulphur & Mercurius dicuntur.

13 Sulphuris species, in metallis virtutem proximam
acquirunt metallationi.

14 A metallis imperfectis diuersa vitriola accipimus, no-
bis & vtilia, & necessaria.

15 Species sulphuris præparata, aptissimæ res sunt, vt
ipsorum argentum viuum, in Mercurium, aurum,
siue argentum conuertant.

16 Quando vapores exhalantes cadunt in certam ter-
ram rubram conuertuntur in argentū viuum cōmune.

17 Quum duplex fumus, penetrando per saxa, sulphur
inuenit, ipsum soluit, & ipsi commiscetur firmiter, & per
successiuam decoctionem in minera, conuertitur in
metallum.

18 Omnia metalla, ex eadem & simili materia gene-
rantur. Diuersitas autem inter ipsa, procedit ex diuersi-
tate loci mineralis, & ex diuersis accidentibus, & con-
erarietate sulphuris loci, & diuersa digestionē.

19 Omnia accidentia, materiæ radicali superuenien-
tia, possunt remoueri, facturi verum elixir, quod me-
tallum est plus quàm perfectum, necesse est, illud fieri
ex proprio semine naturæ.

20 Elementa lapidis Philosophorum, naturam pro-
pinquam, conuertendi se in metallum, adepta sunt,
quod elementis aliarum rerum minimè conuenit.

21 Vitriolum commune, principiū remotū est ab arte.

22 Principia artis, non sunt in rebus vegetabilibus, si-
ue animatis, neque in his rebus, quæ ab his sumuntur,
quia aliena sunt à natura metallorum.

23 Sulphur, & argentum viuum commune, non sunt
principia naturæ, ergo neque artis principia erunt.

24 Sul-

- 24 Sulphur solum non potest generare neque metallum neque elixir.
- 25 Qui ita nouerit præparare sulphur, vt metallis commisceri & vniri possit, maximum naturæ secretum tenebit, & viam breuem perfectionis ingressus est.
- 26 Elixir fit duobus modis, vel per calcinationem & solutionem, & sine calce & distillatione.
- 27 Argentum viuum, suis sulphuribus coniunctum, & coagulari & fixum reddi potest.
- 28 Argentum viuum cum solis herbis non redditur fixum.
- 29 Nostrium argentum viuum, siue Mercurius noster, sal est, virtutem habens veræ calcis.
- 30 Mercurius, siue argentum viuum metallorum, per calcinationem conuertitur in sal.
- 31 In corporibus metallicis sunt duæ sulphureitates.
- 32 Nostrium arsenicum, sulphure & argento viuo participat, quare Hermaphroditon appellant: attamen per se non potest metallum aut elixir generare.
- 33 Tutia fumus albus est, nostri Iouis, propterea cupro colorem citrinum inducit.
- 34 Sulphur & argentum viuum redduntur fixa, per conuersionem in terram, & sine hac conuersione.
- 35 Sulphur cum suo sale & aceto calcinatur & lauatur.
- 36 Noster Iupiter & Saturnus salia sunt simul iuncta, ante distillationem.
- 37 Sulphur in præparatione plures supra sese pelliculas creat.
- 38 Sub Marchasitæ nomine, Geber de lapide Philosophorum loquitur.
- 39 Vasa putrefactionis, & præparationis sulphuris, similia sunt & eadem, hoc est, in fundo plana.
- 40 Artis principia inueniuntur in metallis.
- 41 Elixir, & lapis Philosophorum, vegetabiles & animales, & minerales sunt.
- 42 Necessarium est, vt inueniatur medicina metallica, quæ imperfecta metalla transmutare possit in verum aurum & argentum.

- 43 Metalla perfectissimè transmutari possunt, vnum in alterum.
- 44 Ars plerumque vincit naturæ operationem.
- 45 In vno solo lapide, consistit totum magisterium huius artis.
- 46 In generatione metallorum & elixir, sulphur semini paterno simile est: Argentum viuum vero femineo menstruo.
- 47 Lapis Philosophorum, habet in se omnem naturalem præparationem, & totum hoc, quod ad perfectionem requiritur.
- 48 Elixir, aurum potabile, quinta essentia, & semen, ex eadem materia fiunt.
- 49 Opinio quorundam, qui elixir fieri volebant ex auro communi.
- 50 Elixir ex auro communi fieri non potest, quia ipse sulphur iam ad ultimam, permanentemque tincturam peruenit, & ipsius tinctura hoc non excedit, quod sibi necessarium erat. Propterea aurum & completum & determinatum dicitur, neque (vt maximè necessarium erat) debite ad primam materiam reduci potest.
- 51 Humidum radicale, in cæteris metallis æque virtuosum, incorruptum & incombustibile est, vt auri.
- 52 In lapide Philosophorum, aurum & argentum sunt in potentia & virtute.
- 53 Per corpora perfecta Gebet sulphuris præparati species intelligit.
- 54 Aurum Philosophorum & aurum potabile, sulphur subtilissimum radicale sunt, quod anima dicitur.
- 55 Fungus albus, in suo ventre fumum rubrum portans, est vera quinta essentia.
- 56 Quinta essentia, actu nullam qualitatem habet elementalem.
- 57 Aqua vitæ Philosophorum, è lapide Philosophorum descendit.
- 58 Sulphur, mediante igne, dulcorat aquam amaram.
- 59 Cælum nostrum ornari debet Sole nostro, & stellis.

- 60 Nostra quinta essentia, varijs nominibus appellatur perniciosorum & ferocium animalium, vt vrsi, leonis, & similia.
- 61 Aquæ coagulantes, & figentes duæ sulphuris sunt species, Veneris, & Martis nomine designatæ.
- 62 Vitri nomine in ista arte sæpe sulphur intelligitur.
- 63 Differentia est inter coagulationem quintæ essentia, & fixum elixir. Operantur enim diuersos effectus.
- 64 In medicina notabili pars animalis habetur.
- 65 In omni metallo singula Philosophorum metalla continentur.
- 66 In ista arte necesse est, occultum manifestari, & manifestum occultari.
- 67 Cum præcipitur, corpora in aquam esse resolunda, intelliguntur species sulphuris.
- 68 Præter sulphur, & argentum viuum, non sunt alia Philosophorum metalla.
- 69 Ars imitatur naturam in multis rebus.
- 70 Sulphur rubrum, vt vinum, quando calcinatione nigrescit, nigrum nigro nigrius dicitur.
- 71 A colore nigro ad albedinem, multi, & varij colores apparent in sulphure.
- 72 Elixir primo fit nigrum, secundo dealbatur, postea colorem citrinum assumit, ultimo vero rubrum.
- 73 Elixir coagulatur in forma oui.
- 74 Ni redo durat quadraginta dies.
- 75 Veteres sub velo fabularum poeticarum occultauerunt hanc artem.
- 76 Sub fabula Herculis & Anthei, occultauerunt præparationem sulphuris.
- 77 Dixerunt veteres, Iouem sese conuertisse in pluuiam auream, hac fabula occultantes distillationem auri Philosophici.
- 78 Per Argi oculos, in Pauonis caudam conuersos, significarunt nostrum sulphur, quod de colore in colorem mutatur.
- 79 Sub Orphei fabula, occultauerunt dulcedinem quintæ essentia, & auri porabilis.

Si

80 Si Empedocli credimus , occultauerunt vereres totam huius artis praxin , sub fabula Pirrhi , & Deucallionis .

81 Sub fabula de Gorgone , qui omnes se conspicientes in lapides conuertebat , occultauerunt fixationem elixir .

82 Distillationem occultantes dixerunt , Iouem conuersum in Aquilam , subuolasse cum Ganymede in coelum .

83 Sub fabula Dardali & Icari , putrefactionem & distillationem occultauerunt .

84 Distillationem auri Philosophorum , occultauerunt , dicentes , ramo aureo exciso , alium statim subnasci similiter aureum .

85 Hanc distillationem occultauerunt etiam , dicendo , Iouem patris sui Saturni genitalia excidisse .

86 Aqua Mercurialis currus est Phaethontis .

87 Per Mineruam armatam , intellexerunt eam aquam distillatam , quæ partem habeat subtilissimi sulphuris , quod sulphur ferrum dicitur .

88 Per Vulcanum , qui Mineruam sequitur , significatur sulphur , quod hanc aquam sequitur , & suum sal in putrefactione .

89 Per nubem spissam , cum qua Iupiter circumdedit Io , significatur pellicula in coagulatione elixir apparens .

90 Pelliculae nigrae , apparentes in calcinatione sulphuris , sunt vela nigra , cum quibus Theseus redit Athenas .

91 Sub nomine diluuij , & generationis animalium , descripserunt distillationem , & generationem sulphuris .

92 Per Martem significant nostrum sulphur , & per Iunonem elementum aeris , & interdum elementum terræ .

93 Per Latonam , in Delo insula compressam à Ioue , significauerunt nostrum æs , quod in locciam po-

po-

positum, Solem & Lunam generat, præparationem sulphuris occultauerant, dicentes, Vulcanum propter deformitatem deictum in insulam, Lemnon.

94 Aralantas, hoc est aqua nostra velocissima, & leuissima, cum sulphuribus, & coagulatur, & firmatur.

95 Boli, quibus Theseus ora Minotauri inuiscauit, sunt sulphuris species. In Labyrintho, hoc est, in nostro vase, siue boccia, aquam mercurialem inuiscentes.

96 Per Phœnicem, qui semper reuiuiscit, intellexerunt multiplicationem elixir.

97 Sub nomine & fabula Demogorgonis, occultauerunt materiam & praxim huius artis.

98 Chaos veterum, est noster Saturnus.

99 Elixir ex argento fieri non potest.

100 Elixir fit ex metallis imperfectis.

101 Metalla imperfecta, media mineralia sunt.

102 Opinio illorum, qui elixir ex plumbo communi faciebant.

103 Opinio quorundam, elixir ex stagno faciendum affirmantes.

104 Elixir neque ex stagno, neque ex plumbo communi fieri potest, cum sint immunda in radice.

105 Primus ordo præparationis est, secundus est fixationis, tertius uero multiplicationis elixir.

106 Ex fecibus adustis extrahitur Mercurius noster, cum quo multiplicatio fit.

107 Cuprum & ferrum commune, in eorum radice pura, & munda sunt.

108 Elixir fieri non debet ex cupro communi.

109 Nostri cupri minera sal est, dictum Saturnus.

110 Opinio, elixir fieri non posse ex ferro communi.

111 Ex traditione Gebri, & omnium Philosophorum

rum probatur amplius ; elixir fieri ex ferro communi.

112 Vas distillationis Mercurij, simile esse debet tabulæ planæ, aut parvæ concavitatis.

113 Elixir fit ex ferro communi ; quod hoc plus sulphuris fixi habeat præ ceteris metallis , & quod sui spiritus virtuosiores sunt , & quod sua terrestreitas ab eo facile separetur , & facile ad materiam primam reducatur , & quod ipsius ferri Mercurius præparatus , suum sulphur melius à combustionem defendat , & quod hoc incompletum sit , & medium minerale , in quo extrema in virtute continentur , & quod minera sit auri philosophici .

114 Antiqui Philosophi per varia ænigmata & similitudines significaverunt , elixir ex ferro componi .

115 Ferrum , hominem dixere veteres , quod habeat animam , corpus , & spiritum .

116 Ferrum generatur in terra specialiter per virtutem stellæ pollariæ .

117 Lapis ille, qui vili precio venditur , ferrum est , si cæteris metallis comparaveris .

118 Ferrum vegetabile dicitur .

119 Fit elixir ex lapide vilissimo .

120 Lapis vilissimus Philosophorum vegetabilis , animalis & mineralis est .

121 Elementorum separatio .

122 Ferri spuma , quæ à fabris ferrariis abijcitur , vilissimus lapis Philosophorum est .

123 Humidum radicale , metallorum igne non aduritur .

124 Ex scriptis Gebri probatur , spiritus ex calce ferri sublimandos esse .

125 Calx ferri , ignis vehementiâ conuersa in naturam vitri coloris quasi viridis , aut cœlestini obscuri , siue saphirini obscuri , virtuosissimus Philosophorum lapis est .

126 Vitrum hoc , humidum radicale ferri est , varijs Philosophorum sententijs probatur , laudem Philo-

Philosophorum igne non aduri !

127 Ferrum à multa terrestreitate mundificatur ;
cum in natura vitri reducitur .

128 Veteres Philosophi conuertebant vitrum in
naturam metallicam .

129 Vitrum est maior lapis vilis , repertus , & famo-
sus , &c.

DIALOGVS

PRIMVS, VERAM

ET GENVINAM LIBRORVM
GEBRI SENTENTIAM
EXPLICANS.

DEMOGORGON. GEBER.

EM. Salve magni Machumetis sapientissime nepos.

GEB. Saluum te aduenisse gaudeo. Sed quæ causa est tam longinqui itineris?

DEM. Naturalis & innata cupiditas indagandi, & cognoscendi profundissima naturæ secreta, quæ diuina mente abditissimis naturæ arcanis eruta, per te doctè quidem & ingeniosè litteris tradita sunt. Tanta vero sermonis obscuritate conscripta, ut etiam post grauissimos labores, & singularem studiorum assiduitatem, ad verum sensum penetrare, & animi tui intentionem colligere haud possim. Quamuis multum temporis, ad virilem usque ætatem, bona ex parte, in his rebus consumpserim, & in euoluendis tuis scriptis ferè XXXV. annos transegetim. Quare iam olim apud me constitutum erat, orbem terrarum mihi peragrandum, ut tandem obueniret vir sapiens, qui hanc diuinam, secretissimamque naturalis Philosophiæ partem ita teneret, ut me facile tam profundæ cogitationis posset facere participem. Verum in hac mea peregrinatione infinitos artifices audiebam, temerario ausu affirmantes: se intentionem

nem tuam, & verissimum sensum tuorum scriptorum ad vnguem egnouisse, præter laborem tamen & graue dispendium nihil penitus consecutos, omnem culpam in te reiicientes. Ego vero ex singulari amore erga te, quem semper colui reuerenter, & magni feci, & famam & honorem tuum defendere non dubitavi, contra imprudentissimorum detractorum fuitiles ac inanēs oblocutiones & inoffus. Sciebam enim, te cæteris omnibus, qui hanc subtilissimam secretioris Philosophiæ partem aggressi sunt, cum apud veteres, tum recentiores, ab omnibus veræ Philosophiæ studiosis præferri. Inde captus summo desiderio visendi te, & coram de hisce rebus differend, meum iter ex Italia, huc in Persiam deflexi, maxime, vt apud te impetrarem, vt me in consortium & numerum tuorum discipulorum recipere non recusares. Tantum enim apud me discendiam, & studium præualuit, vt neque itineris longinquitas, neque tot pericula subeunda, abstertere me posse viderentur, sed fortiter hæc contemnenda putarem.

GE B. Petis sanè honesta, desideriumque tuum, generosi animi certissimum indicium est. Quare non grauabor, te & in discipulorum & amicorum a eorum numerum recipere. Feceris autem rem hand ingratam mihi, si eorum rationes, qui vanis, oblocutionibus meæ æstimationi detrudere student, indicaueris.

DE M. Exorta est sæpe grauis verborum concertatio inter nos, sceleratosque tuæ famæ & nominis detractores, qui te accerbe accusabant & vituperabant, ex scriptis tuis se delusos, & deceptos, supplantatosque prædicantes, quod in hanc sententiam, in præmio libri summæ perfectionis, scripseris: Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, verum finem huius artis se adinuenisse lætabitur: His verbis fidentes, maxime adducti sunt, vt neque labori, sumptui, aut tempori parcerent, omnia, vt aiunt, ex libri tui instituto operantes, tamen nihil

vnquam consecutos, præter grauissimam rerum suarum iacturam, & temporis & laboris dispendium: Et quod grauius ferunt, nominis & famæ iacturam fecisse, omnibus ludibrio esse, cum digito, ut in proverbio est, subnotari, ut minime tuto aut tranquille inter cæteros homines conuersari possint, aut audeant. Hac ratione execrantur, maledicunt, vituperant, & contumeliosis consultijs spargendis nullum finem faciunt; falsarium, impostorem, ac hominem versutum, fallacemque te clamitantes, cui id vnum semper cordi fuerit, ut quàm plurimos faceret cum ratione insanos.

GEB. Quis, obsecro, adeo diuinus, & sapiens inter homines vixit vnquam, qui sceleratos & malignos non aliqua ex parte offenderit?

DEM. Quid autem dicis, de multis sapientissimis, & vitæ quasi inculpatæ, qui in eodem errore versantur.

GEB. Scripsimus lib. primo cap. 7. summæ nostræ, Hanc artem in diuina potentia Dei, qui eam subtrahit aut largitur, cui vult, seruari, qui est gloriosus & sublimis, & omni iustitia & bonitate repletus. Ad hæc adiecimus quoque in calce huius libri, hanc artem nos eo artificio tradidisse, ut à nullo intelligi possit, nisi cui diuinitus datum sit, aut à nobis, qui eam tradidimus, in hac edoctus.

DEM. Quid opuserat, ea scribere, aut publicare, quæ à nemine intelligerentur?

GEB. In fine quarti libri, aperte ostendi, me hanc artem tradidisse sermone claro & aperto prudentibus, & huius doctrinæ filijs, ut diligentes artifices eam facile comprehendere & intelligere queant. Ignorantes verò admonui, ut eam fugerent, tamquam ipsis noxiam, inimicam & maxime aduersariam, quæ facile ad extremam paupertatem summamque miseriam perducatur. Si tam fideli ac paternæ admonitioni non credunt, vel eam nihili faciunt inique nos accusant, cum omnis error illorum ignorantia, & præsumptioni

mi potius imputandus sit. Ergo si ad inopiam & miseriam isti redacti sunt, nostra culpa factum, minime putato. Nam lib. primo, cap. 5. disertis verbis ostendimus, vili precio (si artis principia cognouerint, & ea, quæ tradidimus, recte intellexerint) ad perfectionem magisterij peruenire posse. Quid hoc aliud est, quàm fideliter commonefacere, vt pecuniam suam custodirent, & non presumptuosi vanè dilapidarent; Vt vero ea, quæ tradidimus, recte intelligant, necesse est, sermonem huius doctrinæ, non ex nuda litera, sed altiori indagatione considerare, & ad medullam sensus allegorici penetrare, mentemque & intentionem nostram, hinc inde dispersam, & data opera improbis obscuratam, & velatam, magna industria colligere, vt tandem ad veram cognitionem principiorum naturæ & artis perueniant.

DE M. Si tua scripta recte intelligo, naturæ principia, huius artis quoque principia sunt. Scribis enim cap. 9. quarti li. te post determinationem principiorum naturalium, etiam de principijs huius artis verba facturum, & particulatim loquendo, de naturalibus metallorum principijs. Cap. 12 lib. primi, dicis principia naturalia in opere naturæ spiritus esse fœtentes, & viuam aquam, quam etiam siccam aquam nominari concedis. Hæc eadem verba repetuntur ultimo cap. lib. inuestigationis magisterij, quo loco concludis, lapidem nostrum esse spiritus fœtentes, & aquam viuam, quam etiam aquam siccam recte dixerimus. Ergo quum principia naturalia metallorum, etiam artis principia sint, neminem puto ambigere, ex recta cognitione principiorum naturalium, etiam artis principia posse inueniri. Quare rogo vt certo ordine mihi naturalia principia, demonstrare velis, vt huius magisterij principia, mihi quoque fiant manifesta.

GEB. Et hoc requirit maximè doctrinæ ordo. Propterea scripsimus in præmio primi libri, eos, qui principia naturalia in seipsis ignorauerint, multum

remotos esse ab arte nostra , cum veram radicem non habeant , super quam intentionem suam fundare possint . Et eodem libro , capit. 3. scripsimus , eum , qui non habuerit ingenium naturale , & animam , ingeniose & subtiliter perscrutantem principia naturalia , & naturæ fundamenta , & artificia , quæ naturam assequi possint , in suæ actionis proprietatibus , non inuenturum huius preciosissimæ artis , & magisterij veram radicem . Diligenter igitur considerandum , principiorum naturalium metallorum , tres esse differentias . Sunt enim quædam remotissima , alia remota , vt media mineralia , & tertia differentia immediatorum .

DEM. Distincte hanc triplicem principiorum differentiam explica , vt omnem naturæ ordinem , procreandis siue generandis metallis exquisitè comprehendam , & naturam artificio aliqua in parte imitari possim .

GE B. Tametsi remotissima metallorum principia , & radices (secundum operationē Hermetis) quatuor elementa creduntur , attamen cum denominatio ex prædominante fiat , minime dubitandum est , terram , aquæ commixtam , verum principium & fundamentum esse omnium mineralium , idem affirmante Aristotele 4. Metheororum , qui tradidit , Metalla , quæ liquecunt , aut funduntur igne , originem habere ex terra & aqua quod 3. Metho. libro quoque confirmat . In hac sententia sequuntur Aristotelem , Auicenna , Albertus , & S. Thomas , in libris mineralium , & Metheororum .

DEM. Admodum desidero intelligere iam & cognoscere , quo pacto terra aquæ commixta , in metallum transmutari aut conuerti possit .

GE B. Sol & omnes stellæ cum fixæ , tum erraticæ lumine à Sole mutuato , terram assidue percalefaciunt , suprâ , infrâ , interius , & exterius , circulari ipsorum motu , radiorum reuerberatione & subtilitate , præpotenteque vi penetrandi . Quum vero omnis res com-

buſta ſiue excocta facile corrumpatur , & tranſmuret-
tur , & corruptio vnius , alterius generatio ſit , neceſſe
eſt , terram aquæ commixtam , & longo tempore ſic
exuſtam , & inde tranſmutatam , tandem conuerſi in
aliam naturam terream . Ita videmus , ligna , &
lapides , fortiter exuſta , in cinerem , et calcem con-
uerſi .

DEM. Terra , ſic exuſta , in quam naturam ter-
ream tranſmutatur ?

GEB. Conuerſitur in terræ ſpeciem , aliquid ſub-
ſtantię ſalis aut aluminis in ſe habens Id enim experien-
tia docemur . Percipimus enim cineres , calcem , ſu-
dorem , vrinam , et maris aquam , Sole excoctam ,
ſalsedinem in ſe continere . Propterea diximus in
principio teſtamenti , ex omni re aduſta poſſe ſic
riſal .

DEM. Quo nomine appellatur vulgo iſtud tuum
ſal , in hac terra , ſic exuſta , occultatum ?

GEB. Vitriolum vulgo dicitur .

DEM. O ho , generantur igitur metalla ex vi-
triolo ?

GEB. Ita ſanè , ex vitriolo et ſulphure omnium
metallorum ſit generatio .

DEM. Quomodo approbas hoc , vt tibi fidem ha-
beam ?

GEB. Certum eſt , omnem rem in id reſolui , ex
quo compoſita eſt . Quare ſi metalla in ipſorum prio-
rem materiam reſoluere noſti , haud dubie reducentur
in vitriolum , quod etiam aquam ſiccā vocari dixi-
mus . Propterea in libro inueſtigationis , capit. de
vitriolo , certò affirmauimus , à diuerſis metallis , di-
uerſas vitrioli ſpecies ſeparari poſſe , nobis maxime
vſui futuras , et in operatione huius artis ſumme
neceſſarias . Illud idem confirmauimus libro 3. ca-
pit. 7.

DEM. Mihi videtur (vt ingenue fateor , quod
ſentio) in tuis verbis haud paruam eſſe contradic-
tionem .

GEB. Quam mihi contradictionem narras?

DEM. Multis locis tradidisti, et scriptis tuis affirmasti sulphur et argentum viuum omnium metallorum vera esse naturalia principia; quod nunc vitriolo tribuis, hoc facit me non parum suspiciosum.

GEB. Argentum viuum et sulphur non esse; metallorum prima principia, sufficienter probauimus, capit. 12. lib. 1. Eum locum si recte intelligis, cognoscas, me manifeste tradidisse, hæc in sua natura minime vera principia metallorum, sed aliud quiddam, quod sequitur ex alteratione substantiæ eorum in radice naturali, ad substantiam terream.

DEMOG. Obscurus est hic sermo non intelligo.

GEB. Meministi haud dubie, me dixisse iam terram aquæ commixtam, radicem esse & fundamentum omnium metallorum?

DEM. Memini.

GEB. Hæc autem eorum alteratio, in substantiam terream, minime fit in ipsa essentia, aut substantia sulphuris, aut argenti viui communis: sed in ipsorum radice, scilicet, in terra, aquæ commixta, per calorem mineralem et cœlestem decocta et transmutata, vt satis aperte ostendimus.

DEM. Nunc, si libet, etiam de medijs mineralibus, et principijs remotis pauca refer.

GEBER. Medium minerale, ex quo omnia metalla et argentum viuum, et Marchasita et Antimonium generantur, est illud ipsum vitriolum, quod in terra, aquæ commixta, siue decocta, et exusta, occultatum esse diximus. Et cum metalla reduci debeat in ipsorum materiam primam, hoc est, Quanto propius ad naturam metallicam accedere possunt, ad naturam vitrioli, et sulphuris reducenda sunt.

DEM. Quare ex isto vitriolo metalla magis generantur, quàm ex alio sulphure aut alumine.

GEB.

G E B. Quia magis sulphureum est, et ad metalli naturam propius accedit. Ex cœlesti influxu, ipsius virtus quoque habilior et promptior est, ut conuertatur in metallum, consentiente et promouente loco minerali, sulphure, et calore sufficiente.

DEMOR. Quem mihi locum mineralem nar-
ras.

G E B. Saxum in quo virtus mineralis indurandi, et fixandi continetur.

DEM. Quæ est hæc virtus mineralis.

G E B. Virtus hæc cœlestis est, potestatem habens procreandi metalla, occultata in certo sulphure loto, et sicut argentum lucido.

DEM. Nullum sulphur, quod lotum et lucidum sit ego noui.

G E B. Animaduertistine aliquando arenæ, et saxa, quæ ex terra eruntur, quasdam lucentes squamulas intermixtas esse, argento similes?

DEM. Animaduerti sæpius, sed credebam, substantiam esse argenti.

G E B. Erras. Sulphur est natura lotum, decoctumque, & pro parte fixum, habens in se naturam, splendorem, & fusionem metallicam, sine hoc metalla generari nullo modo queunt. Vbicunque vero in copia abundauerit, ibi generantur metalla, idem testantur Alberto de Methéo.

DEMONG. Nascitur igitur vitriolum, inter saxa?

G E B. Minime, sed in terra.

DEM. Quomodo intrabit igitur saxa, ut ibidem inueniat dictum sulphur lotum?

G E B. Montes metalliferi, in profundo non sunt petrosi, quemadmodum in superficie. Quare metallici cum fodiendo terram, & alumen inueniunt, scilicet vitriolum, non descendunt altius, sed eas mineras, siue metalli venas relinquunt. Sciunt enim, ibi metalla deficere. Idem asserit Plinius lib. 31. Accidit tamen, ut aliquando haud longe ab eiusmodi ve-

nis siue mineris deficientibus , aliæ . quæ metallum habeant , reperiantur . Cum vero ex naturæ operationibus (quemadmodum lib. 2. capit. 15. aperte monstrauimus sufficienter probare possimus , solummodo eas res , quæ naturam salis & aluminis habent . & similia , solubiles esse , manifestum erit , etiam nostrum hoc vitriolum , per caloris subterranei virtutem solui posse , quod solutum duplicem fumum exhalat (vt lib. 1. cap. 12. dixi) Quia calor commixtibilis est , & fortissime vnitur , ligat & compingit in simul subtile terreum , & humidum aqueum inuicem digesta . Calor vero cœlestis , pro sua natura humidum aqueum subtile attrahendo , subtili terrei etiam aliquid abducit . Quod Aristoteles lib. 5. Meteororum his verbis affirmavit , cum dicit : quod vapor humidus includens , & vapor siccus inclusus , simul sursum eleuantur . Id enim accidit , vt Galenus , & Auicenna affirmant , per calorem eleuantem vnum , atque alterum vaporem . Quia semper commixtibilis est , & motum causar vnius essentia in essentiam alterius . Isti duo fumi siue vapores à Philosophis sulphur , & argentum viuum nuncupantur . Cum vapor terreus , subtilis , vinctuosus , & aliquantulum digestus , sit materia essentialis sulphuris , quamuis nos eum Arsenici nomine appellauerimus . Humidum vero aqueum , viscosum , & terreo subtili commixtum , materia proxima sit argenti viui , hoc affirmante Alberto lib. 3. de mineralibus , cap. 4.

DE M. Confluunt igitur in metallorum generatione duæ sulphuris species scilicet , sulphur ex vitriolo resolutum , & quod illud , quod sulphur lotum dicis , inuentum in faxis & loco minerali .

GE B. Cap. 12. lib. 1. ad calcem diximus , naturalia metallorum principia tria esse , sulphur , arsenicum & argentum viuum . De his duabus sulphuris speciebus locutus est Auicenna , in lib. de mineralibus atramenti nomine , dicens , Attraementa composita esse ex sale , sulphure , & petra . &c. Quemadmodum

vero

vero vitriolo communi pannum tingitur , ita similitudine quadam hæ duæ sulphuris species , lumen & tinctura sunt metallorum . Quare nihil erraueris , modo vitriola , siue atramenta nuncupaueris . Hæ causa est , quod suprâ diximus , ex metallis imperfectis , diuersas vitrioli species extrahi posse , nobis quidem cum vtilis , tum necessarias . Sulphur quod in petra generatur , ex sulphure & petra compositum est , sed istud , quod ex vitriolo resoluitur , compositum est ex sale , & sulphure , & in isto latet virtus mineralis , quorundam corporum liquabilium , quæ ex eiusmodi sulphure generantur . Sulphur autem in petra generatum non soluitur , quia naturam salis non habet . Sed salsedo cum ipso sulphure soluitur simul , quæ inclusa est in profundo ipsius salis , & postea per decoctionem coagulatur . Hæ vero sulphuris metallici species , iam receperunt virtutem mineralem , generandi metalla , in quibusdam corporibus metallicis , specialiter vero in vno , in quo comprehendunt virtutem ferream , & virtutem æream , quamuis interdum etiam auri & argenti naturam acquirant , & aliquando aurum aut argentum dicuntur .

Quod vero in petra natum est , in suo metallo reperit virtutem ferream , & ante lotionem rubrum est , siue croceum , ferri proprietatem habens , & ferrum dicitur . Illud vero in vitriolo aut sale potius inclusum , ante præparationem viride est , vt vitriolum commune . Et in metallo acquisiuit virtutem æream , & æris proprietatem , quare æs appellatur , & Venus , & viride æris . Hæ duæ sulphuris species , artificio ex metallis extrahi possunt . Cum vero istud sulphur , ferrum dictum , in præparatione vt argentum dealbetur , & omni vinctuositate adustiuâ priuetur , propterea Auicenna hoc aprissimum putauit , quod couertatur in suum argentum viuum . Cum vero viride sulphur per præparationem purum , & clarum reddatur cum mbedine , & in ipso sit virtus ignea non adu-

rens, hoc putauit aptissimum Chymistis faciendo auro & aurum appellatur.

DE MOR G. Audire gestio quonam pacto duplex hic vapor & lapides, et petras penetrare possit.

G E B. Hæ duæ vaporosæ exhalationes, calore cœlesti attractæ, cum locum terrestrem, siue apertum inuenerint, vnde exhalant, solum attrahuntur in aerem, et ibi conuertuntur in cometas aut stellas cadentes, et circulos apparentes circa Solem et Lunam, aut in arcum cœlestem, aut in ventos, tonitrua, fulghura, nubes, nebulas, grandinem, niues, pruina, rubiginem, et huiusmodi in aere apparentia; vt Aristoteles in Metheo. tradidit, et omnes ceteri Philosophi contestati sunt. Si autem locus fuerit angustus, et constrictus adeo, vt neque calori naturali aut duplici fumo vllus pateat exitus, tunc hæ duæ vaporosæ exhalationes, siue duplex fumus incrassare, et multiplicari incipient, inque loco minerali disperguntur, per rimulas vbique exitum quærentes, vt Albertus tradidit in libro Mineralium. Isti vapores, sic inclusi, in locis petrosis media mineralia dicuntur, siue materia remota metallorum; vt Sanctus Thomas tradidit in fine 3. lib. Meteororum.

DE MOR. Restat nunc, vt etiam de immediatis principijs, tuam sententiam mihi aperias, quomodo hi duo vapores, in petram penetrantes, in metallum conuertantur?

G E B. Cum isti vapores, saxum penetrando, sulphur lotum non inuenerint. maculatur saxum diuersis coloribus, et nullum ibi generatur metallum. Si autem hic fumus, siue vapor in aliquam partem saxi ceciderit, altiusque non poterit descendere in locum alium, firmatur ibi, et facit puteum aquæ, qui numquam exiccabitur. Si vero hic vapor, siue fumus cadat in terram rubram, conuertitur ibi in argentum viuum commune. Sic autem saxa

pene-

penetrando, si sulphur lotum inueniat, quasi fixum, ipsum dissoluit, & hoc illi permiscetur. Propterea dixi lib. I. cap. 12. aquam, quæ per terræ meatus fluit, inuenire substantiam dissolubilem substantiæ terræ, scilicet sulphur lotum, quod terræ pinguendo est, ipsumque dissoluit, & se vniformiter illi coniungit, vt ex ambobus fiat vna substantia naturalis, hæc commixta per successiuam decoctionem in minera inspissatur & induratur, & fit metallum. Si autem contingat interdum, me aliorum opiniones repræhendere, repræhendo eas simplici litera. Sæpe enim id præposuimus, quod postponi debebat.

DEM. Si omnia metalla ex sulphure & vitriolo generantur, per longam decoctionem transmutata in aliam substantiam sulphuris & argenti viui, vnde ergo tam diuersa eorum varietas?

GEB. Ex diuersitate loci mineralis, & accidentium, quæ primæ materiæ minerali superueniunt, & adhuc ex diuersitate sulphuris loti & calore diuerso, qui varijs nodis digerit materiam metallicam.

DEM. Possuntne accidentia hæc superuenientia remoueri?

GEB. Omnia accidentia primæ materiæ metallicæ superuenientia, artificio separari possunt, vt manifestè ostendi in præmio libri inuestigationis, cap. de præparatione aceti acerrimi, & in fine prædicti libri. Dico præterea, etiam partes indigestas posse digeri.

DEM. Hæc quantum ad declarationem principiorum naturalium, mihi sufficiunt. Nunc de principijs artis agendum, quomodo naturæ principia, etiam artis principia sint, & quo pacto ars naturam imitari possit.

GEB. Lib. I. cap. 5. dixi, oportere artificem cognoscere principia huius artis, & radices principales, quæ ex substantia operis pars sunt. Qui enim principia non nouit, finem non assequetur. Ergo scias, eas transmutationes & generationes, quas natura facit median-

te se-

te semine aliquo, hanc eandem & arificio, interveniente aliquo semine fieri posse. Quod S. Thomas quoque affirmat in 3. lib. Metheo. dicendo Alchemistas per iam dicta naturalia principia, hoc est, per sulphur & argentum viuum, veram metallorum generationem posse facere. Cum igitur natura habeat suum proprium naturale semen prædictum, in metallorum generatione naturæ sit aptè & propè accedentis, vt in metalli naturam conuertatur, necesse erit ad præparationem elixir, quod metallum est (cætera omnia in perfectione superans) hoc fieri mediante aliquo semine naturali proprio, sine quo solus Deus, naturæ creator, aliquid generare potest, vt ex lapide panem, ex costa viri mulierem.

DEM. Omnium Philosophorum opinio est, quatuor elementa omnium rerum mixtarum esse principia. Ad hanc opinionem tu quoque accedis lib. 1. capite 6. dicendo diuersam præparationem metallorum, causam esse diuersitatis specierum. Ergo in omni re elementa & artis & naturæ principia sunt, & ex omni re accipi possunt.

GEB. Si me rectè capis, dico elementa lapidis Philosophorum, non esse remotissima elementa, nec eadem cum elementis cæterarum rerum. Sunt enim hæc elementa lapidis Philosophorum, alterata & transmutata à sua prima natura, & naturam & proprietatem acceperunt propinquam, vt iam in metallum transmutari possint, quod cæterarum rerum elementis minime continentur.

DEM. Accipiam igitur vitriolum commune, quod naturale semen est metallorum, & per distillationem extraham duplicem illum fumum, quem temperato igne conuertam in substantiam sulphuris & argenti viui, & hoc pacto imitabor naturam.

GEB. Vitriolum hoc, principium est, ab arte remotum. Scripsi autem lib. 1. cap. 8. nos non posse naturam imitari in suis principijs, & lib. 3. cap. 2. in fine ostendi, naturam in sulphure, arsenico & Mercurio

rio minimè imitabilem, hoc est, nos ea minimè facere, aut etiam assimilare, quæ per naturam generantur, neque eo modo ad perfectionem perducere posse. Cum enim hi fumus subtilissimi sint à natura, calore temperato inducuntur ad perfectionem in mille annis. Nos autem vehementi calore cupientes tempus adeò longum abbreviare, omnia resoluuntur in fumum.

DEM. Dubium me reddis, & planè incertum.

GE B. Quamobrem?

DEM. Prius admonuisti, ut ad compositionem elixir acciperemur semen naturæ. Nunc vero negas, vitriolum accipiendum esse, cum tamen naturæ semen sit. Quare si fortè aliud semen aut vitriolum fuerit propinquius arti, per quod artificio naturam imitari possimus in compositione elixir, id nobis ostende.

GE B. Sine dubio aliud est.

DEM. Vbi inueniam hoc?

GE B. Vbi à natura positum est.

DEM. Hoc sciebam. Sed quò collocauit ipsum natura? inueniam forte in re vegetabili?

GE B. Cap. 11, lib. primi, dixi, inter diuersas opiniones eorum, qui artem esse supponunt, quosdam affirmasse, in omnibus rebus vegetabilibus hanc artem inueniri & possibilem esse, ipsis vero nequaquam. Quare citius labore deficient, quàm ut possibile sit, opus perficere.

DEM. Ergo inuenietur in re animata?

GE B. Arnoldus in lib. perfecti magisterij, de rebus vegetabilibus & animatis disserens, inquit: *Itæ res cum sint totaliter & omnino remotæ à natura metallicorum, impossibile est, ex his posse generari metalla.* Philosophi autem hanc artem in re aliqua vegetabili & animata, aut eorum, quæ ab his sumuntur, proponentes, locuti sunt per rerum similitudines. Cum enim hæc naturæ principia non sunt, nequaquam artis erunt principia. Hic error plures decept. Elixir enim cum sit naturæ metallicæ, sine dubio ex metalli semine procreatur. Præterea cum maxime requiratur, ut metal-

lis

lis adunetur, necesse est, vt metallis in substantia simile sit, cum tantummodo res sibi similes, firmiter adunentur, & fortiter coniungantur.

DEM. Accipiam igitur sulphur & argentum viuum a natura generata?

GEB. Suprà monui, hæc non esse principia naturæ: nec artis principia erunt. Et quod maius est, artificium hæc non poterit vlllo modo fixa reddere, vt in vnam substantiam auri vel argenti adunentur, cum ad hoc requiratur maximè certa & infallibilis mensura, & debita inspissantis proportio, calorisque exquisita æquatio, quæ omnia nobis ignota sunt, vt primo lib. cap. 8. manifestè ostendimus.

DEM. Accipiam igitur sulphur solum, cum lib. i. cap. 13. aperte dicas, eum qui nouerit in præparatione commiscere & amicare hoc corporibus, hunc maximum naturæ secretum tenere, ipsumque iam viam ingressum aliquam perfectionis, cum multæ sint viæ, quæ tamen omnes ad eandem intentionem deducant. Eodem loco Deum testaris, hoc illuminari omnia: corpus, & lumen, & tincturam esse. Præterea eodem lib. de radicibus, de ista aqua rubea verba faciens exclamas, hanc lucernas accendere & illuminare domos (hoc est corpora metallica) & maximas opes dare.

GEB. Quamuis nostrum sulphur, principale semen sit, & principium metallorum, & elixir, nihilominus quemadmodum pater mediante suo semine, non generat liberos in seipso, sed in altero, scilicet in sanguine menstruo: Sic etiam nostrum sulphur non generat neque metallum neque elixir in seipso, sed in suo argento viuo, seu in alio metallo. Notabis igitur, elixir duobus modis fieri posse, scilicet, distillatione; solutione & coagulatione materiæ, & absque distillatione, solutione & coagulatione, idem affirmante S. Thoma in fine 3. lib. Metheo. Quantum vero ad secundum modum pertinere videtur, dico cum artificem, qui sulphur ita præparare nouerit, vt possit penetrare corpora, & illis coniungi, tenere iam maximum naturæ secretum,

cretum, & viam perfectionis ingressum. Præterea in quodam cap. accurtatorio dixi, hoc opus abbreviatum perfici 20. diebus, & in hoc opere duos lapides fore necessarios (hoc est duo metalla, vnum ex quo extrahatur sulphur, quasi fixum & alterum, cui per fusionem commisceatur dictum sulphur præparatum. Dicendo autem hoc opus perfolui viginti dierum spatio, intelligendum post præparationem sulphuris, quæ ad tres menses protrahitur, opus incipiendum esse. Præterea in iam dicto capite accurtatorio, omnem efficaciam huius operis in purgatione lapidis à sua vinctuositate & spurcie collocauimus. Signum vero quomodo deprehendas sulphur, iam ferè præparatum, loco iam citato admonuimus, dicendo: Cum videris oleum ferri supra aquam, tanto candore splendescens, vt oculos perstringat, tunc ipsum congregabis. Hoc enim quod ita collectum fuerit, omne opus facit, & per se coagulabitur. Memini huius sulphuris in libro testamenti sub Martis nomine, dicendo: si hunc noueris perducere ad albedinem & mollitiem argenti, firmabitur & figetur in omni iudicio sine examine, & cum leuiter & sine adiutorio alicuius rei Mars funditur, habes quæ desideraturus.

De isto Marte verba faciens libro primo, capitulo ultimo, dixi: Cum funditur sine medicina, quæ eius naturam mutare possit (hoc est cum per se funditur sine argento viuo) Soli & Lune coniungitur, neque facile aut citra industriam ab his separatur. Si tamen per vehementiam ignis separetur, fortè sit hoc, quod vltima fixatione non sit adhuc fixus. Si vero ipsi coniungatur, viginti dierum spatio, redditur fixus cum ipsis, & inde nullo artificio separari poterit, nisi naturæ fixationis mutata, imperfectam autem fixationem per calcinationem & præparationem acquisiuit. Natura vero ipsius fixationis mutatur per solutionem, in aqua Mercuriali, quum elixir nouem mensibus compleatur. Cum vero non alteratus ipsis coniungitur (hoc est, cum in principio Soli aut Lunæ coniungitur) neque decoctum, trans-

transmutatumve in natura sua, neque colorem mutat, neque tingit metallum sibi coniunctum, sed in quantitate auget. Præterealib. 3. cap. 1. dixi, causam perfectionis corporum siue argenti viui, substantiam esse sulphuris & arsenici, quia propter terrestritatem, & bonam substantiam non impediuntur ab ingressu in corpora, quæ perfecta sint fusione bona, & per ipsorum subtilitatem non remouetur impressio faciliè per fugam. Igitur ipsorum substantia mediocris, causa non est perfectionis corporum, siue argenti viui, nisi reddatur magis fixa. Nam quantumuis impressio in ipsa corpora, non faciliè remoueat, tamen nisi vltima fixatione figatur, perpetuo non permanebit firmiter stabilita. De isto sulphure, & arsenico locutus sum sub nomine Martis & Veneris, capitulo octauo tertij lib. dicens, fixationem ipsorum substantiam proximam esse firmæ fixationi, tamen non firmam neque perpetuam esse. De huius sulphuris præparatione, alio loco agemus copiosius.

DEM. Si rectè memipi, reprobasti eorum operationem, lib. 1. cap. 10. qui spiritus in corporibus figebant.

GEB. Dixi, hoc tentatum à quibusdam, sine præparatione spirituum, & tandem desperasse in opere. Idem monui in principio cap. supradicti.

DEM. Intellico, me non satis capacem, vt hæc comprehendam. Quare dimittam sulphur, & accipiam argentum viuum, tamquam substantiam omnium metallorum, ex quo omnia metalla, mediante virtute sulphuris procreantur. Cum enim in seipso suum sulphur habeat, cum quo coaguletur, sufficit ad compositionem elixir, dicente Hermete, omnia in Mercurio inueniri, quæ à sapientibus requirantur, videlicet, corpus, anima, spiritus & tinctura. Idem affirmauimus in lib. 4. cap. 10. dicendo, medicinam, argentum viuum coagulans, in ipso Mercurio esse. Sufficit ergo solus Mercurius ad compositionem elixir, vt diximus: Cum nulla res in natura adeo Mercurio conueniat, vt illa,

illa, quæ in ipso Mercurio continetur. Scribis etiam lib. 2. cap. 16. argentum viuum suas partes sulphuris habere in se, naturâ sibi coniunctas & vnitas. Præterea appellas eum optimum & perfectum artificem, qui ex solo argento viuo nouerit facere elixir, cum in hoc natura ab arte superetur.

GEB. Lib. 1. cap. 16. scripsimus, Mercurium à quibusdam igne temperato coniunctum. Cum vero putarent, ipsum iam coagulatum, inuenerunt eum crudum & currentem vt prius, hac ratione stupefacti, dixerunt esse vanam, & minimè veram.

DEM. Cupio audire causam erroris.

GEB. Cum argentum viuum, duplex ille fumus sit, siue vapor exhalans, quem natura neque coagulare, neque fixum reddere potuit, cum non haberet sulphur illud lotum non adurens, quod ipsius Mercurij propria medicina coagulatio est & fixio, multo minus artificio reddetur fixus per se, absque illo, vel simili sulphure & medicina: Eadem est sententia Alberti lib. 4. Meth. tract. 3. cap. 2. qui argentum viuum in operibus Alchemiæ desiccari dicit per multam adustionem & commixtionem cum sulphure, & acquirere colorem, quod in operatione elixir intelligendum.

DEM. Quid de illis sentiendum, qui Mercurium certis herbis nouerunt reddere fixum?

GEB. Istis responsum volo, quod lib. 2. cap. 17. dixi: scilicet, medicinam, quæ Mercurium coagulare possit, & in profundo ipsi commisceri, sumendam esse ex rebus ipsi conuenientibus. Hæc sunt omnia corpora, scilicet, sulphur & arsenicum. Hæc enim corpora, & spiritus Philosophorum dicuntur. Et paulò inferius dixi, ex quacumque re ipsius medicina sumatur, eam debere subtilissimæ substantiæ esse, & purissimæ, quæ Mercurio faciliè adhæreseat, facili liquefactionis, et fixa in pugna ignis. Hoc enim coagulabit ipsum, vt conuertat in naturam solarem vel lunarem. Comprehendis igitur ex supradictis rationibus, nostrum argentum viuum, non esse argentum viuum, sed sal in simili-

litudine veræ calcis communis, quia argentum viuum, siue Mercurius metallorum, per calcinationem, & reductionem conuertitur in sal, vt manifestè apparet per totum librum testamenti. Hoc vero sal commune, proprietates nostri Mercurij habet, quas multis in locis tribuimus communi Mercurio, siue argento viuo communi, scilicet, vt habeat multum viscositatis, siccitatis plurimum, & terrestritatem foetentem, vt sit aqua sicca, & alia plura, quæ suo loco longius prosequemur.

De isto nostro Mercurio locutus sum lib. 2. cap. 16. dicens, ipsum habere suas partes sulphuris, sibi naturaliter commixtas plus vel minus, quæ artificio ab ipso remoueri possint. Præterea dixi lib. 3. cap. 7. in corporibus metallicis duas esse sulphureitates, quarum vna in profunditate Mercurio est inclusa, à principio suæ commixtionis, altera vero accidentalis est, siue superueniens. Habet autem bonam quantitatem superuenientis siue accidentalis sulphureitatis, & hæc quasi fixa est, & diligenti labore haud facilè tamen ab ipso remoueri potest. Eius vero, quæ in ipsius profunditate inclusa est, paruam habet quantitatem, & hoc remoueri non potest, nisi prius per distillationem corrupta prima substantia argenti viui. Istis duabus sulphureitatibus, coagulatur, & fixus redditur Mercurius, iam præparatus. Propterea dicimus, Elixir ex solo Mercurio fieri posse, hoc est, suis sulphuribus commixtum. Hæc autem intelliguntur quoque de multiplicatione elixir, quæ solo Mercurio fit.

DE M. Si elixir ex solo Mercurio fieri potest, propterea quod suum sulphur in se habeat, ergo eadem ratione ex solo arsenico, quod ex sulphure & Mercurio compositum est, ipsum parabo, Alberto dicente lib. 4. mineralium, cap. 1. Nos obseruare debere, certum calidum, siccum, frigidum, humido in eadem complexione coniunctum esse, quæ Hermophrodita dicitur, vt videre licet in plantis, quæ in omni parte imprægnatæ sunt. Loquitur autem de nostro sulphure, quod naturam Hermophroditæ habet, & ex duobus nominibus compositum est,

est Mercurij filium significans cum Venere. Est enim hoc sulphur arsenicum dictum, ex Mercurio & sulphure Veneris & æris nomine appellato compositum. Poterit ergo ex seipso generare elixir.

GE B. Generatim loquendo de Hermaphroditis, dico: nec ipsos per se generare posse absque semine, aut materia extrinseca. Sunt etiam, qui dicunt: Deum, in principio Adam & masculum, & foeminam creasse. Cum vero in seipso non posset generare, ab eo foeminam separatam, postea vero per coniunctionem generasse. Plato simile quidpiam fabulatur de Androgone, qui dependebat à Luna, partem habens Solis & terræ, hoc est, dependebat à nostro sale, Saturnus dicto, & à Luna, quæ ante distillationem participabat cum Sole & terra. Simile euenit nostro arsenico; Hoc enim quantumcunque participet de natura sulphuris & Mercurij, nihilominus cum subtilia & tenera sint et valdè debilia, non sufficiunt generationi metallorum, aut elixir sine adiutorio alterius sulphuris et Mercurij, ab hoc diuersi et separati. Propterea scripsi lib. 7. cap. 14. Arsenicum, materiam esse subtilem, cum oleum sit, de quo locutus sum lib. 2. cap. 12. et corpus debile sit, cuius mentionem feci cap. 11. prædicti libri. In secunda causa, siue ratione descensionis sulphuri simile est, cum sit subtilissima et maximè fixa pars sulphuris. In hoc tamen à sulphure differt, maximèque diuersum est, quod arsenicum sit facilis tinctura cum albedinis, tum rubedinis. Et volebam in eo loco ostendere, ipsum ex sulphure et Mercurio compositum esse. Quamuis enim hæc tingendi facultas facilis sit, inuicilis tamen est, et parum firma. Itidem locuti sumus de arsenico, sub nomine Veneris, cap. 2. libri primi, hoc appellando, medium inter Solem et Lunam, intelligo inter sulphur et Mercurium, quia de vno et altero partecipat. Raymundus in libro ait, cuius titulus est Apertorij, de arsenico verba faciens, dixit, animam participare cum natura, corpore et spiritu, hoc est, sulphure et argento viuo, per quam participationem, potestatem acquisiuit, hæc colligandi inuicem. Sulphur

Q

autem

autem in rubedinem faciliè tingit ; in albedinem vero difficulter . De hoc sulphure sub Martis nomine itidem locuti sumus libro primo capitulo decimo ipsum appellantes , tincturam facilem rubedinis , albedinis vero bonæ difficilem : vt apertè ostenderemus , tincturam rubeam , quæ in sulphure faciliè apparet , in putrefactione vtilem non esse , sed noxiam potius . Quòd vero sub rubedine albedo lateat , vt in lib. testamenti monuimus , ad quam albedinem per longam sublimationem et lotionem perueniatur , propterea tincturam difficilem appellauimus . Morienus dicit , nostram Latonam , quantumcunque rubra sit , inutilem esse , nisi rubedinem albedo consequatur : hoc est , nisi rubedo in albedinem conuertatur . Scripsimus et nos supradicto capitulo de arsenico , duo arsenici genera esse et sulphuris , scilicet , citrinum et rubrum . Cum igitur arsenicum ignis expressione distillatur cum aqua mercuriali , rubrū est . Aqua veto alba , huic ambo simul iuncta colorem efficiunt citrinum . Hæc omnia confirmat senior Philosophus , cum dicit , Philosophos veteres animam et spiritum , qui ex hac commixtione exurgit , arsenicum rubrum , et citrinum appellasse , per rubrum intelligentes , animam tingentem . Similiter vocabant hanc aquam , hoc est , sulphur rubeum , et spiritum arsenicum citrinum . Quia spiritus animam dealbat , et eam suo colore inficit . Et vocabant hanc animam , æs , et hoc est fumus grauis . Et nos diximus lib. 1. cap. 21. Venerem tingi colore citrino à tutia , hoc est , fumo illo albo . Similiter et sulphur rubrum et citrinum est . Rubrum autem post putrefactionem matetiz . Cum autem sub Mercurio albo coniungitur , citrinum efficitur . Est enim citrinus color , determinata proportio rubei et albi . Propterea tutia , quæ fumus albus est , nostri Mercurij albi , colore citrino ipsum corpus rubrum inficit , videlicet , nostrum æs , vt lib. 3. cap. 3. satis apertè ostendimus , et cap. 4. eiusdem libri dixi , illud , quod à corporibus metallicis sublimatur ignitione forti , vt quod ex ipsis subtilissimum fuerit ascendat , hoc est , fumus albus cum sulphure , aurum

vocato, et arsenicum ipsum esse coloris citrinissimi, et cū arsenicum fixum redditur simul cum sulphure (hoc est lento igne in vltima decoctione) Sublimatio vero amborum melior est ex calce istius metalli, quod indicabimus. Quamuis vero et sulphur et arsenicum, medicina sit perfectiua nostri Mercurii, nihilominus sine ipso elixir fieri non potest, hoc est, sine commixtione cum corporibus. Cum vero sulphur post lotionem, squamosum, et in corpus reductum, tandem et fragile fuerit, præparatum est.

DEM. Sulphur arsenicum & Mercurius cum fixa redduntur, non funduntur, neq; corpora penetrare possunt, quia iam terrea facta sunt. Si vero non reddantur fixa, spiritus ipsi ab igne fuggiunt, ergo ex his elixir fieri non potest.

GEB. Hæc est vna ex rationibus quorundam, qui in huius artis praxi parum exercitati sunt. Horum memini, lib. 1. cap. 10. increpando eos cum huius rei partiam habeant notitiam, etiam operationem hanc minimè absolueri posse, sed tuis rationibus fortiter insistentes, in vitium cadere malæ consequentiæ, propter insufficienciam.

DEM. Logicum illum sermonem non assequor.

GEB. Vitium consequentiæ committitur, cum à superiori ad inferius arguimus affirmatiuè, non enim rectè concluderis, fixum esse, ergo terreum, nam hic arguendi modus, vitiosus est propter insufficienciam. Possumus enim spiritus reddere fixos, vt nequaquam in naturam terream conuertantur, & fundantur, & in corpora penetrare possint. Et quantum ad sulphur pertinet, manifestum est, ex libri primi capite 10. & 13. itidem ex lib. 2. cap. 12. & 18. & lib. 3. cap. 1. & 6. de Mercurio differendo, lib. 3. cap. 6. dixi etiam, hunc posse fixum fieri, vt tamen in terrestreitate minimè conuertatur, cum etiam per eiusmodi transmutationem, in terrestreitate figi possit, cum per festinam & breuem fixationem, quæ per præcipitationem fit, siue distillationem figatur, & in terram transmutetur, in fecibus adustis, remanentibus in fundo vasis siue bociæ. Et hæc est transmuta-

ſto feſtina, primæ formæ mercurialis, quæ in ſex horarum ſpatio perficitur. Terreſtreitate vero remota, per lotionem coniungit ſe, & vnitur cæteris ſpiritibus præparatis. Poſitus vero in ſuo vaſe, ad ignem lentum, vapores ab eo ſæpius ſucceſſiue, ſiue ſenſim oſtenduntur. Hac vero longa, & tarda confirmatione & fixatione, fuſionem metallicam non perdit, neque in terram conuertitur. Lib. 2. cap. 6. diximus, hunc Mercurium duas poſſidere humiditates, vnam, quæ ab eo remoueri poſſit ignis violentia, hoc eſt, per diſtillationem, per ignis expreſſionem, & hoc, quod in fundo vaſis remanebit, non funditur, fixum enim iam & terreum eſt. Terreſtreitate vero per lotionem remota, altera humiditas, in ipſo remanens, ſuo igne remouetur, ſcilicet, igne lento, qualis conuenit vltimæ fixationi ſpirituum. Quantum vero ad præparationem & fixationem aliarum rerum, naturæ terreæ pertinet, ſiguntur corpora metallica, per calcinationem, vt manifeſtè oſtendimus libro primo capitulo decimo octauo dicendo, per calcinationem corpora imperfecta ſigi, citra commixtionem alicuius rei, qualiſcumque ſit in calcem redacta, ſolo ſuo ſulphure proprio aduſtuo, ſiue exurente. Igne enim aduritur, & calcinatur omne, quod in ſe ſulphureitatem aduſtiuam habuerit, vt libro 2. cap. 13. & lib. 3. cap. 6. ſatis apertè oſtendimus. Cum igitur tuum metallum, tantum temporis in igne perdurauit, vt in ſuum corpus, quemadmodum prius fuerat, reduci non poſſit, neque diminuitur, aut colorem mutat in colorem, ſcias iam fixum eſſe, hoc eſt, conuerſum in certam naturam terream, quæ facile ignem perferet, non fuſionis metallicæ, ſed vitrificatoriæ ſolum. Et tunc omnes ſpiritus, in ea calce exiſtentes, fixi ſunt; & niſi ſeparati & volubiles facti, & poſtea fixi, præparari non poſſunt. Propterea considera- bis, quomodo ſigantur per conuerſionem in naturam terream, & inde manifeſtum erit, quomodo præparari poſſint. Cum vero hac fixatione, non omnes in ſimul red- dantur fixi, nec eodem modo, propterea nobis diſtinctè ſe his diſſerendum eris. De Mercurio autem hætenus ſatis:

fatis: iam de arsenico & sulphure verba faciemus. Prius diximus, per calcinationem, Mercurium metallorum, conuerti in sal. Cum vero hoc sal multum terreſtreitatis habeat, inde certam fixationem acquiſiuit. Idem de arsenico dicimus, quòd sulphur ſubtiliſſimum eſt, naturaliter in ea terra profundiffimè incluſum. Propterea in certa fixatione adeò firmiter compinguntur, vt ab ea terra ſeparari non poſſit, niſi per diſtillationem, cum forti expreſſione ignis. Dixi igitur lib. 2. cap. 7. cum fieret mentio huius Mercurij, in ſal conuerſi, Cum videris eum albiſſimum, & à ſulphureitate, & rubedine quaſi extrinſeca ſeparatum: reiterabis ſublimationem, ſine fecibus, hoc eſt diſtillabis ipſam, citra adiectionem fecis, cum in ſeipſo ſufficientes feces, & potius ſuperfluas habeat. Id enim facilè intelligitur, ex difficultate diſtillationis, quemadmodum lib. 2. cap. 9. monui. Nam ipſius pars fixa, niſi corrupta & diſtillata fuerit, videlicet ſupradictum arsenicum firmiter adhærebit fecibus, hoc eſt, terreſtreitati, adeo vt aliter ſeparari non poſſit. Fecimus autem ſæpius huius terreſtreitatis mentionem, in pluribus locis ipſam appellantes ſal, vt facilè ex noſtris ſcriptis colliges.

DE M. Oſtende mihi iam, quo modo ſulphur red-
datur fixum.

G E B. Sulphur, fixum non redditur, niſi in calcem redigatur prius; commixto autem ſale, facilius calcinatur, & fit perfectum, vt cap. 13. lib. 1. oſtendi. Et Albertus libro tertio de mineralibus, capitulo ſecundo confirmat. Inquit enim, nos videre in operibus Alchemiæ, in quibus naturam maximè imitatur artificio, inter cæteras artes omnes; cum alio modo elixir citrinum fieri non poſſit, niſi ex ſulphure. Ipſum vero ſulphur, adeo vinctuoſitatis & virtutis adurentis particeps ſit, vt omnia metalla denigret & adurat, quibus ſuperiniſciatur: tandem inuentum modum lotionis cum aquis acutis, & vt decoquatur tamdiu, donec omnis vinctuoſitas aduſtibilis, ipſum relinquat & tantummodo ſubtile vinctuoſum permaneat, quod ignem perferre poſſit. Fiunt autem acutæ, lotionem cum ſuo ſale, & aceto di-

stillato. Hæc enim lauant, & mundificant nostrum sulphur, & remouentur deinde ab eo. Propterea dixi in præmio libri 2. eas res, quæ corpora absq; cohærentia mundificant, naturam habere salis, aluminis, nitri, & borracis, quibus designare volebam, ipsum sal, quemadmodum etiam per corpora ipsum sulphur, siue plures sulphuris species intelligendas volui. Diximus ad hæc lib. 3. cap. 13. Cum omnia salia, alumina, & vitrum (hoc est, supradictum arsenicum) funduntur siue soluuntur longè aliter, quàm ipsa corpora (scilicet sulphuris species) ab ipsis separantur, cum tantummodo corpus, hoc est, sulphur purificatum, separatum fuerit.

D E M. Vt mihi videtur, loco supradicto præparationem Iouis & Saturni docuisti.

G E B. Tuam simplicitatem agnosco: cui quis facile imponeret: nam parum animaduertisti, me dixisse iam, Iouem & Saturnum, vnum corpus esse, hoc est, vnum sal calcinatum, in similitudinem calcis veræ, supra quod non opus est, proijcere aquam salis, aut aluminis, neque vitrum nostrum, hoc est, arsenicum, cum omnes ibi res naturaliter sint vnitæ. Præterea dixi, in præmio libri inuestigationis, eas res, quæ præparationem adiuuant & promouent, esse ipsum sal, & alumen, & atramentum & vitrum, acetum acerrimum & ignem. Propterea vt eodem libro, cap. de præparatione Iouis, & cæteris sequentibus tradidi, quod ignis mouet & consumit substantiam fugitiuam, & inflammabilem, hoc est, lauando multum cum sale communi, (commune autem dico, quod omnibus metallis sit commune) & cum aceto acerrimo purificato. Ibidem lib. 2. c. 13. scripsimus, in hanc sententiam, de istius sulphuris præparatione & calcinatione, videlicet accendi ignem, in fornace sub vase calcinationis, tantæ potentæ, vt ipsum corpus, hoc est sulphur fundatur, vt calcinari possit. Quàm primum vero ipsum corpus, fustum in aceto, & sale, cum calore ignis, pelliculam nigram supra se creauerit, quod sulphur est, iam in calcem redactum, remouendam esse à superficie, & ad fundum vasis protrudatur, cum spatula ferrea, siue lapi-

lapidea. Notabis autem, pelliculam hanc nigram, sulphuris calcinati palam ferream dici, cum istud sulphur dicatur ferrum, quod iam in substantiam terream conuersum est, neque funditur aut aceto magis aspergitur, sed in fundo vasis permanet fixum. Ipsius præparatio tamen nondum finita est, cum nondum penitus ab eo remota sit omnis vinctuositas & terrestreitas. Pellicula hæc quoque pala lapidea nuncupatur, cum ex Philosophorum lapide generetur. Continuatur autem hæc pellicularum detractio & submersio, donec totum sulphuris corpus in puluerem redigatur. Hoc autem propterea dico, quod omni die pellicula vnacreatur. Sunt autem istæ pelliculæ, ipsum oleum sulphuris. Si vero Saturnus (hoc est, sal album, à sulphure separatum) fuerit præparatus, maiorem ignis vehementiam requirit, hoc est, vt distilletur per cineres, cum ignis expressione: sulphur autem balneo præparatur. De hac vero pala, siue spatula ferrea, siue lapidea, quam supra pelliculam nigram appellauimus, item de iam dicta fixatione copiose dissetui, cap. decimo octauo libro secundo & in libro inuestigationis, cap. de præparatione Iouis. Libro autem 3. cap. 14. hanc palam ferream, baculum ferreum nuncupauimus. Totam vero hanc operationem, & breuem praxin tradidi libro primo capitulo octauo sublimationem nostræ calcis describens sub nomine Marchasiræ, cuius duos sublimationis modos posui: Primum, qui sine ignitione fit, hoc est, primo in fimo, deinde in balneo: alterum qui cum ignitione fit, hoc est, ipsum sal distillando. Causa vero huius duplicis sublimationis, est ipsius substantia duplex. Prima enim substantia, est substantia pura sulphuris, in sua radice: altera substantia, est utilis, vt Mercurius mortificatus, scilicet, supradictum sal. Prima substantia utilis est, vt argentum viuū mortificatū, hoc est, mediocriter preparatū. Mercurius enim communis, utilis non est, quia, vt Alb. in lib. de mineralibus testatur, cum non mortificetur alijs rebus, non bene commiscebitur. Accipiamus igitur, hanc ultimam nostri Mercurij substantiam. Per hanc enim ex-

cūsamur, ne nobis Mercurius communis assumendus
 sit, qui multū laboris & industriæ requirit, ad sui mor-
 tificationem. Totus autem sublimationis modus Mar-
 chasitæ, in hoc consistit, vt subtiliter tritum ponatur in
 aludel, cum aceto distillato, & sublimetur sulphur ab
 eo, citra ignitionem, in solo fimo, & post putrefactio-
 nem in balneo semper remouendum sulphur, quod sæ-
 pius eleuatur in forma pelliculæ nigræ. Cum vero sul-
 phur & acetum, remota fuerint à sale, & ipsum imposi-
 tum fuerit stortæ luto oblinatæ, augeatur ignis ad igni-
 tionem vasis aludel. Debet autem prima Marchasitæ
 sublimatio fieri in vase sublimationis sulphuris, donec
 sulphur, à sale separatum, sit in balneo. Erit autem vas
 putrefactionis calcis, & calcinationis, & lotionis sul-
 phuris idem. Descripsi autem huius vasis formā lib. 2. c.
 10. his verbis; In fundo vasis aludel, non sit magna quā-
 titas corporis sublimandi. Multitudo enim calcis, redu-
 cta in puluerem, aggrauat, & impedit sublimationem
 sulphuris. Hoc vas itidem in fundo planum sit, & par-
 uæ concauitatis, vt corpus Marchasitæ æqualiter &
 subtiliter spargatur, supra fundum vasis, vt æqualiter, et
 copiose ab omni parte sulphuris & salis materia ab ace-
 to sublimari possit, & liberè in altum ascendat. Post re-
 motiōē sulphuris, quod Mars appellatur, sal distillan-
 dum est, in vase ignitionis, donec inde extrahatur omne
 suū sulphur, quod arsenicū dicitur. Præterea notabis, cū
 totū sulphur, quod Martis nomine appellari, diximus,
 sublimatum fuerit, per multas pelliculas, deinde appa-
 rere ipsius colorem verum, hoc est, albissimum. Post se-
 parationem vero aceti vinctuositas à sulphure separata
 aduritur, vt sulphur. Illud vero, quod post lotionem
 sublimatur, non inflammatur (vt lib. 2. cap. 2. diximus)
 neque præ se fert aliquam sulphuris proprietatem, sed
 potius argenti viui, siue Mercurij mortificati. Quare
 lib. 3. cap. 2. prope finem, & cap. 18. de lotionē Mercurij
 verba faciens, volui subintelligi lotionem huius sulphu-
 ris. Hanc sulphuris præparationem, antiqui sub fabula
 de Hercule, & Antheo occultauerunt. Nam vt Macro-
 bius

bis tradit, veteres per Herculem Solem significarunt hoc est, nostrum arsenicum. Per Antheum vero, terræ filium, sulphur nostrum intelligitur, quod terræ pinguedo est. Hi duo finguntur luctari; cum in vase commixta in aceto bulliunt, sunt enim post putrefactionem simul iuncta. Cum vero ipsum sulphur, Martis nomine appellatum, cum sale præparetur, vt suprâ dixi, propterea etiam arsenicum præparari poterit, quod in profundo cum sale commixtum est. Hoc enim demonstrare volebam lib. 3. cap. 16. Martem, hoc est, sulphur præparari per sublimationem arsenici. Cum vero arsenicum, sale commixtum, fortius sit, & sic sulphur Anthei nomine significatum, in calcem redigat. & in naturam terream conuertat, fictum est Antheum in terram prostratum. Cum vero hoc modo sulphur perfectius fiat, magisque figatur & lucidius reddatur, sinxerunt, Antheum prostratum recuperatis & augmentatis viribus, semper fortiorem resurgere. Hercules vero, hoc est, nostrum sal cum aqua Mercuriali distillatum, quæ per Iunonem: & elementum aeris significatur, soluit, attrahit, & suspensum testet dictum sulphur præparatum, in ipsa aqua, & decoctione nigro colore inficit, quod etiam in patefactione potest intelligi, vt ex sequentibus, cum de eleuatione corporum differemus, patebit. De ista sulphuris Præparatione, etiam locutus est Albertus in 3. lib. de mineralibus, cap. 1. & in secundo tractatu, cap. 5. Præterea scriptum est in lib. de vaporibus, arsenicum, siue auripigmentum, duas habere vñctuositates, quemadmodum, & sulphur. Remouetur autem ab ipso, vna istarum duarum vñctuositarum, lotionem in vrina, lixiuio, aceto & lacte caprino. Sunt enim istæ lotiones acutæ, & vñctuositatem ab eo auferunt. Per istas lotiones acutas, intelligit acetum cum sale, Auicenna in epist. ad Harf. Philosophum scribit magna diligentia contendisse se, vt à sulphure & arsenico totum hoc auferret, quod argentum denigrat.

grat. Cum vero sulphur præ cæteris mineralibus omnibus melius sit, tandem viam ad hoc inuenisse se, scilicet vt decoqueretur lento igne, nec tamen virtus ignea in ipso aduratur, sed potius extrahatur, & virtuti igneæ & sulphuris substantiæ per ignem nihil detrahatur, sed sola vinctuositas consumatur. Præstat autem sulphur cæteris spiritibus metallicis, quod magis fixum sit, & tinctura rubedinis. Per argentum vero, quod vinctuositate sulphuris decoquitur, intelligitur albedo, sub rubedine sulphuris occultata. Rasis in lib. de diuinitate, huius præparationis mentionem faciens, iubet oleum auferre spongia, quod supernatauerit, tam diu, donec nulla nigredo appareat magis, & rotunda nubecula ascendat, quæ relinquenda est, donec ipsius sublimatio sit firmata: deinde vnā nubeculam post aliam accipiendam, & in aquam ebullientem submergendam esse, donec omnes nubeculæ fuerint consuptæ, has enim sulphuris oleum esse scio. Est autem huius sermonis verus sensus, vt intelligamus, quā primum pelliculæ supra acetum eleuatæ fuerint, & firmatæ, tum leuiter vas mouendum esse, aut quouis alio modo pelliculæ, ad fundum propellendæ, & hoc singulis pelliculis, quæ eleuantur, fieri debere, donec appareat, ipsas mundatas, et purgatas esse.

DEM. Miſſa faciemus hæc paulisper, nondum enim mihi aperte demonstraſti: vnde, & ex qua materia istos spiritus accipiam vt perueniam ad principia naturalia, arti nostræ propinqua.

GEB. Tuæ cogitationes non erunt vanæ, si existimaueris, principia hæc naturalia, digesta, coagulata, & quasi fixa, nostræ arti propinqua, & vt in substantiam sulphuris, & argenti viui siue etiam Mercurij et uentantur aptissima, in vlla re intueniri posse, quā in iſis metallis.

DEM. Certe idem dicere volebam, vnum tamen est quod me suspensum tenet.

GEB. Si mihi animum tuum aperies, facile orn-

nem

nem suspicionem tibi eximerem.

DEMORG. Audiui, elixir vegetabile, animale, & minerale esse: quomodo fit igitur ex metallis, quorum substantia mortua est, neq; simile sibi generare potest?

GE B. Elixir vegetabile dicitur, crescit enim per multiplicationem in virtute & quantitate. Animale vero dicitur, quod proiectum super metalla, ea sibi similia faciat. Minerale autem dictum est, quod ex mineralibus siue metallis fiat, & adhuc, quod aurum & argentum generare, sit metallorum singularis proprietas. Possunt tamen & elixir & lapis noster metallicus vegetabilia dici, propterea quod generata sunt ex sale, quod vegetabile dicitur. Hoc enim generatum est virtute caloris, & vegetare dicitur omnes res, aut quod istud sal primo viride faciat, vt herba siue planta: & vitriolum hanc ob causam, & aquam viuan appellauimus. Animata vero propterea dicuntur, quod in eorum compositione anima interueniat, hoc est, tinctura, quæ arsenicum dicitur, & æs de quo in libr. cui titulus est, Turba Philosophorum, scriptum inuenies, nostrum æs simile esse homini qui animam, corpus et spiritum habeat, tincturâ rubea dicitur anima. Substantia vero sulphurea, et quasi fixa corpus est. Spiritus vero dicitur natura volatilis, antequam figatur, et firmetur. Dicuntur autem mineralia, quod metallica sint, aut quod in se sulphur illud habeant in quo virtus metallica consistit. Aristoteles in epistola ad regem Alexandrum, iubet vt lapidem vegetabilem animale et minerale accipiamus. Videmus autem Alchemiæ artifices ex metallis medicinas plus aut minus facere perfectas, quibus transmutare et tingere nouerunt metalla quædam in auri, et argenti colorem. Cum vero in omni genere, in quo isti gradus perfectionis inueniuntur, necesse est perueniri ad vnum singularem, qui supremum et perfectissimum gradum teneat perfectionis in eo genere, vt Aristoteles affirmat lib. 10. Metap. erit quoque in hac arte neces-

6-

sarium, ut inueniamus vnam medicinam metallicam perfectissimam, quæ transmutare possit metalla imperfecta, in verum aurum, & argentum, propterea quod hæ res, quæ in substantia affinitatem habent per mutuam corruptionem, vna in alteram transmutari possit, ut videmus in coniunctione elementorum. Cum vero omnia metalla (ut supra ostendimus) ex vna & eadem substantia generata sint, et nulla differentia inter ipsa sit, præter accidentia et maiorem minoremque digestionem; ergo accidentia remouendo, et partes indigestas sufficienter digerendo, vnum in aliud, quod super cætera perfectissimum fuerit, transmutari poterit. Et in hoc, artificium naturæ operationem vincit. Artificium enim potest metalla intime purgare, quod natura non potest æsequi. Eadem est sententia S. Thomæ. Is enim in principio quarti libri Metho. dicit metalla transmutari posse vnum in aliud, cum naturalia sint & ipsorum materia eadem. Propter hanc causam posuit Hermes circulationem inter metalla. Ego quoque multis in locis monui, hanc medicinam ex metallis fieri debere; & hoc omnes Philosophi affirmant.

DE M. Tam euidentissimis rationibus, & argumentis adducor, ut tandem credam elixir, ex metallis faciendum esse. Debet autem ex omnibus simul, vel ex vno solo fieri.

GE B. Cap. 5. libri primi dixi, artem nostram ad finem perfectionis non perducì, perum copia sine multitudine, cum ea sit vnica & solus lapis & materia vnica, in qua totum magisterium consistit, cui nihil omnino adiungitur aut ab ea aufertur in aliqua parte, exceptis superfluitatibus, quæ in præparatione separantur. In hanc sententiam loquitur Hali Philosophus dicendo, totum artificium in vno lapide contineri, cui nihil addatur aut commisceatur in toto aut in parte, hunc à Philosophis & sapientibus in opus assumi, & ignem ab eo exhalare, donec opus perficiatur. Morienus idem testatur: dicit

cit enim omne hoc, quod à Philosophis requiratur, vnam solam esse rem, patrem & matrem habentem, & ab ipsis creatam & nutritam, & sui ipsius esse patrem & matrem.

DEMORGOR. Hoc quid sit nunquam diuinabo.

GEB. Dixi prius in metallorum generatione, sulphur tanquam patronus seminis vicem gerere, Mercurium autem menstrui foeminei. Præterea senior Philosophus scriptum reliquit, eam rem, quam Philosophi quæerunt, vnam rem esse, quam omnium rerum tubearum nomine appellauerunt, & omnium corporum & specierum quæ manibus hominum tractantur. Alio loco idem dicit, lapidem Philosophorum vnum esse, qui in se habeat omnem naturalem præparationem, & omne id quod ipsi necessarium sit, de corpore, de sole, aqua, spiritu, anima & tinctura. Dicit præterea Arnoldus in epistola ad regem Neapolitanum, lapidem Philosophorum esse rem vnam & vnius naturæ & in ipso contineri omne id, quod sibi necessarium est, & in se quoque habere illud, à quo melioratur. His grauissimis Philosophorum sententijs victus, sine dubio credis, elixir fieri debere ex vna sola re radicali, ex vno metallo solo, quod lapis dicitur, eam ob causam, quod in formam lapidis reductum sit, fiunt præterea ex isto lapide gemmæ, & medicinæ, quibus primi patres vitam Ade longævam produxerunt, hoc est, quinta essentia & aurum potabile. Fiunt enim hæc omnia ex eadem materia quemadmodum à Raymundo traditum est, in libro secretorum naturæ & in cælo philosophico.

DEM. In præmio libri inuestigationis dicebas, elixir ex multis corporibus, siue ex multis rebus fieri.

GEB. Eodem loco huic obiectioni responsum est his verbis; Ex quacunque re fiat elixir album aut rubrum, tamen in ipso non est aliud, præter sulphur & Mer-

Mercurium, ex quibus rebus nisi ambo fiant coniuncta, nulla alia re fieri potest, neque per se. Cum igitur vnum alteri ita firmiter insit, manifestum erit, elixir non ex pluribus, sed ex vno solo metallo fieri, cum omnia ex sulphure & Mercurio composita sint. Dicitur autem elixir ex multis rebus fieri, propterea quod ex sulphure, arsenico & Mercurio componatur, cum quibus quemadmodum etiam cum diuersis coloribus, in ipsorum præparatione apparentibus. multæ res quandam similitudinem habeant, tamen negare non possumus, in opere breuiori, vbi plures viæ sunt ibi diuersa metalla posse concurrere. Verum, in opere maiori vnum solum, virtutem et potentiam propinquam habet, vt in elixir conuertatur. Propterea dixi lib. 2. cap. 2. si spiritus sublimaueris ex calce alicuius metalli, sublimationem facilem, aliam vero difficilissimam esse, & plurimum laboris, & longitemporis, adeo vt ad desperationem serè perducatur incautos.

DEM. Præfertur igitur in hoc opere cæteris metallis aurum?

GEB. Ob quam causam?

DEM. Quod cæteris metallis virtuosius, & perfectius, minus corruptibile & combustibile sit, fuerunt enim suæ partes subtilissimæ homogeneæ, & puræ, sic vnitæ, & compactæ, vt pars terrestris à combustionem per humiditatem defendatur. Humidum vero adeo firmiter à terrestritate comprehensum est, vt in fumum per vaporationem minime exhalare possit. Cum igitur per se adeo firmiter omni corruptioni resistat per distillationem ad vltimam puritatem, & ad extremam subtilitatem & simplicitatem reductum, multo incorruptibilis erit, & inportabilem substantiam, conuersum longissimo tempore corpora humana à corruptione conseruabit; & hic est scopus & fundamentum eius libri, quem deligno vitæ scripsi. Hac ratione medici auro vtuntur in multis morbis, præcipue vero in atrabilijs & in tremore cordis.

mini

mihî videris ab hac sententia dissidere ; cum 17. cap. primi libri , auro vim lætificandi cor tribuas , & quodd corpus in longa iuuentute conseruare possit . Hac ex causa veteres Poetæ finxerunt Phœbum siue Apollinem inuentorem medicinæ fuisse , & herbarum vires homines primum docuisse . Nec putabis citra rationem factum , quodd aurum cæteris metallis præferendum diximus . Verisimilius enim est, elixir ex auro , quàm alio metallo fieri , cum hoc cætera metalla in aurum transmutare debeat ; facilius enim transmutantur inter se , quæ aliquam cognationem siue affinitatem habent , quod Aristoteles quoque affirmare videtur . Dicit enim in 7. Metaph. omne generatum ex suo simili generatum esse . Tu quoque affirmas lib. 1. cap. 17. aurum tincturam esse rubedinis , & aurum corpus transformare , & tingere posse , propterea plures Philosophi aurum fermentum rubedinis vocant . Perfecta autem corpora , perfectiora fieri , & ad subtilitatem & spiritualitatem reduci posse , tu ipse affirmasti in lib. inuestigationis circa finem .

GE B. Satis acutè & ingeniose Philosopharis , sed auri naturam non satis probè considerasti . Nam (vt lib. 3. capit. 4. tradidi) cum aurum ex subtilissima & clarissima Mercurij siue argenti viui substantia generatum sit , parum sulphuris habens , & rubedinem puram , tunc fixum & clarum à sua natura sit , ipsum tingente . Quare sulphur hanc qualitatem minime seruare poterit , nisi ad vltimam formam & permanentem tincturam peruenerit , vt elixir . Ergo neque natura neque arte mutabitur aut aliquo modo per se debitè meliorabitur absque commixtione alterius tincturæ . Et si fortè aurum præparatione aliqua colore augeatur , hoc sit ipsa tinctura , intra aurum occultata , foras pertracta . Et si hanc à suo Mercurio separaueris , tantundem Mercurij cum eo tingebis , & non plus , hoc idem affirmante Agrippa , propterea quod aurum non habeat plus tincturæ quam ad tin-

ctu-

cturam sui Mercurij opus sit, vt Arnoldus in Rosario tradit, quare vanū esset hanc tincturam in auro quæ-
re, cum in eo tam pauca sit quantitas, & ipsius vtili-
tas nulla. Propterea dixit Albertus libro 3. de mine-
ralibus capit. 7. Alchemica operatione aurum non
permutari. Et hæc est ratio veterum Philosophorum,
& antiquorum quorundam Alchemistarum, auri
speciem tantummodo formam esse metallorum,
cætera vero metalla omnia, incompleta, ea vero in
via esse vt ad speciem auri accedere possint, vt res
incompleta, quæ in via est vt ad perfectionem per-
ueniat. Propterea dixerunt imperfecta iuari posse
artificio, vt tandem ad perfectionem peruenirent,
quemadmodum semina adiuuantur terræ cultura,
aurum vero cum determinatum & completum sit ma-
gis, conuertibile non est in aliud metallum. Nam
Aristotele & ipsius commentatore affirmantibus lib.
7. Philosophiæ, nulla res mouetur ad formam aut
perfectionem, nisi prius aliquam partem imperfe-
ctam illius formæ in se habuerit ad quam moueatur.
Nouimus enim sperma se non moturum vt formam
hominis acquireret, nisi prius in se hominem in virtute
containeret, si enim hoc, iam homo esset completus,
non esset principium motus, sed potius quietis. Pro-
pterea dicit Aristoteles existente specie in materia ces-
sat motus. Fit enim motus per priuationem speciei,
quæ est in ipsa materia. Cum enim à natura ita com-
paratum sit, vt imperfectum in quantum imperfe-
ctum est, naturaliter desideret perfectum fieri: Igi-
tur priuatio in ipso relinquit naturale desiderium, vt
fiat perfectum. Hoc autem desiderium principium
est transmutationis, vt Rogerius Bacho tradidit.
Ergo quum aurum in specie metallica perfectum sit,
in se hanc priuationem & desiderium hoc non habe-
bit ad formam & speciem metallicam.

DEM. Concedo aurum commune perfectum esse
in sua specie, comparatum vero ad elixir imperfectum
erit, vincit enim naturæ operam artificium.

G E B.

G E B. Dico aurum perfectius esse metallum quam elixir; hoc enim quantumcumque firmiter in se retineat substantiam metallicā, propterea tamen metallum non est, cum sit fragile, & ex solis spiritibus compositum, & eius tinctura communem tincturam metallicam excedat.

D E M. Cum ad compositionem elixir vnicum metallum requiratur, solum; & maxime necessarium sit, quod accipiam spiritus auri, qui mundi, puri, & fixi sunt, cæterorum vero metallorum immundi & volatiles.

G E B. Et hoc certissimum indicium est, istos spiritus auri, eos non esse de quibus scripsi in omnibus libris meis de Alchemia. Diximus enim Mercurium, sulphur & arsenicum ante præparationem spiritus esse immundos, combustibiles & volatiles, præterea tradidimus quomodo terreſtreitate, aquositate, sulphuritatem, vniuersa & adurentem repurgare possint, hæc autem in auro non inuenis. Scribit præterea Albertus lib. 3. de mineralibus cap. 6. metallum à metallo generari non posse, hoc est, species permanebit in prima substantia metallica. Quare ergo capite prædicti libri non citatur author isto modo procedere, inquit, scilicet, ut corrumpendo & remouendo aliquid in sua specie, cum adiutorio eorum quæ sunt in natura metallica, inducant speciem alterius metalli. Propterea inter omnes Alchemisticas operationes eam tum meliorem, tum principalem esse, quæ per eadem principia procedat, per quæ ipsa natura procedit. Quæmadmodum per præparationem sulphuris, per decoctionem & sublimationem & purgationem argenti viui siue Mercurij. Isti vero qui metallis albis dealbant, & citrinis citrino colore inficiunt remanente prima specie metalli, sine dubio impostores & deceptores sunt, neque verum aurum, siue argentum facere possunt. Præterea dicit Aristoteles, veram transmutationem metallorum fieri non posse, nisi reducantur prius in materiam primam, hæc est ad naturam salis siue vitrioli, quod

R

eitra

citra calcinationem minime fieri potest, vt in libro Testamenti satis aperte docuimus. Cum autem argentum debite calcinari non possit, vt lib. 3. cap. 9. diximus, cum vera calcinatio fiat absque commixtione alicuius rei, nisi cum proprio & innato sulphure combustibili, vt lib. 1. cap. 13. & lib. 3. cap. 6. diximus. Istud vero sulphur combustibile cum in auro non sit, vt lib. 4. cap. 15. sufficienter ostendimus, igitur aurum debite calcinari non poterit; rationem hanc descripsimus lib. 3. cap. 6. dicendo eam rem cui conuenerint tres causæ corruptionis loco suprâ citato enarratæ, maxime corruptibile esse: in quo vero omnes minime conueniant velocitatem corruptionis remitti, quantum ipsæ dictæ causæ remittuntur. ut in auro vero harum causarum nulla est, quare ita, vt decet, non corrumpitur. Propterea diximus lib. 3. cap. 4. aurum habere substantiam fixam & absque sulphuritate comburente, vt per omnem operationem ipsum in igne facile cognoscimus: nam neque minuitur, neque inflammatur. Propterea frustra quis tentaret aurum citra aliquam rem extrinsecam calcinare, diximus igitur lib. 1. cap. 17. aurum calcinari & solui absque utilitate.

DE M. Arnoldus in lib. perfecti magisterij dicit reductionem metallorum in materiam primam facilem esse, igitur transmutatio quoque facilis erit.

GE B. Arnoldus de auro communi non loquitur, hoc enim nisi cum magna difficultate destruitur propter suam fortem compositionem, vt lib. 1. cap. 8. & lib. 2. cap. 7. ostendimus, quomodo & ex quibus metallis noster Mercurius extrahi debet, & quantum uis in eo loco aurum minime aperte à nobis excludatur, concedendo tamen sublimationem Mercurij commodiorem esse, ex metallis cum quibus minime conueniat. Certissimum vero est Mercurium cum omnibus metallis minus conuenire quam cum auro, vt lib. 3. cap. 2 & 4. ostendimus. Quare Mercurius ex cæteris metallis præter aurum multo commodius extrahitur. Quo pacto enim elixir ex auro fieri poterit, cum omnium
Philo-

Philosophorum consensu hoc ex materia vilissima fiat, ut Morienus Philosophus aperte his verbis ostendit, cum dicit huius operæ necessaria minimo comparanda esse precio, ea præcipue vero in operatione auri.

DEMORG. Quid respondes ad meam scrutationem?

GE B. Dico humidum radicale reliquorum metallorum æque virtuosum & incorruptibile & incombustibile esse ut auri: Quod Albertus nobiscum affirmat, lib. 3. cap. 2. de mineralibus, cum dicit, Vidimus omnia metalla etiam in vehementissimo igne retinere humidum radicale. Idem confirmauimus nos in lib. 1. prope finem: Nostri medici aurum suis medicamentis commiscuentes absque ratione hoc faciunt, cum enim ignis quamuis vehementissimus hoc minime corrumpere possit, multo minus in stomacho digeretur. Veteres autem Philosophi & Poetæ aurum extollentes & magni facientes non locuti sunt de nostro communi auro, sed de auro Philosophorum. Nam commune aurum ita ut decet nullo modo distillari aut solui potest, igitur neque in sal debito modo transmutari poterit, supra ostendimus. Præterea quomodo dici certis rationibus demonstrari posse, elixir ex communi auro fieri debere, huic sententiæ tuæ hoc respondeo. In opere quidem breui, in quo neque solutio aut coagulatio auri requiritur aurum cæteris metalis antefertendum, verum in opere maiori cum metalla in eorum materiam primam reducenda sint, in qua nulla differentia est, ut supra ostendimus, aurum cæteris metallis non debet præferri, neque id concedimus omnino metalla æqualiter in hoc conuenire, ut apta sint ad compositionem elixir, cum vnicum tantum metallum in ipsa minera singularem qualitatem acquisiuit, ut cæteris aptius fieret in sua substantia, ut propinquius ad artem nostram accederet præ cæteris metallis omnibus. Alteri tuæ rationi respondendum patet, Aristotelem locutum de generatione propria & vniuersali

adimalium, in generatione quæ per corruptionem generantis fit, sufficit generans generato simile esse virtute, & potentia, ut supra diximus de semine humano. Hinc concludimus nostrum lapidem ex quo elixir fieri debet, aurum potabile, quintam essentiam, aurum & argentum esse virtute, & potentia propinqua. Hoc affirmat quoque Arnoldus in epistola quadam ad regem Neapolitanum, dicit enim in dicta compositione siue lapide nostro, Solem & Lunam in potentia esse & virtute, nisi enim hæc in se contineret, neque aurum, aut argentum ex eo fieri posse, huic autem Solem & Lunam vulgari auro & argento minime comparandam esse, cum hæc magno intervallo superent virtute. Sunt enim Sol & Luna in hac compositione contenta, viva, hoc est vegetabilia: Vulgaria autem mortua & suis viribus extincta. Illa vero finita sunt, propter quem finem Philosophi antiqui lapidem nostrum Solem & Lunam nominaverunt, cum hæc in ipso lapide potentialiter non visibiliter contineantur: & Philosophi dicentes, aurum tincturam esse rubedinis & fermentum rubedinis, de auro Philosophorum, hæc debent intelligi, quod sulphur est sua caliditate & feruens & coquens, digerens & tingens suum Mercurium, quemadmodum etiam nostrum elixir tingit, & transformat nostrum Mercurium in multiplicatione, & verius fermentum est. Quod præterea dictum est à me, corpora perfecta meliorari posse & fieri perfectiora, hoc neque de auro aut argento communi intelligendum, sed de ipso elixir quod meliorari & subtiliari potest per multiplicationem, solum Mercurium ipsi coniungendo. Per corpora perfecta etiam indicare volumus sulphuris species præparatas, quæ auri nomen sortite sunt à rubedine, & ab albedine argenti, hæc autem præparari debent suo sale, & aceto, deinde subtiliantur & solvantur cum sale armoniaco, hoc est, cum aqua de suo sale. Diximus enim lib. 2. capit. 19. causam inventionis aquæ subtilis & acutæ necessarium

tem fuisse subtiliandi istos spiritus, qui ante præparationem neque fusionem neque ingressum habebant, & nos vtilitate magna priuabant, hoc est spirituum fixorum, & quæ ipsorum naturæ sunt. Arsenicum est naturæ sulphuris, vt lib. I. cap. 14. & lib. 2. cap. 12. diximus. Causa vero inuentionis aquæ puræ fuit imbibitio spiritum & medicinarum mundarum hoc est sulphuris præparati.

DEM. Facies mihi rem sanè gratissimam, si mihi declaraueris quid rei sit aurum philosophorum & aurum potabile.

GEB. Sulphur est subtilissimum, purum & radicale: quod arsenicum supra nominauimus, nam in Alchemiæ speculo ita scriptum inuenies, Sulphur nostrum aurum bonum, & purum esse. Præterea dicit Rasis in libro luminis luminum, oleum rubrum colorem assumens, sulphur est & æs, & soli auro comparatur. Senior Philosophus in eadem est sententia, dicit enim aurum huius lapidis esse Philosophorum, & tincturam animam in se habentem, cum qua spiritus ascendunt. Alio loco idem dicit, aquam diuinam spirituales esse, in qua anima continetur quæ aurum dicitur. Idem dicit alio loco, Hermetem aquam albam aurum nominasse, quod animam habeat tingentem, natam ex illa aqua alba, & alio loco dicit, aquam veteres animam nuncupasse, quam Hermes aurum appellauerat, cum diceret, se seminare aurum in terram foliatam.

DEM. Quid voluit significare per hanc terram foliatam Hermes?

GEB. Argentum vinum Philosophorum præparatum, cui hoc aurum coniungi debet; aut hanc terram foliatam intelligemus potius sulphur esse, quod sublimatur auri, & argenti folijs & diuersis coloribus, propterea diximus sulphur cum suo simili tincturam facere. De ista anima quæ aurum dicitur, loquitur Hermes, cum dicit, hanc ventum in ventre suo portare.

DEMORGOR. Non intelligo quid sit hic ventus, & ventus.

GEB Albertus lib. 1. de mineralibus cap. 3. hoc declarat & ostendit, Hermetem dixisse ventum portare in ventre suo animam, quando materia nostra vase imponitur, & distillando elicitur ex alembico liquor aqueus aut oleum potius cum omnibus elementorum viribus. Vento enim significatur fumus albus, qui intra se portat fumum rubrum, qui anima dicitur, & aurum, æs, Venus, numus, arsenicum, vitrum, vitriolum, ignis, oleum, sulphur, aqua viridis, Leo viridis, viride æris, vinum, sanguis humanus, sanguis draconis, auripigmentum, aqua permanens, & alij diversis nominibus. Propterea dixit senior Philosophus, hanc divinam aquam nominum omnium rerum humidarum appellari, ut aceti, vini, lactis, pinguedinis & sanguinis & spermatis, ficeriam nomine omnium tincturarum & florum similiter nominari, & per hanc animam lapidis intelligunt quam exalauerunt, hoc est, sublimauerunt in ista aqua. Propterea alibi dicitur à iam citato Philosopho, sermone omnium Philosophorum in hanc tincturam solam conuenire, quam extraxerunt ex ipsius anima, quam appellauerunt animam & genitum & regem, & hoc genitum pinguedo est, quare animam & aurum appellabant, quum habeat animam rubram in albedine occultatam, hoc est, in aqua alba spiritali, quam extraxerunt ex suo lapide. In libro philosophorum turbæ scriptum est, numum nostrum, rubrum aurum appellari. Dicit autem Philosophus Mirois, tamdiu coquendum, donec ipsius humiditas eleuata sit in alembicum, quum sit sudor similis auro, & in celo Philosophorum hæc verba leguntur, Ignem quidem augendum esse ad 4. gradum vsq; vnius horæ spatio, & egrediatur aqua coloris aurei. Hæc aqua aurea pluuia est, in quam Iupiter se conuertebat, & seorsim seruari debet, nam in ipsa aurum potabile continetur. Quum lib. 1. cap. 17. dixissem

sem , omne illud quod rad caliter mundificare , & colbre citrino metallum tingere poterit , ipsum posse aurum facere significare volui radicem metalli distillatum aurum esse philosophorum . Auicenna in libro de mineralibus dicit , sal armoniacum totum sublimari , & aquam esse cui commisceatur fumus calidus , & multum subtilis , & plurimæ humiditatis . Et lib. 3. cap. 9. Saturni nostri mentionem facientes diximus , nihil ab eo in fumum resolui , quod animaduerti possit , quod non sit coloris citrinissimi . Et loco prædicto diximus , adhuc quum fumus ascendit , necessario ipsum ascendere vnâ cum sulphure non adurante cuius proprietates tetinere citrinitatem . Præterea cap. 8. de nostro Ioue verba facientes diximus , hos diligenter aspexisse fumum ab ipso elenatum magna ignis expressione , & obseruasse hunc ad citrinitatem accedere , cū hoc sit proprium sulphuris calcinati , arbitantes certissima & infallibili coniectura , hunc fumum multum de natura sulphuris fixi retinere .

DE M O R G. Dubium me facis & incertum , quod enim suprâ de Saturno dixisti , hoc nunc Ioui tribuis : sunt igitur Saturnus & Iupiter vnum , & idem ?

G E B. Isti duo vnum sunt sal ex nostro metallo extractum , quod Rasis affirmat his verbis , cum dicit : Cum acceperis corpora plumbi , & stanni , his commixtis extrahere poteris oleum , (hoc est sulphur) & Mercurium quæ natura coniunxit . Philosophi autem per similitudines rerum loquentes iubent nos hanc aut illam rem accipere & commiscere , cū tales res minime accipiendæ sint ; sed hoc faciunt , vt ostendat in nostro lapide aliquid esse , quod eius rei similitudinem habeat . De suprâ dicto oleo mentionem feci lib. 2. capit. 12. causam inuestigationis ipsius fecisse , vt haberemus suum colorem , dicens . Albertus lib. 4. Metheororum , tractatu 3. capit. 18. in mentione suprædicti fumi aut vaporum dicit , per naturam mixti , siccum continere hu-

midum, ut hinc ipsa in vaporem exhalare non possit, humidum vero sicco addit quandam subtilitatem, ut cum ipso auolare possit. Et nos diximus adhuc lib. 1. cap. 10. ipsa corpora. hoc est, sulphuris species, simul cum spiritibus, scilicet Mercurialibus fugere ab igne, hoc est imi spiritus fixi non sunt, inseparabiliter vero commixti sunt in profundo corporum, superat enim pars volatilis partem fixam. Præterea dicit Arnoldus in Rosario, illum qui non nouerit aurum conuertere in argentum, numquam posse argentum in aurum conuertere, e contrario.

DEM. Quomodo argentum in aurum possit conuerteri, scire per maxime cupio; ut vero aurum in argentum conuertatur, parum habeo.

GEB. Philosophus senior scribit, veteres philosophos cum dicerent dealbatum aurum, commune aurum non intellexisse. Quam vero philosophorum aurum quod rubrum est dealbatur, dicitur in argentum conuersum esse, & argentum nominatur. Idem de sulphure intelligendum, conuersum vero in albedinem, postea vero longa decoctione rufescens, dicitur argentum in aurum conuersum esse. Præterea in libro turbæ Philosophorum scriptum est, nullam tincturam fieri posse, nisi ex prædicto nostro ære: hoc autem nisi conuertatur in albedinem donec unctura fiat, nihil efficies.

DEM. Fateor me tibi haud parum debere, obligatumque esse quam plurimum atque deuinctum tanto beneficio, quod tanti secreti me feceris participem, sui enim hactenus, cum multis in eo errore, ut crederem elixir, & aurum potabile ex auro communi fieri debere.

GEB. Quemadmodum pueri, ita tu rebus quoque aspectu pulchris delectaris. Nostra autem quinta essentia ex lapide turpi deformi sit primo intuitu, interior vero in occulto pulcherrimo.

DEM. Cum pro tua singulari humanitate, haud grauate mihi declaraueris, quid aurum potabile

le & philosophorum, vt mihi etiam paucis ostendas quid sit quinta essentia, rogo. Si enim rectè iudico, præstar sanum longo tempore viuere, quàm opibus abundare.

GEB. Verum dicis. Est autem quinta essentia secundum Marsilium Ficinum in libr. de triplici vita, spiritus animæ mundi. diffusus per partes corporeas & elementales.

DEMOGORG. Explicatio hæc nimis obscura est.

GEBER. Dixi tibi iam sæpius in vna distillatione duos fumos distillari à materia nostra, rubrum & album, hi ambo dicuntur quintæ essentiæ, dicitur autem fumus rubeus vltima supra dicta nomina quoque anima vini, vt Ioannes de Rupeſcilla tradidit his verbis, Appellamus autem quintam essentiam vini, animam, vinum autem nostrum aurum est Philosophorum. Aut fumus albus, qui in suo ventre portat vinum rubeum in distillatione, propriè & verè quinta essentia dicitur, de qua philosophi locuti sunt. Dicit enim Arnoldus separatis elementis, restare certam quintam essentiam quandam quæ spiritus lapidis dicitur. Hæc autem neque elementum est, neque in se elementalem qualitatem habet actu, sed virtute: actu enim neque calida aut sicca est, vt ignis: nam infrigidat & sanat morbos frigidos, neque calida aut humida est vt aer, qui faciliè corrumpitur, vt tempore pestis, & in generatione ranarum, & similia videmus, quæ ex corruptione aeris generantur. Potest enim quinta essentia ex metallis præparata, ad decem millia annorum conseruari absque corruptione, modo in vase vitreo diligentissimè, ne respiret, obturato, reseruetur. Propterea Hermes, Plato, Socrates, & multi Philosophi qui hanc nouerunt, ipsi perpetuitatem attribuerunt, & qui ea vterentur non morituros, cum tamen & ipsi Deo ita volente, vt reliqui mortales quoque mortui sunt.

DEMOGORG. Ergo vanum est hac vti medicina.

GE-

GEBER. Vanum esset, nec possibile hominem, ut transcenderet vitæ naturalem terminum, laborare, his terminus posset tamen ad quingentesimum extendi, ut primis antiquis patribus constitutum erat: quemadmodum vero homo multis modis constitutus vitæ terminum morbis circumuentus minime attingere potest, & vitæ spatium abbreviare potest, eodem modo poterit impedimenta hæc remouendo vitam prorogare, ut tandem naturæ suæ vitæ constitutum terminum attingat. Inter cætera vero remedia omnia quibus vitam prodelsibus, hæc quinta essentia præparata præstat, ut apertè satis demonstratum est in Dialogo nostro, cui titulus est, Lignum vitæ, dat enim homini vitam. Ralis in lib. luminis luminum dicit, aquam descendente à maiori petra à Philosophis aqua vitæ nominari & cæterum, nam quinta essentia simplex est & incorruptibilis & separata à materia elementari, neque frigida, aut humida est, ut aqua elementalisis, ardet enim ante coagulationem: igitur à philosophis aqua ardens nominatur: præterea neque frigida, neque sicca est, ut terra, ut manifestè deprehendimus; calefacit enim plurimum & curat infirmitates melancholicas, quæ frigida sunt & sicca, & formam habet aquæ limpidissimæ, & subtilissimæ. Varijs nominibus à Philosophis appellatur, ex proprietate aut similitudine aliqua assumpta. Sunt enim qui Mercurialem aquam quoque appellant, quod à Mercurio sit distillata; aliqui Mercurium solutivum vocant; soluit enim corpora, hoc est, sui sulphuris species. Propterea dixi lib. 1. cap. 17. Aurum, hoc est, sulphur supra nominatum, facile frangi, hoc est, solui cum ipso Mercurio & odore, hoc est, vapore, plumbi, hoc est, nostri salis; & Aquila, quod volare possit supra omnes spiritus. Dicitur etiam aer propter subtilitatem, & sal Armoniacum: quod sal distillatum sit, & propter consonantiam, & homogeneitatem. Significarunt quoque hanc antiqui Philosophi nominibus perniciosorum & ferocium animalium ut serpentis, Draconis, Leonis, Vrsi, Basilici,

lisci, & simillium, propter ipsius naturam horribilem & venenosam ante conuenientem digestionem. Propterea quoque aqua foetida nuncupatur, est enim amara & foetens ante coagulationem.

DEMOGORG. Suspitor te tacite subindicare velle horribilitatem, & foetorem ab ea remoueri per ignem cum amaritudine; verum quomodo fieri posset, non video, cum sit aqua salis; videmus enim, & ipsa experientia docemur per calorem omnia conuerti in sal, dum ea corrumpere possit, vt supra diximus. Si ergo dulcia calore corrupta in sal amarum conuertuntur, multo maiorem amaritudinem recipiet hæc nostra quinta essentia distillata ex metallorum sale, sic decocta & exusta.

GEBER. Si præter sal distillatum & præparatum, hæc compositio nihil reciperet aliud, tuam sententiam probarem; recipit autem & sulphur quod hanc naturam aufert & dulcem reddit.

DEMOGORG. Quodnam modo hæc amaritudo sulphure auferetur vt dulcis fiat, cum ipsum sulphur quoque amarum sit, vt testatur Rasis, qui dicit, sulphur quod Martis nomine appellatur, manifestè amarum & acutum esse exterius?

GEBER. Concedo ante præparationem & decoctionem sulphur, cholicum, amarum & acutum, esse quemadmodum Rasis dicit. In decoctione vero occultatum manifestatur, sulphur autem in profundo & occulto dulce, per decoctionem ad suam dulcedinem trahit & transmutat sal conuersum in aquam. Alterum vero sulphur quod aurum appellatur, quod etiam in hanc compositionem recipitur huius medicinae, sanguineum est, dulce & odoriferum, vt Rasis dicit. Hæc autem transmutant huius aquæ amaritudinem in dulcedinem, quemadmodum aqua fluuij Marach amara, virtute ligni facta est dulcis. Alphidius scribit hæc verba; Antequam hoc opus aggrediaris, præscribam tibi bonam elixir compositionem. Primo necesse erit, vt humidum sit, & cum decoquitur vt coaguletur &

inspi-

inspicietur vt nix vel grando & sal sapore dulci, ventre nigro, & colore albo.

DEMOGORGON. Ventre nigro quid significatur?

GEBER. Alphidij sententia est, quantumcunque nostra medicina in principio decoctionis alba sit, nihilominus nigredinem habere occultam, procedentem ex certa humiditate vinctuosa & adustiuā; maxime vero manifestatur hæc nigredo in coagulatione materię: tantū vero decoqui debet vt hæc humiditas consumatur & fiat alba; tunc enim hæc operatio completa est, & quemadmodum cœlum supra nos non solum per se influentiam habet in hæc inferiora corpora, vt conseruentur rerum species, sed virtute Solis et stellarum fortificatur, ita etiam cœlum hoc nostrum ornari debet nostro sole splendido et incorruptibili, hoc est, auro nostro supra dicto, in terra enim generatum est virtute Solis à quo recipit naturam, colorem, virtutem, proprietatem et substantiam incorruptibilem. Quare nostra quinta essentia ornata isto Sole mirabili, infundet nobis virtutem cœli et Solis cœlestis, hoc est vitæ conseruationem, humidi naturalis restaurationem, et iuuentutis renouationem. De Sole isto locutus est Isidorus libro decimo Sexto dicendo, Chalcantum, hoc est flos æris in medicina salis fieri Sole calidissimum, et tantam habere vim astringendi, vt in os Leonis aut Vrsi inspersum, tanta fortitudine eorum ora constringat, vt mordere non possint.

DEMOGORG. Videtur mihi hoc impossibile.

GEBER. Per Chalcantum et florem æris, Isidorus nostrum æs, quod atramentum appellamus, subintelligit, et vitriolum in sale occultum ante distillationem, et fit per calcinationem simul cum sale; hoc vero æs vnitum cum nostra quinta essentia, quæ Vrsi et Leonis nomine intelligitur, tantum inuiscat et coagulat eam, vt ab ea acumen auferat, vt mordere non possit, hoc est soluere sulphur; quemadmodum vero influxus cœlestis, stellarum influxu augetur, eo modo et

cœlum

cælum nostrum non Sole tantum, sed cæteris quoque stellis atque planetis coniungi debet, vt ipsius influxus & virtus augmentetur, & vt facilius quoque coaguletur & ad perfectionem citius conducatur.

DEMOG. Quæ sunt istæ stellæ & Planetæ, quæ nostræ quintæ essentia coniungi debent, siue nostræce, lo applicanda sunt?

GEBER. Omnia metalla philosophorum præparata nomine planetarum significata, & hæc recipiuntur etiam in compositionem elixir, propterea dicitur huic compositioni vnâ solam communem esse & sufficere. Tamen verum est aquas coagulatiuas in hac arte principaliter duas esse sulphuris species, Venus & Mars, & hæc erat sententia Alberti in primo de mineralibus, cap. 9. primi tractatus, cum scriberet Alchemistas singulari studio atque diligentia aquas facere, quæ qualitatem haberent diuersorum elementorum virtute, & actu, hoc est, vt siccent & coagulent hoc quod transmutare cupiunt. In libro de Vaporibus scriptum est, carnes velocissimè coqui adiecto vitro ex cineribus fœni & filicis, cum enim vitrum siccum sit, plurimum humiditatis è carne elicere per ebullitionem poterit; vt multo citius caro decoquatur. Cum vero vitrum hoc ex cineribus fœni, & filicis alio communi vitro multo siccus sit, ergo hoc vitro adiecto multo citius decoctio perficietur: habet enim commune vitrum adhuc aliquid humiditatis quam à plumbo accepit, quod primum fuit in compositione.

DEMOGORG. Quamuis huius rei nullum adhuc fecerim periculum, tamen haud credo adiecto vitro carnes citius coqui.

GEBER. Hæc est causa multos ignorantes, & rerum naturalium imperitos Plinium & Albertum mendacij accusasse, cum ipsi hoc quod Philosophi per similitudines, & allegoriam locuti sunt ex nuda littera interpretarentur, & se deceptos, & delusos putarent.

DEM. Quid voluerunt hac re significare?

GE-

GEBER, Vitri nomine in ista arte sæpenumero sulphur significatur: nam sicut vitrum commune omnes colores recipit, eodem quoque modo sulphur nostrum in præparatione omnes colores demonstrat. Propterea Argenti nomine appellatur, cuius multi oculi in Pauonis capdam conuersi sunt. Per carnes vero coquendas intelligitur noster Mercurius, qui coagulari & firmari si-
ne figi sebet in aqua Mercuriali mediante sulphure. Cum vero duæ species sulphuris sint, vna nomine Martis appellata calida & sicca, altera vero Veneris, calida quoque & sicca, minus tamē v. Rasis dicit, participat, de sale quod Saturnus dicitur, à quo iam dictum sulphur Veneris nomine nuncupatum, distillatum est. Propterea velocius coagulatur & dulcoratur ipso Mercurio, & aqua Mercuriali, si adijcimus sulphur ex ciperibus feni & filieis, quod Martem nominamus propter nominis cognationem. Præterea notabis differentiam esse inter coagulationem quintæ essentiae & fixationem elixir, cum debeant diuersos operare effectus; elixir enim transmutare debet metalla imperfecta in verum aurum & verum argentum: necesse igitur est, vt fixum sit & in auri & argenti substantiam plusquam perfectam conuersum sit? hic autem non remanebit aqua Mercurialis cum fixationem impedit, quamuis tamen ibi maneat quinta essentia rusta, aqua, forma sua permanens dicta. Cum vero quinta essentia Mercurialis per os sumenda sit in modum medicinæ penetrantis per omnia membra et conseruantis à corruptione, non debet adro fixa esse, vt in auream siue argenteam substantiam conuertatur. Sufficiet enim tantum esse decoctam, et digestam, vt coaguletur et consumetur illa humiditas tam vaporosa, fetida et acuta et dulcis fiat, sic assumpta per os subito penetrabit per totum corpus, vt res omnium subtilissima et humano corpori conformis, et sua potente et diuina virtute tantam incorruptibilitatem inducet quâni loco quem penetrauerit, vt illi qui tantummodo tres guttulas per se aut alia re conueniente commixtas sumpserint, per longum temporis spatium sanè victuri

victrici sint, vt priimi antiqui patres qui lignum vitæ sur-
rogebant. Hæc omnia fabulis poetarum ab antiquis sa-
pientibus occultata sunt, maximè vero Orphei.

DEMOGORGON. Feceris mihi sanè rem gra-
tissimam, si intentionem antiquorum in hac re mihi
declaraueris.

GEER. In ista medicina pars est vegetabilis, hoc
est, sal significatum arboribus et plantis, præterea a-
dest etiam quædam animalis pars vt anima et aurum,
significata per animalia, homines, Phœbum et vellus
aureum. Pars vero mineralis est istud sulphur fixum est,
quod Martis nomine appellamus, hoc significatur per
lapides et saxa, montes, ossa, et reliquis rebus duris.
Aqua Mercurialis et vapores significantur per auicu-
las, ventum, fluuios, serpentes, tauros et dracones
qui custodiebant vellus aureum Marti dicatum. Prop-
terea diximus lib. 1. cap. 15. in distillatione nullum
metallum philosophorum submergi in Mercurio, hoc est
in aqua Mercuriali, Sole nostro excepto, & hic dicatus
est Marti, quoniam coniungi debet cum sulphure Mar-
tis nomine appellato, per Orpheum vero nostra medi-
cina significatur: hæc enim cum sit dulcis, omnia su-
pradicta firmare & coagulare potest.

DEMOGORG. Agnosco me non satis capacem,
vt hanc sententiam comprehendam tuæ expositionis,
nisi mihi prius declaraueris, quæ nam sint philosopho-
rum metalla.

GEER. Philosophi hanc scientiam occultauerunt
sub nominibus omnium rerum in mundo, maximè ve-
ro metallorum.

DEMOGORG. Quomodo occultabitur hæc ars
sub metallorum nominibus, cum ipsa fiat per metalla?

GEER. Certum est rem haud facilem esse, posse
discernere quando veteres Philosophi de metallis com-
munibus, siue philosophorum metallis loquuntur;
nam primo aspectu nobis videntur de metallis commu-
nibus verba facere, et interdum sermonem suum inci-
piunt de metallis communibus, mox reliquum sermo-
nis

nis ad metalla philosophorum defleunt. Qui vero huius artis notitiam siue cognitionem aliquam habuerit, et experientiam, statim nomine aliquo audito intelliget, quid in hac arte significare possit. Sit in exemplum nomen Ferri aut Martis. Si igitur Philosophus dixerit hunc in manifesto calidum esse et licetum, facilemque tinturam rubei, huius artis peritus artifex statim cognoscet eum de sulphure hæc dixisse, quum qualitas hæc ferro communi minimè conueniat in manifesto. Rasis dicit in libro de diuinitate, animaduertendum esse res subtili artificio à natura taliter inuicem colligatas esse, ut in omni re omnes res sint in potentia, etiam si visa minimè comprehendantur, quod melius depræhendetur in rebus æquabilibus quàm in alijs. Hoc modo interiora auri argentea esse, et interiora argenti aurea; inueniri enim in Sole quidp am Lunæ, et in Luna aliquid Solis: in cupro vero aurum et argentum esse in potentia, sed non visibiliter, et in his ferrum, plumbum, stannum, in quibus etiam vicissim aurum et argentum reperies. Idem scribit Albertus libro tertio de mineralibus, capitulo octauo dicendo, Hermetem, Gilgilet Empedoclem Philosophos et Alchēstimas præclaros, cum omnium cæterorum Alchemistarum numero affirmare in omni metallo plures esse species, et naturas metallorum, alia vero occultata, alia manifesta, alia interius, alia exterius, alia vero in fundo, alia in superficie apparere metalla, quemadmodum illi qui de latentia formarum disputarunt, et omnem rem in omni re esse, ut Anaxagoræ placuit: dixerunt itaque plumbum interius aurum esse, foris autem plumbum: aurum vero exterius in superficie aurum esse, interius vero et in profundo plumbum; hoc eodem modo se habere intra se cuprum et argentum et omne metallum ad singula metalla. Præterea dicunt non nominari exteriora siue interiora metalla, et cæteræ denominationes secundum suarum partium in toto, sed secundum proprietatem, et naturam prædominantis, et in prædominans id sibi inclusum teneat supra quod do-

minatur. Hoc modo isti omnino Anaxagoræ sententiam affirmare videntur, qui singula metalla singulis metallis inesse prodidit, & denominationem fieri prædominante.

DEMOGORG. Hæc videntur mihi impossibilia, & si recte iudicio, horum opinio Alberto reprobatur.

GEBER. Tu versaris in simili errore cum quibusdam Philosophis, qui dicebant in mundo aliam substantiam non esse præter eam, quæ videretur. Si autem diligenter examinasses, corrupisses & transmutasses aliquando metalla, & intrinsecas qualitates considerasses, & diuersitatem substantiæ & coloris apparentis, hæc tibi non viderentur impossibilia. Præterea si tibi videbitur, Albertum hanc opinionem reprobasse, dico ab eo nudam litteram reprobata, inuentionem autem antiquorum, & sensum allegoricum nequaquam.

DEMOG. Declara mihi igitur distincte, & aperte intentionem antiquorum, & sensum hunc allegoricum.

GEBER. Per calcinationem, putrefactionem, & lotionem reducimus nostrum metallum in sal album ut calx communis, & multis locis appellauimus hoc calcem. Cum autem habet proprietatem plumbi communis, nomen plumbi inuenit. Propterea dixit Rasis loco iam citato, plumbum in suo manifesto, hoc est in superficie frigidum & siccum esse, hoc est plumbum, & argentum, nigrum, molle, terreum, melancholicum, acerbum, foetidum, foemineum in actu, plumbum in potentia argentum esse. In ipsius autem profunditate calidum & humidum, hoc est aurum, aereum, sanguineum, croceum, dulce, odoriferum, masculinum, in vno latere frigidum & humidum est, hoc est, stannum & argentum viuum siue Mercurius, aqueum, ægmaticum, album, insipidum, remissum, foemineum, in altero latere calidum & siccum, hoc est, ferrum & cuprum, igneum, cholericum, rubrum, amarum,

rum, acutum, masculinum. Intelligis nunc nimirum in vno metallo communi, & vno metallo philosophorum, singula philosophorum metalla comprehendere, sic & de cæteris intelligendum.

DEMOG. Hæc mihi videntur difficilia & obscura valde.

GEB. In proœmio lib. 2. dixi considerationem earum rerum, quibus ad complementum huius operationis peruenitur, auspiciandum esse à diligenti inuestigatione Principiorum corporum secundum ipsorum profundum, occultum & manifestum. Animaduertas igitur secundum sententiam Rasis in lib. de diuinitate in omni corpore tres esse dimensiones, altitudinem, profunditatem, & latitudinem, altitudo est quæ manifesta est, profunditas vero est occulta, latitudo medium tenet inter manifestum & occultum, hoc est partim manifesta, & partim occulta est. istud vero sal quod plumbum appellamus, & argentum viuum siue Mercurium nondum præparatum, & aquam siccam & pastillum de quo latius dixi in cap. de descensione, hoc est distillatione, cum in suo manifesto album sit, propterea dicitur frigidum esse, albedo enim signum frigiditatis est, aut potius frigidum dicitur quod participat in humiditate aquæ. de qua locutus sum lib. 2. cap. 2. & 7. Cum vero multum terreitatis intrinsece habeat, vt suprâ diximus multis in locis de Mercurio loquentes & plumbo. propterea siccæ naturæ dicitur, quæ causa sit nos dixisse lib. 1. cap. 15. cum scilicet Mercurium, non facile adhære intrinsecus suo sulphuri, quod Martem nominamus, quamuis habeat viscositatem humidam propter siccitatem, hoc est terreitatem ipsius per quam viscositas temperatur, & adhærere minimè permittitur. Propter hanc terreitatem dicitur naturæ esse melancholicæ liuidæ & nigræ. Notabis autem quemadmodum suprâ dictus Saturnus albus est, eodem modo suas intrinsecas terreitates ante distillationem albas esse, quemadmodum loco iam citato ostendimus. Propterea diximus lib. 2. cap. 2. de isto Mercurio loquentes, leui artificio videre nos ab ipso exire

xire terram nigram & fœtidam per lotionem. De terre-
 streitate ista suprâ quoque locuti sumus, lib.2. in tertia
 causa descensionis, hoc est distillationis. Cum vero iste
 Saturnus naturam salis habeat frigidus, & indigestus,
 igitur acerbus est. Propter albedinem vero & frigidita-
 tem sœmineus dicitur, & propter suam fumosam & adu-
 stiuiam substantiam dicitur fœtidus. Quum autem ma-
 nifestum occulto semper contrarium sit, (propterea
 plumbum hoc in profundo, quemadmodum per distil-
 lationem cum fortis ignis expressione manifestatur in
 oleo,) calidum & humidum est, hoc est aurum, calidum
 vero propterea quod sulphur rubrum est & sanguineum.
 Quod autem ad compositionem huius auri Mercurius
 recipiatur, erat enim ante distillationem vna materia si-
 ue substantia cum Mercurio, inde dicitur humidum es-
 se. Citrinum vero dicitur quod compositum sit ex ruffo
 & albo. Aerium autem nominatur, quod spiritus sit
 subtilis & sublimetur. Sanguineum dicitur, quum
 ruffum sit. Dicitur præterea, & odoriferum, propter
 suam rubedinem, caliditatem, & bonam substantiam
 bene digestam. Masculinum vero, quod calidum sit,
 & in generatione metallorum & elixir paterno semini
 simile. De his Saturni occultis secretis in libro trium
 verborum scriptum est, necessarium esse, vt manife-
 stum occultetur, & occultum manifestetur, hoc vero
 oculum naturæ Solis esse & ignis, & preciosissimum
 oleum omnium occultorum, & tincturam viuam & a-
 quam permanentem. Hic vero Saturnus adhuc in vno
 latere scilicet latitudinis in parte manifestus, & in parte
 occultus naturæ frigida & humida est, hoc est, Iupiter
 & Mercurius præparatus: & accidit hoc post lotionem
 fecis adustæ. Propterea dixi lib.1. cap.19. plumbum
 substantiæ terreæ plurimum habere, ob id lauari, & in
 stannum conueri. Morienus autem dicit, corpus im-
 mundum apud philosophos plumbum dici, mundum
 vero stannum. Dicitur autem naturæ flegmaticæ pro-
 pter suam humiditatem viscosam. Insipidum vero, &
 remissum dicitur propter separationem multæ aquæ

acutæ in distillatione. Fœmineum dicitur quòd frigidū sit & humidum, & in metallorum generatione & elixir muliebri menstruo simile sit: in alio latere quod de manifesto et occulto simul participat. Saturnus calidus est & siccus, hoc est ferrum & cuprum, quamuis (vt Rasis tradit) siccitas Veneris, siccitatem Martis superet & maior sit, propterea quòd participat de arg. viuo siue Mercurio, qui ipsius siccitatem temperat. Animaduertendum tamen est, quemadmodum lib. 1. cap. 12. monui, & lib. 3. cap. 7. in corporibus metallicis duas esse sulphuris species necessarias nostræ arti, quæ in manifesto dependent à rubedine, in occulto vero albi, nigri & ruffi sunt, vnum intrinsecum est ipso Saturno. Propterea soluitur vt cætera supradiçta, & Veneris nomine appellatur; omnia autem supradiçta in simul esse ante distillationem, & omnia habere naturam salis, diximus lib. 1. cap. 15. solui Iouem, Saturnum Lunam, & Venerem, isto Mercurio quem Saturni nomine designamus, hoc est per ipsius virtutem, cum omnes simul naturam salis habeant, soluuntur autem tantummodo hæ res, quæ salis naturam habent, aut aluminis & salis. prout sæpe monuimus.

DEM. Solutionis iam sæpe meministi, quare rogo vt mihi declarare velis sensum huius versiculi, Soluite corpora in aquam, omnibus dico qui aurum & argentum facere quæritis.

GEBER. Lib. 2. cap. 17. dixi omnia corpora nostra sulphurea, sulphur & arsenicum esse. Arsenicum vero Veneris nomine appellatum distillatione soluitur (vt suprà diximus.) Sulphur autem Martis nomine appellatum distillatione non soluitur, cum in se non habeat partes salugineas (vt libro primo capitulo tertio diximus) subtiliatur autem & soluitur cum sua aqua Mercuriali, quam capite de solutionibus, cæteris aquis acutis adiunximus. Ex his duabus aquis sulphureis vnam accipe quam volueris, scilicet hanc quæ Venus & aurum dicitur, hanc da bibendam inimico tuo, hoc est coniunge illam sulphuri quod ferrum dicitur. Diximus enim

enim loco iam citato sulphur cum suo simili siue com-
 pari, hoc est arsenico tincturam fieri. Intelligitur au-
 tem per Leonem antiquum siue Draconem Mercurius
 conuersus in sal, antiquum vero vocant quòd incor-
 ruptibilis sit. Ex hac sententia reliquos versus quoque
 intelliges, scilicet qui soluere non poterit, sub intelli-
 gendum nostrum arsenicum & Mercurium nostrum,
 neque subiliare sulphur, corpus sulphureum non tan-
 gat, neque argentum viuum nostrum; non poterit e-
 nim fixum sulphur quod Martis nomine appellatur, te-
 nere volatile arsenicum, nisi peroptime commixta fue-
 rint, & ex duobus vnica substantia facta fuerit, quod
 cum aqua Mercuriali, quam aquam viuum appellamus,
 fieri potest, quæ medium tenet in commixtione tinctu-
 rarum, hoc est inter sulphur & prædictum sal præpa-
 ratum, sal dissolutiuum appellatum. Rasis mentionem
 facit in suis scriptis horum sulphurum, & dicit aquam
 æris solutam ad rubrum & meliorem et fortiolem esse,
 quàm ferri aquam, hoc est cum ferrum sublimatum
 fuerit in rubedinem conuertitur, et aceto adiecto ru-
 bicundum colorem acquirit vt sanguis. Quum igitur
 sulphur Martis nomine appellatum quasi extrinsecum
 sit in supradicto Saturno, propterea in præparatione
 facilius ab eo separatur à commixtione, hanc ob causam
 diximus lib. 4. cap. 14. ea metalla quæ paruam quantita-
 tem Mercurij habent, facilius separari à commixtione
 salis, & eodem loco de isto sulphure Martis nomine
 appellato, dixi Martem fusionem non habere, hoc est
 non solui. Propterea cum isto sale non commisceri,
 quod fit per priuationem multæ humiditatis Mercuria-
 lis. Propterea cap. 10. eiusdem libri diximus, corpora
 ab inuicem per ista duo examina non separari (hoc est
 in calcinatione sulphuris cum aceto & sale, & in distil-
 latione à sale & separatione) nisi per diuersitatem com-
 positionis ipsorum substantiæ: nam ex ea diuersitate na-
 scitur diuersitas fusionis, hoc est solutionis, spissitudinis
 et raritatis, quæ principales causæ sunt separationis no-
 strorum metallorum. De solo Marte autem loquendo,

dico ipsum esse igneum, hoc est sulphur ruffum, calidum et ficcum, et facilis combustionis ante præparationem, propter multam vinctuositatem, cholericum propter vehementiam caloris; amarum et acutum, quum cholericum sit, est namque cholera propter indigestionē cibis amarus et acutus. Dicitur autem masculinus, quodd calidus sit, et principale semen metallorum et elixir. Ita nimirum compræhendes in vno metallo communi omnia metalla philosophorum compræhendi, et ibi aurum et argentum esse in potentia propinqua, quum in ipso sit ipsorum semen à natura pro parte digestum et fixum, nec aliud tamen esse præter sulphur et argentum viuum. Si vero huius rei certificari voles, considerabis ea diligenter quæ lib. 2. cap. 7. et 16. et lib. 3. cap. 4. circa finem scripsimus.

DEM. Nisi praxim videro huius operationis, non capacem me sentio vt hæc intelligere queam, tametsi aduertam artem naturam in multis imitari.

GEB. Natura per decoctionem adurit terram, et aquam simul commixtam, et vitriolum generat, ars vero adurit sua metalla, et redigit ea in calcem in qua vitriolum occultatum est, naturæ et artis semen: per putrefactionem autem et separationem extrahitur vitriolum et sulphur. Natura resoluit suum vitriolum et exhalat duplicem fumum, ars simile facit in suo vitriolo. Natura per sublimationem ducit duplicem illum fumum in loca mineralia, et ipsum coniungit cum sulphure fixo, ars similiter suum duplicem fumum coniungit cum sulphure fixo. Cum vero fumus ille albus nobis magnū impedimentum esset futurum in fixatione, propterea remouemus illum et in ipsius locum accipimus Mercurium viscosum coagulatum, quem à fecibus adustis extraximus. Propterea diximus lib. 2. c. 6. semper illud separari quod est corpori in capello aludelis propinquius, sicut in puluere sursum eleuatum, hoc est in aquam solutum ab eo quod remanet in fundo vasis præcipitatum, Natura quoque illud sulphur fixum lauat, simile facit ars. In lotionem autem huius sulphuris ruffi in colore vini ruffi,

ruffi primo calcinatur et fit nigrum propter ipsius oleaginitatem, et à Raymundo nigrum nigro nigrius appellatur sui vitrioli. Propterea diximus lib. 4. cap. 20. Martem in omni genere combustionis, nigredinem et fuscum colorem creare, plus tamen aut minus, quo metallum magis aut minus calcinatum fuerit: nam per fortem calcinationem sulphureitas adustibilis consumitur, vt lib. 3. cap. 7. ostendimus. Hac de causa omnes Philosophi maximè in hoc conueniunt putantes illas debere esse nigras, fortasse vt propter abundantiam sulphuris calx non vitrificetur, ab hac nigredine vsque ad albedinem omnes sui ceteri colores apparent: sunt enim albedo et nigredo externi et planè contrarij colores, et omnes ceteri colores planè intermedij. Propterea semper in hac præparatione quatuorlibet de gradu ad gradum aliquid de nigredine deperditur, semper color apparet minus niger, quousque tandem ad vltimum, et perfectum colorem albedinis perueniatur.

DE M. Credebam hanc colorum diuersitatem apparere post coagulationem elixir: dixisti enim libro 2. cap. 16. proprietatem esse sulphuris cum argento viuo, colorem rubrum creare aut citrinum secundum quantitatem commixtionis, proprietatem vero remotionis sulphuris esse, dare Mercurio albedinem per ignem. Hæc igitur causa est diuersitatis colorum in ipso post ipsius coagulationem in petram siue lapidem. Hunc vero modum loquendi non intelligo: nam cum sulphur et Mercurium simul ponerem vt coagularentur, putabam amplius non remouendos neque separandos esse: quomodo erit igitur sulphur causa varietatis colorum post coagulationem elixir?

GE B. In sulphure, vt Albertus de mineralibus tradit, sunt duæ vinctuositates adustivæ, vna maior et quasi extrinseca, altera minor, & intrinseca. Prima rubra est, et remouetur per lotionem: intrinseca vero consumitur post coagulationem elixir, quod primo nigrescit et deinde successivè paulatim minuitur, et consumitur ea humiditas vinctuosa, quæ nigredinis causa

S 4 fuerit.

fuert. Hoc modo dicimus sulphur remoueri, quoniam conuertitur in albedinem perfectam, et postea in colorem citrinum, vltimo vero in colorem rubrum: fit igitur sulphur duabus vicibus nigrum et bis album et bis rubrum.

DEMOGORGON. Quanto temporis spatio coagatur post præparationem sulphuris, et Mercurij.

GEBER. Simul postea in vas longi colli et rotundæ capacitatis in pignatam cinerum cum igne lucernæ, quæ quintuplex siue septuplex elichnium habuerit, coagulabitur viginti dierum spatio aut citra. In speculo Alchemiæ scriptum est, materiam lento igne regendam donec maior pars in terram nigram conuersa sit, quod fit in 20. dierum spatio.

DEMOGORG. Eo tempore quæ apparebant signa?

GEBER. Loco supradicto scriptum est, materiam cum ignem senserit, subito in aquam solui et resolui, et tunc spiritus sursum eleuari et ascendere per collum longum vasis, et supra aquam subito congregari oleum in modum nebulae nigrae. Ideo dicit Ioannes de Rupescissa, scilicet post calcem eleuari pelliculam quandam nigram vt oleum, deinde vero post paucos dies materiam coagulari sub aqua in medio vasis eo loco, quo ignis flamma ipsum vas tangit, et paulatim restare et augmentari eam materiam coagulata, donec quasi terræ globus in medio aquæ, in prima creatione mundi, materia hæc arida emineat, vt insula in medio maris ab aqua circumdata: compremuntur autem aqua et sulphur et simul in colore nigro coagulata, in forma cui quod suo albumini insistat.

DEMOGORG. Quamdiu durat hæc nigredo donec incipiat dealbari?

GEBER. Scriptum est in libro Rosarij quadraginta diebus continuis, nam alteram aquam permanere nigredine coopertam, eam vero nigredinem vltra quadraginta dies non durarare, si rectè et modo debito guber-

gubernata fuerit, hæc à veteribus sub velo fabularum poeticarum occultata sunt.

DEM. Mirum sanè Philosophos veteres hanc artem tam obscuris & Chimericis figmentis occultasse, quæ à nostris grammaticis declarantur et detorquentur ad sensum moralem.

GEB. Qui huius scientiæ nullam habuerit cognitionem, non capiet rationem aut intentionem veterum Philosophorum, fingendo tantum numerum deorum & dearum, aut quid isti per istorum generationem supra & amores variasq; mutationes designare voluerunt, non intelliget. Stultum enim esset credere hæc ficta, ut morum disciplinam occultarent, quam tanta cum laude, & publice & priuatim verbis, & factis in omni virtutum genere adeo strenue proposuerunt.

DEM. Si me tanti secreti faceres participem, præter cætera tua in me collata beneficia, hoc vnicum me quàm arctissime deuincires tibi.

GEB. Ne forte credas me solum huius opinionis esse, legas Albertum lib. 1. de mineralibus, cap. 4. qui dicit, Empedoclem qui longo tempore præcesserat Hermetem confirmasse lapides creatos ex calore ardente, huius affirmationis originem corporis ex antiqua fabula Pyrrhæ & Deucalionis, in qua fabula lapides magnæ matris ossa dicuntur; ossa vero secundum Empedoclem pro parte ex Vulcano composita sunt.

DEM. Mihi videntur verba hæc ab Alberto in hanc sententiam minime dicta esse.

GEB. Lapidēs à calore ardenti generati colores sunt nostrorum metallorum ex ignis vehementia generati, & propter duritiem ossa vocantur, & partim ex Vulcano composita sunt, hoc est sulphure, quod ignis nomine appellatur, quodd in ipsis prædominet ignis, hoc est sulphur. Sunt autem lapides magnæ matris dicti, hoc est terræ, quod eorum generatio fit ex metallo, quodd magnam quantitatem terræ in-

sc

se continet, nam tota substantia fixa & terrea sunt. De Pyrrha & Deucalione fabulantur Poetæ, hos tempore diluuij in nauicula, quam conscenderant, saluatos euasisse solos, per diluuium significare volentes nostras aquas albas. Verum per Pyrrham, & Deucalionem in simul significabant sulphur istud subtile, quod supra Hermaphroditum nuncupari diximus: hi duo saluantur conscensa nauicula, hoc est in illa nigra pellicula quæ supra aquam eleuatur & inatat vt oleum. Per illos lapides quo proiciebat Pyrrha, & conuertebantur in feminas, significauit argentum viuum, hoc quod finita distillatione remanet in boccia fixum & terreum: per lapides vero à Deucalione proiectos qui in masculos conuertebantur, significatum est istud sulphur, quod Martis nomine supra appellari diximus. Ad hæc legimus apud Albertum lib. 1. cap. 8. secundi tractatus, fabulam de Gorgone, quam finxerunt Poetæ, omnia quæ conspiceret in lapides conuertisse, ita explicandam esse, vt per Gorgonem intelligamus virtutem & potentiam mineralem, & per conspectum Gorgonis, dispositionem humorum corporis ad virtutem lapidificationem.

DEM. Explicatio hæc multo obscurior est, quam ipse textus sit.

GE B. Mineralia hæc sulphura sunt, virtus vero eorum fortis, virtus est metallica induratiua & figens: aspectus autem eorum corporum metallicorum ad virtutem hanc mineralem fit, cum iam fumus ascenderunt in collo longo vasis siue bociæ, & respiciunt & reducant retro se ad hanc virtutem mineralem, quæ indurat, & conuertit istos vapores in lapidem nobilissimum philosophorum. Vxor Loth ignem fugiens contra Dei iussu retro spectans conuersa est statuam salis. Poetæ finxerunt Iouem amore captum Ganymedis, eum rapuisse in aquilam conuersus, & in cælum portasse: quæ autem sæpius à nobis dicta sunt de duplici illo fumo in hac fabula compræhenduntur, Nam per Iouem significatur supradictum sal,

sal, quod per distillationem conuertitur in aquilam, hoc est in aquam Mercurialem, quam in ista arte aquilam nuncupare consueuimus, propterea quod superuolat omnes alios spiritus. In libro de aluminibus & salibus, legimus atramentum, hoc est sulphur regi per aquilam, affirmante Gebro philosopho, quo loco sal armoniacum intelligi debet; per Ganymedem tantæ pulchritudinis intelligendum sulphur, quod aurum appellari diximus alibi. Iupiter vero huius amore capitur, propterea quod naturaliter inuicem coniuncti & vniti sint in substantia vna, propterea in distillatione portat eum secum subuolando in cœlum, hoc est in capitulum siue capitellum bociæ, hoc est vasis in cœli figura concameratum. Præterea scribit Virgilius in 6. Aeneid. de Dædalo cum suo filio incluso in labyrintho ipsis aptasse alas ex pennis cum cera quibus euolarent ex labyrintho. Icarus vero nimis alte volans in mare præcipitatus est, liquefecerat enim Solis calor ceram cum qua alæ compactæ, & sibi adaptatæ erant.

DE MOGORG. Huius fabulæ expositionem, auide expecto.

GEB Dædali nomen Græca dictio est, Latine varium significat, & designat nobis sulphur. quod Martis nomine nuncupari diximus, quod admodum varium est transmutando se de colorem in colorem, & ab vna natura in aliam: sulphur istud parens est alterius sulphuris admodum subtilis & fusilis, quod sub Icarî nomine Dædali filio intelligitur, est enim arsenicum subtilior & fusibilior pars Martis. Per Labyrinthum poetæ intelligere volunt vas siue bociam, aut potius vilem lapidem philosophorum, in quo dicti sulphures inclusi sunt. Alæ autem quibus auolare conantur, & in altum feruntur, sunt hæ res de quibus mentionem feci lib. 2. cap. 10. dicendo, Corpora quæ indigent administratione rerum subleuantium aut exaltantium sunt Venus, & Mars, propter earum tardam fusionem, hoc est solutionem. Venus enim tutia indi-

get,

get, Mars vero arsenico, nam his rebus facile eleuantur, & sursum feriuntur, nam inter ipsos magna quaedam conuenientia est.

DEM. Mihi persuadeo & hunc locum ex illis esse, quos tu solus intelligis.

GEB. Per tutiam significatur aqua Mercurialis quæ per distillationem exprimit ex dicto sale extracto è lapide Venerem, quam Icarum nomine significamus. Iste Icarus simul aqua ista aëre volat, hoc est in capitellum vasis usque eleuatur calore enim sal dissoluitur. Icarus vero per rostrum capitelli in vas recipientis cadit in aquam amaram, & ibi suffocatur; nam per decoctionem nigrescit. Aëre vero cum quibus Mars auolat, ex dicto lapide arsenicum designant. Vt aperte satis diximus lib. 3. cap. 16. Propterea quod humiditas & acuitas aceti, mediante calore fumi agens in corpus calcinatum, & subtiliatum, dissoluit enim & attrahit substantiam salis occultam in isto calore, cum eodem attrahendo subtile; quod sulphur Venerem nuncupamus, in profundo huius salis inclusum. Nam propter colligantiam sulphurum in hac putrefactione arsenicum attrahit & sursum ferri, & sublimari facit Martem. Cera autem cum qua aëre adaptata, & affixa erant, est supradictum sal viscosum dealbatum, ut cera alba Tyrrhenia superius nomine Iouis appellatum. Tradidi autem hæc fusius lib. 3. cap. 7. prope finem loquendo de corporum eleuationibus cum spiritibus. Meminit insuper Vigilius rami aurei, quo detruncato statim alius subnascur similis, per arborem significare volens sal vegetabile ex quo per ignis expressionem distillatur illud sulphur quod aurum appellamus. Cum enim totum istud sulphur vna vice simul omnem rem non exprimat, sed paulatim guttulam guttula insequendo, sinxerunt ramo vno detruncato statim alium subnasci, hoc est expressione forti ignis. Sed hoc senior Philosophus apertius demonstrat dicendo animam hanc è petra non exprimi posse vna vice, sed multis vicibus, & paulatim. Propter hanc causam

causam vetereseam animam , & animas , florem , & flores uncturam & uncturas sanguinem , & sanguines , pinguedinem , pinguedines appellasse , propter tardum egressum de gradu ad gradum . Finxerunt etiam Iouem iratum patri suo Saturno genitalia excidisse cum acutissima falce , & hæc cecidisse in mare , & ex commixtione ipsorum sanguinis cum spuma maris Venerem procreare , Per Saturnum intelligentes prædictum sal , quod pater Iouis dicitur , hoc est ipsius salis præparati quod ab isto generatur , istud sal positum in ignem in vase siue boecia , Iupiter iratus & igne alteratus dicitur , & soluitur in aquam subtilem , & acutam ; quæ significatur per falcem acutam cum qua Iupiter iratus patri genitalia excidit , hoc est separat & attrahit secum patres masculinas siue virilia , hoc est sulphur intrinsecum in ipso sale , & simul cadunt in vas recipientis , quod significatur per casum in mare , scilicet in aquam salis : ex isto sale & sulphure generatur Venus , ut supra diximus . Hæc aqua curus Phaethontis , quem Poetæ Eridanum vocant , propterea quod ipso vehatur noster Sol & spiritus fecundus quos appellamus æs , Finxerunt etiam quidam Mineruam filiam esse Iouis , Iupiter enim suum caput feriens , armatam ex ipsius cerebro profilisse Mineruam . Figmentum hoc ita intelligendum esse censeo , Iupiter in ignem alteratus caput suum convertit , hoc est Sal istud quod Saturni nomine nuncupamus , in quo sal istud , subtile , album , molle , humidum , ut cerebrum continetur , ex quo per distillationem nascitur Minerva armata , hoc est aqua illa vestita siue amicta subtilissima parte sulphuris , quod Martis nomine vocamus . Dicunt præterea Vulcanum amore captum Minerue eam pertinacius consecutam , tandem veste arripuisse , & semen in terram profudisse , ex quo puerulus statim natus sit , sic Mineruam Vulcani vim euasisse . Per Vulcanum intelligimus sulphur quod ignem vocamus , & ferrum : Magna amore afficitur erga aquam Mercurialem , quam Mineruæ nomine si-

gnificamus . Sunt enim in simul in vno eodemque metallo . Propterea hanc in calcinatione sequitur & in putrefactione . Cum vero naturæ sint diuersæ & facillime ab inuicem separantur , fixerunt Mineruam Vulcani congressum fugere , cum hoc sulphur non retinet semen quemadmodum aliud subtile sulphur . Propterea dictum est hanc arripuisse veste , quod cum ipsa vnitum sit , & cum suo sale coniunctum , quasi extrinsece , & sic in separatione dimittit suum semen , hoc est eam partem subtilem sulphuris spargendo in terram ipsius salis ; per distillationem verò nascitur illud sulphur , quod Ganymedis nomine significari supradiximus , quemadmodum etiam Appollinis & Phœbi , & sic euasit vires Vulcani per remotionem siue separationem hanc , quæ fixationi impedimento fuerat . Finxerunt etiam veteres à Ioue amatam Io , ipsa vero Iouem fugiens à crassa , & obscura nubecula circumdata , vt in cursu subsisteret ; per Io significantes supradictam aquam Mercurialem à Ioue amatam , cum eiusdem substantiæ sint , simul vero iuncta & bociæ inclusa ad ignem aqua per distillationem aufugit per longum collum vasis , deinde recidens ad fundum vbi à Ioue circumdatur pellicula nigra supradicta , per quam coagulatur & firmatur Io , hoc est in cursu sistitur . Istæ nigræ pelliculæ vela sunt , quibus Theseus rediit nauigio Athenas , quas videns Thesei pater sibi persuadens filium obijisse , ex desperatione se præcipitem dedit in mare , & ibi aquis suffocatur . Per Theseum significare volentes sulphur istud subtile , quod in pellicula aut potius oleo isto continetur per Thesei nomen significatum . Pater vero Thesei Egeus (hoc est sulphur crassum magis) se præcipitem dat in mare , hoc est in aquam salis , & ibi soluitur & moritur , hoc est suffocatur , nam secundo denigratur . Inter reliqua plura eiusmodi poetica figmenta tradiderunt veteres post diluuium & terræ exiccatum ab inundatione aquarum varias animalium species à terra productas , inter cætera vero animalia serpentem

quan-

quandam produxisse, hac sagitta intertemporiam ab Apolline siue Phœbo. Hanc fabulam hoc modo interpretati sunt, per distillationem, quam etiam sublimationem appellamus; primum lento igne diluuium venit, hoc est intro humiditas aquea apparet, hac remota & fortificato igne terra, hoc est, materia nostra, quæ multum in se terrestreitatis habet, producit animalia, hoc est sulphur istud subtile quod animale dicimus. Verum inter animalia cætera etiam serpentem illud gignit, quem Phitonem appellant, hoc est, aquam fœtidam, quam Phœbus occidit, hoc est à nostro sale coagulata & denigrata in medicinam humani corporis. Fingunt præterea Martem filium Iouis, & Iunonis, sunt tamen qui Martem sine patre à sola Iunone procreatum velint. Per Iunonem vero etiam si sæpius elementum aeris intelligant, tamen cum dicunt Martem filium esse Iunonis sine patre natum per Iunonem terræ elementum intelligunt. Iupiter autem post putrefactionem cum Marte, & Iunone reperitur. Quod autem per lotionem Mars ab ipsius vêtre separatur, propterea dicitur ipsius filius saltem in aliqua parte patri similis esse debeat & matri, hoc vero sulphur quod Martis nomine intelligimus Iouis nullam similitudinem penitus referat, calidus enim est, & siccus rufus, durus, absque viscositate, & solutione, & quasi argento viuo priuatus: Iupiter vero frigidus & humidus est, albus, molis, viscosus, facilis fusionis & solutionis, quasi argentum viuum mortificatum, hanc ob causam finxerunt Martem Iunonis filium, hoc est terræ, pinguedo enim terræ est.

DEM. Ostende igitur iam quo loco Iunonis nomine terræ elementum intelligunt?

GE B. Finxerunt Iunonem filiam esse Saturni, & Opis sororem, & uxorem Iouis, & in eodem partu ante Iouem in lucem editam, reginam esse deorum, & dearum, diuitiarum præesse partui & matrimonio. Aqua vero Mercurialis per Iunonem significata dicitur filia Saturni, distillatur enim ab ipso, & sua terra signi-

significata dicitur filia Saturni, distillatur enim ab ipso & sua terra significata per Opim. Hæc autem largitur diuitias, hoc est aurum nostrum, & in ea distillatione generatur Iuno, hoc est aqua illa Mercurialis significata per elementum aeris, & Iouis, hoc est sal quod in fundo vasis, siue bociæ remanet inter feces. Quum vero aqua Mercurialis distillatur prior, & prima exeat extra bociam siue vas distillationis, dixerunt veteres Iunonem in eodem partu ante Iouem natam. Idem significare volebam lib. 1. cap. 11. differendo de præparatione Iouis, dicendo, Saturnum eodem modo præparari (deridens eos qui non sunt filij huius artis) aliquando solummodo hoc quod corpora non potest frangere, hoc est terrestreitas, quæ non frangit, hoc est non soluit corpora sulphurea, adiendam vero aquam Mercurialem, sed prius antequam Iupiter redeat in corpus ex sua calce, hoc est sale albo, ut vera calx. Præterea dicunt Innonem præesse partui, quod distillando producat in lucē Phœbū, ob hoc etiam Lucina dicta: matrimonio quoque præesse dicitur, propterea quod intermedium quoddam sit in coniunctione tincturarum sulphurearum, hoc est Veneris & Martis. Significatur autem per subtilissimum rete fabricatum è chalybe. Dicebat Morienus, animam, hoc est, Venerem non coniungi cum corpore, hoc est cum sulphure Martis nomine significato, nisi mediante spiritu, hoc est aqua hac spiritali. Dicitur etiam Iouis vxor propterea quod hæc duo simul nostrum aurum progenerent, aut quod simul iuncti sunt & vniti ante distillationem, & adscribunt ipsi regnum super omnes Deos & deas gentilium, quos significamus nostris metallis. Hæc enim regit, nam per hanc nascuntur, ac soluuntur, subtiliantur, ac separantur, coniunguntur, mortificantur, viuificantur, & fructificant, propterea finxerunt eam etiam deam diuitiarum.

DEMORGOR. Ne mireris hætenus tam prolixum sermonem non interrupisse me: nam ut verum fatear,

farear, plurimum delectatus sum hac interpretatione
adeo obscurarum atque plane Chymericarum, aut po-
tius monstrosarum fabularum, & figmentorum: &
(vt dicam quod sentio) plane persuasum habeo, te
eiusmodi fabulas omnino detorquere in tui animi
sententiam etiam si veteres eius intentionis in quam
tu eas detorquere studes, nequaquam fuissent vn-
quam.

GEB. Si tu aliquando interfuisses praxi huius artis,
& eius rei periculum fecisses, & filius esses noster,
hanc veritatem etenim cognosceres & perciperes.
Nam nisi negaueris hanc opinionem veterum, quam
tibi dixi, scilicet omne metallum in omni contineri,
& huius dicti explicationem per me tibi traditam, peni-
tus intellexeris, numquam negabis hanc veram esse
intentionem antiquorum poetarum, in suis fabulis,
& figmentis. nam omnibus modis elaborauerunt, vt
hanc scientiam penitus obscurarent & absconderent
suis figmentis & fabulis poeticis, vt naturæ secreta
ignorantibus & indignis occultarent, quod etiam
plures sapientes harum rerum periti, mecum affirma-
re non dubitauerunt. Scribendo etenim finxerunt
Latonam stupratam a Ioue, propter quam rem Iu-
nonem de cælo descendisse, hanc in insula Delo inue-
nisse, vbi Phœbum & Dianam peperit. Per Latonam
intelligentes illud sulphur, quod suprà Veneris nomi-
ne significari diximus, quod cum impurum sit & alte-
raturum compositum de Ioue & Iunone, hoc est de aqua
illa aerea, descendit de cælo, hoc est de alembici
capitello, & innenit Latonam in vase siue boccia,
quæ ibi parit elixir album & rufum, Finxerunt etiam
Vulcanum filium esse Iouis & Iunonis, quemadmo-
dum etiam supra de Marte diximus quum vero defor-
mis esset & facie turpis, subito fuit deiectus in Insulam
Lemnon, & ibi nutritus & educatus à simijs. Per
Vulcanum intelligebant sulphur quod Martis & ignis
nomine significari iam sæpius monuimus, quod post
putrefactionem coniunctum est & vnitum Ioui & Iu-
noni,

T

noni, sed in diuersa natura fusione & spissitudine & raritate & ab ipsis separatur, propterea quod, vt lib. 3. cap. 4. diximus argentum viuum aliud sulphur non recipiat eo excepto quod suæ naturæ est, hoc est arsenicum quod de natura salis participat. Propterea dicunt Vulcanum esse filium ipsorum, quod ab eorum ventre separaretur: quum vero turpis sit, & deformis propter suam vinctuositatem adustiuam, abijcitur in insulam Lemnon: hoc est in vâs siue bocciam in quam cadunt sagittæ, hoc est hæc sulphura, quæ generata sunt ex vaporibus calidis & siccis: ibi nutritus & educatus à simijs, hoc est, à veris artistis siue huius artis perfectis artificibus, qui naturam imitantur. Ad hæc sinxerunt Atalantam omnium hominum velocissimum cursores, superatum tamen & victum tribus pomis aureis, per Atalantam significantes nostram aquam velocissimam & leuissimam super coniuncta sulphura, ipsâs vero coniuncta, hoc est Marti, Soli & Veneri in simul, aut cum Ioue qui semper plenus est Apollinis & confectus, formatur & coagulatur. hæc tria poma tres boli sunt, quibus Theseus inuiscabat ora Minotauri in Labyrintho: per Minotaurum positum in Labyrinthum significatur nostra quinta essentia, quæ in vase siue boccia inuiscatur & coagulatur, cum supradictis sulphuribus.

DE M. Magnastibi gratias ago. quod me tanti secreti voluisti fieri participem, vt citra omnem inuidiam ea, quæ ab antiquis summo studio occultata sunt pro singulari tua humanitate mihi aperires & explicares, nam inde spero tandem me verum sensum fabularum & figmentorum poeticarum inuenturum. cum mihi igitur hac parte satisfactum sit, eiusmodi inquisitiones relinquemus, vt sermo noster inchoatus eò redeat, vnde discessimus de metallis verba facientes, scilicet ex quonam metallo supradictæ res fieri debeant, nâ cum ex vno solo, nec tamē ex auro cōmuni fieri debeant: persuasum habeo ex argēto fieri debere, & hoc no

citra

citra rationem , quum tu iubeas illud aurum accipiendum , quod in profundo metallorum occultatum sit. Cū vero Luna in profundo aurū sit vt in testamento aperire demonstraſti , omnino argentum accipiendum erit nobis abſque dubio . Scripſiſti etiā libr. 1. cap. 18. Lunam eſſe tincturam albedinis . Et plures Philoſophi Lunam fermentum albedinis nuncupant , & Medici argentum in ſuas mixtiones medicamentorum recipiunt . Albertus adhuc in ſine terri libri de mineralibus dicit , nos certo ſcire , quōd habentia ſymbolum in materia & virtutibus , & pollentijs naturalibus , facilis eſt tranſmutatio ad inuicem , & paulo inferius , Non lateat vos , inquit , quōd in omnibus quæ circulares ex ſe inuicem habeant generationes , facillor eſt tranſitus eorum , quæ in pluribus habeant conuenientiam , propter hoc etiā ex argento facilius fit aurum quā ex metallo alio : non enim mutari oportet in ipſo , niſi colorem & pondus , & hæc de facili ſiunt , compacta enim ſubſtantia magis adaugēt pro certo pondus diminuto aqueo , & aucto bono citrino ſulphure conſequenter variabitur color , hic autem modus eſt & in alijs .

GEB. Pro certo tibi dico , ſi tota ſubſtantia aurea ſiue argentea nobis præparanda eſſet , non autem reducendo eam ad materiam ſuam primam , hæc longe cæteris præſtare , ſed hoc modo parum eſſe vtilia . Verum eſt ſecundum viam breuē ſupradictam ex argento , facilius aurum fieri poſſe , quam ex alio quouis metallo . Propterea quia conſummata humiditate aquea per calcinationem ſubſtantia reducta , ſit magis fixa . Propterea dixi libr. 2. cap. 18. pondus accreſcere per minimam admixtionem noſtri ſulphuris boni & præparati in manifeſto albi , in occulto vero citrini & ruſſi , pluribus diebus ſimul decocta tandem mutari in colore , quia color tincturæ in ſulphure occultatæ per virtutem caloris manifeſtabitur , & hic modus eſt communis in omni metallo . Loquendo autem de præparatione elixir ſecundum viam prolixiorē nouem menſium , hoc

est reducendo metalla ad eorum materiam primam, fieri non potest, vt aurum siue argentum sint meliora cæteris metallis: nam in his non restat prima substantia nec primæ qualitates exceptis intrinsicis quæ omnibus sunt communes. Verum est (vt iam diximus) vnum ex cæteris metallis in sua minera aliquam acquisisse substantiam & proprietates, quibus præparatum aptius & propinquius fiet nostræ arti auro, & argento, quemadmodum breui intelliges. Respondendo vero tuis rationibus adductis, dico etiam si sæpius philosophi per Lunam intelligant, & Iouem & Venerem & Mercurium, nihilominus per Lunæ vocabulum etiam intelligi debere sal, Saturni nomine significatum, quod in suo profundo ipsum aurum philosophorum est, vt supra diximus. Possumus autem per Lunam intelligere sulphur præparatum album vt Luna, & hoc in profundo aurum & argentum est, & tinctura & fermentum albedinis & rubedinis supra suo Mercurio; argentum hoc indurat & figit nostrum Iouem, & conuertit ipsum in naturam metallicam, & commiscetur nostro Soli, vt aperte ostendimus lib. 1. cap. 18. Etiam possumus per Lunam intelligere elixir album, hoc enim est tinctura albedinis, & fermentum albedinis in multiplicatione, & in secreto aurum est, & facillime in aurum conuertitur, quia continuando vel fortificando ignem materia magis figitur & pondus accrescit, & tinctura ruffa sulphurea, quæ in profundo latet, manifestatur. Si autem de Luna medicinam aliquam facere volueris pro humauo corpore, eodem modo fit quo superius de auro à nobis dictum est.

DEM. Si supradictæ res omnino è metallis fieri debeant tamen ex perfectis metallis fieri non possint, necesse est ex imperfectis metallis ea facere, sed prius præparatis.

GE B. Secundum opinionem & rationes Rogerij Baconis, quas supra allegauimus de auro communi verba facientes nullum dubium est: nam hæc scientia tractat de corporibus imperfectis in quantum conuenit

ea facere perfecta, vt in præfatione libri inuestigationis ostendi, & Callisthenes summus in ista scientia vir, dicit Alchemiam scientiam esse, quæ inferioribus metallis excellentiam, & nobilitatem superiorum tribuat: & beatus Thomas in principio 4. lib. Metho. dicit, Principus Alchemistarum scopus est transmutare metalla (scilicet imperfecta) secundum veritatem & non sophisticè.

DE M. Puto per projectionem elixir imperfecta metalla perfecta fieri.

GE B. Hæc dico si absque corruptione rerum extranearum præparatum perfectum fieret elixir, & hoc satis clare aperte demonstraui in præmio libri Inuestigationis, & in cap. de præparatione aceti acetrimi, & adhuc lib. 1. cap. 8. dicendo quod in depuratione metalla imperfecta ingenio & industria per artificium reducuntur in puram & nobiliorem substantiam breui tempore, quod à natura non potest fieri, & in lib. Testamenti dixi, quod omne metallum intellige imperfectum) per calcinationem possit conuerti non solum in sal, sed etiam in verum Solem, & veram Lunam, neque tu poteris mihi hoc loco obijcere, intellexisse me de metallis perfectis, quum hæc sint verus Sol & vera Luna, neque per projectionem, sed per calcinationem hoc fit. Præterea diximus in lib. Inuestigationis, cap. de vitriolo, quod ex corporibus imperfectis extrahantur diuersa vitriola, quæ nobis necessaria sunt, & vtilia. diximus etiam diuersa vitriola, quod in ista arte non solum alumina, sed etiam sulphuris varia genera dicuntur vitriola, lib. 4. cap. 9. verba faciens de medicina tingente Lunam in aurum, diximus fieri hanc, antedecente administratione nota & certa corporis imperfecti. Et si mea opera à me conscripta diligenter euoluisti, animaduertisti nimirum me in lib. de radicibus hanc sententiam protulisse videlicet cum videmus corpora imperfecta nostra experientia & industria præparata & mundificata ab omni superflua corruptione, in maiorem claritatem & splendorem acquirere,

T 3

quam

quam corpora naturaliter perfecta: nos tandem ex ea consideratione peruenisse ad finem huius operæ & scientiæ. In lib. speculî Alchemiæ scriptum est, si inuenimus materiam in qua sit argentum viuum, mundum, clarum, album, aut rufum, congelatum in massam, nondum perductum ad complementum tali modo, vt nostra industria & naturali ingenio ad intimam ipsius perfectamque mundificationem, & completam puritatem peruenire possimus taliter vt post complementum operæ mille vicibus fortius, & perfectius sit alijs corporibus coctis simplici calore naturali, iam degustaturos nos delectabile hoc, supra quod omnis intentio Philosophorum fundata est. Præterea dicit Albertus lib. 5. de mineralibus cap. 1. omnium metallorum proprium esse, vt appareant incompleta esse in specie, & ideo in quolibet conuertibilia: medium vero proprie dictum habet informem naturam, quam formatam distinctam extrema retinent, propter quod extrema per ingenium & naturam de medijs reducuntur, quando vnitur extremum supra alterum; debemus autem mediorum naturam summe notare ad transmutationem metallorum, quia in eis consistit plurima scientia eorum, quæ vnum in aliud conuertere nituntur.

DEMOG. Percipere nequeo quid hoc loco sibi velt Albertus per media hæc extrema & virtutem extremorum.

GE B. Per media mineralia hoc loco intelligit Albertus metalla imperfecta, quoniam sunt iam in via ad perfectionem, non quod ab ipsis per naturam reduci possit metallum aliquod perfectum, sed quod ab ipsis per artificium extrahi possint perfectissima extrema hoc est elixir album et rufum, et quia virtus hæc extremorum in sulphuribus, et ipso argento viuo contineatur metallorum imperfectorum, tunc fiunt extrema, hoc est elixir album et rufum. Ob hanc causam diximus, lib. 1. cap. 16. metalla imperfecta absque compositione alicuius rei extrema fieri perfecta.

DEM.

DEM. Si bene memini, dixisti eodem loco prædicto perfectum, hoc ipso magisterio perfectum fieri, & perfectum etiam imperfectum ad perfectionem perducere, & demum testaris hæc simul alterari & perfecta fieri.

CEBER. Eo loco per perfectum non intelligo neque aurum, neque argentum commune, sed supradictos sulphures præparatos pro parte fixos, per imperfecta vero intelligo supradictum sal præparatum argenti vini nomine significatum & louem, & ex his vnum ab alio ad perfectionem perducitur, quoniam sulphur inspissat, figit, & tingit Mercurium, Mercurius autem subtiliat & fusibile reddit, incerat & seruat sulphur à combustionem, Hoc autem modo vnum ab altero alteratur, & hanc responsionem poteris habere ex lib. 1. cap. 11. in medio capitulis.

DEMOGORG. Mea sententia, improbasti eo loco modum hunc.

GEBER. Improbauit quidem eo loco modum hunc, quantum ad litteram puram & nudam: non intelligebam enim de communibus corporibus, sed de Philosophorum metallis. Sed vt tandem totam summam breui sermone comprehendam, concludo ipsum elixir, quintam essentiam & aurum potabile fieri debere ex metallis imperfectis communibus, quoniam hæc artificio adiuuari, & ad perfectionem perducuntur, & faciliter reducuntur ad ipsorum materiam primam, quum in se habeant causam corruptionis, quas causas enumerauimus nos lib. 3. cap. 6. & accidentia quoque materię primæ superuenientia, facile ab ijs remouentur, & indigestas partes possunt digereri.

DEMOGORG. Dixisti supradictas res fieri debere ex vno metallo solo quomodo igitur continentur in omni metallo imperfecto?

GEBER. Fatendum est supradictas res in omnibus metallis perfectis & imperfectis contineri: debemus autem inquirere, & exquisita cognitam habere

naturam omnium metallorum communium ; & ipso-
rum sint facilioris aut difficilioris præparationis , & quæ
nam nostræ arti aut propinquiora aut remotiora
sunt , & tandem quæ nam pura aut vitiosa sunt
in ipsorum radice , vt satis aperte monui in finem
lib. 1.

DEMOGORG. Erit igitur omnino plumbum
accipiendum , ob hanc causam quod alibi dixisti in
ipso contineri omnia philosophorum metalla , & lib. 1.
cap. 19. dixisti , plumbum etiam si ad argentum mini-
me accedere possit , tamen nihil minus per nostrum ar-
tificium ex ipso facile argentum fieri posse . Et adhuc in
lib. Investigationis verba faciens de plumbi aqua , dixi-
sti , hanc esse aquam argenti viui & sulphuris propor-
tionaliter facta , qua vtimur in compositione elixir rus-
si . Hermes vero dicit ; quod in Saturno naturæ coniun-
ctæ sint cū complemento , hoc est terrā , aquam , aerem
& ignem in ipso contineri , & quod hic clavis sit & a-
peritio huius scientiæ . Rasis præterea dicit in plumbo
Solem & Lunam contineri in potentia non visibiliter ,
& quod ipsorum tinctura ab eo non separetur , & quod
ipse Saturnus sit elixir album , & rufum , & aqua quæ
Mercurium retinere & cohibere possit . Pythagoras
dicit , omne secretum in plumbo esse . Hermes insu-
per de Saturno loquens dicit se præstantiorem & rem
magis possibilem eo scire in operatione albi & rufi :
His causis plures moti sunt vt quærerent ex plumbo
argentum viuum extrahere .

GEBER. Iam sæpius te monui , atque prædixi
Philosophos sic aperte loquentes , semper per æquiuo-
cationem & similitudinem & allegorias loqui . Pro-
pterea dixi lib. 1. cap. 19. quosdam affirmare , plum-
bum in sua natura quàm proxime accedere auro :
ita Philosophi plumbum laudantes , de plumbo
Philosophorum locuti sunt , in quo omnes res ,
de quibus supra facta est mentio , simul conti-
neantur .

DEM. Dicam igitur nunc cum in plumbo non sit
elixir,

elixir, ex stagno tandem extrahendum esse ea de causa quòd dixeris libr. 4. cap. 18. te considerasse per examen huius magisteri; louem maxime accedere ad summam perfectionem in opere ordinis maioris. Et libr. 1. cap. 22. dixisti louem inter cætera corpora transformari, in magis splendidum lucidusque atque perfectius corpus solare & lunare & adhuc libr. 3. cap. 9. dixisti satis manifestum esse louem propius accedere ad perfectionem, propterea quòd magis de perfectione participet. Item libr. 1. cap. 20. dixisti louem perfectiorem esse multis reliquis corporibus imperfectis, propter ipsius affinitatem cum Sole & Luna. hoc affirmat etiam Rasis, qui dicit, stagnum tincturam esse albam æris siue cupri, & quòd ex ipso fiat aqua acuta quæ Mercurium retinere & cohibere possit, & tu, ipse iubes in libr. Investigationis, honorare aquam Iouis ea de causa, quòd hæc sit illud ipsum quod quærat ab omnibus ad albedinem.

GEB. Satis argutè nouisti ex meis scriptis, ea quæ tuæ sententiæ suffragari videntur excerpere, & in medium producere: sed mea scripta longe aliam diligentiam in euoluendo & intelligendo studium requirunt.

DEMOGORG. Rex Ipsa facile indicabit, quanto studio diligentia atque sedulitate tuis scriptis hactenus insudauerim, nam si cogites quàm proprie non solum ipsas sententias, sed etiam singula verba memoriam teneam, cognosces me haud oscitanter in tuis scriptis versatum. Dic igitur quidnam causæ sit, cur minus, quod tanto studio assequuturum me speraueram assecutus sim.

GEBER. Quia parum animaduertisti libr. 3. cap. 12. dixisse me plumbum & stannum commune in sua propria radice immunda esse, & in ipsorum prima creatione, habent enim substantiam immundam, tum sulphuris, tum argenti viui. Cum vero purum cum impuro vna substantia facta sint, & essentia vna, propterea possibile non est, vt aliqua industria per medici-

nam

nam primi ordinis, hoc est per præparationem aliquam remoueat^r terreſtreitas hæc ab ipſis, argēto viuo adeo immundo atque impuro. Quare iam olim plane deſperaueram, cum intelligerem hoc corpus non poſſe præparari, vt tandem perueniret ad complementum ſui ſplendoris lucidi. Verum ad me ipſum rediens cognoui corpora hæc immunda eſſe in profundo ſuæ naturæ, propterea dixi lib. 2. cap. 7. ſi ſublimaueris, hoc eſt extraxeris argentum viuum ex plumbo ſiue ex ſtanno communi, ea poſt ſublimationem apparere nigra, & adhuc lib. 4. capit. 8. dixi, in corporibus mollioribus nullo ingenio, vel induſtria hoc artificio non remoueri poſſe velocem illam fuſionem, neque impuritatem, in radice principij ipſorum. Poſſumus etiam his ſubiungere ea, quæ lib. 2. cap. 2. monuimus. Videlicet quum ſulphur & arſenicum noſtrum, non parum etiam naturaliter coniuncta ſint cum fecibus: neceſſe eſſe, vt in ſublimatione aſcendant, ſurſumque vehantur cum ſubſtantia non mundata. Cum igitur neque plumbum neque ſtannum habeant ſubſtantiam fixam, hoc eſt duram, terream & permanentem in igne vehementi, ſed auſugientem, neque ſpiritus ab ipſis per ſublimationem extracti aſcendant abſque eiufmodi immundicijs, quum non habeant terram fixam & permanentem in igne vehementi, quæ retinere poſſit ſecum partes illas immundas, ne inter ſublimandum aſcenderent cum ipſis ſpiritibus. Propterea dixi capit. vltimo, libr. 1. ea metalla quæ in ipſa radice participauerint de maiore infectione liuiditatis plus laboris requirere & minoris eſſe perfectionis, hæc vero ſunt plumbum & ſtannum commune.

DE M. Dixiſti tamen, ni fallor, lib. 3. cap. 8. conſideraſſe te corruptiones in ſtanno, in ipſa radice ſibi non eſſe coniunctas, ſed accidentales eſſe. Cum igitur in prima commiſtione ipſi non coniuncti ſint, nimirum poterunt ab ipſo facile remoueri, & ſeparari. Dixiſti etiam cap. 10. Iouem quidem mundum eſſe, Saturnum vero immundum. Et lib. Inueſtigationis ſcribis,

quod

quod omnia accidentia superuenientia facile remoueri possunt, & ipsa corpora integre, & sufficienter præparari.

GEBER. Sanè si ea quæ suprà longo sermone prosequuti sumus, recte intellexisses, nequaquam hæc nostræ responsioni obiecisses. Cum enim dicerem, stannum quidem purum esse & tincturam albedinis siue æri cupri, & ipsum proximum esse auro, & argento, & sat is propinque accedere ad perfectionem in ordine maiori, hoc est in multiplicatione, mea intentio erat de metallis supradictis; dicens autem Saturnum immundum esse, vere dictum est de nostro Saturno; sed hæc ipsius immundicia sibi non est in radice coniuncta, propterea ab eo facile remouere; quum vero dixi metalla perfecta in ipsorum radice munda esse, & quod omnia accidentia ab ipsis facile remoueantur, ne dictum putes de plumbo & stanno communi, sed de alijs.

DEMOGORCON. Rogo antequam longius hunc sermonem protrahas, prius apertius dicere velis, quid de ordinum numero sentire debeam; putavi enim hæcenus, primum, & secundum ordinem sophisticos, & medicinas imperfectas esse.

GEBER. Suspicas forte me tradidisse sophisticationes et medicinas imperfectas. Debas certe iam dudum cognouisse nostrum arsenicum et cætera materialia, quibus vtimur, non esse illa vulgaria omnibus nota. Præter ea exhortati sumus lib. 1 c. 5. huius artis artifices, vt fugerent opera sophistica. Dico autem medicinas primi ordinis imperfectas esse, ea de causa, quod sulphur sit medicina argenti viui, quod Iouem, Saturnum et Lunam vocauimus. Argentum viuum autem medicinam esse sulphuris, quod Solem, Venerem & Martem appellauimus, & hæc in primo ordine, hoc est in prima præparatione, per quam mundificantur ab accidentibus superuenientibus, & in secundo ordine, hoc est in secunda præparatione, hoc est do-

coctione, & fixatione, per quam, mundificantur [ab vntuositate adustiuâ intrinseca, imperfecta sunt, donec perfecte mundificentur, & figantur. Quemadmodum vero solus homo cum perpetuo viuere non possit, necesse fuit vt sociaretur mulieri, vt per coniunctionem hanc cresceret & multiplicaretur genus humanum, pari modo etiam nostrum elixir quum per plures & sæpius iteratas projectiones, breui absumeretur & finiretur, multumque laboris & magnum temporis dispendium requiratur, ipsius præparationem toties à primo principio repetere, necessarium fuit, vt abbreviaretur præparatio & fixio, commiscere partem aliquam elixir fixi cum muliere, hoc est cum nostro argento viuo quod Iouem vocamus, neque fixum, neque è terra factum, quemadmodum sulphur. Cum vero hæc conuenientiam quandam habent in sua natura, ed facilius vniuntur, & breui tempore multiplicantur in virtute, & quantitate. Propterea dicebam supra, Iouem magnam habere affinitatem cum Sole, & Luna, & quam proxime accedere ipsum ad perfectionem & quasi perfectum esse, & quod transformatur in magis fulgidum atque plus perfectum corpus Lunare & Solare. Dixi etiam in præmio lib. 2. considerationem rei quæ vltime causat perfectionem elixir in multiplicatione, considerationem esse coctionis substantiæ puræ argenti viui, Est etiam elixir medicina, originem habens ex substantia pura argenti viui Philosophorum, id vero quod iam medicina factum est, argentum viuum esse desijt, & naturam ipsius reliquit, quia transmutatum est & fixum; tamen non totum ex argento viuo natum est, sed etiam partim ex sulphure, quamuis, & hoc fuerit ex parte argenti viui, quod transmutatum suam naturam reliquit, hoc est, cum pars quædam ipsius iam facta sit lapis Philosophorum. In libr. de Vaporibus scriptum legimus, Alchemiæ artifices yti borace in multiplicatione sui metalli per boracem intelligendum sal præparatum, quodd. Mercurij nomine designari diximus et Iouis. Si autem adhuc dubitaue-

ris num hæc de primo, secundo et tertio vera mens, et opinio mea sit, age lege recapitulationem summæ; et cōsidera diligenter ea quæ ibi diximus de sublimatione primi gradus per quam lapis noster mundatur et purificatur ab impuritate corrumpente, et redditur purus et volatilis: Postea figitur, et hoc appellamus gradum secundum præparationis. Tertio vero gradus administrationis lapidis est, vt fixum faciamus volatilem, et hæc est multiplicatio. Ecce igitur primum gradum esse præparationis, secundum fixationis, tertium autem multiplicationis. Et quemadmodum elixir nostrum quod sit aureum et argentum, paucis diebus figit, et transmutat Mercurium nostrum: sic quoque sulphur nostrum lotum cum in parte fixum sit, et naturam et splendorem habeat metallicam, propterea etiam breui tempore figit nostrum Mercurium siue argentum viuum; volatile vero absque fixo nunquam poterit figi in metallum. Extrahuntur vero supradictum argentum viuum, et Iupiter ex fecibus combustis salis per lotionem. Rasis in lib. Luminis luminum dicit, feces cum dealbantur magnesiā appellamus, et stagnum et spumam Iouis. Præterea dicit Philosophus Mireris, capiendas esse cineres de quibus Philosophi locuti sunt dicentes, ne vilipendas cineres existentes in loco inferiori vasis, quia in ipsis situm est diadema cordis. Idem dicit in fecibus esse hoc quod quæris. Hermes itaq; loquendo de distillatione Saturni dicit, cape ipsum, et exalta eum in tabernaculo. eousq; totus donec in vaporem consumatur, et plus nihil ascendat, et aquam sublimatam conserua ad tempus opportunum. Postea accipe feces remanentes in fundo bociæ siue vasis, et serua diligenter, nam ipsæ sunt corona cordis. Scriptum est in libro turbæ Philosophorum, Iubeo vt aduratis corpus et in cineres conuertatis, hoc enim corpus adustum Phœnis est, qui ardet in igne et comburendo renouatur, nam corpus hoc adurendo, ex cinere extrahitur Iupiter, qui coniunctus cum vna parte elixir semper multiplicatur, et augmentatur. Dicit autem

Hermes

Hermes, cum videbis corpus conuersum in cineres, perfecte gubernasti illud. Rasis itidem in libro Luminis luminum, dicit aduri non posse; nam post extractionem olei remanere terram. Idem affirmauimus & nos lib. Inuestigationis, verba facientes de præparatione attramenti nigri. Et lib. 2. cap. 2. dicendo, possibile est à salibus separari feces per solutionem salium, quæ res aliæ nulli conuenit. Idem confirmaui adhuc in enarratione trium causarum descensionis libro iam citato, cap. 11. Pro declaratione vero causæ secundæ scire debes per corpora debilia intellexisse me aquam & oleum, quæ in distillatione conseruatur à combustionem, per descensionem in vas recipientis post reductionem in corpus ex calce, hoc est ex salibus eorum, quoniam distillando non possumus vno siue eodem tempore partes omnes in simul distillare, quia ea pars quæ prior reducta fuerit in capitellum vasis, non expectat iam sequentem: si vero capitellum fortiozem ignem recipiat, ne maior pars perdat necesse fuit ingenio & industria, id quod iam ascendit in capitellum per rostrum capitelli educere, & auferre, & in vas recipientis paulatim colligere, vbi refrigerium caloris inueniet. Diximus adhuc cap. 6. prædicti lib. sæpius caput aludelis adintratur, ne ex nimia multiplicatione in fundum recidant. & in libro Inuestigationis cap. de præparatione Iouis dixit, descendit corpus purum & mundum, remanens cum vitro, & salibus siue aluminibus, tota substantia terrea. Hæc sententia potest capi duplici sensu, quemadmodum nostra corpora duplicia sunt, hoc est sulphur & arsenicum. Nam si per corpus ipsum sulphur intelligere velimus, dico in lotionem, & præparationem ipsius primo ascensuram pelliculam illam, post hanc vero purum & mundum ab ipsa vntuositate adustiuam, hæc autem fundi debet, donec liquefiant, sicut diximus in libro de praxi. Iam vero cum sale aut potius alumine Saturni nomine designato, & cum vitro, hoc est cum sulphure quod in eo sale occultatum est, remanet omnis substantia terrea ipsius

ipſius ſalis. Sin autem per corpus arſenicum intelligamus, hoc eſt iſtud ſulphur ſubtile quod in ipſo ſale occultum eſt, dico quodd per diſtillationem deſcendat in recipientem, & poſt iſtud cum vitro, hoc eſt in boccia, & cum ſalibus aut aluminibus remanebit omnis ſubſtantia terrea in fundo vaſis, & iſtud ſal præparatum vocatur Iupiter. Reuertendo vero ad ſermonem noſtrum de metallis imperfectis, dico ex ſupraſcriptis rationibus tandem concludi Venerem & Martem communem, quamuis magnam habeant terreſtreitatem & ſulphuritatem accidentalem, quæ facile remoueat, nihilominus in radicibus ſuis munda eſſe, & ſulphur & argentum viuum ipſorum purum & mundum diſtillari poſſe ſublimari, quum habeant partes fixas & connaturales ſibi coniunctas, vt diximus lib. 2. capit. 2. Propterea diximus adhuc libr. 4. capit. 3. dealbationem ſubſtantię Veneris & Martis puram eſſe, & ſimiliter rubificationem Lunæ.

DEMOGORG Hæc non videntur mihi in hanc ſententiam prolata.

GEB. Poſſunt duplici modo intelligi, vno modo ſi intelligamus hæc de metallis communibus, dico dealbationem, hoc eſt argentum viuum, quod medicina alba eſt ſui ſulphuris, per rubificationem vero ſulphur eſt intelligendum Veneris & Martis quod tinctura eſt rubedinis ipſius argenti viui, quod Lunam vocamus, & hæc pura ſunt in ſua radice. Si autem per Venerem & Martem intelligamus ſupradicta ſulphura extracta ab vno ex ipſis, dico poſt putrefactionem fieri munda, propter vñctuoſitatem aduſtiua, & quamuis ruſſa ſint, non acquirunt tamen eam rubedinem cum medicina primi ordinis, hoc eſt, per primam præparationem cum apparitione ſplendoris cum immunda ſint & minime apta, vt recipiant fulgorem rubedinis. Et quia vero per lotionem remouetur prima hæc rubedo aduſtiua, & ſub hac rubedine immunda lateat albedo pura, ipſorum dealbatio pura eſt

est, mutari vero ab hac prima natura, & per longam decoctionem fixa fiunt, rubificatio pura Lunæ, hoc est elixir albi siue argenti viui sui.

DEM. Concedo hæc duo metalla munda esse in radice, quum vero hocopus fieri debeat ex vnico metallo solo, vt sæpius iam dictum est, nimirum fieri debet ex ære siue cupro, habet enim hoc plus substantiæ argenti viui & minus terreitatis, & sulphuritatis adustibilis, idem affirmante te ipso lib. 1. cap. 2. in quo loco dicis. Venerem in profundo suæ substantiæ colorem & essentiam auri ostendere; malleabile est & ignitur vt argentum & aurum, quare ab eo accipiendum secretum hoc, cum medium quoddam sit inter Solem & Lunam, & facile conuertatur ab vna tinctura in alteram, & sit bonæ conuersionis & laboris pauci, accipiendum igitur hoc præ ceteris corporibus imperfectis omnibus in opere minori et medio, minimè vero in maiori, et cap. 17. dicis adhuc libr. eodem, te ex naturæ operatione cognouisse æs siue cuprum in aurum transmutare posse, cum in mineris cupri siue ærifodinis videamus fluentem aquam squamulas subtilissimi grisei secum ducere, quæ ex continuo aque decursu lauantur et mundantur, cessante vero fluxu aquæ vidisse te squamulas illas cum arena sicca post triennium, Solis calore ita decoctas esse, vt inter ipsas inueniatur aurum verissimum, imitantes vero naturam cum possumus, idem et nos alterabimus.

GEB. Hic sane scrupulus est, in quæ etiam isti qui se in his artibus multum sapere putabant, grauiter impegerunt, nec parum offensi sunt, nempe meministi tu dixisse sulphur illud subtile, nostrum esse æs siue cuprum, quod in manifesto colorem rufum præ se fert, in occulto autem nigrum et album, postea vero rufum, malleabile et igniferum, hoc est funditur et soluitur ignitione vt aurum et argentum quemadmodum ea quæ ex sulphure et argento viuo composita sunt, hoc accipe igitur quia vnū est ex tribus secretis, aut potius accipe

tiſe ſecretum , hoc eſt coloremaureum , & argenteum occultum , quia tinctura facilis & extrinſeca , neque vtilis eſt , neque permanens , & quum intermedium ſit inter Solem , & Lunam , hoc eſt ſulphur & argentum viuum , facile conuertitur ex vna in alteram tincturam , hoc eſt , facile recipiet colorem citrinum , hæc autem tinctura facilis , vtilis non eſt . Accipe autem hoc ſupra omnia imperfecta corpora , hoc eſt præferas hoc ſulphuri Martis nomine designato , quia aurum dicitur in opere minori & mediano , hoc eſt in præparatione , quia facile præparatur : & in mediano opere intellige fixationem , tum ſit magis ſubtile & purum , propterea facilius & magis perfecte tranſmutatur & melius ſigitur . In opere vero maiori , hoc eſt in multiplicatione non accipias ipſum , quia ſolus Iupiter hic accipiendus erit . In alteram vero ſententiam quòd æs ſiue cuprum conuertitur in aurum , parum recte iudicas , ſi tibi perſuades hoc à natura ſic fieri poſſe : nam impurum cum puro aliquantum permixtum , quauis tamen impurum accidentale ſit , non poterit tamen ablui ea lotione ſuperfluitas , niſi purum quoque ea ablotione ſimul cum impuro abſtergatur . Quare dico mineram noſtri æris eſſe iſtud ſal ſupradictum , Saturni nomine ſignificatum , ex quo per diſtillationem extrahatur aqua ſecum ducens noſtrum æs ſubtiliſſimum , quòd boccia inditum cum cæteris ſpiritibus , per continuum curſum vaporum & humiditatem ipſius argenti viui quæ aſcendit quadraginta diebus (vt aqua diluuij) & deſcendit per collum vaſis ſiue boccia , & lauatur ſcilicet mundatur à nigredine , ceſſante vero humiditate & iam facto albo elixir boccia impoſitum cineribus ſiue arena cum capello orbato igne temperato , ſpatio trium menſum , ſit elixir rubeum ſiue aureum . Concludendo itaque dico , ſi tota ſubſtantia nobis eſſet præparanda , aurum primas tenere partes , proxime argentum , & tertio æs ſiue cuprum . Cum vero nos tantummodo quæramus ſpiritus radicales , & ſulphur

totum hæc vno in ferro virtuosiora sint, & propinquiora nostræ arti, & multo facilius mundificari possint præ cæteris omnibus, sine dubio illud nobis erit accipiendum, & reliquis omnibus præferendum.

DEMOGORGON. Ne hoc quidem mihi in mentem venisset vnquam, ita planè persuasum habebam contrarium, quum Philosophi dicant, hoc quàm longissime distare à veritate & arte nostra, cum sit immundius & vilius cæteris omnibus metallis, quum plus sulphuritatis habeat & terrestreitatis, argenti viui vero minus quæ reliqua metalla. Præterea tu ipse dixisti lib. 3. cap. 9. corpora imperfecta, quæ maiorem quantitatem argenti viui habuerint, magis esse propinqua perfectioni, & ad illam propius accedere, illud idem confirmasti capit. 7. & specialiter loquendo de Marte lib. 1. capit. vltimo dixisti, in transformatione siue transmutatione difficiliore tractationis siue præparationis & laboris longioris, propter impotentiam sui fusionis. Subinde dixisti in lib. Testamenti, Martem requirere longissimum laborem propter ipsius siccitatem.

GEBER. Clare & aperte loquens de Marte, subintellexi supradictum sulphur: quod Martis nomine hæctenus appellari soliti sumus, hoc quum habeat paucam quantitatem argenti viui, & magister terrestre sit, & sine fusione, hoc est solutione, cum naturam salis non habeat; propterea ante præparationem imperfectius est cæteris metallis, & ipsius præparatio longissima est, propter multam vinctuositatem & terrestreitatem & duram solutionem.

DEMOGORG. In tuis scriptis admonuisti nos plurimis locis, ne acciperemus lapidem illum quem tu manifestasti in multis capitibus. Ergo si iam dicis hanc petram esse Martem communem, aut potius calcem ipsius, & per Martem intelligas ipsius sulphur, & iubes illum accipiendum. Si itaque Martem communem accepero errabo; quòd si sulphur accipiam

itidem

itidem errabo , si secretum hoc lateat in Marte communi . Dic mihi tum rogo , describēsne praxim huius artis.

GE BER. Maximè.

DEM. Erit itaque necesse de præparatione loqui ferri communi , si in ipso lateat secretum .

GE BER. De ipsa quidem loquor , sed occulte , scilicet in capit. generalibus differens de præparatione omnium metallorum , Marchasitæ , salis , sulphuris , arsenici , argenti viui , & similium .

DEM. Quonam modo manifestasti secretum hoc in diuersis capitulis ?

GE BER. Dixi multis in locis maius secretum in Marte inquirendum esse : hoc data opera faciebam , ne malignus aliquid me reprehendere posset , & insufficientiæ accusare , & id quidem verum est certo quodam loquendi modo me tradidisse . Hæc vt aliud ignorantes intelligerent , quàm ego sentiebam , & sermonem meum ipsorum sensum prolatum , crederent nostris verbis nimium inhaerentes . Sapientes autem & prudentes , qui morem nostrum loquendi cognoscunt , hæc facile percipiunt . isto more loquendo , Virgilius poeta etiam vsus est cum diceret , ferro aurum aureum non detruncari posse , nisi indicantibus .

DEM. Age igitur quum mihi hoc secretum manifestaueris , ostende mihi , cum hæc conclusio sit eorum omnium , quæ longo isto sermone à te mihi tradita sunt .

GE B. Dixi libr. 1. cap. 15. argentum viuum singulis metallis facile adhærere , Marti vero nullo modo , nisi per artificium ex his verbis excute summum secretum scilicet à Marte . Præterea dixi lib. 9. cap. 9. Iouem propius accedere ad perfectionem , Saturnum minus , & Venerem adhuc minus , Martem vero omnium minime , in quo omnis perfectio sita est , & ab eo dependet ipsius elixir (quamuis in quibusdam exemplaribus nostris hic textus corruptus legatur) Eodem

lib. 1. cap. 17. dixi Martem vltimum esse , & hoc secretum est naturæ maxium . Ad hæc dixi lib. 3. cap. 9. causam impediementi cuiuslibet fusionis esse sulphur fixum , ex his verbis certissime indagare poteris maximum secretum ; per istud sulphur fixum hoc loco ferrum commune intelligo , propterea quod maior pars ipsius sulphur fixum sit & terreum , vt lib. 3. cap. 6. diximus , sit enim denominatio ex prædominante , lib. 4. cap. 14. de Marte differens dixi , per hunc certissime extendi artificis industriam ad veram rectificationem cuiuslibet corporis : per hunc , hoc est per ferrum commune , aut si libet per Martem intelligere sulphur , idem est , vtrique parte veritas percipietur per viam breuem , extrahitur tamen à ferro communi, quodque propterea concludendo , lib. 3. capit. 6. de essentia Martis loquens exclamaui, Deo Opt. M. gratias singentes referens , qui hunc creauerit , & ipsi substantiam , & substantiæ proprietatem dederit , quam non conueniret possideri ab ulla re naturali , vt in ipsa reperiri possit talis perfectio per artificium , quia in hoc inuenisse nos potentiam propinquam , quia in sua calce ignem superat , nec superatur ab illo , sed mirabiliter requiescit in eo , ex ipso se reficiens.

DEMOGORG. Quæ nam perfectio , & potentia propinquior , & maior in illo est , quàm in cæteris metallis ?

CEBER. In eo continetur supradictum sulphur fixum : dicitur autem , quod ferrum in igne reficitur viribus , quod in igne semper pulchrius , niuidius & melius efficitur . Dicit itaque Arnoldus in Rosario , manifestum esse , ea corpora esse perfectiora , quæ plus in se Mercurij contineant , quæ vero minus , minoris quoque perfectionis esse . Sit igitur laudatus & benedictus omnium rerum opifex DEVS gloriosus , & benedictus , optimus , & maximus rerum omnium causa , qui in re vili rem preciosissimam creauit.

DEMOG. Non assequor quoniam modo ex tam vili metallo preciosissimum elixir creati possit, ex precioso enim aliquod magis preciosum procreari verissimilius est.

GEB. Quantumcumque ferrum commune in seipso vilius sit cæteris metallis omnibus, nihilominus ab ipso separata immunditia cæteris multo preciosius euadit quia potentiam habet propinquam conuertendi se in elixir. Quare Rudigenus philosophus dicit, sciendum est omne metallum in occulto continere Solem & Mercurium, & nos extraximus argentum viuum ex ferro, & ab ipso postea facta est Alchemia, & ex ipsius colore operati sumus opus bonum in termino ignis. Idem philosophus dicit ad hæc, Dicimus præteream maiorem esse Mercurium, & hic est illud ipsum quod extractum est ex illo lapide quem ostendimus. Exponamus igitur quidnam sit ille lapis, & modum extrahendi ipsum ex argento viuo ab eo. Reperitur in omni loco omnibus obuius, & omnis homo eo utitur, & est ipsi nomen Martis. Accipito igitur hunc & tere eum subtilissime, & laua ipsum. Raymundus dicit absque ferro homines suam vitam sustentare non posse. Senior autem Philosophus de ferro verba faciens dicit, Ego ferrum, durum, forte, compactum, contusum, omne bonum per me est, & ipsa lux & secretum per me generatum. Dicunt præterea Auicenna, & Rasis corpus ferri cæteris corporibus fortius esse, & lapis ex ipso, & hunc elegerunt sapientes.

DEMOGORG. Hanc sententiam parumper finito, & si quas certas rationes habueris illas, adducito: facilius enim in tuam sententiam protrahar certis rationibus, quam longis verborum ambagibus.

GEB. Scias me absque certis rationibus minime locutum, in lib. enim Testamenti dixi, Martem quum habeat substantiam fixam, inter cætera meliorem esse, & quamuis Martis nomine etiam sulphur possit intelli-

gi, respectu aliorum metallorum intrinsecorum, nihilominus potest etiam his verbis intelligi ferrum commune melius esse cæteris metallis, propter suam substantiam fixam, hoc est quum plus habeat sulphuris fixi, quam cætera metalla.

DEMOGOR. Credebam ego auri sulphur magis esse fixum.

GEB. Verum dicis, sed constat maiori pretio, nec tamen vtilis est labor super ipso neque meliorari potest, quoniam ad summam perfectionem iam peruenit; sulphur autem ferri iam in via est ad ultimam perfectionem & tincturam, & cum magisterio nostro adiuuari potest, ut tandem ad perfectam rubedinem perueniat, & ipsius copia nobis facile suppeditat, & citra pretij magnum dispendium. Per substantiam fixam intelligo adhuc terteam, quia lib. 3. cap. 8. à nobis dictum est, Si sulphur fixum terreum commixtum fuerit cum argento viuo terreo, ex illa commixtione fieri optimum ferrum commune.

DEMOGOR. Ingenij mei captum excedit, nec facile adducar ut credam, aut persuaderi possim, propterea quod magis terreum sit ipsum, cæteris longe præstare, iam olim apud me constitueram & adhuc in ea sum sententia, medicinam nostram fieri debere ex materia puriori, & ab omni terrestreitate separata.

GEB. Non dico terrestreitatem ferri in isto opere bonam esse, sed potius spiritus ipsi innatos: & in ferri terrestreitate enutritos meliores & virtuosiores esse, quam spiritus nutriti in pauca terra & alijs elementis ceterorum metallorum, & probatum est hoc à Raymundo lib. de secretis naturæ, differendo de ferro sub nomine elementi terrestris: dicit enim terram per virtutem radiorum tres partes principales: hoc est animale, vegetabile & minerale, & quod producat res adeo terribiles, quæ enarrari non possint, quod cæteris elementis minime accidat: quantum vero res aliqua plus descendat ad elementum terrestre, tanto

tanto plus in eo crescere virtutem cœlestem. Propterea aquam & spiritum elemento terrestri immersa, per similitudinem in materia naturali imitari et potrahere proprietatem & virtutem ex materia loci. Quia vero ferrum plurimum participat de terrâ præ cæteris metallis, ideo aquæ & spiritus ipsius virtuosiores erunt quàm spiritus aliorum metallorum, quemadmodum granum frumenti in terram cadens fructum non fert, nisi moriatur, pari modo spiritus & viuum semen auri in terram cadens ferri, nisi moriatur per putrefactionem & decoctionem, fructum non producit. Potest & alia ratio adduci, quare ferrum melius & præstantius sit in isto opere, etiam si habeat multum terreſtreitatis, quoniam hæc melius & facilius separatur à ferro, quàm in cæteris metallis cum non sint adeo fortiter commixtæ, & nullam habeant affinitatem, cum parte radicali, & hoc confirmat Albertus lib. 4. Metheor. tractatu 4. dicendo, ferrum plurimum habet terræ, & mirabile est in sua terreſtreitate, & quamuis nulla res adeo facile ab igne lædatur vt aqua, tamen in ferro contrarium euenit: nam multo citius terra igne adurit, quàm ipsa substantia aquea. Est vero huius rei causa talis, quia terreum in compositione ferri immixtum lutulentum est, non bene depuratum, nec bene commixtum; eius rei certissimum nobis indicium est, quòd facile ferrugine obducatur, et cum in igne adnritur ab eo cadunt multæ squamulæ terreſtreitatis adustæ. Est enim ipsius terreſtreitas porosa, et potest ipsum ignis ex omni parte adurere, quemadmodum et nos fusius confirmauimus lib. 3. cap. 6. Hanc rationem quoque indicauimus lib. 4. cap. 14. de calcinatione differentes sub nomine cineritij. his verbis. Ea corpora imperfecta, quæ plus terreſtreitatis minus perferre et durare possunt in isto examine calcinationis et separationis terræ, quia citius calcinantur, et ipsorum terreſtreitas facile separatur. Ea vero metalla, quæ minus terreſtreitatis habent, cū sint multo melius commixta, et depurata durant, propterea me-

lius in igne et examine separationis terræ eorum. Ratio confirmatur adhuc, per ea quæ diximus lib. 2. cap. 7. loquendo de sublimatione Mercurij; nam ibi diximus ingenium siue industriam separationis terræ superfluat ab ipso Mete. cōmixtionem esse cū ijs rebus cū quibus nullam habeat affinitatem, & sæpius reiterando sublimationem ipsius supra feces. His verbis volebam indicare Mercurium ferri, qui sal albus est naturaliter coniunctus, cum aliqua terrestreitate alba similitudinem habens quadam cum candore gypsi, aut ouorum calce, & marmore albo, & similibus. cum vero terrestreitas hæc non bene commixta sit, neque affinitatem habeat, aut conuenientiam vllam, cum illo Mercurio, ideo facile separatur, etiam in calcinatione, & sortione sulphuris, quamuis dixerim sublimationem sæpius esse repetendam. Concludendo igitur dixi sublimationem Mercurij meliorem esse, ab istis metallis, cum quibus nullo modo conuenit, quam cum istis, cum quibus conueniat. Certo autem scimus quod omnium minime conueniat cum Marte, & cum sua terrestreitate, quam cum alio metallo quocumque, ergo melius est ab eo extrahere ipsum, quam à cæteris. Hac ratione sequitur spiritus sublimatos à ferro mundiores esse à sua terrestreitate, quam si à quocumque alio metallo fuissent sublimati, & hoc confirmatur per ea quæ 2. libr. capit. 2. diximus, scilicet feces ferri sunt fixæ, hoc est terræ, quæ in sublimatione nequeunt ascendere, & retinent penes se immundicies & sordes spirituum in fundo vasis siue bociæ, ne cum spiritibus sursum ferantur ibidem supra de hac terra Mercurij amplius locuti sumus.

DEMOGORG. Nisi me fallat animus est contradictio quædam in lib. iam citato cap. de sublimatione Mercurij, in his verbis: nam scribis in hanc sententiam: Cum videris argentum viuum albissimum, ut ninem & quasi mortuum adhærere lateribus aludelis, unc reiterabis super ipsum sublimationem eius absque fecibus.

fecibus . Dixisti præterea lib. 4. cap. 2. de fecibus loquendo, à quibus sublimare debemus spiritus istos, quòd debemus eligere materiam talem cum qua conueniant spiritus, qui sublimari debent, & cum quibus magis profunde vniantur, & quàm maxime eodem loco certas rationes adducis. Hæc mihi videntur longe diuersa & multum contraria, quum suprà dixeris Mercurium sublimari debere à fecibus, cum quibus nullo modo conueniat, neque vllam cum ipso illi habeat affinitatem, aut rursum eum sublimare iubes absque fecibus, & iterum dicis, spiritus debere sublimari à materia, & fecibus cum quibus non bene conueniant illi, & magis profunde, quàm maxime inuicem vniantur.

GEBER. Dicerent fortasse aliqui primam & secundam sublimationem non eandem esse, & quòd prima vice debeant sublimari cum fecibus, postea absque fecibus, est tamen vna, & eadem distillatio, propterea volui indicare, quòd debeamus distillare nostrum Mercurium absque fecibus extraneis, cum se ipso feces habeat sufficientes & superfluas quidem, scilicet supradictam terrestritatem. Quum igitur dico nos debere eligere feces cum quibus spiritus bene conueniant, volui admonere quòd nullas feces extraneas debeamus accipere, sed spiritus sublimandos esse, cū fecibus sibi naturaliter vnitis in profundo quidem, & quàm maxime, quales sunt feces Mercurij Martis. Vas huius distillationis debet esse tabula plana, aut potius paruæ concauitatis, vt dixi lib. 2. cap. 11. hoc est boccia contra boccia, sine storta, quam nostrates retortum in retorto vocant, ex quibus possit facile descendere: nam argentum viuum nostrum cito, & quàm facillime ab igne aufugit à superficie plana, vt dixi lib. 1. cap. 15. Habet ferrum aliam proprietatem super reliqua metalla, qua ipsius spiritus Mercurialis, hoc est sal præparatum rectius seruabit spiritus sulphureos præparatos à combustionem, quàm Mercurius reliquorum metallorum, Lib. 2. cap. 15. dixi hanc salis esse proprietatem

in igne, non aduri ante fusionem, & seruare spiritus sulphureos commistos ab adustione ignis. Quare spiritus Mercurialis, qui post æqualem præparationem plus seruabit naturam salis sui corpoream, melius defendet spiritus sulphureos à combustione, quam facturi sunt spiritus Mercuriales in aqua soluti; nam quanto fuerint subtiliores & magis soluti, tanto magis appropinquabunt naturæ ignis, & eo citius comburentur, vt diximus lib. 2. cap. 1. Certum est tamen si omnes spiritus Mercuriales metallorum possent æqualiter præparari spiritum Martis plus seruaturum naturam bonam corpoream; quamobrem etiam multo minus aduretur, & melius seruabit sulphur à vitrificatione, hoc est à combustione, Nam et lib. 3. cap. 7. dixi, Res subtilis in natura propria reducta in substantiam terream, scilicet per calcinationem magis subtiliatur, & in sal reducta citius soluitur. Cum vero omnia metalla in sua natura subtiliora sint quàm ferrum, igitur æqualiter præparata magis subtiliuntur, & in ipsorum distillatione quasi tota ipsorum substantia soluitur, quare citius quoque aduritur. Hoc autem diligenter considerandum est, ne hic committatur error, melius est etiam in multis vasculis distillare ipsum, vt tanto minus sentiat igne, cum vna magna distillatio magnum & fortem ignem requirit, vt totum oleum exprimat. Lib. 4. capit. 15. de sulphure loquendo sub Martis nomine dixi, quando Mars vnitur corporibus multæ humiditatis, ipsum imbibere ea propter suam nimiam siccitatem & humoris priuationem, & sic ipsis coniunctus non inflammatur cum illis, nec aduritur nisi & ipsa corpora sibi commixta, inflammabilia & combustibilia sint. Isidorus dicit, Stannum reliqua metalla ab igne defendere, & quamuis cuprum & ferrum fortissimæ naturæ sint, tamen si absque stanno fuerint, tandem aduri: per stannum, æs & ferrum nostra intrinseca significat. Diximus & nos lib. 3. cap. 2. ex Mercurio duas perfectiones inquirendas esse, vnā quæ non possit aduri quæ defendat à violentia ignis,

alte-

alteram vero quæ non aufugiat & fixa reddat, & hoc est sulphur quod arsenicum vocamus. Vincentius Monachus lib. 7. cap. 90. dicit quod sal istud limaturæ corporis commiscetur, in igne ipsum defendat ne aduratur. Per limaturam corporis intelligimus sulphur præparatum, simile tenuissimæ limaturæ argenti. Albertus quoque aliam adducit rationem quæ ferro communi conuenit, & suo sulphuri Martis nomine appellato lib. 4. de mineralibus cap. 1. Hoc modo obseruandum est hoc (inquit) quod fumus eius indicat terrestrem substantiam, quæ est in ipso valde ignibilem & cremabilem, & fœtor eius indicat ipsam esse valde indigestam & non terminatam, sed potius calore corruptente esse corporis indigesti quàm per digestionem completam, & hæc in complexione sua facit quod possit esse corpus siue materia vniuersalis omnium metallorum. Si esset completum ad complexionem vnarum determinatam, tunc procul dubio non esset conuertibile ad alia, nisi prius illa tollatur: sed nunc propter suam complexionem conuertibile est, in omnia, sicut semina & alia ex quibus generatur res naturæ, & ideo sagax natura abundat in sulphure, vbicumque est locus generationis metallorum. Quum igitur ferrum quoque sulphure abundat, propterea & ipsum locus proprius est metallorum philosophorum. His rationibus nimirum deprehendes ferrum magis esse propinquum nostræ arti quàm aurum nam ipsum magis est digestum & indeterminatum; aurum vero cum digestum sit & determinatum, non sine multo & graui labore ab eo remouebitur complexio ea determinata, vt reddatur incompletum & indeterminatum; nam aliter non poterit conuertere in illud quidpiam. & hæc est præcipua ratio, quare non fiat transmutatio in metallis, nisi reducantur in eorum materiam primam. Idem probat Albertus alio modo alijsue rationibus lib. 4. de mineralibus cap. 1. aperte demonstrans, ipsum ferrum proprium esse minerale, cum omnia hæc lapidis propria sit proprietas igne non liquefieri, metallorum
vero

vero proprietas est, à calido & sicco dissolui & lique-
fieri: nā ob hanc causā lapides dicuntur ex genere sicco-
rum & terreorum, metalla vero ex genere humido-
rum. Cum vero hæ proprietates ambæ conueniant
ferro, ipsum verum esse medium minerale, non dubi-
tabimus affirmare: nam ipsum participat terreitatem
multa & substantia lapidosa quæ ipsum impediunt, ne
fundatur vt cætera metalla. Fuit etiam à philosophis
lapis nomine nuncupatum, propter ipsius excellen-
tiam. Sed cum in forti igne quoque liquefiat, vt Al-
bertus affirmat lib. 4. Metheo. tract. 4. c. 5. & pondus
habeat & splendorem metalli, propterea participat in
naturam metallica.

DEM. Albertus cap. sequenti hanc proprietatem
Marchasitæ attribuit.

GEB. Philosophi conuenientes in materia & no-
mine de Marte & ipsius calce locuti sunt sub nomine
Marchasitæ: dicit vero Isidorus lib. 15. Argentum vi-
uum specialiter inueniri in metallis, & tantæ virtutis
esse, vt si ipsi imposueris lapidem centum librarum
pondo, subito tanto ponderi ipsum resistere, si vero v-
nicum auri scrupulum inijcias, subito ipsum recipere
aurum in sinum suum.

DEMOGOR. Non capio quomodo sit possibile
Argentum viuum tanto ponderi posse resistere, im-
possibile lapidis.

GEB. Aduertisne Isidorum hac parte locutum de
argento viuo quod in ipso ferro est? hoc enim magnam
substantiam terreitatis siue lapidis sustinet si autem
hunc Mercurium distillaueris, in ipso distillato sub-
metgitur suum sulphur aurum dictum vt dixi lib. 1.
cap. 15. Multis laudibus extulerunt veteres ferrum,
sed inter reliqua quæ huic laudi tribuunt, præcipuum
est ferrum, propriam mineram esse argenti viui, cu-
jus ratio hæc est, cum secundum mentem Rasis in
lib. de diuinitate, manifestum occulto semper contra-
rium est: manifestum autem ferri calidum est & sic-
cum, durumque, igitur ratione Rasis iam dicta suum
ocul-

occultum frigidum & humidum & molle, hoc est argentum viuum: propterea dicit idem Rasis, loco iam citato, occultum ferri argentum viuum esse, & subinde dicit in libro Luminis luminum, Martem exterius caliditatem & siccitatem habere interius vero frigiditatem & humorem, intra se vero argentum viuum quoque habere per propriam naturam, & hoc purum quidem & per administrationem extractum tandem conuerteri in speciem puri auri.

DEM. Si bene memini, dixisti prius quod hæc duo sulphura Veneris, & Martis nomine designata in suo manifesto dependeant à rubedine: hoc pro certo indicio ponebas ipsa & sicca esse in manifesto. Ergo Rasis intelligit hoc loco sulphur quod Martem appellamus, quod post sublimationem dealbatur vt argentum, nimirum itidem etiam tu de hoc sulphure loquens, & ipsius lotionem ostendens, de lotionem argenti viui loqueris.

GEB. Satis argutè hæc, volebam tamen his verbis quoque significare in Marte communi quoque contineri argentum viuum Philosophorum, ea de causa, quod post putrefactionem tota substantia Martis communis rufa est, vt sanguis, & sub hac rubedine est ipsum argentum viuum in forma salis albi vt calx. Hermes vero dicit omne secretum consistere in nitro & sale. Aros philosophus dicit, accipito sal commune (dico autem commune omnibus metallis) ne intelligas marinum: scias tamen aliud sal me non nouisse neque aliud atramentum, illo excepto qui habetur in capillis virginis paschalis.

DEM. Intelligere nequeo quæ nam sit virgo hæc paschalis.

GEB. Veteres occultauerunt secreta naturæ non solum in scripturis sed etiã sub varijs picturis, characteribus, zifris, monstris, & animalibus, diuersis modis depictis et transmutatis: hæc pro templorum foribus et palatijs insculpta visebantur, à nemine vero intelligebantur, exceptis illi qui huius secreti aliquam

habe

habebant cognitionem. Virgo autem paschalis herba est naturalis, proprietatem & similitudinem habens Martis. Veteres autem similitudinibus & allegorijs delectati ferrum nominauerunt virginem paschalem, hanc depingebant in forma mulieris capillis expansis, & sparsis, in vertice eius erat positus character Mercurij, in medio vero character semilunæ, et in parte extrema character Solis hac figura significare volebant, quemadmodum capilli indigestibiles sunt etiam si molles sunt et subtiles, ita quoque partes subtilissimas radicales ferri incorruptibiles, et incombustibiles esse, et in ipsis aurum et argentum contineri et Mercurium philosophorum. Mercurius autem leuior est argento, et argento leuius auro: Dicit itaque Rudienus philosophus, principium huius operæ consistere in introitu Solis in Arietem. Rasis item in libro de diuinitate, dicit, Accipe lapidem post introitum Solis in Arietem.

DEMOGORG. Persuasum habebam ipsos locutos de primo gradu ignis, qui leuis esse debet, hoc est calidus, et humidus, vt æt temporis veris, dicente Aristotele in libror. secretorum ad Alexandrum, Ver autem incipit Sole intrante signum Arietis.

GEBER. Non displicet mihi hæc tua sententia, fuit autem sententia philosophorum, vt his verbis ostenderent principia naturalia huius operis ferrum esse siue Martem nam Aries domus est Martis. Sole vero intrante in Arietem incipit iam ascendere per plures gradus, Leonem vero subiens non ascendit magis, sed descendit iam. significat autem hoc quod Sol qui in Marte imperfectus est, artificio ad perfectionem perduciposse, aurum vero altius ascendere non potest, sic per calcinationem aut solutionem descendit et fit imperfectum. Dicit etiam Rasis in lib. de diuinitate, hanc rem ex animalibus calidioribus et melioribus ceteris omnibus desumi oportere, hoc est ab homine complexionis cholericæ.

DEM.

DEM. Dicebas supra hanc medicinam non posse fieri ex animalibus.

GEER. Homo ille calidus et cholericae complexionis ferrum est. Dicente Rasi, Martem extrinsecè calidum, et sicum, igneum, et cholicum, propterea etiam homines qui sub Marte planeta nascuntur bellicosi sunt, et cholerici. Dicitur autem ferrum homo, quia habet animam, corpus, et spiritum (vt suprà diximus) sanum, est enim purus in radice sua, iuuenis et fortis, quia durus est et magnæ fortitudinis. Dicitur etiam minor mundus ea ratione quòd et homo dicatur, aut potius quòd possit diuidi in elementa quatuor. Virtuosissimum hoc metallum quantumuis generatum sit virtute et influxu omnium stellarum: et planetarum, vt affirmat Rogerius Bacco, specialiter tamen in terra generatum est virrute potentissima, et virtuosissima stellæ polaris, quam itali Tramontanam, Græci Arcton vocant, huius certum est indicium (vt tradi Raymundus et Ioannes de Rupe scissa) acus buxulæ nauticæ qui semper polum respicit et quasi ad suum simile conuertit se. Et nos diximus suprà de rete Vulcani ex chalybe factum fuisse, et vellus aureum et tauros et dracone, Marti fuisse dicatos.

DEM. Probè memini.

GEB. Volebam ijs verbis significare aquam Mercurialem, Mercurium, et aurum Philosophorum omnia fieri ex ferro, et ferrum esse lapidem illum qui vili precio venditur respectu cæterorum metallorum. Nam varijs nominibus à veteribus philosophis appellatum lapidem hunc, ne insipientes illum cognoscerent, nam si ipsum cognoscerent, non venderent tam vili precio, et in libro philosophorum urbæ dicitur, Lapis ille quem quæritis, publici et vili precio venditur vbique Arnoldus dicit lapidem vegetabilem nutritum in montibus: multi erantes non cognouerunt, venditur autem vbique et vili precio.

DEM. Dixisti supra medicinam nostram ex re vegetabili fieri non posse.

GE B. Ferrum vegetabile dicitur non tantummodo quodd ex viridi vitriolo compositum sit, et inde nigrum faciat encaustum, sed quodd mediante igne transmutatur, et habet potentiampropinquam vt conuertatur in elixir.

DE M. Dixisti prius nihil impèdendum esse, vt comparemus nobis necessaria huius artis cum sit res vilissima et nullius precij. idem affirmant omnes philosophi. Nam Alphidius dicit hoc secretum precio non comparari, sed inueniri proiectum in media via, vt etiam à pauperibus haberi possit. Scriptum est præterea in lib. Liliū Alchemiæ, fundamentum huius artis rem vnam esse magis tinctam, fortiozem et sublimiozem cæteris rebus omnibus. Idem in libro turbæ philosophorum legimus. Aliud non est, quàm vt philosophi nobis indicauerunt, hoc est omnibus obuia, diuitibus et pauperibus, liberalibus, et avaris, cuncti, et sedent cum projicitur in via, et in sterquilinijs sepelitur.

GE B. Concedo ferrum reduci in formam lapidis vilissimi ex quo fit elixir: de isto lapide loquitur Aristoteles ad Alexandrum, et dicit, Accipe lapidem vegetabilem, animale et minetalem, qui lapis non est, neque habet virtutem lapidis, et si habueris aquam aeris et aerem ignis, et ignem terræ, totam artem habebis.

DE MO G O R G O N. Mihi videntur hæc impossibilia.

GE B. Philosophi metaphoricè loquentes aut per similitudines nos mentiti sunt: nam Aristoteles verbis recitatis docet distillationem et separationem elementorum; cum igitur in distillatione igne paruo separaueris aquam, hoc est aquositate aeris ab hac aqua Mercuriali, et postea, per balneum separaueris ab igne, hoc est à sulphure subtili suprà nominato Arsenico; et ignem à terra de Mercurio cum forti expressione ignis, tunc asequutus es veram artem distillandi et separandi elementa, de qua separatione locuti

sumus

sumus lib. 2. cap. 12. Arnoldus de isto lapide loquens, dicit, lapis est in similitudine & tactu non in natura. Dicit autem Hali philosophus, lapides sunt & non lapides, lapides autem dicuntur propter similitudinem, quam habent cum lapidibus.

DEMOGORG. Concedo medicinam nostram cum fuerit finita, formam habere lapidis vilissimi, imprudentibus tamen lapidem non esse, propterea non recte dixerimus, materiam ex qua fit elixir, esse lapidem, nisi eadem lege dixerimus, omnia quæ non adurantur igne aut diuidi possunt in quatuor elementa, lapides esse.

GEBER. Certè tibi dico materiam ex qua fiat hæc medicina similitudinem habere lapidis vilissimi in principio operis, & nos apertè diximus lib. 1. capit. 5. Lapidem esse materiam vnam solam in qua consistat totum magisterium, & quod in præparatione ipsius remoueamus superfluitates. Ergo non possumus hæc intelligere de elixir finito, cum nullus habeat superfluitates, neque verum est omnia quæ diuidi possunt in quatuor elementa, aut igne non adurantur, lapides esse aut similitudinem habere lapidis. Sed philosophi voluerunt significare materiam suam similitudinem habere lapidis vilis, & quod in igne non consumatur & diuidi possit in 4. elementa, & hunc esse fundamentum totius artis. Hali philosophus dicit, lapidem hunc omni tempore inueniri & omni loco & citra omnem hominem. Propterea nemini molestam esse, aut grauem ipsius inuentionem. Lapis vilis, niger, durus, foetens, qui nullo præcio comparatur. Præterea, legimus in libro turbæ philosophorum, hanc rem esse lapidem & non lapidem, inueniri omni loco, rem esse vilem & preciosam, obscuram, occultam, & omnibus cognitam. Senior philosophus dicit, interroga Regem Mohors de cognitione lapidis, & respondet, omnis homo nouit ipsum, & qui hunc non nouit, nullam rem agnoscit.

DEMOGORG. Numquam diuinabo, dic

X

igi

igitur aperte quod illi nomen vulgo
CEBIBR. Amor meus singularis erga te, & quia
 iam dudum à me receptus sis in numerum discipulo-
 rum meorum, cogunt me tibi tantum revelare
 secretum, propter ea dico, recruta, hoc est
 calx ferri quæ generatur in igne & à fabris in media via
 proijcitur, & in sterquilinis inuenitur, vilissimum
 esse lapidem philosophorum, similitudinem habet
 lapidis, verum lapis non est, hic solus habet om-
 nes proprietates quas philosophi sub lapidem attri-
 buunt.

DEMOG. Quomodo hoc fiet, vt ille virtuosus
 lapis philosophorum sit terra adusta, in qua
 nulla penitus virtus inesse possit reliqua? nam cum tam
 longo tempore in igne fuit, minime credendum est ibi
 remansisse aut argenti vini aut sulphuris & aliorum
 spirituum.

GEB. Haud meministi prius me dixisse, omnia
 in igne aduri præter calidum & humidum radicale
 metallorum, & quod ex illis fiat nostra medicina.
 Dicit autem Philadelphus philosophus, humidum
 radicale metallorum per homogeneitatem & fortem
 unionem elementorum non separari, nec consumi in
 igne, cum fixum sit & in igne permanens, & quan-
 tum calx illa appareat arida, sicca, & humore pri-
 uata, nihilominus si experientiam feceris, inuenies
 res suprâ dictas. De istâ calce locuti sumus & nos lib.
 2. cap. 7. dicendo. Erit igitur sublimatio Mercurij me-
 lior de calce, quàm de ceteris rebus omnibus in toto
 mundo, cum parum cum ipso conueniat, neque sul-
 phuritatem habeat. Nam suprâ dixi sublimationem
 argenti vini meliorem esse ab istis metallis, quæ cum
 eo minus conueniant, hoc est ex ferro, quod verè
 dixi in Testamento calcinationem breuiorem esse viam
 ad perfectionem, propterea dixi argentum vinum
 ex calce accipiendum, esse, hoc est ex ferro, quia ip-
 sius terrestritas cum illo minime conueniat, neque
 habeat sulphuritatem aquasibilem, nam hæc in calcina-
 tione

tione consumitur. Sed sulphureitas fixa igne minime consumitur, ut diximus lib. 2. capit. 7. Si autem per calcem intelligas sal, dico quod ab ista calce solummodo sublimantur corpora debilia, ut diximus in secunda causa descensionis, ut est aqua & oleum & postea argentum vivum, quod Iovem dicimus, & habet hec calx nullam sulphuritatem adustibilem aut vinctuosam quia illam separatimus: à prima autem calce non solum distillamus corpora debilia tantum, sed etiam sulphur fixum Martis nomine appellatum. Diximus præterea lib. 1. cap. 14. Arsenicum & sulphur figitur, & sublimatio vnius & alterius melior est calcibus metallorum. & lib. 2. cap. 2. dixi. Experientiam docere hoc necessarium esse: nam illi qui huius rei periculum fecerunt cognouerunt se in vanum laborasse sublimando per res alienas & extraneas à natura Arsenici & sulphuris, quia nullo modo potuit inueniri depuratio post ascensionem ipsorum: sublimatis vero cum calce aliquis corporis, tum demum bene sublimasse, & perfecte mundasse cum facilitate. Est autem intentio nostra quantum ad feces quæ ibi administrantur de metallorum calcibus, sit sublimatio propter ipsas faciliior & expeditior, propterea nulla alia res in locum ipsarum substitui potest. Nec dicimus tamen sublimationem impossibilem esse sine calcibus corporum, sed longe difficilissimam, & tardissimi laboris & prolongationis ad desperationem usque. De calcibus istis loquebatur Ioannes de Ruyscissa dicendo, se traditurum modum incarcerationis, & reductionis auri, & argenti in terram, & calcem, ut possit publice portari in manu tempore belli absque timore latronum.

DEMOGORG. Quam primum aliquid ostendat, ut fuero, operationem hanc experiar, cum ad hoc paruo prærio confiet.

GEBER Adverte diligenter, & serrea.

DEM. Si alicubi erratum fuerit, opus à principio reiterabo.

GEBER. De praxi non dico , sed nota materiam.

DEM. Calcem illam ferri accipiam quam mihi indicasti.

GEBER. In eo inquam potest error committi, forte cum accipias calcem quæ huic negotio parum commoda erit.

DEMOGORGON Ergo ostende mihi meliorem.

GEBER. Inuenies huius calcis quoddam genus & frangibile , & hoc ferreum est, adhuc parum aptum huic operationi . Inuenies & aliud genus frangibile quidem , sed album in fractura , neque hoc bonum est , quia retinet adhuc aliquid naturæ ferreæ, & habet multum sulphuritatis vinctuosæ & adustibilis . Sed quum videris maxima ignis vehementia in naturam vitri conuersam , coloris quasi viridis aut zaphirini obscuri aut cœlestini obscuri , hæc ipsa est verus, & virtuosissimis lapis philosophorum qui generatur in igne : & quanto diutius in igne fuit , tanto meliorabitur .

DEM. Summas tibi gratias ago pro tanta liberalitate, dicam tamen cum venia quid ego sentiam, Dixisti lib. 2. capit. 13. Omne quod humiditate priuatum est non fundi excepta vitrificatoria : ferrum igitur vehementissimo calore ignis in substantiam vitri conuersum humiditate priuatum est , & per consequens erit quoque argento viuo , & cæteris spiritibus priuatum .

GEB. Secundum opinionem Alberti lib. 3. de mineralib. cap. 2. & 5. Sunt in omni metallo duæ vinctuositates , quarum vnâ quasi extrinseca est subtilis & inflammabilis , alterâ vero intrinseca retenta in radice metalli adeo ne ab igne exhauriretur aut dissiparetur , & hæc cremabilis non est neque combustibilis. Certum vero est vitrum hoc humidum esse radicale ferri, propterea & incombustibile, neque ex toto priuatum humiditate nam si quodammodo exteriori humiditate priuatum sit,

in .

inflammabile est. Idē Albertus lib. i. cit. c. 4. de vitro hoc dicit. Se negare materiam illā quæ in vitri substantiā intrat cineres esse, sed potius hum. dū radicale purissimum quod intrinsece retinebatur in ipsa materia incinerata, quæ humiditas per potentiam vnius ignis non potuit extrahi, sed igne fortissimo fuit, & hæc est illa humiditas quæ maximam siccitatem experta est. Hæc igitur materia est liquabilis & materia prima & remota, vna & communis, hoc est humidum ipsum huius generis. Idem Albertus lib. 4. Metheo. tract. 2. cap. 9. dicit, Calorem vehementer congregare partes homogeneas & separare heterogeneas, quia humidum soluit, & separat illud à terra, humidum autem à terra receptum non potest penitus separari, propterea incipit distillari cum terreo subtili, & fortissimo igne funditur in vitrum, terreum vero grossum, quod fortius tenebit, comburitur in fauillam. Et nos diximus lib. 2. cap. 12. ignem vi maxima reducere materiam in vitrum: igitur manifestum est vitrum partem esse humidi radicalis ferri cum grossis terreis tractatibus, quæ fusionem impediebant in ferro, combusti in fauillam: vitrum fit fusibile quia rediit iam in naturam suam liquibilem, & quia pori sunt occlusi, ignis penetrare non potest & ipsum exterminare. Vincentius Monachus scribit lib. 7. de naturalibus, Lapidem dici & non lapidem. Lapis enim dicitur quod possit conteri, & non lapis quia fundatur & fluat in igne absque euaporatione, vt aurum; neque aliæ rei conuenire proprietatem hanc.

DEM. Philosophi dicentes, non consumi lapidē ipsum in igne, haud dubie dictum volūt de medicina finita.

GEB. Pessima glosa est quæ textum corrumpit & peruertit, nam tibi dico ipsos intellexisse ijs verbis principium & fundamentum huius operæ, quod etiam confirmat nobiscum Georgius Bacco Anglicus his verbis: Dico de qualitate omni quod supra ignem figi debeant scilicet ne aufugiant ab ipso, neque consumantur aut corrumpantur ab igne, & postremo ne

X 3 colo.

colorem mittent in igne : nam hæ sunt res quæ principium dant huius operis. Dicit præterea Alphidius , ignem subire & intrare omnia corpora , spiritus , substantias , & lapides , sed lapidem hunc non intrare neque ipsi dominari posse , nec sulphur in ipso corrumpere . Arnoldus ad Regem Neapolis dicit , quanto longius lapis hic igne durauerit , tanto plus augmentabitur & crescere ipsum in bonitate , & virtute , quod nullæ aliæ rei conuenire potest : quia omnes aliæ res igne absumuntur , dictis autem lapis solus in igne melioratur & crescit in bonitate , nā ignis nutrimentum est ipsius lapidis , & hoc certissimum est indicium ad cognoscendum lapidem . Auicenna in lib. de anima , quosdam Inuentiri , qui non concedant magisterium Alchemiæ , dicentes , ex rebus illis , quæ ignem perferre non possunt , nihil procreari posse , quod ipsum sustineat . Quibus respondemus ratione nitri : terra enim omnino ab igne remouetur , contactum vero ab igne fortius euadit , quia ignis potestatem non habet supra nitrum .

DEMOCORON. Attamen sal nitrum multum combustibile est .

GEB. Auicenna supradictum nitrum intelligit per figuram quam appellamus Anthitesin , mutando primam litteram , vt dicatur illi pro olli . Propterea dicit Auicenna in epistola ad Arsem philosophum . Locus orientis vbi reperiuntur pretiosi lapides Soli proximus est , sic quoque nitrum quanto propius à Sole tangitur , tanto fortius euadit . Propterea etiam lapis hic quanto magis perfert calorem ignis , & ceteros labores huius operationis , tanto erit melior . Albertus li. 4. tract. 2. cap. 16. dicit quāuis res quædam corruptibiles sint in igne , tamen non combustibiles esse , quia earum humor nutrimentum non est ignis , vt lapides & ferrum , quorum humor nutrimentum non est ignis , vt lapides & ferrum , earum rerum quædam ignem non recipiunt propter constrictionem pororum , ideo non ardent , sed hæc intelligenda sunt de supradicto vitro .

Diximus

Diximus & nos in fine proemij lib. Inuestigationis, & in proemio lib. 2. Vitrum esse ex rebus illis quæ præparationem iuant; nam reducendo ferrum ad naturam vitri præparari, propter remotionem multæ terrestræ ratis. & lib. 3. cap. 7. diximus, Si dicamus corpora post calcinationem mundari pro certo intelligere nos mundationem ferri à terrea substantia quæ in ipsa radice vinita est. De hoc vitro intelligebam cum dicerem lib. 2. differendo de sulphure. Aliquos cum viderent, hanc magis profundam in ipso, mundificasse ipsum & sustulisse fugam & adustionem, & redditum est fixum & terreum, & per ignem non dat fusionem bonam nisi vinificatoriam.

DEM. Philosophi de vitro loquentes forte intellexerunt vitrum commune.

GEB. Vitrum commune non habet humorem neque sulphur aut argentum viuum quæ conueniant cum metallis. Propterea dicit Rasis, veteres vitrum metallicum confecisse. Et nos diximus lib. 1. cap. 42. Philosophos vitrum facere ex corporibus metallicis. Dicit etiam Rasis de diuinitate, aliquos tradidisse, tincturam à ferro esse & à nulla alia re, & hoc lapideum esse maiorem, vilem inuentu & famosum. Illud idem repetit lib. de aluminibus, cum dicit: vitrum liquefacit ferrum & omnia corpora, & facit ipsa in fusionem currere. Diximus & nos lib. 2. cap. 8. proprietatem esse vitri vt omnia fundat & conuertat ad se, & in lib. Testamenti capit. de Marte dixi, calcem fundere lapides, hac de causa quidam adiutorio vitri gemmas faciunt.

DEMOGORGON. Cum diceret supra, vitro adiecto carnes velocius coqui, addebas per vium philosophorum ipsos intellexisse sulphur. Quo modo intelliguntur iam calcem istam per vitrum idem.

GEB. Verum est philosophos sæpius æquiuocatione vti, esse, cum vero distinguere & cognoscere cupis de qua re ipsi loquantur, rerum proprietatem diligenter

ter examinare debes, et sic facile animaduertes, quando ipsi aut sulphur aut calcem supradictam intelligant. Alphidius de hoc vitro loquens dicit, Frange vitrum, et extrahe lapidem et pone ipsum in vas vitreum siue bocciam, et extrahe ab ipso oleum, et inuenies hoc quod philosophi nobis tradiderunt. in hoc vitro argentum viuum est quod ignem superat, tamen ab ipso non superatur, vt diximus aperte lib. 3. cap. 6. propè finem. Isidorus in eandem ferè sententiam loquitur, Argentum viuum (inquit) melius seruatur in vasculis vitreis, nam reliqua ipsum perforat. Diximus et nos lib. 2. cap. 6. vitrum tantummodo, et huic similia, quum poros non habeant, sola continere posse spiritus qui aufugiunt, et exterminantur ab igne. his verbis volui indicare spiritus ferri fugere vehementem ignem donec conuertantur coloris zaphirini aut cœlestini obscuri. Propterea lib. 4. cap. 16. dixi quodd in corporibus præparatis cernere debeamus colorem cœlestinum qui sit perfectus propter bonitatem argenti viui. Idem Albertus parum ante finem lib. Meteor. occulte hæc confirmat his verbis, dicit enim non faciliè posse cognoscere nos quando metalla suam formam specificam iam acquisuerunt: aut non: non enim facile cognosci quando iam sit lapis verus aut metallum, nisi per corruptionem ad magnam debilitatem perducantur, in tantum vt nihil ibi restet præter solam figuram, et nihil de virtute, quam sequitur essentia. Comparantur vero hæc corporibus mortuis, nam hæc si paruo tempore mortua fuere, videntur paruum habere differentiam cum corporibus viuis, longo tempore vero in sepulcro condita, tunc in ipsis sola figura remanet, et si attingantur subito in cineres corruunt, et apparet tum magna differentia inter viua et mortua corpora. Idem intelligendum de vegetabilibus et mineralibus. Nam mineralia etiam suo modo moriuntur quemadmodum reliqua animalia, tamen non cognoscitur facile, quando amiserint ipsorum esse & naturam, nisi ex maxima mutatione. Etenim Zaphirus quandiu habue-

rit colorem et transparentiam et figuram Zaphiri , similis est viuo qui habeat operationem Zaphiri . Si vero post longam mutationem obscuretur , et discontinuetur , scimus ipsum iam non esse Zaphirum , sed similitudinem Zaphiri , idem intelligendum de auro viuo , et mortuo , idem de argento et cæteris metallis.

DEMOGORGON Ne graueris rogo tribus verbis mihi explicari , ea quæ tam longo sermone tractasti .

GEBER Hæc est summa totius sententiæ , vt intelligas , nos voluisse indicare eo sermone , quum ferrum tanto temporis spatio in igne perdurauerit , vt iam factum sit valde debile et frangibile , et ibi plane nihil remanserit naturâ vitri , et colorem adeptum sit Zaphirinum obscurum quasi , tum demum conuersum esse in lapidem philosophorum . Hæc occultauerunt poetæ eo , figmento , cum fingerent Demogorgonem Bisauum omnium Deorum gentilium et ab omni parte circumdatum esse tenebris , nebulis , caligine , habitans in medijs terræ visceribus , vbi natus fuerit : vestitus quodam viridi pallio humiditate quadam aspersus , spirans terrestrem odorem , horribilem , et fœtentem , non prognatum ab aliquo , sed æternum , et parentem omnium rerum .

DEMOG. Quamuis hæc mihi videantur valde obcura , cupio tamen expositionem huius figmenti audire .

GEBER Demogorgonis vocabulū Græcum , interpretatur Latine , Deus terræ , et Deus populi , siue Deus terribilis , et significat ferrum . Dictus autem abauus seu bis auus omnium deorum gentilium ; nam omnes ab ipso originem traxerunt , et deriuati sunt (vt iam diximus) ventis que circumdatus nebulis et caligine , hoc est substantia terrestri : habitat in medijs visceribus terræ , quia sub terra natus et nutritus est : dicunt ipsum æternum et à nullo generatum : nam ex illo omnia , quæ similitudinem quandam habent alicuius rei

rei generata sunt, propterea cum parentem vocantur
 runt omnium rerum. Aut dicitur æternum esse, quod
 fuerit ante terram, & omnium elementorum prior, aut po-
 tius, quod in se contineat quandam essentiam incor-
 ruptibilem: vestitus est certa quadam humiditate vili
 & abominabili, hoc est ferrugine, & pallio quodam
 viridi, hoc est cum vitriolo terrestri & sulphureo: odo-
 rem spirat terrestrem, horribilem & sterentem, hoc
 est sulphureum, positus in ignem. & cum ipso aqua
 foetida. Huic (ut scribit Boccatus lib. de genealogia
 deorum gentilium) attribuerunt veteres æternitatem
 & Chaos; æternitas est quinta essentia, hoc est humi-
 dum radicale aut argentum viuum, quod & Plinius
 tradit lib. 34. liquor æternus, hoc argentum viuum
 præparatum Claudianus vocat Serpentem, qui coa-
 gulatione deuorat caudam suam, hoc est aquam Mer-
 curialem ipsius argenti viui distillari in forma caudæ
 Leonis & serpentis. Chaos vero sal illud terreum est
 quod supra Saturnum nominauimus, est enim mate-
 ria confusa, & in ipsa continentur omnia sine forma,
 hoc est Sol, Luna & stellæ, hoc est planetæ supradicti
 qui suam lucem non habent, idem & elementa qua-
 tuor & omnes res vegetabiles, & animales, & minera-
 les, & ut dicit Claudianus habitant cum Demogorgo-
 ne figuræ diuersorum elementorum, et nos supra di-
 ximus in ferro omnia metallâ philosophorum contineri.
 Primus ipsius filius Litigium dicitur, hoc est ip-
 sum sulphur Martis nomine appellatum, quod in pu-
 trefactione primum est, et tumultum facit in ventre
 Chaos in ipso sale, quia ipsum est materia prima me-
 tallorum, quam Hylem, hoc est syluam vocant: nam
 hæc est pars vegetabilis, et ab ea nascuntur omnia
 elementa: istud sulphur autem perit separari, cum sit
 naturæ diuersæ, cum non habeat salsedinem, propte-
 rea aperit ventrem Chaos, hoc est, soluitur in aceto.
 Demogorgon autem extendens manum suam com-
 præhendit Litigium ipsum sulphur, quod ferrum ap-
 pellauimus nam per manus Demogorgonis intelli-
 cur

Est aliud sulphur arsenicum dictum; nam, vt supra diximus, Mars eleuatur cum Arsenico: significatur autem per Vulcanum, & Martem res eadem, quemadmodum Vulcanus subito natus, vix rursus esset et deformis, præcipitatus fuit in Insulam Lemnion: sic dicendum est quoque de Litigio nato subito: qui cum deformis esset propter sulphurilitatem et victuositatem adustiuam proiciebatur in aerem, hoc est in aquam distillatam, ibi lauabat, et soluebat se, et in altum subvolabat, hoc est, in ipsam aquam quia profundius, descendere non poterat: nam ipsum arsenicum ab eo extractum, hoc est separatum à ventre salis in profundiori loco est cæteris rebus omnibus: nam in ipso centro terræ ipsius salis Chaos nomine appellato continetur.

DÉMOGORGON. Satis longa fuit disputatio hæc, quare facile quis iudicium ferret, sed pro explicatione sufficiant mihi hæc, donec proximè ipse videro aliquando.

**FINIS EXPOSITIONIS
ALCHEMIÆ GEBRI.**

LIGNVM VITÆ, DIALOGVS SECVNDVS.

DEMOGORGON, RAYMVNDVS.

EMOG. Salve plurimum doctissime Raymunde.

RAYM. Bene fit tibi vir optime, sed cupio scire quis sis aut ad quid huc veneris.

DEM. Tuae sapientiae fama egregia & celebris & tua doctissima scripta aperte demonstrant habere te magnam cognitionem omnium scientiarum, cum vero omnis homo, maxime vero senes, vnice cupiunt quam longissime viuere propterea ego quoque etiam senio grauatus ex Italia meum iter huc vergebam in insulam hanc Maioricam, vt venirem in conspectum tuum, et certum aliquod remedium à te acciperem, quo vitam meam ad aliquod tempus possem longius producere. et me à morte absque aliqua infirmitate defendere.

RAYM. Ignorastu, Deum unicuique terminum vitae suae constituisse, quem nullus præterire poterit?

DEM. Non peto remedium contra illum terminum vltimum, qui unicuique à Deo præfinitus est, sed vt me à plurimis infirmitatibus quibus in dies humanum fragile corpus affligitur præseruarem, et contra assumptionem humidi radicalis, et caloris naturalis depreditionem sustinerem. Nam persuasi mihi, patres priscos, qui ad quingentesimum annum suae vitae terminum prorogabant, aliqua vltima medicina, per quam tam longo tempore absque infirmitate aliqua producerent vitam.

RAYM.

RAYM. Prisci patres longo tempore videbantur ex Dei voluntate, ut per ipsorum vitam longam eo citius humanum genus multiplicaretur.

DEM. Quare igitur non vivebant omnes tam longo tempore?

RAYM. Qui priscos illos patres propius sequebantur in successione, vivebant longiori tempore, tanquam parum progressi à prima creatione Dei: nam erant bonæ et laudabilis complexionis et longævæ: hæc vero bonitas longa successione minuebatur, et quanto propiores essent primæ creationi, tanto longiori tempore vivebant.

DEM. Debebant igitur omnes illi longo tempore vivere, cum tamen sacra scriptura mentionem faciat de paucis.

RAYM. Ab initio annus more Ægyptio tam longi temporis non erat, neque duodecim menses capiebat, ut hodie.

DEMOGORGON In sacra scriptura non tantummodo annorum, sed mensium quoque fit mentio, non fuerunt igitur anni Ægyptiaci, sed more Hæbreorum definiti, & tam longi, ut hodie sunt, ut Sanctus Augustinus affirmat in libr. de civitate.

RAYM. Fructus & omnia, quæ ex terra nascuntur tum meliora, & maioris virtutis erant ante diluvium pro sustentanda & proroganda vita atque hodie sunt.

DEMOG. Debebant igitur omnes longo tempore vivere, quod minime factum certe scimus.

RAYM. Non erant omnes eiusdem complexionis & fortitudinis.

DEMOGOR. Impossibile sanè est habere aliquem adeo bonam & fortem temperatamque complexionem, ut noningentesimum annum vitæ suæ attingere possit sine auxilio medicine confirmatiæ.

RAYM VNDVS. Primi patres habeant lignum

nam vitæ, quo se longo tempore à morte defende-
bunt.

DEMOGORGON Cum subito ex terrestri
Paradiso exciperentur, fuerunt privati ligno
vitæ.

RAYM. Ego tibi referam causam eorum longevi-
tatis: Adam à terra creatus omni scientia ornatus,
rerum naturalium, & cognoscebat eas res, quibus vi-
ta poterat prolongari, & ipsis vivebatur: Hæc etiam
succedentibus sibi tradens, à quibus etiam deinde
sequentes hoc accipiebant per manus, propterea
non omnes vivere poterant ætatem tam longævam,
cum omnibus non esset tradita huius rei cog-
nitio.

DEMOGORGON. Abs te igitur peto, qui
omni scientia instructus es, ut mihi ostendas me-
dicinam hanc, quam Adam suis posteris tradidit,
per quam vitam suam ad noningentos produxerunt
annos.

RAYM. Medicinæ conservatiuæ debent multum
durabiles esse, & à corruptione remotæ (ut mani-
feste scripsimus lib. de secretis naturæ) nam si corpus
humanum præservare debent à corruptione, necesse
est, ut sint perpetuo durabiles, nam alias inducerent
maiores corruptiones. Ergo videretis iuvenilem
conservare, & producere iuventutem, & senibus
restaurare humorem radicale & naturalem calorem,
necesse est, ut eligamus substantiam incorruptibili-
orem cæteris omnibus, quæ sunt sub globo Lunari,
& hanc præparare in medicinam & cibum suavissi-
mum, ut possit sumi per os intra corpus, & sic
sumpta, quàm velocissimè penetret per totum huma-
num corpus, & illud servet, quasi incorrupti-
bile.

DEM. Mihi sane videtur [ut ringuè fatear quod
sentio] impossibile est, quod iam dixisti, nam omnes res
corporeæ à Deo in usum humanum creatæ sunt, aut
ipsa elementa, aut res elementatæ, & hæc omnia

cor-

corruptibilia : unde habebimus igitur medicinam hanc incorruptibilem : videmus ad hæc quod generatur, à suo simili generari (vt affirmat Aristoteles lib. 7. Metaph.) & quicquid ex humana carne deperditum fuerit & consumptum, necesse est, vt restauretur ex alia re corruptibili, videlicet ex cibis corruptibilibus, qui virtute caloris naturalis corrumpuntur & transmutantur in stomacho, hepate & membris omnibus per virtutem potentię nutritiæ, vt conuertantur in carnem humanam. Si autem hæc medicina incorruptibilis est, numquam poterit transmutari in carnem humanam, quemadmodum materia cœli numquam transmutari potest in materiam elementalem.

RAYM. Doctè satis hæc in medium protulisti putas autem in rebus elementatis nihil præter elementa corruptibilia inueniri.

DEMOGORGON. Ostende mihi igitur illud quod præter elementa rebus elementatis immixtum sit.

RAYM. Subtilis quædam substantia hæc est & radicale humidum & intrinsecum, quinta essentia dicta per partes elementales diffusa, simplex, & omnino incorruptibilis, & hæc longo tempore conseruat res in ipsorum esse, & natura sagax produxit, & ordinauit hanc, propterea quod desideret longo tempore conseruare individua, & in perpetuum producere res in sua specie : quamuis enim in generatione vniuersa animalium, omne animal suum simile generat in specie, nihilominus in generatione cessabili, quæ fit per putrefactionem, & corruptionem generantis fit generatum deforme ad generans in specie aut genere, vt videmus in cibo, ex quo generatur, & instauratur id quod per vigorem caloris intrinseci, & extrinseci absumptum & deperditum est. Nec dicimus medicinam hanc omnino incorruptibilem esse, vt Cœlum, sed cum ipsa generata sit ex materia cæteris omnibus incorruptibiliore, & facta est simplex per separationem elementorum corruptibilium, si debita conseruetur,

uetur,

uetur, durabit decem millia annorum absque corruptione, et sumpta per os longo tempore conseruabit corpus humanum incorruptibile: propter hanc causam sedulo hortantur Medici, vt reficiamur nos cibo minus corruptibili.

DEM. Hæc tua sententia videtur mihi similis opinioni quorundam philosophorum, qui volebant Salamandram solo igne viuere, hæc vero sola aqua, & talpam terra, Chamæleontem autem aere; que opinio falsa est, nulla enim res elementata simplici elemento potest viuere, sed ijs rebus ex quibus composita est conseruatur (vt inquit Aristoteles) quare neque hominem suam sustinebit solo illo humido radicali simplici, & adeo incorruptibili.

RAYM. Non dico hominem viuere posse hæc medicina sola, sed eius vsu cum cæteris alimentis posse tandem attingere longæuitatem primorum patrum, qui non solum fuerunt vsu ligno vitæ in Paradiso terrestri, sed etiam reliquis fructibus.

DEMOGOR. Fuere hæc medicina vsu patres primi?

RAYMVND. Maxime vti debebant ad vitam producendam.

DEM. Mirum quidem nihil habuisse aliud quod à morte ipsos melius defenderet.

RAYM. Naturaliter loquendo, hæc melior & præstantior medicina, quia nihil excellentius in toto mundo. Cum enim (vt Aristotele tradit lib. 10. Met.) in omni genere vnum quoddam sit quod in eo genere primum gradum teneret, hæc autem medicina generata sit ex magis incorruptibili, & virtutis excellentioris materia quam sub cælo haud inuenies, & hæc primum ac summum gradum tenebit inter cæteras medicinæ præseruatiuas omnes.

DE M. Est igitur medicina hæc ipsum lignum vitæ?

RAYM. Prius tibi dixeram primos patres statim ab initio hoc ligno priuatos, vt apud Moysen legimus.

DE M.

DEMOGORGON. Fortasse etiam Moyses, qui ab ineunte ætate in scientijs Ægyptiorum probe instructus fuerat, & huius diuinæ scientiæ cognitionem habuit (vt Vincentius Monachus scriptum reliquit) de his rebus, cum obscuritate loquutus est, quemadmodum, & cætera philosophi fecerunt.

RAYM. Ipsius scriptis nihil detractum volo, nam neque plus aut minus ipsis credendum quam oporteat.

DEMOGORGON. Fortè erit herba illa, cum qua Medea Ælonem adiuentutem reduxit, & cum qua Æsculapius eos suscitabat, qui iam ferè erant extincti.

RAYM. Est quidem ea medicina ipsa, sed minime herba dicenda: nam veteres philosophi fabulis poeticis occultauerunt scientiam hanc, & loquuti sunt per similitudinem:

DEMOGORGON Quam dicis similitudinem.

RAYM. Hæc medicina in præparatione multipliciter variatur: nam viridem assumit colorem vt herba, propterea appellauerunt ipsam veteres vegetabilem & herbam: hac de causa dicit Meluendus discipulus Hermetis de his rebus differens, O quam facilis est hæc res, rebus vegetabilibus propter viriditatem comparata.

DEM. Cum herbæ tantas virtutes medicinales habeant, quid sit, vt hæc Medicina non possit esse herba?

RAYMVNDVS Medicina hæc fieri non potest neque ex rebus vegetabilibus, neque animalibus, neque ab ijs rebus, quæ ab eis desumuntur.

DEM. Quamobrem?

RAYMVNDVS Cum necesse sit, vt hæc Medicina omnino incorruptibilis sit, & omnia elementa in hoc superare debeat, necesse est, vt extrahatur.

tur è materia , quæ ab omni corruptione quàm alienissima sit.

DEMOGORGON. Tamen dixisti tu in libr. quem de naturæ secretis inscripsisti, hanc extrahendam esse de vino rubeo. Idem confirmat Ioannes de Rupescissa, alij vero Chelidonium accipiendam esse autumant, alij sanguinem humanum.

RAYM. Non parum eras persuasum si habes philosophorū scripta ex nuda littera intelligēda esse, maxime in hac scientia, quanto clariori & magis aperto sermone vtuntur, tanto plus obscuritatis habent eorum scripta, similitudinibus enim, & per ænigmata locuti sunt.

DEMOGORG. In hac re qua vsi sunt similitudine.

RAYMVN. Dicit senior philosophus hanc medicinam conuerti & variari se colore in colorem, & de sapore in saporem, & de natura in naturam, propterea sua nomina multiplicata esse. Dicit autem Minois philosophus, Si quæratur quare factum sit rubrum antequam reciperet albedinem. Respondendum bis denigrari, bis in colorem citrinum conuerti & bis recipere colorem rubrum. Cum vero bis colorem rubrum recipiat, vt rubrum vinum & sanguis humanus videlicet post putrefactionem & in distillatione, propterea veteres per similitudines loquentes vocauerunt ipsam vinum rubrum, sanguinem humanum, & sanguinem Draconis, & his similibus.

DEMOGORGON Ego omnino credebam animalia tanquam cæteris rebus omnibus inanimatis nobiliora, esse maioris virtutis quoque in medicina.

RAYMVNDVS Animalium præstantia non consistit in proportionem, & commixtione elementorum, sed in anima. Cum autem medicina hæc facienda sit, ex substantia corporea & materiali, propterea quædam mineralia ad hoc opus perficiendum

præ-

præstantiora sunt . nam eorum compositio durior & fortior est quàm animalium , nam istorum compositio quantum ad corpus debilis est & facilis corruptionis , & pauca virtutis . Videmus enim ipsa animalia quæ occupata sunt rebus altis & sublimibus , priuata esse vilibus & casuris , propterea mineralia quædam nullam operationem habentia , & sensibilitate carentia maiorem vim corpoream habent quàm ipsa animalia .

DEMOG. Si hæc medicina non potest fieri neque ex vegetabilibus neque animatis rebus , facienda est forte ex medijs mineralibus , vt ex sale, alumine, atramento , marchasita , antimonio , sulphure & argento viuo communi .

RAYM. Neque ab his .

DEMOGORC. Sunt tamen multum durabilia .

RAYMVNDVS Non sunt virtuosiora cæteris rebus elementatis neque incorruptibilia .

DEMOGORCON A quibus rebus corrumpuntur ?

RAYM. Ignis vehementia .

DEM. Ignis quidem omnia corrumpit , rapit & deuorat .

RAYMVNDVS Non potest tamen humidum radicale corrumpere in metallis , neque ipsorum calorem radicalem , & complexionalem , vt Affirmat Geber in lib. 2. , et Albertus lib. 3. de mineralibus , cap. 2. .

DEM. Qua ex causa ?

RAYM. Propter ipsorum homogeneitatem & durissimam & fortissimam compositionem & colligantiam , & propter vaporabilem mixtionem , & longissimam temperatissimamque decoctionem in minera siue terræ visceribus .

DEMOGORCON Concludis igitur medicinam hanc fieri debere ex humido & calido radicali metallorum ?

R. A. Y. M. Videmus metalla quæ plus mille annis in antiquitatibus Romæ terrâ obruta latuerunt incorrupta, damnum nullum accepisse, unde facile conijcies quanto tempore ipsorum humidam radicale possit durare purificatum, distillatum & separatum ab omni parte corruptibili, grossa, & elementalî, hæc de causa dicit Geber lib. 2. cap. 12. Videmus res distillatas fieri puriores, & facilius a putrefactione conservari posse.

DEM. D. G. R. G. N. Vnde habere putas metalla tantam vim & virtutem super omnes res elementatas?

R. A. Y. M. De cælo.

DEM. Tamen res duræ virtutem cœlestem minime recipiunt, quia cælo non obediunt, nam videmus sigillum suam figuram non imprimere in durum lapidem, sed in mollem ceram.

R. A. Y. M. Radij corporum cœlestium in nullo elemento cum tanta virtute videntur & potentia, tamquam in terra, nam terra proprium & firmum receptaculum est virtutum cœlestium & ipsius spheræ centrum, hac de causa ipsa mirabilia producit, vegetabilia, animalia & mineralia. Hermes dicit, terram parentem & genitricem esse metallorum, quæ in suo ventre portat metalla, ut mulier prægnans fœtum in utero, dicit autem terram matrem esse, cælum autem patrem, & quod ab ipsa terra imprægnatur in montibus & planicie & in aqua & omni loco. Tamen concedendum est, terram in sua duritie permanentem nullam rem posse producere, cum non sit obediens motui. Cum vero continuo motu cœlesti, & virtute solari & aliorum planetarum ipsa terra continuè coquatur, & ex illa sit subtilior & alteratur partesque subtiliores virtute caloris solis eleuentur in fumum. Propterea virtutes cœlestes continuo de cælo descendentes & penetrantes in ipsam terram, & ibi inuenientes materiam simplicem, subtilissimam, et spiritualē, incorruptibilem, lucidam & perspicuam, & naturæ sagacitate

præ-

preparatam & aptam, vt recipiat virtutes cœlestes p̄prop-
ter similitudinem quandam quam inter se habent,
vim præstantissimam infundunt in ipsum duplicem fu-
mum metallicum radicalem. Et cum hæc materia spiri-
tualis longissimo tempore in cœlesti obedientia & spi-
ritualitate iam permanfit, in substantia principiorum
metallorum vniformis est, & homogœnea, quæ tempo-
re longissimo ad milles annos vsque induratur tandem
vt inquit Geber lib. 1. cap. 7. propterea Cœlum infundit
ipsis plures mirabiles virtutes quàm in cæteris rebus
omnibus, nam in his plus cæteris laborauit, & hæc est
causa tantæ virtutis metallorum, vt omnia elementata
facile superent. Tametsi vero post longissimum tem-
pus hic fumus duplex & vapor spiritualis iam ad duri-
tiem metallicam peruenit & in se retineat virtutem
cœlestē, nihilominus cū impedita & suffocata sit à terre.
streitate & duritie, non potest extrinsece demonstrare
virtutē hanc cœlitus adeptā: nos vero cupientes illā fieri
manifestam, & volentes ipsam perducere ad lucem,
neceffe est, vt reinoueamus terre streitatem & spissitu-
dinem metalli, & reducamus ipsum ad primam simpli-
citatem, quæ sufficienter decocta tantas virtutes de-
monstrabit, vt quasi subito videatur mutare corpora
humana & reducere ad veram pristinamque sanita-
tem: poteris autem facile apud te ipsum expendere
quantam virtutem habeat medicina hæc, si Noë qui
hanc tenebat (vt scribit Vincentius monachus lib. 5. na-
turalium) quingentesimum annum agens generabat
Sem, Cham, & Iaphet.

DEMOGOR. Sermo iste plurimum delectauit
me, sed hoc quæro, num ex gemmis medicina hæc fie-
ri possit.

RAYM. Quare hoc quæris?

DEM. Quia sunt incorruptibiles & magnam vim
& virtutem medicinalem habent & cœlestem quibus
metalla etiā superent propterea quemadmodum
etiā Albertus affirmat in lib. de mineralibus & Her-
mes qui tradiderunt virtutes rerum inferiorum depen-

dere à stellis, & imaginibus cœlestibus; dixerunt quoque virtutem hanc descendere super res naturales plus aut minus influendo & influendo, nam fortius imprimere suam vim materia existente magis simili virtuti cœlesti, & ipsi corporibus cœlesti lumine & perspicuitate: minus verò quum materiæ fuerint confusæ, & sæculentæ, vt opprimatur in ipsis virtus cœlestis, quūigitur in substantia et lumine, colore & perspicuitate cœlestibus corporibus similia sint quàm ipsa metalla, qua dere etiam à quibusdam philosophis nominatæ sunt stellæ elementales, debeant, igitur multo præstantiores esse ipsis metallis ad præparandam hanc virtuosissimam medicinam.

R. A Y M V N D. Si tota substantia deberet conuerti et præparari in medicinam, aliquæ gemmæ multo præstantiores essent quàm ipsa metalla, quorum virtus oppressa & sepulta est in terrestreitate, & alijs accidentijs superuenientibus materiæ radicali, in qua consistunt virtutes hæ cœlestes: cum vero (vt supra diximus) neque metalla; neque gemmæ recipiant virtutem cœlestem, quamdiu fuerint in forma metalli aut lapidis, sed cum figuram adeptæ fuerint vaporis tamdiu donec indurentur. Isti autem vapores qui de metallis generantur maiorem similitudinem habeant spiritalitatis, & maiorem obedientiam cœlestem quàm alij vapores qui de gemmis generantur, sequitur metalla plures habere virtutes cœlestes quàm gemmæ.

DEMOGORGON Quis huius rei nos redit certos?

R. Y M V N D V S. Gemmæ sunt propinquæ in substantia elementis, & ipsarum materia prima, & qualitates primæ elementales parum alteratæ sunt, aut transmutatæ à prima natura sua, præterea coagulauit natura gemmas paruo artificio, & indurauit ipsa cum diaphanitate & perspicuitate ea quam habebant in ipsarum materia prima fumosa, & quamuis habeant duritiem & virtutem hanc ex duritia ipsorum, nihilo minus se præferunt tamen virtutem aliquam cœlestem,

Item, quod metallis non idem euenit: nam antequam hæc recipiant formam metallicam, requiritur longissima transmutatio contemperantia metallorum & purgatio, & transmutatio sulphuris, argenti vini, salis, & aluminis, & harum rerum longa decoctio. Lapidēs vero pretiosi quamuis multum durabiles sint, hoc tamen à multa quantitate humidi radicalis viscosi non assequuti sunt, quod strictim, & quàm arctissime ligat & compingit in simul partes, ipsorum, participant enim ei in parua quantitate, propterea facile tritutantur, nam ea potius causata est à frigiditate, congelante, ex qua per naturam paruo labore indurati sunt: frigidum autem congelando claudit poros, & in ipsa substantia intrinsece constringit calorem naturalem, adeo ut calor aeris ipsam aperire nequeat aut corrumpere. Ignis vero calor vehemens qui metalla quædam corrumpere potest, ipsorum humidum radicale non potest corrumpere, cum fortissime commixtum & unitum sit cum sicco terrestri subtili & digesto, hoc est cum sulphure & argento uiuo, cum quibus duobus hæc medicina sit incorruptibilitate, & virtute omnia superans.

DEMOGORG. Marsilius Ficinus eorum opinionem reprobatur & falsam esse affirmat, qui tradunt materiam auri intrare posse complexionem humani corporis, aut ipsi assimilari posse aut in potabilem substantiam conuerti, cum oportet ipsam prius conuerti, & transmutari in sanguinem, postea vero in carnem, quod impossibile est propter ipsius duri-
tiem: cum igitur medicina hæc ex auro fieri non possit, multo minus poterit ex metallis reliquis fieri.

RAYM. Equidem concedimus metalla existentia & permanentia in substantia metallica. etiam si aqua vitæ quàm maximè subtilientur, nullam tamen penitus affinitatem aut conuenientiam aliquam adipisci propinquam carni humanæ, nisi corrupta prius forma dura & reductis ad ipsorum primam materiam suf-

ficienter purificatam & digestam. nam sic acquirunt hanc affinitatem, & conuenientiam cum corpore humano, quam etiam ceteri cibus & medicinae praeferuatius possident, quas tamen haec longe praecellit in virtute.

DEMOGOR. Iam ex verbis tuis intelligo, humidum istud radicale & materiam primam soluendam & distillandam esse.

RAYM. Verum dicis.

DEMOGOR GON. Quomodo autem ex istis metallicis aquis fieri potest medicina pro humano corpore, cum foetidissima sint & horribiles, corrosivae, & tam acutae ut à Philosophis pro veneno presentissimo habeantur? Mōtienus Romanus de ipsarum odore loquens, comparat ipsarum foetorem mortuorum cadauerum sepulchris. Videmus quoque eas aquas quae per metallicas venas fluunt, & in ipsis calescunt, odorem ingratum acquirere: erit igitur medicina haec multo horribilior & naturae humanae abominabilior. cum substantia ipsa metallica fuerit in aquam conuersa.

RAYM. Quemadmodum fructus in principio aestatis acerbi & asperi sunt, quod sufficientem decoctionem & digestionem nondum habuerint, & continue attrahendo humorem sufficienter maturari non possint & dulcorari, nisi multo calore totius aestatis decoquantur & digerantur, ut fiant dulces & odoriferi. idem evenit medicinae nostrae extractae ex terra metallorum: nam & haec ante sufficientem digestionem & decoctionem foetida est & horribilis, & antequam vapores ab ipsa ascenderint per decoctionem, non poterit dulcorari, sed vaporibus coagulatis & sufficienter decoctis mirabilem suauitatem & dulcedinem acquirit: propterea dixit Arnoldus in Rosario, dulcorabis amarum, & habebis totum inagisterium.

DE M. Est ne indicium aliquod ex quo cognoscam medicinam hanc iam esse si nitam?

RAYM.

RAYM. Ioannes de Rupefissa tradidit, quod & nos affirmauimus videlicet duo esse signa siue indicia certa, quibus cognoscitur medicinam hanc iam perfectam esse, & finitam. Primum est hoc, si ponamus vas in quo hæc medicina inclusa est in angulum aliquem domus, & pro miraculo, & quasi inuisibili obstamine eo pertrahantur & alliciantur omnes, qui domum illam ingrediuntur. alterum verò est si ponamus iam dictum vasculum supra verticem turris, ut ipsius odor attrahat & congreget omnes aues quæ eam odoris suauitatem percipiunt, sunt autem hæc certissima indicia medicinam iam finitam esse, & omnino completam.

DEM. Quid voluit Ioannes de Rupefissa his verbis significare?

RAYM. Per turrin intelligimus fornacem in angulo domus positum, in quam vitrum, quod materiam nostræ medicinæ continet, decoquendum ponitur. per intrantes vero domum istam & per aduolantes aues significantur spiritus & vapores illi qui virtute caloris sursum feruntur ac ascendunt in altum per collum longum vasis suæ boccæ, qui cum figuntur, & amplius non ascendunt, indicium est ipsarum humiditatem aqueam iam consummatam, & materiam dulcoratam, & medicinam finitam esse. Non debes autem dubitare super hac interpretatione, nam & Rasis eandem sententiam tenet, nam veteres vsi sunt varijs nominibus, similitudinibus, figmentis, fabulis & ænigmatibus, ut hanc diuinam scientiam occultarent, ne facile ab aliquo perciperetur, quod etiam nobiscum affirmat Ioannes Picus Mirandula in lib. de dignitate hominis, cum dicit veteres consueuisse res diuinas altas & sublimes sub velo mul. orum ænigmatum & fabularum poeticarum describere.

DEM. Poterit autem Medicina hæc sanare omnes morbos curabiles.

RAYM. Diximus suprâ, medicinam hanc in supremo gradu & ordine primo constitutam. Cui enim di-

diuersi gradus sint medicinarum curatiuarum, quædam longius se extendunt in virtute curationis, quædam vero minus non solum in curando, sed etiam præseruando corpus à multis ac varijs infirmitatibus, & vt corpus humanum à corruptione conseruent. Videmus enim subtilem substantiam et formalem in quantitate, et materia submersam non posse exercere suas virtutes nisi quanto magis spiritualis et formalis, et à materia separata fuerit et à quantitate remota, tanto plus suam virtutem extendat vt operetur varios effectus. Nostra vero medicina cum composita sit ex spiritibus subtilioribus et materia simplici et quasi separata ab omni materia elementalī propterea facile poterit sine impedimento vires suas in omnibus infirmitatibus quæ curam recipere possunt. Nouimus item omne agens virtutem habere operandi secundum propinquitatem & similitudinem cum qua participauerit, cum primo actiuo; primum vero et vniuersale agens corporeum et simplex corpora sunt cælestia, quæ vt vniuersalis causa se extendunt super omnes res inferiores. Cum vero medicina nostra propter subtilitatem suam et puritatem incorruptilitatemque supra omnia corpora maximam propinquitatem et similitudinem habeat cum cælestibus corporibus, à Philosophis Cælum fuit nuncupata et quinta essentia: poterit igitur præ ceteris rebus corporeis inferioribus omnibus tanquam medicina vniuersalis omnes curabiles morbos et infirmitates curare, non tantum illas quæ ad Physicum pertinet, sed etiam istas quæ Chirurgi manum requirunt. Tradunt etiam Medici medicamentum Hieræ picæ singularem habere virtutem attrahendis humoribus à capite, collo, et pectore, et non ab aliis membris inferioribus, propterea quod hoc medicamentum generatum sit per virtutem quarundam stellarum quæ influentiam habent supra caput, collum, et pectus, vt stella Arietis, Tauri, et Gemini. Idem asserunt de cæteris medicamentis, quæ humores trahunt ex pedibus, coxendice, et tibiis; quia specialem quandam virtutem hæ medicina

næ

nã nascã sunt, et certum influxum quendam super
 membra hæc inferiora scilicet stellæ Capricorni, A-
 quarii et Piscium. Metalla vero recipientia essentiam,
 nomen, numerum, colorem, virtutem et propieta-
 tem planetarum singularem, omnes vero planetæ hæ-
 beant influentiam et virtutem supra totum humanum
 corpus, et his metallis nostra medicina generatur, ha-
 bebitor, et hæc virtutem supra totum humanum corpus,
 et aquæ thermarum si habent virtutem sanandi plures
 infirmitates, ea de causa quod ferunt secum transeuntes
 per metalli vena virtutem quandã metallicam, habe-
 bit nimirum ipsa substantia metallica maiorem vim in
 potabilem formam conuersa. Cum autem secundum
 opinionem Philosophorum veterum singula metalla
 secundum similitudinem, virtutem, nomen, colorem,
 et proprietatem in omni metallo sunt comprehensa, vt
 aperte demonstratum est in lib. expositionis librorum
 Gebri, Igitur et hæc nostra medicina quamuis solum-
 modo ab vno aliquo metallorum extracta fuerit habe-
 bit tamen nihilominus virtutem omnium metallorum
 et planetarum et virtutem super totum corpus huma-
 num sanandi plures infirmitates curabiles. Idem vo-
 luit significare Ioannes de Rupe scissa de humiditate
 nostra radicali loquens, et de quinta essentia sub nomi-
 ne aquæ vitæ: dicit enim aquam ardentem bonam in
 se continere omnium metallorum virtutem, et non
 aquam esse vitis, sed vitæ, quia vitã hominibus donet.

DE M. Quamuis istæ rationes satis prudenter et ar-
 gutè adductæ sint nihilominus apud me persuasum
 habeo, vnam medicinam simplicem omnes infirmita-
 tes minime posse curare, præcipue vero hac de causa,
 nam infirmitates contrariæ (vt Medici asserunt) me-
 dicinis curantur contrariis, cum vero qualitates con-
 trariæ in vno solo subiecto non possunt esse, mihi pla-
 ne impossibile videtur vnam medicinam plures infir-
 mitates posse curare. Tradunt præterea Philosophi, ex
 vna sola re præter vnum effectum solum non causare:
 igitur neque vna sola medicina plures morbos curabit.

RAYM. Vna sola res simplex facit plures effectus contrarios secundum naturam diuersam et dispositionem recipientis. Videmus enim solis calorem diuersum operari effectum, cum lutum desiccet, ceram autem liquet faciat, cum tamen hi effectus contrarii sint ex vna sola operatione. Quomodo igitur nostra medleina res vna sola sit, et forte vnam solam operationem habeat, nihilominus si consideramus magnam illam similitudinem quam cum omnibus rebus cœlestibus habet, videmus ipsam aptam ad recipiendum plures virtutes cœlestes. Cum etiam ab omnibus elementis extracta sit, dicimus ipsam habere virtutem et qualitatem omnium elementorum propterea multiplicis esse virtutis et operari eam posse varios effectus contrarios.

DEMOGORGON Ostende mihi nunc huius artis praxin.

RAYM. Lege expositionem nostram libror. Gebri, nam ibi et materiam et praxin distinctè et clarè descriptam inuenies.

DEMOGOR. Maximasti mihi gratias

ago pro tanto in me collocato
beneficio ex tua singulari liberalitate, et humanitate, et tu valebis interim.

F I N I S.

MINERA, PHILOSOPHORVM

*Breuis Libellus Incogniti Autho-
ris, in quo tamen multa quæ in
tot Libris Philosophorum
occultata sunt ex Te-
nebris in lucem
edita reue-
lantur.*

Vm ignarus vulgus, et non pauci,
ingenio, et non mediocri doctrina
præditi de auri Philosophorum
minera tamquam de ridicula fabula
sæpe, sæpius loquantur, et antiquorū,
tām Philosophorum, quām Poeta-
rum Sapientiam irridere audeant,
compassione motus eorum, quibus
ob alienam cecitatem damnum maximum affertur,
adeptus ego (Dei gratia cui laus in æternum) tām
præciosi, et inæstimabilis Thesauri fælicitatem, viam
(ad mineram Philosophicam) docere, et studiosis, et
bonæ voluntatis hominibus manum auxiliārem por-
rigere decreui, vt hoc meo Libello, tamquam face inter
dens tenebras huius tam præciosæ et absconditæ mi-
neræ, vtantur, vt facilius, et securius ambulare possint,
et tandem ad centrum peruenire veritatis.

Primum

Primum igitur, ut hæc ditissima minera inueniri possit, Mons est inueniendus, & cognoscendus, in quo dicta minera reperitur; deinde ianua, per quam sedulus inuestigator ingreditur in mineram, & ex illius profunditate aurum propriis manibus quantum libeat colligat, ad sui, & pauperum utilitatem.

Aduertite ergo, & arripite aures studiosi Tyrones, Philosophia est illa Regio, in qua reperitur Mons ille altissimus, qui in suis obscuris cavernis claudit, & æquat Mineram indeficientem auri nostri, & hic mons propter ipsius maximam altitudinem non est tam facilis ascensionis, ut aliqui sibi suadent; sed magno labore, & sudore, & vigilantia ad illum peruenitur. Inuestiganda enim primo sunt principia naturalia, idest elementorum naturæ, & illorum inter se conuersiones, & quod in aqua sunt alia tria Elementa, quæ tanquam ab ipsorum matre exierunt. Abissus enim aquarum in principio creationis Mundi continebat in se non solum elementa omnia, sed lucem, ex qua separatis à Creatore aquis celestibus à terrestribus, creatæ postea fuerunt stellæ, & Sol, fons vitæ vniuersalis huius mundi. Aqua hæc, quam inferius remansit, & quam nos Mare appellamus, continet in se aerem, terram, ignem; aer, si rarefit aqua; terra, si exicatur; ignis, si ex terra quæsat, producuntur: & ex missione, & alteratione, & corruptione dictorum, omnia in mundo generantur mediantibus virtutibus seminalibus (quas Deus penè infinitas creauit) tanquam à proprijs, & particularibus agentibus, ad esse suum specificum producta. Hinc colligite Sapientiæ nostræ Inquisitores, & supernaturalis nostri Solis inuestigatores, quod quidlibet generatur ex proprio semine suæ speciei propagatore, veluti ex agente informante, & ex elementis, veluti ex passiuo materiali, vnde sequitur, quod non quidlibet generat quodlibet, sed homo hominem, lactuca lactucam, & metallum metallum; quæ stulticia est ergo, quæ alta ignorantia Sophisticæ cæcitatibus ex semine hominis quærete lactucam, ex semine lactucæ hominem, & ex semi-

Seminibus hominis, seu lactuca metallum? Non ne omnes Philosophi vnanimiter asserunt, natura naturā continet, natura naturam gignit, natura naturā latatur. Vos autem filij Sapientiæ, & humilitatis, à præsumptione & superbia abhorrentes, sequimini me, & mecum ad excelsum Sophiæ montem ascendite, quem vobis dixi positum esse in regione veræ, & non ò Sophisticæ Philosophiæ; Et, sicut dixi quod in hoc monte non conceditur quidlibet generari ex quolibet, sic vobis dico quod ab hoc monte videbitis, quod tantum metalla generantur ex Semine metallico. In vertice ergo positi istius montis videbitis, post assiduam tamen, & profundam contemplationem, naturæ occultissimas operationes, & generationes rerum omnium vobis ante oculos apparebunt, quibus visis, & cognitis nondum satis instructi eritis, nisi vos, ut promisi, dirigam per rectam viam ad Ianuam nostræ Mineræ Philosophicæ, quam vobis studiosi filij aperire libenter volo, cum non sit facilis ad illam aditus, imò difficilis propter dumeta, & saxa ingentia, quæ impediunt, & indagatores ab ingressu prohibent;

Hæc Ianua, quam primam portam dicimus est veræ materiæ cognitio, circa quam tam natura, quam ars operatur, quæ materia cum ab inuidis philosophis tot, & ferè infinitis nominibus nominetur est tam difficilis inquisitionis, ut Argi, vel lincis oculis opus sit etiam eam recognoscendam: nos autem, qui ab Invidia abhorremus & omnibus (dummodo indigni non sint) benefacere cupimus, & in semitam rectam dirigere ex tota animi nostri benignitate profitemur, Nos inquam reuelamus omnibus, qui hæc nostra scripta legent materiam veram (principium lapidis nostri) esse unam, et eandem, qua vititur natura in mineris, et verè absque æquiuocatione esse aquam poderosam mineralem imprægnatam subtili spiritu Solari, idest terreo igneo, quod proprio nomine dicitur Sulphur: quæ aqua, siue argentum viuum visibile, & vulgare, est scæmina quam debetis coniungere dicto suo Viro idest Sulphuri.

phuri (Aduerte hic, quod est omnibus visibile, est vulgare.) Quod Sulphur n. etalicū ab ipsa fœmina, siue argento viuo attrahitur, quia naturalit̃r appetit coire cū ipsa, & prolem suam auream generare. Ita verò aqua, quā dicimus fœminam metallicā, & argentum viuum vulgare, in initio (Aduerte hic) est tam ardens in amore sui Sponsi, vt numquam ab eo post primam coniunctionem vellet separari, et sic propter magnam eorum vnionem meit̃d dicitur, Hermaphroditus, id est in vnico eodē tempore duplicis naturæ masculinæ, & fœmininæ inseparabiliter coniunctæ, adeo vt inuicem continuo amplexu connectantur patiēdo, & agēdo vsque ad perfectam conceptionem, in d̃ vsque ad horam partus, & prolis aureæ maturitatem, & perfectionem. Natura enim ipsius fœminæ, siue argenti viui mineralis a suo Viro seu Sulphure æquē minerali appetit congelationem, et Sulphur viceuersa ab ipsa dissolutionem, & corruptionem; dissoluitur enim in coitu suo minerali agens nostrum, vt in patientem fœminam emittat prolificum suum semen, quod cum sit spirituale, emitti non posset, nisi per corruptionem agentis, quod per libidinem sui, & suæ sponsæ dissoluitur, et puriorem suum prolificum sanguinem in eius vtero effundit. Fœmina verò nostra metallicā gaudens in reciproco amore trahit, & amplectitur ipsum, & recepta ab ipso in vterum virtute seminālī, illam meliori modo, quo potest fouet, et nutrit, mensura purissima subministrando vsque ad perfectam prolis generationem, quam in vtero gestiens purissimo alit cibo, vsque ad horam natiuitatis, et regij, partus perfectionem.

Patefacta Ianna nostræ mineræ philosophicæ, opus est modo vt ingrediamur in cauernas, et occultas dictæ mineræ concavitates in quibus cum ob densas tenebras ab inuidis philosophis inductas parum, aut nihil videre, & obseruare possint introeuntes, lumen plusquam sandiuogicum accendam in tanta obscuritate, vt quantum possibile nobis erit

me.

(attenta naturæ reuerentia, quæ tam occulte generat metallum, & tam præcioſæ artis dignitate) dies per nos illis clarior appareat, quàm vnquam alijs: vt per lubrica ſaxa, & profundas foueas ambulantes, dum quærunt felicitatem, in miſeriam non incidunt, & irreparabile præcipitiũ. Aduertite ergo, & aperite oculos mentis ad quæ ſum dicturus. Iſtroeuntibus vobis in mineram noſtram, primo loco ſe offert ingens ſaxum, ſeu rupes altiffima, penè inaccessibilis de qua antiqui Philoſophi parum, aut nihil loquuntur, cùm ipſa ſuperata, facilius valde ſit progredi ad vltiora in dicta minera noſtra philoſophica; ſaxum iſtud ingens, ſeu copulus primam præparationem eſſe reuelamus, quæ præparatio cùm ſit præcipuum artis fundamentum debet maxima diligentia perquiri, nãm abſque fundamento domus aurea erigi non poteſt, & ſi in debili fundamento erigatur, ruinam abſque dubio patietur, & deſtructionem. Præparationis vtrò variz ſunt viæ, ſed omnes ad vnã, & eandem metam conducunt aliæ ſunt longiores, aliæ ſunt breuiorẽs, quæ differentia oritur à maiori, vel minori artificio, diligentia, & perſpicacitate. Finis enim huiusmodi præparationis eſt hic ſolus, quod philoſophica noſtra materia rudis, & immunda, & nigredine eterogenea repleta, et mercuriali nimia leuivolatilitate, purificetur, & æqualiter fixetur; & tandem diſponatur ad ſuſcipiendam formam lunæ, & ſolis, quæ diſpoſitio, & præparatio oportet, vt ſemper dirigatur ad puriſſimam ſolis ſubſtantiam, ad quam tendit, & ad quam debet approximari, acquirendo proximam illi naturam, aliter eò magis diſtabit à perfectione completi Elixiris, ſiue auri noſtri ſupernaturalis exaltatione.

Accipe igitur mercurium, & ab impuritatibus, & nigredine pro ingenij tui viribus liberare eum ſtudeas; difficiliſimum enim eſt corpus ſuum inſtabile & alatum ad aliquam permanentiã, vt tibi ſeruire poſſi, reducere, vniuntur enim per minima in ipſo partes eterogeneæ, aquaticæ volatiles, & terreſtres, quæ volatiles partes

Z

rapiunt

rapiunt secum terrestres ; nec sine causa Poetae antiqui alas capiti , & pedibus illius affixerunt , gaudet enim maximè quando euolat , & fugit , & non solum euolat , sed vt dixi rapere , & furari gaudet deferendo secum diuitias , & thesaurum incomparabilem , quod quæris . Tende igitur ne fugiat retia , & ingeniosa vincula , & impeditas illum omnibus viribus ingenij sapientiæ tuæ , ne fugiat , imò remaneat promptus ad tibi feruendum in opere quod perficere desideras , & vt hoc consequaris docebo te magnum arcanum .

Auelle à Buffone nigricantem , & subrusam pellem , & ex eius carne , & ossibus extrahe liquorem splendentem : liquor iste est prætiolosus , quamuis à vili , & immundo Buffone exprimat , & conuertitur de facili in auem fulgidam astralem , quæ non euolat , & fugit , sed expectat benignè vt de illa facias , quod cupis , & quamuis non habeat alas , volabit ad tuum libitum si alas illi subministrabis , quibus apposisis statim se eleuat in altum , & si diligens , & oculatissimus non eris tam alta volabit , vt nunquam amplius possis illam aspicere , aut tuis in manibus amplius habere . Custodi ergo illam , quia sine illa nihil bene potes vnquam sperare , & caute obserua illius naturam , quæ est fugitiua , nisi tu suauiter , & blandè illam retineas ne fugiat . Buffonem ergo ablue , & à stomacho ipsius aufer picuitam , & superfluam humiditatem , & recipe solum (vt dixi) carnem , et ossa , & ex his liquorem , ex quo oritur postea auis nostra , quam diximus natam sine alis , ad volatum tamen præparatam ad libitum tuum . Operationem hanc , quæ præparationis est pars præcipua , occultauerunt omnes sapientes , cum sit post cognitionem debitæ materiæ principale , & necessarium fundamentum totius artis nostræ .

Nos quoque apertissimè loquuti non sumus , at benigniori animo , humilibus , & intelligentibus studiosis apertiores , & planiores viam , quod antiqui non fecerunt , demonstrauimus : sicut in sequentibus

etiam

etiam difficultates huius admirabilis, & occultissimi operis facilius, & apertius explanabimus; & ut securius in viam rectam ingrediaris, audi attentissime quod sum dicturus; Certe est quod quolibet materia respectu alicuius generationis, vel est remotissima, vel remota, vel proxima, aut propinquissima, & coniunctissimo gradu proximitatis ad formam, adeo ut sit tam disposita ad recipiendum formam, ut in momento in illa, generetur, & introducatur vita, seu actus, iuxta intentionem naturæ, seu artis: ex quo sequitur, quod debemus materiam nostram, magis quam possumus disponere ad formam auri philosophici, siue lapidis nostri; Natura enim nobis illam reliquit in suis mineris impuram, & remotam ab auri forma, remotissimam vero ab elixiris nostri perfectione. Oportet enim illam sublimare philosophicè, id est subtilitare, nobilitare, illuminare tergendò, & excoxiando illam, ut ad naturam solarem, & coelestem approximetur, & possit postea ad supremum regale, & prolificum statum exaltari; ad quod consequendum oportet illam cibis preciosis, & illi convenientibus cibare, & sanguinem suum purificare, ne agetur, nam si illius sanguis, vel pituita nimia, vel atrabili abundet, in morbum letale statim incidit, & moritur, ex cuius cadauere nil aliud nisi desperatio tibi remanet, tuorum laborum, & expensarum perditio; cautus ergo sis, & prudens, & non nimis tibi, sed in Deo solo Fidens, & in humilitate, & diligentia, & contemplatione tua; semper, & assidue legendo, & relegendò libros; liber enim librum apponit, & quod unus Author contegit, alius deregit, & sic concordare Auctores, patienter studeas, & consensum illorum cum possibilitate, & voluntate naturæ coniungas, ad perfectam artis nostræ cognitionem peruenies.

Superato hoc ingenti scopulo, & præparatione nostra philosophico more completa, in minera philosophica opus est inuicere Furnum in secreto loco posi-

tum (sed non tam difficilem ad inueniendum, sicut materia, & illius difficilima præparatio) ad quem inueniendum viam facilem modò tibi demonstrabimus. Furnus Philosophicus nihil aliud est, nisi locus conseruationis nostri lapidis iam concepti, & in vtero matris suæ iam crescentis, & vegetantis, qui locus debet esse proportionatus ad asseruationem compositionis embryonis, & exclusionem frigoris, & inclusionem caloris debiti fabrefactus, vt generatio incepra non impediatur, & successiue promoueatur; nam, si calor frigus non excluderet, noster tenerimus infans periret, vel saltem tardissime cresceret, & nasceretur, & sic ante quam ipse nasceretur, forsitan vel tu, vel spes tua moreretur; at, si calor ignis tui nimis intensus feruesceret, embryonem aureum adhuc tenerum, & volatilem, vel suffocaret, vel fugamini, & alas subministraret, adeo vt fracto carcere exiret; vt reditu illius numquam in posterum expectare posses. Spiritus autem separatus à corpore suo nunquam in corpus redit, nisi per nouam generationem hominis in vtero prægnantis mulieris. Sequere regulam Sapientis naturæ, quæ te recto tramite diriget, nec fallis documentis te illudet, quam si sequi, & imitari scies, videbis Regium tenerum infantem crescere foeliciter, & vegetare, & signa tibi colorum demonstrare. Pulcherrimam enim modò scenam colorum tibi aperiam, quàm in tuo vase si rectè operatus fueris, tu quoque suo tempore oculis tuis admiraberis.

Primus enim color nostri embryonis, est color, vel fuluus, vel subfuscus lucidus instar picis liquidæ, quæ magis in diem successiue nigrescet, & obscurabitur, & sic in eclipsi sol noster obtenebrabitur, donec luna recedat in coniunctione, id est humiditas, quæ operit, & regit ipsius splendorem; Recedente verò aliquantulum humiditate, splendor, & calor nostri sulphuris autem incipit dominari, & expellit noctem, & obscuritatem tenebras, quæ per corruptionem, & dominium

humid-

humi-

Humiditatis exortæ erant, & elarescit paulisper materia philosophica, sicut in Cælo ante ortum solis paulatim albescit inter tenebras noctis, ortum, quamvis Sol sit distans ab illo, & radij ipsius fulgentes adhuc non aspiciantur? In hoc tempore disparebit avis, quem cornu appellat, fecidus, & putridus, et succedent illi volantes supra mortuum Coruum varij, et pulcherrimæ aves diversorum colorum successivè apparentiū, sicut colli Columbarum, vel caudæ Pavonum, nubes etiam, sed albescētes, et in nubibus irim, et subinde pluviales guttas eodem tempore conspicias? Sol namque Cæli nostri omnia hæc efficit in humiditatem, et terrestre itatem agens, dirigendo, et attrahendo ad sui naturam cruditatem menstruali Sanguinis, et subtiliando, et liquefaciendo semetipsum tam in aquis inferioribus, quam superioribus usque ad sui ipsius lauationem, et purificationem, et donec albus, et candida veste sic indutus refutgeat ut Luna, quem candorem cum videbis, scias pro certo in hac fulgenti albedine inesse absconditam solis nostri rubedinem fulgentissimam. Antequam verò ad hanc nostræ Lunæ apparitionem, et exaltationem pervenias, videbis Lunam nostram diminutâ lumine in suo novilunio, semper tamen crescentem per aliquot dies, idest menses, usque ad plenilunium, quo viso non erit oppositio solis in nostra sphaera, sicut in cœlesti accidit sphaera, sed conjunctio erit in hoc plenilunio philosophico. quæ numquam dissolvetur, sed magis, atque magis fortificabitur usque ad ruborem, in qua rubedine Sol illuminat Lunam suis radijs, et suo calore vivificat igneoque fulgore rutilare facit. Sed ad hanc fulgentissimam nostri Solis meridiem non pervenies, nisi prius noctem idest nigredinem aspicias, inter cuius tenebras Aurora consurgit, et serenus dies, spirante semper favonio, et nubes dissipante. Ventus enim hic nascitur è nostra Terra, et spirat supra mare, et placat tempestates, et procellas, sed cave ne ab ipsa Terra, nostræque mare creant aquilonares, vel australes vhe-

mentiores venti, quia non solum nubes, et tempestates maris non dissipabunt, sed terram commouebunt, et Cælum nostrum, et sidera cum toti mundi nostri ruina, et destructione; si e contra vigilans eris, ut venti, et vapores à fundo, et superficie maris suauiter se attolant, Zephyrusque semper in nostro aere regnet, serenitatem, semper in nostro Cælo videbis, et si aliquando nubes appareant, erunt lucidae cum inde sepe coruscantes, et sic pacem tibi annunciantes, in istis enim vaporibus et Zephyri aura includitur ignis mineralis, qui vapores ipsos, et nostrum inclusam aërem dirigit citulando, aliquando ascendendo, aliquando descendendo ad instar toris in magna hac mundi Sphæra, qui de die ad Cælum ascendit inuisibiliter, de nocte autem inuisibiliter in Terram descendit, et prata, et herbas madefacere, et vegetare facit: noster autem vapor ascendit à Terra, et mari nostro, idest à Mercurio nostro ad valis cacumen, et ab hoc in guttas conuersus recidit, et denovo ascendit, usque ad complementum, et nostri elixitis perfectionem: Omnes enim Philosophi in circulatione, et perfectione, et perfecta elementorum nostrorum vnione totam artem reposuerunt, nam si elementa, idest Terra, et aqua, quæ visibilia sunt, vnum in alterum non conuertantur, et fiant vnum, inutilis est, et superuacuis labor; Terra enim, et aqua in aere, et igne subtiliari debent, et purificari, et celestificari, et sic æternam vim et naturam adipisci, quam post maximam inter se pugnam acquirunt, quia in Theatro nostro vitreo inclusa elementa, vnum aliud vincere appetit, reciprocè quæ se se aggrediuntur, vincunt, et vincuntur ad inuicem, donec ad æquales vires omnibus perductis fiat pax, et vnio contrariorum, et inter terram, aquam, aërem, et ignem, admirabilis, et æterna connexio.

Ignis tamen tanquam ceteris qualitate, et dignitate nobilior regnat aliquo modo super alia tria, sed semper in pace et indissolubili concordia, et habet excellentiam primitatis naturæ, non potentie super alia tria, cum quibus

quibus strictissimo amicitia nodo coniungitur: Nam si hic ignis, id est anima, seu Spiritus auri non reduceretur ad perfectam unionem cum tribus alijs elementis, inuiolabilitatem, et æternitatem nunquam conficeretur, sed cum discordia Elementorum, per suam potentiam compellitur, tunc auri in sua immutabili, et Serenissima maiestate quiescit, tanquam potentissimus Rex, et Dominator huius mundi. Omnes aliæ creaturæ tam minerales, quam vegetabiles, et animales viuunt, et conseruantur, propter hanc concordiam, et temperiem Elementorum, sed diuersimodè in suis naturis respectiue viuunt, et conseruantur: quia cum non sit in illis introducta vlla perfecta elementorum, viuunt, et conseruantur ad tempus, et vsque quo spiritus, anima, et corporis unio non dissoluitur ab impuritatibus eterogeneis corporum ipsorum, quæ corpora cum non sint per minima coniuncta, et vnita perfectissima unione, spiritus, et anima retinent semper in suo sinu, et compositione aliquas partes sæculentæ naturæ, quæ contraria est puritati spiritus, et animæ, quæ sæculenta, et obscura natura si vires acquirit in composito, et crescit in exceedentem dissimilitudinem, statim extinguit ignem, seu calorem naturalem cœlestem purum, quidam vitam, et actum, et conseruat omnia sublunaria, quæ generantur in Mundo. In auro igitur non reliquit natura partes eterogeneas, et sæculentas, et impuras, sed sublimauit illud ad cœlestem naturam, et Solarem substantiam æternitatis, et perpetui splendoris participem, adeo vt Sol terrenus merito dicatur, cum semper indeficiente luce refulgeat, & obnubilare illius felgidam vitam nequeant elementorum crassorum impuritates contrariæ, & pugnantes, sed reductus ad vnâ simplicem, & concordem insignitam naturam, viuat absque timore contrariorum in æternum. Hinc studiosi filij elicite, quod debetis exaltare, & sublimare materias vestras à sæcibus, & impuritatibus eterogenicis, quæ turbant, & obscurant chaos Philosophicum nostrum, & ex

confusa aquarum mineralium mole eluere, & separare aquas celestes, & puriores, quæ in centro dicti Chaos innisibiles includuntur. Moyses ait, quod Creator Dominus diuise aquas ab aquis in creatione mundi: sic vos non Domini, vel Creatores, sed tanquam Imitatores naturæ primæ, & secundæ Auxiliatores, debetis diuidere aquas ab aquis, ut lux inclusa appareat, & quod est occultum fiat manifestum; sicut præcipiunt omnes Philosophi. Posito ergo nostro Philosophico Chaos, studete si hanc ab ipso extrahere lucem, quæ lux nihil aliud est, quam Sol noster, qui albus & nitidus oritur in Horizonte. Emisseri philosophici. In Aurora verò ipsius cautè procedatis ne nubibus obscuris, & nimis pluuiatibus ablaatur, & æclipsetur, aliter non poterit ad altum ascendere meridiem, ubi vltimum gradum sui caloris, splendoris, & Solaris prolificæ potestatis adipiscitur; Aurora enim ipsius in principio suæ natiuitatis supra mare rubrū apparet, in qua Aurora non fugiunt Sydera à Cælo nostro sicut in ortu Solis Cælestis in magna Cæli Sphæra, sed magis lucida apparent nostri Cæli Sydera: quæ corpora aëthæra sunt, fundamentum, & partes constitutiue Solis nostri nascentis, qui postea nihil aliud est, quam purior, candidior, & fulgentior pars dictorum astrorum per oculatissimum, & sapientis artificis ingenium, ad lucidam auream, et Cælestem Solarem naturam exaltata. Si itaque astra hæc in firmamento, seu sphæra Christallina tua conspicias, gaude, quia sua Lux non solum oculos, sed intellectum tuum illuminabunt, & te conducent tandem ad curiam Regis nascituri; Sequere ergo illa oculis, & contemplatione, & cave ne dispareant ab oculis tuis, quod facile accideret si illa non liberabis à circumstantibus tenebris, & igne, vel frigore nimio auderes calefacere, aut refrigerare, quibus de causis statim conulescere, & extinguerentur, calore ergo temperato utaris, quia natura dictorum astrorum est Mercurialis, & præcipuè quando se coniungunt de cum suis primordiis can-

sticis

sticis aquis sublimatis, tunc enim non solum habent mercurialem naturam, sed sunt ipse Philosophicus Mercurius in viatamen ad maiorem perfectionem, acquirendam, qua acquisita coagulatur, & acquirit potentiam, & vires dissolvendi corpora Solis, & Lunæ, nam est amicabile illis propter Spirituum utrumque uniformem, & corporum materiam non dissimilem, adeo ut cum libidine, & amore, naturæ correspondentis, se complectantur, & diligant, & strictissime coniungantur, quæ coniunctio addit vires corporibus perfectis, excitat virtutem Seminalem in eis ad generandum sibi similem, idest aurum, & argentum.

Quando enim Lapis noster est ad perfectionem redactus statim generat aurum in materia disposita ad Solarem formam, quæ est ultimus finis naturæ, sed non artis, quia ars nostra non solum aurum, sed aurum prolificum producit; & sicut natura in sua minera generat aurum, sic ars nostra in sua minera philosophica ulterius progrediendo producit Lapidem auriferum philosophorum, qui potest generare, & informare alia corpora perfectissima formâ solari, & si natura generat corpus perfectum, Infecundum, tamen generat, & Eunucum, Ars vero generat in sua minera corpus perfectius fecundissimum Spiritu seminali abundans, adeo ut possit quasi in momento generare aurum, quod natura longissimo tempore in suis Minervis perficit; & ratio est, quia natura non intendit producere formam separatam Auri, sed tantum Aurum; Ars vero intendit, et valet producere formam, & Spiritum auri separatum à corpore auri, & inclusum in Subtiliori, & puriori corpore, quod corpus est de natura Spiritus: imò tam spirituale, ut statim penetret, & informet materiam dispositam, sicut ignis, qui approximatus pulveri fulmineo statim illum sua forma ignea informat, & ardere facit in oculo, quod in spatio temporis vis facit materijs non dispositis, & humidis, nam Spiritus noster aureus, qui in Lapide nostro continetur, est verè ignis cælestis, qui Mercurio puro

me.

metallorum approximatus, statim illam informat, cum sit materia disposita, transmutando illam in suam igneam fulgidam naturam, & excitando ad actum, quod erat in proximissima potentia, & sic lux inuenit lucem, & vita vitam; bene ergo dicunt Philosophi quod corpus debet reduci in Spiritum, & hic Spiritus in corpore spirituale, tamen (obserua hic bene) nam si corpus Lapidis non esset ad Spirituale, & igneam naturam exaltatum, non posset penetrare, & ingredi incorpora metallorum, & ad suam naturam assimilare, sicut videmus quod pulvis sicus, & arena non penetrat, neque potest viuificare terram ad germinationem; pluuia vero, & aqua cum habeat corpus magis subtile, & spirituale penetrat, madefacit, viuificat, & germinare facit se introducendo subtiliter in visceribus Terræ, & illam fecundando, & informando Spiritu-
 sitate sua; in vniuersa enim natura videmus quod omnia composita generantur, & crescunt, & viuunt per Spiritus, qui si non ingrediuntur, & penetrant materiam, non introducunt vitam: si egrediuntur, relinquunt corpora mortua, et priuata omni actualitate, & in Cadavera fetida, & deformia transmutata, Spiritus ergo aureus a nobis est querendus, & extrahendus ab auro, ut introducamus auream vitam in Corporibus, sicut corpora metallea nunquam informabuntur, spiritui auri, nisi spiritus deferens animam auri in illa ingrediatur, & illa penetrando perficiat, et quod magis Spiritus sunt subtiliores magis sunt penetratui, & propagatiui fructuum suæ speciei (et hoc pertinet ad multiplicationem Lapidis nostri) nam si vis illum multiplicare in virtute sua generatiua debes magis subiliare Spiritualem nostri Lapidis substantiam, & per nouam sublimationem, & exaltationem suorum Spirituum, spirituiorem naturam producere, ut magis actiua, et penetratiua sit, & suis radijs subtilissimis, & fulgidioribus illuminet vitam corporum, id est Mercurii, qui in metallis imperfectis, imperfectus, & tenebrosus continetur, & quasi mortuus respectiue
 ad

ad vitam Auream, quam potest acquirere, & propterea improprie, immetice dicuntur ab aliquibus argentum viuum, et sic nomine argenti viui nominatur tantum habito respectu ad morum localem; quod autem ad formam intrinsecam substantialem, quia Mercurius noster solus dici potest mercurio argentum viuum, cum habeat vitam, & Spiritum, & possit viuificare aurum, et potentem reddere ad producendum, & generandum sibi simile in materijs dispositis, id est in omnibus metallis imperfectis, quod si per nostrum verum argentum viuum, quod originem habet à Sole celesti non viuificaretur Sol Tenuis: certe aurum, solum impotens, & infecundum, maneret absque prole, sicut Spado, qui membra genitalia non habet. Spiritus ergo hic nostri Argenti viui coniunctus cum auro est vetum fundamentum totius artis nostrae, & qui sine illo laborat in minera Philosophica; absque fructu fatuus credit posse filios generare, quod est verè ridiculum. Stude ergo filij, & profunde cogita ex qua re propinquius possis extrahere hunc Spiritum, seu seminam dissolutiuam Auri non enim facile inuenies nisi Sol ipse te illuminet, indicando tibi suum Spiritum, quo viuificat, & omnia conseruat in hoc Mundo: & hic Spiritus proprie dicitur anima vniuersalis, quæ in sua vniuersalitate omnium composita eminenter continet, et circulariter producit, & specificando se in girum in omnibus rerum speciebus secundum varia semina, quorum intentione obediens sequitur secundum intentionem Creatoris. Hanc verò animam vniuersalem, quam vicariam Dei credimus; dicimus absque dubio nil aliud esse, quam igneum vigorem solatem, seu Solis Spiritum à Corpore Solis mediante luce per vniuersum diffusum, ex quo spiritu vitali omnia viuunt, crescunt, & multiplicantur. Spiritus enim hic est tam subtilis, & ethereus, vt omnia penetret corpora sublimaria, & vsque ad centrum terræ perueniat animando, & informando mineralia, vegetabilia, & animalia, & secundum naturam eorum infundendo illis proprietates spe.

pe ciliæ, & individuales, & conservando illa secundum compressionem naturæ eorum breviori, vel longiori tempore in suo actu vitali. Stude igitur fili, ut possis spiritum hunc, seu statum Solis in Carcere ponere, nam ut Hermes dicit, portavit illud ventus in ventre suo; & postquam illum in vinculis, & carcere habebis, adverte quod non fugiat propter molestiam inimicorum suorum, qui secum venerunt in carcerem: sunt enim invidiæ, & malignantis naturæ, & nobilitatem splendoremque Solaris Spiritus, occultare non solum, sed inficere, & obscurare gaudent, cum sit eorum natura tenebrosa, & fœculenta, & contraria huic Spiritui, qui cum Serenissimus sit, & ex nobilissima, & regali progenie natus non libenter patitur dominium supra se plebis elementaris, idest immunditiæ elementorum; cupit enim liberari à dicta fœce, & elementorum crassitie, et regis vestibus exornari, idest bisso, et purpura, quia albedo est imago lucis, et purpura lucis fulgentissima: propterea Rex hic noster potentissimus istis gaudet coloribus, et quando non residet in throno excelsæ maiestatis suæ, et cum tota sua pompa non incedit, neque suam potentiam demonstrare vult; tunc vestibus albis utitur tantum, nec licet tunc suis amicis alia veste, quam alba exornari; Fœlix tamen ille, qui hunc Regem aspicere potest albis vestibus et omnem suam regalem potentiam exercendo, toti Mundo dominari; Sed ut ad tantâ deueniat potestatem necesse est, ut à Philosophorum sapientia ad thronum regium euehatur, et regali non solum, sed prolifica potentia corroboretur, quia numquam filios procrearet, et solum remaneret, et sterilis: nisi Philosophus in Lectum coniugis suæ regalis sapienter poneret, et veluti naturæ Sacerdos in signe matrimonium, occultis tamen ceremonijs celebrare, ex quo matrimonio omnis, et præcipua illius dignitas, et potentia dependent: sed difficilimum est hoc coniugium ad finem deducere: at tu fili mi Audiose ingredi modò interius in hanc mineram Philosophicam, quia tibi omnes difficultates,

quæ impediunt dictum matrimonium pro corona huius nostræ Philosophicæ reuelabo.

Prima difficultas est quod dispensa nostræ Regis non fiat se videri ab hominibus, et in obscuris cavernis habitat lucidis aliquantulum, sed laceris vestibus induta nefuriis, et malignæ et tyrannicæ voluntatis hominibus innotescat, adeo ut vix Philosophus eam cognoscere possit, qui eam tandem inuenit per maximam et assiduam contemplationem causarum naturalium, qua mediante eleuat se ad illius perfectam cognitionem.

Secunda difficultas est quod non sufficit illam cognovisse, sed oportet illam spoliare vestibus suis quamvis aliquantulum lucidis, tamen sordidis, et nimis inconuenientibus tam nobili, et præclaro Sponso, et hæc expoliatio est difficilis, cum Virgo ista obstinata, et parum inclinata ad se lauandum, potius gaudeat immunditijs, et fecibus abundare, quam se mundare, et gemmis ornare, & quamuis interius sub his vestibus sit pulcherrima, amat tamen rubiginem & immunditiam, quæ illam inficit. At si in Philosophum incidit sapientem, blandis præcibus, et aliquando verbis cogit illam tandem se mundificare, gemmis ornare, et pulchritudinem suam absconditam demonstrare: gaudent enim Philosophi penetrare arcana recondita naturæ, qua propter pulchritudinem istius virginis mineralis ab ipsa occulta am anxie quærent, et inuentam tandem sibi inseruire faciunt.

Tertia difficultas est quod hæc Virgo est delicatissima, et debilissimæ complexionis, adeo ut non patiatur, neque frigus, neque magnum calorem, quia in frigore infirmatur statim, et motum, et quasi vitam perdit, in magno autem calore affligitur, et sudore nimio fugiendo evanescit, et moritur.

Quarta difficultas est, aptam illam reddere ad recipiendum suum virum in sinu suo, quia quamuis illum summo opere amet, tamen non facile patitur se ab illo comprimari, et deslorari: at si nudata fuerit per

Philosophi industriam, et cum nudo suo Sponso in nuptiali thalamo reposita, statim illum ardentissime et suaviter amplectitur, nec ab illo separatur donec concipiat, et pariat filium in hoc Mundo omnipotentem idest nostrum Philosophicum lapidem potentem ad generandum, et multiplicandum argentum, et aurum in infinitum.

Quinta difficultas est in mensibus in quibus vterus eius gravatur, cibum, et potum convenientem illi administrare, et præcipuè caute, ne nimium bibat, et suffocetur à superflua humiditate, sed diligentissime illi quantum sufficit potum subministrare, et quoad solidum alimentum ad regulam proportionis, et convenientiæ illam cibare, nam si comederet plus quam requirit ipsius complexio, statim in suo stomacho exiccarentur alimentitij, roris gutta, et digestio perfecta non fieret, quia siccum parum, vel nihil evaporat, et digestio per evaporationem perficitur.

Sexta difficultas est, horam partus cognoscere, ne si nimis infans in utero moram faceret, moriatur, qui Infans nisi in hora sua determinata a natura exeat à Matris ventre, et lucem hauriat miserabiliter extinguatur, et sui desiderium tantum, incepto artifice relinquat.

Septima difficultas est natum infantem debito modo in sua cuna vitrea ponere, et convenienter calefacere, idest igne nutrire validiori, ut robustior fiat inductus in igne, ut rubicundo vestiatur colore idest regali purpura, quæ induta Rex postea in suo trono potentissimus coronatur. Hæ sunt in via ad Regnum sapientiæ difficultates, quæ tamen filij pi non adeò te teneant, ut opere cessando vilescat animus tuus, nam si humilis est, et sapientiæ venerator, et fortis difficultatibus, et laboribus, et si iustitiam, et beneficentiam ex corde diligis, victoriam, et triumphale gaudium cum felicitate maxima reportabis omnia enim in hac nostra munera philosophica habes, quæ necessaria sunt ad inceptum, desponsandum, et coronandum Regem idest

Philosophorum

367

ideft ad perficiendum nostrum admirabilem, et plusquam regia potestate insignitum lapidem Philosophorum, quem nobis Dei gratia tibi quoque aperire, et finire demonstrauimus, exceptis paucis quæ non inot deiegere omnibus, quæ tamen sapientiz tua si naturam reuerenter, et assidue scrutaberis reuelauimus, ad gloriam Dei Creatoris, cui sit laus in æternum.

M. M. L. L. T. V. I. L. D.

OPV.

OPVSCVLVM SECVNDVM

RADIVS AB VMBRA.

S I V E

Restrictus Theoricus.

*De multiplicitate Nominum cum
quibus Philosophi velant ma-
teriam, & quid sit mate-
ria Philosophorum.*

A V C T O R I S A N A G R A M M A.

Si è nostri Velleris Fumus.

Ac mira, hic Arcana pando

CAPVT PRIMVM.

Vò concordēs agnosco Philosophos om-
nes, vna in radice fundamentum con-
stituentes nostri diuini magisterij, eò
magis esse video discordes in nominum
multiplicitate, cum quibus velant igna-
ris cognitionem materie, quam ante o-
culos habent, et non agnoscunt, quam tractant manibus
quo-

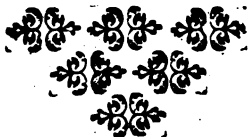
quotidiè, & non obseruant, quam spernunt, vt vilem, & est tam pretiosa, quam tandem possident domi propriæ, & hætenus per deserta vagantes quærunt. Est tamen veritas, quod solum in verborum cortice, non in mentis intentione, varietas consistit, quia etsi eam nunc vocent Arsenicum, nunc Sulphur, nunc Argentum viuum, nunc Plumbum, nunc Vitriolum, nunc Stannum, nunc Marchesitam, nunc Antimonium. Et quamuis nunc eam in ossibus esse dicant, nunc in Vrina, nunc in Capillis, nunc in Ovo, nunc in Stercore; & quamuis inquam eam appellent Aquam Vitæ, modò Acetum, modò Gummi, modò Fermentum, modò Oliuam, modò Essentiam quintam; & in mille alijs rebus vegetabilibus, Animalibus, mineralibusque reponant; attamen intentionem non proferunt, & eorum opus non incipiunt nisi in hac vnica materia, quæ nulla ex his rebus est, quas nominant; verum res Omnes in se continet, imò est omnia, & nihilominus nulla istarum est. Nominum varietas igitur ne confundat fir-
mum studentis Iudicium, nec ipse vacillet super fundamen-
tum huius Scientiæ inter tot opinionum diuersitates; Constante credat, quod Philosophi ad occultan-
dum, non ad detegendum nostrum benedictum magisteri-
um, scriptitarunt; & vbi locuti sunt magis aperte, ibi
latet Anguis in herba, ibi veritatem maximoperè ob-
scutauere. Magnum inuidorum magistrorum artifi-
cium? vnica est materia passim proprio nominata no-
mine, passim inquam aliarum rerum nomine adum-
brata: Sulphur, & Argentum viuum coniuncta; sunt
illa materia, quam singulis verbis manifestò pagine no-
stræ nominant, & Sulphur, & Argentum viuum sunt il-
la materia, quæ in tot mixti compræhensa exhibetur.
O Filij studiosi, arrigite aures, aperire oculos, quia ex
inuidia non loquimur; Sulphur, & Argentum viuum
sunt apud naturam omnium metallorum radix; & Sul-
phur, & Argentum viuum sunt radix Arboris Philoso-
phicæ apud Artem; Hæc sunt principia, quæ coniun-
cta corpus assumunt in vnico Sale, quod ligat ea insepa-

tabiliter simul in omni composito, vbi specificantur; & hæc eadem principia habent corporificari absque ulla specificatione in nostro lapide; adeo quod eodem momento; quo specificata sunt, non plus valent ad opus nostrum.

Hic audeo mihi obijcere, quod hæc tria principia in omnibus rebus sunt, & ab omnibus rebus possunt extrahi hæc tria principia ad faciendum lapidem nostrum iuxta Gratianum dicentem; *De omni re potest fieri Sol, & de illo Sale fit Aqua; & de illa Aqua fit Mercurius, & de illo Mercurio per diuersas operationes Sol*; unde non im-
picat in quacumque re laborare, parumque refert, an sit metallum, vel Vrina, an Vitriolum, vel Aqua Vitæ, an Accium, vel Gummi, dummodò ex istis rebus extrahatur Sulphur, & Argentum viuum, nam (inquit Geber) *ex quacumque re Elixir conficitur album, vel rubrum, nihil tamen ibi est, quam Argentum viuum, & Sulphur, quorum unum sine altero nihil agit, nec esse posset, & Sapiuogius mirabiliter in hoc sensu dicit. In omni Subiecto Mercurium inuenies, & ab omnibus rebus Mercurius Philosophorum extrahi potest licet in uno Subiecto propinquius, quam in alia.* Itaque concludendum est, quod ab omni re potest extrahi Mercurius philosophicus, & per consequens ab omni re potest fieri vniuersalis summa medicina.

Sic multi Philosophastri garriunt, non credentes Elixir nostrum in Auro esse, dum eum creduli inquirunt adhuc in proprio Stercore. Oh fatuitas maxima cœcorum ignorantium! Oh cœcitas incia ingeniorum eruditorum! Verum est, quod in omni re, aut sit Animalis, aut sit vegetabilis, vel Mineralis, insunt Sulphur, & Argentum viuum; verum & pariter est, quod absque Sulphure, & Argento viuonulla res potest subsistere in Natura. Verissimum, quod ab omnibus rebus possunt extrahi Argentum viuum, & Sulphur, sed non verum est, quod specificata possint operi nostro inservire; & falsissimum est vitam hominis sufficere ad extractionem Mercurij philosophici à rebus specifi-

ficatis. *Extrahere ipsum* (Geber inquit) *à re, in qua non est, hoc stultum est: cogitare & vanum, ut quidam fatui faciunt, quod nunquam erat intentio Philosophorum, quamvis multa dicunt, & hoc per similitudinem, & Sandiuogius etiam ubi dicit, quod Mercurius Philosophorum est in omnibus rebus subiungit: Sed in extractione eius vita deficeret, quin non est nisi unica Materia, per quam, & ex qua preparatur Lapis Philosophorum; & hanc materiam aperte nos declaramus nil aliud esse, quam Mercurium nostrum, compositum per Artem ex Sulphure, & Argento viuo à Natura procreatis, ac relictis inqperosis in Vase incongruo propter nimiam superfluitatem ad arbitrium Artificis, qui ex Corpore illo impuro, & crasso, in quo viua tumultata iacent, scit illa liberare, & mundata ab omnibus impuritatibus in Solarem quintam Essentiam ea exaltare, Animalibus, Vegetabilibus, nec non metallicis, ad perfectam medicinam.*

*Quod in Mercurio Sophico sit
quidquid quaritur à Philo-
sopho, & quomodo dif-
ferat à Mercurio
Vulgari.*

CAPVT SECVNDVM.

Est in Mercurio quidquid querunt Sapientes ; in hoc contor-
dant paginæ nostræ ; Sed qualis est iste Mercurius ,
qui potentialiter, & actualiter in se continet omne, quod
quæritur à Philosopho ? Oh filij Hermetis discite eum à
Gebero magistro magistrorum , quando dicit , *tandetur
Alcissimus* , qui Mercurium nostrum creauit , eiue dedit na-
turam cunctis superantem . Illa vocula nostrum vobis non
dat indubitanter intelligere , quod non est ille vulgaris ?
Noster , *Noster* Mercurius est ille , qui vitam dat omnibus
rebus , qui animatus est à Sulphure aceroso suæ propriæ
naturæ , qui tandem radicaliter vnitur cum Auro , &
in supremo gradu fit nostra summa medicina . Ad ac-
quirendam huius Mercurij cognitionem sudent prius
capita vestra , quia in ipso totum latet chemicum Arca-
num , nec amplius vigiletis phantasticè circa Mercu-
rium vulgi , qui differt totaliter à nostro , qui non reperi-
tur super terram , nec venditur in Apothecis , vt ille
vulgaris , imò omnibus in locis reperitur , & venditur
palam minimo pretio .

Noster Mercurius spiritus est purissimus , omnium
metallorum verum semen . Mercurius vulgi verum cor-
pus est ab isto spiritu factum vt à semine . Noster propter
actiuitatem sui Sulphuris congelatus , est humidum ra-
dicale metallorum ; Mercurius vulgi fluidum corpus est
metallicum absque Sulphure actiuo quod eum congelet
Noster

Noster totus est aeris, Igneus, Mercurius vulgi totus aqueus, Terreus: Noster finaliter non separatur ab Auro, quod perfectè dissoluit in prima principia: Mercurius vulgi non vnitur nisi superficialiter cum Auro, dum facillimè per ignem separatur à metallis amalgamatis cum ipso, & metalla remanent, vt erant antea, metalla. Super hac differentiæ inter Argentum Vium vulgare, & philosophicum, quas ego propter breuitatem transeo, cum eas possint obseruare Tyrones hermetici in Sandiugio, alijsque Auctoribus, qui diffusè huius Mercurij diuersitates scribunt. Solùm igitur mihi sufficit concludere, Mercurium nostrum esse semen, & ipsummet vulgi Mercurium factum esse à nostro, ad detegendum sine fallacia errorem illorum, qui vulgare Argentum vium semen, & non corpus credunt opinantes in Anatomia, & dissolutione eius varijs in modis Sophisticis extrahere occultum Spiritum, quem in semetipso continet etiam abundanter. Sed quid nam est istud semen, nisi aer congelatus? & hic Aer congelatus quid in se continet, nisi Igneam siccitatem? & hæc siccitas Ignea quid aliud est, quam receptaculum illius scintillæ lucis creatæ, quæ verum purum naturæ est, verus Spiritus vniuersalis, verissimus Mercurius Philosophorum: attamen si hæc scintilla lucis verum purum naturæ, verus Spiritus vniuersalis, verissimus Mercurius Philosophorum est omnium metallorum semen; quomodo igitur Mercurius vulgi factus ab hoc semine erit illud, in quo continetur quidquid quærunt Sapientes? non quidem negamus, quod in Mercurio vulgi, & omni alio metallo sit absconditum hoc semen, hæc media substantia nobis necessaria. Maneat in mente reposita sententia Geberis. *Mercurius noster non est Mercurius vulgi, sed est tenuissima, & subtilissima pars eius Arte nostra ad talem tenuitatem, & subtilitatem deducta.* Negamus solummodo extractionem huius mediæ substantiæ à Mercurio vulgi cum fortibus aquis, Salibus corrosiuis, ignisque violentis, quia solùm hæc media substantia potest extrahi via Philosophica, vt fiat Mercurius

hoster, qui non est vulgaris, sed Sophicus Mercurius, cum quo, quando opus sit, facilis est reductio metallorum in eorum primam materiam; sed ad quid reductio hæc? non ægemus Mercurio vulgi, aliisque metallis, cum habeamus Mercurium Philosophorum, & Mercurius Philosophorum non reperitur super Terram; unde Arte nostra oportet extrahere ab unica radice in duabus substantiis Mercurialibus hunc Spiritum generalem, nempe Sophicum Mercurium, qui ex puritate elementorum corpus assumit, ut visibilis fiat oculis philosophorum sub specie Aquæ, quæ non est Aqua, quia non madefacit, sub specie Gummi, & Gummi non est, quia in igne fluit veluti Aqua; sub specie Salis, & non est Sal, quia est velut Vitrum transparens, & tandem sub specie Vitri, & non est Vitrum, eo quia in igne liquatum metallum referat, qui Mercurius ad sui plus quam perfectionem perductus, est oleum incombustibile, & Elixir perfectum.

Quomodo Corporificatur Spiritus Vniuersalis.

CAPVT TERTIVM.

SI Omnibus rebus inest Spiritus Vniuersalis, & si omnium rerum hic Spiritus verum alimentum est, quis negabit ab omnibus rebus posse extrahi hunc Spiritum in Mercurium Philosophorum? Ad hoc Argumentum totum fallax respondetur veridicè sic. Si nos quærimus hunc Spiritum generalem; si Spiritus hic generalis sit Mercurius Philosophorum, indifferens ad omnia tria Regna, quomodo à vobis potest extrahi vniuersalis, & indifferens à specificatis rebus, in quibus specificatus fuit: si Spiritus hic ipso momento, quo ingreditur in aliquo subiecto vegetabili, vel minerali, remanet specificatus, nempe sperma, vel humidum radicale illius subie-

subiecti, in quod intrauit, oportet ergo concludere à nullis rebus specificatis posse extrahi hunc Spiritum generalem nostro operi ineptum, & frustraneum, quia non plus indifferens, sed peculiaris est, in qualibet re ingressus. O insania elaborata hominum ingenijs! volumus ad omnia tria Regna, Animale, vegetabile, & minerale vniuersalem medicinam componere, & credimus eum substantijs specificatis facere illam? volumus radium Solis corporificare, & de volatili illum reddere fixum, & nolumus hunc radium extrahere à re, vbi beneficio naturæ sine specificatione congelatus est? Volumus semen Auri; & etiam in proprio Stercore insanè ipsum inquirimus? Bestialitas foetens illorum hominum digna, qui in tantum tales apparent, quatenus insanus vulguseos ex figura iudicat. Sed redeamus ad rem.

Quid vis tu facere, inquit natura, illi suo filio inexperto in dialogo Ægidij de Vadis; Solem, & Lunam (respondit filius, & natura subiungit) Aduerte quomodo principia tuæ operationis nominasti dicendo finem tuæ intentionis, qui est Aurum, & Argentum producere velle, quæ quidem erunt operis tui principium, ac si dixisses hominem te velle producere, ibi tuum agens non nasses, quo habito nihil tibi deesset, nisi patiens talis generationi congruum, quia sicus non est possibile generare hominem sine homine, sic neque Aurum, & Argentum sine Auro, & Argento, eo quod omne simile producat suum simile.

Quid ergo nos producere intendimus? medicinam (addit Sapiens) vniuersalem, & catholicam; sumat igitur prudens principia, ex quibus medicina ista procreatur. Demens verò principia hæc non intueniet, cum impossibile sit per ipsam acquirere cognitionem substantiæ, ex qua medicina ista componatur, (& vt apertius loquar,) quid sit ista medicina Vniuersalis comprehendere nequit, quam caritate motus in proximum explico sic.

Ipsa non est aliud iuxta Sandiuogium, nisi Aurum in Supremum gradum digestum, & hoc idem confirmat Auctor Introitus aperti; qui dicit *Aurificus noster pulvis, quem lapidem nostrum nominamus, est aurum solum-*

modo digestum in Supremum gradum puritatis, & Subtilis fixitatis, ad quem per naturam Sagarumque Artificium potest deduci.

Cum igitur inrefragabili Adeptorum lectione constet nostrum Lapidem nil aliud existere, quam Aurum ad Cælum usque exaltatum: esse firmiter tenendum est ab Auro primordia nostra desumenda, Sal videlicet, Sulphur, & Mercurius, quæ substantia materialis corporea sunt illius Spiritus generalis, lucisque creatæ, qua Philosophus indiget. His verbis meis concludent, sat scio ignari è corpore specificato, quale putatur Aurum, non posse extorqueri Mercurium philosophicum, quem huc usque ausi fuimus probare, solum excuti à materia non specificata; nihilominus reuertamur ad id, vnde digressi sumus clariorque modo perquiramus quid sit lapis Philosophicus, quid Aurum, quæ vè pariter principia huius Auri, & huius medicinæ. Ità certi erimus aliquando non incidere in foueam, & Oculos nostros nequaquam fallent illa perispicilla, quæ nobis montes in Luna conspiciendos præbent.

Principia Auri apud naturam non differunt, neque discordant à principijs omnium aliarum rerum. Elementorum partes subtilissimè in centro Terræ vniuntur per minima in vaporem ponderosum, qui vi Archæi nature scandit in formam Aquæ viscositatis, & humoris viscosi aquei: quem humorem appellat Geber spiritum foetentem, & Aquam viuam; ab alijs aqueum subtile Terreum, & forè ab omnibus Sulphur, & Mercurius nuncupatur. Sulphur igitur, & hoc Argentum viuum sunt ipsa puritas Elementorum actualis, qua natura vitur subtus Terram in perficiendis iuxta gradus decoctionis, quæ fixat omnibus rebus, vegetabilibus, & mineralibus, cum in omnibus rebus sit hoc purum receptaculum lucis creatæ, humidumque rad cale, quod est idem ac si diceres semen, & principium à quo omnia procedunt. Quapropter si in Regno metallico iste Spiritus vniuersalis, hæc pura substantia, istud Aqueum subtile, & hoc Terreum subtile est sperma, vt semen omnium

omnium Metallorum , infallibiliter concludendum est omnia Metalla produci : progigniquè immediatè ab ista scaturigine , siue ab hac radice .

Quod hoc semen in hac pura substantia Terrea , & Aquea subsistat actualiter apud naturam , meo quidem iudicio negari nequit , nisi ab iis , quos vtero produxerunt Parentes cæcos , quibus visio Auri , Argentique negatur . Hæc , circa Metalla , inquit Faber , *Natura non perficit sine perferente , ac producente , quod & nos semen Metallicum , & purum natura metallica dicimus , & verissimum est , cum purum illud Natura Metallica sit verum semen Metallicum , & immediatum principium , ex quo metalla sunt , & producuntur , est enim illud solum Metallicarum actionum fundamentum , & scaturigo , unde metalla habent produci , ex illo solo , cum ex illo solo vis illa producendi scaturiat .*

Dato igitur , & non concesso , semen hoc Argentum viuum , & Sulphur esse primam materiam Solis , & Lunæ vulgarium , à quibus immediatè producuntur , necessario consequens est , Aurum , & Argensum non constare , nisi ex Terreo subtili , & subtili aqueo , informatò ex vnico puro naturæ , quod purum est iste spiritus vniuersalis , qui luce vestitus inuisibiliter corporificatur ob decoctionem in omnibus rebus . Ast si Aurum , & Argensum sunt dumtaxat vnum aqueum subtile , & vnum subtile terreum , & si hoc subtile aqueum , & subtile terreum decoquantur in Aurum , & Argensum sine mixtione alicuius rei , & sine additione impuritatis eterogeneæ , dicam ego semper , & affirmabo esse vniuersalia non specificata , nisi in quantum solaria extant , quoniam constant materia , & forma vniuersali , & non specificata : Quare cum volens possit extrahere hoc Sulphur , & hoc Argentum viuum , quibus indiget Philosophus ab auro ; lubens clamet Aurum , & Argensum non esse corpora specificata , dum eorum corpora constat ex sola puritate quatuor Elementorum anaticà vnione permixtorum , & illo puro radio Solari , qui rebus omnibus formam , & vitam elargitur . Hinc asseuerabo essentiam metal-

licam

ficam esse perfectam vnionem partium subtilissimam naturam Elementorum, Luce turgidam, qua informatur, & sit incorruptibilis, vnde necesse est eam asseuerare Solarem, & per consequens non specificatam in Regno minerali; in quo repono metalla imperfecta improprie dicta metalla, & non mineralia: quia substantia, & essentia Metallica Aurifica componitur solummodò Luce, subtilique elementorum, turgens ipsa Luce: sperma, & humidum radicale Auri: imò aliud non est, quam idem Aurum crudum, Aurum viuum, quod decoquitur per mineram in Aurum digestum, & in igne fusionis solum amittit suum spiritum, qui illud in decoctione etiam viuificabit. Sed quid per hoc? non quia digestum est, mutat essentiam ante decoctionem habentem? Vnde Aristoteles exclamat, *Reffè metalla transmutari non posse, nisi prius reducantur in eorum primam materiam, ex qua facta sunt immediatè*; nempe nisi reducuntur in eorum prima principia metallica, & hæc principia, purumque naturæ semen, & humidum radicale metallinum est, vt supra dixi, Aurum crudum, tenerum, viuum, non adhuc fixatum, in quo Aurum digestum debet liquefieri, sicut glacies in Aqua tepida; Si igitur Aurum digestum componitur solum ex Sulphure, & Argento viuo: quæ probauimus principia, & humidum radicale omnium metallorum esse, ergo non est specificatum, nisi ad esse solare, vt aliud non sit, quam terreum subtile, & subtile Aqueum, scilicet corpus factum ex puro Elementorum grauidum luce, & sic hoc purum Elementorum, quando Artificio nostro eleuatur, per decoctionem super gradum Auri, vbi natura persistit, est lapis vniuersalis; ergo oportet fundamentaliter concludere, quod nostrum terreum subtile, & subtile aqueum, idest humidum radicale metallicum decoctum à natura, si impedimentum non habet humidi superflui, vel Terrestris extraneæ, perficitur in Aurum in visceribus Terræ, decoctum à Philosopho extra mineram suam magno cum ingenio in igne viuifico, non destructiuo,

tran

transcendit gradum Auri, & sit nostra vniuersalis medicina.

An Mercurius noster extrahi possit ab Auro vulgari, & an ad perficiendum opus chemicum requiratur Aurum vulgi.

C A P V T I V.

Firmiter concluso, nostrum Mercurium componi tantummodò ex purissima substantia Aquæ, & purissima substantia Terræ non adurentis, quamuis sulphuræ, informatum, & actuatam per scintillam lucis creatæ, quæ viuifico calore decoquit, & perficit substantiam Mercurij in metallum perfectum, considerandum remanet an ab Auro vulgari possit extrahi noster Mercurius. Ergo affirmatiue dico non posse, dum in Auro vulgari, quod Corpus mortuum est ob fusionem sibi datam, non adest amplius spiritus ille viuus, quo exuberat nostra prima materia, hicque Spiritus, tota lux, quia est Aurum Philosophicum, quod in præparatione chemica debet reddi visibile; non nego maximopere opinionem meam conculcare sententiam illam Augurelli, *In Auro semina sunt Auri*, in Homine Hominis, in Piro Piri, quæ tantum significat omne simile sibi simile producere. Sententia quidem verissima est, à paucis iuxta debitum sensum intellecta. *In Auro semina esse Auri*, in Homine hominis, concedo, dum Aurum mortuum non sit, & homo viuat, quoniam sicut mortuus Homo non amplius semen emittit, ita stultum est querere semen in Auro vulgari, quod igne fusionis est mortuum. Aliud Aurum,

alia

alia Metalla; habent Philosophi, quam illa à vulgo de-
uendita, & quæuis ista vulgaria, quæ sunt mortua,
mediante Mercurio nostro possint reuiuificari, & fieri
Sophica: nihilominus inquit Tractatus de Sale. Non ti-
meo affirmare, quod sine hoc spiritu generali, qui vegetationis in
omnibus rebus sola causa est, facultas aurificandi, & argenti-
ficandi corporibus Metallicis, tam vulgaribus, quam secretis,
& occultis insita ad vegetationem, & de potentia in effectum de-
duci non possit, quia Natura seipsam non producit, & in omni
operatione opus est agente aliquo, & materia eius actioni subia-
cente; & proculdubio ille ignis est, de quo Pontanus loquitur,
quem sapientes omnes occultauerunt tanquam clauem sui secre-
ti, cuius defectum, ut ipse fatetur, ducens in practica errauit,
quamuis in vera materia laboraret.

Quando igitur Philosophi iubent laborare in Auro,
non intelligunt Aurum vulgi, quod est corporale, &
mortuum, sed eorum Aurum, quod est Vinum, &
Spiritale corpus; vnde ipsa differunt inter se vt mate-
ria à forma. Dum ergo asserunt Philosophi, Auro
opus esse ad perfectionem Lapidis, & eius abbreviatio-
nem, non intelligunt Aurum communem, & vul-
gare esse necessarium ad opus Philosophicum, sed Spi-
ritum illum Aureum, qui totum corpus Auri sua præ-
sentia viuificat, & nobilitat vegetanti, & vitali sua
virtute.

Hinc adducere quam plurimas possum auctoritates
in confirmationem huius euidentiae, quod, scilicet, ab
Auro vulgari nequeat extrahi Mercurius noster, &
pariter, quod eodem solo Sole possit perfici nostrum
opus, sed vbi ratio pro veritate absque furo militat,
inopporuna censeretur defensio nostrorum librorum
auctoritate; quia habito Mercurio nostro non nego,
inquam per ipsum reuiuificari posse Aurum vulgare,
& reduci in suam primam materiam spermaticam per
innaturalem corruptionem, igneque continuo me-
dante decoqui in supremum gradum, quod fiat Eli-
xir. Sed si non sunt multiplicanda Entia sine necessi-
tate, cur addere nostro Mercurio Aurum vulgare, si
in ip-

in ipso Mercurio totum est, quod requirunt sapientes. Ignis, & Azoth tibi sufficiunt, Auro vulgari non indiget Mercurius noster, quoniam in se continet ipse quoddam Aurum, quod millies vulgari Auro ditius est; quare caput hoc concludo cum Auctore Lucernæ Salis, qui in corroborationem meæ sententiæ in suo Dialogo ait, quod ab Auro vulgari non possit deduci nostra materia, nec per ipsum ad perfectionem reducenda. Philosophi, inquit Dialogus, habent saltem unam rem præditam corpore Anima, & Spiritu, & vocatur ab illis Sal, Sulphur, & Mercurius, quæ tria in uno subiecto sunt, & subiectum illud est Sal eorum. Unde habetur talis Sal? interrogat Alchimista, Ex caliginoso, subiungit visio, Metallorum carcere, quo cum potest perpetrare miracula, omnesque mundi colores videre, non cuncta vilia Metalla in Aurum uertere, quatenus illa res prius fixatur. Tunc Alchimista, Ego verò dudum laboribus istis Metallicis occupatus fui, nec unquam tale quid in istis adinuenire potui; & visio respondit. Quasi in Metallis mortuis, in quibus non est virtus Philosophici Salis, sicuti Panem coctum non iterum seminare, aut ex elixirato ovo Pullum producere valebis, sed illa sum semen accipere debes. Siquid vis generare: Metalla autem vulgi mortua sunt. Quid ergo ex viuentem inter mortuos queris? nouiter Alchimista interrogat. An non Aurum, & Argentum reuivificari possunt mediane solutione? concludit visio. Aurum, & Argentum Philosophorum sunt ipsa vita, neque ullo modo indigent viuificatione, gratis etiam haberi possunt, illa verò vulgaria cara sunt, & mortua, manensque mortua.

Quid ergo nunc respondetis Pseudo Alchimistæ, dum quotidie Caput vestrum delirat circa Metalla hæc vulgaria, & nunquam peruenire valet ad Philosophica. Darurne Textus aliquis, qui clarioribus verbis isto loquatur, ut mens ratione dilucidetur vestra, quæ tenebrosa redditur in pertractandis tot Metallis puris, & impuris diuersis vijs sophisticis. Potestne magis clarius loqui, ut cognoscatis, quod sicuti natura, ut formet Aurum, & alia Metalla non vititur, nec Auro, nec alijs Metallis, verum vititur re illa, quæ per decoctionem

natu-

naturalem fit Metallum in viteribus Terræ , ita Ars pariter debet vti ipsa eadem materia , vt eam artificialiter super Terram reducat in medicinam vniuersalem .

*An multa sint via , quæ ducunt
ad Lapidis Acquisitionem .*

C A P V T V.

Contemplor, Imò quidem scio multos affirmare perfici non posse opus nostrum absque Auro vulgari, & vt verum fatear Auctores sunt etassici, quo arguere indignum est, quorum vnus, cuius Auctoritati libenter me submitto, est Auctor Hermecici Arcani, vbi sic se habet : *Corpora perfecta semine perfectiori predita sunt . Sub duro itaque perfectorum Metallorum cortice latet perfectum semen , quod qui nouit solutione Philosophica eruere Regiam viam ingressus est, nam in Auro semina sunt Auri, quamuis obstrusa recedant longius .*

Et hanc auctoritatem summè colo , ac sine distinctione eam concedere nequeo . Me audiat, dum Deus omnipotens iubet vt alloquar , scribamque id , quod proposueram silentio consignare . Cum dico non intrat Aurum vulgare ad fabricandum Lapidem , verum assero , quia de Auro mortuo per fusionem intelligo ; quando Philosophi dicunt ingredi Aurum vulgi , non mentiantur , quia intelligunt de Auro viuo, extracto à nostro seruo Rubeo omnibus hominibus commune, & vsuale . Opus Lapidis Philosophici non fit cum Auro sumptuoso . Ex vna sola re vlli sine additione alicuius rei componitur Elixir . Quapropter, cum Aurum vulgare sperno in magisterio nostro, caleo Philosophicam viam, quæ non terminatur Auro vulgi , quod si volumus in opere nostro adhiberi : debet reincrudari per Mercurium etherogeneis superfluitatibus spoliatum , quo Sulphur permittit se separare, quod imbibendum est Mercurio

curio geminato. Concludo igitur, quod cum Philosophi iubent assumere Aurum vulgare intelligunt, ut scribit Introitus, *ut Sol Philosophicus ex Sole vulgi, & Mercurio nostro, fiat*, quod opus nunquam ingressus sum, nec aggrediar, quamvis cognitum, cum longum laborem, tædiosamque manipulationem requirat. In omnibus, idem Introitus sequitur, *puta Metallis vulgi Sol noster, at in Auro Argentoque propinquius continetur*; Ergo, inquit Flammellus, *quidam in Ioue, alij in Saturno laborant, ego verò in Sole laboravi, & reperi, est tamen unum Corpus metallicum mirum, in quo Sol noster tempore sue natiuitatis captus proximus est, quam in Auro vulgi, in quo non inuenies immediatè Solem nostrum, scilicet veram nostram materiam unicam, aut extrahatur ab Auro nostro, aut ab Auro vulgi per nostrum Mercurium. Scias proinde, quod omnia regimina ad unum tendunt finem; Si cum Auro nostro operatus fueris brevi tempore scopum tuum attinges; si cum Auro vulgi, via longiori, difficiliorique; de utraque via scribunt Philosophi, sed re vera non est, nisi una via, una tamen magis tædiosa, quam altera in preparatione, quia Ignis noster agens, quod describit Pontanus, si in subiecto vili nostro opere tur, spiritaliter imprægnat suum Mercurium, & ex potentia materia paucis diebus deducit in actum Aurum, quod interua inest Argento viuo; Si in auro vulgi incipias longum tempus impendes, quia Aurum reincrudatum per Mercurium primo Masculo imprægnatum, videlicet Sulphurea natura, Igne vaporoso, & Minerali noniter decoquitur cum ingenioso reuerberio in gradum supremum, ut fiat Aurum nostrum; vnde Lector non se confundat, dum inuenit scriptum, quod Aurum non ingreditur in fabrica Lapidis. Reflexiones habeat ad occasionem concedendi, negandique opus ab Auro, & obseruet diligenter quale sit Aurum, de quo loquitur Philosophus, quia certè sic non confundetur. Imò inter tot confusiones contradictorias rectè intentionem Auctorum agnoscet, quæ non debet interpretari de Auro vulgari.*

Ad nauseam usque in capitibus præcedentibus reiectæ fuerunt species quælibet mineralium, præter vni-

cam,

cam, & licet spiritus vniuersalis sit in quolibet subiecto, nihilominus in aliquibus ita remotè adstringitur, & in aliquibus ita strictè coarctatur, vt si non impossibilis, difficillimè sit operationis, ipsum ad lucem euocare. Verùm dato, quod Spiritus hic nudus à natura nobis præberetur cùm sit inuisibilis, & impalpabilis, ad quod vltro nobis inferuaret; Intellectus noster per Aristotilem non considerat ea, quæ non cadunt sub sensu, & Arti non conceditur laborare in Entibus non visibilibus, non tangibilibus. His igitur sic stantibus liquet error illorum, qui in non entibus entia quærunt; Entia enim realia constant ex materia, & forma, & natura. nobis non præbet formas à proprijs seiunctas materijs. Ergo accipiendum aliquod corpus; sub cuius cortice in propinquo Spiritus, quem quærimus, planè resideat. Hoc autem corpus cùm certè aliqua prædictum sit forma, oportet vt per operationes naturæ contrariastali forma priuetur. & tunc subiectum nostrum; quod primum Ens naturæ, fermentum Aureum, punctum vitale, compendium lucis, fundamentum Artis, naturæque dicimus, apparet in sua materia, licet oculis corporeis non videatur, quò vsque Artifici placeat. Tunc enim Arma regalia suscepit, & vltro regia potestate se ostendit; At quia vt diximus, nos quærimus, quomodo corporificetur Spiritus vniuersalis, reuelandum est, primo quidà natura fiat, postea quid ab Arte. Natura igitur primo materia præparat iuxta matrices, quibus vtitur. (Locus enim generat locatum) postea informat eas quodam agente, quod sibi ex confluentis stellarum cum Elementis suo modo parat. Hoc autem Agens statim ac in illa materia inuisceratur, sit principium illius materiæ relicto nomine vniuersali, illamque dirigit, & determinat iuxta matricem suam; sic Deus præparauit hominis materiam ex luto illamque postea informauit suo vitali Spiritu, qui, iubente Deo, limum erexit in Hominem viuentem; Pari modo natura in hominis generatione primo præparat materiam nudatam omni forma ad finem suum sicut Oua venti, nudata for-

ta forma Pulli pro exclusione pullorum. Hanc autem materiam suo tempore informat agente suo, quæ si in debitum cadit locum, suscitatur hominem; si in indebitum, parit monstrum, & si aliquot accidentalibus à cursu suo detinetur, abortum efficit. Illud autem agens sic in materia operatur. Primum ex materiæ visceribus, tanquam scintillula, punctum lucis foras exurgit, deinde tanquam fermentum subtiliores partes materiæ ad se conuertens incipit dilatari, & auctis mole viribus cruditates decoquit, ethereogenitatem separat, crassa subtiliat, subtilia increffat, leuia ponderosa, ponderosa leuia molle durum, & durum efficit molle; sicque nuda digestionem, & simplici labore materiam iuxta loci, & accidentium naturam, & exigentiam perficit. Pariter Ars, imitando naturam, punctum illud, seu Vniuersale quid, in sua materia determinat, quo facto debitæ meretrici committit, quæ suscitatur ex materia scintillulam, quæ operatur, vt diximus; Vides igitur non esse Artis, subiecta perficere ab intrinseco, sed naturæ; Artis tantum est punctum illud reperire, & debitæ materiæ suum finem adiungere loco, tempore, cæterisque extrinsecis ad huius exigentiam sic dispositis; Si ultra quæras vbi inueniendum sit tale punctum, respondeo in suis primis principiis materiæ. Punctum hominis non reperiri nisi in materia hominis; sic punctum Solis non reperiri, nisi in materia Solis. Hæc autem materia Solis est Mercurius, vapor scilicet vntuosus, & humidus non madefaciens, quem in re media inter perfectum, & imperfectum reperies; Si autem tibi hæc res media est incognita integris viribus extrahe punctum illud ab auro vulgi (quod tamen non est nostræ intentionis) & cum exuberato, tædiosoque labore fiet inde vapor, & post conjunctionem, materia prima, in qua per naturam, mediante natura, conspicies naturam,

*Expanduntur errores illorum, qui
materijs incongruis laborant,
indaganturque subiecta, è
quibus noster Mercurius
quarendus.*

C A P V T V I.

AD sunt plurimi, qui audientes materiam Philosophicam nil aliud esse, quam Sulphur, & Mercurium simul commixta, sibi persuadent operis metam inuenire, assumendo argentum viuum, & Sulphur, & ipsa vniendo per sublimationem vulgarem in Cinaberrim; nec manus amouent ab hoc inutili labore, dum cernunt Philosophorum dicta, vndique in tonantia hoc Sulphur, & hoc Argentum viuum eorum, non esse vulgaria, quoniam Pseudoalchimiste subtilis ingenij, vt Rapæ, textum glosant dicendo, neque se ipsos intelligere conficere lapidem ex Sulphure, & Mercurio vulgaribus; verum ab vtriusque media substantia; sicque in opinione sua constantes in hoc Sophistico labore reportant, post multos Annos, modum Sulphur eorum reducendi in fila, lychiniaque sulphurea optima, vt accendatur ignis, & Mercurium eorum esse tantummodò pro ipsis, vt pro scabie conficiant, ah vtinam rectissime paratum, & non adulteratum, vnguentum!

Alij considerantes lapidem nostrum componi solo Sole, Luna, & Mercurio, Argentum viuum accipiunt, Argentumque Cupellatum, quem appellant Lunam, & ea per Ignem violentum reducere volunt in materiam vnicam, aptam ad componendam matricem Auri, quem postea intelligunt, vt in Terra foliata, in ea seminare, & sic faciunt optimum præcipitatum in Nosocomijs

mijs ad vlcera , & vulnera requisitum.

Alij in Salibus , Aluminibus Vitriolis totam spem fundant , quæ remanet breui tempore arida , & sicca inter tot Salia , quibus si vtuntur Philosophi , vtuntur , vt instrumentis , & medijs iuuatiuis , nunquam pro materia .

Alij legentes, in Arnaldo Villanouano . *Quis igitur eris qui Aquam siccam præparare possit ? dico ceresè, quod ille eris, qui Vitrum faciendum curat*, sumpserunt saxa , & etiam ipsum Vitrum , sed post multas experientias agnouerunt se ipso Vitrearios , non Philosophos .

Infiniti postea obseruantes in Treuisano , & in Sandi- uogio , qui de Nostra Aqua loquentes aiunt . *In omni loco est . & sine ea nemo vivere potest, versatur ob oculos toti Mando ; nemo tamen cognoscit eam* animum direxerunt ad inuestigandum hanc primam materiam in Aere , sed quia castrà in Aere nunquam firmè videntur stabilita in Terris , breui temporis operatione dignouerunt suam leuitatem , idèdque cognouerunt se tandem laborantes in Aere verificare posse sententiam magni Hermetis in sua Tabula Smaragdina , *Vir eius integrus est , si versa fuerit in Terra* .

Non pauci insanierunt in tractandis Marchesitis magnetè , & Antimonio absque fructu aliquo , dum hæc , primà materia metallorum non constant , quæ est Sulphur , & Argentum viuum puta , quapropter si hæc apud naturam nequeunt reduci in metalla , quomodo poterit Ars ea deducere , vt fiat Lapis noster ? Verum quidem est , quod plurimi Auctores, Antimonium commendant , & ille auctor Introitus videtur amplecti Antimonium , tanquam suam materiam ; sed oportet concedere de Antimonio Philosophico , non vulgari , vt intelligit Anonimis Philalera .

Hic mihi videre videor Georgium Flornium risu in ore , manu calamus tractantem , me irritare , reprehendereque cùm citauerim Introitum apertum , librum ab ipso declaratum totum Sophisticum in Epistola , quam in frontem edidit ad Impressionem librorum .

Geberi utique mendosorum licet ab ipso emendato-
rum. *Prodiit nuper Anonimini Introitus apertus ad occultam
Regis Palatium ante multos annos ex Anglia immissus; ad me
transmissus, opus planè Sophisticum? & Commentitium, quod
experientia multis, qui exacta probarunt cum damno sum-
ptuum, & temporis cognitum fuit. Quid dicis in expertè
Zoilæ? ergò, quia non pauci tentarunt iuxta Introitum
experientiam absque fructu; Introitus malè loquitur?
optimèque, non docet? Sed quales erant isti? forsan
Philosophi adepti? minimè, quia intelligere volumina
Philosophica ad litteras, est proprietas ignorantium,
qui intellectum non extendunt extra Sphæram Orizon-
talem Oculorum. Disce, disce qui sint Socij Cadmi, qui-
que sit serpens, qui illos vorauit, qua sit causa Quercus, ad
quam Cadmus Serpentem transfixit; Qua sint Diana Colum-
ba, qua Leonem mulcendo vincunt: Qui sit Leo viridis, quire
vera est draco Babylonienfis, veneno suo cuncta interimens; di-
sce finaliter quid sit Mercurij Caducem; quid sit Calybs,
quid sit magnus Noster, quid sit Soboles Saturni, quid in re,
quo metallico originis mira, in quo Sol Noster propinquius est,
quàm in Sole, & Luna vulgi. Et postea palinodiam Canè
omnium illorum, quæ inscianter in hunc generosum
Authorem protulisti. Ipse, qui Libellum istum Electis
scripsit, mentaliter vidit, non intellectum fore ab im-
peritis. Nunquam tamen putauit, credo, futurum ho-
minem tam impertinentem, qui Vniuersalis medicinæ
possessor non existens, petulanter audeat digito conuo-
luere Cælum. Hoc est malè sentire de his, qui tantum
sibi thesaurum compararunt. Eiusdem modestia, & ra-
tio, quæ mouet ipsum, ne fiat cognitus Mundo per eum
experto pro infido, pleno periculis ad mortem usque,
Philosophorum; mouet etiam, ut suam defensionem as-
sumam, & arramentum, quod audacter detorquere
præsumis, ad tuum conuertam vultum; Ideò ne tibi di-
spliceat, quod tuæ impudentissimæ declarationi ego
pari fortitudine paratus accingar respondere cunctis
tuis obiectis, quæ possis formare in Introitum apertum,
& euidentissimis rationibus tibi constare faciam, quod*
liber

liber ille scriptus est optimè, & scientificè, quodque, tu cum intellexeris literaliter, pessimèque.

Ex Antimonio igitur (vt redeam ad rem) non videtur posse extrahi Sulphur, & Mercurius, sed solum vnicum Sal naturæ iuxta interpretationem à multis datam Introito aperto, quem nunquam credo interpretari deberi, sic literaliter; quia in sensu suo quamuis ad litteram interpretaretur, illis qui credunt ex solo Antimonio totum inuenire. *Sciant, dixit Introitus, Aquam Nostram componi ex multis, esse tamen rem unam ex diuersis substantijs vnius essentia concretis factam.*

Hæc sententia finaliter sufficit ad cognoscendam Aquam nostram, scilicet Mercurium nostrum non posse extrahi ex vlla re minerali, nec ex vlllo metallo solo, sed oportet ex pluribus rebus, quæ in essentia sint vnius substantiæ, & radicis eam extrahere. *Opus nostrum fit ex vna radice, inquit Bernardus Treuisanus, & ex duabus substantijs Mercurialibus, crudis assumptis ex minera tractis puris, & mundis, igne coniunctus amicitia, vt exigit ipsa materia assidue coctis usque dum ex duobus vnum fiat, in quo quidem vno, Corpus, Spiritus, & istud corpus factum est à commixtione.* Pariter Sandiugius concordat concludens. *Vide ergo, & disc: Accepit dua Argenta viua diuersa substantia, sed vnius radicis, qua Saturnus lauit Vrina sua, & vocauit illa Sulphura de Sulphuribus, & commiscuit fixum cum Volatili facta compositione in Vas debitum posuit, & ne Sulphur aufugeret custodem supposuit, & sic postea in balneum ignis lentissimi, vt materia requirebat posuit, & omnia optimè fecit.* Et Hermes non aliud intellexit, nisi quod ex Vnione istarum substantiarum insurgit noster miraculosus Mercurius. *Sicut omnes res fuerunt ab vno meditatione vnius, sic omnes res nata fuerunt ab hac vna re, adaptatione.* Hoc vnum, à quo res omnes deriuatæ sunt, ille Spiritus Solaris est, verus Ignis naturæ, verum Sulphur Sophicum, verissimum Aurum viuum Spiritale, & hæc vnica res, ex qua fit opus nostrum, est vera vniuersalis materia, vera Aqua metallina; verissimum Argentum viuum Philosophicum animatum ab illo Spiritu Vniuersali, qui virtutes omnes

celestes in seipso continet potentialiter . Hinc claudio Capitulum istud cum Ripleo , & prætendo hac auctoritate , quam affero me liberare à propalando subiectum , à quo extrahendus Mercurius Noster est ; dum ex his , quæ hucusque protuli , nî tibi sit obtusus intellectus facili negotio illud dignoscere valebis , vt pariter sentias adeptum istum Angelicum , qui sic fatur , *Lapis est Vapor potentialis metalli ; Hunc quo pacto acquiras oportet te esse cautum .*

Errores in quos incidit Auctor ex mala Librorum Philosophorum Intelligentia.

C A P V T V I I .

Aliorum erroribus iam explanatis expressiuè , non inopportunum duco , vt vobis , ô studiosissimi Tyrones mei , qui plurimi sunt , innotescant ; Lubenter memoro iam meos præter Lapsos errores , Ignorantias , vanaque experimenta , quibus ducuntur , qui facultates dilapidant propriamque impendunt Vitam , & consumant ; vt iisdem laboribus iisdemque subiectis , quibus diuturnis annorum spatijs vitam duxi ego absque lumine Veritatis , ipsi illuminentur *forſan* , & *hac olim meminisse iunabit* , nisi eritis obstinatissimi vt ille , qui magis Iacula iniiciebat in vndas Nili rapidas , vt desisterent , eo magis in spe hoc sibi possibile fore persistebat ; Credam quod ex alienis erroribus , quos præcedenti Capite recensui , meisque , quos præſenti vobis sum expositurus , euitare poteritis in vestra nauigatione saxa illa , in quæ nos naufragantes incurrimus ,

Sunt ergo errores mei similes illis omnium aliorum , scilicet , quærere primam materiam Philosophicam à Sali-

à Salibus , Aluminibus , Rugiadis , Auri pigmento ;
 ab Arena , Creta , Calce , Vino , alijsque rebus ex-
 traneis , quæ carent naturâ Metallica . Cognitis po-
 stea cum damno meo itaque materialibus alijs inutili-
 bus , & nihil arti congruis , me applicaui ad Metalla-
 que vulgi , & in ipsis mortuis Corporibus Mercurium
 nostrum viuum , & torum Spiritum quæsiui , sed sem-
 per frustra , quia ex metallis vulgi , dummodo sunt in
 forma Metallica non sit Lapis noster . Hinc metallis re-
 iectis incidi in mineras metallorum , & maximè arrisit
 illa Saturni , quoniam in Arca aperta legens , mate-
 riam nostram esse plumbum , sed non vulgarem , exi-
 stimaui non posse librum illum designare aliud Plum-
 bum , quàm plumbaginem illam , quæ ante metal-
 lum reperitur : Ex hilari inde animo , qui ex Ignoran-
 tia sibi persuadebat inuenisse materiam , incepti mentem
 reuoluere , quomodo tractanda foret . Et quia in *Gloria
 mundi* legi materiam nostram esse in Aere capiendam ;
 pariterque in Alberto Magno , quod duo fumi subtus
 Terram in Aere se penetrant , & vniuntur in Metal-
 lum , credidi peruenisse ad Artificij cognitionem , vt hic
 narratur .

Curauì , vt construeretur vas ad modum vrinalis fer-
 reum spitama longius , vna cum coopertorio magno
 vitreo cæco , quo Os ferrei mei Vasis obduxi , quod po-
 stea quatuor digitis summo ignitionis igne , exardescere-
 ret ; prius tamen imposueram plumbag. nera , & salem
 tartari , vt impura Sulphura retineret in marginibus co-
 perculi Alkali volatizatum eiusdem Tartari repositum
 erat , quod tunc tam pretiosum dignoscebam , sicque
 plumbago ascendebat in vapores sulphureos circulan-
 do in capite Alembici , liquorque Tartari pariter circu-
 lans tangebat vapores , pinguisque reddebatur cum
 ethereogenitatibus plumbaginis , quæ omnia incide-
 bant in margine in materiam flauam , quod est , ac si
 diceret in Terram excrementi iam omnino inutilem
 nostro operi ; noui tamen : & citò , quod subiecta hæc
 tractando , oleum , & Tempus vna cum sumptibus te-
 rebam ;

cebam; sed quo Animi deliquio? Dum cernerem dilapidasse tam facuè copiam mei Spiritus Salis Tartari, cuius extrahendi modus summis laboribus, & non paucis expensis: nonnullos ante menses innotuerat; Tunc profectò meam expertus sum ignorantiam me rectè dijudicans orbatum clauè illa, quæ Ianuas ad Arcanorum Mouarchiam referabat.

Relictis denique meis Calcinationibus, sublimationibus, distillationibus, & solutionibus vulgaribus, quæ humidum radicale dissipant, non autem augmentant laborem constitui iuxta doctrinam Introitus, quam intelligere, credebam. Putaueram namque cum Anonimo Pantaleone magicum Calybem, qui est Sulphur metallicum, extrahendum fore à Marte, & eo magis hoc mihi persuadebam cum viderem Magos, hoc Sulphur quæsiuisse, & reperisse in Ventre Arietis, quod est signum Martis, quod sumebam pro Dracone, absque eo, quod reflecterem eidem Authori Introitus, qui ait. *Quasi uerum in Venere, & similibus substantiis; sed frustra; Mortalis error, quia nec Sulphur, quod reperitur in ventre Arietis Sulphur est Martis; nec pro Marte intelligitur Aries.* Credebam igitur ex Antimonio Regulum stellatum factum more vulgari Chemicorum, id est sine stella, facillimè purgare à suis Arsenicalibus Sulphureitatibus, cum Sale nitri, Saleque Tartari, quos credebam esse Columbas Dianæ, & postea cum Mercurio vulgi optimè purificato per minima misceri, sed toto Cœlo errabam, dum Salia Alchalizata sunt fixa, & Dianæ Columbæ volant; vnde operando iuxta Hyeroglyphicum istarum Avium, menstrea, quæ debent lambere, & non corrodere nostrum Chaos, nostrum Canem rabidum, debent esse maiori ex parte volatilia, quæ potius Aereæ, quàm Terrestris, Humidæ, quàm aridæ sunt naturæ. Sic absque intelligentia laborans, nunquam perspexi humiditatem illam, per quam, & in qua Aurum sine violentia soluitur; & quoniam reperire hanc Mercurialem humiditatem est opus nostrum, attentissimè ad meas operationes

nes reflectens, cordatiusque ponderans interiora libri, inueni magicum Calybem aliud non esse, quàm Vaporem, qui Spiritualiter imprægnat Saturni sobolem, quæ intelligi nequit esse Antimonium vulgare; postmodum cum Theobaldo ab Hogellande ego quoque percepi me in cognitione Sulphuris istius, quod per multos Annos quæsiui, domi habere; sed quoniam absque furo inuidiæ scribo ad proximi mei vtilitatem; pro coronide huiusce capitis meorumque errorum, addo sententiam Solini *Saltbosal* in Sexto Theatri, qua lecta, & maturæ perpensa cum toto suo tractatu, & Parabola forsitan agnoscetis istud Sulphur Spiritale, verum ignem Pontani, vnicum excitatorem interni, qui passius stat in Mercurio, verum Antimonium nostrum, in quo Omnipotens suum signum impressit. *Est enim Lapis, ait ipse, Essentia*

hominis, Vini, & Auri, qua tria iterum fiunt essentia Om-

nium Animalium, Vegetabilium, & Metallorum,

unde hic Lapis Philosophorum vniuersalis Om-

nia in se continet, quia ex Omnibus est

factum; vt quæ melius, elicia-

mini ad inuentionem hu-

ius mirabilis subiecti;

concludo cum

Alberto

Magno, quod datur in rerum natura

corpus metallicum quoddam fa-

cilis solutionis, faciliisque

putrefactionis, si hoc

inuenisti, felix

medicus

eris.

*De Sulphure , quod est in Mer-
curio Philosophico in gra-
tiam explicandi In-
troitum aper-
tum.*

CAPVT VIII.

DOCTISSIMUS Introitus Auctor dicit , quod *Pra cuius*
his mirum hoc est , quod in Mercurio Nostro non modò
actuale , verum etiam actiuum insit Sulphur , & tamen omnes
Mercurij proportionēs , & formas retinet . Ad hanc proposi-
tionem mihi videor supradictum Hornium exande-
scere , & exclamare , non esse possibile reperire Sulphur
actuale , & actiuum in Mercurio , & Mercurium non
dimittere suam Mercurialem formam ; quia in tantum
Mercurius vulgaris est fluidus , in quantum non con-
tinet in se , nisi Sulphur passiuum , quod si esset acti-
uum prædominaretur Sulphur , & Argentum viuum
congelatum in forma Metallica remaneret , Ità quod
asseuerare in Argentum viuum per nostram præpara-
tionem introducendam esse formam , quæ sit Sulphur
Metallicum , Ignis Spiritalls , qui compositum So-
lem putrefacit ex sententia Introitus , est maledicentia
inclemens , quæ apud doctos , & sapientes religionis
Hermeticæ Viros , sapit hæresim ; sed parumper siste
gradum Georgiæ , nectam velociter ingredi Sacra-
rium , dum tu ex Philosophorum Aluo anathema pro-
mulgaris , quoniam hæreses in Artem profers , scan-
daloquè te afficiant verba illa , quæ ritè , & rectè per-
pensa deberent esse in Causa , vt valdè admirareris sin-
ceritatem tam magnam , qua hic non inuidus Auctor à
pessimis operationibus Alchimistas deperditos ad re-
ctum

Etum Philosophorum tramitem deuiantes aufert. Quando prædominatur Sulphur in Mercurio absque dubio congelatur Mercurius à Sulphure; sed quis est ille, qui negat hoc? forsan Auctor Introitus, vbi dicit, quod in Mercurio suo existit Sulphur actuale, & actiuum, & nihilominus Mercurius suus remanet in forma, & proportionem Mercurij? O quàm malè vacas libris quamque pessimè contemplaris illum, cui studens incumbis; dicite forsan Introitus, quod remanent in forma vulgaris Mercurij, quodque hic sit plebeium Argentum-vium? *In Mercurio Nostro, non modò actuale, verum etiam actiuum insit Sulphur, & tamen omnes Mercurij proportionas, & formam retinet, quæ tantum significant, quod tamen remanet in forma Mercurij Nostri, quamquam imprægnatum Spiritualiter de Sulphure Metallico. Intellige rectè, Intellige, quod ego repeto voculam Mercurij Nostri, non Mercurij vulgi, Hic Sulphureus Ignis est Spiritale Semen, quod Virgo nostra (nihilominus intemperata remanens) contraxit.*

Sequitur idem Introitus, vt percipiatur, istud Sulphur inuisibiliter operari, quo vsque cum Sole iunctus mollescit, liquefacit, & soluit calore ad compositi exigentiam temperato, eodemque igne se ipsum coagulat, datque in sua coagulatione Solem. Ast nulla mihi sequitur admiratio, dum homines pessimè intelligunt sensum bonorum Auctorum; glosentque iuxta capacitatem sui intellectu nostra volumina, quæ tam cautè scripta sunt, tantisque Enigmatibus inuoluta, vt dumtaxat speciali gratia defursum à Patre luminum impressa, vel aliquo tradente Magistro possunt percipi.

Miror quidem inuidendo, tam facile Mundo se exponere quosdam medicastro, qui absque eo, quod à lumine salutarint vnum ex tot inferioribus Arcanis, ostentare se volunt Geberum, & Raymundum Iulium definitiuam sententiam pronunciando, contra documenta Philosophorum, summam, & Catholicam medicinam ipsis quam plurimis ab hinc Annis paratam. Horni
mi,

396 Radius ad Vmbra.

mi, noli irasci. Tu ex his vnus es duriorisque Cernicis,
quam ferrum ipsum, quod ego olim tractabam, non
stolidè putans ex illo elicere Sulphur illud Metallicum,
quod Spiritualiter imprægnat Nostram alatam Virgi-
nem, Mercuriumue nostrum. Hoc Sulphur, hic Ignis,
iste Spiritus Metallicus, est magicus Calybs, qui in
Ventre Arieris reperitur. Noscas ipsum extrahere albo
nostro magnete, quem tot planissimis verbis insinua-
ui; tuncque cognosces, quod id, quod est superius, est
illud, quod est inferius, & vice versa. Tunc etenim
tibi non erit Animus declamare in Introitum apertum
ad occlusum regis Palatium tanquam fabulosum, &
Commenitium; tunc si quidem erit tibi manifestum

ipsis Tyronibus ostendere verum balneum,

veram humiditatem, in qua Aurum,

Rex Noster renouatur, & ad im-

mortalitatem ferè, euehitur,

vt perspicere potes ex

sequenti Dialogo,

in quo totum

opus

à principio vsque

ad finem de-

scriptum

est.

DIALOGVS

SIVE

INTERROGATIONES

*Facta à Magistro Adepto
ad quendam Discipu-
lum cum Responsio-
nibus eiusdem.*

Mag. Ego multoties cogitavi super patientiam, quæ spatio viginti annorum absque intermissione non desisti meum celebrare Gymnasium, ut adipisceris profundissimum illud Naturæ Arcanum, quod circa Metallorum transmutationem versatur. Cupidus idèd sum te examinandi, tuisque responsis dignoscendi an adhuc in toto, an in parte tibi innotuerit hoc decantatissimum Magisterium; Ne tibi quæso displiceat me à tua Theorica veritatem, huiusce tam admirabilis scientiæ expiscari. Ad responsa igitur te accingas. Cognovistine hucusque verum subiectum, quod sumit Philosophus ad componendam Catholicam medicinam?

Discip. Præceptor mi, ut ingennè alloquar mihi videor tot in meis laboribus diuturna manuali experientia, erga opera Chimica insumptis, agnovisse quodnam sit subiectum, ex quo pretiosissimus Lapis Philosophorum paratur.

Mag. Percharissimum fiet, cum te mihi insinuare, ast, rationibus, ut aiunt, ad hominem, quoniam plures decipiuntur in sua credulitate, firmè tenentes eum agnoscere, dum ex illius cognitione primum totius artis resultat fundamentum.

Discip.

Discip. Scio equidem multos deceptos fuisse, decipi, & decepturos in hac agnitione, verum ego ab eorum erroribus, à deceptione redditus iam cautus, in comprobationem asseram, quod si Homo vul. cuiuslibet rei spectem seminare, debet sumere semen illius generis, cuius noua generatio intenditur. Quapropter si in proposito nostro facere Metallum intendit, debet per consequens assumere semen Metallicum, quod Natura produxit longo annorum curriculo in visceribus terræ: Ex qua nam certa materia desumendum sit hoc semen Metallicum à Natura nobis datum iuxta veros Philosophos, aliud exclamare nequeo, quàm quod si cupis hominem, semen hominis requiritur, si Pyrum semen Pyri, si Aurum semen Auri.

Mag. Fateor pariter & ego hanc veritatem, sed non video cur tot, qui in Auro laborant, Opus nostrum physicum non perficiant?

Discip. In Auro vulgi, quod est mortuum laborant, quod semen non habet, & si fortè Fortuna præ manibus habent viuum Aurum, nesciunt ipsum tractare, & in Vase apto, ac idoneo ponere, quod claudat, & vt verbo me explicem, in vase Naturæ proprio, quod est Nutrix, & Mater Auri nostri, non verò Matrix.

Mag. Sed quodnam est Aurum nostrum? ex quam materia extrahitur hoc vas? Quomodo componitur?

Discip. Aurum nostrum est vulgare Aurum, vas nostrum est Argentum quoque viuum vulgi.

Mag. Diuites ergo, quibus maior Auri copia inest, quibusque datum plurimum in Argento viuo impendere, facilius Magisterium assequuntur.

Discip. Aurum dixi vulgi, Mercuriumque vulgarem, non Diuitum Aurum, nec Argentum viuum, quod publicè diuenditur; nunquam fuit animus, nec intellectus, Aurum tale, quod palam ex pretio datur, mortuum est, & cadauer, quod nō emittit semen; Argentum

gentum viuum , quod commune est , im purum est , & senio defatigatum , corpusque specificatum , & non vniuersale , vtrumque nostrum vulgare non existit , nec cunctis commune . Falluntur , qui sensui adhærent litterali , non Auctorum intentioni . Sol noster , Mercuriusque sunt binæ substantiæ , volatilis , & fixa , quæ lapidem elargiuntur mirabilem : Vendibiles nequaquam sunt , neque aptæ , vt in Mineris cudantur ; vbique reperiuntur exuberanter , quælibet Domus , licet plebea eos possidet : sunt viles , abiectæ , contemptæ , derelictæ , & conculcatæ per vias absque respectu . Oh omnipotentis munificentia ! Thesaurus tam pretiosus in materia vltro quàm credibile humili !

Mag. Ast respondeas vnde provenit , quod illi , qui insudant vilissimis hisce Materijs , meliorem compositionem non præstant illorum , qui circa Aurum versantur , aliaque subiecta summi valoris ?

Discip. Quoniam ipsis ignotum est artificium , eodemque latet naturalis proportio tam ignis , quàm Materiæ .

Mag. Si debita hæc tibi requisita nota essent , summus sanè esses Philosophus .

Discip. An mihi innotescant , necne , tu mi charissime Magister ab hoc responso cognosces : Cùm Agricola terræ mandat semina , vidi eum è diametro operari illud , quod chymistæ ignorantes peragunt . Ipse semina spargit eodem modo , quo Natura donauit : ipse non terit , non calcinat , non distillat , non dissoluit , non exantlat , hoc est , non destruit , verùm ijs vtitur simpliciter vt maturata fuere à Natura , idque eo tantummodò facit , ne semina prius illa virtute germinatrice , quam sufficienter contraxerunt à Natura vt possent denuò nouas emittere propagines , multipliciaque germina .

Mag. Dum rectè perpendo tuas responsiones , nec Aurum , nec Mercurium præparare intendis ?

Discip. Dubito an affirmatiuè , an negatiuè mihi sit respon-

spondendum. Vt dicunt Philosophi, tibi que magis ac mihi notum est, Aurum, & Argentum viuum alià non indigent præparatione, & manipulatione, quam subtiliatione, & mundatione, quoniam Aurum est grossum, & fortissimæ compactionis, hinc difficillimus ne dicam impossibilis in ipsum ingressus, nisi per subtilem actionem succurratur. Videmus etenim, quod quotiescumque calefacimus Argentum viuum, illud lento quamuis igne, quem præsentit statim euanescit in fumum, qui fumus est virtus generatiua, quæ deperditur, quamobrem orbatur humiditate radicali, Sulphureque minerali, ex quo remanet corpus mortuum, sicque tunc remanet infœcundum sperma absque semine, vt se multiplicet.

Mag. Quoniam mihi descripsisti effectus, quos dat in igne Argentum viuum, quod venditur; ex inde mihi in animum induco, te velle ab ipso extrahere substantiam eam mediam, quam asseuerat Geber esse eidem connaturalem, esseque nostræ Medicinæ fundamentum.

Discip. Ego omnimodè intellexi de Argento viuo nostro, & non de illo, quod in Apothecis venale existit, quod sanè non producit actiones, quas præscripsi, quoniam minimo licet igne pariter fugiat, integrum tamen euolat, & totum; nec deperditur eius essentia, neque virtus spiritalis germinatiua, dum in Recipiens vas subiectum per destillationes incidit eodem pondere, & eodem corpore, sed nostrum Argentum viuum suum linquit Corpus, & ad suam regreditur Patriam, quia nostrum est totus spiritus, & non totum corpus, vt illud, quod diuenditur.

Mag. Arridet planè explicatio, quoniam intelligentiæ satisfacit; quare non difficillimè credam tibi notam esse subtiliationem, quam præcedere debere suprà innuisti, idcò te enixè rogo, dummodo hoc non reddatur ingratum, & quid sentias proferas.

Discip.

Discip. Nil ampliùs dicam quàm annuunt Philosophi : Aiunt ipsi per solum Mercurium hanc subtiliationem præstari : Comes Bernardus inquit , pro compositione Medicinæ , Philosophum dumtaxat duabus rebus indigere ; non sumi , nec ingredi , nec videri , nisi duæ res deductæ , & extractæ , ambæ crudæ , & immaculatæ à Minera , & coniunctæ vi ignis administrati , vti Natura reposcit . Aduertendum tamen hoc in igne sicco , humido reddito per Artem , consistere totum Arcanum , ex eo quod veritatis subsistentia pendet è gradibus istius ignis .

Mag. Obstupesco in audiendo te tam fundatissimè loqui , idèd iniucundum tibi non existat , si petam , quomodò intelligendi sint Philosophi cùm clamant , quando non reducantur corpora in primam materiam Artificis labores omnes irriti , & frustranei sunt .

Discip. Cùm Aurum est redactum in Mercurium nostrum per Mercurium vulgi , tunc reducta sunt corpora in primam materiam , cùm sit Mercurius terra vera , quæ hanc præstat reductionem , sicuti docet Natura , quod terra , videlicèt , semina reducit in primam materiam absque aliquo auxilio alicuius rei , præterquam quod illius , quoddat Agricola , qui seminat in ipsa , hæc semina sicuti Natura præparauit .

Mag. Ex quo procedit hæc reductio dictorum corporum ?

Discip. Hæc reductio de grosso facit subtile , & de subtili grossum , de occulto manifestum , & de manifesto occultum . Per hanc vicissitudinem , Spiritus non amplius est Spiritus , & corpus non est ampliùs corpus . Ast mediante igne digerente fiunt vnum magis nobile , quàm non erant prius separati .

Mag. Quodnam nomen attribueris Vnioni harum duarum rerum ?

Discip. Nomen attribuerem istud . Animationem videlicèt nostri compositi , quoniam ab vnione Spiritus cum corpore , & corporis cum Spiritu resultat

Animæ Introductio , ex eo quod ex his tribus corpore , Spiritu , & Animâ , Sapientes suum Lapidem composuerunt . Ille verò , qui cum fabricare contendit , vti sæpius ego tentavi , solis Spiritu , & corpore decipiuntur , quia Lapis ex Anima suam assumit perfectionem .

Mag. Super hoc quæto magis distinctas rationes , ne remaneam ambiguus in credendo , quod possit haberi hæc vnio corporis , Spiritus , & Animæ .

Discip. Cuncta corpora sensitiua in vnione duorum , Spermatum , acquirunt Animam sensitiuam , & Vegetatiuam . Hoc quidem Homini nequaquam succedit , dum eius Animæ infusio est speciale donum Altissimi , qui in ipsum Animam infundit post vnionem duorum seminum Spermaticorum , quæ Anima est Anima intellectualis , quæ suum Creatorem agnoscit , scitque bonum à malo secernere ; sed alia corpora non habent hanc Animam intelligentem , sufficit siquidem ipsis sensitiua , & vegetatiua , quæ inferuiunt eorum generationi , & multiplicationi , idèò . que ex vnione corporis , & Spiritus oritur Anima , à me sufficienter explanata , & descripta .

Discip. Quiescit intellectus tuo responsui , sed quoque dic mihi , Quid est de Anima hac post vnionem Spiritus cum corpore factam ?

Discip. Per hanc consumitur Matrimonium , eum sit Sulphur , quod in Vase sceminino positum imprægnat , & Lapis producitur .

Mag. Hæc est nimis allegorica elocutio . Punctum hoc maiorem requirit dilucidationem .

Discip. Assumam corpus , & animam in pondere conuenienti , denuoqueponam , & sigillabo , in eorum Vase .

Mag. Quale corpus huic animæ visu dare , si iam dixisti , hoc Sal compositum de anima , corpore , & Spiritu ?

Discip. Quæsitum istud est compendium difficultatis , ex qua multi ne ad infinitum excurrerent , Vela retrahere

here conati sunt, quia non intellexerunt compositionem Lapidis nostri, factam ab vna re, ex qua nascuntur duæ. Hinc euenit quod in aliquibus preparationibus Mercurius Spiritus est, in alijs est corpus, unde fit necessaria ista coniunctio ad perficiendum artificium separationis, dum componitur anima cum Mercurio, qui separatim sumitur pro Spiritu, uti semen pro corpore, quod est Aurum: sed quando per artem nostram vniuntur, & fixantur, pro anima accipiuntur: ergo hæc anima subtilior Spiritu, nomen corporis acquirit, dum modò cum corpore Spirituque vnitur, imò tunc quando hæc anima ab ista vnione resultat, & nomen acquirit Vasis, Terræ, in qua dicta anima seminatur, ut Sperma compositum de Minerali Auro, quod idem est dicere de Sulphure Naturæ, videlicet, igne Solari. Obscuritas harum contradictionum obcæcat studiosos, qui confunduntur, in nominum multiplicitate, cum quibus, nunc compositum nostrum Philosophi appellant aquam cœlestem, nunc Terram foliatam, nunc ignem, nunc Sulphur, nunc Virginem concipientem, nunc nudam Dianam, nunc Hermaphroditum, & finaliter cum tantis nominibus sola vnica res, Mercurialis substantia intelligitur ab ipsis.

Mag. Sum penè satisfactus, solum mihi remanet scire, an pari pondere sit hoc secundum compositum, vel abundet plus aquæ, quàm terræ, & ignis, vel plus ignis, quàm terræ, & aquæ.

Discip. Non est pondus Artis, sed Naturæ, quæ attrahit id, quod sibi est necessarium. Sic Mercurius, & Aurum optimè ponderata sunt à Natura, nec Ars vllò modo potest in ipsis inducere perfectionem, aut detrimentum. Pondera, quæ spectant Artifici, sunt illa, quæ Bernardus Trevisanus in vnione volacilis cum fixa, idest, in proportionem ignis sui, ut penetret, & dissoluat, exponere nudis verbis negat.

Mag. Totum intellexi. Hæc Medicina componitur ex sola re, quæ sola substantia Mercurialis est; Constat

corpore, Spiritu, & anima, & secundum formarum, vel colorum mutationem variat in nominibus, quia nunc corpus in Spiritu, nunc Spiritus in corpore, & corpus, & Spiritus sæpè sæpius se ostendunt in Anima: Composita sunt in collegatione elementorum à natura in suis mensuris perfecte æquilibrata, vnde non possumus nos cum Arte addere, nec demere circa pondera. Hoc totum intellexi, sed capere non etiam possum ad quid intersuire debeant tot præparationes à Philosophis inculcatæ, idest, tot calcinationes, tot reductiones, riuerberationes, distillationes, sublimationes, incinerationes, fixationes, cerationes, multiplicationes, de quibus manufacturis nec verbum quidam tu mihi profers. Quæ de causa dubium me sorprendit, quid sit; sint inutiles, vel, si necessariæ, tu non sine sagacitate illas tacuisti mihi.

Discip. Non arbitrabar alloqui cum meo Magistro de hisce rebus, quæ sunt prima elementa Artificij nostri. Tu autem prudenter eas à me requiris, vt certus sis de meis bonis principiis in hac scientia. Credam igitur curiositati meæ satisfacere hac similitudine à Rusticis desumpta, qui posito semine sub terra non quærent aliam præparationem, & quamuis non sint in Philosophia versati, nihilominus eorum vsus, & quotidiana experientia, quibus edocentur, insinuant apud me meritum præstandi omnem fidem. Denuò dico, quod ipsi non ampliùs præparant terram postquam semen in ipsam proiecerunt, & meritò, quia prouida Natura, dum semen iacet in terra illud emollit, corrumpit, & in ipsa corruptione mouentur elementa; & reddunt vegetabile semen. Terra augmentando humidum radicale hoc humidum radicale Aquam, Aqua Aerem, & Aer Ignem, vnde per huiusmodi restorationem elementorum in semine existentium (quæ sunt idonea ad attrahendum quatuor elementa in Terra fluentia,) vegetat, crescit, & semen vertitur in corpus. Quid ex

hoc arguam? Quod in eadem de elementorum rotatione fiunt omnes sublimationes, destillationes, calcinationes, quas à me requisivisti. Melius explicor. Accipiamus vegetabile semen frumenti. Hoc in semine primo loco, mediante corruptione, generatur, & nascitur subtilis herba, hæc herba transmutatur in Paleam, de Palea fit Spica, de Spica frumentum, de eo Farina, de Farina Leuitum, & de Leuito Panis. In hoc progressu fiunt singulæ præparationes non per Artem, sed per Naturam. Non secus in nostra Medicina, composita Corpore, Spiritu, & Anima, postquam sit in suo vase recondita, quod idem est ac in suo igne, incipiunt nostræ præparationes. Prima, quæ in destillatione consistit, vocatur à Philosophis putrefactio. secunda, quæ est Albedo, dicitur sublimatio; tertia, in qua nostrum subiectum in terram vertitur, præcipitatio appellatur, & in hisce tribus formarum mutationibus nascuntur omnes aliæ præ variatione colorum apparentium, circa quos boni Magistri parum curauere plura dicere, præterquam ad occultandam hanc scientiam, quoniam mens hominum confunditur in legendis tot præparationibus, quæ potius creduntur sudores Artis, quàm operationes Naturæ.

Mag. Doctè allocutus es, & quando mihi satisfacies in hoc alio quæsito, credam te veram cognitionem, & praxim nostri Magisterij attigisse. Dic mihi. Postquam Medicina fuerit destillata, putrefacta, & sublimata eget alia præparatione alio Artificio?

Discip. Certè, & in hoc totum latet secretum. Comes Trenirensis benè demonstrat, dum dicit *Terrena potentia super sibi resistens pro resistentia dilata, est actio agentis in ista materia.*

Mag. Finis igitur Medicinæ hic est. Potestne post solutionem, & congelationem fieri cum ea projectio?

Discip. Non adhuc est apta ad projectionem, quia nulum habet ingressum ad Metalla. Possumus itaque ea uti ad sanitatem corporis humani propinando in

Cc 3 vino,

vino, Brodio, vel alio liquore, cuius vi, si infirmus per Annum ægrotauerit, sanabitur vnico mense, si per plures menses, vnica Hebdomada, si verò per mensem, vnico die.

Mag. Ergo sunt necessariae aliæ operationes?

Discip. De hoc non dubito. Duce ratione. Oritur noster Infans post septimum, seu nonum mensem, nec amplius pascitur menstruo, & sanguine crudo, cibatur tamen lacte, scilicet sanguine bis cocto. Hæc est multiplicatio, sine qua nihil valet noster Philosophicus Lapis, quia ingressum non habet. Comes prædictus cuidam de Marchia Anconæ, qui Lapidem, vt ipse fabricare sciebat, hoc secretum propalare noluit, sine quo proiectio nunquam fieri potest. Nonnulli ad faciendam hanc multiplicationem accipiunt multas partes Mercurij, & vnam Medicinæ, & denuò eis apparuerunt tres diuersi colores, nigredo nempe, albedo, & rubedo. Hæc autem multiplicatio auget quantitatem molis, non autem subtilitatem virtutis. Fuerunt decepti, quia non cognouerunt Philosophorum dolum, qui de vltima præparatione vel nihil, vel nimis ænigmaticè loquuti sunt, ne eorum sermo aliis, quàm Possessoribus huius pretiosissimi Thesauri patefieret.

Mag. Estne etiam tibi cognita hæc vltima præparatio?

Discip. Nihil tibi, ò Magister, celare conuenit. Iam noui, & quia de hoc certus sis audias. Anima nostra aurea, Lac bis coctus, & vnico, & claro demùm verbo, Oleo stras aurifica est, quæ multiplicat in virtute, incerat, & dat ingressum ad metalla.

Mag. Tu ergo tenes Animam ab Auro esse extrahendam ad perficiendum Lapidem Philosophicum?

Discip. Non Sophistico modo, sed via philosophica teneo, imò nequaquam Lapidem fieri posse absque hac extractione, quoniam Lapis non est aliud, quàm Aurum animatum, & in supremum gradum digestum.

Mag.

Mag. Tu autem supra asseruisti, Aurum vulgi esse mortuum, nostrum verò Aurum viuum.

Discip. Benè, & denuò replico, Aurum vulgi esse mortuum, dum tractatur à vulgo Ignorantium; Dum autem tractatur à Philosopho reuiuiscit, & non amplius est Aurum vulgi, sed Philosophorum.

Mag. Scisne Aurum vulgi viuum reddere? Et quando etiam id scias, quomodò concordare poterimus Auctores communiter dicentes, Magisterium nostrum non esse sumptuosum?

Discip. Quando extraho à suo sepulchro, & à suis sterquilinijs nostrum Mercurium, tunc redditur viuum Aurum Philosophorum, & dum Aurum vulgi in terram reduco, tunc operatio est nullius impensæ, quia de Auro tam vili fit Aurum tam nobile.

Mag. Quid profers? Aurum nobilitatur, dum in terra reducitur? Nonne vides, quod hac via destrueretur, nec amplius esset spendibile?

Discip. O Magister, vis me omninò scrutari, dum fingis non intelligere. Quando nomino Aurum vulgi, intelligo de materia vili omnibus communi, quæ per vias proijcitur, venditur præparata vlli pretio, nec pro pretiosa cognoscitur, in qua latet humidum radicale Metallicum, Sulphur luminosum Naturæ, verum Aurum Philosophicum: non autem intelligo de Auro spendibili; Hoc enim non est Aurum vulgi, sed Principum, & Aurum Principum non est Aurum Philosophorum.

Mag. Cur Philosophorum Aurum non est Aurum Principum?

Discip. Quia Aurum Philosophicum est viuum, ac agens animatum, aut Aurum spendibile est mortuum, atque disanimatum.

Mag. Sed vbi reperitur hoc Aurum Philosophorum: Ex quo subiecto illud vis extrahere? Ponamus falcem ad radicem. Visne illud extrahere ab Animali, vegetabili, vel minerali?

Discip. A terra, quæ non est terra; à metallo, quod non

est Metallum, à Vitro, quod non est vitrum. Cupis me-
clarius loqui? *Visitabis interiora terra resificando inue-
nis occultum Lapidem, veram Medicinam.*

Mag. Oh, oh, Ex Vitriolo ergo vis illud extrahere, dum
primæ litteræ istorum dictorum verbum componunt
Vitriolum in nomine.

Discip. Rectè, at per vitri Oleum, non Vitriolum,
sunt istæ litteræ interpretandæ, & si vis etiam inter-
pretari per Vitriolum, affirmabo subiectum nostrum
esse Vitriolum commune, continens in se semen me-
tallorum, nempe Sulphur, quod est Lumen Alu-
men, & Tinctura.

Mag. Certum est, quod Sulphur est Naturæ principale
principium, sed quomodò ipsum vis purum extrahe-
re à Vitriolo, ubi ex impuritatibus adustilibusque
etherogeneis contaminatum iacet?

Discip. Quamquam Sulphur Vitrioli contaminatum sit
ab impuritatibus metallicæ substantiæ compo-
nens corpus suum, nihilominus pro eius purgatione
Artificis ponitur Ars, & hoc propriè primæ opera-
tionis progressus est tam à Philosophis occultatus.
Ne aliquis vnquam credat, quod extractio Sulphu-
ris nostri à sua radice, fieri possit sine fœculentijs im-
mundi Sulphuris adustibilis, quia hæc facilitas non
habetur, nec etiam à primis Artis Magistris, pro qu-
ius confirmatione faceret reminiscencia dicti Mo-
riceni. *Nisi corpus immundum mundaueris, & ipsum deal-
batum reddideris, & animam in ipsum miseris, nihil huius
Magisterij direxisti.*

Mag. Oportet ergo Sulphur extractum à sua radice po-
stea purgare ab omnibus impuritatibus contractis
propter concomitantiam ex colligatione suorum co-
mitantium, qui sunt infecti?

Discip. Proculdubio, imò ultra purgationem oportet
etiam eum animare, vt possit veraciter appellari A-
gens viuum, Agens viuificum, & in hoc totum Ar-
canum clauditur, de quo figuratiuè loquuntur tot
Philosophi in Turba; quod si depuratum posset ha-
beri

beri in sua simplici extractione , superflua essent tot dogmata Adeptorum , vt depureretur , & animetur ad præscriptum verum methodum , quod filijs Artis docent.

Mag. Ergo iuxta tuam fantasiam Sulphur Philosophicum non reperitur depuratum in corpore vilo ?

Discip. In auro solummodò metallicum Sulphur purum, & incombustibile reperitur.

Mag. Cur igitur ad eum extrahendum , non laboramus in Auro ?

Discip. Quia de Auro disponere est nimis difficillimæ operationis , & quamquàm multi multa dicant circa extractionem nostri Auri viui , ab Auro mortuo vulgari , attamen non credo ad Lapidem Sophicum adducere ; nec credam vnquam aliquem tam patientem , vt ad sua principia in Vitriolum tenet reducere Aurum , vnde possit ad gradum decoctionis supremum redactum , in Elixir conuer-
ti, quia labor immensus , dispendiumque magnum fieret hoc Vitriolum in quantitate consumere ad inueniendum Spiritum album à Natura occultum in Oleo suo , suoque Sale incombustibilis essentia .
Ita vt si volumus faciliter hunc Thesaurum consequi , opus est eum perquirere in corpore facili dissolutionis ; quamuis in quocunque corpore reperitur , impossibile est Sulphur prædictum habere absque impuritatis macula , *ita vt* non indigeat depurari , & animari ab Arte , & hæc est vnica illa præparatio à Philosophis celata . , & clavis maxima nostri Magisterij . Sed vt ad rem nostram redeam , non sufficit dicere , quod Sulphur nostræ materiæ sit impurum , dum habemus illud purissimum in Auro vulgari : Si enim impuritates essent infixæ , radicatus in substantia Spiritus Sulphurei certè non contradicerem , sed cum materia nostra sit tantum per accidens maculata , potest benè per Artem mundari .

Mag. Ratiocinando æquidem super Minerale nostrum ; cognoscitur ex illius compositione illud esse Ligamen ,

men, Retinaculum, & Carcerem Sulphurei Spiritus, sed Vitriolum vulgare est receptaculum corporis metallici, sicque concludes, quod Minerale hoc aptum est ad constructionem physicè Tincturæ, dummodò tamen à mente reijcias vulgare Vitriolum tanquam omninò ineptum ad Opus nostrum, vt in Apphoteicis reperitur.

Discip. Non solùm est ineptum, verùm nec dici potest de ipso, quod sit Agens in nostro magisterio, vnde meritò concludendum erit Auctores loqui de eorum Minerali, quod certè Vitriolum Vulgare non est.

Mag. Poterit forsan esse portio extracta à vulgari Vitriolo diuersissima tamen substantia illius primi mixti: Quidne dicis?

Discip. Ipse dico, quod multum dixi, tuque Magister potes me ab vltiore locutione liberare: Nihilominus, vt ideas me non esse deceptum, nec de mea cognitione ambigere: addo, quod principia remota talis compositi sunt quatuor Elementa, principia proxima Sal, Sulphur, & Mercurius; principium propinquissimum illa Proles herculeæ est, nata ex coniunctione artificiali Sulphuris, & Salis, mediante Mercurij Ligamine, quæ eo magis aptior redditur, quo exaltatur à numero Aquilarum rotantium, quæ cum eadem nascuntur. Hoc est semen illud metallicum, quod vti causa agens, introductum ab Arte cum industria in Vtero feminino potentiam habet educendi à materia passiva formam non solùm aurificam, verùm etiam prolificam, quod per naturam fieri nequit in Mineris propter actis cruditatem, prout refert Sandiugius. Hi autem progressus nullatenus ad nostræ intentionis metam reducuntur; in vnica tamen operatione duæ tantùm requiruntur, prima nempe plena tædio, & labore pro seminis præparatione necessario; alia verò operatio suavis, facilis, Ludus Puerorum, & Opus Mulierum, & in vtraque ex dictis operationibus apparent Signa, colores,

Dialogus.

411

lores, qualitas, & quantitas ignis, & Vasis, & randerem radix, ex qua, mediante prima operatione, attractione mirabili extrahitur semen Metallicum, atque materia, unde formatur Uterus, in quo dictum semen includitur in secunda operatione, & hoc satis, vt satisfaciam tuæ curiositati, & meæ conuenientiae.

Mag. Gaudeo, atque summo perere gaudeo de tua subtili intelligentia, & Deum ter, Optimum Maximum humiliter deprecor, vt Praxis respondeat Theoricae recte adimplentis singulos, numeros nostrae diuinae scientiae.

COROLLARIUM

Questio hæc Vulgaris exhibetur ; dùm de materia Physici Lapidis quæritur ; quot modis materia hæc accipienda ; Ad quæstionis responsionem due Præmissæ sunt præmittenda, quorum Primum est, Lapidis Philosophici nomine, non tantùm, Lapidis ortum, & initium intelligi posse, quinimò etiam tinctura ipsa perfecta ; Vnde in utroque passu distinguendum restat. Secundum Præmissum est, quod omnis tinctura non Sophistica largo modo sumpta, etiam Lapis Physicus dici potest, quia eandem Originalem essentiam ducit, licet aliqualem substantiæ specificæ differentiam admittat. His præmissis, ad responsionem naturali dictu distinguere oportet, sic ut materia, vel sit proxima, vel propinquissima, vel remota, & hoc respectuè ; nam Remota, in tantùm talis dicitur non habita ratione ad remotissimam, quæ cadit super omnia subiecta, damna ab Arte, & incongrua, sed prout differt ; & distat aliquo gradu à propinqua, & propinquissima. Pari modo Propinquissima dicitur, quæ nullam aliam post se admittit differentiam, imò eodem gradu permanens, ab illa Lapis ipse ad actum resurgit. Vnde remota pro ipso Subiecto, ac individuo materiali erit accipienda, à quo Medicina quocumque gradu perfecta deduci potest. Tale subiectum vnicum est, & corpus vnum, à quo si quis aberret, devius nunquam Philosophicam viam ingreditur ; nam ei soli data etiam est à Cælo virtus, facultas, & possibilitas, ut ex ipso possit Lapis Philosophicus extrahi.

Propinqua verò ea dicitur materia, respectuè ad su-
 pradictam Remotam, (ideò sic dicta, quod per ipsam
 nulla

nulla facta fuit ad Lapidem Physicum præparatio, aut præordinatio: Vnde nec idonea censeatur, nisi ab ijs Artificibus nostræ Artis, qui lumine intellectus præcognitionis in intrinseco illius, omnem virtutis differentiam cognoscunt.) Hinc Propinqua ordinem posteriorem sequitur ab hæc Remota ad propinquissimam accedens. Hæc materia propinqua est ipsummet subiectum aliquo modo præparatum, dispositumque, ut ab illo Lapis suum sumat initium. Hæc verò materia unica non est, quia cum diuersimodè subiectum præparatur, diuersam nominis nomenclaturam obtinet; nam quamuis vnus finis sit, tamen per plures vias ad hunc finem directas, Patres nostri peruenerunt: In electione huius materiæ veræ, sagacitas ingenij adhibenda est, profundæ, præuæque cogitationis series præordinanda. Hinc nata est differentia duarum viarum, humidæ scilicet, & siccæ, de quibus multi multa suo modo dixerunt, quodque non paucis, erroris maximi causa fuit, ut diuersa subiecta, incongruæque materialia illi sumpserint, & adhibuerint, à recta via aberrantes.

Propinquissima verò illa erit, quæ posthabita præparatione, dispositioneque ad determinatum Elixir conficiendum, pro substantia elaborata purissima, & idoneo subiecto essentiali, à quo immediate Lapis confici debet, sumitur. Imò si ipsam Lapidem dixeris, non mentiris, non habito respectu à maturitate ad cruditatem, & inducendo à possibilitate actum formalem emergentem. Hæc quia ab indiuiduo primo, pluri gradu distat, Vniuersalis dici meretur, quia ad genus puræ substantiæ Mercurialis accedens, à specificis differentijs, ac qualitatibus segregatur, nec essentielles, vniuersalesque qualitates continet, per quas, extrax omnes res, cognoscitur. Hæc propinquissima materia pluribus nominibus declaratur, & pluribus virtutibus insignita manifestatur: Aliqui enim ex Philosophis eam, mediam substantiam Mercurij nominare autumant. Alij eam esse dixerunt Mercurium Philosophorum. Alij Virginem alatam. Alij Infantis nomen ei at-

tribuerunt, & Aquila exaltata; ita vt nomine omnium elementorum dicatur, modò Aqua nostra, aqua Azo- tica, caotica bylealis; Modò terra sublimata foliata, terra terræ, puluis ascendens honoratus: Modò Aer noster, aer solutus: Ignis naturæ, ignis Gehennæ, & pluribus alijs nomenclaturis vocatur. Et quia conti- net elementarem essentiam, & putum illud Elemento- rum, & quintum quid, ex quatuor abstractum, Idè non incongruè nomine omnium rerum vocari potest; quia elementa, & elementorum essentia in qualibet re inueniri possunt.

Hæc sunt studiose Lector, quæ tibi coronidis loco ob- seruanda proponimus, ne cum cæteris sine distinctione ad opuscula ista, aliosque libros legendos animum dis- ponas, sed quod tibi utile sit, ex paleis granum sele- ctum recollige; cognoscasque, vt Peeps in Vinetis, ma- turum ab immaturo distinguit, sic tu in legendis libris, quod tuum erit decerpe, electum accipe. Vale.

F I N I S.

TRA-

TRACTATUS DVO.
 DE LAPIDE PHILOSOPHORVM
 CONFICIENDO VNVS.
 DE AVRO POTABILI
 ALTER.

AUCTORE
 OLIVERIO DE OLIVERIIS
 TVDERTINO.

SERIES CAPITVM.

Professoribus Artis Chymicæ Præfatio, in qua
 tanguntur aliqua de Metallorum transmutatio-
 ne, deque Lapidis materia prima.

TRACTATUS PRIMVS.

De Auctoris protestatione, admonitioneque Lectori-
bus, & sui ipsius ingenuitate.	Cap. 1.
De multiplici opinione in reducendo corpora in pri-
mam materiam.	Cap. 2.
De Auri mercurio conficiendo.	Cap. 3.
De Argenti mercurio conficiendo.	Cap. 4.
De Saturni mercurio conficiendo.	Cap. 5.
De extrahendi modo Mercurium à Venere, Marte, Io-
ue, & Antimonio.	Cap. 6.

De

De Mercurii Antimonii viribus.	Cap. 7.
De soluendis corporibus in aquam.	Cap. 8.
De aqua solvente, deque materia prima Lapis, à qua elicitur dicta aqua.	Cap. 9.
De solutione, vel modo soluendi corpora.	Cap. 10.
De vnione corporum.	Cap. 11.
De medicinæ multiplicatione.	Cap. 12.
De materiæ decoctione.	Cap. 13.
De menstrui putrefactione.	Cap. 14.
De Salibus à materia prima extrahendis.	Cap. 15.
De lactatione Infantis.	Cap. 16.
De præparatione Mercurii.	Cap. 17.
De projectione, & metallorum purgatione.	Cap. 18.

TRACTATUS SECVNDVS.

De Auro Potabili.

Quod in curandis morbis non vulgaribus plurimum
pollet.

Inductionibus, Rationibus, Auctoritatibus, & Ar-
gumentis idem probatur.

Maximè cum Aurum sine corrosiuis, immò solutione
Physica sit solutum.

Modus Aurum Potabile conficiendi.

PROFESSORIBVS ARTIS CHYMICÆ MVNDVM ILLV MINATIS.

Præfatio.

RS CHIMICÆ ab infinitis damna-
ta, cō quia paucissimis, & ferè nullis
cognita; tantū veritati nītur,
quantum homo, quia animatus, vi-
uit. Qui Aristotilis maximè Peripa-
tericorum doctrinæ student, penitus
damnauit hanc inter artes nobilissi-
mam; metallorum enim transmuta-

tionem impossibilem autumant, credentes ob id va-
nam, & insulsam reddere verissimam, & sui optimè no-
tam, ac rationi congruam hanc artem, quam si dixe-
rim diuinam, forsā non aberrābo. Verum etenim est,
speciem quamcumque (qua ratione fortiter vtuntur) in
aliā redigi non posse; sed in hoc casu nostro, & vbi de
metallis agitur locum non habet. Nam si ex specie
Equorum non generantur Leones, ex plumbo autem
generatur aurum. Et si eadem ratio in metallis, quæ in
animantibus sensibilibus militaret, vtique cum ijs hæc
ratione vtentibus congruus essem. Sed quoniam omniū
modè differt, hæc, quæ breuiter dixero, ad omnium in-
telligentiam sufficere arbitrabor. Metalla cuncta con-
stant ex Sulphure, & Mercurio vnius, & eiusdem ge-
neris, sed qualitate, & perfectione differentibus; In
minercis enim, vbi metalla generantur, & Mercurius

D d

pur.

purgato Sulphuri, & bene decocto accedet, aurum fiet;
 Si minus decocto, argentum. Si impuro, & maxima
 humiditate abundanti, plumbum generabitur. Sicque
 de singulis alijs iuxta eorum qualitates fit dictum. Per
 artem autem ex plumbo, ex ære, ex argento conficere
 aurum, non est speciei in speciem transmutatio, sed est
 compositi à natura non perfecte confecti, ad meliorem,
 & nobiliorem formam reductio. Et hoc facere, non
 aliorum, quàm Chymicorum est inspectio. Chymici
 autem intelliguntur illi, qui veram habent intelligen-
 tiam, non vero Alchymistæ, qui in Sophisticis operibus
 tempus, & opes conterrendo insudant. Ars vera, im-
 pensis non acquiritur, neq; aurum consumendo perfici-
 tur. Operà, & patientiâ completur: artem mulierum
 esse, qui de ea præcepta tradiderunt, ludumque puero-
 rum ad facilitatem denotandam scriptum reliquere.
 Totum autem magisterium in solutionibus, & conge-
 lationibus consistit. Verùm, quia ignoratis principijs,
 cætera omnia ex Aristotelis sententia ignorantur, &
 omnis ars, omnisque disciplina fit ex præexistenti re-
 rum cognitione, ut scriptum pariter ipse reliquit, idem
 non mirum si tot, tantaque peregrina hominum inge-
 nia, quæ primorum principiorum metam huius artis
 diuinæ non attingere, eam contemnant, floccifaciant,
 nihilque pendant. Difficillima æquidem scitu non au-
 tem impossibilis est materia prima Lapidis Philosopho-
 rum, & qui de Arte scripsere, & cognouere; quod po-
 tuerunt ipsam occultare studuerunt. Multi eam circum-
 scribunt ab effectibus, qui multiplices operando vident-
 tur. Alii à qualitatibus, quæ variæ, & multiformes ap-
 parent. Nomen autem proprium dare non est humani
 ingenii, quia nomen proprio caret. Qui dixerunt hanc
 primam materiam esse lapidem fugitivum non sunt de-
 cepti. Qui spiritum fortentem nominauerunt, pariter
 & vera sunt alloquuti. Qui ubique locorum reperiri
 affirmauerunt optimè dixerunt. Qui in montibus altis
 esse voluerunt cum alijs concordēs fuere. Una tantum
 res est à Deo creata, supra quam nulla alia. Ex hac sola
 magnum

magnum Elixir mirabile, tanquam è profundo puteo Philosophiæ naturalis hauritur. Ex hac sola re fit menstruum, ad soluendum physica solutione aurum, ita ut euolet, & spiritale fiat. Ex hac sola Salium, quorum genera componuntur. viride, quod & Vitriolum dicitur, jalneum, quod Zaffranicum nuncupatur, album, quod Sal Armoniacum describitur, & cineritium, quod maximæ virtutis inter omnia fulget. Ex hac sola re percipitur oleum retinulorum, sine quo cuncta euolarent, mirandum dictu, quod ex re fugitiua oleum, quod retineat spiritus fieri sit necesse. Ex hac sola re, lac pro infante generatur, & si ex hac non nutretur esset impossibile aliquid boni conficere. Ex hac sola re, quæ cuncta in arte ad perfectionem necessaria, ut metalla in aurum transmutentur, & redigantur, ars ipsa suauiter, & placido magisterio conficit. Ars vna, materia vna, & nihil extraneum ingreditur in opere. Eadem materia perficit suas partes, & ab ipsis perficitur; eadem sublimat, & sublimatur, & quod natura non attingit ipse æmula perficit. Tantumque connexionis habent inter se supradictæ partes, ut quævis ipsarum in minima, quaque parte sit secundum quid, necessaria; ita ut vna deficiente, & secundum artem non bene composita, tota huius magisterij mirandi compositio destruat. Quoniam autem præparatio maximam obtinet in hac fabricatione partem, attenti estote, & indagando veritatem inuigilate. Nec putetis metam impensis attingere, quod si fieri posset, quot pecuniam late profundere possunt, tot artem consequerentur. Studeatis materiam primam inuenire, & facile erit vobis ex experimentis conijcere sequentium Capitulorum breuiter descriptorum veritatem, sensumque indagare; & quod vestri instituti, & omni difficultate amota (Deo Optimo Maximo gratias agendo) consequemini.

TRACTATUS PRIMVS.

CAPVT PRIMVM.

VIA omnis sermo si breuior fuerit, quàm oporteat, obscurat intellectum; si longior difficilis erit retentioni; idèd mediam viam tenentes, & faciles, & clari, hunc nostrum laborem legentibus conabimur esse. Veritatem exarabimus, & quæ tantummodò nobis nota exponemus.

Protestamurque si aliquis vnquam dogmata nostra insequetur, & si operationi studebit, in quauis minime, nullam fallaciam se reperturum, & nunquam deceptum remansurum. Imò securi sumus valdè gauisurum quod operando, à scriptis nostris veritatem ipse dissentire minimè videat. Laudes ergò demus Omnipotenti Deo, de omni bono opere, quod patrabimus. Vos, qui studiis excellentissimæ Artis Chymicæ operam nauatis, estote diligentes, & patientiam exerceatis. Si curiositate præstolabimini, non perficietis, quod vestri instituti est. Naturam omnibus in rebus, ars imitari debet, vt omnia, quæ agit, propter finem agat. Imò ars, quæ perficit naturam (eo quòd lumine intellectus nostri illustrata) maiori diligentia, & præsertim in magisterio nostro vti debet, vt metam optatam, attingat. In Capitulis nostris multa, variaque, sed penitus vera describemus, non autem cuncta ad opus nostrum spectantia. Imò in ipsis rebus, quibus magis aliquis fidet, laqueum inueniet. Sciatis autem carpere florem à flore. Id verò erit facile vobis, si monita sapient-

piantum rectè obferuabit. Quem autem iptorum ſe-
quimini non ſuademus. Geber acutiſſimè diſcrit, ſed
obſcuriſſimè docet. Rymuadus Lullius diſſuſè, & fa-
cilè ſcribit, ſed inuolucris experimentorum mentem
confundit. Villanouanus optimè docet, ſed ibi decipit,
vbi facilior videtur: turba Philoſophorum variam opi-
nionem ſeminat, & fructus nunquam apparent. Ruge-
rius Baconus per viam Aſtronomiæ dat artis præcepta.
Kallid Rachaidibi liber trium verborum, miranda di-
cit, ſed non eluceſcunt. Veradianus facilè, ſed nimis
breuiter. Rodianus quaſi cuncta docet, ſed modum
non dat operandi. Pluriſimos alios, quos enumerare
non valemus: potius comburendos, quàm legendos
cenſemus. Omnes enim, qui dant præcepta, docent-
que lapidis compositionem, non modò aliquod parti-
culare, quod vtilitatem afferat, non fecere, ſed nec ma-
teriam primam cognouere: Nos autem omnium vtili-
tati ſtudentes, & ne quis doleat, nec de nobis malè opi-
netur, ſi in ſuis operationibus tam ſcælix non erit, quan-
tum ſibi ſuadebit, proceſſamus, quod prius ſciat, quid
facturus, habeatque modum operandi; deindè natu-
ram rerum aliſiſcatur, & iuxta earum qualitates in
operatione modum adhibeat, quo cum poſſit pergere
inceptum iter. Habeantque firmiter pro comperto ni-
hil doli, nihilvè mali in Capitulis noſtris inſertum re-
periri. Nec tamen tantùm fidat, quod clauſis oculis
operari præſumat. Verum quia curioſitati omnium
ſatisfacere intendimus, attendite quæ in ſequenti Ca-
pitulo demonſtrabimus.

C A P V T I I.

Clamant Philoſophi reducenda corpora in primam
materiam, quia ars incipit vb̄ natura deſinit, &
cū conſiſtent metalla ex Sulphure, & Mercurio, idè
innumerabiles in Mercurium redigenda exiſtiant, ſe-

parationem iunctim Sulphuris agendo . Omnes contemnunt Mercurium vulgi non esse Mercurium philosophorum, sed qualis sit minimè declarant . Nonnulli , qui corticem attingunt , existimantes medullam artis penetrare , dicunt Mercurium vulgi non prout venditur , sed præparatum , esse Mercurium philosophorum , eo quia per vim ignis è lapidibus mineralibus auri Mercurium emanare vident . Alij sublimatum ad id muneris optimum esse . Alij extractum è corpore metallico esse , quod philosophantes petunt . Et quia hanc rationem propinquiorem tactui existimant : nos quomodo è singulis metallis Mercurius extrahatur , curiositati omnium satisfaciennes breui sermone , facili operatione , sed diligenti inspectione , & vero methodo , fidaque descriptione docere non dedignabimur . Et vt à nobiliore inter metalla incipiamus , de Mercurio Auri sit sequens Capitulum .

C A P V T I I I .

Quia maxima arcana , vt plurimum in minimis rebus consistere videmus ; vt magis ars mirabilis oculis eam contemnentium splendeat ; & acumen ingenij philosophantium (penetrando naturæ miracula , qualitates , virtutesque rerum) magis elucescat ; ex operatione sequenti quivis etiam parum eruditus conijcere poterit . Lapis quidam parvus in arenis , flavum colorem demonstrantibus , reperitur , qui pumici assimilatur , coloris pariter flavi , vel ialnei non aperti . Hunc Rapillum aliqui nominant , alij iuxta propria idiomata aliud tribuunt nomen . Hic sumendus , & a aqua clara bene laundus , mittaturque in igne carbonum , ubi ruens sit . Inde in aceto forti quater saltem extinguendus . In olla vitreata postea ponatur . Alia superius posita habeat iuncturas luto sapientie bene obturatas , mittatur in fornace Vitreariorum per tres dies continuos , & ma-

& materiam habebis calcinatam, quasi leonati coloris. Extrahe Salem secundum artem, quem pone super marmore in loco humido, quousque totum habeas in aquam conuersum. Erit ista ponderosa, & acuta. Accipe ergo partem vnā auri subrillimè laminati, vel limati, pone in vase vitreo benè lutato cum octo partibus aquæ supradictæ, quam viuiculum nominamus, paratumque habeas furnum, in quo vas fundo detecto pones, ignemque adiunges, quousque bulliat. Euanesceat aqua, viuiculumque totum euolabit, & aurum in fundo vasis in Mercurium conuersum reperiēs. Ipsum sumes, & cum aqua pura lauabis; postea per pannum linum pertransire facies, vt, si aliqua pars auri non soluta remanserit, segregare possis. Habes igitur secretum magnum, sed meum non est. Ego quoque ab erudito viro in hac arte habui, sed pluries laboraui, verumque semper, vt descripsi, reperi. Quamuis autem Mercurius Auri, suum corpus sumere non possit, & arti minimè profit; latet tamen in eo maximum arcantum, quod si quæsieris, & inueneris, valdè lætaberis. Te idèd admoneo, ne contempnas, nec etiam tuam spem in ipso ponas, sed fudeas quomodo vtaris, ne frustra labores, aurum consumas, impensas proicias, & tempus cunctis pretiosis rebus conteras.

CAPVT IV.

Completo sermone de Mercurio Auri, breuiter doceamus modum, quo possit Argentum in Mercurium conueri. Pulchrum est magisterium, facile si cum patientia feceris. Vtile non est, nisi in vna tantumdem re, quàm inferius annuemus. Et si hanc non penetrabis, impensa erit facta frustra. Ex duodecim vnciis argenti, tres tantum Mercurij hauries, & in ea materia, quæ remanebit latet secretum. Accipe ergo partem vnā Mercurij præcipitati in aqua forti,

fac easaporare spiritus cum paxella ferrea, vel vitreata
superposita igni. Adde ei partes duas Salis Armoniaci
puluerizati, & pone in vase vitreo colli longi bene lu-
tato: vacuas habeat ex quatuor partibus, tres: & ap-
ponatur furno, & circumcirca bene luto claudatur, ne
ignis respiret. Trium horarum spatio tota materia in
oleum soluetur, quod baculo sæpius miscendo cogno-
sce. Auge ignem quousque tibi videatur Salem Armo-
niacum sublimatum esse, & hoc decem horarum spatio
fiet. Permite infrigidari, separa postea sublimatum, &
serua; pro aliis enim vicibus optimum erit. Materia,
quæ in fundo vasis remanebit erit coloris cinericii, sed
clari, & congelata. Tere subtiliter, & si erit libra
vna, vnias cum vnciis sex farinæ frumenti, vnciis qua-
tuor cineris optimè cribrati, & vnciis quatuor Tartari
bene triti, & cribrati. Compose ex omnibus supradic-
tis rebus bolos cum aceto forti. Pone eos in bociâ
storta cum recipiente bene clauso, & aquam intus ha-
bente. Da ei ignem lentum, quousque tota exeat hu-
miduas: auge postea ignem lignorum, & exhibit Mer-
curius præcipitati. Ex qua sæpius accidit, vt Mercurius
in collo stortæ remaneat propter aliquam partem Salis
Armoniaci sublimari: remoue in fine, recipientem, &
misce in collo stortæ, cum baculo eam super catino
aquæ pleno, ponendo, & ita videbis Mercurium de-
scendere. Et si prius fuerit libra vna, pondus vnciarum
octo remanebit. Præcipita iterum illud, vt prius, cum
aqua forti eiciendo spiritus eius, vt superius docuimus:
adde postea Salem Armoniacum quantum eius pon-
dus; & sublimetur. Et sic septem vices agas simplici-
ter sublimando, & cum suis fœcibus vniendo. Admo-
nemus te autem, vt semper materiam subtiliter teras,
ponderesque, & quantum deerit supradicto pondere,
tantum Salis Armoniaci addas, vsque ad quartam su-
blimationem. Recordare tamen semper baculo misce-
re sæpè in bociâ. Hoc magisterio completo materiam
nigram habebis, & interdum cinericiam, & pondus
tantum præcipitati remanserit fortiter duri: tere eam

Materiam calidam super marmore subtiliter. Inde accipe vnciam nam argenti finissimi subtiliter limati, pone in vase vitreo hudo colli longi, & superpone sex vncias pulueris supradicti, nec misceas, sed sigillo Hermetis bene claudas. Postea appone furno Athanor, & Lucernam septem filis accensis subterpone per horas octo. Nec mireris, si nihil videris mutationis nisi inter horam septimam, & octauam, quia interim disponitur materia, & tunc Mercurius e corpore Lunæ emanat, remanet in fundo, & tota Medicina in oleum redigitur. Permite tunc infrigidari, postea rumpe vas, & ab eo extrahe Mercurium. Ne autem tibi videatur tanto labore extraxisse Mercurium præcipitatum, non autem Mercurium Lunæ, hæc observa: quod medicinæ ex præcipitato factæ, pondus augetur: Quod ex vncijs duodecim Lunæ nihil recuperatur, ablatis vncijs tribus sui Mercurij; & ultimo quod si experimentum cum auro feceris, nihil penitus mutabitur. Accipe postea materiam, quæ in vase coagulata remansit, subtiliter tere, & super marmore in loco humido ponas; habebis intra terminum viginti dierum aquam Mercurialem animatam, qua si vti sciueris, & applicabis eam iuxta philosophicam intencionem; labor non erit frustra, nec impensa iacta, nec tempus vana operatione consumptum. Vides quanta facilitate, & qua methodo doceamus. Securus esto nihil fraudis, nihil fallaciæ hoc in opere insertum esse, sed si parui ingenij, & nullius experientia eris, ne de nobis conqueraris. Vt satisfacias curiositati impensa est parui momenti, sed ut animus acquiescat, ulterius progredi operantem est necesse. Finem verò sibi proponat, & cum ratione prosequatur. Si sciuerit, non eum pœnitebit. Et quia obuiam se facit grauissimorum philosophorum ratio subtilis indaganda, cum qua dicunt in operatione lapidis Solem esse masculum, Lunam scēminam, Mercurium horum luminarium compositorem: intelligat prius qui operatur, sensum philosophorum, ne postea blasphemando accuset, quem non intellexit.

CAPVT V.

Multi quærent Mercurium Saturni, existimantes ex hoc posse fieri aliquod in arte magni momenti. Verè non est frustra, si indagando veritatem scient, quomodo vrantur. Nonnulli faciunt amalgama, putantes ipsum fixare, sed intentionis finem non assequuntur, quia maximum eos latet arcanum. Et si scirent facere aurum volatile, minima eius pars, magnæ (in comparationem) quantitati, secundum artem adiuncta Mercurio Saturni, miranda viderent. De qualitatibus, & naturis metallorum hic mentionem non facimus, quia grauissimi Auctores disseruere, & docuere. Idè operantem ad eos mittimus, vt eas ediscant. Et quando de Saturni Mercurio, in Gebero leget, non erit punctus, super quo mente non differat, & magna præuideat. Ne autem videamur animi ingrati, observa modum, quo cum è Saturno Mercurius emanet. Accipe ergo Saturnum benè limatum, alumen iameni, vitrum, & saponem, & cuncta in crucibulo capaci simul mixta pone. Fac liquefiat, & cum virga ferrea mundetur quousque totum vitrum sit extractum. Projice inde super marmore Saturnum ad hoc, vt subtilis remaneat. Iterum in frustra parua fiat, & cum supradictis rebus in crucibulo ponatur, fundatur, & postea in acetum projiciatur. Extrahatur inde, & postea vniatur cum Sale Armoniaco parte vna, & cum terra foliata parte media in storta cum suo recipiente vsque ad medium lutata. Furno aptetur, itaut tota pars lutata stet in ipso sepulta, & sublimetur. Permite postea infrigidari, materiam extrahe à sublimato segregatam (ipsum enim nullius est momenti) & ipsam subtiliter tere, & supradictis ingredientibus iterum fac sublimetur, & quod sublimabitur terna pro alia vice enim ipso vti poteris: fœces igitur tuas iterum sublima, & sic Saturnus ascen-

ascendet ad collum vasis instar grani patulae viciae . Fiat separatio, & vitificetur oleo vegetabili . Hoc non docemus, quia iam est tritum, & vulgatum . Pro quorū libra huius Saturni præparati octo vncias Mercurii habebis . Hic nullius eris momenti, & sumptus proiec-
ceris, si eius fixationem non repereris . Ideo cautus esto, ne postea doleas frustra consumpsisse pecunias .

CAPUT VI.

Restaret docendum quomodo extrahatur Mercurius, è Venere, è Marte, & Ioue : sed quia idem magisterium Lunæ Veneri inseruit, & parum dissimile illud Saturni, aptum est, ut è Ioue exprimat-
tur, de his mentionem non faciemus . Pulcherrimus est modus, cum quo reducitur Mars in Mercurium, sed planè difficilis, cum aliquo sumptu, paucissimæ quantitatis, & nullius utilitatis . Quoniam autem à mineralibus, & ab aliis rebus, quæ minerae qualitates retinent, potest Mercurius extrahi, quod cum possunt fieri utiles operationes, & magnæ delectationis paucosumptu, & brevi tempore ; Ideo ponemus in hoc Capitulo modum extrahendi Mercurium Antimonii, & in sequentibus describemus usum ipsius . Accipe ergo Antimonii mineralis, Tartari, Salnitri partes æquales : cuncta separatim sint benè puluerizata, & postea simul iuncta, ex istis fiat regulum secundum artem . Tere postea subtiliter, & inde solvatur in aqua forti communi, rectificata cum Sale præparato . In balneo ponatur solutio per tres dies continuos, & postea congeletur recipiendo suam aquam, quam ter superpones congelationi, permittendo benè exsiccari . In fine extrahatur materia, & benè puluerizetur, & in nouo vase ponatur, cum aqua forti suprascripta, additis vnciis sex Salis Armoniaci, vnciis quatuor Tartari crudi, & ut prius ponatur ad putrefaciendum per tres dies continuos,

nues, reiterata distillatione supradicta : Qua perfecta auge ignem, & videbis sublimare Salem Armoniacum secum por. antem Mercurium Antimonii, quem reperies in collo vasis sublimatum. Hunc recipe, & cum farina, cinere bepe cribrato, & Tartaro crudo fiant bolli cum aceto fortissimo, postea ponantur in hoc a. florta bene lutata, cum suo recipiente, addito in eo aliquantulum aceti, & per vim ignis Mercurius Antimonii exibat.

C A P V T V I I.

EX supradicto Mercurio Antimonii, si mirabilem arborem Auri non verò realis (sed maximæ delectationis) quam cum poteris decipere quinquam, & temetipsum, qui verè credes, quod videbis esse lapidis pretiosi, quem Chymici celebrant plantam magnam, unde fructus multorum laborum percipere possis. Recipe auri fini, argenti purissimi, & terræ philosophicæ ana vnciam vnam, fac amalgama Solis, & Lunæ cum vnciis nouem Mercurii vulgi : Et dum amalgama super marmore macinabis, super eum proice paulatim terram philosophicam supradictam semper macinando cuncta simul, & cum aqua tepida lauando quousque tota exeat nigredo; Accipe inde totum amalgamatum, optimè cum aqua calida de recenti lotum, & postea cum panno lino, vel spongia exsicca humiditatem. Inde cuncta pone in vase apto colli longi, bene clausi, quod appones furno cinerum, & cooperiatur vas quousque materia in eo posita non videatur; os autem furni sit coopertum ne respiciat ignis, superponendo cineres calidos, & sub vase (quod rudum erit) aptabis ignem. Si habebis turrim, cum qua hoc magisterium facere possis, melior erit quouis alio furno. Ignis per mensem continuum subter ponatur, & in fine temporis supradicti arborem pulcherrimam auri, cum ramis, foliisque

que videbis , quam si natura fecisset forsitan tanto artificio , quo ars non composuisset . Sed vt superius annuimus , nihil utilitatis , vel valde parum ex hoc opere hauries . Hinc cognoscere poteris quot fallaciæ sint in arte , quot aspectus videantur , & quot doli temetipsum decipiant , si insudabis in opere sophistico .

C A P V T V I I I .

IAm te docuimus quomodo è metallis Mercurium extrahere possis , vt scias metalla constare ex Mercurio . Et quia constant etiam ex Sulphure , quodd per artem carpere posses , de illo nobis restaret dicendum . Verum quia hæc non est intentio veri Chymici : quamuis metalla constent ex supradictis Sulphure , & Mercurio , vt finem magni lapidis philosophorum consequi possimus , idèd hanc regulam simpliciter non sequemur , & hanc inspectionem iis , qui naturæ principia non attingunt , relinquemus . Exarabimus autem , quod verè quicumque à recto tramite ne recedat insequi debet . Omnes idèd obseruent philosophorum verba , quando docent metalla in primam eorum redigenda naturam , & acumine ingenii profundum penetrent secretum : videbunt enim non solum , ex quibus rebus metalla constent , vt superius dicimus . verum etiam ex quibus rebus , Sulphur , & Mercurius sint à natura compositi . Cognoscent quomodo ex aqua purissima , & terra generetur Mercurius , & quomodo ex Mercurio , & Sulphure minerarum metalla fiant , iuxta Sulphurum qualitates , vt in præfatione annuimus . Hac diligenti facta obseruatione scirent intentionem philosophorum esse (vt aliqui clarè docent) corpora solvenda in aquam . Et quia ex Sole , & Mercurio fit Sol ; sicuti ex Mercurio , & Luna fit Luna , idèd mentem verbis nostris , & eorum artis fides censui componant . Nos in sequentibus Capitulis non vana , non somniaria non

non ficta, nec à veritate aliena, sed certa, tota à nobis probata, & vera exponemus. Soluenda igitur corpora in aquam. Non fidimus dicere modum, quia nostræ intentionis est alloqui sapientes, & naturæ cognitores, non autem ignaros, qui deturpant artem hanc nobilissimam Sophisticis, vanis, insulis, & penitus damnis operationibus. Scimus etenim quemcumque in arte expertum non frustra lecturum hunc nostrum laborem. Intelligentibus utilis erit, nescientibus inutilis, & mediocriter versatis magnæ illuminationis. Soluite ergo corpora in aquam, sed ut hunc finem attingatis, ne utamini salibus, aluminibus, vitriolis, tartaro, neque vlla re minerali, quia operatio erit frustratoria. Salibus, Vitriolo, Tartaro non vulgaribus, sed philosophorum utamini, & sicuti in præfatione docuimus ex vna tantumdem re hæc omnia extrahi debere, ideo studeatis ipsam inuenire. Hæc est illa materia prima, quæ sola cunctas operationes facit. Hæc est, quæ in Tabula Smaragdina Hermetis ab accidentibus circumscribitur. Super hanc ergo fundate intentionem vestram, quicumque veræ Chymicæ operam dabis. Sint proci qui super excrementis hominum laborant, eò quia materia prima sit spiritus fortens. Longè absint qui insudant operando circa semen humanum, eò quia materia prima vocetur semen. Non credatur illis, qui laborando student percipere fructum à capillis hominum. Et qui ab urinis, & eorum Salibus nituntur quid boni percipere, non admittantur in numero nostro. Et penitus excludantur, qui à sordibus aurium, ex ovo galinarum, & alijs similibus lapidem philosophorum conficere putant. Quia si non credendum illis, qui super Mercurium vulgarem intentionem fundant, & tamē est de natura metallorum, tanto minus fidendum illis, qui rebus extraneis longinquis, & remotis utuntur. Ex semine tritici, triticum habemus, sed non seuspem, nam si proijciatur in terram sterilem, in qua suam naturalem corruptionem facere non posset, lolium colligitur. Sed quando in terra bona bene corrumpi-

tur,

tur , germinat , multiplicat , & dat fructus sui seminis . Aurum est semen philosophorum , & hoc si in terram suam proijcere scietis , colligetis . Quando panem conficere volumus , prius fermentum necesse est habeamus , farinam pariter , & aquam . Si lapidem philosophorum facere intendimus , necesse est fermentum conficiamus , suam farinam habeamus , nec desit aqua . Ex auro fit fermentum : farina erit Mercurius , aqua verò , quæ hauritur è materia prima philosophorum . Et quæ ad istam reperiendam maximæ difficultates interponuntur ; in sequenti Capitulo de ipsa prius sermonem habeamus .

CAP V T I X.

Nemo ex philosophis antiquis , nec ex iunioribus est , qui doceat hanc aquam : & ipsam in tanto pretio habuere , ut de ipsa facere verbum non sint ausi , ne redderetur omnibus vulgaris , & ne improbi ipsam abuterentur , idcirco inuolucris verborum occultare ipsam sunt conati . Nos verò , qui profitemur hoc in nostro libello veritatem dilucidare , si clavis verbis hanc aquam non doceamus , nemo sit , qui imputet nobis , sed sibi ipsi , si nesciat carpere bonum à malo . Erigite aures , mentem attollite , & bene hæc pauca sequentia verba observate . Materia prima Lapidis philosophorum ubicunque terrarum reperitur , est parvi momenti , in potestate Regum , & pauperum . Descendit è cælo in terram , & de terra per virtutem radii solis ascendit in Cælum , & iterum de Cælo ruit in terram . Omnibus patet fidelibus , infidelibus , non est qui eam habere non possit ; est in montanis partibus , & est in planicie . Vbi terra arescit , & vbi humectatur , & tam in partibus sterilibus , quàm in fertilibus colligere quivis potest . Cælum enim omnibus parer , Hanc quaerite , qui laboratis , sciatque ex ipsa aquam nostram

stram depromere. Hæc erit illa, cum qua vestrum facietis fermentum. Hæc est aqua illa mirabilis, cui philosophi tribuunt nomen menstrui. Hoc est illud, quod fluit è Cælo; Hoc est illud, quod tot miranda in ipsius confectione ostendit. Hoc est illud, quod aquam siccam nominant. Hoc tandem est, quod alterum par non habet, & in ipso est basis, & fundamentum Lapidis nostri. Haurite ipsum cum suo Sale, inde operationes vestras dirigite ad similitudinem pistorum, qui facientes primum fermentum, illud cum Sale componunt, & in loco calido permittunt quodammodo putrefieri, vt ex ipso maiorem quantitatem noui fermenti facere possint. Sed de putrefactione, & de tali, quod Armoniacum vocant in alijs Capitulis agemus. In sequenti de Solutione dicamus.

DE SOLUTIONE.

C A P V T X.

Geber, magnus inter Philosophos, pulcherrimum Capitulum, ingeniosum, & magnæ eruditionis de Solutione scribit. Sed tot verbis velatis, tantaque difficultate repletis vult suadere, quod artis filij possint liberum percipere sensum, quomodo, & quo fundamento fiat, vt nemo sic penitus, qui intelligat, nisi qui operationem viderit, manibusque tetigerit. Nos autem morem nostrum sequentes, & si aliquam interponamus umbram, de Solutione in præsentī dicimus. Vos, qui artem intenditis, breui facta verborum nostrorum observatione, si quid deerit, tribuite vestræ secordiæ. & si in interpretatione punctum non attigeritis. Breues sumus, sed quantum possumus clari. Accipite ergo menstruum ex materia prima extractum, & auctum (quod Geber vocat acetum acerrimum) & in ipso corpora vestra soluite (clariusne dici potest?)
neu-

neutrâque partem, quam ars doceat relinquite; eorumque diligentes in componendo solutiones, iuxta pondera, & mensuras ad id opus legitime, necessarioque spectantia, quia tunc iam gradum attingere incipitis, quod forsitan non putatis. Et ut facilius ad hanc metam pervenite possitis, quomodo solvere debeatis, non invenimus, sed penitus describemus. Animadvertite tamen, quod quandoque later Anguis in herba, & si nescietis ipsam evitare, morsum damnosum non effugietis. Sunt quasi infiniti, qui pondera docent, unionem corporum, & maxima pars ipsorum quantitatem sequentes sibi suadent attingere metam. Vos autem si errare non vultis, respicite prius qualitates, virtutes, rebusque corporis Solaris, & cum Mercuriali tunc uniat. Obseruate artem, quia iam docti à multis fuistis, & quæ de unione corporum solutorum in sequenti Capitulo exarabimus, non vana putetis.

DE VNIONE. A

CAPVT XI.

Solve corpora in aquam, cuncti philosophi clamant, ut possitis fixum, facere volatile. Hæc quatuor verba sufficere deberent ad plenam explicationem conceptuum, quos præ manibus habemus. Nos vero, qui intendimus clariori methodo docere, nescientes vos admonemus, ut sitis in hoc magisterio cauti, bene accipiat, quod scribimus, & melius operemini. Iam sitis aurum esse fixum, iam diximus aurum esse illud metallum, ex quo fermentum componere debetis, & iam in superiori Capitulo Solutionem demonstravimus. Corpus Solare igne attenuate, corpus Mercuriale igne purgate, ipsisque solutis in aqua nostra regia, facta ipsorum diligenti custodia, donec penitus clarescant, quod spatio triginta dierum est videre. simul uniat, se-

endūm artem. Sepelliatis postea, donec putrescant, quia ex corruptione eorum debet fieri pretiosissima generatio. Non enumeramus colorum varietates, non nigredinem nigriorem nigro, non describimus collum Columbæ, caput Corui non dicimus, nec Iridem nominamus. Hi enim colores à multis observantur, à plurimis describuntur. Intendite finem huius operationis, & exultate cūm videritis citrinum colorem, tunc vnio erit coniuncta per minima, tunc poteritis attingere metam. Vos, qui sapitis artem, si vera præbemus testimonium perhibeatis: Vos, qui philosophiæ non studetis, nos insulsos ne reputetis; Vos Tyrones observate, quæ in operatione videtis, & secundū ordinem naturæ operando procedere. Cūm supradictum finem attingeritis, sciatis, quod multiplicatio erit vobis facillima, & postquam nobis se obtulit, de illa sermonem facere non frustra putamus.

DE MULTIPLICATIONE.

CAPVT XII.

Qui ad hunc finem pervenit, & quomodo multiplicetur medicina ignorat, parum fecit; & tu, qui in hanc artem incumbis, scias, quod tantum valet Arcanum Lapidis, quantum multiplicare sciueris. Parum enim utilitatis tibi afferret si multiplicare nescires. Ideo modum te docebimus, quod artis mirabilia cognoscere possis. Recipe ergo uncias duas de tua perfecta medicina, & libras duas Mercurij optimè purgati, & misce simul, & fac reducantur in aquam. Postea pone in balneo, & ibi stare permittes, donec in fundo vasis feces remanere videbis. Decanta postea, & in furno cinerum fac circularē in vase congruo, donec videris materiam in inferiore parte inspissari, & superiorem liquidam dealbari. Separa inde liquidum à spisso, & in
præ-

predicto fumo igne lento humiditatem fac evaporare. Quando incipit arescere, humecta cum alia aqua alba paulatim., donec tota sit consumpta, & medicinz per minima vnita. Et cum peruenieris ad finem, pone postea cuncta cum suo vase in fimo equino, donec liquefeat materia, & si uti sciueris oleo philosophorum, facilius, & breuiori tempore hoc magisterium conficies. Non autem nos damnes si ordines operationum confundimus, & si prius, quod posterius, ponimus. Non abs re hoc facimus, nam qui scientiæ non est ignorans, ipsis operationibus, suis temporibus vœtur, qui penitus nihil scit, hinc ed scete non debet; Qui principia aliqua attigerit, & naturæ ordinem (vt in alijs locis annuimus) sequetur, absque difficultate discernet horum Capitulorum in confusa eorum descriptione, planam viam, methodicamque rationem operationis. Qui nescit non accedat. Qui capit, sit hilaritate circumdatus, tantum enim reperiet, quantum sciet.

DE DECOCTIONE.

C A P V T XIII.

Recordare quod in superioribus Capitulis de Solutione, & de Vnione disseruimus, vt facilius, quod in presenti sumus dicturi innotescat. Quando ergo solueris corpora, & vnione per minima secundum artem coniunxeris, scias quod tibi restat decoquenda materia. Hanc pone in suo vase, & in furno Athanor bene clauso eum colloca, lucerna subter posita quinque filorum; Si materia fuerit ad pondus trium vnciarum, vna tantum remanere debet, & in hoc inuigilabis, sæpè ponderando vas tuum, ne illa plusquam sit necesse arescat. Cum reduxeris eam ad hunc limitatum modum scias, quod tibi est necesse oleum retiniculum adiungere, vt naturalis ipsius materiæ humiditas stet in suo robore.

Videbis tunc apparere flosculos diuersorum colorum ;
 & tanta varietate signatos, ex quibus tantam capies de-
 lectionem, quantam amplius non habuisti. Praterea
 non est, quod nascente Vere herbas virentes germinet,
 nec flores parturiat, vt materia nostra. Cœlestinum
 croceum, viridem minio compositum, flauum
 candido unitum, & tam benè dispositos hosce colores
 erit tibi videre, vt faciliè sit tibi iudicare philosophos
 optimè scripsisse, & verè miranda de lapide suo compi-
 lasse. Et si occultauerunt multa forsitan non abs re fecis-
 se iudicabis. Et si nos clarius, quàm aliquis antea fece-
 rit, describimus dogmata de conficiendo lapide, non
 ob id putes nos somnia docere, nec velle super omnes
 consequi laudem, sed hoc facimus, vt tibi innotescat,
 nos viam calcare veritatis, nec volumus dare nugas,
 vnde aliquis frustra nostris confusus verbis pecuniam
 proiciat, & postea maledicat. Quando verò supradi-
 cta signa videris, scias tempus opportunum esse lactan-
 di infantem. Infans enim est ille, vnde flores varijs se-
 pti coloribus, pullulare videntur. Quando autem lacta-
 re debeas, suo loco describemus, docebimusque mo-
 dum faciendi lac nostrum, non sine aliqua admiratio-
 ne etiam veterum profitentium artem. Scire pleum re-
 tiniculum vtique necesse est, necessariumque in opera-
 tione, & quomodo facere debeas, nostros legendo la-
 bores, si in arte valueris, facillimè cognosces. Si non
 seruamus ordinem, ne doleas, nam si obseruabis, quæ
 scribimus, forsitan aliquis erit, qui nos de facilita-
 te docendi accusabit, & imputabitur nobis
 potius temeritas, quàm caritas. Sed quia
 in magisterio nostro, per media si-
 nem attingimus, idè de putrefactione in sequenti Capi-
 tulo dicemus, vt potest sine illa nihil po-
 nitur fieri possit.

DE PUTREFACTIONE.

CAP V T X I V.

OMnes Philosophorum sectæ assentiuntur ex putrefactione, vel corruptione vnius fieri generationem alterius. Et quamvis in casu nostro, aliqua se offerat differentia, tamen non abs re fuerit, si declarabimus ad quid inserviat hæc putrefactio. Avenit autem quæ dicemus observari. Menstruum nostrum, quod in superioribus Capitulis te docuimus, quando erit cum suo Sale factum acutum, & pluries cautè distillaveris, donec nihil secum in fundo vasis remaneat, fac ponas in vase vitreo ad putrefaciendum vel in balneo, vel in fimo. Menstruum in termino dierum viginti quinque ad summum triginta corrumpetur, itaut remaneat obscuritate velatū, & tanquam atramentum, & quamvis ex ista putrefactione nulla alia res generetur, tamen ex ea perfectionem menstrui elicimus, quia acutius fit. Verum quia de aceto acerrimo Geber in Capitulis summæ perfectionis valenter differuit, & de nulla alia re, quàm de menstruo acuto, & per putrefactionem ad hanc metam redacto intellexit, idè nobis hæc pauca verba annuisse sufficiet. Quoniam autem ad acutionem menstrui faciendam Salia concurrunt, & sine ipsis nihil quispiam operando proficeret, ob id aliqua tangemus in genere supponentes, quemcumque etiam parum versatum in arte posse accipere, quæ differendo superficialiter conscribimus.

(1)

DE SALIBUS.

CAPUT XV.

S Alium plurima genera esse nemo est qui dubitet. **S**omnia enim à Deo creata proprium Sal habent, & est in natura tantæ virtutis, & excellentiæ, ut sine ipso terra non viresceret, plantæ non germinarent, fructus non durarent. Saxa ipsa, ligna, flores, & cuncta tandem in natura existentia Sale sunt composita. Et aquæ suo Sale fluunt. Ut ergo magisterium nostrum suas vires habeat, proprijs Salibus carere non debet, maxima enim eius virtus in ipsis consistit. Sed quia diximus nihil extraneum ingredi in opere nostro, idcirco à materia prima nostra cuncta Salia, quæ ad ipsam conficiendum sunt necessaria, decerpere debes. Obseruesque in corde Vitriolum, Sal Armoniacum, & Sal Zaffranicum inesse coniunctim, & separatim in eadem materia. Quomodo autem ab vno fonte aquas plures, diuersorumque saporum haurias, non est nisi per artem, ita arte, diligentia, summoque studio inniti debes, ut à materia præposita capias, quæque Salia à philosophis prædicantur ad magisterium lapidis spectare. Hæc operatio verè sit, & maxima facilitate iuncta patientiæ, sed quis non mirabitur, quod ars doceat venena, antidotaque metallorum imperfectorum fieri ex vna re non minerali, & quæ omnes mineras nutrit? Ex vna re non Sulphurea, quæ Mercurium in tot metallorum genera fixat? Ex vna re, quæ est idem, quod Sulphur naturæ? Soleant disputantes Peripatetici, quod in vno subiecto, vno, & eodem tempore non reperiuntur duo contraria, nam in materia nostra calidum, & frigidum, siccum, & humidum in eodem gradu reperiuntur; & si hoc inesset, elementa, quæ separantur, non bene cognoscerentur. Maxima arcana in minimis, quandoque rebus

rebus consistere videntur. Tu autem, qui studeas huic arti, obstupescas, quod res tam vilis, ut materia nostras, quæ concutatur ab omnibus, tot miranda in lucem prodire possit. Nec te pigeat inspicere, ut reperiās, quia in pauca re latet magnum secretum. Et si scieris quid sit hæc materia mirareris, & forsitan non crederes, quod tantarum rerum farago in ipsa sola consisteret. Verum si operationes, quæ sunt ridendo, & ludendo, videres, obstupesceres, & herareris; scire Dens latari possis, quod tibi annuntio. Hæc materia reperiā diligens, patiens, intelligens, operando facis.

2226 DEUS SIG. OMNIA

DE LACTATIONE Infantis.

CAPVT XLV

Infans noster, ut superius diximus, virtute ignis flosculos variorum colorum emittit, & tunc signum est, quod lacte egeat. Quid sit autem lac istud Scriptores vel non exarare, vel si docere id tanta obscuritate fecere, ut nihil, aut parum proficere possis. Nos breuiter dicemus, & veritatem præ oculis habentes non te decipiemus. Animaduertas autem sensum nostrum paucis verbis explicatum, pro confectioe lactis, sed tam clare, ut nihil tibi restet, nisi oculos intellectus in manipulatione aperte. Perscrutando, Inuestigando, operando inuenies, maximè operis facilem viam. Mens tua ne obdormiat, sed considerando cuncta, quæ in nostris Capitulis vniuersimodè (quamuis sparsim sint dicta) decerpas viam, methodum, & documenta sequentis compositionis lactis. Audi ergo. Lac nostrum non est ex materia extranea compositum, quod maximè observabis, & quod ingreditur ad hanc præparationem,

Ecce 4 iam

iam superius vidisti, nunc certior fies. Ex purissima parte Sulphurum, vel Salis Armoniaci, cum menstruo fermentato coniuncti fit liquor mirabilis, quem lac nostrum vocamus. Cum isto Infantem nutrias, quousque fiat, usque oculus, ne nimia quantitate submergas, nec ob pauciores quantitates, quam oportuerit, ipsi nutrimentum desit. Videbis, quod latabitur, magnus fiet, maximæ virtutis, incomparabilisque essentia. Quis autem ex antiquis Scriptoribus unquam, tam clarè manifestavit tanta, & tam magna artis nostræ supernaturalis arcana? Sicuti autem nonne pœnitet, ita tamen Deo Maximo gratias agas.

DE PRÆPARATIONE Mercurij.

CAPVT XVII.

Places ex Philosophis docentes magisterium, vel potius annuantes, per similitudinem scriptum relinquere, quod ad incipiendum, & perficiendum factum, necessaria sunt masculis, semina, & semen. interpretantur postea quicumque iuxta mentem suam, & parabolis, & figmentis mentem obtenebrant discendum, & inuolueris verborum aliud sentire videntur ab eo, quod scriptum reliquere. Notum tibi vetò sit aurum fungi officio masculi, Mercurium foemine, & menstruum feminis. Et quia in generatione si turpis est mater, quam videret sequitur, turpis est, & natus, etiam si purgatus sit semen, & masculus bene valeat. Tu vero, qui cupis natum tuum splendore nitentem hilari facie videre, animaduertas, quod Mercurium priusquam soluas, ut superius docuimus, necesse est purges. Quem autem scireas modum plurimi despicere. Qui calceamenta
qui

qui aceto, & sale, qui igne per sublimationem. Nos vero calcem corticorum tuorum laudamus. Qui manipulatione pollet, cœtera intelligit. Hoc unum dicimus, quod vna tantum vice non bene purgatur, & ab hoc secunda, tertiaque reitatio sunt necessariae, & vis ignis extendere debet è vase, in quo poneris.

DE PROIECTIONE, ET *Metalloꝝ Purgatione.*

CAPVT XVIII.

TV qui sapis hæc breuiter accipias. Si fermentum ex flore farinae confectum habueris, ipsumque proicias in farina mixturata, vel fabæ illius candorem perdes, & non gaudebis illius excellentia. Ita quando perueneris ad optatam metam, & confeceris magnum lapidem, vel Elixir supernaturale, animaduertas, ne proicias super metalla impura, quia perdes operam, & oleum. Præpares autem illa, & sint apta recipere formam, quam in illa introducere intendis. In toto opere hic est maior sumptus. Et ne obliuiscaris nostra documenta, & admonitionibus, hæc in corde obserua. Materia nostra non enictus, omnes possunt habere. In operatione nihil extraneum, sed ab ipsa cuncta necessaria extrahuntur. Ne putes impensis consequi finem, quia temetipsum decipies. In toto tempore, quo laborabis non amplius decem aureis impendes; Sis patiens, quia fructus tempore maturantur. Hæc repetita tibi placeant. Nostra operatio non est vana, neque insulsa, sed difficillimæ inuentionis, postea facilissimæ operationis. Est ars mulierum, & ludus puerorum. Hoc sit sigillum. Qui materiam ignorat, in tenebris ambulat, sumptus consumit, tempus perdit,

& ope-

& operam, & nunquam videbit aurum in liquorem
reductum, & nunquam amplius in corpus
minérale conuertatur. Et ita fieri de-

bet, vt penetrare corpora imper-

fecta valeat. Et tu vale,

Deum exora, pau-

peribusque

eroga.

TRACTATUS

SECUNDVS.

DE AVRO POTABILI, & de ipsius Magisterio.

Nter Neotericos, & recentiores, qui de Auri potabilis mirabili virtute differuere, nemo penitus est, qui tale praestantissimum non praedicet, & in curandis non vulgaribus morbis plurimum non polleere non dicat, itaque mirabile diiudicetur à cunctis. Quod omnes Scriptores verò, qui de ipso mentionem faciunt, id confecerint, nec affirmare, neque negare auderem. Nonnulli enim acutius ingenij philosophantes praecleara (quamquam haud nouerint re ipsa) exarare possunt, maxime cum videant operationes metallorum imperfectorum magni adiumenti in singularibus infirmitatibus esse. Et ideo argumentis demonstratiuis propriam intentionem probare possunt, si imperfecta adhibentur, maiori fundamento, & clariori ratione, aurum inter omnia metalla perfectissimum, naturaeque humanae antiquissimum adhiberi poterit. Unde Medici, qui practice, theoricæque id norunt, cum seiant aurum ad exhilarandum cor optimum esse, ad sanandos humores à corruptione aptum, ad resistendum putredini validum, infirmis praebere solent. Et si ebulliendo metalla in vino, vel in aliqua

aliqua specie aquarum, putant Medici legimos inter
 posse, quanto magis id est, si physica solutione potius
 possunt? Qui igitur abrum per Chymicas operationes
 sine aluminibus, reiectis omnibus salibus corrosivis,
 ac nociuis (etiam vulgari) absque villo genere penitus
 mineralium, & oleo aquisque tartari eiectis soluerent
 physice valuerunt? ii sunt, qui metam feliciter attingerunt
 in arte. Et qui in curis grauib, delectis ab alijs
 ipso sunt vti etiam intentione, morbos omnes contagiosos
 pellendi, possunt laudes canere, celebrare, extollere ad astra,
 virtutum robur, efficaciam, miracula denique pretiosissimi huius
 medicamenti. Multi, & penè infiniti audientes, quod aurum
 (vt verè potabile, & salutare corporibus fiat) sit soluendum
 liquore, vel (vt aliqui dicunt) menstruo ferè dulci, & stomacho
 morali-um proficuo, forsan hanc operationem deridebunt;
 & tanquam imaginariam non verò possibilem iudicabunt:
 vtpotè qui forsan putent magna secreta sine labore,
 sine vigilijs, & sine maximo studio didici posse. Sit
 tamen ipsorum pace dictum; Hermetice Scholæ ignari,
 artis arcana, naturæ mirabilia non solum non tangunt,
 sed nec imaginatione vident. Equidem si rationi, quam
 nobis vulgaris experientia demonstrat, innitimur, dubium
 non est, quin impossibile videatur, dulci medio solui aurum,
 eò magis, quod aquæ acerrimæ, alumine, nitro, vitrioloque
 compositæ, non solum non solvunt, sed nec tangunt illud,
 & idcò aliquo adiumento Salis Armoniaci, vel vulgaris
 opus est pro ipsius metalli solutione. Verum si naturæ
 miranda conspiciamus acumine ingenij, mirabimur certè,
 sed maiori admiratione postea lætatur, quando viderimus
 tantum non posse nostri intellectus operatione, quantum naturæ
 ars, & industria. Et eo modo, quo adamæ perfricatione
 aliquantulum calefactus paleam trahat, & quomodo
 magnes lignæ tabulæ supposita moveat ferrum
 super ipsa appositum, non cognoscimus, sed talem
 virtutem occultam naturæ tribuimus; hac eadem
 ratione vi possumus, quod in illa

mate-

Materia, ex qua elicimus, menstruum sit virtus innata, & coelestis infusa, quæ tantum pollet pro solutione huius inter cætera nobilissimi metalli. Experientia autem rerum magistra nobis patefecit, quod ratio non docuit, quod scientia non demonstravit. Nulla enim ratione probare possumus, quomodo, & qua virtute sensui consentanea aurum in menstruo dulci solvatur, tamen quia luce meridiana id clarius est, & proprio experimento fieri attestamur conati sumus, nos quoque confiteri verum esse, quod ab innumerabilibus, & penè infinitis non creditur, & quod nos quoque proculdubio auctoritatibus Aristotelis innixi negare non dubitavimus. Nec desissent apparentes rationes, quibus fulciti probare possemus, aurum non posse solui, nisi aquis subtilibus, & maximè acutis, & acribus. Geber docet, quodcumque solvitur, necesse esse medio sibi simili solui, vel saltem consimilem naturam habenti; & quia aqua minerali aurum est diutissimè in visceribus terræ lautum, idè cum aqua dulci, vel menstruo si-
milis qualitatibus solui non poterit. Sensus nos docet calorem Solis non posse ferrum, neque aliud metallum rursus reddere, sed igne forti opus est si sub malleo extendendum. Ita pari ratione videbitur dicendum, aurum, quod patitur cementum, quod examinationem cinerici tollerat, quod ignem non timet cedere debilissimis viribus aquæ, verisimile non esse, sed ut solvatur, necesse esse, quibuscumque aquis maximè acutis uti. Quoniam autem quod vidimus, quod pluries experiri sumus negare haud possumus, fateri cogimur, quod visui patet, etiam si rationi consentaneum esse non videatur. Veritas ergo semper elucescat, & inter artem Chymicam vexillum gloriosè pandat. Ipsa enim tantæ efficaciz, tantæque virtutis omnibus se præbet, ut mirabilia, reconditaque naturæ arcana detegat, & doceat. Per sublimationes videmus arsenicum inter venena fortissimum, sublimatum inter eadem acerrimum, & corrosivum dulcia fieri. Per distillationes videmus aquas numero (ut ita dixerim) infinitas, olea,

quintæ

quintam essentiam, vel spiritus è cunctis rebus compo-
 sitis, & mixtis extrahi, & emanari etiam (mirabile
 dictu) ab ipsismet saxis. Per calcinationes salia corpo-
 rum facillimè deduci possunt, & corpora dura atte-
 nuantur, & in puluerem tenuissimum reducuntur. Per
 solutiones metalla, & cuncta mineralia in aquam redi-
 gi cognoscimus. Et quod scientia non ex se tantum,
 sed artificiosè ostendere potest, ars Chymicè scientificè
 demonstrat. Non mirum ergò, si Hermeticus, indu-
 stria propria penetrans in visceribus naturæ menstruum
 eliciat, non ex mineralibus, non ex salibus corrosivis,
 sed ex materia cunctis patente, etiam si paucissimis no-
 ta, quod non habeat in se acredinem, nec virtutem
 corrosivam, nec destructivam; sed qualitatem dul-
 cem, amabilem, gustui gratam, & aded auro amicam,
 ut simul cum ipsa in liquorem redacta, hoc inter me-
 tallum superbum benignè coniungatur, facillimè uniat,
 & naturali colorè in illa solvatur. Negent cuncti Pla-
 tonicæ, Peripatheticæque Scholæ non posse id fieri,
 eò quod scientia non demonstrat; Saterit Spagirico,
 veræque artis filio posse id se propria demonstrare; &
 ubi rationes deerunt ad probandum mirabilem effe-
 ctum; pugnabunt pro illo facta potenter, ita quod
 Peripatheticus obstupescet, & Platonicus mirabitur.
 Verum quia nemo adhuc inter recentiores modum pre-
 buit, quod quisque hoc donum, aurum solvendi facile
 assequatur, excepto Francisco Antonio Londinensi,
 qui in sua Panacea Aurea descripsit tantummodo viam,
 quam ipso calcavit, sed tamen materiam, modumque
 preparandi eam tacuit; nos, qui neminem invidia
 prosequimur, sed vniuersis, & singulis impartiri cupi-
 mus tantum arcanum hic describere, haud recusamus
 aliquid clarius ipso. Non ideo tam clarè dictam neces-
 sariam materiam dicemus, ut quotus quisque percipere
 possit (nam Suis, ut est in Adagio, non dantur
 margaritæ) sed quibus in arte pollens, & versatus, in-
 telligere valebit, cognoscereque nos vera exarare. Et
 si scilicet agerem, te (Serenissima Dux) humiliter
 exora-

exorarem, ut vniverso Orbi fidem faceres de eo, quod vidisti, quod tetigisti, quod cognouisti. Sed quia non mea refert ut alius credat, alius non, aliter dubitet, testimonium tantum de se ipso perhibeat opus. Ego non sum philosophus in scholis versatus, nec sum physicus in medendo peritus (aliam enim vocationem sum sequutus) sed delectationis gratia in arte Distillatoria, & Hermetica, quod plurimum potui mihi complacui. Ideo ne sit qui miretur, si audeo scribere, quod præstantissimi viri, profundique philosophiæ arcana, & ardua insectantes maximo labore, studio, & diligentia fecere. Tantum enim in hoc valet abignaro scientiarum experientia facta, quantum quoduis opus ab eruditissimo congestum. Sed quod maximæ considerationis in hoc opere videtur, est, quod materia sit nullius momenti, sed tantæ efficaciz, ut omnes mirandum iudicent. Cessent tamen cuncti mirari, nam in minimis rebus maxima latent arcana, & natura prouida occultauit suas vires in illis, magis elucescat quantum possit, quantum valeat. Si verò aliquis me deridere delectabitur, eo quia audeam imponere manus in scribendo, & differendo de Auro potabili, & illud docendo, cum mihi desint litterariæ facultates, & philosophiæ non sim particeps, non accuset audaciam, sed laudet charitatem. Tribuo enim quantum possum, & palam dico, quod ab alijs non annuitur. Et critici, qui nesciunt stare loco, quandocumque spiritus contradictionis aggreditur ipsos; antequam damnent, meque increpent, sciant me floccifacere suas nugas. Tales enim meo opere ipsis demonstrabo, si forsan à me sibi satisfieri, suisque appositionibus patent. Malo enim in hoc inuideri, quam pietatem mœreri. Et quia non est mei instituti Auri potabilis virtutes describere, & quantæ sit efficaciz in profligandis febribus, in debellandis morbis, etiam si pluries maxima infirmorum felicitate sit usus, mitto lectores ad nunquam sat laudatum, & commendatum Franciscum Antonium præclarissimum Spagiriæ sectæ physicum Londinen-

sem.

sem. Ipse libellum verè aureum, qui tantum durabit, quantum immortalitas viuet, compilauit, in quo multorum eruditissimorum virorum (& forsitan non errabo, si addam invidentium) attestaciones inseruit ad laudem virtutis, & valoris potabilis auri, quoniam illud sunt experti. Ipse quod pro sui defensione dicit, pro meo seutum parauit. Quodque de proprio prædicauit, itidem de meo penitus dicendum non dubitauit. Insurgit verò aliquis contra me, dicens, quomodo, & quis tutos faciet homines, tuum aurum potabile eodem modo, eadem industria, regula, similiq; menstruo, quo Antonij, factum esse? His quæsitis hac vna tantum ratione respondebo. Vna tantum est via, vna regula, vnus methodus verè reducendi aurum, vt potari proficue possit, & in stomaco hominum ita facile digeri, & in ipso transubstantietur. Videant curiosi, quod scripserint Hermeticæ Scholæ præcepta docentes, & studeant si viam aliquam attenuandi hoc pretiosissimum metallum, præter vnam inuenient. Nemo est qui non doceant vnam tantam artem, vnum tantum modum. Et quamuis multi profiteantur palam demonstrare, verum tamen est, quod quisque reticet, & reconditum seruat, quod magis negotio importat. Vt terius dicam (& à mea opinione decipi non credam) si plures essent modi, quis dubitat, quod ab aliquibus inter innumerabiles eruditissimos vires, reperta esset via? Et sicuti multi, & infiniti Sæcutores artis nil aliud magis ambiunt, quam reperire modum, quo cum reducatur aurum non in puluerem, non in liquorem ordinarium, sed quo cum fiat potabile, & ita sui naturam mutet, vt amplius corpus metallicum non redeat: credendum pariter est, ab aliquo alio, si qui esset, non commendatum silentio fuisse. Omnis homo naturaliter propriam gloriam, immortaleque nomen desiderat, & non debet continere, nec sub vndis lætheis sepellire virtutes, & actiones, quæ in gremio immortalitatis, tanquam astra in cælo fulgentem reddere possunt, Sed quia non reperiuntur multe phœnices, de

vna

vna tantum habetur sermo . Ego quamquam ex coetus
 tantorum virorum non sum , lætor tamen quotiescum-
 que tam nobile arcanum me reperisse recorder . Et ut
 pateat hoc gaudium , cunctisque innotescat typus com-
 mendati . Testor verò Deum à mea intentione , am-
 bitionem **Q**ucumque abesse . Glorior tantum , & ra-
 tione , & effectu , malè loquentes de Spagirica doctri-
 na , & de eius operationibus confundere posse . Et quam-
 vis nonnulli professores doctrinæ Raymundi Lullij di-
 uersos modos , physica solutione soluendi aurum scrip-
 ptas reliquerint ; ij ex mea sententia fuere , qui non
 manuum operationes , sed intellectus ratiocinationes ,
 & discursus mente viderunt . Et quod possibile illis vi-
 sum est , tanquam verum effectu describere , & docue-
 re . Eoque magis opinionem meam fulcio , quia non
 solum modum tradidere , sed etiam media , quibus cum
 ad finem optatum peruenitur , nominauere . Et tamen
 verum est , vnicam tantum rem esse ad hoc aptam , quæ
 à nemine philosophorum nominatur . Sit quia proprio
 nomine careat , vel sit quia indigni non gaudeant . Mi-
 hi (protestor) ignoscendum , viri eruditissimi , si quid
 contra opinionem vestram exarare non detinear , quo-
 niam in operatione mea veritatem profiteor ; in aliena ,
 quod sentio dicere non dubito . Veritas ne pareat odium ,
 sed nec ipsa pareat , imò fulgeat , & instar Solis splendi-
 dissimi , nubes contradictionis pellat , nudaque in
 medio tantarum contentionum appareat , & quo ma-
 gis lacerata , eò fortior se præbeat . Hinc videbunt Sa-
 pientes , non semper contemnendos esse , qui parum
 sciunt : Fabriferrarij ad faciendam aciem cultris finissi-
 mè temperatis , lapidibus , duris , asperisque molis vtun-
 tur . Ita non dedignentur scientiarum scrutatores hunc
 meum libellum legere , & ponderare modum , quo cum
 soleo , & facillimè , & quasi per iocum menstruum fa-
 cere , & aurum paucò labore soluere . Forsan insurget
 spiritus in eis manum apponendi huic negotio , & quod
 intentatum adhuc reliquere , familiare sibi reddere
 curabunt . Non est arcanum hoc magnæ difficultatis

habita materia, etiam si sit maximi valoris: est tamen tam reconditum, & in visceribus secretorum tam intimè latens, ut sudores sciat omnibus antequam reale principium penetrare quis possit. Reperto postea non est ad eò carum peregrinantibus redire in patriam, navigantibus in portum, ut est Spargirijs professoribus, tale inuenisse thesaurum. Et tale quidem meretur nomen, eò quia infirmis restituit sanitatem, omni pretiosiori thesauro pretiosorem. Nunc autem progrediamur modum à nobis promissum.

Accipe igitur ad laudem indiuiduæ Trinitatis materiam nostram, quæ est frigida, & humida in manifesto; calida, & sicca in occulto; ipsam præpara, & extrahe secundum artem aquam eius. Scias purificare, & mundare illam ab omni sorde, & crassitie. Accue ipsam suo Sale, inde fermentabis eam, & sic erit elementata ab omni elemento. Pone postea dictam aquam in vase vitreo rotundo colli oblongi, & fac sint vacuæ tres ex quatuor partibus eius. Iuncturas bene claudere, ne respiret, & in hoc adhibe magnam diligentiam, nam aqua ista tantæ virtutis est, ut faciliè euanescente eius spiritus, etiam per corium, nisi aliud addatur. In fumo equino calido collocabis vas, & ut materia circulari possit animaduertas, ne vnquam desit calor. Hæc operatio in quadraginta dierum naturalium spatio fiet, & tunc ista aqua fermentata, elementata, circulata ad soluendum corpus Solare erit apta, & valens. Aurum igitur præpara, sumpta eius quantitate pro tuo libito, & ut hoc solidum corpus tenue fiat, consequi non poteris, nisi per operationem ignis in furno calcinationis, sed animaduertas non uti corrosiuis, quia ad institutum nostrum minimè valerent. Vtere ergo Sale materiæ nostræ, quod reiteratis vicibus ipsum corpus molle reddet, prout tibi experientia demonstrabit, & scias, quod in ista calcinatione aurum intrinsecè vnietur cum dicto Sale; postea totum cum aquis per distillationem emanatis, Sal ita in aqua reducetur, & aurum in fundo vasis tenuissimum remanebit. Decanta aquam,

aquam , & si lotionē vltiori egebit aurum , reitēra ! Exsiccatō inde auro calore Solis , vel igne lento , positoque in cucurbita , superpone ei tantum menstrui , vel a quā supradictā , vt tres digitos superemineat . Vas diligenter clausum , ne respiret , in fimo calido pro solutione ponatur . In spatio paucorum dierum menstruum videbis aureo colore refertum . Euacua per inclinationem , quod clarum est in alio vase , sed diligenter ne turbes fœces . Superaffunde postea nouum menstruum priori simile , & toties magisterium reitēra , donec totum solutum sit aurum , semper solutiones vniendo , & eas seruando . Istas postea solutiones filtrare secundum artes poteris , vt magis volatile fiat aurum , & subtiliter , nam menstruum cum ipso per minima vnitum secum portat illud . Pone inde in cucurbita quod filtratum habes , & si ea vacua ad medietatem , sepultamque in fimo sic stare per duos menses continuos permittē . Quibus præteritis pone ad distillandum menstruum , & eleua per cineres , quoniam facilius in vas recipiens cadet guttatim aurum . Et si aliquid in fundo vasis distillatorij remanserit superaffunde nouum menstruum animatum , & per supradictam distillationem totum volatile consequeris . Iterum pone in cucurbita , quod in ventre venti portatum est , & per spatium dierum decem sepellias in fimo , inde per balneum lenti caloris menstruum detrudas , donec in fundo vasis instar butiri soluti remaneat aurum . Permittas infrigidari , & sic habebis aurum physica solutione solutum , magnæ efficacix , quod impossibile est amplius metallum reducat . Si maioris excellentiæ ipsum cupis , sequens facias magisterium . Redacto auro instar butiri superpone ei spiritum vini , & reposito vase in fimo calido , vel in balneo eiusdem caloris per horas vigintiquatuor , solutum reperiēs . Et si quid soluendum restaret , decanta solutum , & super reliquo pone alium spiritum vini , & toties reitēra , donec totum remaneat solutum . Vnias postea omnes solutiones , & in vase rotundo colli longiad mensuram cubiti , & magis si lubet ipsas pone

452 Tractatus Secundus.

Collocatoque vase in balneo tepido lentè, & leuiter distilla in recipiens spiritum vini. In fundo vasis gumen remanebit, quod in quouis liquore facillimè soluetur. Si ita coagulatum seruare voles diutissimè durabit. Si liquidam cupies partem vnā auri, & duodecim aquæ vitæ simul vnies, & sic infirmis præbere tutissimè poteris, prout nos quoque pluries, & maxima facilitate fecimus. Non est autem nostræ intentionis (vt superius diximus) artem medicam profiteri, sed veritatem incredulis demonstrare, & intelligentibus, expertibusque patefacere, quod arte Hermetica fieri possit. Franciscus Antonius, nostrorum temporum noua phœnix lauream mæretur; & postquam ad nos suus peruenit libellus, documenta in ipso humaniter perscripta, prout occasio postulabit, sequi non dedignabimur. Faxit

Deus, gloriosaque eius Genitrix cuncta ex voto succedant. Et tu, Serenissimæ Dux, qui meam operationem vidisti, hoc deuotionis meæ argumentum benignè accipe, prout humillimè, & suppliciter obsecro. Valeas interim ad Nestoris annos.

(?)

F I N I S.

BIFOLIUM METALLICUM,

S E V

Medicina duplex, pro metallis, & hominibus
infirmis, à Proceribus Artis Hermeticæ,
sub Titulo

LAPIDIS PHILOSOPHICI,

Inuenta, elaborata, & posteritati transmissa,
Iam verò

*Denuò recognita, cum omnibus circumstantijs, requisitis,
& manipulationibus, sine dolo, methodicè
tradita, & huius diuina Scientia
amatoribus propofita*

A PANTALEONE

Hermeticæ Sophiæ perito,

Ad Momum.

LAudatur ab his, culpatur ab illis, cognoscitur à paucis; quare penes te maneat libido reprehendendi cum inscitia . Nolo placere illis, quibus displicuisse laus est .

DEO TRIVNI

SACRVM.

OMNIPOTENS, ÆTERNVM,
Ac ineffabile Lumen, Fons, &
Origo omnis Sapientiæ,
ac Veritatis .

Lacuit diuinæ Tuæ Maiestati , per
viam Creationis incomprehensibi-
lis , abyssum inexhaustum Tuæ Sa-
pientiæ detegere , ac Temetipsum ,
per tot innumerabiles rerum ordi-
nes , patefacere , sola verbi FIA T
exhalatione , & corporificatione .
Origo rerum omnium à Te , sicut in
Te omnia iterum desinent , absorpto sæculo ; quod im-
primis ego , Creaturarum Tuarum ingratiſſima , fateri
cogor ; quantumvis enim , ab Adolescente , Sapientiam
naturalem , legendo , laborando , peregrinando , omni-
que possibili solertia indefatigatus continuò perquisue-
rim , nec vllum vitæ , ac sanitatis discrimen formidaue-
rim , nihilo tamen minus , retrospiciendo ad perpeſſas
anxietates , & Sapientiæ Scholasticæ nuditates , excla-
mare me oportet cum Poeta :

— à quantum est in rebus inane !
& contrà cum Apostolo Paulo confiteri : quod omne
bonum , & omne lumen Sapientiæ veræ sit desuper à Pa-
tre luminum ; aliquando mediatè , aliquando immedia-
tè . Vtrumque ex sola Tua gratia , ac clementia imme-
reter sum expertus . Complacuit enim Tuæ glorioſi-
ſſimæ Maiestati , sola mentis illustratione , Comite la-
bore improbo , absque vllius hominis fauore , mihi quasi
inſcio ,

in scio, ipsum apicem augustissimum venerabilis Sapientiae Naturalis largiri, retenta tantum potestate vtendi ad aliquot annos; In quem autem finem tam variam, fortunam interea expertus fuerim, Tibi soli liquet. A posteriori autem aduerto, quod ex mera Tua bonitate, & ad maiorem gratiam in me miserum collocandum, à praxi abstractus fuerim. Si enim diues statim factus fuisset, forsan ingluuiei, desidiae, & alijs infirmitatibus humanis deditus, vltiorem scientiam non appetiuissem, sed parua contentus vixissem.

Collibuit autem Tuae Maiestati, ex causa imperscrutabili, me depauperare, Tibique occasionem relinquere, illud, quod reliquum erat, scientiae Diuinioris, super me indignum, mediatè tamen, effundere, & alteram quoque viam, quam humidam nominant Adepti, gratiosè communicare; itaut iam nil penitus restet, quam Tibi, misericors, ac benignissime Pater coelestis, immortales, & aeternas Gratias; pro hoc inæstimabili thesauro persolvere, cum annexa deuotissima petitione, vitam eiusque prolongare, donec bonitatem Tuam abyssalem satis deprædicare queam.

Ne autem hoc pretiosum Talentum mecum plane moriatur, & tamen veritas huius Mysterij, quæ apud multos literaliter doctos, Rerollaceos barbaricè, propriè inanes Philosophos, agonizare videtur, suo fonti, ad dispensandum, restituatur; propterea pingue hoc Bifolium, Tibi, Sanctissime Deus, adolere, & cum egoitatis meae abnegatione immolare volui. Dignetur Diuina Tua Maiestatis clementissime à manu serui sui vilissimi accipere, quod pro custodia impuri Mundi minimè quadrat.

Resignauì quidem voluntatem meam plenissimè in Tuam Diuinam, sed interim credo protectionem huius Opusculi, & directionem ab æuo consuetam, quam & ego, pro mea parte, avidissimè opto, rogo, expeto.

PRÆFATIO.

E Dideram nuper sub primitijs scribendi laceffitis, binos fœtus, eiusdem conceptus, Tumulum nempe Hermetis apertum, & Examen Alchymisticum, cum proposito, nil amplius litterarum in hoc genere commendare, ne Halophantæ potius, quam Adepti, nomen mœrere alijs videar. Præsens enim ætas, peior auis, dedit iam progeniem ita vitiosam, ut è mille hominibus vix vnus veritatem sectetur; sed vnusquisque legendo mea scripta, argumentatur à se ipso ad mèta: Ego, & omnes fermè in hac ciuitate veritatem nunquam vel raro colimus, non quòd nesciamus, sed quòd, sicut moneta antiqua abrogata, nil amplius valet, propterea hîc Pantaleon non erit solus veritatis, Promus-condus: Sunt nugæ, subtiles technæ, sophisticationes, & imposturæ. Forsan inuenie desipientem, qui ipsi credit, nos non. Monstret nobis aurum, & argentum, quod sua arte confecit, & tunc credimus, &c.

Ita non tantum plebs, sed etiam Magnates suo modulo, ac pede, veritatis amatores metiuntur. Quid mirum iam est, si tot Impostores in hac scientia vbique ingruunt? Si enim vnusquisque præ concepta opinione de alijs iudicare vult, argumento à se ducto, necessum sanè est, mendacia excogitare, ne veritati fiat iniuria; ad minimum opus est se conformare opinioni istius, quem ambire statutum est.

Verum enim uerò, si vltimum hoc temporis sedimen-

tum,

tum, iure Periodici circuli, cum suo primo puncto, dignitate pari gaudere, atque sic postea æternisari debet, prout hariolati sunt aliqui ex Myſtagogis antiquis, ipsaque ratio non obscure suadet, quod omnia miracula naturæ ante eius resolutionem innotescant, suumque Creatorem laudabunt, parum proficerem, si quorundam ignorantium dentem liuidum formidarem, & talentum meum desuper collatum tacendo defoderem: eueniret enim proculdubio, quod Lapis angularis cœlestis, Saluator noster, de veritate promulgauit, dicens: Si hi tacebunt, lapides loquentur; aliusque palmam mihi in hoc stadio currenti, præiperet, ac notam inuidiæ erga genus proprium inureret. Propterea mutata sententia, repositum calamus iterum arripere, & prioribus duobus tertium hunc Tractatulum adiungere, coque me apud Philosophos veros insinuare volui. Primus enim erat pro Tyronibus, & grege errantium; secundus pro Magnatibus, ad coercendam bilis effusionem contra hanc artem. Tertius hic est vltimus pro Adeptis, vt sciant, me illis similem, & confratrem esse. Si priores pro fabula, & inani curiositate, ab imperitis interpretantur, sicut non diffido, saltem hic Posterior ab Adeptis pro genuino agnosceretur, utpote quibus solis, descripta hæc duplex operatio, ex partium enumeratione, ac modo procedendi faciliè patebit. Interim tamen etiam non dubito, quod per hanc meam Bigam Philosophi multi deuiantes ad fontem veritatis Physicæ deducantur, ibique siticulofam suam constitutionem explebunt. Artis osoribus, & qui peccatis, ac sanguine aliorum viuere malunt, quam manus carbonibus commaculare, ero nugi vendulus, & impostor: qui verò librorum lectionem cum stylinge vniuersali indefessè copularunt, ac multoties mineralium venenosissimis halitibus suffumigati sunt, nil tamen, nisi ipsum nihil, cum destructione sanitatis, & bonorum, mercati sunt, illi me benè, licet intra dentes loquentem, intelligent, & retrorsum vela dabunt: Capient nimirum hi soli, quare tam sæpè laterem lauant, rint,

rint, & quòd planè impossibilia moliti fuerint ineptis
 suis agentibus. Faxit Deus, vt vnusquisque ex his vo-
 to suo porciatur. Quantum ad me, Deum testor, cor-
 dium scrutatorem, quòd in hoc opusculo candi-
 dè, non mutilatè, omnia illa, stylo tamen
 Philosophico, tradiderim, quæ ad pa-
 trandum hæc duo maxima Arcana
 requiruntur tam essentialiter,
 quàm accidentaliter. Qui
 potest capere, capiat,
 & bene viuat,
 Amen.

(?)

C A P V T I.

*De Basi, seu Fundamento
huius Bifolij.*

N Schola reali Naturæ vniuersalis, reciprocatio Entium circularis non peccat, eò quòd ipsum primum, mouens, Natura naturans, DEVS benedictus in sæcula; ab vno in trinum, & ab hoc iterum in vnum sine fine terminatur, & redit. Hinc Sapientissimus Rex Salomon edixit:

Nil esse sub Sole noui, sed perpetuam rerum circulationem, per destructionem, & ædificationem. Liquet hoc inter cætera etiam ex Regina omnium Disciplina- rum, Alchymia vulgò dicta, quæ multoties latuit, rursusque emerfit, ac iterum, quasi cum muscis post tabulata, quandoque intra muri repagula inclusa, deliruit; nunquam tamen prorsus enecata fuit. Nimirum non defuerunt vnquam ingenia, prouidente DEO, quæ hanc artem summo studio laudabiliter inquirerent, sicut etiam semper copiosa vbertas extitit hominum desipientium, & supinam negligentiam adorantium. Proinde hæc Diuorum proles, aliquando in cunabulis adhuc iacens, sepulta, iterumque effossa, aliquando etiam, sed rarò, ad virilem ætatem educata fuit.

In Monarchia Romana, ante centum aliquot annos, quantum scitur, floruit Lullius, & Arnoldus, successit dein, post interstitium quoddam temporis, Augurellus, de quo fertur, quòd Leo X. Pontifex Romanus ipsi, pro dedicato suo pulcherrimo, & pretiosissimo Poemate Alchymistico, obtulerit peram cum hoc annexo scommate: Si sciret aurum ipsemet conficere, non indigeret nisi receptaculo. Quæ responsio quadrat si-

cut

cut pugnus ad oculum . Magna enim differentia est inter Theoriam , & Praxim , inter principium , & finem , inter actum , & potentiam . Non cuilibet contingit adire Corinthum eo momento , quo viam didicit , propter defectum commeatus necessarii ; vt neque sequitur , Scio magisterium Tincturæ metallicæ , ergò valeo praticare ; quia deesse possunt sumptus , occasio , locus , vires , ac sanitas . Insulsa ergò argutia est obijciendi , si scis , ergò fac , &c.

Post Augurellum nostra Alchymia obliuione longa pressa , tandem in Monasterijs iterum emicuit , modò apud Germanos , modò apud Hispanos , sicut ex historijs leuiter apparet ; Donec sæculo decimoquinto ex Germanis assurgeret Theophrastus Paracelsus , qui in hac arte initiatus fuit à Trithemio Abbate Spanheimensi , edoctus verò , sicut aiunt , in Oriente à Persa , vel Græco .

Extincto hoc sydere , ecclipses iterum totales in Philosophia demonstratoria subortæ sunt , accenso infausto Cometa crinito , Thoma Erasto , Lotharingico Medico .

Hic vir , ceu in Philosophia Aristotelica sermocinali apprimè doctus , vmbram fermè in Sole faciens , nostram veritatem Physicam realem omni honore , inò vita ipsa , Logismis suis priuare conatus est ; Quia verò verba , & telæ sunt arma inæqualia , proinde incolumis remansit nostra veritas , se intereà subtrahens ad sua securitatis latibula , & hoc animal disputax toti posteritati doctæ altum cachinnum excitauit . Qui enim transmutationem metallorum inferiorum in aurum , & argentum negat , eandem cerebri infirmitatem patitur cum illis , qui ante Columbi tempora Antipodes negarunt , ambo enim , si non sunt stulti , saltem erunt Hypochondriaci .

Ab istis temporibus cœpit in Germania hæc ars disputari . Litterati enim , Erasti vestigijs insistentes , vim concludendi verbalem , & Syllogisticam , quòd species rerum non possint transmutari , ob crimen læsæ Maiestatis Naturæ & ipsius Creatoris , omni demonstrationi præse-

præferebant ; sicut ante paucos annos etiamnum sustinere voluit Conringius , vir litteraliter doctissimus . Huc accedebat , quod Paracelsus , in vernacula , de sua arte scripserat , & propterea tanquam idiota indotus à Scholis magis contemnebatur ; quasi veritas non posset scribi , nisi Latine . Hinc unusquisque Magistellus , vel Bacalaureus Philosophiæ Aristotelicæ , sua obtusa spicula pro specimine eruditionis , in Paracelsum eiusque sectatores dirigebat , omnesque aliter sentientes ex coetu doctorum excludebantur . Quo etiam tantum effecerunt , ut vix non in hunc usque diem , viri benè docti , & prudentes hanc artem , coactè potius , quàm voluntariè auerterentur , ne scilicet à Scholis pro indoctis , & fatuis habeantur . Putant enim hæ , quod Doctrina Aristotelica , & Ars Chymica inuicem sint incompatibilia ; unde etiam Principibus persuaferunt , Medicis illis , qui Chymiam colere præsumunt , non esse committendam vitam Regum , propter remedia Chymica violenta ; quod quidem de vulgaribus Chymicis verum est , non de veris Philosophis , seu Adeptis , quos laudabiliter ore , & re contra Scholas tutatus est , ante quadraginta annos , Helmontius Belga , vir Parnasso , & Vesuuiο charus , idest litteris , & igne perdoctus ; Si ipsi sufficienter responderint , dico earum Professoribus , quod sunt Dij , sed credo , quod remanebunt homines . Sic se gesserunt Docti . Indocti verò aliquot , cæteroquin prudentes , ausi sunt Paracelsum eiusque reconditam Doctrinam defendere , ex habita semel , atque iterum Praxi transmutatoria . Plurimi verò ex his infelicitè pugnarunt ob defectum veri fundamenti , quod Paracelsus omiserat , & ex alijs linguis petendum erat .

Vtrobique erratum fuit ; si enim litterati superbiam cum ignavia abiecerint , & indocti litteris illuminati fuissent , iam forsitan nostra Alchymia debitum honoris gradum sentiret , & utroque crure ambularet ad medendum , nempe infirmis hominibus , & metallis . Verum Priores sunt duræ frontis , & posteriores duræ cervicis :

uicis: illi ex Platone Axioma sibi proposuerunt; quod sonat: Absit, Philolophari esse artes tractare, alius nimirum sedet Philosophia, nec manus edocet, aut pedes, sed animos. Hi confidunt in suis manipulationibus, & furnis artificiosè exstructis, creduntque si omnia examinent, quod veritas se tandem in conspectum datura sit. Sed ambo miserè decipiuntur; non enim sufficit studium litterarium, nec solùm ignis examen, nec vtrumque coniunctim, nisi ad fundamentum cognoscendum, quo quidem cognito, multum actum est. Sed requirantur deinde præparatoria, quæ nullibi scripta, & solis Adeptis nota sunt. Propterea, ex re neglecta, & malè intellecta, mirabilis errorum, & imposturarum varietas vsque huc exorta fuit. Multi ex desperatione artem totam pro Non-ente habent. Multi extollunt Salia, alij metalla, multi in aere, & elementis punctum nostrum perquirunt, & tandem fessi omnes in nihilo conueniunt, sicut in meo Examine Alchymistico pluribus indicaui. Ne autem prolixior sim in prolegomenis, quàm curiosus Lector, & ratio huius Bifolij concedunt, breuiter exponam, qualis sit eius caulis, seu basis, consideratione mutuata à simili essentia herbæ vegetabilis, hoc nomine vocatæ, quæ cum ad normam omnium herbarum à radice ad summitatem vniformis reperiatur, nilque dissimilare de se fundat; iure analogiæ, caulis nostri Bifolij metallici diuersus non erit à suis folijs, quæ metallica sunt, & similes quoque fructus proferunt. Nil enim solidi obijciunt, qui dicunt, non quæri metallum, sed plus quàm metallum; propterea necessarium non esse, ut è solis metallis materia petatur. Sed respondeo, non quæritur in corpore Tincturæ metallum simplex, & externum, sed multipliciter augmentatum, exaltatum, & interna perfectione ornatum. Nisi enim compositum illud esset prosapia metallicum, non misceretur cum illis, & nisi esset plus quàm perfectum, imperfecta non perficeret; Cum verò noster caulis de se egerminet aurum, quod homogeneous maximè est, propterea

reà etiam ille ipse, tanquam causa, cum suo effectu, sub
pari identitate comprehenditur, sic ut basis nostri Bi-
folij metallici sit radix metallica Mercurialis purissima,
& vniformis.

CAPVT II.

*De Magisterio Tinctura vniuer-
salis in via humida.*

ET omnia erant valdè bona; de Creationis comple-
mento gloriatur ipse Spiritus Dei, apud Moysen.
Gen. 1. Hodierno verò sæculo omnia sunt valdè mala,
imperfecta, luctuosa, & depauperata. Hæc prouincia
præmitur ferro martiali, illa fame, & siti, tertia
morbis incurabilibus, & quarta exactionibus pecunio-
sis, &c. & hoc vnice propter solam inopiam. Omnes
enim homines conquerruntur de paupertate, nullibi
sufficit pecunia, sed vbique deest, & quo plus monetæ
cuditur, eò magis deficere videtur; quod ceriè con-
trarium est constitutioni valdè bonæ Régnotum, &
Prouinciæ, de quarum & totius Terræ prouisione
opulenta Creator ter gloriosus effatur, quod nil desit,
quo incola Homo ad luxum vsque indigeat. Verùm
enimverò, quæ culpa nostra accidunt, nil facessunt su-
peros; perditio tua ex te Israel, &c. meliora scimus, ex
conditione mentis æternæ, deteriora sequimur, ex in-
fincti animæ caducæ, per lapsum prærogatiuam na-
ctæ. Quod enim nos, qui Christo nomen dedimus,
propter tractum terræ palmarem acquirendum, tot an-
nis belligeramus, & omnia cæde, ac sanguine reple-
mus, Creatorem non tangit, qui habitabilem fecit to-
tum Terrarum orbem, magnaue ex parte reliquit vā-
cuum. Quod famēs, ac paupertas plurimos affligunt,

multo adhuc minus eidem potest imputari, qui vastissima terræ viscera, ad superficiem, auro, & argento infusa, nobis donauit; quod verò Catalogus morborum incurabilium quotidie ampliatur, nostro quoque vicio fieri, credendum est, quia expressè dicit codex sacer, quod sanabiles fecerit Deus omnes nationes Terræ, nullumque sit ex termini remedium in terris. Hæc probò ad oculum sic.

Numquid extremæ bonitatis indicium est, quod Creator ter optimus, non tantum totam terram auro imprægnauit, sed insuper etiam subiectum certum creauit, modumque, ac rationem priori statim mundo inspirauit, quo supra terram, ipsum Creatorem, certo modo, æmulari, aurum ex non auro constituere, ac morbos lateraliter naturam humanam ingressos tolleretur; imò, ne inuidia humana, si vna tantum methodus, vnumque subiectum eò inseruiret, hanc diuinam scientiam absconderet, plura subiecta, pluresque vias, diuerso forsitan tempore, benignissimè concessit, sicut ex tota antiquitate Sophorum euidentissimè patet. Quamuis enim multi ex Prædecessoribus affirmant, vnicam rem, vnumque modum, ad hoc mysterium ducere, quod etiam suo, ac certo modo verum est, constanter tamen teneo, & demonstro plures vias ad vnum scopum patescere, annuente hoc Gebero, Cap. 28.

Duplex autem imprimis hucusque in cursu naturæ, & artis obseruata, & ab artis Chymicæ Professoribus commendata fuit, Humida nimirum, & Sicca. Vtramque singulatim, sine multis verborum ambagibus, possibili breuitate, cum omnibus tamen circumstantijs, more Philosophico, ob oculos ponemus, incipiendo ab humida; seu antiquissima, nobilissima, & facillima, sed occultissima. Arrige ergò aures, Pamphile, ac Recipe Saturni nostri Philosophici q. pl. reduc ipsum, sine omni additione extranea, in primum chaos, iube, vt fiat lux, hanc coge in corpus partim Solare, partim Lunare, reliqua astra ex his lucebunt, tenebras defer in montem salum Veneris, & subtile separa à spisso, sua.

Inauiter, sed magno ingenio. Præstito hoc, incipient astra operari, mediante igne, aere, & aqua super tuam terram, eamque penetrare, & catenam auream Homeri efformare, dictumque Hermetis verificare, dicentis: Inferius est sicut superius. Postea statim imprægnata Terra germinabit flores iucundissimos, oculos, & animum exhilarantes: mare pisciculum Echineis ante omnia ostendet, & Aer Auiculam Hermetis; Ignis vero Salamandræ semina concipiet; Bestias dein conspicias in ipsa terra ambulantes. Iam scande in montem altiore[m] huius mundi, inuenies ibi florem duplicem, album, & rubrum, coniunge hos, & constituent tibi calendulam, hanc Mercurio tuo sacrifica, quam auidè vorabit, & deinde alatus manibus, ac pedibus thronum suum conscendet. Quia verò mala bonis adhuc mista sunt, & pessimum venenum omnis generis vitiorum, præcipuè homicidij, in nostra terra adhuc later, necessarium erit, hunc ignem voracem suo contrario extinguere, & diluuium instituere. Arca ipsius Noachi sit benè clausa, & alimentis instructa, ne fame pereat, quod vnda conseruatum est. Post quadraginta dies aperti cistam, & egredietur concionator ille Deorum lætus, ac hilaris, eritque solus, & vnicus Cœli, ac Terræ Dominus incorruptibilis, & æternus. Hucusque præparatio, & exornatio Mercurij Philosophici, quæ cum creatione mundi pulcherrimè conuenit; sicut apud Chortalassæum inuenire licet.

Iam etiam cogita, quomodo Regium hunc Infantem vtriusque Indiz, pro dignitate, tractare, & perperam eius in carcere miseriam, ac inopiam Regia affluentia recompensare queas; Caue autem, ne nimium prodigus sis, in coemendis cibis delicatis, ac euechymis, nec ultra vnum ferculum, vna vice, ipsi affer; accideret enim, quod diuturna fame exhaustis solet, si nimio cibo se replent, tuumque Regium germen in ipsa herba suffocaretur. Quare dietam obserues, & certam tantum partem ambrosiæ, vel nectaris præsenti, vel cœnanti appone; cubiculum, & imprimis lectus sit ita ca-

lesæ factus, ne sudet, vel algeat, virumque enim impedit notabiliter infantum vegetationem; donec post vnum, vel alterum tempus, ventriculus eius, & omnia viscera robustiora facta, iniurias errorum melius perferre possint.

Quo sæpius verò ipsum, absoluta tamen concoctione, cibaueris, ed procerior, pulchrior, ac fortior euadet, nec vllus Hector, vel Crotoniates Milo viribus, ac virtute eum superabunt. Explicite Parabola, & sequitur declaratio Praxeos, quam lucidiorem, imò manifestam, libentissimè darem, quò tandem ineffabilis auri æstimatio apud homines minueretur, & sola virtus pulsa suo Regno, ac dignitati restitueretur, nisi ponderosissimæ rationes contrariæ excurrentem calamum reprimerent, & in Fano Appollinis suspenderent.

Vt autem promissioni meæ ex parte satisfaciam; sincerè dico; quod ad hoc Mysterium tantummodò requiratur Res vnica, quæ tamen etiam multiplex est; habita illa, & cognita procedendi methodo, nil additur extranei, sed superfluum saltem demitur, & reliquum igni committitur. Non est autem illa materia, quam singularem, & occultam mineram prædiximus, simplex, similis, aut homogenea, licet punctum homogeneum nostrum in se contineat, sed composita, variisque etherogeneis constans; quare etiam à Philosophis Electrum minerale vocitatum est. Sicut enim Electrum metallicum compositum est ex pluribus ingredientibus, ita etiam hoc nostrum Electrum plura inuoluit dissimilaria à metallica perfectione distita. Deinde etiam, in analysi artificiosa, perfectissimè de se fundit tria illa Principia Chymica, Sal, Sulphur, & Mercurium, quæ similiter in se concludunt omnia Elementa, ipso actu separabilia. Præterea vocatur etiam appositissimè, & neruosè Saturnus Philosophorum, & Pater omnium metallorum, quamuis perfectum nullum metallum in examine vulgari præbeat, quia Natura tantum leuiter incepit agere super hanc materiam, eamque imperfectam reliquit. Omnium autem facillimè cognoscitur

scitur hæc minera per nomen Leonis occidentalis ; qui clariori nomine impromiscuè hominibus indigitat, anathema esto . Si quis enim metallorum generationem callet , ille statim , media nocte , hanc terram Chaoticam saltim conspiciet , nulloque alio tubo optico indigebit . Qui verò cæcus adhuc est , aggrediatur Henrici Conradi Lipsiensis Scripta Chymica , in quibus videbitur qualem terram ad genua effossam Philosophi velint ; reliquum satis apertè docuit Agricola . Erymologiam clariorem dare , prohibet sana ratio , quare ad præparationem hylegalis nostri subiecti me accingo .

Quoniam verò hic Tyronibus non scribo , sed consummatis Philosophis , propterea acquiesco in clarissima descriptione Chortalassæi , quæ his verbis comprehenditur : Vbi verò vapores venenosi lapideum meum dereliquissent , in conspectum prodibat primò flos meus albus , rubrum oportebat me postea quærere in infima parte , qui tandem etiam proueniebat . Et alibi : Rurcula meus monstrabat mihi duos flores stellares , album , & rubrum , crescentes super vno caule , qui septem radios de se spargebant , &c. quod explico sic : Postquam per calcinationem separatio halituum venenorum facta est solutio , quæ in dolio vini latet , & vltior , puri ab impuro , separatio , ac reconiunctio instituenda est , quæ omnia perspicuè docentur in Bello Equestri his verbis : Deus creauit nobis hanc mineram metallicam , quàm vnice accipimus , corpus durum corrumpimus , superflua abijcimus , nucleum seligimus , & ex veneno Alexipharmacum paramus , plura vide ibidem & in Lucerna Salis Philos.

Superato hoc labore multiplici , Possessor eris aquæ viscosæ , metallicæ , diaphanæ , homogeneæ , humidæ , quæ ab antiquis Mercurius , proprio tamen nomine , Mater Solis , ac Lunæ in abstruso Saturni Philos. regno latens , appellata est .

Hoc magisterium , præ alijs , quinque prærogatiuas possidet , quarum Prima est facilis multiplicatio soluentis : habita enim si mel vna , vel altera vncia huius lactis

virginei, multiplicationem patris e poteris in infinitum, absque repetitione laboris ordinarij; quæ scientia inæstimabilis, & diuina penitus, omne auri, & gemmarum pretium multis parasangis antecedit. Secundò magnam nobilitatem addit ipsi Mechanicæ securus conficiendi modus: qualiscumque enim sit artifex, magnus, vel parus, rex, aut opilio & qualescumque habeat Ephoros, doctos, expertos, circumspectos, vel industriosos, poterit tamen sine cura, ac metu Practicam suam multiplicatoriam instituire, omnibus istis insipientibus, sed nil capientibus & quidem leuissima opera Tertia prærogatiua huius Mysterij consistit in totius compositi decoctione simplici, ac lineari, incipiendo à primo caloris gradu in vltimum.

Via enim sicca in principio statim rupturam vitrorum minatur ob intensum ignis gradum, & materiam inclusæ volatilitatem, quod in humida hac non est, in cuius augesciente calore fixitas quoque materię augeatur, & sic nullum periculum subest, vel annihilationis, per ignem iustò validiorem ruptis vitris, vel destructionis ipsius materię inclusæ, floribus combustis. Vnde verificatur prouerbiū Philof. quod sit opus mulierum, & ludus puerorum, limitare intelligendo, si magisterium callent, aliter enim viri etiam nil efficient. Quartò Tinctura ex hoc Magisterio prognata, præ omnibus alijs, Naturæ humanæ, tanquam nouus Deus existit, eiusque morbosas tenebras, Solis radiantis instar, illuminat, & dispergit; ex hac ratione, quia ante fermentationem tam altam fixitatem metallicam conclusam non habet sicut Tinctura ex via sicca, sed adhuc aliquid participat de natura Salium solubili, & propterea soluentibus igneis facilius obedit, & cum animali Archæo desponsatur.

Quinta præ eminentia huius viæ humida est, quod per eam, ex vno eodemque subiecto operatione paulò diuersa, producat liquor ille famosissimus, à Paracelso Alchaest nominatus, quo soluenti immortalis, cuncta remeant in primum Ens, præbentque dotes nativas; abstet-

absterguntur enim lues originales corporum, feritate-
que inhumana delicta, magnas, & inexplicabiles po-
tentes nancisci est opportunum; sicut passim affirmant
Helmontius, Paracelsus, & Ludouicus de Comitibus,
quo Lectorem sciendi cupidum remitto; quia multa
verba facere, & rem per se veram, ac incomparabilem
cominendare, me iam diu cœpit tedium, qui magis pa-
ratus sum valiter demonstrare, quàm fari. Per Paren-
thesin tamen hic notatam velim ineffabilem Creatoris
Sapientiam, ac Prouidentiam, circa hoc artificium.
Constituerat enim Deus benedictus in sæcula, generi
humano, mysterium illud summum, morbis omnibus
medendi, sanitatem conservandi, pauperiæque con-
solandi, ex mera bonitate, ac clementia elargiri; quia
verò pariter præsciuit, quod lapsurus homo, vita inco-
lumi fruenda, se indignum redditurus sit; proinde
subiectum, morbos, ac metalla curans, vnum idem-
que fecit, modumque operandi vix non colligauit, ne
artifex opus habeat, ex cupiditate auri, pœnam pecca-
ti, morbos diuturnos, ac vulgò incurabiles, mitigandi,
iræque Diuinæ resistendi. Qui enim contra Creatorem
suum peccat, testante Codice Sacro, incidit in manus
Medici, & sic scopæ scopis castigantur, ac euerruntur.
Verissimum enim est, quod Medici ordinarij sint mi-
nistri Naturæ humanæ, stantis scilicet, non iacentis;
loquente id cæterua morborum incurabilium ad rauim.
Si enim nullus motus Enormonticus, nulla obscuratio
Archæi, nullaque virium imminutio Essentialis cum
viscerum labe corporea coniuncta adunt, atque hic oc-
casionali, & accidentali causa infirmus tenetur, remo-
ta illa per purgationem, vel sudorem, etiam sponte sua,
æger quandoque conualefcit: Secus licet quis totum
Pharmacopolium voraret, nil tamen ageret; quia of-
ficinarum remedia ex vegetabilibus, & animalibus peri-
ta à fermentis viscerum subiguntur, superantur, & spe-
ciali sua medicinali proprietate exuuntur, remanente
tantum umbra quadam imbecilli, quam dein morbi ra-
dicati, ceu imparem, contemnunt. Quid de remedijs

mineralium vulgaribus tenendum sit, sub Corollario docuimus.

Contra; remedia per liquorem Alchaest præparata, sunt omnia fixa, illuminatiua, restauratiua per se, sua indomabili præsentia, & innoxie, absque acrimonia, Corrosiua, penetrantia; quibus æqua falce demetuntur omnes morbi, inumanesque defectus annihilantur, stupente ipsamet natura; sicut Helmontius de Sulphuribus correctis, atque perfectis verissimè gloriatur, eoque nomine Medicum verum à putatitio, & visitatore ordinario distinguit.

Quod verò nonnulli, sicut Poleman in suo Lumine, volunt hunc liquorem laudatissimum ex Salibus propriè dictis depromere, erroneum planè est. Qualecunque enim Sal ad hoc officium eligatur, inueniet tamen semper suum contrarium, quod huic liquori non accidit. Secunda, si vel maximè Salia saturata in spiritum, magno labore, & tortura ignis, exprimantur, actiuum tamen soluens exinde non emerget; segnes enim tales spiritus multoties ingenti labore, elapsis annis, ipsamet parui, nullo vero desiderato effectu. Liquor verò Alchaest, in vnica destillatione, plerumque suo munere fungitur, & immutatus iterum separatur. Præterea, talia Salia enixa homogenea non sunt, quia ex contrario per artem constant, nec etiam rem siccam in fluidam, absque connexionem sui, resoluunt, quod tamen prædictus van Helmont, de liquore isto constructiuo, laude peculiari nunciat. Tertia, si ex Salibus liquor ille homogeneus componeretur, non commendaret Helmontius Salem tartari volatilem ijs, qui istud mysterium nesciunt, sicut fecit lib. de febr. cap. 15.

Hæc per transennam. Iam redeamus, quò digressi sumus, ad nostrum Magisterium, in via humida. Docuimus Principaliorem eius partem, clauem nimirum claudentem, & aperientem, Mercurium Sophorum liquidum. Nil restat amplius quàm modus, illum in Tincturam excoquendi, quod mediante igne remisso, gradatim intalescente, & paucò auro corporali, vnus

anni

anni spatio perficitur . Pleniorē huius operationis in-
formationem suggerere , limites angusti nostræ in-
tentionis non permittunt , vt neque à Philosophis , quibus
scribo, postulatur, & insuper apud multos Authores in-
uenire est in promptu, quod forsā hic desideratur .

Quoad tingendi efficaciam Tincturæ huius vniuer-
salissimæ, ingens ea valde est, quia sermè ex mero Mer-
curio constat : sicut edixit profundissimus Rex Geber
cap. 28. Si ex solo Mercurio rem perfeceris , indagator
eris pretiosissimi Magisterij. Alios effectus miraculosos,
apud huius vitæ Mysteriarthas , Chortalassæum , P.
Fabr. Monsp. Bas. Val. Richard. Angl. Isaac. Holl. &c.
annotatos reperiet Lector, quo eum ablegamus .

Ne tamen in ipso rei cardine deficiam , & coram Iu-
dice extremo, pari pœna, cum cœteris inuidis, ac infir-
dis Scriptoribus affligar , intentionem primam, frigi-
dam, penes forum boni Christiani calefaciam, totique
mundo, omnibus cordatis, & ingenuis viris ostendam,
quod Nomini, & vocationi meæ abundè satisfecerim,
meique similem ante nostra tempora non extitisse.

Notandum ergò, quòd Subiectum nostrum, ad hanc
viam pertinens, duplex menstruum præbet; vnum com-
ponens, alterum destruens . Si primum, cum auro, se-
cundùm artis præcepta, coniungitur, tinctura metalli-
ca inde resultat; si aërem, per errorem ineuitabilem,
præfertur, aurum adiunctum interficitur, necatur, &
tandem in Salem volatilem, medicinalem abit, quod
vltimò cum alijs adiunctis in aquam elementalem insi-
pidam terminatur. Quia verò per ingenium humanum,
non illuminatum, hanc Scyllam præternavigare, est
simpliciter impossibile, proinde hunc scopulum omni-
bus, & singulis Artistis detegere volui, ne, post fatæ,
cineribus meis maledicant, si tempus, sumptus, & sa-
nitatem, sinistro fine, insperatè obtento, amittant . Qui
habet aures ad audiendum, audiat, & suas vires antea
exploret, quàm opus aggrediatur.

Vltèrius notandum est primò . Sapientia, & prou-
dentia Creatoris altissimi, qui istos duos liquores ita
conne-

connexit, & vniuit, vt firmè sine eius expressa voluntate, & informatione separari nequeant, in suum finem, vt mundus maneat immundus miseriarum val-
lis, & homines ex crebrius, ac feruidius ad alteram vi-
tam anhelent. Similem nodum etiam ad viam siccam
posuit, in destructione, & separatione Mercurij, sicut
suo loco monebimus. Propterea metuendum non est,
vt aurum, & hæc scientia aurifera vilescant, quia do-
ctus, & indoctus, expertus, & inexpertus, omnes sub
vno prædicamento (in hoc puncto) comprehenduntur;
excepto illo solo, quem altissimus manuducit.

Licet enim aliquis subiectum nostrum pernoscat, &
possideat, (quamuis difficulter acquiratur & etiam fa-
cilè, diuerso respectu) aurum tamen non construeret,
sed destrueret; quia ista manipulatio, quæ ad verum
liquorem soluentem, sine Mercurium Sophorum hu-
midum requiritur, ingenium humanum superat. Ri-
demus proinde nasutos, philautos, & sibimetipsis sa-
pientes opinatores; miseret verò pari gradu nos gregis
copiosi industriorum, quod tam planè frustra labo-
rant. Commendamus autem orationes frequenter de-
uotas, in spiritu, & veritate factas. His enim quæren-
tibus, & pulsantibus lumen ex alto proculdubio oritur,
vt videant, quàm sincerè veritatem tradiderimus. Se-
cundò. Aduertendum etiam est; circa hoc nostrum su-
biectum, & eius præparationem occultam, totum fun-
damentum omnium generationum, & corruptionum,
prout Agricola, & Sanduogius etiam indicant, dicen-
tes, quod in Regno Saturni Philos. speculum sit, in
quo omnes naturales actiones in toto Systemate mundi
apparent: Licet aliquis sit indoctissimus, & vix non
stupidus, si ipsi hoc nostrum Magisterium in hac via
commonstratur, eo momento, statim capit generatio-
nem metallorum, mineralium, & omnium rerum sub
Sole; sicut multis edisserit Agricola, & alij.

CAPV.T III.

De Tinctura uniuersali Metallica, in via sicca.

PRæcedens incomparabile Myſterium, ſicut in hunc
 vſque diem, à primæ veritatis hoſte, ſpiritu mali-
 gno tenebrarum, vario modo infeſtatur, obſcuratur,
 & corrumpitur; ita etiam hoc ſubſequens, tanquam
 prioris germanus frater, ab eodem mirè peruerſiur,
 falſiſque alijs opinionibus adulteratur, in hunc tantum.
 modò finem, ne homo calamitatibus carnis, & pau-
 pertate careat, ipſeque Creator horum arcanorum me-
 lius cognoſcatur, proprius adoretur, & plenius laude-
 tur. Circa Magiſterium prius mediante ſua Ethnica
 ſophiſtificatione, hominibus etiam doctiſſimis, ſyllo-
 giſticè perſuaſit, non eſſe liquorem iſtum niſi falſum,
 & quidem ex ſumma neceſſitate, aliàs 1. Solem adiun-
 ctum inuadere, diſgregare, ac ſoluere nequireret; abſ-
 que ſolutione verò res non ſuccederet. 2. Licet Philo-
 ſophi dicant, quòd aurum corruptio, generatio, ac plus
 quàm perfectio, in ſuo ſimili celebretur, abſque ſale
 tamen addito Sal ſapientiæ non impetrari. Propterea
 multi cum vitriolo Cyprico, tanquam primis auri ra-
 dicibus reſerto, plures cum Nitro, ſicut Solinus Sala-
 thall, neotericus nugator, alij cum Sale communi,
 alij cum Sale ex terra pingui extracto negotium incepe-
 runt, iſtaque Salia modò dulcificarunt, quia ſoluens
 vniuerſale ponticitate corroſiua carere audierant; mo-
 dò ex combinatione diuerſa, Sal acre, ammoniaci na-
 turam redolens, per deſtillationem pararunt, & am-
 moniacum Philoſ. vocarunt. Multi vrinæ ſpiritum fu-
 gaciſſimum, ac ſubtiliſſimum adhibuerunt, eò quòd
 Morie-

Morienes dicat, Lapidis materiam primam esse in te, & me, &c. Alij alias inanes subtilitates, magna industria, adinuenerunt & vniuersalem quendam Spiritum, certo tempore, prouocarunt, quia ex Philosophi sententia, soluens vniuersale sit vbique, & omnibus creatis vitam tribuat: quod quidem verum est, sed ab illis malè explicatur. Non sequitur: Philosophorum materia prima, ad opus vniuersale pertinens, est vbique, & sustentat omnia. Ergò in ista qualitate generalissima manens ad opus nostrum adhibetur; potest enim eadem ab ipsa natura haberi specificata, & generalitatem exuta: Materiam enim vniuersalem, generalem, & specialem, facere, est opus solius naturæ, non artis, aliàs sequeretur hoc absurdum: quòd homo, extra se, ex vna eademque materia vniuersali, sine discrimine, artificialiter constituere valeret modò hominem, modò canem, modò herbam, modò metallum; quod nullus vnquam maniacus delirauit; sed necessarium est, vt natura humana istam materiam subigat, sibi que appropriet, virtute fermenti inhabitantis, quod etiam de cane, herba, & metallo, in minera adhuc existente, verum est. Obijciunt quidem: Homo per se, & suum artificium proximum materiam istam vniuersalem non specificat, vel appropriat, sed aurum adiectum, per internum suum opificem, Archeum, hoc præstat. Resp. Distinguendum est inter corpora perfecta, & imperfecta, clausa, & aperta, viuentia, & mortua. Totum regnum animale, & vegetabile, in respectu ad aurum, est imperfectum, ac propterea quotidiana refectione indiget; hæc verò absque indiuiduorum vita, & recipiendi aptitudine aperta, vel ingressu alimenti, obtingere nequit; quapropter absurdum non est, statuere, & hominem, & herbam vna eademque quadra viuere; si distinctio iterùm fiat inter alimentum totale, & particulare, proximum, & remotum. In aere quidem est absconditus cibus viæ vniuersalis, an verò animalia solo hoc viuant, bubulci doceant. Aurum è contrà, corporum omnium perfectissimum, maxime conclusum, &

planè

planè mortuum est ; ideoque nec vult , nec potest vllam
 appositam materiam vniuersalem assumere , quia hoc
 sine apertione radicali , & vigore vitali , quam non pos-
 sidet , fieri nequit . Vitam verò rebus clausis , & mortuis
 in regno minerali infundere tantummodò queunt res
 genere , ac specie conuenientes , eò quòd vita rerum om-
 nium speciei donum est , à Creatore concessum . Ergo
 vniuersalissima illa materia , siue spiritus ad solutio-
 nem , & regenerationem auri emortui nil facit , sed re-
 quiritur proximior genere , & specie ipsaque vita speci-
 fica ornatus . Quod est contra vniuersalitatis rationem ;
 prout etiam Philosophi vbique inculcant dicentes : No-
 stra aqua non est aqua nubis , sed viua , ac de natura Sc-
 lis : Natura verò Solis specifica est nulli rei communis ,
 extrà genus , & speciem , ergo nullibi quærenda , nisi
 ibidem . Hæc de præcedenti via , & mysterio . Circa
 hanc sequentem alteram , scilicet siccam , multas ite-
 rum nebulas , & facos conciuuit tenebrarum Princeps ,
 in natura humana , per præuaricationem obnubilata ,
 quæ omnia secundum ordinem recensere , & mihi , &
 lectori tædiosum foret . Vnam saltem obiectionem
 communiozem enodabo ; quod nimirum Mercurius
 currens , in currenti sua natura , Philosophici munus
 obire nequeat , quia sit metallum , &c. Sed responde-
 tur distinguendo inter metallicum perfectum , & imper-
 fectum , inter incipiens , & primum metalleitatis gra-
 dum tenens , & inter consummatum . Deinde transeat ,
 Mercurium currentem esse metallum , nil tamen obest ,
 sed potius prodest nostræ Practicæ , ad cuius illustratio-
 nem dicimus , quod coagulatio metallica sit duplex ,
 vna à Sulphure interno bono , altera à Sulphure externo
 artenicali ; illa est primaria , & ex intentione Naturæ
 proficiscitur ; Hæc accidentalis , & indirecta , ac pro-
 pterea separabilis ; sicut præsentī Magisterio docebi-
 mus . Si ergo coagulator metallicus externus à Mer-
 curio currente remouetur , manet vtique materia magis
 currens , quàm antea , sed quæ metalli veri etymon
 portare nequit ; quia omne metallum verum constat ex
 duplici ,

duplici, coagulante, & coagulato, quorum vno ablato alterum statim mutatur: taceo, quod Mercurius vulgaris metallum non est, sed potius metallorum materia, quia ex defectu coagulationis durioris, sub malleo non extenditur. Si enim esset metallum formale, pro principio, & causa metallorum à Gebero malè haberetur, quod statuiffe absit. Proinde Philosophorum Mercurius currens metallum amplius non est, sed potius aqua metallica spiritualis, omnis coagulationis metallicæ expers, habilis tamen, eam à suo simili recipiendi, deducendo potentiam in actum, prout passim videre est apud Bernardum Arnoldum, & totum chorum Sophorum antiquorum.

Sed hic aliquid singulare, quod Philaletha non sine prægnanti ratione omisit, ex charitate Christiana admonere debeo, ne ego alijs, & illi sibi frustra laborent. Cauendum nempe est omni solertia, ne in ista separatione puri ab impuro, totus Mercurius, in scorias terrestres, nigras abeat, sicut etiam fit cum Regulo Martiali, per crebram salium admixtionem, & fusionem, vel etiam nimie copię ferri candentis adiectionem, utroque enim modo Regulus purissimus in impurissimas Scorias arsenicales totaliter conuertitur; quod præmonere volui, ne vniiformis, similis, & totaliter impurus habeatur Mercurius, quod imperiti ex isto errore facile coniecturari possent; hic enim iacet multa tarditas, & durissimus nodus Gordius, quem inscijs vix soluent, est enim reconditus, & implicatissimus; quod meo damno contestari satis possum, qui Mercurium hoc modo destructum, aliquoties sub larua scoriarum inutilis ad sterquilinum proteci, & post vnum, vel alterum diem, currentem iterum collegi. Qui hanc Charybdim euitare nescit, licet quoad cætera optime instructus sit, naufragium tamen certum euitare non potest; Sapientia parca. Si cui verò hæc sincera deductio ieiuna, & incompta apparet, is aliunde se informet, ignem deinde adeat, & suum profundum iudicium in fine admirabitur.

Duplicis quidem talis Mercurij currentis Sophici, in meo Tumulo Hermetico mentionem feci, prout etiam è Gebero, & Bernardo colligitur: Verum si sublimatio illa Geberi, abijs corporibus, cum quibus non conuenit Mercurius metallicus, de differentia rerum metallicarum perfectè, & imperfectè, seu inchoatiuè talium, id est, de natura metallica volatili parum, & originaliter, ac per se fixa, immaleabili, interpretatur; tunc istæ duæ sublimationes vix differunt: Proinde tutiorem, breuiorem, magisque notam Bernardi cum omnibus manipulationibus trademus, quæ tamen etiam ex parte ab Anonymo Philaletha est descripta, licet suæ ipsius fabricæ fundamentalem rationem vel nesciuerit, vel subticuerit, sicut in meo Tumulo Hermetico argumentis, & demonstrationibus infallibilibus euictum est. De re ipsa, & bonitate istius Mercurij nil dico, vel reprehendo, sed tantum de fundamento Magisterij, quod longè melius, & clarius toti mundo litterato, sequenti schemate proponimus. Requiritur autem ad hanc Practicam 1. vinculum Mercurij, cuius indiscreta quantitas nil nocet, sed, quantum placet, sufficit. 2. Ignis mineralis, naturalis. 3. Ignis contrà naturam. 4. Draco Babylonius alatus, & 5. Draco terrestris. Hæc omnia, ope Vulcani claudicantis, Nepruno, Deo nostro maris, transmittantur; ille deinde Draconi alato hoc nostrum Chaos obijciet, vt suo veneno bestias omnes maris interficiat, easque ad vorandum vulturibus, & aquilis relinquat, solum verò vnicorni marinum ipsi remittat. Hoc præstito, Saturnus, Deus Terræ, lustrabit ripam maris, bestiasque interfectas aduertens, eas ex suo territorio proscribet, & ad infima Tartara detrudet, solumque Serpentem viuentem adhuc & semiexanimem refocillandum Nepruno restituet. Interea Draco terrestris vnicornu marinum, languidum conspicies, amore eius capitur, & nuptias contrahit; quia verò animalia venenata, & non venenata, absque ingenti noxa vix coire possunt, propterea post vnam, vel alteram cohabitationem, vnicornu marinum moritur,

tur, putredinem concipit, & terribilem foetorem emittit, quo ipse etiam Draco terrestris interficitur, ac brevi post emoritur: hinc statim tempestas oritur in aere à tetricis halitibus sulphureis ascendentibus, ignisque naturæ in aciem prodit cum igne contra naturam, ventisæuiunt cum horrore, ipseque Sol, & Luna obscurantur, donec post largum imbrem Luna in plenilunio apparet, pacemque per Mercurium publicatam valuis Cœli affigit. Sequitur explicatio.

Dictum est suprâ ex Bernardo, quod hoc negotium peragatur, per sublimationem ab ijs corporibus, cum quibus conuenit. Sed hic non intelligitur sublimatio vulgaris Chymistarum, per alembicum, phialam, aut similia vitra, sed Philosophica. Horum enim sublimatio, calcinatio, solutio, trituration, filtratio, præcipitation à vulgaribus Chymistarum operationibus longissimè differunt, quamuis nonnunquam coincidunt, sicut per sublimationem vulgarem Mercurij à metallis sufficienter patet. Pauca enim nigredo, quæ tunc separatur, nihil est in comparatione ad copiosam illam, quæ nostro magisterio sequestratur, licet enim quis per integrum annum eiusmodi sublimationes continuaret, scopum tamen præfixum non tangeret, ex defectu mediatoris subtilissimi, aperientis, & separantis (columnarum Philalæthæ.) Imò si cum auro ipso hæc destillatione perageretur, sicut per certam manipulationem est possibile, æquè tamen frustranea in fine reperiretur, ob rationes solis Adeptis notas. Propterea aliam querere sublimationem, eaque addere oportet, quæ igne suo purissimo, minerali, & metallico, corpus mercuriale etherogeneum illuminare, eademque opera terram illam arsenicalem sulphuream, ex suo centro amovere queunt; quamprimum enim Mercurius scoriosus ignem conceptum sentit, ædificatur de nouo à calce usque ad caput, alasque assumit, relictis suis exuijs, & calceamentis combustis; sicut verissimè docuit Philalætha, Adeptus actiuus, quem in hoc negotio omnibus commendo; Est enim ipsius Practica cum nostra

vna, eademque in hoc saltem differens, quòd rædiosa magis, foetida, & insalubris est, quamvis etiam nostra suo foetore venenato non careat, & cautum operatorem requirat. Mercurius ex utraque resultans non variat, nec qualitate, nec quantitate, sed utrobique obtinetur aqua Mercurialis, homogenea, purissima, & albissima, à qua, nullo artificiorum genere, quicquam etherogenei separari potest, sed vel tota in igne auolat, vel per seminis transmutationem manet vniformis, & fixa.

Sed hic nostris Particularistis aliquid in aurem! Putant enim hi, habito hoc Mercurio Sophistico, quòd, quia purus & Soli in homogeneitate par, imò superior sit, ille statim in vno, vel altero mense, per præcipitationem, & fixationem, in aurum transmutari queat; Verum enimverò, si librorum crebram lectionem coquinae suæ præmisissent; si per frequentes rerum naturalium resolutiones, generationem metallorum didicissent; si denique stulti non essent, sed scirent, quid quærerent, cum similibus crepundijs domi manerent, & suam ignorantiam non patefacerent. Quia verò 1. studium litterarium ex præsumptione negligunt, 2. iudicio profundo carent, 3. mundanas voluptates intempestiuè sectantur, 4. artem maximam leui labore, & casualiter inueniendam volunt, & 5. his non obstantibus magnis defectibus, docere alios, sine theoria, & praxi, imposturiè præsumunt; Propterea, ne catholicam nostram religionem naturalem, Quakeriano aliquo veneno infectam, discipulis obtrudant, artemque ipsam, aliàs nigro calculo signatam, plus diffament, breue Examen ipsis propono; & quæro: Numquid audiivistis ex Gebero, quòd Principia metallorum sint tria, Argentum viuum, Sulphur, & eius compar Arsenicus? Item, quòd causa omnis coagulationis sit à Sulphure, & Arsenico?

Si hoc scitis; tunc vobis dico, quod Mercurius Philosophicus omni penitus Sulphure, & Arsenico sit liberatus, per nostrum occultum artificium, & propterea

causam coagulationis amiserit : quomodo ergo præcipitaretur ? iterum quæro : Si dicitis, auro adiuncto ; loquimini sicut idiotæ ignorantes ; quia scire deberetis ex Philaletha , quod Mercurius Sophicus , cum auro copulatus, paruo igne immutatus, vltimum mundi iudicium expectet ; magno verò non præcipitur in aurum , sed vel ante putredinem in puluerem rubrum Scoriosum, vel , post eam, in plumbeam nigerrimam , ac volatilem substantiam . Si absque auro aurum ex hoc Mercurio vultis, stolidè , & ignoranter iterum proceditis , quia debuissetis discere vel ex Helmontio , quod Mercurius factus virgo, & à labe sua originali mundatus, nullo igne in formam terræ præcipitur, ob simplicitatem suam maximam , qua aquæ elemento comparatur ; vel ex eodem Philaletha, quòd tandem præcipitatum illud, magno igne , ac tempore non adeo breui factum, aurum commune, ac vendibile non præbeat, sed Philosophicum . Plura non addo ex indignatione, quòd tam arroganter , ac superciliosè ipsos Adeptos actuales, sicut Philaletha est, in disputationem rapere præsumitis, qui tamen de puncto transmutandi plus non scitis , quàm cæcus de colore .

Possẽm vobiscum aliud philosophari , ac monstrare mechanicè , quomodo , in & extra terram, aurum à natura , & arte contrueretur ; sed quia vestra capita , Luna , & Mercurio fixo (anilibus istis fabellis) sunt repleta hanc auri generationem non capient, donec helleboro benè sint fricata ; quod quia non expeto , nec propterea scribo . vt Asinus Balaam loquatur, sed vt veritas scientiarum Posteris recomenderetur : Proinde contenti sitis meo Examine Alchym. si verò neque huic creditis, liberum esto vobis delirare : sicut enim , secundum Poetam,

————— est quadam flere voluptas.

Ita etiam quandoque insanire iuvat. Hæc per digressionem.

Iam redeundum ad nostrum Magisterium, cuius ingredientiæ, stylo Philosophico descripsimus, modumque

que operandi sub ænigmate docuimus; qui Philosophus est per ignem, clariori manifestatione non indigebit. Et, licet perfectum Recipe scripsissem, omniaque suis nominibus proprijs consignassem, maiorem tamen gratiam non reportassem, quàm Rusticus ille apud Æsopum, qui anguem in sinu educauit, si non planè pro Impostore haberet; quod Philosophi salutariter moneant, ne fiat, dicentes: Nemo crederet, si simplicem, & nudam veritatem scripsissemus. Ad minimum hoc scio, quod nonnulli me pro merito Theorico, & compilatore Harmonico Authorum in arte celebrium proclamant. Putant enim, quòd tot sublimes scientiæ, & artes Diuinæ in vnum subiectum cadere nequeant; sed hoc me consolatur, quòd putent, & non sciant. Non sum tam tumida bulla, vt nequeam distinguere inter virtutem naturalem, propriam, & ex gratia concessam, si ut nec nomen meum proprium his opusculis præfixi, ne ambitionis vanæ notam apud inuidos incurterem.

Quoad Processum integrum ad Tincturam, hac via elaborandam, inuenire cum licet sincerè descriptum apud Philaletham; quæ verò etiam ibi sunt omissa, ignis ipsemet docebit. Non mœretur vitiosissimum hoc sæculum clariorem informationem, nisi concessum sit ve-

ra falsis miscere, atque sic Tyronem imperitum seducere, quod nos, tanquam inexcusabile

peccatum, merito auersamur, & proinde

nil nisi nudam veritatem, quam-

vis palliatam, posteris reliqui-

mus. Melius est, nullum

docere, quàm cen-

tum vita, ac bo-

pis prius,

et.

QVÆSTIO COROLLARIS.

Quid sint Remedia Chymica?

Circiter duo sæcula retrò , Respublica Medica , in Germani , inquietari cœpit à Paracelfo , sub introductione remediorum mineralium , pistillo ignis confectorum , dum antea in Officinis Pharmaceuticis regnaret Flora cum suis herbis , ac radicibus . Multi ex doctis hanc seditionem amplexi , plures execrati sunt . Plebs verò indocta , sicut semper nouitatis cupida , ita in hoc turbulento Medicinae statu , non defuit , suum iudicium ferre de re incognita , paucamque molem istorum remediorum mineralium , poculis nauseabundis decoctorum vegetabilium anteponere : multi tamen etiam ex plebeis , cum notarent , Mercurium vitæ sapius fieri Mercurium mortis intempestivæ , maluerunt cum Sena , & Rhabarbaro clamare , quàm cum Antimonio , & Mercurio tacere , ac sepeliri . Contrà obseruarunt aliqui bonum successum istorum remediorum , in habitu athletico , & morbis radicatis per accidens emergentem , & priori sectæ cum tripudio se adiunxerant . Pauci verò vtriusque nuditatem , & vera remedia Chymica scituerunt ; relicta discordia inter Medentes , de remediorum horum præcellentiâ , ab Experimentia desumenda ; vtraque enim pars Disceptantium sua specimina allegabat , nemo autem ex illis certò sciebat , cui causæ effectus scitatus sit adscribendus ; ex mundi totius inueterato , & populari malo , quod est , videre tantum , quid fiat , & non scrutari , quomodo factum sit . Dubitantes pauci prudentiores , mediam viam eligentes , censebant , non incongruum fore , nec humanæ naturæ exoticum , si vegetabilia Chymico more tractarentur , & in Essentias , vel Tincturas , concentrarentur ; hoc enim modo , palato , ac ventriculo ma-

gis arriderent ; quo quidem stratagemate licet parum
 effecerint in prælio contra morbos , in gradum surre-
 ctos ; toleratum tamen est nomen , & modus Chymi-
 cus operandi in officinis ea ratione hucusque : Minera-
 lia verò remedia , & arcana polychresta , (si credere fas
 est) ceu corruptæ rationis , & obliquæ experientiæ par-
 tus , cum alijs quilibet , ex vñ medico reiecta sunt ;
 & quidem non iniquè : Licet enim illa remedia Chymi-
 ca , quibus immortalem sibi famam conciliauit Para-
 celsus , & Helmontius , omni honore digna sint , suc-
 cedanea tamen illa vulgaria , à putatitijs Naturæ inter-
 pretibus , Crollio , Poterio , &c. inuenta , cœmiteria
 potius saginant , quàm vt generi humano pollicitam
 opem medendo præstent . Distinguendum igitur est in-
 ter Remedia Chymica Paracelsica , Helmontiana , &
 aliorum Adeptorum , quæ vel etiam simul ipsa metalla
 tangunt , vel in virtute parum sunt inferiora , & anima-
 lia sola respiciunt ; & inter Remedia Chymistarum vul-
 garium , quæ prioribus ex diametro sunt opposita . Illa
 enim plerumque in igne indomita persistunt , & illumi-
 nativè agunt , malignitate minerali , vel introuersa , vel
 transmutata ; hæc verò cruda , venenata , grossa , vel
 etiam obtusa existunt venenositate minerali , per sol-
 uentia contraria magis exasperata , aut planè enecata ,
 sicut apparet in Antimonio , eiusque vitro , ac floribus ,
 de quo verissimè Helmontius edicit : Antimonium , &
 Mercurius , quamdiu vomitus , ac sedes mouent , non
 sunt boni viri remedia ; quamuis etiam contrarium non
 statim sequatur , si tantum sudorem cient , & vulgari
 modo præparata sunt , testante Antimonio diaphoretico
 officinarum , quod efficacia à Cornu Cerui vñ
 non differt ; vtrumque enim igne violento est destru-
 ctum , & nil nisi calx mortua , quæ cum acido ventricu-
 li fermentatur , atque sic per accidens sudorem propel-
 lit . Vt enim metalla , & mineralia astralem suam Na-
 turam in nobis deponant , tenebrosam Archæi infirmi-
 tatem illustrent , vel intro ad penitiora transmittantur ,
 ac nobiscum quasi confabulentur , opus est , vel Liquore

Hæ ; Alchæst.

Alchaest, vel Sale circulato maiore, aut minore. Hæc enim tria soluentia Naturæ, tantum & vnicè, possunt metallica, & mineralia corpora demulcere, aperire, & claudere; vbi hæc deficient, quomocumque torqueantur mineralia subiecta per Chymiâ vulgarem, nil tamen efficiunt electo Medico dignum; quia vel destruantur per igneas qualitates vehementes, vel in malignitate sua exaltantur per salinosas additiones, &c. In vera autem Philosophica præparatione nulla est destructio, sed reductio, nulla mortificatio veneni. sed inclusio, & transmutatio; id quod soluentia salina vulgaria præstare nequeant, quia tantum corace tentis subiecta solvunt, superficialiter corrodunt, & vno verbo nisi disgregant. Quod si verò sulphuream partem à Mercuriali extrahunt, etiam contra intentionem Naturæ agunt, quæ vñionem horum radicalem vnicè intendit. Vnde etiam eiusmodi Sulphura deinde voto non satisfaciunt, nisi vehiculis suis certis committantur, quibus mediantribus iterum radicaliter solvantur, & intacta adigantur.

Concludo ergo cum Helmontio, quod omnia Reumeta mineralia, & metallica, absque Alchaest, Sale circulato maiore, aut minore facta, sine nullius momentum; quod Scholæ Medicæ, hoc tempore, à posteriori, subolfactæ, remedijs illis Chymicis vulgaribus, Galenicis, & simplicia vegetabilia meritis anteponunt, licet enim miracula non semper præstent, conscientie tamen suæ melius consulunt, quam isti mineralium coqui, & braxatores spurij cum suis putantibus Chymicis arcanis. Cui sanitas, & vita cordi est, sequatur meum consilium, & fugiat istas Syrenas. Non est minerale, vel metallum in tota Natura, quod ego non in & extra ignem, cum soluentibus varijs, aliquando per integrum annum, & ultra continuatum. ope vulgaris Chymicæ, examinaverim: sed, si dicerem, quod eventus meæ expectationi, & descriptioni taumaturgicorum istorum arcanorum satisfecerit, mentirer sicut nequam. Nil quidem novi, dum hæc assecuro, Medicis

cis doctis, & solertibus, in Germania, aperio, qui paupertatem tuam hac in parte, ab igne, & experientia impertrecta iam dudum sunt edocti; sed monere tantum volo illos, qui Medicinam non proficiunt, & tantum enucleati sunt, ne inopinatum quid ipsis accidat; licet enim cordati Medici, in Germania, Chymia vulgari vix amplius patrocinentur: quia verò Germani ab omnibus ferme Nationibus, pro gente stupida, indocta, ac brutali habentur, cò quòd scientes non æstimant, sed alios: pròinde multi extranei, diuersarum Professionum, nostratibus imponunt, cramben duodecies coctam, ac reiectam, sub arcano solis Exteris noto, apponunt, magno pretio vendunt, & domum diuites reuersi, risu penè crepant.

Quòd si ergo Principes, ac Magistratus Pastores essent suæ gregis, & saburram istam Ca. bonariam superbam, cum cremato vitriolato, vniuersalibus Panaceis, Tincturis, & Arcanis arcanisandis, ad vltimam Thulem relegarent, opus præclarum peragerent, & omni memoria dignum. Nam efficerent i. v. Medicina antiqua salutaris, ac tuta suo nitori pristino restitueretur, & tam iniquè, ac indignè ab istis cinisibus non tractaretur. Quamprimùm enim à malecontentis, & impatientibus infirmis talis Taumaturgus opinatorius, Chymista, in auxilium vocatur, tunc statim prima querela, & vociferatio est super Medicos ordinarios Ciuitatis. *Vah, quàm planè nil sciunt hi homines! longè deuiant à veritate, non intellexerunt morbum, nec tria Principia Chymicorum. Causa huius morbi est Cagastricum resolutum, non aqua intercus, &c. modò ante septimanam vocatus essem, & in 24. horis sanitatem restituissem: quid est cum istis Doctoribus Galenicis? Nil sciunt, nisi suas herbas, &c. Deus custodiat hominem unumquemque ab illis. Sed quia factum infectum fieri nequit, propterea sollicitus era de resarciendo hoc errore, cum hac tamen pracautione, quòd infirmo nil possum promittere, quia nimis tardè vocatus sum, destructa natura ab istis Doctoribus, non tamen desperare etiam inbeo, sed faciam, quod meum est: Habeo hic egrégium crematum, quod*

Hh 4 basio

basio Veneris, & Martis est impragnatum, huius tantum unicum cochlear quosidie sumptum mirabiles effectus edic, licet insensibiliter operetur: deinde est mihi quoque Panacea Solaris, qua omnem dolorem aufert, & insuper morbum eiusque causam per sudorem expellit. Vera enim Medicina Chymica non nisi per cutaneos poros, & diaphoresin operatur.

His, & similibus conuicijs Medici docti, & expertes ab istis lusciosis sciolis lacerantur, licet illos ipsos aliquando, per propria remedia mineralia destructi, salutare, satis doctos, & potius *δοκὴν χημίας* experti sint, me incipiente, & annotante in diuersis locis. O quàm bonum imò præstantissimum fuit tunc ipsorum stomacho irritato, ac vomenti, electuarium ex astringentibus, Cordialibus, & stomachicis, cum emplastris, & vnguentis similibus adhibitis, tinctura etiam rosarum sua laude non caruit, quàm tamen sæpius sannis, ac ludibrio exceperunt: Ipsorum verò essentia, & tinctura ex auro, gemmis, &c. tunc temporis pausabant, quia nihil canere valebant. Sic tandem serò sapiunt Phryges, tertio interim seducto, & patiente. Quando enim talis Doctorellus Chymicus Medicis ordinarijs tam nequiter, & calumniosè insultat, Sapientum antiquorum dicta, & fundamenta, detruncato sensu, sicut Diabolus Scripturam, allegat, & alienis Medicorum plumis, cornicularum instar, se exornat, tunc sæpè non tantum plebs, sed etiam magnates, aures credulas ei præbent, quo emolumento, dicant ipsi. Ego tantum hoc vidi, quod plures ad æternam, quàm temporalem vitam per ista maligna remedia fuerint suscitati, taceo sæpè morbos communes, ac leues eorum vehementia exaltatos, & anonymos factos, natura intempestiuè stimulata. Si igitur tales Agyrtæ, & violenti naturæ pedissequi ex ciuitatibus abrogarentur, conseruarent pro 2. Respublicæ suos subditos, & prospicerent sibi de Medicis, modo vero ordinario, per Doctrinam Galeni, & Hippocratis, graduatis. Veri enim Chymici, sicut sunt rarissimi, ita aliorum ope non indigent, nec morbos sanant, nisi ex gratia, absque vlla exactione pecuniæ, quàm non raro,

rard, ipsimet copiosè construunt. Quare in Regulam pono. Quicumque Titulum veri Chymici præterdit, ostendat prius in loco publico. vice Disputationis, vel Examinis, Scholis vñtati, vel Liquorem Alchæst, vel Sal circulatum maius, aut minus, vel ipsam Tincturam metallicam, & tunc gloriatur de præeminentia super Medicos Dogmaticos Scholarum, citius non.

Ex his præmissis constat, qualia sint vera remedia Chymica, & vbi quærenda, scilicet apud Adeptos actuales, ac veros Philosophos, non illos Destillatores mineralium, licet centum artificiosis furnis sint instructi. Imò multitudo, & architectura furnorum curiosa tanquam digito monstrant, ipsorum Herum adhuc in Tyrocinio versari, ac nil minus esse, quàm Galenum, omnium autem minimè Naturæ humanæ, ac metallicæ Imperatorem. Vera enim scientia Chymica non indiget Chrysulca, spiritu Nitri, Salis Sulphuris, &c. nec vititur vitris circulatorijs, pelicanis rostratis, receptaculis amphoratis, & monstruosis alijs præparatorijs, ex ære, ferro, & terra effectis, sed vnica quandoque destillatione simplici totum negotium absolvit; quia naturam sequitur, eiusque instrumentis competentibus occultis operatur, quamvis etiam in Arcanis maioribus, per caudam vulpinam, aurum non producit, sed singularia ingredientia, & instrumenta exposcit. Remedia verò hac arte præparata sunt plerumque fixa, & tanquam specula lucentia, quæ nostrum vitæ lumen illustant, mortisque nuncios, tenebras, in spiritum vitalem irruentes, expellunt, atque sic per se, & potius morbos tollunt. Nonnulla tamen falsa sunt, ex saturatorum genere, quæ proinde, indeperditis viribus, coctiones omnes transeunt, & obstructions viscerum aperiunt; quædam e iam vtrumque præstant. Purgans verò nullum hoc Pharmacopolium Philosophicum dispensat, præter vnicum Mercurium Collatum genuinum Paracelsi. Cætera omnia per transpirationem, urinam, vel sudorem opitulantur; quod vnusquisque, Galenicæ Medicinæ peritæsus, apud suum Medicum

Chy-

Chymia insignitum, prius expitcarî potest, antequam se suolque periculose prostituat, & Medicos ordinarios Dogmaticos contemnat.

EPILOGVS.

Magna parvis includere, delitiosum magis, quàm tadiorum. In præcedentibus paucis pagellis, Itylo currenti signatis, de incata, & exstructa vidisti, iudiciose Lector, duo pulcherrima totius mundi Palatia: Vnum Hyemale; alterum Æstuale, vtrumque muro triplici circumdatum, & Ponte sub licio firmatum, ne pecudes canispi casualiter hanc hominibus solis consecratam habitationem intrent, ac descendunt; quia verò Dominus, siue Patronus eorum, sapientiores tantum ex hominibus, pro inquilinis elegit; proinde cuique Arci suum Portenarium præhixit, qui aduenas hospites, unde veniant, & quid sciant, rigorose examinet. Hoc officium ianitorium est valde molestum, ob multitudinem & importunitatem intrare volentium; quamvis enim ex mille vix unus examen sustineat, & intro mittatur, ceteri tamen reiecti die nocteque tumultuantur, omnemque somnum impediunt. Multi enim precario, multi clamulum, plures armata manu Portam frangere, & intrare cupiunt; sed quia hi custodes multiplici armorum genere sunt muniti, omnes tandem nisi plagas, & insanabilia vulnera, ex ista insulta, & illegitima lucta lucrantur. Proinde tutius longè est, cum amico amicabiliter procedere, & rem toga acquirendam sago non expetere. Quia verò amica informatio istud solemne Examen valde facilitare potest; propterea omnibus, & singulis peregrinantibus huius Examinis summa capita prodam, ut se in itinere præmunire, & quid respondendum sit, queant præconcipere. Consistit autem prædictum Examen in tribus questionibus. Prima est, quales sint hospites? Secunda, quid sentiant de il-

de illis Palatijs? & Tertia, quibus artibus ibi viuere intendant? Quoad primam quæstionem, quisque semetipsum commendet; quoad secundam, quæ omnium intricatissima, spinosa, & ambigua est, propiorem doctrinam suppeditabimus. Inuoluit autem ista quæstio aliam, nimirum, ex qua materia remota, & proxima hæc duo fortalitia sint ædificata; Vbi sciendum est, quod Hyemale non constet, ex silice, calce, viua, lateribus, terra pingui, virginea (quàm stulti vnum, vel alterum pedem subrus Horzontem effodiunt) neque ex pyrite, lapide calaminari, lazureo, amiantho, antimonio, arsenico, argento viuo, borrace, cerussa, cinabari natiuo, magnesia, marcasita, minio, ammoniaco Sulphure, talco, vitriolo, hæmarite, cobalto, creta, smiride, veletiam pingui illa venenata materia, quæ se in cuniculis subterraneis agglutinat, & à metallurgis Gur vocatur, neque vilo alio metallo, excepto Solis coagulo, sed ex vera aqua hylegiali crystallina, & terra virginea falsa, tanquam subiecto remoto, & proximo. Verùm quia Ianitores hi sunt astuti, & nil credunt, nisi quod vident, propterea opus est, vt huius Salis partem aliquam in medium producas, per Salia enim est introitus, propriè, & impropriè sic dicta. Æstiuale verò constat, quoad materiam remotam, ex quinque lapidibus, quoad proximam, ex purissima, niuea, aqua ignea, inde expressa. Possibile quidem esset, similes arcem ex alijs etiam lapidibus, & terris construere, sed quia nimis duri, ligoni, & torno non obediunt, multumque temporis exigunt; melius est in illis acquiescere. Quod enim potest fieri per pauca, non debet tentari per plura. Reijciuntur ergo cum prioribus enumeratis subiectis omnia metalla, exceptis duobus, igneo, & aqueo. Sed quia Portitori etiam hæc generalis responsio non sufficit, ostendas ipsi illa tria requisita extrà Essentialia, quæ tanquam medium requiruntur, & statim quæstio hæc erit soluta, ac Tu non pro hospite, sed Amico intimo susceptus. Ratione tertiæ quæstionis, multa de nouo inculcare supersedeo, quia aded

492 Bifolium Metallicum.

difficilis non est, & præterea Portenarius ipse, ex amicitia contracta, suppetias debitas tibi non denegabit. Intrabis ergo, paulò post, per varios porticus, ac pavimenta, auro gemmisque relucentia, & in superiori contignatione, super porta interiori, sub pinnaculo, in splendida turricula conspicias Democritum fientem, ac ridentem. Cubicula verò cætera magna sunt, & Persico luxu repleta. Mane vel in æstivali, vel hyemali, vel in utroque suo anni tempore, perinde est, non deerit tibi quicquam temporale; vide autem, ut æternam quoque beatitudinem cum hac coniungas. Interea fruiere desiderata felicitate, maxima, & ingenuè confiteare, an non, favore, & informatione nostra, ex infinitis miserijs relaxatus, gratias immortales nobis debeas.

(?)

V A L E.

TRACTATVS DVO
CHEMICI

SINGVLARES, ET BREVES,

Quorum prior est

IOANNIS BELYE ANGLI.

Alter

BERNARDI COMITIS
Treuirensis.

His Appendicis loco adduntur

1. Doctrina elegans de opere Philosophico, ex Libro
M^r. H. Aquilæ Thuringi.
2. Excerpta quædam ex Epistolis Eduardi Kellæi An-
gli.
3. Fragmentum ex Theorijs Ioannis Isaaci Hollandi.

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY

OF THE
CITY OF
NEW YORK
AND
THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY

OF THE
CITY OF
NEW YORK
AND
THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY

OF THE
CITY OF
NEW YORK
AND
THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY

OF THE
CITY OF
NEW YORK
AND
THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY

TRACTATUS
IOANNIS BELYE
ANGLI.

Voniam graue est circa plurimas intentiones diuersorum Librorum, semper desudare, præsertim cum opus Alchymia per Philosophos tam diuersimodè, & singulariter sit promulgatum, vt vix tempore viæ suæ sufficere quis valeat ad eorum lectiones explanandas, & referendas; igitur ex mandato gratiosissimi Domini mei vnicum Capitulum ad sui utilitatem ex omnium Philosophorum intentione sub vnius Sermonis serie eligere, & segregare curabo.

Legitur quippe in Turba Philosophorum, quòd quicquid veritatis constat in arte Alchymia, est iungere humidum sicco; & hoc ab omnibus Philosophis conceditur: Per humidum intelligatis spiritum liquidum ab omni sordine purgatum; & per siccum intelligatis corpus perfectum, purum, & calcinatum; & reuera coniunctio istarum duarum partium constat penitus in dissolutione, & coagulatione. Dissoluere secundum Philosophos est corpus in naturam spiritus reducere, seu conuertere. Coagulare est spiritum in naturam corporis reducere, seu conuertere.

Et sic corpus efficitur spirituale, & spiritus vice versa

corporalis : & sic complentur dicta philosophorum , ubi dicunt ; fiat fixum volatile , & volatile fixum . Et sic Dei gratia obtinebitis totum magisterium . Et scit Deus , quòd ista solutio nunquam potest fieri sine transmutatione elementorum : vnde legitur in Turba : Conuertere elementa , & quod quæris inuenies . Et pro certo elementorum conuersio nihil aliud est , nisi vnius elementi in alterius naturam transmutatio . Philosophi certè dicunt , quòd in omni re creata sub ex lo sunt quatuor elementa in essentia , sed non in apparentia : dicunt etiam , quòd sine quatuor elementis nulla res oriri possit , quamuis in diuersis rebus diuersa elementa dominantur , vt patet in lapide philosophico . Lapis noster , dicunt Philosophi , componitur ex corpore , & spiritu : corpora , quæ pertinent ad compositionem lapidis sunt aurum , & argentum , & certum est , quòd in illis corporibus plus abundat ignis , & terra , quam aer , vel aqua : in auro verè ignis dominatur præ cæteris elementis , & idèò continet in se rubedinem , seu citrinitatem , & est in se corpus calidum ; quemadmodum terra est secundum elementum abundans in auro , quæ est frigida , & sicca , & idèò temperatur aurum , alias citrinitas auri penitus conuerteretur in rubedinem , & sic esset corpus rubeum . In argento verò terra dominatur præ cæteris elementis , & idèò continet in se albedinem , & est corpus frigidum in se , aliquantulum humidum , & aliquantulum siccum : quemadmodum ignis , & aqua in argento sunt quasi æquè proportionis , & saltem aqua superabundat aliquantulum ignem : ergo argentum à Philosophis iudicatur corpus frigidum , & humidum esse . Si enim aqua non superasset aliquantulum ignem in corpore argenti , tunc albedo conuerteretur in citrinitatem , & sic illud corpus esset propinquius naturæ auri , quàm argenti . Insuper in spiritu nostri lapidis videtur , quòd aqua , & aer dominantur virtute præ cæteris elementis , & tamen aqua superat aerem , & idèò spiritus non potest ex sua propria virtute in ignis asperitate quiescere , quoniam aqua , vt satis

notum est, semper contrariatur igni. Et ratio est, quia per totum disconueniunt in generibus elementalibus, quia ignis est calidus, & siccus, aqua est frigida, & humida; & sic patet euidenter, quod duo elementa dominantur in corpore nostri Lapidis, scilicet ignis, & terra; & duo elementa dominantur in spiritu nostri Lapidis, scilicet aqua, & aer. Igitur sciant artifices Alchymiae, quod impossibile est ex solo corpore medicinam veram procreare sine spiritu: & etiam impossibile est, de solo spiritu procreare medicinam veram sine corporibus. Et ratio est ista: qualitercumque corpus fuerit præparatum per se, non potest sibi propria virtute accipere fluxibilitatem, nec spiritus per se, qualitercumque præparatus, potest à sua natura alterari, nec perfectè figi sine intermeditatione corporis: necessariò autem oportet medicinam esse fluxibilem, vniuentem, tingentem, manentem, quod nequit omninò esse, seu contingere sine temperantia elementorum; & sine dubio illa temperantia elementorum nunquam contingere valet absque coniunctione corporis, & spiritus: quoniam per eorum coniunctionem suppletur defectus elementorum, tam ex parte corporis, quam ex parte spiritus; & sic corpus efficitur spirituale, & spiritus efficitur corporalis. Et hoc modo dictum est satis de effectibus elementorum, tam ex parte corporis, quam ex parte spiritus, vt debitus insequatur effectus ad medicinam componendam.

Iam videamus de transmutatione elementorum quomodo fieri debeat, vt illud, quod est corporale, efficiatur spirituale, & illud, quod est spirituale, efficiatur corporale. Et reuera circa illam intentionem laborat tota ars Alchymiae. Multùm igitur necessarium est vnicuique volenti operari, omnia ista scire; quoniam maxima expeditio totius artis proculdubio constat in cognitione transmutationis elementorum, de qua hìc fiet Sermo vberior.

Quatuor sunt quippe elementa, scilicet aqua, terra, aer, & ignis. Aqua est frigida, & humida, terra est fri-

li gida,

gida, & sicca: aer calidus, & humidus, ignis calidus, & siccus. Et vnumquodque genus istorum habet locum, vel morum in aliud, licet quodlibet elementum contrariatur alteri in parte, vel in toto. Terra namque non habet locum nisi in aqua, nec aqua nisi in terra, & tamen conueniunt in vno genere, scilicet in frigiditate, & disconueniunt in alijs generibus, scilicet in humiditate, & siccitate, quoniam terra est frigida, & sicca, aqua frigida, & humida. Ignis non habet locum proprium, nisi in aere, & e conuerso, & illa elementa conueniunt in caliditate tantum, sed disconueniunt in siccitate, & humiditate, quoniam aer est calidus, & humidus, ignis calidus, & siccus. Idem videtur, sicut dicit Morienus, quod terra viuit de aqua, & ignis de aere, & videtur vtique aquam participare cum terra in vno genere, scilicet frigiditate, & cum aere ex alio latere, scilicet in humiditate. Ergo patet, quod aqua intermediat terram, & aerem. Videtur etiam aer participare cum aqua in humiditate, & cum igne in caliditate; ergo aer intermediat aquam, & ignem. Videtur etiam ignis participare cum aere in caliditate, & cum terra in siccitate, & idem aer intermediat ignem, & terram. Et sic palam patet, quod vnumquodque elementum intermediat aliud, & quod nullum elementum potest in naturam alterius conuerti, quod est suum contrarium, nisi prius conuertatur in elementum intermedium ipsum, & suum contrarium. Vt si quis voluerit de aqua facere ignem ascendentem, quod elementum est illi contrarium per totum, quoniam aqua & frigidum, & humidum elementum, ignis est elementum calidum, & siccum, oportet ex aqua aerem facere, quod est elementum intermedium aquam, & ignem, vt superius dictum est, quia oportet vt frigiditas aquæ conuertatur in calorem, & tunc aqua conuertitur in aerem, quod est elementum intermedium aquam, & ignem, quoniam quàm cirò frigiditas aquæ conuertitur in caliditatem, tunc immediate aqua conuertitur in aerem. Deinde oportet humiditatem aquæ con-

con-

conuertri in siccitatem, tunc aqua conuertitur in elementum sibi contrarium, quod est ignis. Et sic oportet, quod si quis de igne voluerit facere aquam descendendo, oportet vt caliditas ignis conuertatur in frigiditatem, tunc ignis efficitur terra, quod est elementum intermedians terram, & aquam, ex alio latere descendendo. Deinde oportet siccitatem ignis conuertri in humiditatem, & sic transit elementum ignis in elementum aquæ, quod est sibi contrarium. Et si quis artificum cupit terram in aquam conuertere ascendendo, vel aerem in terram descendendo, oportet vt terra prius efficiatur ignis descendendo, & sic per elementum potestatem intermediantis vnumquodque genus elementale, mutari possit in aliud. Et certè nullus inuenitur Authorum, qui ponat ita planè aliquem sermonem de transmutatione elementorum sicut hic habetur. Quoniam illi Authores, qui magis aperte loquuntur de elementorum transmutatione sunt, Phœdus, Geber, Morienus, Senior, Calid, Albertus Magnus, Rex Marcus, Arnoldus de Villanoua, &c. & illi dicunt: Si quis artifex cupit de terra facere aerem, quod est elementum sibi contrarium, faciet primò agere humidum in siccum, & tunc terra conuertitur in naturam aquæ, quod est elementum intermedians terram, & aerem, per gradus ascendendo: tunc faciat calidum agere in frigidum, ita vt frigidum efficiatur calidum, & siccum humidum, vt prædicitur: & sic terra, quæ est frigida, & sicca, conuertitur in aerem, qui est calidus, & humidus. Et si quis cupit de aere facere terram per gradus descendendo, oportet primò vt siccum agat in humidum, & tunc aer conuertitur in ignem, quod est elementum intermedians aerem, & terram, ex alio latere circulariter transcendendo. Deinde oportet vt frigidum agat in calidum, sic transit aer in terram, quod est elementum sibi contrarium, & sic intelligendum est de alijs duobus elementis, scilicet de aqua, & igne. Cum enim aqua transire debet in naturam ignis, oportet vt calidum primò agat in frigidum, & sic aqua transit in

aerem, quod est elementum intermedians aquam, & ignem per gradus ascendendo: deinde oportet vt sic cum agat in humidum, & sic aqua transit in naturam ignis. Et si ignis conuertri debet in aquam, oportet vt frigidum agat in calidum, & sic ignis conuertitur in terram, quod est elementum intermedians ignem, & aquam per gradus descendendo. Deinde oportet vt humidum agat in siccum, ita vt siccum efficiatur humidum, & sic transit ignis in naturam aquae, quod est elementum sibi contrarium. Et sic patet, quod quando vnum elementum debet mutari in aliud elementum sibi contrarium, oportet omnino vt transeat per vnum elementum, quod intermediat ipsum & suum contrarium. Ergo videtur vnumquodque elementum in se habere quatuor qualitates, duas actiuas, & duas passiuas: Ergo vnumquodque elementum per suas qualitates actiuas habet agere in suum contrarium, videlicet si elementum fuerit frigidum, & siccum, scilicet terra, tunc habet agere in humidum, & calidum sicut in aerem, & e contra per suas qualitates passiuas habet pati suum contrarium in ipsum agere, scilicet illud, quod est calidum, & humidum, quod agat in illud, quod est frigidum, & siccum; Et sic circulariter debet intelligi de alijs elementis. Et sine dubio ista est vera intentio philosophorum, & videbatur eis satis esse dictum, quoniam ipsi non scripserunt suos libros, nisi suis filijs specialibusque amicis, nec curam habuerunt, an eorum dicta fuerint patefacta, vel non: augebo igitur intellectum gratiosissimi domini mei de elementorum transmutatione, secundum quod expertus sum, & volo vobis indicare veras verissimas, & certas certissimas elementorum transmutationes sine aliqua obscuritate, quae sic sunt.

Recipe de spiritu mundato per modum sublimationis, vt multoties vobis scripsi, partes 2. vel 3. de corporis limatura optimè calcinata partem 1. & amalgamentur benè triturando donec fiat vnum, & fiat substantia fluxibilis, ita vt substantia verè sit conuersa in spiri-

spiritum. Et ecce si velitis diligenter obseruare, patebit vobis palam, quod ibi est transmutatio elementorum duorum. Quoniam memini me dixisse in exordio istius Capituli, quod duo elementa dominantur in corporibus, scilicet ignis, & terra: & dixi, quod in spiritibus dominantur duo elementa, scilicet aer, & aqua: modò videtis, quod per artis ingenium corpus efficitur spiritus: & sic patet, quod natura ignis, & terræ, quæ dominantur in corpore, subigitur dominationi aeris, & aquæ, quæ quidem elementa dominantur in spiritu, & sic perficitur prima transmutatio duorum elementorum, quæ dominantur in corpore in naturam duorum aliorum elementorum, quæ abundant in spiritu. Deinde per crebram triturationem, & sub fimo equino putrefactionem illud trituramus, & tractando de 8. in 8. diem semper iterum sub fimo equino ad putrefaciendum ponimus, & id regimen continuamus, donec tota materia conuersa fuerit in nigredinem, seu puluerem nigrum, quod magis planè est dictum: & quod materia sit pulvis niger colore, subtilis in tactu, & odore fœtido: & sic obtinebitis transmutationem duorum elementorum, quæ abundant in spiritu, in naturam duorum illorum, quæ abundant in corpore. Quoniam frigiditas, & humiditas abundans in spiritu mutatur in caliditatem, & siccitatem abundantem in corpore: & sic corporale fit spirituale, & spirituale vice versa efficitur corporale. Et proculdubio illa elementa sic digesta, alterata, & transmutata non permittunt se ab inuicem separari per artis ingenium, & è contra vniri, ita vt ignis nequeat ea separare; sed oportet illam vnitionem fieri mediante fermento noui corporis præparati, sicut quàm pluries satis manifestè Domino meo scripsi. Et ista est vera philosophica elementorum transmutatio, & humidi, & sicci vera coniunctio. Sed absit vt istud Capitulum esset diuulgatum, seu quod sciretur communiter, nam vera ars esset ita levis in se sicut est: quoniam tunc cessaret studium, & scientiarum acquisitio, & superbia, & inuidia regnarent, & alia mala plurima.

502 Tractatus Io. Belye.

Et sic iungendum est humidum sicco, more transmuta-
tionis elementorum, & duo regimina, scilicet solue-
re, & coagulare, sic habent terminari, vt corpus effi-
ciatur spiritus per modum solutionis, & vt spiritus
vice versa efficiatur corpus per modum coa-
gulationis, vt corpus ex potestate spiri-
tus acquirat sibi fluxibilitatem, &
spiritus ex corporis potestate
acquirat sibi fixitatem. Et
sine dubio in ista con-
clusionem constat
perfectio
to-
tius ope-
ris.

DEO GRATIAS.

TRACTATUS

SINGVLARIS

BERNARDI

COMITIS TREVIRENSIS

De Lapide Philosophorum, ex Gallico Latinus factus.

DEsideria, & spes longas in arte Alchymica philolophantium agnoscens, volui in præsentī Tractatu breuiter, & apertè artem hanc declarare. Primò igitur sciendum est subiectum artis, secundò eiusdem fundamentum, tertio progressus, quarto, & vltimò extractio elementorum, quibus cognitis vnusquisque facillimè ad artis complementum peruenire poterit.

Subiectum huius admirandæ scientiæ est Sol, & Luna, seu potius mas, & fœmina. Mas calidus est, & siccus, fœmina verò frigida, & humida, & pro certo scias, quòd Lapis noster non componatur ex alia re quapiam, licet plurimi Philosophi plures res nominent, de quibus philosophicè loquuntur.

Nihilominus à Scoto, ab Hortulano, à S. Thoma, &

Christophoro Parisiense alijsque quamplurimis, ~~es~~ per plures aliam ob causam sophistice annumerantur, ~~ut~~ ignorantes decipiantur, quia stultis non conuenit secreta nostra scire. Atque hoc illud est, quod de subiecto artis nostræ pro tempore proponere necessarium duxi.

Fundamentum artis est cognitio quatuor qualitatum, & quoddam in principio operis frigiditas, & humiditas prædominium habeant. Nam, quemadmodum Scotus dicit, sicut Sol abundantiam aquæ in locis palustribus, & stagnantibus desiccatur, eodem planè modo Sulphur nostrum, quando in aquam suam, siue Mercurium mittitur, paulatim eandem ignis adiumento consumit, & absorbet, idque Dei vnus viui, qui in Trinitate regnat, adiutorio.

Progressus non est aliud, quàm actio quædam contraria: descriptio enim rerum contrarium vna, & eadem est, & si bis hanc æqualitatem feceris, totum progressum finies.

Nunc verò omnis subtilitas consistit in extractione elementorum: quapropter hoc, quod sequitur tamdiu relege, donec id capere, siue intelligere queas; & scias neminem vnquam tam apertè locutum, quàm ego in hoc loco, quod experieris ex sequentibus: Deo itaque Optimo Maximo gratias age, & gratus sis amico, qui hunc Tractatum tibi communicauit; viuas etiam secundum Deum, & rationem, quoniam in animam impiam non intrabit sapientia diuina, neque in corpus peccatis subiectum.

Extractio elementorum est compositio quædam nigredinis, albedinis, citrinitatis, & rubedinis. Et scias naturas ex ipsarum radice debere extrahi. Radix autem est quædam congregatio elementorum, consistens in Sulphure, & Mercurio, quam massam confusam nominant. Naturæ verò, quæ ex radice extrahuntur, sunt Sulphur, & Mercurius, quæ cum sint coniunctæ, & coniunguntur, & purificantur, ut eò melius deinceps possint misceri, & vniri cum corpore, ex quo sunt extractæ. Et postquam colores transierint, & superius

factum

factum sit sicut id, quod est inferius; & inferius sicut id, quod est superius, miracula inde prodibunt. Quo facto habes triangulum in quadrangulo, & quintum, quod continetur in quatuor.

Superest nunc multiplicatio, in qua hoc breuiter notandum est, Elixir nimirum iisdem rebus, ex quibus ab initio compositum est, nutriri debere. Nullus philosophantium antehac hoc ipsum tam aperte declarauit, quam ego in hoc loco feci; idque factum est duas ob causas; quarum prior est, quod à principio vsque ad finem operis longum requiratur tempus, etiam si nonnulli Philosophi dicant, lapidem posse perfici in vnico die, nonnulli verò in vnico mense. Scias autem ipsos ænigmaticè, & quod eorum verba non debeant hoc modo intelligi. Nihilominus cum Scoto loquens dico, lapidem, siue opus perfectum vnico anno posse fieri. Altera verò, quia vita humana brevis est, & homo senescit, priusquam quid in compositione lapidis factu opus sit, comprehendat, & intelligat. Et propterea tam aperte hic omnia explicauimus, quod minus scientia hæc tam nobilis deperdatur, & intereat.

Theorica eiusdem.

Venerabili vtimini natura; nam Philosophi ex propria auctoritate diuersa nomina huic naturæ imposuerunt, propter diuersos colores in alteratione ipsius apparentes. Cum enim sub forma aquæ apparet, illam appellauerunt argentum viuum, aquam permanentem, plumbum, spiritum, sputum Lunæ, stannum, &c. Et quando desiccatur, & albescit illam nominarunt argentum, magnesiæ, & sulphur album. Et quando rubescit, eandem vocant aurum, & fermentum. Sed in re non variant, cum illa semper sit vnica sola, & eadem materia; & eiusdem semper naturæ, in qua nihil ingreditur, quod non sit extractum ab ea, & hoc, quod

ipsi proximum, & de sua natura est. Atque hoc **verissimum** est, nempe lapis vnus est, & medicina vna. estque aqua clara, & lucida, permanens, pura, & clara, coloris cœlestis. Et si aqua non intraret medicinam nostram, non posset sese purificare, nec emendare, vnde & desiderium tuum non obtineres: illud autem quod emendat est Sol, quoniam aqua non potest emendari sine ipso: nam absque Sole, & vmbra ipsius non potest generari venenum tingens. Quicumque igitur putauerit tincturam fieri posse absque his duobus corporibus, scilicet Sole, & Luna, ille ad practicam instar cœci accedit. Corpus enim non agit in corpus, neque spiritus in spiritum: nec forma suscipit impressionem à forma, nec materia à materia, cum simile in suum simile, neque actionem, neque passionem exerceat: alterum enim altero dignius non est, vnde actio inter illa esse non potest, cum simile simili non imperet. Sed corpus recipit impressionem à spiritu, sicut materia à forma, & spiritus à corpore, quoniam facta, & creata sunt à Deo, vt agent, & patiantur innicem. Materia quidem fluere infinitè, si forma fluxionem non tardaret, & sisteret. Quapropter cum corpus sit forma informans, informat, & retinet spiritum, vt ille deinceps non fluat amplius.

Corpus igitur tingit spiritum, & spiritus penetrat corpus, cum corpus penetrare nequeat aliud corpus, sed subtilis substantia spiritualis congelata penetrat, & colorem dat corpori. Atque hic lapis ille est gummosus, & oleaginosus, proportionatus in naturis, continens naturam spiritualem occultè in sese vnà cum elementis depuratis. Reducendus est itaque lapis philosophorum totaliter in hanc gummositatem per vltimam iterationem, siue incerationem fluxus cuiusdam levis, resol- uendo omnia elementa, vt instar olei fluant. Cum vero lapis est, instar cupri apparet, cum tamen sit substantia quædam spiritualis, subtilis, penetrans, & omnia corpora metallica colorans, seu tingens.

Hinc facile conicere poteris, quod hoc non procedat de cras-

de crassitudine, & grossitie terræ, sed à spiritali metallica substantia, quæ penetrat, & ingreditur. Quare resolueret oportet corpus in spiritum subtilem, & metallicum, & deinceps eum congelare, & figere, retinere, & incerare, vt prius fluere, quàm tingere possit. Aurum enim nihil colorat, præter seipsum, nisi prius spiritus proprius ex ventre ipsius extractus fuerit, & factum sit spirituale.

Et scias quodd aqua nostra Mercurialis sit viua, & ignis adurens, mortificans, & restringens aurum plus, quàm ignis communis. Et propterea quânto melius cum eo miscetur, fricatur, & teritur, tanto plus ipsum destruit, & aqua viua ignea plus attenuatur. Verùm cum iam tria facta sunt vnum in forma congelatæ substantiæ, tunc habet in se veram tincturam, quæ ignis violentiam ferre potest. Quando itaque corpus sic tinctum est, potest aliud tingere, & habet in sese omnem tincturam, & dotem. Et hinc omnes illi, qui tingunt cum Sole, & sua vmbra, scilicet veneno, hoc est, argento viuo, nostrum lapidem perfectè absoluunt, quem nos appellamus gummi magnum, & perfectum. Et certò scias non esse necessarium, vt lapis noster, siue gummi perdat naturam suam primam Mercurialem in sublimatione crudi, & primi spiritus: oleum enim, & gummi huic lapidi pertinentia nihil aliud sunt, quàm ipsa elementa Mercurialisata, & simul anaclisata, clausa, & coagulata, resolubilia, & viua, in viscositate terræ oleaginosa retenta, seu ligata, & inseparabiliter mixta. Scireque debemus, quodd gummi illud, siue oleum sit ex corporibus primò extractum, quo inserto reducitur in spiritum, quousque humiditas superflua aquæ in aerem conuertatur, extrahendo elementum ex elemento per digestionem, donec forma aquæ conuertatur in naturam olei, & sic lapis noster in fine nomen gummi, & Sulphuris obtinet.

Quicumque verò lapidem hucusque perduxerit, vt instar gummi permixtibilis appareat, & omnibus corporibus imperfectis sese misceri patiatur, ille mercuriale ma.

le magnum naturæ secretum inuenit, quoniam lapis iste perfectus, gummi, & Sulphur est.

Cum verò lapis hic ex corpore, & spiritu, siue volatili, & fixo componatur, id que propterea fiat, quòd nulla res in mundo generari, & in lucem produci possit sine hisce duabus substantiis, nimirum mare, & foemina: vnde patet, quòd licet hæ duæ substantiæ non sint vnus, & eiusdem speciei, tamen vnus inde exurgit lapis, & quamuis appareant dicanturque duæ substantiæ, vnica tamen reuera est, scilicet argentum viuum. Verum huius argenti viui pars quædam fixa, & cocta est, masculina, calida, sicca, & secretè informans. Altera verò volatilis, & cruda, quæ foemina est, frigida, & humida; & ex hisce duabus substantiis totum facile cognosci, & totus lapis integrè percipi potest. Quare si lapis noster ex vnica tantummodò constaret substantia, in eo nulla fieret actio, & nulla passio ad inuicem; nam vnus alterum nec tangeret, nec appeteret, nec ingrederetur, vti lapis, & lignum nullam habent in simul operationem, cum consent ex diuersa materia, & hinc nullo modo ne minimum quidem permisceri possint; atque eadem est ratio omnium rerum materia differentium. Quapropter euidens, & certum est, necessarium esse, quòd agens, & patiens sint vnus, & eiusdem generis, sed diuersæ speciei, quemadmodum homo differt à muliere. Nam etiam si in vno, eodemque genere conueniant, nihilominus tamen diuersas habent operationes, & diuersas qualitates, vti materia, & forma. Materia enim patitur, & forma agit assimilans sibi materiam, & hac ratione materia naturaliter appetit formam, vti mulier appetit maritum, & res vilis charam, impura puram, sic etiam argentum viuum appetit Sulphur, vt imperfectum perficiens: Sic quoque corpus libenter appetit spiritum, quo possit ad suam perfectionem tandem peruenire. Cognoscito igitur radices naturales, & meliores, cum quibus debes reducere materiam, quo possis opus tuum perficere. Lapis enim hic benedictus habet in se omnes res necessarias ad suam perfectionem.

Præ-

Practica Comitiss Treuirenss.

SI nos magni illius in Alchymia Philosophi Morieni verba bene consideremus, qui dicit, aquam, terram, aerem, & ignem debito pondere simul misceto, & proculdubio ad omnia huius diuinæ Scientiæ secreta peruenies. Et primò, quando dicit, impone aquam, siue putrefac terram in aqua, hoc nihil aliud significat, quàm extractionem aquæ ex terra, & affusionem aquæ super terram, cōsulque donec terra putrescat, & mundificetur, aliàs enim non proferet fructum suum. Secundò, quando dicit, misce aquam, & aerem, aliud nihil est, quàm si diceret, misce aquam iam præparatam cum aere soluto, aut coniunge, & commisce aerem solutum cum aqua. Indicate vosmetipsi: Scitis enim quod aer sit talidus, & humidus, & habetis dictum Morieni de dissolutione aeris, terræ, ignis, & aquæ. Nonnulli quando loquuntur de dissolutione, dicunt solutionem ignis esse meliorem, quoniam quicquid dissolvitur in igne, illud ipsum defluit in aere. Et nota quòd philosophorum ignis non sit res alia, quàm aer solutus, & congelatus. Hoc poteritis ex similitudine melius comprehendere, & ponite, quòd primò habeatis aerem solutum, & congelatum, cui adijcite ignem: Terra debet esse prius præparata, & ignis solutus, antequam misceantur.

Terra etiam vnà cum igne in aptum vas conijci debet, & postea introducendus ignis inextinguibilis nunc, qui cum super terram descendit, totum vnà cum suo gummi deuorat, & in suam naturam convertit. Quapropter, si dicta, & præcepta philosophorum bene considereris, & intelligatis sensum mysticum, ad omnia diuinæ artis Alchymicæ secreta peruenietis.

F I N I S.

ELEGANTIA QVÆDAM

de opere Philosophico, quæ Appendixis loco adduntur.

Doctrina singularis ex Libro Ms. H. Aquila Thuringi.

SCias per Deum rem esse vnam de illis, quæ sunt septem planetarum, & viliorem eorundem, ex cuius corpore elicitur sanguis viridis leonis, aqua vitæ, & multis alijs nominibus vocata. E dicta aqua creatur terra, quæ dicitur Sulphur viuum, calx corporis Solis, & Lunæ, & aliorum corporum. In illa terra est ignis, & in aqua est aer, & terra putrescit cum aqua sua, donec possint ab eis separari quatuor elementa.

Sufficit ad complementum Elixiris aquam à terra separare, & terram tractare per calcinationem, & aquam rectificare per circulationem, & iterum coniungere, & coagulare, vt præmissum est. Vnde quando legis in libris philosophorum, accipe hoc, vel illud, semper de hoc lapide intellige, vel de eius partibus separatis: velut cum dicit: accipe arsenicum, tu intellige ignem lapidis: pro Sulphure aerem, & quandoque ignem: pro Sale armoniaco non soluto terram; & armoniaco simpliciter, aerem: pro Mercurio aquam, & Mercurium quandoque per se; & hæc intellige, & retine. Pro Mercurio sublimato intellige aquam exaltatam cum calce sua, quæ congelari debet in Sale, qui dicitur Salpetræ, & Sulphur Bacconis, quod congelat omnem Mercurium, quia non est Sulphur vulgi. Quoties igitur in philosophis legis, Accipe Mercurium, caue ab argento viuo: vbi Sulphur, caue ab Arsenico, & Sulphure vulgi; vbi plumbum philosophorum, caue à vermilionem;

vbi

vbi Leonem viride, caue à vitrido, & cupro : vbi Solem, caue ab auro : vbi Lunam, caue ab argento vulgi . In ablutione, caue à Salibus, & aquis corrosiuis non metallicis (quia metalla ipsa dicuntur corrosiua .) In sublimationibus, caue ne aliquid misceas extranei cum lapide : in destillatione, caue ne cutem excipias : In calcinatione ne extrahas humorem : in projectione ne de immundo comedas . In opere semel vas pone, semel aperi, semel claude, quod amplius est à malo est . Caue ne lapidem mittas in aceruum Mercurij, quod Salomon redarguebat in libro Prouerborum . Est enim lapis vnus, medicina vna, sub nominibus mineralibus occultata, opus vnum multipliciter variatum, quod si habueris, ne venale facias, sed opereris in loco secreto, ne veniat ad notitiam alicuius, ne fortè scandalizeris, & patiaris iudicium ab hominibus, vindictam à Deo : nam si quis artem venalem fecerit, non diu portabitur in hac vita : est enim potius diuinum, quam humanum verum Elixir, quod Deus non communicauit nisi dignis . Obserua igitur doctrinam meam, vt metas manipulos Solares, & Lunares, & de operibus manuum tuarum manduces, & ducas vitam tuam felicius ad Dei laudem, & honorem, tuique vtilitatem, memor semper Psalm. *Diuitia si affluant noli cor apponere :* sit autem cor in Deo positum, qui plus est, quam omnia, quæ in mundo sunt . Et sit ipse ibi diuitiæ in thesauros, qui non veterascunt, sed in æternam vitam permanent, quam nobis concedat is, qui sine fine viuic per omnia secula sæculorum,

Amen .

(?)

reliquarum vires tollunt, & impediunt, ita ut parum, aut nihil habeant, ac reliqua elementa inde fœtida, & putredini obnoxia reddantur.

Sunt etiam duo aquarum genera, alterum elementalium, alterum verò pluuiatitium, aut fluiuatilium. Quemadmodum & duo sunt terrarum genera, alterum clarum, lucidum, album, elementale; alterum nigrum, sœtens, & combustibile: sicut & duo sunt ignes, alter elementalis, & physicus, perpetuus; alter fœtidus, & combustibilis: idem quoque de ære dicendum. Hac verò ignobilia ita reliquis permixta sunt, ut statim omnia corrumpantur, ita ut nihil diu durare possit, cum illa mortem inuehant, naturamque omnem, quantumvis nobilem, labefactent. Hoc de omnibus rebus intellige, tum vegetabilibus, tum animalibus, tum mineralibus. Oportet igitur elementalem naturam à corruptibili natura arte secerni, ut res ad vim medicatricem adduci possit.

Tres sunt spiritus in omnibus rebus subtilissimi, scilicet color, gustus, & odor, hi inuisibiliter euolant: philosophi spiritus agrestes eos vocarunt, quod fixibiles non sint; industria tamen artificis eos figere potest. Crescunt autem semper in corporea substantia, donec ad perfectionem, & finem peruenierint. Sumenda est igitur herba, cum iam plenè excreuerit, & caue ne quem ex his tribus spiritibus perdas, ut solent ignari suis putrefactionibus, & elementorum separationibus. Nullus autem eorum spirituum ex tribus elementis elementalibus est, sed Deus elementa his tribus spiritibus ornauit; estque eorum anima, ignis, aer, aqua elementales. Nemo nisi Deus ea ab inuicem segregare potest, sed ab eis separari potest aqua nubium. Possunt etiam separari omnes fœces, qua ipsis admixta sunt, qua sunt fœtida, & corruptibilia elementa, atque aded quatuor elementa elementalibus ad splendorem crystallinum adduci, sed hac tria elementa, ignis, aer, terra sunt inseparabilia. Scias fili Mercurium esse primum omnium rerum: antequam enim tempus esset, erat aqua, & spiritus Domini incumbebat ei. Quam erat aqua illa, nubium ne aut humida, qua effundi potuerit? nequaquam: sed fuit aqua sicca, & puluerulenta, atque ei Deus terram suam imposuit, qua Sulphur illius est, ita ut terra aquam congelaret; ac inde orta sunt quatuor elementa, his

duobus

duobus inclusa Dei voluntate. Itaque Mercurius Sulphur congelat, & Sulphur Mercurium, nec potest horum alteram sine alteto esse: itaque nec sine Sale esse possunt, quod est precipuum medium, cuius ope natura omnia vegetabilia, mineralia, & animalia gignit, & producit. Quamobrem hac tria, Mercurius, Sal, & Sulphur alia sine alijs esse non possunt, ubi unum reperitur, ibi & reliqua reperiuntur: nec quicquam est in rerum natura, in quo hac tria non reperiuntur, ex ijsque tribus, quicquid in rerum natura est, ortum habet, atque ita quatuor elementis, mixta sunt, ut corpus unum constituant, megi-
turque Sal in profundo elementorum. Oportet enim ut ea Sal suo acumine unita retineat, & sua siccitate. Est tamen (Sal) spiritus, & est volatilis, sed quoniam mixti profundo adherent, vinciturque à pinguedine, & oleo adustibili, in quo reperitur, quemadmodum vitellus in oui albumine, ac oleum combustibile ex terra vivit cum Sale, & fœcibus, estque Sal sepultum in imo fœcum olei combustibile, & terre, idè à terra evolare nequit, nisi magna vîgnis. Hi autem tres spiritus, de quibus egimus, primum à mixtione elementorum separari debent, qua omnium rerum est anima, aut eorum quinta essentia, qua totam elementorum mixtionem simul retinet; quando spiritus exierunt, tum per se resolvitur, & dividitur mixtum, nec opus est igne ad Sal à terra expellendum. Cum elementa à fœcibus separantur, tum una separatur Sal; est autem hoc Sal ignavis incognitum. Sal igitur medium est inter partes suas crassas, terreas, & tres spiritus volatiles quiescentes in calore naturali, scilicet gustum, humidum odorem, & colorem, qua tria sunt, vita, anima, aut quinta essentia omnium rerum, neque possunt hi tres spiritus alijs sine alijs esse, sunt enim unum. Rident ignari, nec agnoscunt tres istos spiritus cum ad partes crassas, terreas, & fixas colliguntur, ac subtilian-
zur, eisque Sal iungitur, ac miscetur, oportet ea invicem traducere, & in corpus unum crystallinum diaphanum rubro colore figere, qua de re inferius erit sermo. Qui Sal non novit, nihil unquam in arte præstabit: Philosophi hoc Sal aquam siccam vocant, & Sal animalium, ignari verò putarunt eos Mercurium innuere. Philosophi enim tres spiritus Mercurium vocant, terram verò Sulphur, quod ignaros latuit: quodlibet

ex illis sine alijs esse non potest, nec quicquam est in reversa natura, in quo hac tria non sint, & ita quatuor elementis mixta, ut mixturam, & corpus unum efficiant.

In his tribus lapidibus quicquid creavit Deus inest, quamobrem possunt omnia, arte à Philosophis tradita, in crystallinam claritatem reduci. Ultimis enim diebus, Deus impuras faeces, & corruptionem omnem in elementis existentem separabit, & in crystallinam serenitatem adducet, & carbunculi ruborem. Postea nulla amplius erit corruptio, sed in aeternum durabunt. Putasne ea omnia, qua Deus creavit in his inferioribus ultimis diebus interitura? nequaquam, ne pilus quidem minimus eorum, qua Deus creavit, non magis quam coelum incorruptibile; sed Deus voluntate sua omnia mutabit, & crystallina reddet, eruntque in se quatuor elementa perfecta, simplicia, & fixa, eruntque omnia essentia quinta. Hoc, autem etiam in hoc terrarum orbe arte demonstrari potest. Quicquid enim Deus creavit ad crystallinam puritatem perducipoteest, elementaque simul in substantiam simplicem, & fixam colligi: quo facto nemo ea alterare poterit, neque ignis quidem ipsa adurere, aut immutare, sed manebunt in perpetuum, utpote qua aeternis. tem assequuta sint.

F I N I S.

LE

LIBER DE PRINCIPIIS NATURALIBVS,

Et de principijs Artis Chemicæ,

Incerto Authore.

FX quo Chemia recta insecurrix est Naturæ, sicut dicit Albertus, & tota procreatur, & fundatur ex operatione Naturæ, præsertim cum posita sit in aliquibus præparatis naturalium entium; ideo convenientissimum erit scire proprietates entium naturalium, imò originem, & causas eorumdem, ijs maximè, qui in hac scientia laborant, & errare non volunt; & in primis notitiam naturalitatis, & formarum entium intelligere opus est, quandoquidem ex his duobus principijs omnia naturalia existunt; deinde refert scire operationem naturæ, vt ex hac, scientia operationem suam regere, & dirigere sciat.

In generali, & primò de naturalitate naturalium rerum est cognoscendum, quomodo sapientia Dei circulos, & sphæras totius mundi in duas partes seorsum, sicut mundum naturalem in terrestrem, & cœlestem diuisit. Prima quidem pars est orbis quatuor elementorum, incipiendo à terra vsque ad sphæram Lunæ, in qua

altera pars mundi incipit ascendendo vsque ad cœlum stellatum. Mundus primus creatus est in materia communi, sic quodd sapientia Dei informatam materiam creauit, de qua Philosophi, & Doctores Sacræ Scripturæ multa scribunt; & istam materiam adhuc in quatuor partes diuisit, quamlibet in specia cum frigiditate, caliditate, siccitate, & humiditate informauit, sic quodd hæ proprietates, & formæ, sicut calor, & frigus, à naturasint contrariæ, & non possint stare simul. Igitur in prædicta materia separatim diuisæ sunt in quatuor partes, quatuor elementa vulgò dicta, sic quodd mediatur calori frigiditas coniungatur; & humiditas siccitati; & hoc ideo factum est, vt omnia naturalia ex coniunctione elementorum consequenter in naturalitate possent existeret.

Et ideo quatuor elementa creata sunt propter naturalitatem omnium rerum; quia omnis res habet suum naturale esse ex commixtione, & coniunctione quatuor elementorum, non taliter accipiendo, vt quodlibet elementorum coniungatur alteri per se, quia naturaliter vnum refutat locum alterius, sed vnum per calorem coarctatur, trahitur, & sublimatur in alterum, taliter vt simplex, & purum elementum sine admixtione alterius non inueniamus. Huic in fidem non inueniemus terram ita exsiccata, quin humiditatem in se contineat; neque aquam inueniemus, cui non insit terrestritas, vt destillando aquam discernitur, imò rarissime est terra absque intrinseco calore. Et est notandum, quodd in qualibet re duo tantum elementa appareant visibiliter, aqua nimirum, & terra, duo autem reliqua non appareant oculis, sed lateant in composito, sic quodd calor, hoc est, ignis in terra concluditur, & aer in aqua; quo autem modo ista fiant, non multum refert hic scire. Sed tantummodo considerare debemus, quodd natura à principio ex coniunctione quatuor elementorum præparat materiam communem rerum, & hanc materiam quantò subtilius, & agilius habilitat, digerit, ac præparat ad aliquam formam, tantò propinquior est suæ formæ,

formæ, & ed citius forma rei apparet: sicuti scultor artifex in principio sui operis, assumens materiam grossam, operatur ex ea effigiem; & quantò subtilius aprat, remouet, & agilitat materiam, tantò plus imago apparet, & materia præparata remotis superfluitatibus partibus, tunc etiam forma rei præparata apparet, sicut forma educatur, & extrahatur cum expolitione materiæ a superfluitatibus. Pariter facit etiam natura: in primis procreat materiam conuenientem ex quatuor elementis, & impendit suam operationem huic materiæ, donec amouet, & separat immunditiem, & partes superfluitatum, & præparat materiam in tantum subtilem, & agilem, quousque forma rei perfectè appareat, & existat. Cum verò materia adhuc maculam, seu immunditiem retinet, tunc forma rei non perfectè, seu tota apparet, sed coinquinatur per talem immunditiem. Sic omnes formæ rerum naturalium ex præiacenti materia educuntur, & omnis res naturalis, siue sit animalis, siue vegetabilis, siue mineralis, suam primam materiam ex quatuor elementis recipit, ex qua tunc consequenter forma educitur: sic ut omnes res in his tribus includantur; sunt enim aut pullulandæ ut omnia animalia; aut excrescendæ, & non pullulandæ, ut omnes plantæ, arbores, & herbæ; aut neque pullulandæ, neque excrescendæ, ut sunt lapides, & mineræ, & hæc dicuntur mineralia, & quodlibet istorum partitur in multi varias partes: ita rerum animalium quædam sunt homines, leones, ursi, oues, boues, &c. Sic etiam in multiplices partes natura vegetabilium diuiditur: sunt enim aliquæ vinum, aut triticum, aut pomum, vel pyrum, pyrus, vel pomus, &c. Taliter multiplicatæ sunt res minerales; aliquæ enim sunt lapides, & aliquæ mineræ, &c. Et qualiter res multiplicatæ, seu diuisæ sunt, taliter multiuiarias habent materias, & talis multiplex naturalitas venit ex multiplici coniunctione elementorum: fortasse coniunguntur quinque partes terræ, tres partes aquæ, duæ partes aeris, & vna ignis, vel in alio composito coniunguntur sex partes aquæ, quatuor

partes terræ, vna ignis, & tres aeris, & sic de singulis, in alijs aliter factum est: & talia elementa inæqualiter coniungibilia, sunt innumerabilia: sed & innumerabiles sunt eorum partes, & materiæ omnium rerum, & talis coniunctio elementorum secundum rectam proportionem cuiuslibet rei solummodo nota est naturæ, quoniam ipsa sola scit mensuram certam, prout conuenit materiæ rerum de quolibet elemento assumere, & cum tetigit rectam proportionem (suis operationibus mediantibus) aptatam communi materiæ, tunc forma, & essentia rei apparet. Sed ad talem operationem, & intentionem finalemque habilitationem elementorum, influentiæ, & virtutes stellarum, ac planetarum multum deseruiunt, quoniam istæ virtutes iuuant naturam operari, coniungere, & vnire elementa, velut ars in artifice est, cum qua educit figuram, & formam effigiei, & quemadmodum cordi artificis imago imprimatur, talem etiam format in materia. Pariter est in natura, si influentiæ deseruiunt materiæ ad formam piscium, iuuant tunc elementa coniungere, præparare, & habilitare, vt ex tali coniunctione, & vnione appareat forma, & essentia piscium. Sed si deseruiunt influentiæ, & virtutes cœlestes formæ auri, operatur etiam natura his mediantibus in tale compositum elementorum, donec elementa sint vnita taliter, vt ex tali substantia, & essentia aurum oriatur: quoniam quælibet proportio elementorum specialem aspectum, formæ statum, & essentiam exportat, veluti accumulatio multiuariarum rerum facit multiuarias species, & formas accumulato: elementis verò vnitis, & coniunctis, ita vt perfectæ formæ, ad quas influentiæ, seu syderum virtutes descendentes à superioribus in materiam deseruebant, extant, cessat tunc operatio naturæ, quia vsque ad finem, suam intentionem perduxit, vti artifex cessat, cum duxerit formam rei, quam retinuerat in corde educere ex materia. Sic semper natura per influentiæ, & virtutes stellares, quæ sunt semina formarum, operatur, quia per tales virtutes materia inclinatur

rur ad formam similem virtutibus . Forma verò præparata , & educta à materia mediantibus virtutibus , cessat tunc natura , & non operatur amplius ad hanc formam producendam , cum sit præparata , & exacta . Sed talis res inde accipit incrementum , & decrementum , secundum quod natura in istam operatur , sic saltem res fit increfcebilis, & decrefcebilis . Et tales influentiæ stellarum dicuntur virtutes seminalitatis formæ , & ided cum sint in genere tres naturalitates omnium rerum , videlicet animalis , vegetalis , & metallica , similiter sunt tres influentiæ seminalitatis , & virtutis formarum , animalis videlicet , vegetalis , & metallica . De his virtutibus consequenter sciendum erit per pauca .

Formalis virtus , & vis seminalis à superioribus descendit primò ad elementa , deinde ex elementis perveniunt ad generalem naturalitatem rerum , & includuntur , & reseruantur in ista , sic vt iuuent ex illa formam naturalem educere , vt suprà ponitur , & hæ virtutes descendunt per radios stellarum tanquam per vias proprias descendentes in mundum inferiorem , hoc est , ad quatuor elementa ; præsertim autem in terra superflue congregantur , quia terra est medium elementorum , in quo omnes radij stellarum accumuluntur , colliguntur , & congregantur , quasi omnes lineæ circuli in vno puncto coadunantur ; & sic radij stellarum accumuluntur in terra , trahentes secum vires seminales formarum omnium rerum . Igitur maximè conueniunt in terra plus quàm in cæteris elementis . Propterea dicit Albertus in libro de elementorum proprietatibus c. 24. Cum terra sit centrum , & punctum totius mundi , & in ea conueniant omnes radij syderum , seu cæli stellati , ided concipit multas figuras , influentias , & virtutes , quibus mediantibus res multiplices , & varias formas producit , & hoc nullum aliud facit elementum . Igitur præ cæteris elementum terræ mater omnium rerum dicitur , quoniam concipit semina omnium rerum , & virtutes à superioribus descendentes ; imò de die in diem adimpletur his virtutibus quoad cæli mouentur . Ided Sanctus

Etus Augustinus dicit in lib.3. de Sancta Trinitate cap. 9. Grauidus est mundus iste propter causas rerum vegetabilium ; sicuti grauida est mater à fortu . Et iterum in eodem : Omnes res ortæ , & præsertim creatæ sunt in elementorum coniunctionibus , vnde debito tempore , & maturitate educuntur . Hoc modo omnes res naturales mediante vi seminali in elementis includuntur . Similiter dicit idem S. Augustinus in libro prænotato in capitulo de miraculis , quæ fieri habent cum artibus magicis . Pro certo in elementis corporalibus huius mundi sunt in absconso formæ occultæ omnium rerum , quæ corporaliter , & visibiliter excrescunt , & hæc semina ex origine aliud non sunt , quàm influentiæ cœlestium virtutum descendentes à superioribus .

Ad capiendum has virtutes , & præsertim metallorum , Philosophus Raymundus Lullius aliquas aquas præparandas excogitauit , ad locandum has sub terram , in quas descendere , & se pōnere debent hæ virtutes , quoniam proprietas virtutum cœlestium , & seminalium rerum est , cū descendunt in terram , vt moueantur , & moueant procurando , & augmentando quosdam spiritus agiles , condensando , & præparando sibi hos in sedile , & sustentaculum , vt iterum dicit Raymundus . Et si per artem præparare possumus conuenientem , & agilem spiritum , hoc est materiam subtilem his virtutibus aptam ad fodiendam in talem terram , citius ab his agilibus spiritibus (in quibus se debent ponere) trahuntur , & arripiuntur , quàm quod virtutes prædictæ trahant , seu arripiant de præparatis spiritibus , quia , vt dicit Raymundus , tales spiritus , & materia subtilis imposita terræ attrahit virtutes desuper venientes vltra quam duo iacula vnius balistæ essent : sicut magnes ferrum attrahit , ita his instrumentis captantur virtutes minerales desuper venientes . Et iterum in eodem dicit Raymundus , quod hæ virtutes captæ in aqua (quam facere docet) habent coagulare Mercurium vulgi in argentum bonum absque omni igne . Sunt autem maiorum virtutum si captuantur in altiori , & subtili materia . Sed quomo-

quomodo hæc aqua præparatur , docet ipse Ray mundus in libro de lapidibus pretiosis, quod hic non ponam

Sed sciendum ipsum cepisse virtutes cœlestes , & seminalitates formarum his aquis , vt per oppositionem Lunæ mensis capitur .

Igitur hoc modo præactum est in generali sermone , quomodo omnes res naturales essentiam , & substantiam habent ex duplici portione materiæ , videlicet , & formæ , & materia prouenit ex elementis , forma verò originem trahit ex virtutibus cœlestibus , quoniam his medianibus forma educitur ex materia elementorum . Vnde Magister Ferrariensis dicit : elementa , seu materia proueniens ex elementis est quasi instrumentum naturæ , & virtutum cœlestium ; & quantò subtiliores tales materiæ elementorum sunt , in quas virtutes prædictæ se posuerunt , tantò fortius hæc virtutes per illas operantur ; & hæc materia agilitata dicitur in Alchymia spiritus , qui captatur propter virtutes , quæ ipsi insunt , & sic tantummodo hic dicendum erit de Alchymia , quæ transmutat metalla in aurum exclusis naturalitatibus rerum aliarum . Igitur solummodo naturalitatem auri , & virtutes formæ auri , & etiam incommodum eorum scire debemus , quoniam ex his duobus procreatur aurum . Propterea specialis sermo de origine , & esse metallorum sequitur .

Albertus cap. 3. de lapidibus dicit : Si natura est initium , & exordium artis , igitur primò scire initium , & procreationem naturalem metallorum conuenientissimum erit . . Pari modo dicit Geber Rex Hispaniæ cap. 1. suæ summæ : Si quis nescit initium , seu exordium naturæ , simul qui nescit naturalitatem , & formalem virtutem auri , hic valdè remotus est ab arte nostra , quoniam non habet radicem , supra quam suam fundat intentionem . Et iterum in eodem dicit : qui nescit exordium modi generationis metallorum , secundum intentionem naturæ , quamuis sciat initium , hic non potest finem huius scientiæ attingere , quia hæc ars , vt dicit Ferrariensis cap. 27. est in recognitione materiæ auri , & operatione-

ratione naturæ . Sic vt ars in tali operatione naturam, in quantum potest, imitetur : dicit enim Albertus in libro metallorum cap. 1. Materia lapidum, ex qua lapides formantur, non multum ab elementis separata est, hoc est, nulla transmutatio elementorum, videlicet aquæ, & terræ, quæ sunt materia lapidum, facta est, quemadmodum idem Albertus ponit cap. 20. libri primi, in gradu vno viscositas, & humiditas terrena est materia lapidum . Sic lapides grossi generantur ex terra permixta cum humiditate viscosa . Sed lapidum perspicuitas est eorum materia cum aqua permixta aliquantulum cum terra subtili, & agili, ita vt nondum sit facta perfecta permutatio aquæ, & terræ, sicut fit in materia metallorum . Et ided dicit Albertus, quemadmodum ad generationem corporum animalium permixtio aliquorum vaporum antecedit materiam, ita ante formam metallorum requiritur permixtio Sulphuris, & Mercurij. Propterea dicunt Philosophi & conueniunt omnes Alchymistæ, quod metalla aliud non sunt, quàm vapor subtilis resolutus ab argento viuo cum substantia Sulphurea mediante calore temperato in profundissimis mineralium terræ cauernis : qui vapores continent humiditatem, quæ excellit omnes humiditates : & talis humiditas temperatur, & condensatur mediante tenuissima terrestri siccitate in illa absconsa . Et hic calor temperatus componendo, permiscendo, soluendo, & sublimando hos vapores ad locum extractioni conuenientem, qui continet talem humiditatem, digerit, subleuat, & condensat eam, & talis humiditas est causa fluxibilitatis in metallis, & vltimatè transmutatur in aurum, vel aliud metallum.

Tales vapores ex argento viuo, & Sulphure trahuntur, & hoc modo argentum viuum, & Sulphur conueniunt ad metalla, & ex illis veniunt vapores, ex quibus inde coagulantur metalla . Igitur consequenter sciendum est, vt dicit Geber in sua Summa : Sulphur aliud non est, quàm pinguedo terræ in minera sua calore temperato decocta, indurata, & condensata . Sed argen-

argentum viuum, sicut dicit Ferrariensis cap. 25. est aqua grauis cum terra alba multum subtili permixta, & digesta, donec humiditas cum siccitate terræ sit vnita, & permixta, sic vt æqualiter sint transmutata, & ex hoc argentum viuum factum est, vt Aristoteles dicit, & hæc est materia communis omnium metallorum; sed requiritur vt sit permixta cum Sulphure, quemadmodum patenter mineræ omnium metallorum indicant, Sulphur in operatione omnium metallorum conuenire, quia in omnibus mineralibus, & mineris Sulphur inuenitur, & quamuis in aliquibus mineris seorsum inueniatur Sulphur, & argentum viuum, & hoc ideo vt natura indicet, ex quibus metalla generentur, tamen in generatione metallorum requiritur eorum compositio. Id ideo omnia æra, ex quibus metalla proueniunt, sulphureum dant foetorem, & hoc est signum, hæc duo Sulphur, & argentum viuum in generatione conuenire, sed tamen distinctè, ita vt Sulphur adsit tanquam actor, & argentum viuum vt materia suscipiens actionem Sulphuris. Sciendum etiam est, quod Sulphur, & argentum viuum in generatione metallorum pari modo conueniunt, sicut semen virile, & muliebre: semen enim virile continet virtutem actiuam naturalem, quam cepit à viro, mediante quo agit in sanguinem mulieris, in quo illud semen permiscuit se per coitum viri, & mulieris; quoniam mulieri, vt ponunt philosophi naturales, in procreatione pueri conuenit sanguis, cum quo permiscetur semen viri, & tandem ex hoc sanguine mediante sua virtute actiua, & calore naturali operatur Cor, & immittit cordi virtutem suam generatiuam, quæ est similis omnino virtuti, quam cepit à semine virili. Quo peracto semen viri non conducit actioni generationis amplius, quoniam Cor consequenter generare potest omnia alia membra, mediante vi seminali, quam sibi habet immixtam à semine virili, absque seminis præsentia. Propterea separatur semen viri à corde composito ex sanguine mulieris per vim suam actiuam, solummodo relinquendo illi essentiam virtutis formalem.

sem ipsi immittam, qua mediante cor de cætero agit, & perficit reliqua membra, & totam substantiam hominis, & sic semen viri non venit in substantiam fœtus, ita ut fœtus ex semine viri non procreetur, sed ex sanguine mulieris, in quem semen viri immittit suam virtutem actiuam, à quo tunc separatur, quemadmodum artifex separatur ab opere, in quo suam intentionem perfecit. Considerandum ergo est semen viri solummodo esse actorem, & sanguinem mulieris suscipere talem actionem, & pati ab eo, qua mediante recipit, seu concipit virtutem actiuam ad alia membra; & idèd dicit Aristot. lib. de animal. cap. 19. Vir dat formam, & initium operationi, mulier verò corpus, & materiam. Sic est simile quiddam in Sulphure, & argento viuo, ita ut argentum viuum sit materia metallorum, & Sulphur sit quasi semen virile agens in argentum viuum: quoniam Sulphur continet virtutem occultam, & absconditam metallicam, qua mediante & suo calore naturali digerit, & generat, seu excitat in argento viuo Sulphur proprium agile, & subtile, & virtutem, quæ est prima virtus, & genitrix auri: tunc separatur Sulphur extraneum, sed argentum viuum cum virtute propria missa, & Sulphurea, absque adiutorio Sulphuris grossi, perficit, ac informat aurum, & hæc subtilis sulphureitas assimilatur cordi. Forma, & tinctura auri, quam omnes philosophi quærunt, est illa, de qua Rasis loquitur in libro luminis luminum, dicens cap. 1. Tinctura inest lapidi ut Cor animali, quia cum Sulphur extraneum immisit sua virtute potentiam actiuam ipsi argento viuo excitando, perficiendo, & confortando, separatur tunc ab eo grossa sulphureitas. Idèd in omnibus mineris metallorum Sulphurei lapides reperiuntur, & sic Sulphur continet naturam, & virtutem metallicam. Igitur multum de eo tractant Alchymistæ, & hoc propter virtutem, qua mediante argentum viuum induratur, & congelatur, quod patet, quia per fumum, seu vaporem eius, & ipsius plumbi induratur argentum viuum. Idèd Aristoteles Philosophus dicit in libro impressionum c. 4. Sul-

Sulphur est proprium induramentum, & coagulamentum argenti viui, & hoc prouenit ex virtute concepta in terra, quæ descendit à tyderibus desuper in terram.

Sed tamen sciendum, quemadmodum duæ sunt Sulphureitates, ita duæ sunt tincturæ, & virtutes metallicæ, vna videlicet Sulphuris grossi, altera subtilis. Et quamuis hæ duæ Sulphureitates coagulant, & tingunt argentum viuum in metalla, tamen Sulphur grossum tingit, & coagulat argentum viuum imperfectè, quia est immundum, & malum; igitur tincturam immundam habet. Idèò Geber ponit tincturam Sulphuris grossi in sua summa; sed Sulphur subtile, mundum, & agile perfectè tingit, quia mundum est, & idèò mundam tincturam habet. Sic patet Sulphur esse actorem metallorum, & argentum viuum materiam, ex qua formæ metallorum aguntur, & interim agens extraneum remanet cum materia non habente metallum perfectum: idèò in omnibus imperfectis metallis Sulphureitas inuenitur; sed si grossa Sulphureitas separatur, habetur metallum perfectum: propterea in auro non inuenitur Sulphur immundum, quoniam est perfectum solummodo.

Nunc euidenter manifestatum est, ex quibus principijs natura metalla procreat, quod sit ex Sulphure, & argento viuo; ex Sulphure tanquam ex semine, & actore, quod separatur tandem, vt artifex se absentans cum suum opus perfecit, & ex argento viuo tanquam ex materia, quæ remanet, & dat corpus. Consequenter Alchymistæ dicunt, & præsertim Geber in sua summa in cap. de creatione metallorum, naturam metalla operari ex Sulphure, & argento viuo. Et Ferrariensis dicit in quæstione de Alchymia cap. 25. Naturam assumere à principio generationis metallorum aquam grauem, & viscosam, & permixtam cum terra alba Sulphurea, valdè subtili, digerendo, indurando, compingendo aquæ humiditatem cum siccitate, & vniendo, donec eorum substantia existit, quæ dicitur argentum viuum. Et istud est propria, & immediata materia me-

tallorum, ex qua consequenter omnia metalla originem, substantiam, & essentia in habent. Et si natura creat argentum viuum purum in munda materia, & tale refugit operationem naturæ propter calorem nimium, per quem cogitur ascendere, vel propter aliam causam ascenderit, & non erit metallum, sed remanet argentum viuum, hoc est, in commodum artis, cum natura studiosè indicet materiam auri, quia tale argentum viuum est materia immediata auri, & metallorum. Et si tale argentum viuum non refugiat operationem naturæ, sed remanet, & nullum superuenerit obstaculum naturæ in sua operatione, tunc per naturam resoluitur in vaporem, digeritur, & decoquitur calore temperato in loco sublimiori sublimando, & sæpius lauando cum aqua mineræ, depurando, & incolotando per talem decoctionem cum calore Sulphuris, absoluen- do illud vltimatè ab omni immunda Sulphureitate, sic vt purum, & mundum existat, & tunc transmutatur in aurum: & in tali absoluteione exclusa Sulphureitate, vt dicit Ferrariensis cap. 26. natura immediatè illud argentum viuum purum informat forma auri, quoniam intentio naturæ alia non est, quàm vt ex tali argento viuo puro faciat autum, tanquam ex materia propria auri, & sic remanet Sulphureitas à substantia auri exclusa, & natura mediante Sulphure tali argentum viuum digessit, decoxit, & præparauit. Cum verò talis decoctio, & digestio perfectè exacta fuerit, tunc natura tale argentum viuum propria vi, fortitudine, ac subtili sulphureitate ipsum in tali digestionem, seu decoctionem data, excitata, & inducta figit, & sic solummodo purissimum argentum viuum sine omni grossa Sulphureitate in aurum fixatur; hoc modo patet primus modus generationis auri naturalis. Et si argentum viuum aliquas recipit immunditias, aut ipsi superuenerit aliquod obstaculum, seu detrimentum per nimium calorem, vel per ignis debilitatem, vel per locum immundum, vel materia, hoc est, argentum viuum cum Sulphureitate permixtum fuerit grossa, & immunda, aut aliàs

aliàs incommodi aliquid acciderit, & obstaculum, quod natura non potest consumere, separare, & decoquere, tunc non fit ex illo aurum: interim talis immunditia remanet in eo, & generatur argentum, cuprum, stannum, plumbum, vel ferrum, secundum quod de immunditia fuerit, multum, aut parum, aut pluris, vel minoris est decoctionis: & idè inueniuntur metalla imperfecta vnum plus altero habere de Sulphureitate, & immunditia. Et sciendum, quamuis talis immunditia, & absconsum Sulphur cum argento viuo misceatur, tum ista Sulphureitas absconsa argento viuo nocua non est, sic vt tale argentum viuum comburatur per tale Sulphur: solummodo enim Sulphur comburitur absque argenti viui combustionem, quod cum ipso in imperfectis metallis permiscetur. Igitur tale argentum viuum existens in metallis imperfectis non recipit combustionem, sed remanet incombustum, fugiens, & effumans ab igne, & illud est signum veritatis, & incombustibilitatis argenti viui, quia in cinabrio, constante ex Sulphure, & argento viuo, cum reductum fuerit, tantum intenuitur de argento viuo, quantum impositum fuit, in signum incombustionis illius, & hæc combustio, & deficientia metallorum imperfectorum est ex parte Sulphuris mali, & non argenti viui. Et idè propter tale argentum viuum natura continuè agit in metallis imperfectis aurum ex his perficere. Et si perpendere volumus intentionem rectam naturæ, constat eam semper ad supremam esse inclinatum, nempe ad aurum inter cetera metalla perfectissimum, & optimum producendum: quod si fortè ex argento viuo natura perficere non potuit propter obstantia accidentia, perficit aliud quod potuit, ex aliquo argentum, ex altero cuprum, vel stannum, secundum quod parum, vel multum fuit de obstaculo, cum tamen hæc metalla sint imperfecta, & quæ natura non intendit, vt in tali forma remaneant, ad quam non sunt procreata, sed ad formam auri. Igitur non desinit ab actione istorum metallorum imperfectorum, donec insunt terræ, sed agit

de die in diem tale obſtaculum remouendo ; & decoquendo, donec in puriſſimum argentum viuum illa reducantur, & in aurum digerantur : & hoc vt pateat, inueniuntur mineræ permixtæ, ſic vt in minera plumbi, ſtanni, cupri, &c. aurum, vel argentum inueniatur : aliquando etiam in mineris inuenitur argentum imperfectum, quod ſuum tempus reſidere oportet, donec decoctione in terra perficiatur. Si verò metalla imperfecta à natura in talem formam eſſent ordinata, ſine dubio relinquerentur in tali forma, & non reducerentur per eam in aurum, quod tamén non fit. Propterea omnia metalla continent naturalitatem, per quam poſſunt in aurum peruenire. Et ſic patet altera generatio auri ; ſunt enim duæ generationes auri, vna videlicet ex argento viuo, quod non fuit permutatum in imperfectum metallum, altera ex imperfectis metallis, hoc eſt ex argento viuo inſuſo iſtis metallis imperfectis ; ſic quoddam primò propter acciðens impuritatis, imperfectum metallum erat, & in iſtud natura de die in diem agit continuè, donec argentum viuum purum extrahatur, & in aurum reducat. Et in his duabus generationibus auri eſt vna vltima diſpoſitio, quamuis in medio diſtinguuntur, hoc eſt dicere, tales generationes non conueniunt in medio laboris, ſed tantum in fine ; quia in prima generatione ex puro argento viuo nata non indiget tanto labore, vt in altera, ſive in generatione auri ex imperfectis metallis : quamuis in omnibus conueniant in prima ſpecie materiæ primæ, quia in ambabus generationibus requiritur materiam puram eſſe, & purum fieri argentum viuum, ex quo primò procreatur forma auri. Hoc modo duarum generationum eſt vnus ſinis, & vnus modus, & conueniunt in deputatione argenti viui ab omni ſulphureitate, quoniam hic eſt ſinis, & conſuſio in decoctione auri, cum materia expoliatur, & mundatur ab omni aduſtiua Sulphureitate, ſic vt argentum viuum mundum exiſtat, tunc redditur ei forma auri : & notandum ſolummodo ſubſtantiã argenti viui puriſſimam eſſe perceptibilem forma

ma auri; quæ materia per naturam copiosè in argento viuo, & in omnibus metallis imperfectis reservatur permixta cum Sulphure, & immunditia, quam mediante arte remouere non possumus digestionè, & decoctione sola ab his metallis imperfectis ad aurum faciendum, vt natura facit, quia vita nostra ad hoc perficiendum, tamdiu non continuaret: neque temperantia caloris, neque aliæ causæ deseruientes sunt nobis notæ. Propterea non possumus æquè in operatione auri naturam imitari; cum tamen per naturam superfluè, vt dixi, materia auri in omnibus metallis imperfectis, & in argento viuo reservatur, in quibus omnibus materia iam præparata, & habilitata existit ad formam auri, nisi vt remoueatür superflua Sulphureitas, & præparetur forma; & ad præparandam formam natura multiuarias Sulphureitates, spiritus, & materias agiles nobis contulit; quæ includunt metallicam virtutem, & vim feminalem, conducentes multum formæ auri, videlicet in Sulphure, Sale petræ, alumine, marcasita, antimonio, in metallis, & alijs lapidibus, etiam in aliquibus vegetabilibus, ex quibus trahuntur virtutes metallicæ, etiam indicata est nobis via operationis per naturam, ad quam ars extracta, & excogitata est, destinata ad imitandam naturam, qua mediante perficere ea, quæ natura perficere non potest, imitando eam in quantum possibile fuerit, & his præparatis, mediantibus rebus supradictis, metalla imperfecta perficere, philosophi adhuc multiuarias vias statuerunt, & dederunt, vt in parte aliquæ sequuntur, ex quibus doctrina sana, & maxime subtilitas ad perficiendum efficitur, etiam trahi potest.

D E

ARTE CHEMICA, ET EIVS PRINCIPIIS.

Vnc aggrediamur artem : & notandum est, quamuis naturam ars imitatur, tamen omnimodè, & in omnibus partibus non potest eam imitari, & specialiter in generatione auri non imitatur eam, quia natura generat aurum ex argento viuo, aut ex metallis imperfectis remouendo eorum Sulphureitatem immundam. Ars primum non potest, quia talem digestionem, & calorem temperatum ad argentum viuum non habet, nec habere potest. Nec secundum potest, quia esset inconueniens homini tamdiu expectare, quousque impuram Sulphureitatem remoueret ex metallis imperfectis, vt natura facit : sed tamen si ars omnimodè, & maximè naturam imitari non potest, tamen imitatur eam in aliquibus partibus, in quantum potest. Igitur sunt aliqui, qui non potuerunt Sulphureitatem remouere à metallis imperfectis, sed conficientes tincturam, seu medicinam, non quidem remouent Sulphureitatem immundam argenti viui, & metallorum, sed solummodo occultant, & tegunt talem immunditiam, facientes speciem auri, vel argenti, quod tamen falsum, & prohibitum est ab omnibus Philosophis. Ideo qui totam substantiam imperfecto-
rum

rum metallorum tingunt, sic vt nihil immundum ab his remoueatur, hi sunt falsarii, quia remanet in illis Sulphur malum, aurum verò non debet in se Sulphur continere. Adhuc alij intendunt metalla imperfecta omninò ab eorum Sulphureitate, vel Sulphure purgare cum aliquibus falsis aquis, & cum aluminibus, & de tali purgatione metallorum multa ponit Geber in sua Summa, sed tunc est imperfectum, quia non potest esse, vt metallum imperfectum ad formam auri purgetur, cum effumet materia subtilis in illis. Et idèd dicit Magister in textu Alchymia cap. i. Omnes ordines medicinarum, quos ponit Geber sunt fallibiles, excepto ordine tertio, quem ponit, & qui remouet ipsis metallis imperfectis omne Sulphur tingendo ea in perfectum aurum naturale. Et adhuc sunt alij, consequenter naturam insequentes, facientes veras tincturas ad argentum viuum, & metalla imperfecta, quæ totaliter remouent Sulphur immundum, inducentes formam auri, & hæ sunt multiplices in modum vt sequitur. Vna est via, aliqui enim solummodo vim argenti, vel auri confortant in eorum proprijs substantijs, sic vt non primò extrahant naturam agiliam ad confortandum istam, sed recipiunt aurum, vel argentum in propria substantia, & confortant illud cum spiritibus, & hoc dupliciter. Aliqui recipiunt partem vnã vitrioli, p. i. Salis petrae, p. i. aluminis, & destillant phlegma, donec spiritus fortes, & dissoluentes ascendunt, & his præponunt recentem, mundam, & claram aquam destillatam, optimè expellentes in eam spiritus igne fortissimo, & huiusmodi multos faciunt spiritus: deinde recipiunt alios spiritus, videlicet vini, benè purgatos, & subtiliter destillatos per balneum, vel alias, & de his recipiunt vncias 4. ad lib. i. aquæ fortis in cucurbitam magnam, superponentes ei alembicum, claudunt, & locant eam in aquam frigidam, & bulliunt, donec cessat bullire, postea cucurbitam locant in balneum, & destillant aquam, sic vt spiritus adhuc humidi remaneant: tunc re-fundunt ipsi aquam prius extractam, & agunt vt prius,

Ll 3. & illud

& illud septies repetunt , semper destillantes cum igne debili , donec non vult destillare , sed remanet in fundo iacens instar olei . Hoc oleum imponitur vitro , quod matrix dicitur , & habet figuram instar crucis triangulatam , habens secundum latitudinem palmam vnam cum media , & secundum longitudinem palmam vnam tantum , includentes illud cum sigillo Hermetis , permittentes hos spiritus ascendere in acumen vnus partis : deinde vertunt vitrum , & iterum permittunt eos ascendere in alterum acumen , & hoc faciunt donec non ascendant , sed remanent in fundo ; & tales spiritus Mercurium crudum dicunt congelare , & hoc idè faciunt , quia vt dicit Philosophus 4. Meteor. corpora metallica aliquales virtutes metallicas conceperunt , vt quoque atramenta , vitriolum , alumen Sal petrae , & alia quampura prouenientia ex terra , & certè omnia continentia Sulphureitatem , quia in Sulphure est virtus metallica , quæ coagulat argentum viuum , & tales res multum habent de virtutibus metallicis , & propter virtutes , quas habent spiritus eorum recipiuntur , & quod subtiliores hi spiritus sunt tantò fortius agunt , & maiores virtutes habent : quidam enim Philosophus dicit , & est manifesta veritas , quod hæ res in sua naturalitate tales concludunt virtutes . Cum tamen depurantur , & extrahuntur à naturalitate tunc centies efficiuntur fortiores . Propterea spiritus agiles separantur ab eorum grossitie , & adhuc præparantur subtilius , quàm vt primò extracti sunt . Sed ad quid isti spiritus Alchymia deseruiant , & specialiter mediorum mineralium , vt sunt vitriolum , Salpetrae , ponit Albertus lib. 5. de mineral. cap. 1. vbi dicit : diligentissimè illis consideranda est natura mediorum metallorum ad transmutandam aëra , qui laborant vnum metallum in aliud transmutare , quoniam ipsi inest maxima ars ; & hoc idè , quia eorum spiritus Sulphureitatem habent , cum vrant . Et ista Sulphureitas , seu oleitas fert virtutes metallicas , quoniam Sulphureitas , vt supra ponitur , coagulat metalla : igitur est signum , quod ipsis insint virtutes metallicæ ,
quas

quas in terra conceperunt . Ex hoc sequitur secretum , scilicet de vino , quia ex eo extrahitur oleitas vrens , ergo participat cum Sulphure ; & huic inest verè maxima virtus naturæ metallicæ , quam ex terra traxit , & concepit . Et si illa oleitas , vel isti spiritus agiliores sunt multum quàm cæterarum rerum , idè virtutes eorum sunt multum agiliores quàm cæterorum . Sed tamen sciendum , quòd isti spiritus , sicut textus Alchymiaë dicit , & est veritas , qui veniunt ex vegetabilibus , & animalibus rebus , non conducant ad Alchymiam , existentes in natura vegetabili , sed requiritur , vt per multiplicem depurationem , & destillationem perueniant in naturam metallicam , & tandem deseruiunt ei . Ergo est tantum vnus lapis , & vnum fundamentum necessarium arti , videlicet virtus metallica ; quamuis interdum recipiantur vegetabiles , & animales res , tamen non remanent in natura vegetabili , vel animali , sed transmutantur in naturam metallicam , & Sulphuream , quæ continet vim metallicam . Propterea dicebat Ferrariensis cap. 20. suarum quæst. Impossibile est coagulare argentum viuum absque Sulphure , vel alia re Sulphuream naturam non habente , quia Sulphur est coagulum argenti viui , & si vino insunt Sulphureitates , cum sit vrens , igitur ipsi inest natura metallica . Propter hoc sunt aliqui in vino , & auro , vel argento , sic vt ex vino trahant spiritum eius agilimum , confortantes cum eo virtutem auri , ita vt spiritus cum illo figantur , per quos consequenter dilatatur , & multiplicatur tinctura auri , & pro certo inter spiritus vini , & spiritus auri est maxima conuenientia , seu participatio , cum vtrobique sint naturæ calidæ ; igitur spiritus vini inseparabiliter figuntur cum auro . Sed tamen notandum , quòd spiritus mediorum mineralium , scilicet vitrioli , &c. sunt grossioris fixationis , & maioris conuenientiaë cum auro , cum quasi ex vno oriantur , vt ex minetis metallorum , quàm spiritus vini , qui veniunt ex vegetabili natura ; quamuis spiritus vini sint agiliores , & subtiliores . Idè aliqui componunt spiritus illorum , sic vt spiritus vitrio-

agilibus ea metallicis virtutibus coagulantes, & dissolventes, donec multum de virtutibus illorum spirituum illa materia recipiat, quam ex tunc figunt, & tingentes plurimum cætera metalla imperfecta, & argentum viuum. Et hæc agilis materia auri in Alchymia vocatur Mercurius philosophorum, quem omnes philosophi quærent. Quamvis muliæ viæ sunt quibus aurum augmentatur, tamen hæc est via optima, vt aurum in agillimum, h. e. in suum Mercurium reducat, quoniam rectè naturam sic imitatur, vt supra ponitur; recipit enim natura argentum viuum cum sulphure mixtum, decoquit illud insimul, quousque vltimata grossa sulphureitas tota separatur, & argentum viuum purum, ac mundum solummodo persistat, quod tunc in aurum formatur, sicuti natura solummodo dat formam, auri in argentum viuum porissimum. Pariter debemus virtutem, & formalem seminalitatem inducere in purissimum argentum viuum, & in subtilissimam substantiam ipsius, quia talis subtilis substantia est capax formæ auri & virtutum & spirituum, ex quibus forma auri suam habet originem: & idè Geber recipit argentum viuum, & docet ex illo trahere agillimam substantiam, sic ut ad optimum præparetur.

Sciendum tamen est, quòd talis Mercurius totaliter præparatus per naturam imò totus agilis, agilior & subtilior iam in auro existit, quàm nos ipsum præparare possumus. Et idè dicit Ferrariensis cap. 25. Hi qui naturam imitari volunt, non recipiant argentum viuum solum, neque sulphur solum sed argentum viuum, & sulphur insimul commixtum, non sulphur, & argentum viuum vulgi, sed quod natura composuit & conduxit optimè præparatum, & digestum cum liquefactione suauissima; & illud aliud non est, quàm aurum, quoniam in eo agillima, & optima unio sulphuris, & argenti viui facta est, aliàs per nullum, vt natura facit, fieri posset, quoniam sic natura talem unionem agillimi argenti viui, & sulphuris propter auri procreationem, seu formæ auri con.

conceptionem fecit . Pariter talis vnio facta est in commodum artis propter augmentationem virtutum, quæ in talem agilem materiam ponunt, & trahunt ex spiritibus; vti forma auri se intromiserat. Propterea dicit Senior: antiqui philosophi confecerunt tincturam ex auro, quia ipsum est fixa, & permanens substantia. Et ided dicit Auicenna, tale sulphur, ex quo natura aurum operatur infra terram, non habemus supra terram, nisi in auro, vel argento existat. Igitur dicit Geber in sua summa: talis Mercurius ex duobus trahitur, videlicet ex metallis perfectis, & ex argento viuo, tamen ex metallis perfectius. Ergo optimus Mercurius fit ex auro, quia ipsum est minera recta artis, & tincturæ. Et hic Mercurius dicitur radix, & exordium tincturæ, & artis. Idem dicit Geber in sua summa capitulo primo. Qui nescit exordium naturæ, hic valde remotus est ab hac arte. Et consequenter hoc sciendum est, quod iste Mercurius in fine præparationis apparet albus, quamuis antea in sua extractione appareant colores multiuarij. Sicuti in generatione fructuum, antequam maturi existant, colores apparent in illis, videlicet, viridis, croceus, & alij, vltimò cum maturi fiunt, adipiscuntur colorem proprium, quem etiam seruant: simili modo fit in extractione Mercurij agilis cum quæritur, apparent multi colores ante finem, vltimatè verò color suus proprius, qui est albus; quoniam, vt Geber dicit, proprium est sulphuris colore croceo incolorare, propterea aurum est crocei coloris. Cum verò Sulphur occultatur, & argentum viuum manifestatur, tunc est albi coloris. Igitur color albus ipsius proprium est, quoniam ipsum est argentum viuum purissimum. Propterea dicit Rhasis, albedo, & crystallina claritas sunt signa vltimata ipsius. Igitur aduertendum est cum Mercurius ex auro florescit, tunc iste color est signum originis & florescentiæ, & germinis ipsius Mercurij: quia aurum hoc modo in suam radicem agitur, ad fundamen-

tum

tum primum peruenit , vnde prius ortum habuit ; et est reductum in suam radicem vti res vegetabiles . Et hoc est, quod dicitur, aurum cum seminatur corrumpitur , et germinat , et floret vt fructus ferat . : et talis Mercurius dicitur lapis patens philosophorum . Et cum oritur , requiritur summa diligentia , et custodia , ne aufugiat , et pereat . Igitur statim ponatur ad fixationem , vt reseruetur ; quoniam cum pręparatus fuerit , et immediatę non fixatur , tunc fugit , et perit . Ipse est enim materia , ex qua venit tinctura , quę recipit virtutes auri , idę ab sit negligentia fermentationis suę cum corpore suo , hoc est , cum auro alio , et fixo . Quod ponit Ouidius de quodam sene , qui bubescere cupiebat , cui dixit , vt scinderetur , et diuideretur in partes , et decoqueretur , donec perfectę decoqueretur , et non vltra : tunc eius membra reiungerentur , et vnirentur , et bubescerent . Cum autem custos obdormiuisset tempus perfectę decoctionis , membra illius resoluebantur in vaporem , et non reddebatur viuus . Et hoc nihil aliud designat , quę operationem , et decoctionem auri , vt reducat in radicem suam , hoc est in suum Mercurium , quoniam ipse est capax virtutis spirituum . Et hic Mercurius cum reuertitur , et extractus fuerit , si non statim reseruatur , & fixatur , sed amplius decoquitur , & compellitur , tunc fugit , & perit , & si tempus suum determinatum perfectę decoctionis non expectatur , tunc etiam non valet , igitur summa diligentia est adhibenda tempore suę pręparationis , quemadmodum enim est in natura , ita similiter est in arte . Et si per naturam non bene pręparatur Mercurius , non fit ex coaurum ; ita similiter , si non bene pręparatur Mercurius ex auro , tunc non fit tinctura . Videmus enim in decoctione omnium aliarum rerum , quę cum perfectę decoquuntur , si non deponantur ab igne , tunc comburuntur , & pereunt , cum verõ non perfectę decoquuntur , etiam nihil valent . Et idę aduertendum est in hoc opere signum perfectum ipsius Mercurij , & hoc

hoc aliud non est , quàm cùm apparet in sua albedi-
ne , puritate , & munditie , & istud Philosophi di-
cunt materiam primam lapidis , hoc est , materiam
primam , ex qua fit tinctura . Tunc enim materia
prima munda , & absque omni admixtione facta est
simplex ; & sic elementa seorsum segregata , & sepa-
rata sunt , id est aurum ad agilimum pertuenit , & re-
ductum est in radicem suam primam , in qua potens
est concipere , & attrahere alias virtutes maximas , &
spiritus . Simili modo ut frumentum , quo fructus fe-
rat mediante putrefactione terrena reducitur in radi-
cem , per quam est capax ad recipiendum ex terra
virtutes dilatationis , & si incorruptum remanserit ,
tunc non recipit virtutes , nec augmentatur ; simile
est in auro , manens in propria substantia incorru-
ptum , & quousque corrumpatur , non recipit vir-
tutes , & vires seminales , quia non est habile , &
prònum ad recipiendum tales virtutes . Cùm autem
ad materiam primam , & agilimam naturam reduci-
tur , tunc recipit virtutes , & participat cum vege-
tabilibus . Et idèd dicit Thales : (Halij) hic lapis
oritur , sicut res germinans . Igitur aliud notandum
non erit , quàm ut primò , si saltem debeat fieri tin-
ctura recta , & certa , habeatur substantia agilis Mer-
curij optimè præparata in materiam , & essentiam
eius gradus , uti esset , quam natura in terra infor-
mat . Sic pariter cùm natura agilimè perfecerit Mer-
curium , tunc infundit ipsi formam auri . Oportet er-
go ut habeamus Mercurium agilem , & huic infunda-
mus , & reddamus ei tincturam : aut ut recipiamus ip-
sum ex argento viuo , vel ex auro , vel ex quacumque
re talis materia agilis venerit , requiritur ut sit subtilis ,
clara , munda , et pura , sicuti in principio , ubi natura
in eam formam auri induxerat . Et idèd dicit lib. 1. sto-
licorum . In subtilitate nostræ artis facimus materiam ,
ut educamus rem similem , sicut prius erat ab initio ,
absolutam ab omni aduersa transmutatione , hoc est ,
ut sit res simplex segregata ex substantia terrena ele-

mentorū , non quòd esset res absque elementis , sed res subtilissimè præparata . Et idèd dicit Plato: operatio nostra non est omninò similis operationi naturæ , quia natura ex simplicibus , sicut ex elementis , facit composita , & naturalia , sed nos è contrario . Cùm enim facimus ex compositis simplicia , sicut ex auro , segregamus rem , & naturam agilem , ex qua tunc faciamus rem simplicem , hoc est tincturam . Et hæc res simplex , & extracta hoc in loco dicitur materia : & idèd Mercurius agilis est res , quam natura non perfecit , quia non fecit ex ea tincturam , sed solummodo dedit ei formam , ultra quam non potuit eam ducere in tincturam : quia non potuit dare formam conuenientem tincturæ , Sed illud potest homo mediante arte , & hæc res dicitur Luna recta antecedens Solem , hoc est aurum , & decoratur cum auro . Quoniam hæc Luna est iste Mercurius , & decoratur , & informatur cum auro , vt in consequentibus breuiter ponitur , ipsum aurum esse animam illius Mercurij . De isto scribit Senior dicens : Sol oritur in Luna crescente . & iste Mercurius dicitur corpus mortuum , quod reuiuificatur per additionem animæ suæ : & hæc est mulier , cui vir associatur , de quo Rhafis ponit in libro luminis luminum , dicens : Seruus rubicundus albam duxit mulierem . Et est prænotandum rem esse multum agiliorem , & subtiliorem , vt sua forma ei reddatur , cùm sit mundata , & subtiliata ab omni terrestreitate , quàm cùm retineret terrestreitatem . Similis modus hic est , Si verò aurum in hunc agilem Mercurium reducitur , & sua forma ei datur , tunc maxime agilitatur , & subtiliatur ad penetrandum . Et hoc sit dictum de vna parte , videlicet de auri materia , quæ rectè dicitur Mercurius philosophorum , qui est medium coniungendi tincturam , de quo multa ponit Geber in sua Summa , & si habetur , facillimè totum opus consummatur , & idèd dicitur lapis patens . Nunc dicendum est de lapide occulto , qui dicitur forma , & anima ipsius .

Mercurius prædictus factus est fugitiuus , requiritur ergo,

ergo, vt figatur, & stabiliatur : item factus est mortuus, & raptus ab anima, ipse enim est materia : igitur red-
damus ei formam, & animam vt viuus efficiatur, & sta-
biliatur. Et ided dicit Plato ; materia fluere in infini-
tum, nisi forma præueniret, & resisteret fluxum.
Igitur apponenda est forma propria huic materiæ : Et
sciendum, quod talis forma aliud non est, quàm aurum.
Quamuis autem materia supradicta ad aurum conue-
nienter diceretur forma, siue anima, & aurum ex se
diceretur materia, & corpus, quoniam hæc materia
agilior est auro ; in se tamen hic dicitur materia agilis
corpus, vel materia, & corpus auri dicitur forma, &
anima, quia, vt Rhasis dicit, corpus est forma, spiritus
verò materia. Et bene loquitur, quia materia esse suum
non habet sine forma, sicut ea agilis materia suum esse,
& permanere non habet, nisi à corpore auri. Propte-
reà corpus, & aurum est quasi vinculum, & forma
Mercurij prædicti. Et ided dicit Hermes ; absque lapi-
de rubeo non fit tinctura vera. Item Geber sic dicit: nul-
lum metallum submergitur in Mercurio, nisi aurum.
Sed deberet dicere, in prædicto Mercurio liquetur, &
submergatur aurum, si tinctura ex eo fieri debet. Et
iterum dicit in sua Summa : cum auro permiscetur spi-
ritus, & figuntur subtilitate artis. Etiam Morienus di-
cit: opus in finem non producit, donec aurum, &
argentum coniungantur : & in argento præfigurat
Mercurium ante dictum. Et hoc vult Rhasis, dicens:
Seruus rubens, vt supra, &c. Etiam hoc vult Virgilius
6. *Æneid.* in fabula ubi ponit, quomodo *Æneas*, & *Sy-
billa* aggressi sunt virgultum, & cum amputabatur me-
dia pars virgulti, tunc semper recrecebat. Et hoc est
flumen aureum, quod Ovidius, & multi Poetæ in fa-
cetijs eloquiorum suorum occultauerunt. Tale aurum,
& talis ars dicitur fermentum, quod perficit tincturam,
& pro certo in illo latet tota ars, quoniam ipsum est cor-
pus retinens animam. Sicut enim anima suas vires de-
monstrare non potest, nisi in corpore, ita tinctura abs-
que additione corporis non perficitur. Igitur statim
cùm

cùm hæc materia fuerit extracta, orta, & apparatus, re-
ducatur ad corpus, & fermentum, quia cum ipso sta-
bilitatur, vt non fugiat, et figatur. Et hoc vult Plato di-
cens 4. lib. stolicor. Huic corpori adiungatur anima, de
quo fuit, et non alio, quia non habet vitam, nisi per pro-
prium corpus. Sicut pasta non vult fermentari cum
alieno, sed cum sua natura, ita Mercurius prædictus
non alio fermentatur, quàm cum suo corpore. Et idè
dicit Hermes: fermentum auri aliud non est, quàm au-
rum. Et quamuis materia primò sit alba, tamen est au-
reæ naturæ, quia ex auro provenit, et in fine transmu-
tatur in rubedinem croceam, cum apponitur ei fermentum.
Et hæc sunt ista duo elementa, quæ in vnum con-
iunguntur, scilicet humidum, et siccum. Humidum
est Mercurius iste agilis, extractus ab auro, qui factus
est fugitiuus, et fluxibilis, et hoc per primam operatio-
nem: Siccum verò est corpus, et fermentum, quo me-
diante figimus, capimus, et reseruamus Mercurium
prædictum, et illud corpus dicitur lapis occultus; quo-
niam nullus philosophorum satis mirari potuit, vnde
esset illud, vt fugitiuus Mercurius prædictus attrahe-
ret, et fugitiuum redderet corpus sibi appositum: et è
contra corpus fixum attraheret Mercurium fugitiuum,
et reseruaret ipsum in æternum ne fugeret; sunt enim
vbius naturæ, idè vniuntur. Idè illud corpus dici-
tur lapis occultus, quia solus fert agilitates, et virtutes,
quæ sensu non percipiuntur, nisi vt capiantur solum-
modo per prædictum purum, et extractum Mercu-
rium, qui his virtutibus præponitur. Vnde Geber di-
cit: Mercurius colorem croceum habere non potest,
nisi cum admixtione rei tingentis ipsum, quæ solum-
modo naturæ est cognita: vbi nota, quòd vult aurum,
quia occultè totam continet tincturam: et idè alibi di-
cit; aurum est perfecta tinctura. Hoc etiam dicit Her-
mes: hic est lapis benedictus, sine cuius permixtione
lapidis patentis, hoc est, Mercurij antedicti, tota perit
tinctura. Et hic lapis benedictus est cor, forma, et tin-
ctura auri, quam quærunt omnes Philosophi. De quo
scribit

scribit Hermes, dicens: adhuc in fine huius sæculi cœ-
 lum, et terra coniungentur, intelligens per cœlum,
 et terram prædicta duo entia. Et hoc opus bipartitum
 est, id est, duas habet partes: prima pars est de præpa-
 ratione Mercurij, secunda est de fixatione, et fermenta-
 tione ipsius Mercurij, quia tunc fit vera unio elemen-
 torum, quia rectè coniunguntur res agens, et virtus
 patiens, quæ simul vniuntur. Et idèd cùm tales res
 sint compositæ, et rectè præparatæ, vt conuenit, et
 appositæ in vitro calori temperato, tunc per se agit na-
 tura, sicuti eadem in materia naturali infra terram,
 operatur formam; sic et in vitro in materia proposita,
 et præparata. Cùm enim materia sit fundamentum or-
 tus, igitur si vndique rectè disponitur, tunc est susci-
 piens operationes, et concipiens formam rei, ad quam
 materia est ordinata, sic vt semper adsint influentiæ,
 et operationes stellarum. Et idèd ars est solummodo
 præparatrix, et habilitatrix materiæ, sed natura de cæ-
 tero in tali materia operatur formam, vt conuenit: sic
 ex duabus rebus prædictis efficitur tantum vna substan-
 tia tingens metalla in aurum, sic quod talis substantia
 vera, et recta, anima, et forma auri dicitur, et hæc ne-
 cessitas est. Quapropter Plato posuit aliquas formas se-
 paratas, vbi putabat solummodo hanc formam coniun-
 gendam per Alchymiam suæ materiæ, hoc est, materijs
 subtilissimis existentibus in metallis imperfectis, tamen
 ista forma non recipit metalla totaliter, sed solummodo
 subtilissimam, et purissimam materiam, quæ conducit
 auro, derelinquens aliam materiam occultam. Et idèd
 Alchymistarum intentio non est ad aurum faciendum,
 sed tantummodo intendunt facere rem altiore auro,
 videlicet tincturam, quæ est in actione vt forma auri.
 Et hæc forma etiam dicitur fermentum in respectu ad
 metalla imperfecta, quamuis aurum sit fermentum in
 respectu Mercurij antedicti extracti. Et hic Mercurius,
 et fermentum illius sunt vnius naturæ; quia corpus pe-
 netrat Mercurium, et vnitur cum eo, sic vt fermentum
 efficiatur spirituale, subtile, et agile sicut Mercu-

M m r i u s,

rius , & vniuntur tanquam aqua permixta aquæ . Sic quod in corpore occultum erat , manifestatur , & manifestum occultatur , pari modo vt cera liquefacta , est vnius naturæ cum dura , & è contra , dura cera cum liquida : & ex his duobus vnum coagulum factum est ; simili modo , vt coagulum lactis coagulat solummodo in caseum partes lactis , quæ sunt de natura casei , & non totum lac coagulat in caseum , sed solummodo aliquas partes : ita tinctura non omnes partes metallorum imperfectorum coagulat , sed solummodo has , quæ conueniunt cum auro , & quas solummodo tñgit in aurum ; & hæ partes aliud non sunt , quàm argentum viuum purum , reliquas verò partes non tñgit . Item sciendum si simili modo argentum viuum mundum , & purum coagulatur , illud est aurum , & metallum perfectum : sed si Sulphur solum congelatur , totaliter mortuum manet ; cùm verò Sulphur , & argentum viuum simul congelantur , illud est metallum imperfectum , & tale Sulphur spoliatur , & separatur ab ipsis metallis imperfectis , si saltem debeat fieri aurum . Et sicuti natura tale Sulphur in suis mineris remouet ab ipsis metallis imperfectis per longum tempus , sic ars mediante tinctura illud facit in tempore breui . Et si metalla imperfecta participant cum auro , videlicet per proprietates eorum , in quibus conueniunt ; quia vt aurum fit malleabile , & fluxibile , sic & cætera metalla imperfecta faciunt : & hoc est signum propinquitatis ipsorum ; & quantò propinquius res conueniunt , tantò libentius permiscentur , vniuntur , & recipiuntur : est enim manifestum metalla cætera cum auro in vnum confluere compositum , quod aliæ res , vt lapides , ligna , & herbæ non faciunt : & hoc est certum signum propinquitatis naturæ auri , & aliorum metallorum . Et idè ars docet transmutare metalla imperfecta in aurum , & non alias res , vt lapides , &c. propter magnam differentiam inter naturam auri , & ipsarum ; imò maxîma , & miraculosa esset transmutatio harum rerum , si reducerentur in talem materiam ,

riam, quæ reciperet tincturam, & formam auri: & si ista materia non reperiretur præparata in ipsis metallis imperfectis, ipsa ars esset inualida omnino. Cum vero talem materiam habeat præparatam à natura in ipsis metallis imperfectis, igitur ars est possibilis, per quam & mediante natura possumus præparare formam, & materiam illorum ex alijs spiritibus, quibus insunt virtutes metallicæ per modum, vt supra scriptum est.

Et hoc dictum sit documentum generale ingeniosis, & veris Alchymistis, qui per subtilitates, & tentamenta principiorum artis in eorum operationibus sine dubio veritatem inuenient, si supradictos articulos benè intelligant, & in corde recondant.

F I N I S.

V I S I O I O : D A V S T E N I I A N G L I .

Vm omnium rerum natura consistens certus sit effectus generationis, & augmenti, ex radice earundem sumimus necessariam Planetarum insinuationem: unde, ortum Solis, & Lunæ magno desiderio quærentes, talem vidimus visionem. Putauimus nos raptos ante conspectum Naturæ; & ecce septem Planetæ venientes, volente ipsa natura, fratrem suum primogenitum præfecerunt sibi in regem, ac diademate regni insignitum, quasi dominum suum adorantes, suos eidem pandebant defectus: Erant enim omnes ferè vel lepra, vel scabie infecti. Rex autem confratres consolari cupiens, ait: Expedit cerè, vt vnus ex nobis sine macula existens moriatur pro vniuersis, & non tota progenies pereat, vt recenti ipsius sanguine liniti consequamini sanitatem: nam, vt dicit Plato, secundum meritum materię dantur formæ. Planetæ autem cæteri suum regem audientes dicebant, & quis nostrum caret macula? nam ex semine immundo concepti sumus, & fragilitati subiectos peperit nos mater nostra: quis igitur potest facere mundum de immundo semine conceptum? non enim inuenitur in re, quod in ea non est.

Qui-

Quibus mater illorum Mercurius respondit : filij , sex corpora genui , quorum vnum est fulgidum , immaculatum , rex , & caput , & optimum Planetarum , nec quid superfluum in eo est , nec minutum in eo , quia eius complexio est temperata , & natura directa in caliditate , & frigiditate , humiditate , & siccitate : ideoque res comburentes , illud non combutunt , nec corrumpentes corrumpunt , nec terra , nec aqua alterant ipsum vnquam . Cum ipso ergo spiritus commiscetur , & fi-
guntur per ipsum maximo ingenio , quod ad duræ ceruicis artificem non pertinet : ipso ergo perficeremur bene omnes , sed quia perfectis moribus est , mori nequibit . Flebant ergo omnes fletu magno , dicentes : prohi dolor quare nos immundos , & ipsum ita perfectum genuisti mater ! heu nobis , cur nos constituisti fratres amaritudinis , & doloris ? quare non in utero suffocati sumus , aut antequam nasceremur perijmus ? cur excepti genibus , lactati vberibus nati sumus in combustionem , & in cibum ignis ? Quibus Natura respondit : Omnia in sapientia , & mensura creata sunt : qui dedit consilium , ferat auxilium : nam bonus princeps animam suam ponit pro subditis suis . Oportet ergo te , ô rex , denud nasci , quando aliàs mori non poteris , nec tuos perficere , & curare fratres : quia qui quartum conuertit in sextum , poterit tunc ipsum conuertere in septimum , & in quartum . Rex autem subridens inquit : quomodo potest corpus senile nasci denud , numquid potest matris suæ uterum ingredi , & renasci ? Cui Natura respondit : Tu es caput familiæ tuæ , & hæc ignoras ? Nonne scis , quodd nihil demergitur in Mercurio , nisi Sol ? te igitur matri , & suo pectori iuncto nihil melius : quia sic fugam suam quiescere , & tua contineri substantiam facies : non enim possunt grauiâ , nisi leuium additione sursum eleuari , nec leuiâ , nisi grauium consortio inferius detrudi : nihil ergo creatum est sine causa . Qui ergo animam suam amat , eam perdet , nam vnde videbatur perdidisse quod erat , inde incipit apparere quod non erat , quoniam quæ deuiassant , emen-

dant, & vnde corruptio non procedit, inde emendatio
 apparet. Rex ergo gemens ait; Domina, transferatur
 quæso à me onus istud, verumtamen si transferri non
 potest, nisi portem illud parebo sententiæ tuæ; quia
 non est dignus imperio, qui negligit certare pro ipso.
 Lunam igitur plenam assumam in matrem, ut fiam al-
 bus nigri, rubeus albi, citrinus rubei filius veridicus
 non mentiens. Fratribus ergo gaudentibus de nuptijs
 promissis sui regis, pararunt illi cubiculum grande, stra-
 tum rotundum, lucidum, rore circumdatum, bene
 clausum, quod & nouem virginibus pulchrarum fa-
 cierum ad tanti regis seruitium decenter munientes
 præstolabantur cum timore liberationem suam. Igitur
 dum medium silentium tenerent omnia, lux lucens val-
 de rutilans, à regalibus sedibus veniens, nouem vir-
 ginibus dixit; oportet me per ignem, & aquam tran-
 sire, solum Serpentis venenum timeo, ne violentia
 nimia in ætate tenera perimat me; custodia ergo mei
 estote, quousque ad ætatem deuenero perfectam, &
 vos tunc in regnum meum transferens, de cætero eri-
 mus immortales. Virginibus ergo custodiam optimam
 pollicentibus, Rex suum thalamum ingreditur securus,
 & magno libidinis calore ex improviso succensus dor-
 miuit statim, & dormitauit cum virgine decora ni-
 mis, filia matris suæ. Et quia indigestus nimium inca-
 luit, omnino debilitatus virrute defecit. At mulier il-
 la Sole amicta, & sub pedibus eius Luna, subito absor-
 psit suum sponsum, ut de illo nihil reliquum videre pos-
 sem; nam fumosa ex libidine effecta, totam suis basi-
 s animam regis exhaustit; vnde & virgines regem mor-
 tuum penitus existimantes, desperatæ de vita ipsius,
 similiter dormituerunt. Quod sentiens Serpens callidus
 antiquas inimicitias erga mulierem recogitans, sub di-
 cto ingreditur thalamo, venenum paulatim, & paula-
 tim effundens, ne fortè è somno dormientes excitaret;
 & toxicum hoc, parum, & parum ascendens, corpus re-
 gis dormientis sensim comminuit. Mulier verò de tan-
 to sanguinis calore nimium calefacta, cum suis virgini-
 bus

bus effugiens, cameram ascendit altiores; iterum, atque iterum septies in lauacro purgatorij peccatum suum diluentes, vt vel de regis corpore, si solam animam secum conseruarent, ne fortè pro eius morte, si quid corporis ipsius secum haberent, suspendij damnerentur. Vxor autem cum Regem diligeret, & in se animam eius exhaustam possideret, cogitauit quomodo mortuum suscitaret. Et cum ex scientia naturali diligenter cognouisset, quod absque alterationibus multis nihil reuiuisceret, primo ne corpus mortuum inficeretur aerem, combussit in cinerem, & regijs exequijs magnificè celebratis, se cum combusto cinere gratiosè sepelluit. Sed æmulatio antiqua Serpentis charitati inuidens, parum, & parum toxicum euomebat, nusquam ab inceptis desistens festinare, opus mulieris destruere laborabat. Hoc fiebat prima luce Octobr. Mulier autem more materno virum suum diligenter in intimis suis visceribus recolligit, ne amplius læderetur volens venenum repellere: & quantò magis toxico Serpentis foetus infestatur, tantò magis maternis admissus visceribus occultatur, ne nimio calore abortum patiatur. Luna namque humiditate propria plena foetum obumbravit, & ignis flammam eminus expulit. Verum ex labore conflictata foemina, & onere fatigata, efficitur turpissima, facie denigrata, & toto corpore prostrata super terram, nec oculos erigere, nec manus extendere poterat præ languore. Nam artis principium est caput Corui nigrum: parum, & parum exsiccans se ad ignem, vt album post fuscum induat indumentum. Interim mulieris adfuit tempus pariendi, peperitque filium suum primogenitum: & ne inficeretur à Serpente præcauens in futurum, assumptis alis superiores ascendit cameram, quærens exitum, nec inueniens, rediit ad nidulum vnde exierat, nec inueniens requiem, quam quærebat; iterum, atque iterum expansis alis superius euolabat; sed obserato exitu cogitur retroire. Et dum in hunc modum certabat euolare, filius noster genitus tres virgines deuorabat, ita vt illarum alis de-

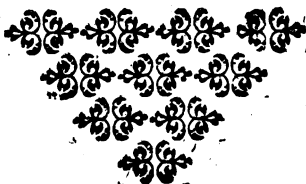
plumatis fuga penitus priuarentur . Quod cautius videntes sex cœteræ virgines valdè timuerunt cursu moderato aerem petentes : verum ipse desiccans se ad Solem de nigro ad album versus est colorem . Facta autem sunt hæc pridie Calend. Martij. Serpens igitur cùm ista didicisset , nimio furore repletus , Regem incineravit fortiori calore : at ille magis , & magis aquam hauriens , vnâ post aliam ex sex virginibus singulas deuorauit , semper cum ipsis , vt prius fecerat cum alijs , coagulans se ad ignem , ita vt intra spatium aliorum quadraginta dierum totus versus sit in terram , & tum post alias quadraginta dies in æquali calore iugiter consistens , vltimò albissimum induit vestimentum . Multoties autem mutauit suos vultus , quandoque nigram , & fuscâ , quandoque rubeam , & croceam , quandoque citrinam , & albam emittens effigiem ; ita vt cum Horatio dicerem :

Quo teneam nodo mutantem Prothea vultus .

Cùm igitur in mera perstaret albedine , coniugio sororis suæ Lunæ sciuius ipsum indigere : Cum illa igitur ipsum maritantes super alia corpora projectionem fecimus , & ecce vna pars sui mille millia partes aliorum Planetarum in verissimum vertebat argentum . Igitur cùm Serpens videret se conteri , tactus dolore cordis intrinsecus , toto suo posse Regem albis indutum vestimentis perdere insudabat , vt quod prius neglexerat , vel serò saltem protunderet . At Rex ossibus confortatis fortiter resistens , magis , ac magis Serpentem conculcauit , & tandem post tempora ipso interfecto nullius prorsus venenum de cœtero metuebat . Verùm ex ira , motu , & duello nimium calefactus , de albo in sanguineum versus est colorem , & sic imperium reassumens de omnibus triumphauit , nulliusque culpam reliquit impunitam . Cùm ergo purpura sese vestisset regali , Solem cum Sole copulantes super corpora alia proiecit : & ecce vna pars sui mille millia aliorum in verissimum mutauit aurum . Expergefacti igitur visionem conscribentes , gaudio magno gauisui sumus .

fuimus , ita ut paupertate exulata de cœtero domos
 proprias inhabitare recitsemus . Vnde Do-
 mino nostro Iesu Christo gratias refe-
 rentes , arborem conscendi-
 mus , poma colligimus ,
 maria time-
 mus .

F I N I S .

A VICENNÆ MINERALIA.

De Congelatione, & conglutinatione Lapidum.

CAPVT I.

Terra pura lapis non fit, quia continuationem non facit, sed discontinuationem. Vincens enim in ea siccitas non permittit conglutinari eam. Fiunt autem lapides duobus modis, conglutinando, & congelando. In quibusdam enim est dominans terra: In aliquibus verò aqua: Aliquando enim desiccatur lutum primum, & fit quoddam, quod est medium inter lutum, & lapides, deinde fit lapis. Lutum verò huic transmutationi aptius est viscosum: quod enim continuatum est. In ripis quoque Geon visa est terra, quæ videtur in lapides conuer-
ti in spatio triginta trium annorum. De aqua autem fiunt lapides duobus modis; Vnus est quod congelatur aqua guttatim cadens; Alius quod descendit de aqua currenti quidam, quod residet in superficie fundi aquæ illius, fitque lapis. Sunt enim certa loca, super quæ aquæ effusæ conuertuntur in lapides, qui diuersorum colorum sunt, & aquæ, quæ sursum acceptæ non con-
gelan-

Auicennæ Mineralia. 553

gelantur, quæ si propè alueum suum fundantur, congelantur, fiuntque lapides: Scimus ergo, quod in terra est vis illa mineralis, quæ congelat aquas. Principia igitur lapidum, vel fiunt ex substantia lutea, vel viscosa, vel ex substantia, in qua aqua vincit, quæ virtute quadam minerali congelantur: vel vincit in ea terra, faciens eam coagulari. Eodem modo Sal armoniacum congelatur, sed non sufficit ad Salem vis terrea permutare, sed adiuvat ipsum calor. Calor autem adueniens coagulat ipsum virtute occulta: & fortasse fit ex terra frigida sicca, & ex aqua fit terra, cum vincunt eam qualitates terræ, & è conuerso. Est autem res, quædam, qua vtuntur quidam ingeniosi cum volunt rem siccam coagulare, quæ componitur ex duabus aquis, & dicitur lac virginis, quod est eius effectus certissimus. Fiunt ergo lapides ex luto per calorem Solis, vel ex aqua coagulata virtute terrea sicca, vel ex aqua calida desiccata. Similiter quoque quædam vegetabilia, & quædam animalia conuertuntur in lapides virtute quadam minerali lapidificatiua, & fit in loco lapidoso: vel disconuenienti à subita quadam virtute, quæ exit à terra in hora terræmotus, quæ conuertit in lapides, quod consequitur in illa hora hæc transmutatio corporum, & animalium vegetabilium, & quæ propinqua est vt transmutatio aquarum. Est autem impossibile, quod aliquod complexionatum totum conuertatur in vnum elementum, quia elementa, & elementata, transmutata ad inuicem transeunt sic indominans. Vnde quod cadit in Salinas fit Sal: & quod in ignem, fit ignis, sed quædam citius, & quædam tardius, secundum potentiam actiuorum, & resistantiam passiuorum. Estque locus in Arabia, qui colorat omnia corpora in eo existentia suo colore. Panis prope toracem in lapidem conuersus est, remanserat tamen illi suus color. Sunt talia mira, quia raro accidunt, tamen causæ eorum manifestæ sunt. Sæpè tamen etiam lapides fiunt ex igne cum extinguitur, quia sæpè contingit corpora terrea, & lapidea cadere cum corruscationibus, quia igni

fit fri-

fit frigidus, & siccus ex sua extinctione. Et in Persia cadunt etiam cum corruscatione corpora ærea, & similia sagittis hamatis, & non possunt liquefieri, sed per ignem euaporari in fumum cogente humiditate, donec residuum sit cinis. Cecidit quoque apud Lurgeam frustum ferri ponderis Centum Marcarum, quod præ duritia sua fere erat infrangibile. Missa tamen est eius pars Regi Torati, qui præcipit enses inde fieri, erat autem infrangibile, & infabricabile. Dicunt tamen Arabes, quod enses Alemanici, qui optimi sunt, de isto ferro fiant. Cum autem ceciderit massa illa resiliuit aliquotiens à terra, ut pila erat, quia composita erat ex minutis frustis coherentibus ad inuicem ad quantitatem granorum magni milij. Similiter huic rei conuenit apud terrestres. Sic ergo fiunt lapides, quorum siquidem generatio vel erit subito per magnum calorem accedentem luto vinctuoso, aut paulatim per multum temporis.

De Causa Montium.

C A P V T I I.

Montes quoque quandoque fiunt ex causa essentiali, quandoque ex causa accidentali. Ex essentiali causa, ut ex vehementi motu terræ eleuatur terra, & fit mons. Accidentali, ut ex ventis, vel aquæ ductu accedit canatio profunda, & fit paulatim, donec fit vasta profunditas. Exit igitur iuxta eam eminentia magna, & hæc est præcipua causa montium. Sunt etiam quædam terræ molles, quædam duræ. Molles ergo aquæ ductibus ventisque tolluntur, duræ remanent, & fit eminentia. Sicut ergo fit generatio montium, sic generatio lapidum, quia aquæ ductus adduxit illis lorum viscosum continuè, quod per longitudinem temporis desiccatur, & fit lapis, & non est longè
quin

quin sit vis mineralis contrahens aquas in lapides. Et ideo in multis lapidibus inveniuntur quædam partes animalium aquaticorum, & aliorum, Montes quasi per multa tempora facti sunt, ut prædiximus, si non sunt decrecentes. Substantiæ autem luteæ, quæ reperiuntur in eminentijs non sunt de illa materia lapidea, sed est de ea, quæ diminuitur de montibus, vel terris, vel alia substantia, quam adducunt aquæ cum lutis, & herbis, quæ admiscuntur cum luto montis, vel forte antiquum lutum maris, ut est vnius substantiæ, quia pars eius sit lapis, & pars eius non, sed molitur, & dissoluitur aliqua qualitate vincente. Maris est recessus, & accessus, quædam loca cauat, quædam extollit, & quandoque totam terram cooperuit, & inde quædam mollia abradit, quædam dimisit dura, & ipsa in quibusdam locis congeffit. Mollia quoque ab eo congesta cum absunderet deficcata sunt, & in montes conuersa.

De quatuor speciebus corporum mineralium.

C A P V T I I I.

Corpora mineralia in quatuor species diuiduntur, scilicet in lapides, & in liquefactiua, sulphurea, & Sales. Et horum quædam sunt raræ substantiæ, & debilis compositionis, & quædam fortis substantiæ, & quædam ductibilia, & quædam non. Et horum, quæ debilis substantiæ sunt, quædam sunt Sales, ut quæ liquefiunt ex humido breuiter ut Alumen, Calcamentum, & Sal Armoniacum: & quædam sunt vinctuosa, nec liquefunt solo humore facile, ut Sulphur, Auripigmentum. Sed Argentum viuum est de parte secunda,

quatuor

quamuis sit elementum ductilium, vel simile aliquibus ductilibus. Sunt autem ductilia omnia liquabilia, & ut multum non ductilia, neque liquabilia, sed non mollescantur, nisi cum magna violentia: Et materia ductilium est substantia aquea, mixta cum substantia terrea mixtura forti, & non potest vnum ab altero separari, & congelatur substantia illius aquea cum frigore post actionem caloris in ipsum, quod est ephesis. Et erit exemplum à vitro, quod nondum gelauit propter suam vinctuositatem: & idè non est ductile, Lapidea verò de substantijs mineralibus materialiter sunt aquea, sed non gelantur sola aqua, sed etiam cum siccitate, quæ alterat aqueitatem ad terreitatem, & non est in eis humor nimis vinctuosus, & idè non ducuntur, & quia coagulatio eorum est ex siccitate, non soluitur de facili ut multum, nisi per ingenia naturalia soluentia. Alumen autem, & Sal Armoniacum sunt de genere Salis, quia pars ignis in Sale Armoniaco maior est, quàm terra, vnde & totum sublimatur, & ipsum est aqua, cui admiscetur fumus calidus nimium subtilis, & multæ igneitis coagulatum ex siccitate. Aqueitas verò Sulphureorum mixta est cum terra forti commixtione cum feruentia caloris, donec facta sunt vinctuosa, & postea coagulata sunt ex frigore. Atramenta verò composita sunt ex Sale, & Sulphure, & lapidibus, & est in eis vis mineralis aliquorum corporum liquabilium, quæ ex eis fiunt, ut calamentum, & alachar generantur ex maioribus granis atramenti, & non soluitur, nisi salsedo eius cum eo, quod est in illo sulphureo, & postea coagulatur, & illud iam accipit vim mineralem ex corporibus aliquibus. Quod ergo accipit vim ferream, erit rubeum, aut croceum, ut alachar. Quod verò vim æream acceperit, erit viride. Vnde possibile ista duo fieri artificialiter. Argentum viridum est, ut aqua, quæ miscetur cum terra nimium subtili Sulphurea mixtione forti, donec in plana superficie non quiescat, & hæc ex magna siccitate, quæ inest illi, & idè non adhæret tangenti. Estque albedo eius ex claritate illius aquæ, & ex albedine terræ subtilis, quæ

quæ est in eo . Proprium eius est , quod ex vapore Sulphuris coaguletur , & forrè hoc modo gelatur per plumbum , vel ex vapore Sulphuris faciliè . Videtur autem quod Argentum viuum , & quæ sunt similia sic elementum omnium liquabilem , vel quia omnia liquabilia cum liquantur conuertuntur ad ipsum , tamen non liquantur priusquam calefiant , & cum liquata fuerint apparent rubea . Sed plumbum proculdubio cum liquatur est Argentum viuum , sed non liquatur , nisi calefiat , et cum liquefactum fuerit conuertitur ad colorem conuenientem omnibus liquabilibus , scilicet igneum ruborem , et idèd miscetur Argentum viuum cum istis corporibus , quia est de substantia eorum . Sed ista corpora differant in compositione sua ab illo , eo modo , quo differt Argentum viuum ad sibi similia , et permixtiones , quæ permiscantur cum eis , donec congelantur . Et si fuerit Argentum viuum purum coagulabit id vis Sulphuris albi non vrentis , et id est res optima , quam possunt reperire illi , qui operantur Alchymiam , vel conuertunt illud in Argentum . Quod si fuerit scilicet Sulphur mundum optimum cum rubore clarum ; et fuerit in eo vis igneitatis simplicis non vrentis , erit res optima , quam possunt reperire Alchymistæ , vt ex ea faciant Aurum , hæc enim ipsum conuertunt . Et si fuerit Argentum viuum bonæ substantiæ , et Sulphur non purum , quod scilicet sit in eo vis adurens conuertet ipsum in æs : Argentum autem viuum si fuerit malum , et non purum terreum , et sit Sulphureum non mundum , sit ex eo ferrum . Stannum verò videtur Argentum viuum bonum habere , Sulphur verò malum , et hæc non bene trita , sed tanquam per parua composita , et idèd non sit tale . Plumbi verò grossi Argentum viuum malum est , ponderosum , et luteum , et Sulphur eius malum est , mali vaporis , et foetidi , et debilis . Vnde non bene gelatur . Et artifices faciunt gelationem fere similem artificialiter , quamuis artificialia non sunt eodem modo , quo et naturalia , nec tamen certa habet similia , et idèd credi-

tur, quod compositio naturalis fiat hoc modo, vel vicina huic: Sed ars debiliior est, quàm natura, nec sequitur eam, licet multum laboret; Sciant verò artifices Alchymia species rerum transmutari non posse. Sed si similia illis facere possunt, & pingere rubeum citrino, vt videatur Aurum, & album pingere colore, quo volunt, donec sit multum simile Auro, vel æri; possunt quoque plumbi immunditias abstergere. Ipsum tamen semper erit plumbum, quamuis videatur Argentum. Sed tunc optimæ erunt in eo qualitates aliæ, vt errent homines, vt qui accipiunt Salem, & Salem Armoniacum, &c. Cæterum quod differentia specifica tollatur ingenio, non credo possibile, & non est quod complexio vna in aliam conuertatur, quia ista sensibilia non sunt differentia, qua permutatur species, sed sunt accidentia, & proprietates. Differentiæ autem eorum non sunt cognitæ, quia cùm differentia sit ignota, quomodo potest sciri vtrum tollatur necne, vel quomodo tolli possit. Sed expoliatio accidentium, vt vaporis, & coloris, ponderis, vel saltem diminutio, non est impossibilis, quia contra hæc non stat ratio, sed proportio istarum substantiarum non erit eadem in omnibus. Hæc igitur in illam permutari non poterit, nisi forte in primam materiam reducatur, & sic in aliud quàm prius permutantur, hoc autem per solam liquefactionem non fit, sed accidunt ei res extraneæ respectu ad generationem naturæ.

Mineralium Auicennæ finis.

CVIVSDAM

EPISTOLÆ,

Quæ Alexandri Macedonum Regis nomine circumfertur, interpretatio, abditam Philosophici Lapidis compositionem Sapientibus acutissimè declarans.

Alexander in Epistola de Arte Solis tractans ad imaginem, et similitudinem mundi breuiter dicit, quod habeas fundari in ista demonstratione, ostendit enim, quod ars deriuata est ex creatione hominis, cui omnia insunt, nam quemadmodum minor Mundus ex quatuor virtutibus diuersis compositus est, ita et ars ista ex naturis melioribus: quarum quasdam breuiter narramus, demonstramus, et ponimus: eo quod maior Mundus creatus est ex quatuor virtutibus naturalibus diuersis, et compositis, quarum prima est appetitiua; secunda digestiua; tertia attractiua, seu retentiua; quarta verò expulsiua, quæ mundificatiua est: Et est quinta essentia sine aliena vita, quæ alias quatuor, quas tibi narraui, ac descripsi, gignit, et vnit; quarum dispositionem exposui, et est in hac arte sicut clavis ad arcam, quam si absque ea

aperias tota dissoluitur. Est enim sicut nexus eius late-
 ra continens, quia totum rei huius magisterium ab istis
 virtutibus cautè scire conuenit in hac arte. Ista ars non
 perficitur, nisi à studentibus per uigiliam, et per eius
 temperantiam. Quoniam sicut prius narraui eius ac-
 tionis initium ex quatuor est virtutibus peragentibus,
 scilicet appetitiua, retentiua, digestiua, et expulsiua,
 quæ mundificatiua est. Quinta est scilicet anima ex lu-
 mine clarissima. Nunc autem has dispositiones specie-
 rum narremus, atque eas potentiam exponamus. Nar-
 remus igitur quid eorum est calidum, quid frigidum,
 quid masculinum, quid foemininum, et per eorum co-
 lorū diuersitatem, et generis differentiam non erre-
 mus, nec deulemus, eo quod si sit differentia inter ca-
 lidum, et frigidum, et masculinum, et foemininum, opus
 nequaquam tibi perficietur, nisi in via dirigatur. Et
 scias, quod nullus nascitur absque matre, & foemina,
 & nullum germin creatur sine calore, & humore, fri-
 giditate, & siccitate. Virtus autem appetitiua masculi-
 na est calida, & sicca: & est ignis continens. Virtus re-
 tentiua foeminina est frigida, & sicca, & est terra. Vir-
 tus digestiua seu alteratiua est masculina calida, & hu-
 mida, & est aer. Virtus expulsiua foeminina est frigida,
 & humida, & est aqua mundificatiua. Quinta essentia
 verò est vita, quæ est propria, nec est palida, nec humi-
 da: nec frigida, nec sicca, nec masculina, nec foemi-
 nina, tamen si per istarum virtutem ad seculum uertatur,
 oppositum eius contrahit. Ne igitur eam in aliquo
 fluuiali loco requirens ab operatione erres, eius tibi
 ostendam locum. Si igitur vis aquam uitæ frigiditate
 dissoluere, magis ipsam calefacias. Si uero vis aquam
 frigidam facere, magis ipsam calefacias, nisi quam-
 libet naturam uirtutis ad propositum eius, quod opera-
 ris emendes, opus contrumpis. Scilicet quoque est,
 quod uirtus appetitiua, quæ est calida, & sicca ignis,
 confirmat. Retentiua frigida, & sicca errorem in cor-
 poribus congregat, & inofficando coloribus mergit,
 & est terra. Digestiua masculina mundificatiua est,
 quæ

quæ corpus mundificat, quia naturam cum rubigine
 excellit, deinde naturam accidentaliter imprimit, & est
 calida, & humida, & est aer. Expulsiua, quæ mundi-
 ficatiua est, feminina est, omnem fugat immundiciam,
 dum in eam transfunditur, transfertur in seipsam, &
 nunquam postea diuidi possunt, veluti venenum in
 corpore funditur, postmodum non separatur. Calida
 agit virtus hæc in corporibus, & eadem sic disponitur
 natura, suæque eorum congregat vnum, est autem fri-
 gidum, & humidum, & est aqua. Et est quinta essen-
 tia; quæ totum dirigit opus, & complet, & est anima
 corpori coniuncta, quam coniunctionem quidam
 male in opere operati sunt, & errauerunt, inutilia pro-
 vitibus fumentes. Quidam etiam tanquam directo tra-
 mite, prout iussimus, operantes dimiuerunt, & secun-
 dum eorum opinionem egerunt: & ideo deuastatum est
 totum opus, saxumque factum est. Imò significo tibi,
 quod si diligis opus tuum perficere, incipe prout iussi.
 Restat nunc ut speciebus nomina imponamus, nec à me-
 moria recedendum est, quod ea, quæ operaris non lu-
 cidæ naturæ fore debent, ex quibus minor mundus
 creatus est, quæ suis proprietatibus tibi nuncupabo.
 Scias, quod Sulphur est ignis, & terra magnesiæ, &
 aer fodinæ; & aqua, est Argentum viuum, quod in
 corpore mergitur. Quinta essentia spiritus est, qui om-
 nia viuificat, & alterat, & omne germen germinat, &
 omne lumen accendit, & omnes fructus floret. Tali
 quidem gubernatione necesse est hoc opus dirigere, &
 scias, ut dictum est, naturas congrue coaptare, & ma-
 sculum feminæ, & calidum frigido, & humidum sic-
 co, deinde aquam, spiritum, & lumen nutrire; quo-
 niam ex diuersis naturis fundatum est opus, ex eius me-
 lancolia componitur corpus, & erit quantitas eius ex
 igne, epatis vitio colera rubra suboritur: quo facto o-
 porret ea, quæ ad factum, & operam spiritualem veniunt
 digeri, quibus iungitur aer, qui est sanguis fluens in
 omnibus venis corporis, & superueniens, donec in ru-
 beam vertatur colorem. Aqua verò est flogma, quæ in

pectore consistit, & apparet in figura aureis instrumentis, & sic deinceps illud, quod tibi iam dixi virtute prædictorum omne corpus efficit perfectum. Stude itaque naturas istas omnes prudenter regere, & vas quoque cum suo simili, vel eius contrario in deuo cum sinchar pone, & opus tuum dirigitur, prout gratiam meam tibi tribui, cum species tibi descripsi, quæ gradatim regi oportet, donec corpora spiritus fiant, & tunc artis sapientia operatur vt natura alteretur, & in aliam conuertatur naturam, & natura per naturam apparet, post ipsius verò naturæ accidentia necesse habes iungere duas naturas, donec ab eis naturam claram, & lucidam extrahas, quæ cum ascendit in altissima, tenetur lucescit, & coaptatur. Et scias, quod in hac arte nihil philosophicè loquor, & est in liquefaciendi solutione super omnia cautela adhibenda, quod ne ascendendo modum excedas, quoniam in liquefaciendo consistit arcanum totum omnium naturarum alteratio, & scias hoc, quomodo à natura in naturam mutatur, donec substantia non fugiens, nec alterans, sed fixa, & constans fiat, ex quibus introitus coaptat nigros, quoniam pars discernitur. Et mox natura per naturam apparet. Rarum itaque rerum fixarum naturam liquefactione coaptat, & aqua, quæ à Sapientibus, aqua Sapientiæ est appellata, deinde arcana, quæ sunt temperata humida, quia nisi naturas attenuas aquamque illas facias, non colorare poterunt: sic ergo corpus auatione humefacies. Et scias, quod albedo est in coagulatione, & quod species spiritus, & inse inuicem emendant. Dico etiam tibi fili, qui emendate desideras, quod non ponas in ea species crudas, & inordinatas, sed putrefactas, & coaptatas ascendentes, & descendentes. Ego sine dubio comperi quædam vnguentum eleuata, lucida, illuminata, & inueni in eis arcana abscondita, quæ si vtique bene reges, natura eorum, quæ habes occulta, manifestè apparuit tibi, & apparebit, idest, terra alba per Argentum lacidum, & notum. Et scias, quod corpora quædam solutione indigent, quædam eleuatione vt tinguant, & lucida,

cida, & illuminata fiant, in quibus omnia corpora dissoluantur. Scias etiam, quod secundum naturam arcana sunt in eis abscondita, quod si regantur natura abscondita, tibi apparebunt, quæ Hermeri Philosopho apparuerunt, & est terra alba prope Argentum. Confice ergo corpora, quæ illa sesanant, cum terra alba est, ut fixa permaneant, & superpone ne ignis eam sua flamma comburat, sed quemadmodum ceram liquefactam liquefac ea. Et esto memor, quod istud vocatur aqua intrans iterum. Igitur in artibus tuis, in quibus studes martellos duos fore credas, quorum vnus Soli, alter Lunæ debetur, postea sequuntur duo ordines, quos regendos dubium nostro capiti satis congruè figurat. Ecce numeravi, arcanum cœleste patefeci, scientiam difficilem, atque absconditam illuminavi, perfectamque scientiam regendique modum certificaui. Iuro itaque, quod nihil celavi, nec alteram, nec ullam speciem aliena descriptione descripsi, nec genera alienis locis imposui. Igitur si meas litteras legeris, & intellexeris, venies ad propositum tuum, & Deo gratias age. Si verò cui compositio debilis, & complexio brevis extiterit, ad suum propositum non veniet, ignorantia suæ partem mihi non imponat, nec dicat me errasse, sed seipsum, qui ad suum propositum non perueniet.

Interpretationis Epistolæ Alexandri Regis finis.

AVTHORIS IGNOTI.

Philosophici Lapidis Secreta metaphoricè describen- tis, opusculum.

Lexemplum scientiæ nostræ senex su-
 pra mortem, in eo sunt naturæ con-
 iunctæ cum complemento. Terra,
 aqua, ignis eius, & aer. Et omnia
 hæc in Saturno, cum eo aperiuntur
 portæ Scientiarum, sicut dicit Her-
 mes, & præcedentes sui primi. Ac-
 cipe lapidem suspensum supra mare,
 ut senex cera alba: super fontem, ut puer ypoquistidos.
 Nomen eius victor. Cum eo perime viua, & viuifica-
 perempta: & ei sunt mors, & vita, & istud, & illud ex
 oriente, & occidente. Cum hoc habebis scientiam, in
 qua pigritauerunt Arabes. Veritatem dixi tibi per eum,
 qui fecit oriri lapidis paradisi auctorem lumen vitæ. In
 eo sunt duo opposita simul scilicet ignis, & aqua, &
 istud viuificat illud, & illud perimit istud, & hoc, &
 hoc in Leone coniuncta simul, per eum, qui est mors,
 & vita, veritatem dixi non mentior. Gumen nostrum
 coagulat lac nostrum, & lac nostrum dissoluit Gumen
 nostrum. Et post apparebit rubedo orientalis, & rube-
 do sanguinis, hic lapis mundus sine fœtore, inuenitur
 in locis altissimis, cum quo magnificauerunt se Philo-
 sophi super omnes alios, & vaticinati sunt futura. Ve-
 ritatem

ritatem dixi per potestatem eorum, cui non sum
 mentitus scienter. Homo noster antiquus, est draco
 noster, iste comedit caput suum cum cauda sua, & ca-
 put, & cauda est anima, & spiritus, & anima, & spiri-
 tus sunt creati de luto, & hoc, & hoc ex oriente, & oc-
 cidente, per expellentem nocumenta non mentior, quia
 quod dixi, vidi in ciuitate. Dealba corum tuum si vis
 dealbare ipsum, cum Nilo Ægypti albescit primo, tunc
 cum Persia in Secretis, & cum hoc, & hoc apparebit ru-
 bedo vt papauer in Ære, per viuificantem Deum,
 omnia non mentior. Aqua nostra abluuit sordes, mun-
 dabis omnem nigredinem, & obscuritatem eius, tunc
 subridebit dicens, quis mundauit me? qui vidit illud
 subridebit locutus, & veritatem dixi non mentior. Ter-
 ra in oculis sunt tres oriens, & occidens, & super eos
 Saturnus albus ortus est, & anima horum trium est
 ignis, veritatem dixi per familiam Hermetis, manife-
 stabo, quod occultauerunt primi non cum inuidia. Ter-
 ra nostra veritas tuum in Argentum primo, & ultimo
 in Aurum inueteratur, & habebis Scientiam, in qua
 pigritauerunt Arabes. Denigras cum Ægypto nostro,
 & non cum Persia, & cum Persia siccitas, quia est do-
 mus siccitatis, & cum Ægypto humectas, quia est do-
 mus humiditatis, & hoc, & hoc albedo, & rubedo sine
 mensuratione, vt rubedo in moris, vel vt sanguis do-
 minarum. Lapis Scientiæ nostræ senex primo, & vl-
 timo puer, quia albedo eius in initio, & rubedo in vlti-
 mo cum dominio. Hic est Lapis, cum quo titubauerunt
 omnes, qui abierunt, & mortui sunt plurimi eorum
 cum dolore, & tristitia, quoniam declinauerunt ad
 viam Dæmonum, & reliquerunt viam prudentiæ. Co-
 opertorium, & equi pallium nostrum album, & equus
 noster Leo fortis, sub pallio coopertus, & super illud, &
 illud Griffus noster naturam gemmatam retinens, hic
 lapis triangulus est in esse, quadrangulus in qualitate.
 Veritatem dixi per operatorem, dealbans, & rubefa-
 ciens, omnia non sunt singularia in occulto, sed sunt
 mixta, oriens, & occidens simul iuncta ab anima om-

hium. Hic coniungit, & disiungit, & reiuugit quando vult. Lupus noster in Oriente inuenitur, & canis in Occidente, iste momordit illum, & iste momordit istum, & fiunt rabidi ambo, & interficiunt se ad inuicem: donec fiat ex eis toxicum, & tyriaca. Camelus noster albus septimus est in numero apud Philosophos magnos Sol cum Luna Iupiter. Mars, & Venus noster in Mercurio nostro: & Saturnus septimus eorum, in quo sunt omnes coniuncti simul: hic est spata, gladius, cultellus, & incisorium super ædificium, & inimicus ad manum, et vas cum adiutorio vini. Episcopus noster vt color venarum, vel violarum, et anima citrina, vt citrinitas, et narges, vel ypoquistidos. Tunc lapidem in fluuiio currenti per mortem omnium non mentior, exemplum nostrum cum albo naturæ. Ignis, et lux in claritatis essentia: et ignis, et lux scintilla nostra, et titio noster candens, et cum hoc, et hoc inuenies scientiam. Veritatem dixi per vnientem omnia. Scala nostra est turris nostra de terra viscosa, et terra viscosa est lutum nostrum, et cerotum nostrum ex cera, et sepo confectum: et hic, et hic nauis nostra in mari nostro plena gigantum. Aperui quod occultauerunt priores. Non sum inuidus quemadmodum ipsi fuerunt: per illuminantem cuncta non mentior. Terra coram oculis posita oriens, et occidens, et hic, et hic narcissus cum lilio nostro: et hic, et hic cum sene nostro, et senex noster, et vter noster est corpus nostrum: et corpus nostrum est Lapis noster quæsitus à multis, inuentus à paucis. Et istud exposui ex pietate, et detexi cunctis per Deum genitum.

Authoris Ignoti finis.

MERLINI

ALLEGORIA

Profundissimum Philosophici Lapidis arcanum perfectè continens.

Ex quidam alios cupiens superare potentes, se contra eos præparauit ad bellum. Cumque vellet equum ascendere, præcepit cuidam ex militibus suis, vt daret ei ad potandum de aqua, quam plurimum diligebat. Qui respondens ei dixit. Domine, quæ aqua est illa quam quæris? Et Rex ait: Aqua illa, quam quæro, aqua est à me plurimum affectata, & ipsa diligit me præ cæteris. Et ille perpendens, statim fuit, & eam detulit ei. Rex autem accipiens eam, bibit, & rebibit, donec omnia membra sua repleta sunt, & omnes venæ eius inflatæ, & tunc fuit valdè discoloratus. Hoc facto, dixerunt ei milites eius. Domine, ecce equum, ascende si placet. Qui respondens dixit. Scitis me ascendere non posse. Dixerunt milites: Quare non potes? Respondit, quia sentio me grauatum, & doleo caput, & vt mihi videtur, omnia membra mea ab inuicem diuiduntur. Iubeo igitur vobis, quod ponatis me in carneram vnâ lucidam, & ea constitutur in loco calido, & sicco, continuè temperato per diem,

diem , & noctem , & ita sudabo , & aqua quam bibi
 deficcabitur in me , & ita liberabor . Fecerunt ergo si-
 cut Rex præceperat eis . Completo vero tempore , ape-
 fuerunt cameram , & inuenerunt eum quasi mortuum .
 Parentes verò statim cucurrerunt ad Medicos Ægyp-
 tios , & Alexandrinos præ cæteris honorandos , &
 adduxerunt ad eum , narrantes ei secundum quod Re-
 gi acciderat . Qui quidem viso eo , dixerunt ipsum
 posse proculdubio liberari . Et illi : Quis vestrum erit
 magister ? Responditque Alexandripi : Nos (si placet
 vobis .) Dixerunt Ægyptij : Non placet nobis , immo
 nos volumus esse magistri . Antiquiores enim vobis su-
 mus , licet iuniores videamur . Alexandrini verò con-
 senserunt . Tunc dicti magistri acceperunt Regem , &
 dilaniauerunt eum in partes minimas , terentes eas , &
 miscuerunt cum medicamentis suis humectantibus ali quan-
 tulum , & ita posuerunt ipsum aptatum in camera sua ,
 in loco calido temperato , sicut prius , per diem , & no-
 ctem . Hoc facto extraxerunt eum quasi semimor-
 tuum , adhuc habentem aliquantulum vitæ . Quem vi-
 dentes parentes eius exclamauerunt , dicentes : Heu
 Rex mortuus est . Quibus Medici dixerunt : Non est
 mortuus . Nolite clamare , dormit enim , & iam ince-
 pit terminare . Acceperunt itaque ipsum iterum , & ab-
 luerunt eum aqua dulci , donec sapor medicinarum re-
 cessit . & miserunt eum eo iterum de eadem medicina
 noua , & posuerunt eum in loco suo sicut prius . Et quan-
 do extraxerunt eum penitus mortuum inuenerunt .
 Tunc parentes eius fortiter clamantes dixerunt . Heu
 Rex mortuus est . Quibus Medici respondentes dixe-
 runt . Interfecimus eum idcirco , vt melior , & fortior fiat
 in hoc mundo post resurrectionem in die iudicii , quam
 fuisset prius . Quod quidem parentes eius audientes ,
 crediderunt eos esse iustitiosos , & statim abstulerunt
 eis medicinas suas , & expulerunt de Regno . Hoc fa-
 cto , loquebantur adinuicem , considerantes quid de-
 berent agere de hoc corpore venenato , & mortuo . Et
 conuenerunt vt sepelissent ipsum , ne putresceret , ac eius
 factor

~~fecerit~~ nocumentum inferret. Alexandrini verò Medici hoc audientes, iuerunt ad eos, & dixerunt. Nolite ipsum sepelire, quoniam (si placet vobis) restitue-
mus eum sanio-rem, pulchriorem, & potentio-rem, quam prius. Tunc illi subridere cœperunt, dicentes. Vultisne trussare nos, sicut & alij? Scia-
tis, quod nisi feceritis quod promittitis, manus nostras euadere non poteritis. Medici autem ad hoc se obligantes, acceperunt Regem mortuum, sicut alij dimiserunt, terentes eum, benè abluerunt, quousque nihil de medicinis aliorum remansit, et desiccauerunt eum. Deinde acceperunt partem vnam Salis Armoniaci, et duas de nitro Alexandrino, et miscuerunt cum pulvere mortui, et impastauerunt cum parum olei lini, et posuerunt eum in camera vna, facta ad modum cruciboli inferius perforati, et sub foramen posuerunt aliud vas mundum, ad modum cruciboli factum, et dimiserunt eum ibi per vnam horam. Deinde cooperuerunt eum cum igne, insufflantes, donec fuit penitus liquefactum, in aliud crucibolum descendens inferius per foramen. Tunc Rex ita de morte ad vitam resurgens, magna voce clama-
uit, et dixit. Vbi sunt inimici? Sciant, quod omnes interficiam, nisi mihi obedi-
entes aduenient sine mora. Omnes igitur audientes, venerunt coram eo, et dixerunt. Domine, ecce parati sumus vestris in omnibus obedire mandatis. Itaque ab illa hora in antea Reges omnes, et potentes aliarum regionum honorauerunt, et timuerunt eum. Et quando volebant videre de mirabilibus eius, ponebant in crucibolo vnciam vnam Mercurij benè loti, et proiiciebant desuper tanquam vnum granum milij de ungulis, vel de capillis, aut de sanguine suo, et sufflabant leuiter cum carbonibus, et dimittebant eum infrigidari cum eis, et inueniebant lapidem, qualem ego scio. De quo lapide proiiciebant parum super Saturnum purgatum, et statim mutabatur forma eius, sicut scio. De quo postea ponebant partem vnam super decem Veneris, et erat totum vnus coloris, et bonitatis. Item aliter. Accipiebant dictum lapidem

572 **Merlini Allegoria.**

lapidem tritum , & miscebant cum Sale , & Sole sicut prius , & liquefaciebant eum , & proijciebant dictos Sales solutos in sero caprino , & tunc fiebant optimum ad omnia . Custodi frater hunc tractatum , & serua bene , quia trussa est optima inter stultos , & non trussa inter sapientes . Hæc enim est via Regum trium dierum , quoniam parum laboris sustinentes , magnum lucrum desiderant obtinere . Laudes Creatori maximo referamus , qui fidelibus suis grauitè inspirauit , accidentia pro velle in substantijs transmutare , & vt quod in potentia rebus latitat , ad actum reduci valeat sapienter .

Allegoria Merlini finis.

RACHAIDIBI,

VERADIANI, RHODIANI,

Et Kalidis Philosophorum
Regis Persarum,

*De Materia Philosophici Lapidis
acutissime colloquentium,
Fragmentum.*

Ixit Rachaidibi filius Zetheidibe Philosophus Regis Persarum, & Principis Romanorum, Sperma lapidis est frigidum, et humidum in manifesto, et in occulto calidum, et siccum. Dicit ergo fac frigidum, et humidum in occulto, et calidum, et siccum pone in manifesto: et ita oc-

cultabitur frigiditas, et humiditas sua, quod non minueretur vnquam, nam si minueretur, etiam lapis. Quando ergo occultatur frigiditas, et humiditas, fac occultando, vt sic componas illud calidum, et siccum, quod in occulto erat, et in manifesto: et ita de spiritu fiat corpus in duobus gradibus, et fiet globus, et sanguis, et caro. Dicit Rhodianus. Sperma est album, et liquidum. Liquor hic de primo globum facit in loco, vbi

debet,

sublimatio, & acutior omnibus. Dixerunt Philosophi Regis Persarum. Accipiamus frigidum, & humidum, & aquosum mundetur ab omnibus superfinitatibus, & à Plumbo, & decoctio pura, & multa desiccetur ab humido in Sole decoctione, & humidis pannis: & est pulchrius capitulum. His, qui cupiunt scire mirum super omne mirum de humido aquoso frigido, & adusto dixit Kanide, quod in vno solo igne sine aquæ temperatione factæ sunt omnes distillationes, & sublimationes, & calcinationes, & rubificationes, & mortes ipsius Mercurij, & tunc facta est amicitia inter ipsum, & ignem, & currit vt oleum in vno iectu, quia oleum est ingressiuum, penetratiuum, & aggregatiuum permixtiuum, coagulatiuum, perseveratiuum (vincit enim omnem rem subtilem, & omnem rem solidam penetrat, coniunctiuum, permansiuum, depuratiuum, & dicitur oleum viuum, color viuus, et rectificatiuus, et omnes mortuos resurgere facit. Et est fermentum super omne fermentum, et semetipsum imprægnat, et seipsum parit. Vnde omnes, qui quærent hanc scientiam, scire oportet omnia, quomodo est, et quomodo non est, et quomodo fieri potest, et si fallunt quomodo emendare possunt, et post omnia scire oportet ea, quæ circa opus sunt necessaria, et probationes claras, et manifestas. Et hæc est prima omnium probationum, scilicet vt quandiam est finis, et terminus secundus, ponatur de ipso aliquantulum super ferrum candens, si fluat sicut cera, et non faciat fumum, nec strepitum, sed currat per omnia, et tingat laminam ferream, vel æream, vel argenteam, et figat se cum illis, et non timeat ignem, nec per ignem minuatur, nec à metallis separetur vnquam, tunc perfectum est, et hæc est vera probatio super omnes probationes. Si autem hæc signa non fecerit, reduc ad ignem, donec ita fuerit, et hæc probationes omnes fieri debent inter primam, et secundam solutionem, et congelationem. Et post hoc sciendum est de eis, quæ coniunguntur cum mortuo, et istæ coniunctiones, et color kasseranicus ferri euidenti, et color vitrioli. et flos æris, quod

quod est venenum Mercurij, et calx Salis, et aqua Mercurij laborata, vt non fugiat ab igne, et est aqua vitæ, et permanens, et est spiritus rectificatiuus, et Sal antiquus Armoniacus, et hæc omnia sint quælibet per se soluta in aquam. Et post hæc omnia misce, et ad ignem lentum congele, et factum est ita corpus viuum. Et hoc corpus postea resolutum est in aquam, et sic fit commixtio.

Omnes Philosophi Persæ congregati fuerunt in vno loco in montaneis partibus, et erat locus secretus odoriferus, et inter illos multi multis modis dixerunt ex tincturis, quæ tingunt metalla, et mutant in Solem altum, et pretiosum: et ille modus tincturæ, qui est pretiosior in superficie omnium tincturarum, hic est qui manifestatus est inter eos per diuinam gratiam, scilicet quod duæ particulæ comprehendant totum opus Alchymie, et primâ particula sufficit in pondus mollities. Secunda multiplicat primam in alijs mille millibus ponderum in Solem pretiosum per gratiam Dei. Hoc autem ita fit, vt cum artificiosa canna ferrea proficiatur hæc Alchymia super duram aquam, et liquidam in igne, et est quædam aqua alba, et alia subalba, et mollis, et citò diffunditur ab igne, et currit, et facta est rubea, et dura, vt oleum tincturarum, de quo nos dicimus sic est, et penetrat omnes istas aquas, subintrando facit vnam amicitiam cum illis, et vnitatem in trinitate, ab igne non separatur, nec minuitur in æternum. Præterea reminiscimini quod superius dictum est, scilicet, quod primus terminus mortificat frigiditatem, & humiditatem inter tot, & quot terminos rubificat; secundus terminus complectitur mortem primi mortui, & augmentat rubedinem, & facit massam sciliginosam, et pineatam sicut fructus pini lucidam fulgentem vt folia Auri, & spargit se, & tingit sicut debet ad citrinitatem, hæc est rectificatio Mercurij, quod est oleum fixum subtiliatium, quod rectificat omnia metalla corrupta, & ducit ea ad sanitatem, & ad naturam meliorem, & hoc mortuum, ita probatur mortuum: post hæc datur ei fermentum fermenta-

tum æqualiter ab omnibus naturis , de quo dicemus, quod est primum fermentum, id est, secundum à primo, & primum retinaculum . Postea datur secundum à secundo , scilicet retinaculum viridis in ampulla soluti , post hæc flos æris, quod est venenum , & aqua Zaffarunica , & aqua Salis Armoniaci , & aqua antiqua , quæ aqua est resolutiva omnium corporum , & omnium spirituum, & est congelativa eorundem . Recordemur siquidem instrumentorum , in quibus debent fieri omnes decoctiones operum Alchymix , & istius, quæ est prima, & naturalis, quæ demonstrat omnes operationes Alchymix , quæ sunt septem , & hæc est illa , quæ demonstrat omnes distillationes, & sublimationes, & omnes calcinationes , & resolutiones , & congelationes, & mortificationes secundum modum artis ignis . In arte quidem Alchymix est vna ars, quæ laborat quinque ignibus . Quorum primus est albus ; Secundus ialdus ; Tertius viridis ; Quartus rubicundus sicut rubinus ; Quintus verò complet totum opus Athanor septem diebus, & noctibus, & ita videtur inspirasse à principio septem dierum, donec congeletur in fundo , & videtur quasi nigrum , rubicundum propter plenitudinem illius rubicundi coloris, & ita est firmissima operatio Alchymix repugnans contra ignem, & contra omnes examinationes, & hoc est opus illius coloris, qui extrahitur de phauler , vel endanicum interius est totus Mercurius, & est crusta phauler, & de isto Mercurio potest fieri perfectum opus Alchymix , & dico, quod omnia metalla interius sunt Sol , & Luna secundum omnes, qui nouerunt hanc artem, & de hoc phaleut potest fieri Zaffaranum, qui est color phauler ad tingendum in Solem.

F I N I S.

L V X

L V X
OBNVBILATA
SVAPTE NATVRA
REFVLGENS.

Vera de Lapide Philosophico
Theorica, metro Italico
descripta,

*Et ab Auctore Innominato
Commenti gratia
ampliata.*

P A R S P R I M A:

PRÆFATIO

AD LECTOREM.

Ut, actanta de Chymicorum Scientia extant volumina, partim in lucem edita, partim manuscripta, ut audeam dicere nullam scientiam tot habuisse Auctores, tot Magistros, quot Hermetis fuere discipuli. Fœlix Pater, qui tales filios habuisti; Gloriosus Magister, qui tales consecutaneos obtinuisti, ita ut etiam verè Magister Magistorum dici mereris, si unusquisque filiorum tuorum dignus est omnium scientiarum Magister vocari: Sed sicuti non omnes libri sunt vero-

tum Auctorum partus, non omnes veridici, imò partim mutilati, aut inspurcati, & quod peius est, adulterati; non aliunde, ut credo, quam invidia stimulo, & impietatis motu illorum, qui aut debilitate eorum ingenij, aut iusto Dei iuditio ad hanc mensuram accedere non potuerunt.

Præsentium sæculorum tyrannides ita per omnes diffusa est, ut non amplius etas hominum, sed brutorum dici meretur; attamen natura, seu Opifex natura in claustris sua Divina providentia semper aliquem pium hominem servavit. Aliqui remanserunt immunes ab hoc veneno; aliqui se absconderunt à morsu Serpentis, ij nimirum, qui æneum Serpentem supra montem eleuatum viderunt; eique spem obtulerunt, & eius dogmata sancta seruauerunt.

Cum adhuc tertium lustrum viridis ætatis meæ agerem, nescio, quo instinctu in horum librorum intelligentiæ me, omni conatu, exercere animum habui; at sæpè sæpius, obnubilata mente luminis illius magnitudine, debilis sensus mei vires insufficientes cognoscebantur ad istius doctæ Sphingis anigmata elucidandum; Hinc libros eieci, pluries vale dici huic lectioni, & sæpius erroneum existimaui talia velle intelligere: at reassumpto animo, Dei auxilio, spe omni fulcitus, duodecim continuis annis in huiusmodi lectura totis viribus difere, ac nocte et atem consumpseram, quando capite tentare an effectum consequerer possem; practicam illius operis iuxta theoreticam, quam in mente conceperam, præ manu sumpsi: at deuius modo unam resolutionem in animum obtinue-

ram, modo aliam, at semper aliquid mea intelligentiæ obscurum relinquebatur. Socios duos diverso tempore habui, quorum consortio maior occasio mihi oriebatur amplius studendi, & veritatem indagandi, ut melius eorum opinionem, aut arguerem, aut approbarem; omnes enim cæci eramus, solo lumine desiderij, & aliqualis lectionis ducti; tentauimus: nihil in primis ingressibus inueniebamus, aliquid nobis deesse cognoscebamus: interim firmiter concludi, & discere cæpi: iuxta sonum litterarum laborare esse dissipare diuitias, & otium, ac operam perdere, quod sola possibilitas naturæ, sola ratio intellectualis cæcos ducit, & errantes in patriam regit. Quid tantis desudare operibus, dum simplex natura, unum opus solum cognoscit? Quid tot habere furnos, tot

ignes,

ignes, tot vasa, dum unico vase, unico igne, unica fornace utitur natura? Si sufficeret secundum sensum litterarum, sonum verborum, & directionem simplicem auctorum, laborare; quot sapientiores, imò in hac scientia sapientissimi inuenirentur, qui nec sermonem latinum vix percipere valent.

Oh quot sunt, & inueniuntur homines, qui se doctos esse in hac arte existimantur. Solum quia putchram destillationem, diligentem sublimationem, aut calcinationem cognoscunt se facere posse. Oh quot alij reperiuntur, qui semel una opinione in suo grosso capite orta secundum lecturam, aut uti dicunt directionem unius Auctoris se doctissimos esse opinantur, & si opus non succedit eis iuxta intentum suum, non ignorantie suæ attribuant, sed aut fracturæ vasis,

ant

*aut regimini ignis, quem sperant
iterato labore inuenire. Oh quot
sunt, qui, eo quia multarum sen-
tentiarum farragines in suo cere-
bro continent iuxta capacitatem
sui intellectus, putant se esse magi-
stros, & alios docere posse.*

*Cognoui hominem, qui tot ferè
non dicam tractatus, sed & volu-
mina in mentem habebat, tanta, ac
tali eruditione decorata, tali or-
dine expressa, ut vix crederem,
maiores in hac scientia peritiam
posse acquirere; attamen, quia so-
lus litterarum erat illi cognitus, so-
las litteras sciebat, opus autem ne-
sciebat, nec via illius notitiam, &
nunquam nesciet in posterum, sed
semper in suo errore ad fallendum
homines manebit: toto cælo enim
aberrat à veritate, dum quotidie
circa particularia, (ut dicit,) &
tincturas se exercet infinitis expen-
sis*

sis illorum, qui nimis creduli ei fidem credunt. At nil mirum, si dum unica veritas illi est absconsa, plures vias tentet, & deuius in obscuritatibus vagerur. Non sufficit sententias memoria mandare, sed intellectui, & discursui sunt commitenda; solam possibilitatem, ut diximus, naturæ obseruandam esse, & vias illius rationis laxet trutinandas. Vnde cum ad manus meas manuscriptum doctè vulgari Italico metro prolatum ab Incerto Auctore, peruenerit, operam duxi ijs temporibus, ubi obscuritas, & tenebræ circum circa vagantur, & totum ferè mundum absorbent, Lucem in lucem edere, & Deo duce, quanto loqui licet, solito secreto stilo, et si veridico, promulgare, ea, quæ pro commento illius manuscripti, & pro ampliori decoratione, & declaratione in seruiant.

Qualisnam illius scripti Auctor fuerit, adhuc mihi innotuit, licet in anagrammate cognitus: Satis est mihi scire eum ambulasse per rectum tramitem, illique veritatem natura obuiam fuisse, & quamvis se inscium operis totius confiteatur, attamen non respondent ultima primis, hac ficta ignorantia eius doctrine. Quod autem ad me attinet, benignissime Lector, ne queras quis sim, scias, quod solus animus est mihi, veritatem propalare, & maiora, quam credas, et speras in lucem post hac edere, Deus det mihi cum vita gratiam, et me post vitam meam cursum cognosces. Noli damnare stilum, et modum loquendi, aut phrasim dictionis; scias pro certo, quod intempestiva est hæc editio, ut vix credere posses; ad hoc me mouet vis, cui agere nec valeo

refi.

*resistere. Talia proferre hoc seculo,
nec quidem somniaueram:
attamen fiat voluntas
eius, qui regnat, et
regnabit in se-
cula se-
culorum. Va-
le.*

A I VERI SAPIENTI

Si Discorre Teoricamente
sopra la Compositione
DELLA PIETRA DE' FILOSOFI.

Canzone Prima.

D I

FRA MARC' ANTONIO

Crassellame Chinesc.

I.

E Ra dal Nulla uscito
Il tenebroso Chaos, Massa disforme
Al primo suon d'Onnipotente Labro:
Parea, che partorito
Il Disordin l'hauesse, anzi, che Fabro
Stato ne fosse un Dio; tanto era informe.
Stauano inoperoſe
In lui tutte le cose,
E senza Spirto Dinisor, confuso
Ogni Elemento in lui flaya racchiuso.

I L.

Hor chi ridir potrebbe,

Come fermossi il Ciel , la Terra , e'l Mare,

Sì leggiere in lor stessi , e vasti in Mole?

Chi può suelar , come hebbe

Luce , e moso lassù la Luna , e'l Sole ,

Stato , e forma quaggiù quanso n'appare ,

Chi mai comprender , come

Ogni cosa hebbe Nome ,

Spirito , quantità , legge , e misura

Da questa Massa inordinata impura ?

I I L.

O del Diuino Hermete

Emoli Figli , à cui l'Arte paterna

Fà , che Natura appar senza alcun Volo ,

Voi sol , sol voi sapete ,

Come mai fabricò la Terra , e'l Cielo

Da l'indistinto Chaos la Mente eterna .

La grande Opera vostra

Chiaramente vi mostra ,

Che Dio nel modo istesso , onde è prodotto

Il Fisico Elissir , compose il tutto .

I V.

Ma di ritrar non vaglio

Con debil penna un Paragon sì vasto

Io non spero ancor Figlio de l'Arte .

Se ben certo berfaglio

Scoprono al guardo mio le vostre Carte ,

Se ben m'è noto il prouido Illiastro :

Se ben non m'è nascosto

Il mirabil Composto ,

Per cui Voi di potenza haute estrarre

La purità degli Elementi in Atto .

Se ben da me s'intende,
 Ch'altre non è vostro Mercurio ignoto,
 Che un vino Spirto uniuersale innato.
 Che dal Sole discende
 In aereo vapor sempre agitato.
 Ad empir de la Terra il Centro voto;
 Che di quì poi se n'esce.
 Tra Soli impuri, e cresce
 Di volatile in fisso, e presa forma
 D'humido radical se stesso informa.

V I.

Se ben'io sò, che senza
 Sigillarsi di Verno il Vaso Ouale,
 Non si fèlma in lui mai vapore illustre,
 Che, se pronta assistenza
 Non hà d'occhio Linceo, di Mano industri
 More il candido Infante al suo Natale;
 Che più nel ciban poi
 I primi humori suoi,
 Come l'Huom, che ne l'Utero si pasce
 D'impura sangue, e poi di Latte in fasce.

V I I.

Se ben sò tanto; pure
 Oggi in proua con voi d'uscir non oso,
 Che anche gli errori altrui dubio mi fanno.
 Ma, se l'innide Cure
 Ne la vostra pietà luogo non hanno,
 Voi togliete all'Ingegno il cor dubioso.
 Se'l Magisterio vostro
 Distintamente io mostro
 In questi fogli miei, deh fate homai,
 Che sol legga in risposta. Opra, che'l sai.

CHE IL MERCVRIO,

E L'ORO DEL VOLGO

Non son l'Oro, & il Mer-
curio de' Filosofi,

*E che nel Mercurio Filosofico
v'è tutto quello, che cer-
cano i Sapienti,*

Toccandosi la pratica della prima Operatione,
che deue fare l'esperto Lauerante.

Canzone Seconda.

I.

Q Vanto s'ingannan mai gli Huomini ignari
De l'Hermetica Scuola,
Che al suon de la parola
Applican sol con sentimenti auari:
Quindi à i Nomî volgari
D'Argento visio, & Oro
S'accingono al Lauoro,
E con l'Oro comune à foco lento
Credon fermare il fuggitiuo Argento.

Pp

Ma,

I I.

Ma, se à gli occulti sensi apron la Mente
 Ben vedon manifestò,
 Che manca, e à quello, e à questo
 Quel foc' uniuers'al, ch'è spìrto agente.
 Spìrto, che in uolente
 Fiamme d'ampia Fornace
 Abbandena fugace
 Ogni metal, che senza uino morò
 Fuor de la sua Miniera è corpo immita:

I I.

Altro Mercurio, altro Oro per metè adita:
 Mercurio hùmido, e caldo,
 Al foco ogni hor più saldo.
 Oro, ch'è tutto foco, e tutto Vita:
 Differenza infinita
 Non fa; e hor manifesti
 Da quei del Volgo questi?
 Quelli, Corpi morti son, di spìrto priui;
 Questi spìrri Corporei, e sempre uiui.

I V.

O gran Mercurio nostro, in te s'aduna
 Argento, & Oro estratto
 Da la potenza in Atto;
 Mercurio tutto Sol, Sol tutto Luna;
 Tripla sostanza in vna,
 Vna, che in tre si spande.
 O meraviglia grande?
 Mercurio, Solfo, e Sal, voi m'apprendete;
 Che in tre sostanze voi sol una siete.

V.

*Ma doue è mai questo Mercurio aurato,
 Che sciolto in Solfo, e Sale,
 Humido radicale
 De i Metalli diuien, seme animato?
 Ah, ch'egli è imprigionato
 In Carcere sì dura,
 Che per fin la Natura
 Ristar nol può da la Prigione alpestra;
 Se non apre le vie l'Arte Maestra.*

V I.

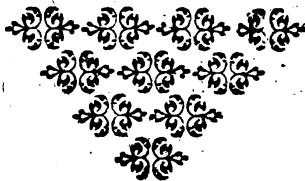
*L'Arte dunque, che fa il Ministra accorta
 Di Natura operosa
 Con fiamma vaporosa
 Purga il sentiero, e a la Prigion ne porta;
 Che non con altra Scorta,
 Non con Mezo migliore
 D'un continuo calore
 Si soccorre à Natura, ond'ella poi
 Scioglie al Nostro Mercurio i ceppi suoi.*

V I I.

*Sì, sì, questo Mercurio animi indotti
 Sol cercar Voi douete,
 Che in lui solo potete
 Trouar ciò, che desian gl'Ingegni dotti.
 In lui già son ridotti
 In prossima Potenza,
 E Luna, e Sol; che senza
 Oro, e Argento del Volgo, uniti insieme
 Son de l'Argento, e l'Oro il vero Sema.*

VIII.

*Pur ogni Seme inutile si vede ,
 Se incorretto , & integro
 Non marisce , e vien negro .
 Al generar la Corruption procede .
 Tal Natura prouede
 Ne l'opre sue vinaci ,
 E noi di lei seguaci ,
 Se non produrr' Aborti al fin vogliamo ,
 Pria negreggiar , che biancheggiar dobbiamo .*

SI CONSIGLIANO
GLI ALCHEMISTI
INESPERTI

A desistere dalle Sofistiche loro Operationi ,

Tutte contrarie à quelle , che n'insegna
la vera Filosofia

NELLA COMPOSITIONE
Della gran Medicina Vniuersale.

Canzone Terza.

I.

O Voi , che à fabricar l'Oro per Arte
Non mai stanchi trahete
Da continuo Carbon fiamme incessanti,
E i vostri Misti in tanti modi , e tanti
Hor fermate , hor sciogliere ,
Hor tutti sciolti , hor congelati in parte .
Quindi in remota parte
Farfalle affumicate , e notte , e giorno
Stare vegliando à foliti fechi intorno .

VIII.

*Non molli Gomme, od Escrementi duri,
 Non sangue, ò sperma humana,
 Non uue acerbe, ò Quintessenze Erballi,
 Non acque acute, ò corrosui Sali,
 Non Vitriol Romano,
 Arridi Talchi, od Antimoni impuri:
 Non Solfi, non Mercuri,
 Non Metalli del Volgo al fine adopra
 Vn' Artesice esperto a la Grand'Opra.*

IX.

*Tanti Misti à che prò? l'alta scienza.
 Solo in una Radice
 Tutto ristringe il Magisterio nostro.
 Questa, che già qual sia chiaro v'hò mostro
 Forse più, che non lice
 Due sostanze concien, c'hanno una essenza.
 Sostanze, che in potenza
 Sono Argento, e sono Oro, e in atto poi
 Vengono se i lor pesi uguagliam Noi.*

X.

*Si che in atto si fanno A. gento, & Oro.
 Anzi uguagliate in peso
 La volante si fissa in Solfo aurato.
 O Solfo luminoso, Oro animato
 In te del Sole acceso,
 L'operosa Virtù ristretta adoro.
 Solfo tutto tesoro,
 Fondamento de l'arte, in cui Natura,
 Decoce l'Or, che in Elissir matra.*

PROEMLIV.M.

Uti , imò omnes sunt ,
 qui audientes de Lapi-
 dis Physici Theorica tra-
 ctare , solo hoc dicto ,
 nares perstringent , &
 nauseabundi hunc tractatum flocci-
 pendent : At quæso , quænam impu-
 dentia de non cognitis iudicium fer-
 re , & in alterius agro sinapi suum im-
 mittere . Quid sit Lapis Philosopho-
 rum prius discere , postea eius Tracta-
 tus dijudicare oportet . Isti sunt , qui
 videntes tot Chymicorum , & la-
 borantium in arte Chymica , profi-
 tentium se facere posse lapidem , om-
 nes suas , & aliorum substantias eos

dila.

dilapidare obseruant, Isti sunt, qui
 videntes tot imposturas, tot vana re-
 cepta, & audientes tot falsa promif-
 sa, contra veram artem redarguunt:
 nescientes, quod hoc non est opus
 Chymicorum, sed Philosophorum,
 ità vt istis vulgaribus Philosophastris
 sic possibile sit facere Lapidem hunc,
 veluti eis possibile nouum Solem in
 sua domo producere, & Lunam in
 vasculo retinere: nam tales Philoso-
 phi esse debent, vt fundamentum to-
 tius naturæ sciant, & verè cogno-
 scant. Nescientes, quod scientia La-
 pidis Philosophorum superat omnes
 doctrinas, omnesque artes quantum-
 uis subtilissimas, eà differentia, vt
 opus naturæ semper est perfectius,
 absolutius, & securius, quam artium
 quarumuis practica: imò si iuxta
 axioma Aristotelicum, nihil sit in in-
 tellectu, quod prius non fuerit in sen-
 su, verum erit dicere, quod quidquid
 sensu

sensu comprehendimus sola data
 norma naturæ intelligimus. Omnes
 enim artes, rudimenta, & primæ prin-
 cipia sua didicerunt ab opere natura-
 li, sic ut nimis longum esset hanc ve-
 ritatem in medium modò proferre,
 dum satis est, cuilibet intelligenti, &
 non vulgari oculo, apertum. Sed ne
 ulterius infructuosè progrediamur.
 Sciendum est generaliter lapidem
 Philosophorum nihil aliud esse, quàm
 humidum radicale elementorum,
 quod per ea expansum inuenitur, at
 in eorum lapide unitum, & perstri-
 ctum, ab omnibus extraneis defœ-
 catum. Vnde nil mirum, si talia, ac
 tanta præstare possit, dum certo co-
 gnoscitur vitam animalium, Vegeta-
 bilium, ac Mineralium in suo humi-
 do radicali consistere: quod est indu-
 bitatæ fidei, nec vllus vnquam nega-
 bit: Si quis enim habeat oleum re-
 seruatum in domo sua ad imponen-

dum in lampade, quis ita stultus erit, ut exstimet talem lampadem extinguere per definentiam olei, quod est illi in escam ad ignem suum nutriendum? & si debilitatio luminis proueniat ex definentia olei, certè quod adaucto oleo lumen pristinum reassumet; Pari ratione, vita nostra consistit in humido nostro radicali, & igniculus vitæ in eo defertur, ac eo retinetur: consumpto hoc humido, etiam lumen illud vitale à vinculis solutum effugiet: Vnde per cibi nutritionem natura opus habet hoc humidum refarcire. At aliquandò calor naturalis, per aliqua accidentia est ita debilitatus in suo humido radicali, ut nouum in nutritione reassumere non possit; & sic magis languescit, & infirmatur oppressus, facile definit, & morte tenebrosa corpus suum derelinquit: si quis tunc temporis oleum suppeditare posset, non in excremen-

tis

tis ciborum inclusum, sed ab istis excretum, & omni arte purificatum, certè, quod ignis vitæ illum assumeret, & in sui naturam conuerteret, & sic lumine pristino vigeret. Quid valent medicamina in homine mortuo? nec quæuis balsamica quidem, & perfectissima aliquid operantur: Naturā enim, seu ignis naturæ, qui in corpore latet, est qui medicamentis utitur ad se liberandum, & extricandum ab illo morbo, seu humore illi nocente, ut in suo humido radicali liberè possit munus vitæ exequi.

Per nutritionem ergò dandum est ei cibum competentem, & refocillantem, & ignis iste vires pristinas recuperabit, aliàs nil prodesse medicamina, quæ nihil aliud sunt, quam incitamentum naturæ, & non restau-
ramentum.

Quid iuualet militi in agone mortis per sanguinis sui à vulnere accepto

deperdi.

deperditionem, buccinis, & tympanis irritare eius irascibilem facultatem ad fugandos inimicos, & cordis audacia Martis sustinendos labores nil profectò; imò illi magis nocuum esset, & in causa, ut terrore faciliùs languesceret. Ita à simili in nostro casu: irritare per medicamenta naturam, quando est debilitata, & humidi radicalis deperditione, aut suffocatione languescens, est periculosum, & sæpè sæpius inutile; at si quis posset pristinum robur ei donare, & illius humidum radicale opportuna administratione augmentare, tunc de se ipsa natura sine alio stimulo ab excrementis nocentibus, & humoribus malignis se extricaret. Idem & in natura Vegetabili, ac Minerali dicendum. Vndè quàm insani sunt illi homines, qui die, ac nocte sanitati incumbunt, dum fontem, à quo omnis salus, & vita consistit, non cognoscunt:

ſcunt : Sinant ergò de Lapide Philoſophicolatrare , ni impij , & crudeles vitæ ſuæ , luminis cognitione abuti velint.

Concluſiue igitur dicendum , quod qui Lapidem iſtum fortuna à Deo gratis data conceſſum habuerit , & eo uti ſciuerit ; non ſolùm proſpera valetudine totum ſuæ vitæ ſpatium , iucundo ſanitatís titulo incolumis frui potietur ; verum etiam ulterio-rem curſum alijs diſtributiue termina- tum , Diuina prouidentia non repu- gnante , conſequetur , & in laudem æterni ſui benefactoris vita ſœlici , & longa , aliorum ſæcula illi percontari datum erit . Non eſt hoc ultra natu- ræ terminos adſcriptum , ſed lege na- turæ ſancitum , vt quoties corpus contrarijs facultatibus , aut morbis oppreſſum fuerit , inuiolata ſanctione ad interitum procliue ruat , & eius vi- talem ſpiritum , languefcente natura

dere.

derelinquere, ac in patriam abire
 Nullus, qui aliqualem Philosophia
 odorem subolfecerit inficias ~~est~~
 quod vita animalium, seu spiritus vi-
 talis cum sit spiritualis, & de natura
 ætheris, à quo omnes formæ descen-
 dunt per cœlorum influxus (non lo-
 quor hîc de anima rationali vera for-
 ma hominis.) nullam habere cum
 corpore terreo affinitatem, nisi per
 aliquod medium retineretur, quod
 vtriusque naturam participaret; Hoc
 medium, nisi esset constantissimum,
 & purissimum vita semper auolaret,
 nec ab eo permanentiam reciperet,
 dum certò scimus, neminem dare
 quod non habeat. In mixtorum sub-
 stantia humidum radicale rerum est
 constantissimum, & purissimum,
 cum sit subiectū totius naturæ mixti,
 vt infra proprio capite docebimus;
 Ergò istud erit medium, & subie-
 ctum capax, in cuius centro vita cor-
 poris

poris consistere debeat : Centrum enim humidi radicalis est calidum innatum , verus ignis naturæ , & Sulphur verum Sapientum, quod de potentia ad actum veri Physici reducere didicerunt in suo lapide.

Vnde qui habet Lapidem Philosophorum, habet humidum rerum radicale, in quo per artificium sagacissimum, & naturale, calidum suum innatum principales vires exercet ; imò totus calor, qui suam humiditatem determinauerit, & in Sulphur, ut dicitur, igneum per decoctionem adæquatam transmutauerit . Tota mixti natura in illo humido radicali delitescit : vnde qui habet humidum radicale alicuius rei, totam essentiam, vires, & facultates illius rei iam obtinuit ; dummodo sagaci industria sic extractum, & naturali medio, ac arte Physica, non arte illa Spagyrica Chymica vulgari, quæ omnem suis extra-

ctis, & acribus substantijs mundum
foedauit, & quæ nil, aut parum boni
docuerit: Sed prius intelligendum
est, quid sit istud humidum radica-
le, de quo infra in Capitulis meis suf-
ficienter quilibet instructus erit, si le-
gat, & iterata lectione studio non
pepercerit.

Videant ergo quantum ponderis
in manibus habeat, qui Lapidem Phi-
losophorum obtinuit: Si enim quis
ob exquisiti cibi nutrientem sub-
stantiam, ob balsamici medicamen-
ti virtuosam essentiam, & vires, & de-
perditam sanitatem reassumit, quan-
do & cibus, & medicamentum cras-
so cortice, & duro indumento excre-
mentis permixta assumpserit: quid
dicendum, si eorum humidum radi-
cale, seu, vt proprie dicam eorum
nucleum, & virtutis centrum in con-
uenienti vehiculo propinauerit?

Eo magis quo istud mirabile me-
dica-

dicamentum , non incitando naturam , non stimulo , non violento motu , sed benigno naturali , & foecundo radio , calorem naturalem , quo abundat impartiendo , & totam languescentem corporis naturam restaurando ; mirabiles curas , imò incredibiles operationes demonstrat in animalium corporibus : quia tunc non medici manus , sed natura benedicta , & pro medico , ac medicamento inseruit .

Medicamenta quælibet vulgaria , vt supra diximus , sunt tantùm irritamenta naturæ , vt tali stimulo animal vrgeatur facultatem suam exercere , & vires sopitas assumere . Hinc est , quod post assumptionem alicuius medicamenti semper infirmus magis languescat , vt aliquando sine spiritu tristis , & debilis videatur : Ratio est , quia omnia medicamenta , quibus hoc sæculum utitur , sunt è nu-

mero purgantium, quæ acida sua intrinseca substantia, qua sunt dotata (quamvis dulcia propinentur) naturam irritant; quo irritamento conantur omne suum posse ad morbum expellendum demonstrare. Vnde sola natura est, quæ excrementum eiecit, & sola illius facultas, quæ in tali casu valet. Hinc vana sunt irritamenta, quando languescens, & debilis natura medicamentis stimulum non sentit, ideò potius grauatur maiori morbo, sic vt iam impotens cogitur corpus in funum deferere, & in eo mortis imaginem imprimere. Exemplo est Clyster aut medicamentum in intestino à corpore separato immissum, in quo nil operatur, nec vllam purgandi facultatem obtinet, quia ibi natura non est, vt clystere, veluti stimulo irritetur ad se purgandum: Vnde si natura sola valet in homine sano ad excrementa reiicienda, & ad

alios

alios humores peccantes expellendos; Quid infaniùs hanc languescentem irritare, & in eodem irritamento maiora excrementa adaugere, dum sufficeret opportuniùs eam confortare, & ei nouum vigorem per nostram medicinam impartire? quàm mirabiles curæ, & portentosi in sanitate effectus ex hac administratione orirentur? incredibiles certè.

Non nego, & dari aliquando medicamentum corroborans cardiacum, aut quod alias, præter purgantes, facultates contineat, sed isto non nisi rarò vtitur aliquibus in casibus, & quod peius est, hoc medicamentum crasso modo præparatum, & in virtute sua debile, vt quasi inutile videatur, & infructuosum; in cuius administratione sæpè sæpius homo infirmus spiritum vitalem quasi dereliquerit, vt ineptus sit medicamenti virtutem non dicam assumere, sed

nec quidem sentire . Nec nego alia
reperiri medicamenta, quæ naturam
à contrarijs liberet non irritando , sed
sua specifica qualitate morbum , &
humorem attrahendo: veluti reubar-
barum , & similia , quæ specifica di-
cuntur : & in veritate talia me-
dicamenta si in omnibus morbis apta ad-
ministrarentur , infirmi sanatio esset
secura , & indubia . At quis est , qui
taliam sciat inuenire , & quod opus est,
eam præparando administrare ? In-
certa scientia , incertum producit ef-
fectum . Vnde Medicina Philosophica
est ad omnes morbos opportuna , nõ
quia differentes in se contineat qua-
litates , vt diuersos producat effectus,
sed vnã tantum habet facultatem ,
quæ est naturam confortare , & ei vi-
res summas donare . Vnde errant ne-
gantes omnes infirmitates Lapide
Philosophorum in quolibet corpore
fugari, cum vna tantum sit in corpo-

re natura , quæ vnico hoc medicamento confortari debet, vt ab infinitis, si darentur, morbis, se liberare valeat,

Hæc est illa fortasse medicina , de qua scriptum est in Sacris paginis , quod medicinam de terra creauit Altissimus, & Vir Sapiens non spernet eam . Est inquam de terra; quia de terra Philosophi eam extrahere sciuerunt , & in coelum suæ virtutis exaltare potuerunt . Est medicina, quam qui cognoscit opus non habet medico, nisi in saño vsu, in nimia quantitate vteretur, quàm decens est, & naturæ inseruit . Est enim ignis naturæ purissimus, qui si magnus est, paruam flammam deuorat : Vnde sicuti nimio cibo suffocatur animal, & nimia substantia opprimitur naturalis facultas , ità vires corporis nimia hac, & abundanti affluentia assumerentur, & veluti, qui nimia lætitia vires

amittunt; sic & nimio calore eorum ignis dispergeretur; eodem ordine, quo & frugum radices, & vegetabilia quæuis etiam si aqua uiuant, & nutriantur, attramen nimia aquarum diluie, & seminis virtus assumitur. Vnde sicut in istis ita in omnibus prudentia, non impudentia habenda.

Non mirum ergo si lapis iste tales, ac tantas curas exequatur per manus Philosophi administratus: nam morbi quiuis pertinacissimi virulenti, & insanabiles immediatè quasi miraculo naturæ sanantur, & fugantur, quia natura in corpore infirmo ita vigoretur, & virescit, ut nullum timeat morbum, & nulla grauetur maligna qualitate, quin omnia contraria superet; Natura est, ò miseri, quæ vestram sanitatem vobis impartitur, si eam restaurare sciueritis. Si oleum pro lampade habetis, celerem non time-
te eius extinctionem (ni Deus obstat)

nolite

nolite expauescere morborum tyrannidem, dum natura in arce tutissima subsidium imminens habuerit. Quid die, ac nocte tantis defudare curis, ut curæ vestræ sanitatis sint fructuosæ? Quid tot scientijs, tot inutilibus ministerijs, tot elegantissimis concionibus, atque lectionibus, tempus, & mentem deperdere solo vulgari exemplo, sola inani opinione? Lapidem Philosophorum intelligere, curæ sit vobis, & fundamentum sanitatis vestræ, thesaurum diuitiarum, notitiam veræ naturalis sapientiæ, & certam naturæ cognitionem eodem tempore adepti eritis. Sed hoc in loco tempus est, ut de Veritate istius artis aliqua dicamus, an possibilis sit, & vera, maximè respectu tincturæ, quam promittunt Philosophi super metalla imperfecta in aurum tingenda, quia si eius possibilitatem, quis cognouerit, in dubium

erit,

erit , & eius doctrinam sequi animum habere; Sed omiſſis Auctorum, & Philoſophorum auctoritatibus , quas videre eſt in libris ad hoc ſpecialiter impreſſis, tantum eadem ratione, quæ nobis ſatis fuit, & nos Lectorem ſuademus , vt magis iſta deſuinciat, quam aliorum doctrinis. Vnde & nos tali diſcurſu diſſeruiſimus antequam de hac veritate aliquid ſubolſacerimus.

Metalla omnia nihil aliud ſunt , quàm Argentum viuum coagulatum , aut in parte , aut in toto fixatum . Hic longum foret omnes auctoritates affirmatiuas Auctorum pro hac ſententia in medium afferre; Sed, vt dixi, etiam in hac parte omiſſis , certi ſumus ab effectu materiam metallorum eſſe Argentum viuum, quia omnia in eorum liquefactione accidentia, & proprietates (per quas rerum naturæ cognoscuntur) argenti-

ui-

ti viui demonstrant; habent pondus; habent mobilitatem; habent splendorem; habent odorem, facilemque liquefactionem, nec cedunt pondori superiniecto, nam omnia eis supernatant; sunt liquida, & manus, aut aliud non madefaciunt, sunt molia, & quod mirabilis est, quando sunt liquefacta in fumum abeunt vti Argentum viuum breuiori, aut longissimo tempore iuxta maiorem, aut minorem coctionem, aut fixationem, excepto auro, quod propter totalem puritatem, & fixationem suam non auolat, sed permanet constans in fluxione cum ignitione.

Metalla non solum has proprietates Argenti viui in liquefactione demonstrant, verum etiam & alias, puta faciliorem cum dicto Argento viuo commixtionem, quam negat cuiusque corpori sublunari: nam nulli rei se immiscet, quam cui suæ naturæ

turæ est, & hæc est principalis Argenti viui proprietas; Vnde ob communem Argenti viui materiam, quam metalla habent, inter se etiam commiscentur. Hinc ferrum, quia paucum habet Argentum viuum (in quo virtus metallica consistit) & multum Sulphuris terrei, difficulter etiam Argento viuo miscetur, & coëteris metallis, nec nisi artificio Mercurialem splendorem habet, aut facilem liquefactionem, coëterasque proprietates supra enarratas, quæ omnes alijs (vel plus, aut minus) metallis competunt. Insuper ductibilitas, quæ in vnione Mercuriali consistit, & in conglutinatione humidi radicalis, quo abundat Argentum viuum, est nota omnibus metallis, quò plus Argento viuo dicto abundant, & quò sit fixius; ideò Aurum magis ductile, quam alia metalla.

Non solum per has proprietates

man-

mani-

manifestas cognoscitur metallum ,
 nihil aliud esse ; quàm Argenti vi-
 uum ; verum etiam in anatomia , seu
 discompositione ipsiusmet metalli
 hoc verificatur ; nam ab omnibus
 metallis purum Argenti viuum
 extrahitur eiusdem essentiae , ad Ar-
 gentum viuum vulgare , & tota sub-
 stantia metalli in eum reducitur ,
 cum primum metallum sit , & me-
 talli sint inuicem transmutabilia ; se-
 cundum quod plus , vel minus de eo
 participant ; Vnde à ferro minorem
 Argenti viui quantitatem , quam ab
 alijs metallis extrahi potest ; hinc etiā
 imperfectius existimandum est , vti
 Aurum perfectius , quia totum est Ar-
 gentum viuum . Concludere ergo li-
 cet , quod sicut Aurum est vera perfe-
 ctio metallorum , & totum metal-
 lum , quia totum Argenti viuum
 fixum ; ita solūmodo ea sola metallica
 substantia dici debet in metallis , quæ

est substantia Argenti viui, & quæ sit de facto Argentum viuum, siue purum, aut impurum, siue coctum, vel incoctum, quæ differentia tamen, rem non facit specie differre, eo quia etiam fructus licet crudior, aut maturior, acerbior, aut dulcior fuerit, isdem est specie, quamuis qualitate maturationis differat, vti differt omphacium, idest vua acerba, ab vua matura, quæ tamen sunt eadem specie; nec homo sanus ab homine infirmo, aut infans à sene, specie distinguuntur.

Stantibus ijs, quod metalla solo constent Argento viuo pro substantia metallica, non erit impossibilis eorum transmutatio; imò maturatio in Aurum, quando per solam coctionem hoc esse possit, quam coctionem inducit Lapis phisicus, qui est verus ignis metallicus, qui in momento, quod natura mille annis operatur, in

manu

Manu Philosophi exequitur . Hic
nim Lapis est de media , & purissi-
ma sola Argenti viui substantia: Vnde
Argentum viuum vulgare, quando
metalla sunt liquefacta in fluxu, ea in-
greditur, & ei se permiscet, vti aqua
mixta aquæ ; quid erit dicendum de
illa nobili subtilissima , & penetran-
tissima medicina ab illo orta? & in su-
prema puritate æquata , & exaltata ?
omne Argentum viuum certò per
minima pertuadet, & veluti de sua na-
tura , amplectetur, & quia est ignea,
& rubicundissima super omnes rube-
dines, eum tinget, & colore citrino
condecorabit . Rubor enim in sum-
mo gradu super multum albedinis,
quæ est in Argento viuo , citrinita-
tem inducit , quia eius rubedo albe-
dine illa temperatur in citrinum co-
lorem. Sed quo ad fixationem attinet,
dicimus insuper , quod Argenti viui
substantia, quæ in omnibus metallis

repe-

reperitur (auro excepto) est cruda, & humiditate, qua constat Argentum viuum, superflua turgens; Vnde sic cum naturaliter attrahit suum humidum, & eum contemperat, & attrahendo desiccatur, & cum siccitate humiditatem coæquat, qua temperantia orta, iam est metallum æquatum, ac Aurum perfectum: Vnde, quia nec humidum, nec siccum est, sed de utroque participans, hinc data hac æquatione volatile non superat partem fixam, quin ab ista superante, in igne retineatur; & quia per opus naturæ, terreum cum sicco, & humido sunt homogeneè coadunata, hinc in Argenti viui substantia, aut totum auolat, aut totum remanet, sic datur fixio, & constantia in igne, nulla partium humidarum data exhalatione, quod in alijs corporibus euenire non contingit, propter carentiam talis æquata mixtionis. Vnde videre est,

quod

quod hæc humiditas per suam supremam siccitatem , & puritatem , atque penetrabilitatem ingrediatur substantiam Argenti viui in metallis inclusam , & eam tingat , & fixat, excrementis separatis in examine non-existentbus ; nam ea sola substantia in Aurum conuerti valet , cœteris exclusis . Nunc error eorum deprehenditur , qui putant corpus imperfectum , vti cuprum , aut ferrum , vel aliud , posse aliqua medicina totum , in Aurum conuerti absque excrementorum , & scorix illius separatione . Impossibile enim est , nisi solam Mercurialem substantiam humidam in Aurum definere , & qui talia præsumunt sunt impostores , nec talis datur alteratio , nisi in sui similem naturam . Vnde qui clauos , aut alia instrumenta menstruo immersa , dicunt in Aurum transmutata , falsum docent , quia naturam metallorum non co-

Rr

gno-

gnoscent; & licet videatur pars a qua metallica in Aurum transmutatur & alia in pristina metalli forma manens, non credas fuisse illius partem metallicæ transmutationem, sed est aut impossibilis, aut arte aliqua agglutinata pars auri naturalis, alteri impuræ metallicæ parti, tali connexionē & ordine, vt integer clauus, aut instrumentum oculis videatur; verum oculato intellectu fallacia deprehenditur.

Talia fuere, quæ possibilitatem istius Scientiæ mihi manifestarunt, quæ credo cuilibet intelligenti sufficere, si cum possibilitate naturæ omnia conferat; cœterum alios consulat Auctores, & antequam opus quis assumat, hæc nostra sequentia legat, & iterata lectione relegat.

F I N I S.

L V X

OBNVBILATA

SVAPTE NATVRA

REFVLGENS.

Vera

DE LAPIDE PHILOSOPHICO

THEORICA.

L

E Ra dal Nulla uscito
 Il tenebroso Chaos, Massa difforme
 Al primo suon d'Onnipotente Labro:
 Pareo, che partorito
 Il Disordin l'hauesse, anzi, che Fabro
 Stato ne fosse un Dio; tanto era informe.
 Stauano inoperoſe
 In lui tutte le cose,
 E senza Spirto Diuisor, confuso
 Ogni Elemento in lui staua racchiuso.

CAPVT PRIMVM.

Reationis Opificium sicuti Diuinum, ita eius intelligentia supranaturalem requirit cognitionem; De ijs. quæ supra nos sunt, fari non decet, ne periculum Dedalicum incurramus: nec parabolica, aut hyperbolica perspicillia, inuisibilis quàmuis infiniti, illius puncti propensionem nobis manifestare valent. Attamen si per ea, quæ creata sunt, Creatorem decet cognoscere: & ineffabilis illius ordinis natura requirit, per extra se producta, propriam, quamuis confusè essentiam declarare; nec erit inconueniens Auctoris nostri poetica sequi documenta, & eius de inenarrabili illo opere doctè prolata maiori declaratione ampliare, vt omnium vtilitati, & commodo Tyronum Hermeticæ artis inseruiant: sitque ad gloriam tanti architecti eius manufacturam, quantum fieri potest, manifestare, iuxta illud Propheticum. Cœli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat Firmamentum.

Nullo superiæcto fundamento, impossibile est superædificare: nec sine basi, ædificij moles construi potest: at quod denegatur creaturæ, non incongruè Creatori conuenit; Nec mirum, cùm enim ipse basis (siue, vt melius dicam, principium) operum eius, nullo indigent solidiori fundamento structuræ manuum illius. Si enim quæro, cur immobilis vndeque aere percussa terra permaneat? cur, cœlorum, corporumque cœlestium Moles, ita ordinatè circumcirca vagatur? nec illorum, aut illius basis fundamentalis oculis sit præuia? responso satis datur dicere, supra centrum feruntur, & centrum eorum basis.

Magnum Mysterium non omnibus reuelatum. Basis
totius

totius Mundi, Verbum increatum Dei est; si enim proprium centri est, puncti effigiem manifestare, in quo nec dualitas, nec divisio cadat: Quid indiuisibilis? quæ maior Vnitas Verbo Dei?

Punctus Centri non minus indiuisibilis, quam inuisibilis, solum per circumferentiam comprehensibilis: Verbum Dei inuisibile, nisi per creaturas comprehensibile. A puncto centri omnes lineæ deducuntur, & in centro terminantur; à Verbo Dei omnia creata exierunt, & in eum redibunt, peracta hac circulari reuolutione. Immobilis centri punctus, dum Sphæra rotatur: Immutabile Verbum Dei, dum omnia pereunt. Sicuti è centro omnia effluerunt per dimensionem; sic omnia in centrum recedent per constrictionem, illud bonitate increata, hoc sapientia occulta.

Verbum ergo ineffabile Dei, ut ita dicam, centrum Mundi; ab illo hæc visibilis circumferentia effluxit, naturam sui primi principij quodammodum retinens. Omnia enim creata à Deo, ipsius Creatoris dogmata sancta custodiunt, & eius opificium supernaturale (quantum fieri potest) imitantur. Terra namque tanquam punctus Centri rerum visibilium sese offert. Fructus quilibet, & creata quæuis ad oculum, punctum seminis, à quo effluerunt, in centro continent, & conseruant, à quo vires omnes tanquam lineæ à centro, aut radij à corpore luminoso, exierunt. Microcosmus, qui totius Mundi adæquata effigies symbolica est, nonne eundem tanquam centrum (à quo omnes arteriæ, spirituum vitalium lineæ, & radij fulgentissimi exeunt) in medio continet?

Quale fuit eius exemplar? nisi totius Orbis structura. Quale tantæ dispositionis mandatum? Nisi supremi Creatoris documentum, ut sicut omnia illius præsentia indigent, ita illius ordine gubernentur. Sat ergo firmum: ab hoc puncto deducta hæc infinitarum linearum congeries.

At in principio illo creationis qualem effigiem, formamue, aut esse haberet! hoc multis dubium, & in-

constans propoficio vſque adhuc habenda ; **V**erum , naturam rerum rectè perpenderimus , & inferiorum diſpoſitionem perſpexerimus , opinabimur nullo inno , aut dubitabili errore , vaporem aqueum , ſeu humidam caliginem exinde à primordio effluxiſſe . Si enī inter omnes ſubſtancias creatas ſola humiditas magis propriè terminetur termino alieno , & adæquatam ſubiectum recipiendarum omnium formarum ſit , ſola ipſa ſubiectum etiam illius ſubſequentis ordinis in creatione ſeſe exhiberi debebat ; Inſormè namquē vti doctè Auctor noſter acu tetigit , erat chaos illud tenebroſum , ſeu maſſa confuſa , quæ cū aptiſſima , & capaciſſima omnium formarum eſſe deberet , (tanquam prima materia , per Ariſtotelem , & omnes quantumvis doctiſſimos Scolaſticos nata actuari per formas , ad omnes indiſſerens) vaporosæ humiditatis eſſentiam obtinere debuerat .

A poſteriori inferiorum productione didicimus , ſpermata quævis , illius indigeſtæ molis , ac diſformis maſſæ aqueo Illiaſto veſtiri : Semina enim Vegetabilium , hæmaſtroditam naturam continentia , in terram ad re-incrudandum iniecta , nonne primò fraceſcunt , ac in mucosam humiditatem abeunt ? Non fit generatio rei petiæ in quouis regno , vt infra ſuo capite demonſtrabimus , niſi primò ad illam primam materiam , ſeu Chaos , non amplius vniuerſale : ſed ſpecificatum , reſi deſt ſpermata rerum reducantur .

Semina itaque vegetaliū ad hoc , vt longo tempore extra ſuum corpus , in quo erant incluſa , incorrupta , & immarceſcētia conſeruentur commoſo artis , & vſui hominum , ſtatuit natura , vt duro cortice continerentur , qui ea defendat ab iniuria elementorum , aliarumque rerum ſibi nocentium : At cū volumus ex ipſis novam generationem ad ſuūmet multiplicationem habere , opus eſt ipſa re-incrudare , & ad priſtinum chaos quodammodum reducere ; Semina autem animalium cū ſint nobiliora , & turgentiora ſpiritu viuaciori , non poterant contineri extra ſuum corpus , niſi habuiſſent corticem pluſ-

Suapte natura refulgens. 631

plusquam marmore etiam durissimum, quod dedecorabat nobilitati illius compositi, & commodo generationis: Vnde sagacissima natura sperma illud non separauit à corpore, at quasi crudum, & verè aqueum in ipso corpore seruauit; quod sperma per excitationem, motus libidinosi (vt melius infra explicabitur) propellitur in matricem sibi congruam, tanquam in terram ad ibi totaliter reincrudandum per unionem magis humidæ, idest fœminæ naturæ spermaticæ, & postea ad se multiplicandum non solum quantitate virtutis, sed & molis per nutritionem.

Quod in supradictis duobus regnis animali purà, & Vegetabili demonstrauius: & cur in minerali non determinabimus? at quia hoc peculiari capite doccbimus, suo loco relinquimus.

Indubium recedat humiditatem aqueam, seu caliginem vaporosam, magis congruam fuisse illo Chaotico embrioni, seu mæssæ informi, à qua omnium generationum stabilimentum, & basis oriri debebat. Hoc totum probatur Euangelica doctrina, vbi dicitur de Verbo Dei, quod per ipsum, omnia facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est; Dum enim dicitur, hoc erat apud Deum, idest in principio erat centrum, seu punctum infinitum, quod est primum principium, incomprehensibile Verbi Æterni, à quo puncto omnia facta sunt, & sine hoc puncto nihil esse poterat; Quod autem aqueus humor, fuerit primum chaos, à puncto illo ortum, hoc in Sacra Magia Moyse docet, & occulto docto tamen indice demonstrat: dum ait, quod immediatè creata est lux, & spiritus Domini ferebatur super aquas, nec ibi fit mentio alterius substantiæ, nisi lucis pro forma, & aquæ tanquam subiectum ante egressionem lucis & spiritus Diuini) Chaoticum, & informe.

Quantis enim in principio dixerat: Creauit Deus cælum, & terram: & terræ mentionem fecerat: non per hoc tamen intelligendum prius distinctionem terram obtinuisse à cælo, quam lux à tenebris obtinuerat; Quia inconueniens erat, & ordini nobilissimo obstabat,

Rr 4 lucis

lucis separationem posteriorem fuisse, & per consequens infima fuisse producta ante superiorum partes; & si Theologorum potissima opinio est, lucis creationis tempore, & Angelorum cohortem nobilissimorumque spiritum creationem ortum habuisse: quàm indecens erat, elementum omnium crassissimum, & fax obscura totius Mundi, ante productionem nobilissimæ illius intelligentiæ productum fuisse: Ultra quod quæro: an Cælum, & terra tunc temporis erant distincta eo ordine, quo nunc sunt vel permixtim confusa? si distincta, itaut terra centrum Mundi, & Cælum insuper sphericè eam circumdans; quomodo Cæli motus absque luce, à quo motus omnis deriuatur? si dicas tunc non moveri: ergo terra per quietem, & lucis priuationem iterum absorta fuisset, & in pristinum Chaos absque vlla distinctione migrasset: Lucis enim erat, tenebras effugare, & ad inferas aquas propellere, ut dicemus. Si autem non erant, ut modò sunt posita; ergo erant confusa, & non distincta in cælum, & terram: nec Cælum nomen suum, idest firmamenti diuisoris, obtinere potuerat, sed idem (ut supra diximus) Chaos inordinatum, informisque massa fuisset, quod concedimus; Moyses igitur distinctionem ibi generalem totius Mundi posuit in Cælum, & Terram: & Cælum pro supremæ partis visibiliore Continente, terramque pro infimo elementari accepit, quia terra magis conspicua, crassior, & elementaris. Postea se explicat distinctione speciali partium Mundi, & lucis naturam ab illo æterno puncto productam fuisse declarat, quæ cum esset congruissima forma illius vaporosæ humiditatis, in instanti, omnium formarum originem ortum habuisse, visum fuit: Non nisi ergo quàm tenebrosissimam aquæ speciem pristinum illud Chaos obtinuerat; quod melius intelligitur, dum sequitur dicere, quod diuiserat aquas ab aquis super Firmamentum positas, ab illis, quæ erant sub firmamento: Vnde clarè constat, supra, & infra nil, nisi aquosam substantiam fuisse, tanquam omnium formarum adæquatum subiectum, miro modo creatam.

Suapte natura refulgens. 633

Iacto hoc fundamento, vltra prosequi debemus, ad demonstrandam hanc diuinam manufacturam. Effluxerunt, vt diximus, tanquam à centro confusi, & inordinati vapores; qui nomine abyssus dicebantur, super cuius faciem tenebræ progrediebantur. Iam, vt Poeta noster docet, quieti omnia elementa confusa, & inordinata negotium dabant: ita vt omnia sub profundo silentio quasi in somno mortis viderentur: nulla agentium actio, nulla passiuorum alteratio, nulla alteratorum permixtio, nec nouæ generationis, aut corruptionis vicissitudo aderat: imò inoperosa infœcundaque videbantur.

I L

*Hor chi ridir potrebbe,
Come formossi il Ciel, la Terra, e'l Mare,
Si leggieri in lor stessi, e vasti in Mole?
Chi può suelar, com' hebbe
Luce, e moto lassù la Luna, e'l Sole;
Stato, e forma quaggiù quanto n'appare?
Chi mai comprender, come
Ogni cosa hebbe nome,
Spirito, quantità, legge, e misura
Da questa Massa inordinata, impura?*

CAPVT SECVNDVM.

LVx ab illo æterno, & immenso lucis thesauro, tanquam iacta sagitta, in ictu temporis effluxit, irradiantique suo lumine tenebras fugauit, chaoticum terrorem propulsit, & formam vniuersalem introduxit, sicut antea, materiam vniuersalem Chaos illud præstiterat. Hinc statim visum fuit, spiritum Domini super illas aquosas substantias deferri proprio agitato motu, tanquam impatiens producendi, voluntatemque æterni Ver-

ni Verbi exequendi. Hinc per lucis productionem, iam firmamentum nobile creatum est, tanquam medium, inter primas, idest subtiliores aquosæ caliginis partes, & infimas eius aquæ crassiores. Ab illa postmodum intensissima, & ignita luce spiritu Dei imprægnata, nobilissimas Creaturas Angelicas Summus rerum Opifex creauit (si non immediate sunt ex nihilo) quarum naturalis facultas super aquas firmamenti in Empireo superiori vagari ad exequenda Dei mandata, gratuitum officium obtinuit.

Mandatam æterni nominis in creaturis quippè inferioribus diffunditur. Vix ordinis illius sunt documenta naturæ, & omnium inferiorum; Creatura enim quælibet Simia sui Creatoris hanc nobilem ordinem demonstrat: nam sicuti è centro æterni opificis continuo fluxerant ad immensitatem circumferentiæ vagantes radij lucis, sic Corpus creatum quodlibet, eius imitatione sui radios indefessè profudit, quamuis inuisibiles, & indefinenter multiplicabiles; Tales enim sunt radij visuales, seu potius spiritus lucis, quæ quamuis corpore opaco inclusa, & coarctata, attamen Luce externa vniuersi mota munus suum in radiando exequitur.

Hoc Mysterium non omnibus cognitum, non omnibus reuelatum; Omnia namque corpora per oppositionem speculi, cognoscuntur, ex se radios continuos emittere, qui repercussi in vitro speculi oculos aspectantium ingrediuntur, ubi Visio formatur, (cuius naturalem disquisitionem proprio capite in secunda parte aliquando dabimus.) Sufficiat modò cognoscere, quod radij illi, seu uti dicuntur, spiritus emissorij à corpore quoniam emanantes nil, nisi initialis illius lucis portiones; quamuis obnubilata, sunt partes: Sola namque lux vitrum, & solidissimum quæque adamantem ferit, & transfigit: quod ipso subtilissimo aeri est denegatum. Hoc est Diuini Verbi Mandatum, ut in quolibet purissimo creatura quævis ordinis supremi purissimi creationis, quantum fieri decet, demonstret; Quod melius peculiariliter ad oculum demonstrabimus, Deo concedente

edente ad illius gloriam, & filij artis consolationem.

Iam per illum spiritum verbi Dei, diuiforem conglomerantur illi subtiliores, & purissimi vapores, qui luce illa immensa participes, adæquata luminis obiecta esse debebant. Ipsum autem firmamentum iam luminorum corporum pulchritudine adornari visum fuit; iam luminis scintillæ fulxerant; iam stellæ tremulantes radios cælo impartierant. Quando Creator omni venustate gaudens, maiorem in vnico Sole lucem coadunauit, vt illic præcipuè æternam sedem beneficæ Maiestatis suæ donaret; iuxta illud Propheticum, In Sole posuit tabernaculum suum.

Ob indefessam, & irradiantem hanc lucem; tunc dies eruperat; tunc commouebantur elementa; tunc principium generationum propè erat, solùm æterni Verbi mandatum expectans: Adhuc tamen inadæquatam, quamuis Sympaticam, naturam aquæ inferiores cum superioribus obtinuerant, itaut non nisi velocissimo actu purissima illa substantia æthereorum agentium in inferioribus ageret; Vnde sagax Architectus media infimis colligauit, vt dulciori, & benigno actu se persequerentur. Hinc Solis coeuam Lunam nobilissimum Masculini luminis vterum eodem ordine creauit; vt recepto à Sole sæcundo, & ignito lumine humidiori sua luce permixto adæquatiorem inferioribus naturis radium impartiret: Sic, vt ille Præfectus Diei, ista Domina noctis diceretur; Cuius situs non alia de causa in inferiori firmamenti parte positus, vt esset aptior ad recipiendas superiorum influentias, vt ad inferas transmitteret ad nobiliorem aliquam substantiam produendam; Sic enim de minus puriori aquarum superiorum parte composita, atque in vnum conglomerata substantia, lumen etiam obtusiolem, frigidiolemque, & humidiolem habere oportebat; & non aliunde dici debent alterationes sublunarium subtiliorem vim pati à radiis lunari, quam ab alio lumine, eo quia lumen, & corpus illius magis affinia naturæ inferiori: dum medlum magis extremis vnitur, quam ipsa extrema. Sed tempus est,

est, vt prosequamur ordinem Creationis.

Iam in inferioribus aquis per firmamenti, & corporum lminarium creationem maxima alteratio, & elementorum confusio oriebatur, quando ex puriori eius parte per superiorum actionem, atque rarefactionem, aer noster, quo respiramus in ventre aquarum absortus resurgere videbatur: attamen aquarum crassities circumuoluebatur commota; Vnde dicto Verbi Dei congregatae sunt aquae in vnum Mare, & terra tanquam excrementum, & faex illius primi Chaotidis arida apparuit.

Sed quid dicendum de motu, vastitateque Caeli, terraeque stabilitate, & continentium in eis, vt Poeta noster innuit? certè difficile prima fronte videtur, suprema nos, qui infimi sumus cognoscere; Potius Incolis illius coelestis regionis dandum hoc munus, hae altiora declarare; Attamen nefas erit gratia diuina, nos, qui illius purissimae lucis partes potiores sumus, abuti. Anima quippè coelestis, quamuis corpus elementare obtinuit, illius gloriosae Patriae, ni indigna se exhibeat, verè incola, & ciuis, adhuc gratuitè à Deo facta, de moribus, mirabilibusque illius Prouinciæ non dedecus erit ei loqui, quantum lumen sui intellectus se extendit. Impium, contra Dei harmonicum opus credere, impossibilia cognitu ea, quæ eiusdem sunt ordinis, quamuis conditionis purioris; dum vnicus fuit Auctor, in quo non cadit varietas, cuius ordo exceptionem non patitur; nobilitatemque maiorem obtinere non potest, quia sapientiae partus, bonitatisque effectus. Benignissimus enim Creator, cum per se incomprehensibilis, extra se ab eo creata voluit esse cognoscibilia, vt per ea in illius cognitionem deueniamus. Eadem est creatura Cælum, æther, & nobilissimum Solis corpus, ac quinis lapis, spiritusque arenæ puluis; Vnde non minus hic cognoscibilis, ac illud intelligibile. Forsan credis, ò Zoile, qui noctua luminis claritatem effugis, corpus humanum minoris nobilitatis, manufacturæ ordinis, ac Cælum ipsum? imò, & multo maiori ordine, ordinataque structura,

Suapte natura refulgens. 837

cum gratia illius , & cœlum , & Mundum à bonitate Diuina ordinatum . Alacri ergo animo , etiam de ijs , quæ supra nos per Inferiorum cognitionem disquiremus ; lumen lumen adauget , & igniculus Ignem maiorem accendit .

Sed antequam distinctionem cœlorum progrediamur , prius videndum est , quid intelligatur per cœlum . Certè , quod Sacra Scriptura nobis , qui verum Deum colimus in normam esse debet , & veram Physicam in ordine creationis à Sacra pagina esse discendâ . Moyses enim Diuino impulsu ea , quæ dixerat afflatus erat : Magus verè perfectus , & totius etiam naturalis Magiæ sapientia (vt omnes asserunt , qui de eo scripserunt) instructus fuerat . Vnde Sacra Genesis quidquid de ordine , & scientia Creationis dici potest , sanctè , & verè (licet occulto stylo) docet . Pro firmo ergo habeatur , quod ibi dicitur , Deum fecisse firmamentum in medio aquarum ; vt diuidat aquas ab aquis , vocauitque Deus firmamentum Cœlum ; Vnde nomine cœli nil aliud intelligitur , nisi id , quod alio nomine firmamentum dicitur . Duo itidem constat genera fuisse aquarum diuisa : Vnum genus supra , & aliud infra firmamentum , quod idem est , ac dicere , aquæ supra cœlum , & aquæ infra cœlum . Aquas , quæ infra cœlum erant , in vnum locum fuisse congregatas ibi docetur , vt arida , idest terra appareretur ; congregationes autem aquarum Creator æternus maria vocauit : ergo totum illud , quod est supra has inferiores aquas , cœlum , idest firmamentum vnico nomine dici meretur : Nec dicendum est has aquas transgredi posse diuinum mandatum , iubentem aquas inferiores in vnum locum congregari , quod obedientissima Diuino Magistro naturæ repugnaret . Dum igitur videmus aquas supra nubis situm non eleuari , asserendum erit supra nubes statim firmamentum , idest Cœlum contineri .

Proprium aquæ constat rarefieri per actionem agentium ; Quo magis ergo ascenderet , naturalis ratio diceret magis rarefieri , eò maiori raritate , quò maior capacitas

citās loci : attamen data etiam immensitate **capacitas** loci ad hoc adiuuante , aquarū coarctantur potius , quā rarefiant ; & constringuntur quasi ibi durissimum **Vitrum** , aut solidissima **Chrystallus** obstitaret ; Quid aliud philosophandum de frigore , aliaque causa remotiorū satis est dicere , mandatum Dei , & aquarū exequuntur cū eis imperauerit congregari , & separari à superioribus per firmamentum . Repetere ergo licet , Caelum verè , & sanè loquendo contineri à principio nebularum vsque ad supremas aquas , nomine **Cœli chrystallini** à multis vocitatus . Erit itaque vnum cœlum indifferenter , sicuti vnum firmamentum in Sacra pagina edocetur , quod diuisor aquarum est . Quod autem istud cœlum debeat diuidi in plures partes , erit ad venustatem declarationis gratia .

Deus namque posuit **Stellas** in cœlo , atque cœtera luminaria , & ibi secundum naturam luminaris , proprium locum obtinuerant secundum legem illorum naturæ ; Firmamentum enim nil , nisi diuisio aquarum , seu confusio illius chaotis , per quod lux vagari debuerat ac illuminandum , & informandum Mundum . Attamen lux per se cū sit spiritalior , & oculis corporeis inuisibilis , opus erat si corpore aliquo opaco , vt per illud fieret sensibilis cæteris creaturis ; Vnde summus Creator fabrefecit corpora luminarium , vt diximus ex congregatione superiorum aquarum in tale , ac tale corpus iuxta voluntatem suam , ac ei impartiuit lumen , vt inferioribus vndequaue luceret . Sicut enim cuiusque in inferiori hac regione fabrefacto à Deo corpore aquarū inferiores commodauerunt materiam : ita quod supra productum est non nisi aquarum superiorum materia factum esse dicendum erit . Ad quid multiplicandis materijs , dum conueniens erat ab vno confuso **Chao** separationem omnem subsequenter inducere ?

Conglomeratas ergo aquarum superiorum , aliquas partes in formam **Sphæricam** , iuxta naturam ipsius aquarū , quæ spherice semper conglobatur , lumine condecorauit , & in firmamento posuit (quod clarè in illa

Sacra-

crata Genesi docetur) ut alia praesent diei , altera
verò nocti , & essent in signa temporum , & vicissitudi-
nem sublunarium elementorum . Vnde ex hinc quam
vanum , & impium est Astrologorum conatum admit-
tere , qui corpora illa ad praesciendia occulta iudicia Dei
se futuris contingentibus circa mores , hominumque
actiones aliaque accidentia , quae sola praesciri possunt
a mente supremi Creatoris , in cuius verbo omnia inclu-
duntur , & à cuius velle omnia exierunt , observant ; Sed
relinquamus eos in suo errore fluctuari , nobis sufficiat
ab istis corporibus alterationes temporum , elementor-
um , & vicissitudines totius anni prognosticare , quod
intelligenti , & experto infallibile erit cognoscere .

Corpora luminosa in illo vasto firmamenti situ , ob-
tinere unaquaque suum locum , & ibi propria natura
librata permanere : sunt enim corpora levia de natura
superiorum aquarum , ut diximus , atramen respectu
firmamenti , & ob immensitatem suae molis essent gra-
uia , & suum locum transgrederentur , ni Dei mandato ,
gubernationeque Intelligentiae sibi assignatae (uti quo-
rundam Theologorum non inanis opinio fuit) quae
creaturarum quantumvis corporibus praestit , adaucto
rapido primi Motoris motu , in suo situ , & positura
moderentur ; Motus namque circularis talis naturae ,
ut quidquid per eum mouetur in propria Sphaera , &
ecclesiastica , ut ita dicam , maneat . Experientia constat
pondus quodvis , siue plumbeum , siue marmoreum
qualicumque magnitudinis , dum Sphaericè rotatur ,
suum pondus dimittere , & quasi volans circa centrum
rotatione circumferri ; Filius enim quiuistenuissimus
posset eius ponderis gravitatem aequali à centro distan-
tia , fixo coarctare ; Rota etiam quantumvis immensae etiam
magnitudinis post primum motus impulsu , suapte na-
tura mouetur , & quo maior eo velocior , & faciliior cir-
ca axem rotatur ; vnde non mirum , & corpora lumi-
narium etiam si extensae , & quasi infinitae magnitudinis
in propria veluti Sphaera leuiter circumagi , nulli varia-
to puncto veluti defixa solidissimo essent parieti . Talis
motus

motus non aliundè , quam à viuacissimo spiritu illis, quo corpora illa sunt turgentiora, causa m eo scit; quietis enim est spiritus impatiens, ab eo nam vitalium spirituum vires, & actiones dependent, vti culiari libro de hominis mirabili structura aliqua dicemus.

Cælum igitur propriè pro firmamento accipitur quod sua natura vnicum, & indistinctum: at quia nos, qui in inferiori loco positi sumus quidquid supra nos est Cæli veste ornatum videmus, idèd & aquarum & empirei situm nomine cæli vocamus. Denominatorem enim sumere, aliquando licet à visibiliore, & presentiori: Inferiora namque elementa nomine terræ, & cæli superiora nomine cæli, & ipse Moyses generaliter loquendo condecorauit; Vnde quidquid supra nos, cælum, & quod infra hoc terra dici meretur: Tunc enim facile erit diuidere superiorem hanc partem, cælum vocatam, in tribus ordinibus, quasi in tribus cælis distinctam.

Primum ergo cælum, si liceat diuidere, erit ab elementari ista regione immediatè supra nubes, vbi aquæ crassiores suum terminum à Creatore assignatum sub firmamento cognoscunt, vsque ad situm stellarum fixarum: eo inquâ loco, in quò erratici sunt Planetæ, ita distincti, quia ordinem in eorum motu inter se non obseruant, sed errando distinctè rotantur, ad vniuersi formam impartendam, & temporum mutationes exequendas. Secundum cælum erit situs corporum fixorum, in quo ordinatim stellæ progrediuntur, æquâ inter eos distantia semper obseruata; Vnde ex tali inuariato motu, fixæ dicuntur, quasi affixæ essent solidiori aliquo corpore: attamen & primum, & secundum hoc cælum successiue vniuntur, nec aliqua apparet distinctio, dum idem sit firmamentum & eadem Vniuersi superior pars, vtdiximus. Tertium cælum erit ipse locus aquarum superiorum per firmamentum mediatorum ab infimo diuisus. Vsque ad tertium hoc cælum, quod propè est empyreo, vbi Maiestas Diuina, & suprema

Suaptè natura refulgens. 641

na illa Monarchia, ac spirituum ordines resident, ratum fuisse Divum Paulum credendum est: nam ultiores termini non assignantur in sacra pagina.

Aquæ hæc si madefacient nec ne queri potest, at indubitabili cognitione dicendum erit non madefacere, sunt enim aquæ rarefactæ purissima rarefactione, & spiritus sunt aquarum: Si namque licet à fortiori argumentum sumere, dicamus, quod si rarefactio aquarum inferiorum, quæ sunt crassiores, & quasi sæx respectu superiorum, prohibet in hac aeris regione, quod madefaciant, quamvis undiquaque extensæ & per universum aerem expansæ: eo minus madefacient illæ superiores vastissimo loco diffusæ & suaptè natura subtiliores: Hinc quo magis aqua rarefit eo magis illius pristinae puritatis naturæ accedit, quæ supra firmamentum posita nobilissima etherea portio est. Ex tali rarefactione aquarum, & natura earum Philochimicus Hermeticus maiorem instructionem accipere debet, quam in tota Aristotilis & eius sectæ scientia, quamvis acutissima & alio genere doctissima: Quod innuere videtur Sandiuoius in nouo suo lumine, ubi docet observare miracula naturæ, & præsertim ait in rarefactione aquæ, &c. Quod melius suo loco explicabimus.

Firmamenti materia qualis fuerit, an ibi vacuum detur, an aliud quid ab aquis circumdantibus distinctum, dubium, & incertum videtur; at si rerum naturas rectè perpenderit, quamvis superiorum secreta longinqua, & nobis obscura, attamen & ea perlustrare concessum erit. Aquarum substantia, vti diximus universalem totius mundi materiam subministrabat, velut lux, generalem formam; at quia in firmamento potissimum undiquaque diffusa lux coarctari debuerat, & ibi loculentius vigeri, domicilium illius magis esse debebat lucis naturæ affine, quam ipsa materialis substantia, ut in proprio & libero loco lux vagari, & splendidiore apparere potuerat; certò enim cognoscitur aerem seu aeris naturam, luci, seu igni propinquiorem esse quam aqua sit, dum exemplo scimus ignem nostrum

aere viuere, quia suæ naturæ consonus ; Vnde in ætherea regione & puriora elementa vigere manifestum erit, lux nempe pro igne, firmamentum pro re, & aquæ superiores pro aqua ; terra autem cum non sit elementum propriè ; sed cortex & sex elementum, ideo cum in illo loco excrementis non detur locus non immeritò terræ sedes erit denegata ; cum enim ignita lux ibi sit in propria domo, naturaliter non vi lenter, nec duro cortice conseruari opus habuit sicut in nostris regionibus, vt infra modò dicitur .

De cælo, eorumque corporibus iam dictum, nunc ad inferiora elementa propius accedamus, at quia sæpius facta est mentio aquarum inferiorum de illis, eorumque congregatione aliquid in medium profectus.

Separatis, per Verbum Dei, aquis inferioribus in vnum locum & ad hoc adiuuante per lucis actionem recessu tenebrarum, quæ in imis refugere conatæ fuerunt, en statim nouum Chaos inferioris naturæ quodammodo sese representare ; ibi enim & cætera elementa erant inordinata, & confusa, & nulla actio oriebatur : quando Creator sapientissimus lucem etiam huic naturæ concedere in mentem venit ; at quia de natura lucis erat in sublime attolli, nec congruum illi subiectum inuenire poterat, dedit ei habitaculum, quantum fieri decet, sibi conueniens, quod ignis est vt auriga lucis, alias sine nobilissimo hoc corpore, lucem impossibile esset detinere, verum quia ignis est potissima, & siccissima istius secundi Chaos pars, idest purissima aerea portio humidum suum naturale & æreum, vltra modum sitiens, attrahens, naturali sua actione attractum consumeret, & se in maiorem quantitatem extenderet, itaut totum serè mundum adureret, & totum inferiorem aerem, & aquam in illum conuersam absumeret : Vnde prouida natura, seu potius naturæ Author, si ignem nobis pro lucis vehiculo voluit concedere, opus fuit illi assignare carcerem durissimum, terram nempe, & inuolucris impuriss.

purissimum cum detinere, nè liberè aufugeret, sed duplici vinculo colligatus, terræ nempe frigiditate, & aquæ crassioris humiditate per antiparitetesim à suis contrarijs repulsus, detineretur inclusus in commodum inferioris naturæ. Iam ignem habes formæ, idest lucis vehiculum, & sedem, in terra, idest cortice, aut foco inferioris aquæ locatum, & detentum.

Ignis iste agit in materiam sibi congruam, & aptiorē ad patiendum, aquam nempe, quæ statim rarefit & in naturam aeris permiscetur, qui est aer ille infra nubes, aquæ permixtus per attrahationem superiorum. Sitalis ignis in centro terræ æream humiditatem, per suam actionem productam occlusam inuenit, nulla præuia exhalatione ob locorum duritiem, & opacitatem terræ, tunc iterum in illam humiditatem agat, & coniungendo se cum terræ siccioribus, & subtilioribus partibus, adaucta illa ærea humiditate, exinde fit sulphur bituminosum terrarum iuxta diversitatem loci diversum. Si autem aer ille locum exitui inuenierit, commouet alium aerem ventique originem causat: Sin verò ignis ille agat in aqueam humiditatem, exhalata ærea, & vnendo se cum purioribus siccissimisque terræ partibus, quibus adhæret, fit sal commune: Vnde ex hinc dependet causa falsedinis maris. Maris enim alueus cum sit profundissimus, & quasi ad viscera terræ perueniat, vbi potissimum ignis concentratus viger, ob vastitatem sui aluei, & quantitatem aquarum ibi congregatarum, & aliqualem quietem facientium, ignis ille agit continuè in materiam illam humidam, ærea semper quouis momento exhalante per aquæ poros, vnde generatur sal: exhalationes dictæ causa sunt procellarum maris turbinum æstusque, qui a mare proueniunt: Sed de istis fluxu, & æstu suo loco aliquando meliori declaratione dicemus: satis modò est scire causam generalem prouenientem ab exhalatione illius æræ humiditatis, quæ non retinetur, vti in terræ locis occlusissimis in quibus aliquando illa ærea exhalatio mouetur, & postea alium locum occlusum d

ſerpente inuenit, & ſic terræ motus ingentes, ſecundum quantitatem materiæ oriuntur. Ex illa ergo continua actione ignis in profundum Maris, in aquam humiditatem per vnionem terræ ſubtiliſſimarum partium, vt diximus fit ſal, quod fluctuatione ipſius maris à cauernis terræ exhauritur, & ipſa aqua eo impregnatur continua commotione, & fit ſalfa: At tranſeuntibus his aquis ſaliſ per poros terræ curſu indefinente, ignis ille agere non valet, quò minus profundiores ſummiſci illius fontis, aut fluminis: Generatio enim ſalis non in ſuperficie fundi, ſed ſub terra initium ſumit; Hinc eſt, quod ſi aluei ſint creta obducti, ſic, vt poros minores habeant, aut aqua profundum non ingredietur, vt inferuiat generationi ſalium, aut productum ſal non exhauriat, & eò aqua non impregnetur, tunc reſidet diſperſum in viſceribus terræ, aqua verò illa in ſuperficie remanet, vt erat dulcis: In maris autem profundo, vbi arenæ quantitas reperitur, datur exitus aquæ, vt poſſit ingredi, & imbui ſubſtantia ſalis, & ſic ſalfa fieri.

En Cœlum, terra, mareque ab illo indifformi chaote producta, quorum naturalis dimenſio, Orbem hunc conſtituit, cuius lex, ordo, & meſura, quia peculiari libro dilucidari animus eſt, ideo ibi remittitur Lector.

I I L

O del diuino Hermete

Emoli Figli, a cui l'Arte paterna
Fà, che Natura appar ſenza alcun Velo,
Voi ſol, ſol voi, ſapete,
Come mai fabricò la Terra, e' l Cielo,
Da l'indiftinto Chaos la deſtra eterna.
La grande Opera voſtra
Chiaramente vi moſtra,
Che Dio nel modo iſteſſo, onde è prodotto
Il Fiſico Eliffir, compoſe il Tutto.

CAPVT TERTIVM.

Filij soli Hermeticæ disciplinæ totius naturæ fundamen-
 tum cognoscunt, solummodò illi veram Philo-
 sophiam vident, quibus lumen ipsius naturæ obuium: Aquili-
 ni partus sunt, quibus a principio suæ natiuitatis So-
 lem, fontem luminis, aspicere oculis deffissis datum
 est; imò Solis filium præmanibus tractant, è puteo
 extrahunt, lauant, lotum nutriunt, & ad maturio-
 rem ætatem promouent. Isti sunt, qui veram Dianam
 sororem adorant, qui Ioue propitio, in natiuitatis eo-
 rum horoscopo, Fortunam habuere fecundam: qui
 quasi Simiæ Creatoris in eorum lapidis fabricatura
 summum Creatorem venerantur, adorant Clemen-
 tem, quantum fieri decet imitantur Sapientes, rogant
 humiles, laudant fæstinentes, & illi gratias refferunt
 possidentes. Quis, nam crederet ex vnico confuso
 corpusculo, vbi nil, nisi fæces oculis vulgaribus apa-
 parent, vbi sola est abominatio, sapiens Chymicus
 caliginosam, & Mercurialem suam humiditatem, om-
 nia in se comprehendentem, ad opus necessaria (iuxtà
 illud: est in Mercurio quidquid quærunt sapientes)
 extrahere possit? & in isto superiorum, & inferiorum
 aquarum sacrario elementa occulta reperire, per se-
 cundam separationem Physicam extrahenda, purifican-
 da, & ad actum generationis post corruptionem pro-
 mouenda? Quis vnquàm crederet, ibi, & reperiri
 firmamentum diuisorem superiorum, & inferiorum
 aquarum, & delatorem corporum luminarium, in
 quibus corpora ipsa luminosa aliquando patiuntur ec-
 clipsim? Quis vnquàm crederet ibi in centro terræ, &
 ignis concludi? ignis ille, qui est auriga lucis, ignis,
 quis non consumens est, & diuorans, sed nutriendus,
 & naturalis, atque fons naturæ cuius actione in pro-
 fundo Maris Philosophici, & sal generatur, & in ter-

re Virgineæ sinubus, sulphur verum Naturæ, Mercurius Sapiëntiæ, & lapis Philosopharum inueniunt. O vos felices, qui superiores cum inferioribus aqua coniunxistis medio firmamenti: O vos sapientiores, qui per ignem, & aquam terram abluistis, & cremastis, in Æthere sublimastis; certè terrenæ beatitudinis gloria vobis adhærit, a vobis omnis obscuritas per se per augeat. Vos vidistis aquas superiores non madefaciētes, lucem manibus tractauistis, aerem construxistis, Ignem nutritistis, terram sublimauistis in Mercurium, in Salem, denique in sulphur. Vos Centra cognouistis, e centro lucis radios extraxistis, per lumen tenebras expulistis, diem nouum vidistis. Vobis ortus est Mercurius, in manibus vestris Lunam habuistis. Vobis Sol natus, renatus, & exaltatus. Solem in rubedine venerastis, Lunam in albedine salutauistis, Stellasque cæteras in noctis tenebras adorauistis. Tenebræ ante lucem, tenebræ post lucem, & lux cum tenebris vobis apparuit. Quid amplius dicam? Vos Chaos produxistis, formam ab eo extraxistis, materiam primam habuistis, hanc nobiliori forma informauistis, per formam secundo corrupuistis, & in formam transmutauistis. Amplius fari non decet, quia non plus loqui in hac scientia, quam oporteat.

I V.

Ma di ritrar non vaglio

Con debil penna un Paragon sì vasto

Io non esperto ancor Figlio de l'Arte.

Se ben certo berjaglio

Scoprono al guardo mio le vostre Carte,

Se ben m'è noto il prouido Illiasso.

Se ben non m'è nascosto

Il mirabil Composto,

Per cui voi di potenza hauete estratto

La purità degli Elementi in Atto.

C A.

CAPVT QVARTVM.

Hic Auctor se excusat similitudinem supradictam in medium afferre: Veri Philosophi munus humili corde iactantiam spernere; Omnes enim de hac scientia loquuntur, sed non omnes, quod intelligendum est, intelligunt; Omnes sciunt, quod Mercurius, & sulphur in compositione illa mirabili requiratur, sed qualis nam sit ille Mercurius, quale sulphur obæcati, immò priuati lumine, quò tendunt, nesciunt; quid tangerent, non cognoscunt: Viæ illis inextricabiles; termini viarum incogniti, & media prorsus obscura; Sufficit illis, cognoscere Vulgi Mercurium, & constanti arrogantia asserere non esse alium præter ipsum, hoc aperitè negante doctissimo illo Sandiuoio in suo dialogo docente, esse, & alium Mercurium: & amplius scriptum inuenitur; Mercurium hunc non esse natum, sed de corpore extractum; & quamuis omnes Philosophi Mercurium vulgi damnent, & prohibeant eo vti, pertinaces tæxus commentant, & Philosophos loqui dicunt, non esse suum cum est in forma illa, sed redactum in aliam formam, laboratum, & suo modo purificatum. Quæ dementia, si verbi gratia quis prohiberet in confectione vitri sulphur accipere, & ex illo alius indoctè conaretur vitrum extrahere sola indutus ratione, quod prohibens loquatur de sulphure vti est, non de laborato purificato, discurrens suo capite, quod etiam, & sulphur aliquando fuit terra, & in cinerem possit conuerti, ex qua vitrum deduci possit: Non ne contra intentionem prohibentis faceret; non nè sulphur semper auolaret; non nè opus erit semper irritum; talia operantur laborantes in Mercurio vulgi, qui iam transiit in alienam substantiam ineptam arti, & quamuis ille Mercurius, & aurum, cæteraq; metalla, immò omnia corpora sublunarium, Mercurium

Philosophorum in se naturaliter contineant : attamen stultitia est, sicut in istis, ita in illis laborare, dum solum cum propinquo ad veram generationem ars opus habere debet. Opus est laborare super vnum corpus à natura creatum (tamquam prouida mater) inartis auxilium, in quo corpore, & Sulphur, & Mercurius permixta inueniantur, at debili filo ligata, quæ artifex solvere debet, purificare, & iterum mirabili modo vnire: sed hæc omnia natura duce non proprio capite, non labore vulgari, sed occulta sapientia, industria sagaci, & naturæ documento; Natura enim debet esse auctor omnium operum Philosophicarum, & ea duce ad terminum cursus, & non alio medio peruenitur.

Corpus illud à nostro Auctore Illiasti nomine decoratum est, & verè est illud Hyle, quod in se in noua hac productione omnia elementa continet, quæ quauis confusa, sagaci artis industria, ministrante natura, debent separari, & purificari, vt iterum coniuncta, verum chaos Philosophicum, cælum nouum, & terra noua oriatur. De isto Hyle, seu Chaos dictum, Bernardus Penhotus in suis de opere Physico cannonibus mirabiliter loquitur, crudis lineamentis essentiam in eo effigiatam esse, in qua spiritus ille habitat, quem quærimus. Hanc similitudinem affert etiam Ripleus Anglus in principio suarum portarum. Item Ægidius de Vadis in dialogo naturæ digito aureo clarè demonstrat, remansisse in hoc Mundo illius primi chaotis partem aliquam ab omnibus cognitam, spretamque, & palam vendibilem quoad suas partes. Et innumeros possem referre auctores, qui de isto Chaos, massaque confusa loquuntur, at eorum locutiones non nisi à filiis artis intelliguntur; Sunt enim Oracula Sphingis, quæ iuxta conditionem intelligentiæ finem conferunt; Sub eadem lance, & mors, & medicina latent; Qui aques hermeticos tractare conatur, theoricè fundamentum sit illi dissensuum, ni velit indagando vitam, & perditionem inuenire. Quam miseri sunt illi Philosophastri, qui simplici librorum lectione, manus ad aratrum,

trum, ut dicitur, assumunt; Non lectio, sed intellectio iuvat, Si verba Philosophorum ad sonum litterarum essent intelligenda, Oh quot Sapientissimi, quot Hermetes, quot Gebri in mundo essent, at, vnus Geber], vnus Hermes fuit, & erit; Sufficiat Sapientioribus, filij Hermetis esse, nec existiment se posse facere, nisi prius discant facere. Auctor noster cognouit hæc, quid illi iuaret cognitionem materiarum, quid operationes cæterarum, quid Illiasti naturam notam habere sine librorum usu, sine perfecta theoricæ doctrina? Est opus Philosophorum, non Chymicorum; est opus naturale, non subtilitas artis: naturam prius discere oportet, quam descriptam in pluribus locis, ò lector, inuenies, at tuum est rosas è spinis separare; Si deest tibi spiritus, quid iuvat librorum copia, abundantia doctorum? erit confusio, non scientia, erit perditio, non acquisitio Sapientiæ.

V.

*Se ben da me s'intende,
Ch'altro non è vostro Mercurio ignoto,
Che un uiuo spirto vniversale innato,
Che dal Sole discende
In aereo Vapor, sempre agitato,
Ad empier de la Terra il centro vosto:
Che di qui poi se n'esce
Tra solfi impuri, e cresce
Di volatile in fisso, e presa forma
D' humido radical se stesso informa.*

CAPVT QVINTVM.

IAm tempus est, fundamentum totius doctrinæ, quantum animus valet, in lucem proferre; Quid enim iuaret cognoscere subiectum scientiæ, si quid in eo abscon.

Iconsum, quid ab eo accipiendum ignoretur? Sic Poeta noster progreditur naturam Mercurij illius Philosophi narrare, & occultò velo ignorantum oculis oboculare, sapientibus autem satis manifestare.

Istius Mercurij duplicem assignat motum, vnum descensus, alium ascensus. Descensus eius sicuti naturalis per radios Solis, luminosorumque corporum, qui suapte natura in hæc inferiora fetuntur ad informandum materias dispositas, & proprio vitali spiritu ad viuificandum sopitum naturæ ignem, ita eius ascensus est similiter naturalis ad purificandum se ab excrementis contractis, ad eleuandâ pura elementa, cum quibus vnitur, & ad confortandam suam naturam; in patriam regreditur senior factus, sed nec perfectior, nec maturior.

Sicut istius Mercurij duplex est Motus, ita duplex natura in eo inuenitur, vna ignea, & fixa, altera humida, & volatilis, & sic ipse discordantes concordat, & contraria conciliatur. Naturam si spectemus intrinsecam, est cor omnium fixissimum, purissimum, & in igne constantissimum, verus filius Solis, verus ignis naturæ, ignis essentialis, verus auriga lucis, & verum sulphur Philosophorum; omnis splendor ab eo: omnis vita à suo lumine, & omnis spiritus à suo motu. Si verò eius naturam extrinsecam spectemus, est omnium spirituum spiritualior, omnium puritatum puritas, omnium elementorum quinta essentia, totius naturæ fundamentum, materia primâ omnium rerum, liquor elementaris, & verus Mercurius Philosophorum: Vnde secundum duplicem naturam, & duplicem motum, considerandus est dupliciter Mercurius: antè enim congelationem in via discensus, est vapor aeris elementorum purissimus, seu de natura superiorum aquarum, in ventre suo spiritum lucis naturaliter portans, & verum ignem naturæ; volatilis est, & natura humidus, illius primi Illiasti nobilissima portio, illius pristinæ humiditatis aqua permanens, nunquam desinens, incortupibilis; Ventus cœlorum, qui in ventre suo Solis fecundi.

Suapte natura refulgens. 651

cunditatem deffert. Alis suis nuditatem ignis velat. Post autem congelationem humidum rerum radicalem, qui etiam si scorijis vilioribus indutus sit, attamen nobilitatem suæ naturæ non obnubilat, nec pristinum decus sedatur: Virgo nobilissima est virginittatis florem non amittens, quamvis in plateis comunioribusquæ locis vagatur: in vnoquoquæ corpore reperitur, & vnumquodquæ compositum eum celat. Quid enim esset corpus sine humido suo radicali? vbi substantia quælibet subsisteret sine proprio subiecto? vbi spiritus coarcerentur sine propria sede? vbi sulphur naturæ detineretur sine proprio carcere? at vt eum melius cognoscamus, melius rerum naturam perpendamus.

Sciendum est triplicem humiditatem in omni composito reperiri, vt doctè Euàldus Vogelius in suo de radicali humiditate capite docet, vt sufficeret solum ibi lectorem remittere, sed vt omnia ante oculos habeantur repetam, triplicem humiditatem reperiri, vna vocatur elementaris, quæ in quouis corpore pertinacitèr est vnita terræ, quæ terra, & aqua vasa aliorum elementorum dicuntur. Ista humiditas nunquam in totum deserit compositum, sed semper remanet in ipsis etiam cineribus, & in sale ipsorum, immò quod est mirabilius in ipso vitro, cui fluiditatem præstat, & verum, & purissimum est aquæ elementum, idest non alteratum, nequæ passum ab alijs subtilioribus elementis, sed in sua natura simplici aquea permanens, solummodò terræ parti vnitum. Adest secunda in corpore humiditas, quæ radicalis vocatur, de qua aliquid dictum est supra, & melius infra dicemus; In hac humiditate potissimum vigent vires ipsius corporis; hæc vt plurimum igne accenditur, & auras petit, & separatur à composito, quamquam in aliqua sui portioncula pertinax sit, vt etiam aliquando in cineribus repariatur, at in vitrificatione tota dissipatur, & in auras aufugit. Tertia, alimentitia humiditas vocatur, & est alimentum superveniens, & est de natura humiditatis radicalis, attamen antè congelationem, & antequam

passa

passa sit alteratione, non considerabilem ab aliquo agente specifico: Hæc volatilis est, & ferè prima corpus descens: Multis nominibus nominatur, & aliquando à Philosophis pro radicali sumitur ad confusionem legendum, & declarationem sui proprii sensus. Trinæ hæ humiditates à studentibus in hac arte sunt melius cognoscendæ, quàm intelligentia idiomatis, seu linguæ vernaculæ propriæ: Sine enim cognitione harum, Mercurium Philosophorum impossibile est cognoscere.

De prima humiditate, quod attinet, paucis dicam verbis, eam esse crassum elementum aqueum, cum altero crassiori terreo unitum, & propriè sunt vasa naturæ, in quibus alia duo elementa puriora occulta continentur si non vitrificata fuerint; In terra nempe ignis, & in aqua aer, sed non immediatè, nam verus aer alio puriori corpore clauditur, sicut verus etiam ignis. Corpora etiam, prædicta duo elementa passim à Philosophis vocantur, quia præstant corpus toti naturæ, & substantiâ, ac veste eorum coopereritur nuditas verorum elementorum, quamvis terræ corpus omnia compræhendat, & veste sua omnia induat.

De secunda humiditate radicali item dicendum; quod sit humiditas aerea, si enim ante congelationem est vapor elementorum de natura aeris, eandem naturam retinebit post congelationem: unde speciem olei in quovis composito propriè suscipit, præsertim in Vegetabilibus, & animalibus: In mineralibus verò, quia ista potissimè aquea humiditate abundant, & terrea substantia sunt ligata, ideo oleum illorum passum est aliqualem terream, & crassam alterationem, ut olei natura, ubi humiditas viget, quasi in terream qualitatem, in qua siccitas principaliter dominatur, transmutata sit. Unde humidum radicale præsertim metallorum pertinacius resistit igni, quam humidum aliorum corporum: attamen non est in omnibus fixum quia humiditas aquea prævalet terræ naturæ: Verum si talis humiditas coërceretur, & coctione alteraretur,

retur, tunc benè illorum humidum radicale esset constantissimum, & in igne fixissimum. Oleum igitur abundat humiditate aerea hinc causa est, quod ardeat, & accendatur cum sola humiditas aerea ardeat; cæteræ evanescent sine accensione: Aer enim est nutrimentum ignis, & ignis aere vivit, & eo nutritur, & gaudet, suoque corpore vestitur. Vnde constat, quod quidquid est oleosæ substantiæ in corporibus humiditatem hanc radicalem continere. In vegetabilibus olei-
tatis speciem habet, in animalibus pinguedinis, in Mineralibus sulphuris, ut diximus, quamvis aliquando constet corpora supradicta variare etiam nomen, & speciem illius substantiæ; tamen in suo intrinseco sola est hæc humiditas aerea, & radicalis considerata. Consumpta hac humiditate compositum, & corpus naturæ ruit, nec amplius est, quod erat: hac alterata, & alteratur compositum. In hac sola humiditate verum subiectum alterationum omnium, & generationum fundamentum consistit. Permanente ista humiditate permanet, & virtus ipsius compositi, & secundum desinentiam, aut superabundantiam ipsius, & viget, & languescit compositum; Natura in hac delitescit, & sub ista coaceruatur, ipsa est verum sperma rerum, in quo punctus seminis conseruatur, ut infra dicitur.

De tertia etiam humiditate amplius dicimus eam esse Mercurium vegetabilem in via adhuc descensus, cum per radios Planetarum deferretur ad vegetandam naturam, & ad multiplicandum in corporibus semen: at quia est vapor subtilissimus spiritualissimus, ut innuit doctissime Auctor noster, ut hæc inferiora penetret, & illis se immisceat, opus est illi, corpus recipere in aqueam formam, & aquæ specie induere; vnde tali aquea humiditate præservat corpora ne comburantur, & inseruit ad rerum productionem in actu generationis: ipse enim est soluens naturæ suæ innata spiritualitate corpora penetrans, & ignem sopitum susci-
ans, sua humiditate corruptionem, & nigredinem

cau-

causans, & cum in corpore maximè Minerali aciditatem acquisuerit, est acutissimus, & omnium motuum auctor: Menstruo etiam comparatur, & habet talem, ac tantam Virtutem, ut fari non deceat, licet per se consideratus, & grosso modo cognitus, sit imperfectus, crudelissimus & abiectissimus: sed de isto modò satis.

Quatuor Philosophi habent Mercurios, nomina quorum ita legentem confundunt, ut impossibile videatur nucleum veritatis inde eximere. Principalis & nobilissimus dicitur Mercurius Corporum, tanquam virtuosior, & actiuior, in cuius indagatione tota desudat chymica, cum ipse sit semen quæsitum, & per ipsum est vera tinctura, & verus lapis Philosophorum: Per hunc indagandum moti sunt Philosophi tanta scribere, & tanta tentare; ipse est verè lapis, quem, qui non cognoscit in eo caput infrangit, & vitam cum miseria deserit. Secundus vocatur Mercurius naturæ, cuius acquisitio requirit hominem sagacissimum, & doctissimum, est enim balneum verum sapientum, vas Philosophorum, aqua verè philosophica, sperma Metallorum, & totius naturæ fundamentum, item dicitur humidum radicale supra ostensum. Tercius vocatur Mercurius Philosophorum, eo, quia per solos philosophos habetur, nec est vendibilis, nec cognoscibilis, nec inuenibilis, nisi in apothecis philosophorum, & eorum Mineris, iste est vera sphaera Saturni, vera Diana, verum sal metallorum, cuius acquisitio superat humanum captum: cuius natura potentissima, à quo opus verè philosophicum: initium sumit, post nempe eius acquisitionem. Oh quot Enigmata ab eo sumunt exordium; quot parabola de eo solo loquuntur, quot tractatus de eo solo scribuntur; est ita inuolucris obuelatum, ut tota mentium Philosophorum argutia in eo solo occultando desudarit. Quartus Mercurius dicitur communis, non ille Mercurius vulgi, qui sola similitudine talis nominatur, sed Mercurius ille verus ær philosophorum, vera media aquæ substantia, &

verus

verus ignis occultus, & secretus, ided dictus communis, quia communis omnibus mineris, & ab eo corpora mineralium quantitatem sumunt, & in eo metallorum substantia consistit.

Hos quatuor Mercurios si rectè, dilector, cognoscis, iam tibi patet ianua: Sacrarium tibi naturæ apertam, En habes in hijs tria perfecta elementa aerem, aquam, & ignem, puram terram autem, non nisi calcinatione philosophica obtinere potes: Tunc virtus lapidis integra erit cum omnia versa fuerint in terram, Maiori distinctione natura Mercurij non potest demonstrari, quod egregiè à nostro auctore diverso tamen stilo palam factum, & doctè demonstratum est; at in gratia Tyronum, quæ diximus, declarauimus quantum fieri potuit breuibus verbis, & quantum decet huic scientiæ apertis, sed in sequentibus altiora cognosces, & pulchriora videbis, ita ut nil tibi restet, nisi manus ad opus applicare; sed quæ legis prius scias, antequam executioni mandes.

V. II.

*Se bene io sò, che senza
Siggilarsi di Verno il Vaso ouale
Non si ferma in lui mai vapore illustre,
Che, se pronta Assistenza
Non hà d'occhio Linco, di mano industre
More il candido Infante al suo Natale
Che più nol sibian poi
I primi humori suoi,
Come l' Huom, che na l'Vtero si pasce.
D'impuro sangue, e poi di latte in fasce,*

CAPVT SEXTVM.

DE hoc sigillo hermetico varia in multis locis ab auctoribus edita fuere, vno ore asserentium sine isto totum magisterium annihilari, mediante hoc spiritus conseruari, & vas muniri. Sed quid Auctor hycemis nomine velit dicere dubium mihi adhuc est, ita vt crederem fuisse errorem scripturæ, quasi velet dicere. *Sigilarsi di vetro, non di verno*, dictionis enim similitudo facile errare facit calamum, & mentem scribentis: Attamen non mihi latet quid, & Sandiuoius inter alios dixerit, quod hyems est putrefactionis causa, ita vt pori arborum, & herbarum à frigore ambiente obstruantur, & melius spiritus ibi conseruantur, & inuicem agunt: At non video quomodo in nostro opere, vbi calor est necessarius vsquè in finem, frigus possit habere locum, vt externè circundet: eò magis, quod ab Auctoribus dicatur, quod si desinat ignis statim ruit compositio, & annihilatur opus; exemplum asserunt oui sub galina incubante ad pulli productionem appositi, si refrigeratur perit generatio, & hoc quotidie experimur in Columbarijs, cæterisque locis, vbi domestici animales oua excludunt, eo quod hyemis tempore maxima ouorum copia perit, & generatio frustratur: Vnde ambiguus mihi restat animus de intentione Auctoris; Sed tu, ò Lector, quando debito tempore opus tuum in vase ponere vis, studeas, vt industria tua vas sigillètur, ita vt virtus in vigorem intus retineatur, ne extra vas exsudent aquæ illæ salutares, & preciosissimæ: Hic enim consistit periculum: Vnde confer opus tuum cum operæ naturæ, ita vt ipsa sit tua magistra, & observes quo modo, & illa in tali sigillo operetur necne, ac semper in mentem habeas naturæ arcanum, tum in imponendo in vase, tum in vase sigillando; cognitio enim vnius, ordinem alterius docet.

Suapte natura refulgens. 657

docet. Si vis frigus è domo excludere appone ignem, & si vis fugituum in patriam retinere circumda muros inimicis, ne in manu hostium euadat, domi manebit ; Esto prudens.

Manus obstetricium certum est in ortu infantis requiri ; at si nimis improuidæ infantem receperint, facile est ab eorum manibus dilabi. Si receptum linteis ante tempus nimis stricte perstrinxerint, periculum est suffocari : Si aliquid ei nocens, aut secundinas, aut alias superfluitates non excluderint, necari, aut perpetuo contagio infirmari fatum contigit : Vnde vigilantia merito, & prudentia in tali casu laudatur. Vnaquæque res horam sui ortus cognoscit ; Autumnus maturationis suæ vnusquisq; habet. Fructus ante tempus collecti nunquam ad perfectam maturationem perueniunt, & plus iuxto facti maturi marcescunt, vnde medius terminus perfecte maturationis cognoscendus. Quid iuuaret fructum collere, inaquare, & maturare, in tempore autem proprio non colligere ? Certè opus frustratum, & inanis omnis antecedens labor.

Tempus determinatum non est ab auctoribus, qui inter se variant, attamen sufficit fructum quemlibet in sua statione colligere. Natura sicuti numeris suis gaudet ita septenario mystico numero est contenta, & præcipuè in rebus illis, quæ à lunari lumine gubernantur. Discus enim Lunaris in omni septenario euidentiorē alternationem patitur ; Illo numero gubernatur occultè natura, & quidquid eius Monarchiæ subiaceret. Hoc naturale Mysterium est obuèlatum mentibus, quæ non possunt comprehendere, nisi ea, quæ oculus corporis manifestat : Vnde satis eis scire, quod vident, nec plus vltro quærunt.

Septenarius numerus in arcanis, Philosophorum seruatur, eo Duce, qui vniuersi ordinem mensuratur, secretissimi mysterij indagator erit, non omnibus reuelandi, se sagaci silentio relinquendi : at de hijs aliquando satis, Deo concedente, in luce dabimus.

Quid de nutritione occultaquè multiplicatione dicendum ?

Tt

cc

cendum ? hoc inter secreta Philosophorum repositum est arcanum . Quid prodesset mensẽ colligere , ni collecta seruaretur ? & ad vsum naturæ multiplicationi donaretur ? Solum sufficeret sine tanto labore granum, aut semen vti est seruare , & vsuidare . Triplicem autem augmentationem admittimus , vnã per nutritionem , aliam per nouæ materiæ appositionem , & alteram per dilatationem , aut rarefactionem , sed hæc propriè non est augmentatio verum eiusdem materiæ circumductio , & attenuatio partium eius ; quò enim partes tenuiores eo dilatantur : De prioribus ergo duabus loquendum , at illa , quæ fit per additionem arti propius spectatur , quàm naturæ : natura enim non habet motum localem , nec membra ad hoc apta , attamen vtitur attrahactione , quæ propriè dicitur augmentatio , & est illa prioris ordinis , quæ fit per nutritionem .

Vt fundamentum nutritionis breuiter , & sincerè intelligamus sciendum est , omne siccum naturaliter attrahere suum humidum , & humidum , quò spirituius eò facilius attrahitur : hoc stante , ignis naturæ , qui in radicali humiditate delitescit . vt infra dicemus : & cum sit siccissimus , & actiuior cunctis elementis rariorem inter ea , & spiritualiorem attrahit nempe aerem : Hinc est , quod ablato aere ignis extinguatur , quia insensibiliter eius mediã substantia vescitur , & nutritur , quæ media aerea substantia eò , quia corpore aqueo est vestita , expoliatur , se illo exteriori cortice noua corruptione , & in sinibus humidi radicalis , quod est eiusdem naturæ , sed magis congelatus insinuatur , atquẽ in ipsum humidum radicalem , per nouam generationem actione ignis digerentis , se transformat , hinc perpetua corruptio , & generatio . Verum non semper datur locus nouæ huic nutritioni , & deperditi reparationi , hinc est , quod corpus moritur pereunte humido illo radicali , ab igne proprio absorto : Vnam namque , & eandem actionem eodem tempore ignis naturæ facere debet , & consummere digestum , & consumptum

Suapte natura refulgens. 659

imprimum noua nutritione refarcire, sed aliquando ignis debilitatur, aut superueniens aliquod accidens impedit talem attrahationem, vnde mors rerum sequitur, & radicalis humiditatis totalis consumptio: Ad hoc enim, vt nutritio sequatur non sufficit ignis agens, & consumptio humidi radicalis, (quia ni consummaretur semper natura esset contenta, & immortale esset compositum, atque in animalibus nunquam daretur fames appetitusque noui cibi) nec etiam sufficit nutritium cibum adesse, sed insuper requiritur, vt æquiualens immò æquiualentior, sit actio ignis resistentiæ nutrientis aliàs frustraneus, erit attrahationis conatus, dum attractum in sui naturam non conuerteret.

Exemplum in homine cuius naturalis ignis continuò, humidum suum radicale depascitur hinc fames, & nouæ eiusdem materiæ appetitus, at cum cibus ei offertur, statim eo repletus satiatur; habitibus enim in præsentia cessat morus. Vt autem cibus in alium conuertatur, necesse est ei auferre omnem impedimentum, & cibus exteriori cortice denudari, & per chyli formationem magis attenuari, ac quasi in pristini chaos naturam migrare; tunc cibus rarefactus attrahitur à calore naturali in subsidium deperditi humidi radicalis, quod in totum semper, non reparatur propter continuum augmentum excrementorum cibaliū, & debilitationem proprii ignis agentis ob continuatam actionem: iuxta illud: omne agens agendo reparitur, & repatiendo debilitatur; & sic hominis fit nutritio, & per consequens augmentatio, per assimilationem alimenti. Vnde à simili constat in opere physico, illud agens naturale, idest ignis naturæ continuò, per actionem suam humidum radicale exsiccando consumere; verum in subsidium consumpti nouus cibus ei dandus, at quia in principio est debilis virtutis, pauco, & subtiliori cibo nutriendus, vsquequò fortior ille ignis factus, validiori cibi contentus esse debeat. Hinc auctor docet post primam infantis nutritionem alio cibo confortari, exemplo sumpto, in generatione

fœtus humani, qui in vtero mulieris debili menstruo sustentatur, & augetur, postea grandior factus extra vterum validiori cibo, nempe lacte nutritur.

VII.

*Se ben sò tanto, pure
 Hoggi in proua con voi d'uscir non oso,
 Che anche gli errori altrui dubbio mi fanno.
 Ma, se l'inuide cure
 Ne la vostra pietà luogo non hanno,
 Voi togliete a l'Ingegno il cor dubioso.
 Se'l magisterio vostro
 Distintamente in mostro
 In questi fogli miei, deh fate homai,
 Che sol legga in risposta. OPRA, CHE'L SAI.*

CAPVT SEPTIMVM.

A Ccuratè postquàm Auctor scientiam diuini operis digito quasi demonstrauerit, se excusat, alia esse ab ipso intelligenda, cognoscens, & altiore[m] doctrinam sapientibus Hermeticis conuenire; immò dubitat, an aliquid in suo opere deesset, an quid inordinatum reliquerit. Hinc Fumiuentuli illi discere tandem sciant, quam arduum sit ad hoc opus accedere, si illis nec sufficiat operationes quasquè vulgares exercere, quæ omnes quantumuis in illo genere perfectissimæ, nihil valent, & pro nihilo à Philosophis existimantur; Vnica enim, vt diximus operatio in toto magisterio, quod videre est apud Auctores ad hoc commune facientes, deferendas esse omnes operationes, quæ sophisticæ ab illis dicuntur, & in sola naturæ via manendum, vbi veritas latet, & verum opus.

In sola sublimatione philosophica omnes hæ includuntur fabricaturæ; Tot, ac tantæ operantium subtilitates

Suapte natura refulgens. 601

rates in hac sola continentur, & comprehenduntur; quam qui rectè facere sit, iam vnum de maioribus secretis, & arcanis philosophorum adeptus est. Sed ut eam cognoscas, scias pro dilucidiori tua declaratione, quid sit sublimatio; per Gebrum definita, rei siccae per ignem eleuatio, cum adhærenia sui vasis: Ut igitur bonam facias sublimationem, tria tibi sunt cognoscenda, Ignis, Res sicca, & Vas: Si hæc cognoscis beatuses, attamen tibi opus est opera nauare, ut res sicca adhæreat vasi tuo, aliàs si non adhæreret nihil valeret; Ut autem adhæreat, debet esse similis, naturæ vasis. Hanc similitudinem solameorum natura producit, natura enim sicca est de natura ignis, quia iste est omnium siccissimus, & sua siccitate continuè omnem humiditatem dissipans est, & consumens. Vnde sicuti abundat siccitate ita, & puritate, verùm in hac sublimatione maiorem puritatem adipiscitur, quàm antea in sæcibus inclusus non habebat; ideo curandum est, ut etiam vas sit mundissimum, & purissimum, & de natura ignis; inter autem quascumque materias solum vitrum, & aurum sunt constantissima, & igne gaudent, ac purissima: Verùm, quia aurum magno emittitur præcio, & etiam faciliè funditur; hinc pauperes congerentur opus philosophicum non suscipere, sed tantummodò esse datum diuitibus, & magnatibus, quod derogaret bonitati Creatori, & providentiæ eius, qui voluit, ut hoc secretum omnibus indifferenter timentibus se, esset commune. Vnde restat accipere vas vitreum, seu de natura vitri purissimi extracti à cineribus ingenio sagacissimo; Sed videant hinc artis discipuli, nè cum vulgo errent in cognitione istius vitri philosophici, quia sensum non sonum litteræ est illi necessarium; Hoc monitum volo pietate offitij, & charitate. In vase ergo hoc cognito completur sublimatio hæc, quando scilicet per ignem eleuatur natura sicca, & tandem adhæret ei propter puritatem, & consimilem naturam. Attamen sicuti in vasis indagatione maximè insudandum, ita in ignis constructione: Verum quia

peculiari capite de eo dicemus nunc satis esse cognoscimus.

Hoc loco discant chymici ignari, qui ad litterarum litteras intelligere præsumunt, putantes suis sublimationibus vulgaribus sine præuia doctrina, opus perficere. Gebrum continuò legunt, & tamen numquam intelligunt, postea experimentum si eis non succedit, contra Philosophos latrant: & vnum Auctorem pro suo Magistro accipientes alios asplicere libros dedignantur, nescientes, quod liber librum aperit, & quod in vno inuenitur diminutum, in alio est completum. Legant libros, & speciatim auctorum, qui minus inuidi, naturam posteris docuerunt, inter quos Geber, & tractatus inserti in Museo Hermetico, meo iudicio primum locum obtinent, præsertim tractatus ille Viæ Veritatis; Sed & in eo volumine, sicuti in alijs, latet anguis, qui insipientes prima lectione obmordet. Quid postea dicendum de tot voluminibus, ac libris peste perniciosissimis? & quamuis eorum auctores in suo ordine fuerint sapientissimi, attamen veneno inuidiæ, vti credendum est, ita sunt sæditi, vt merito existimarem tanti sceleris causam numquam impunitam iri. Summus Iudex mensurà, qua alios metimur, & nos metietur. Si proximi dilectio, & Creatoris deuota adoratio, totius Sanctæ legis, ac diuinarum sanctionum sit compendiosa Epitomes. Vbi lex? vbi mandatorum obseruatio, si inuidiæ, & tyranidis Regnum orbem occupat? Ad quid iuuat talia adultera documenta, talia nefanda recepta, talia diabolica oracula, nisi ad ignorantum perditionem? Quid iuuat Philosopho causam tanti mali producere, & suo sudore venenatam hanc radicem adquare? Satis in mundo pullulant pestiferi hoc sæculo surculi, & ex ista perniciosa semente abominabilis messis colligitur, absquè eò, quod Satannis offitium alijs præstet ad zizaniam serendam.

Vos inuidi, causa tanti mali estis. Vos turbines domos quasquè vestro ruente flatu diuertitis. Vos atræ nebulæ, grandinibus tyranidis vestræ messem pauperum

rum dissipatis. Vos sagittæ, cuspidè vestræ linguæ substantias miserum in cinerem vertitis. Vos sedî vapores maligno vestro animo mentes legentium adumbratis. Si docere negligitis: discipulos promissis vestris non congregate. Silete potiùs nam & apud Deum, ac Mundum maiorem gloriam tacendo adepti eritis, quam inuidè loquendo aliorum erroribus obscuratis. Multi enim sunt inter Auctores, qui alios dicunt fuisse eos inuidos, & veritatem obuelasse, verùm in eorum sententijs maiorem adumbrationem mentibus inferunt, quàm primi. Vnde causa sunt, vt miseri studentes non nisi confusionem ex eorum doctrina percipiant. Auctor enim vnus, quæ alius prohibuit collaudat, & ad cælum extollit; Alius docet sumere, quod omnes eicere iubent, & ita confundunt legentem; vt qui magis studet minorem fidem arti præstare conatur.

Nullus est, qui inter scribentes, non promittat se loquuturum fideliter, & sincerè, & tamen ita ambiguus, & confusus in suis dictionibus, vt vix a quolibet docto in hac arte posset intelligi, & quamuis se excuset limitatam habere loquendi licentiam, & sigillos os suum munitum esse, attamen inuidiam suam sagaci oculo non satis obuelat, quin conspicua videatur; Si itaque de aliquo secreto monitum habet non loqui, ad minus sileat, nec loco secreti mendacium fingat, quod sit in legentis perditionem. Ita enim confuse inter se loquuntur philosophi, vt vix verbum inueniatur liberum syllogismis; Isti, si velint, fundamenta scientiæ in parte, quæ ad theoricam spectat doceant, & practicam suo modo abscondant; at fundamentum auferre, idem est actorum ædificium subuertere. Nonnè forsan satis esset insipientibus ars obscura, si subiectum artis aut vas, aut ignis sub silentio in ore philosophorum relinquerentur? Certè, quod nec millesimus ad istas diuinas æpulas accederet. Verum istis non sufficit supradicta celare, quòd etiam loco eorum figmenta subministrant. Vnde non tantùm, ad oculatum lectorem reddendum inferuiunt, vt ipsi se excusantur, verùm ad eorum in-

luidiam propalandam. Discant hi Inuidi patrem eorum Hermetem imitari, qui in tabula sua smaragdina: quamuis occultè doctè tamen omnibus sapientiam hanc subolsfaciendam obtulit. Eius posteris, qui illius dicta declarare voluere, profundius tenebris absconderunt: Vnde ita in excessum occultatio artis migraverit, ut cuius acutissimo, & lucentissimo lumini adhuc delitescat, nisi lumine spiritus Sancti, cui nil opponitur & nil restit, fuerit illustrata.

Tyrones omnes in hac arte legentes audientes alios quos, qui prima fronte generosiores, & benigniores cæteris videntur omnia mineralia spernere, & ab opere arcere, consilio auctoris metalla capiunt, ac cum legerint ista vulgaria esse mortua, quia passa sunt ignem, tunc ea, quæ adhuc in mineris latent, accipiunt, & super ipsa opus suum progredientes, tandem in exitu operis, nil nisi vanitatem inuenientes, miseri modò rentant vnum metallum, modò alium, & adaucta propria futili experientia, libros reassumentes incurrunt in alteram lectionem in qua, & metalla ipsa imperfecta quæuis nullo excepto prohibentur; ratione moti, & discursus elegantia, metalla perfecta aurum nempe, & argentum præ manibus sumunt in quibus omnes suas diuitias impendunt, & operam ludunt: Verum cognoscentes ista esse fortissimæ compositionis opus habent ea reincrudare, ut dicunt, solvente naturali, quod pro Mercurio vulgi incautè accipiunt, sed quidquid tentent, & quoad operationem, & quoad tales materias nil, nisi futile est, & artifici damnosum, quia principia naturæ nesciunt, super quæ fundare debent suam opinionem; nesciunt quid aurum vulgi præstare possit: quid in se habeat; quod omne, & corpus crude illud, verum aurum artis, in se sufficientè possidet in commodum sapientis.

Delusi laborantes in istis metallicis corporibus omnia corpora accipiunt, naturam blasphemant, ignorantes vnumquodque in sua specie tantum, semen continere, & non in diuersis rebus modò tentant super vnum cor-

pus, modò super aliud, donec noua lectione librorum, & vegetabilia, & animalia, mineralia, & metalla quæuis prohibita, & damnata inuenientes; tunc extrà naturam caput suum circumuoluunt, & aut in cœlo, aut in imis terræ materiam eorum, immò stultitiam inuenire tentant; & sic indefinente labore, aut salem virgineum in terra, aut lac Volatiliū in aere, in rore, aut pruina extrahere conantur, & quando putant se fecisse lapidem fixissimum, & sulphur philosophorum, inueniunt in suis manibus lapidem acreum, aut sulphur stultorum.

Innumeri, immò infiniti laborantium errores, sola hac causa oriuntur, quòd Philosophi data opera legentem fallunt, putantes eum posse abstinere ab opere, sed falsum est, dum arrogantior suum errorem magis excusans nouo labore se intromittit.

Quis tanti damni auctor, nisi sola inuidiæ perniciēs, & venenata virus? Vnde nil mirum si Poeta noster tantis terrefactus illorum erroribus, de proprio opere dubius pietatem inter Philosophos implorat, inter eos scilicet, qui hoc læthali inuidiæ veneno non sunt infecti, qui proprium munus Philosophorum subeunt, & qui pietatis philosophicæ nota sunt insigniti; de quibus nec male fari, nec parcè loqui, cum sint oracula naturæ, & partus mirabilitatis, immò sydera luminosissima, quæ in terreno folio Sapientiæ, radijs indefinentibus refulgent. Sed ad Auctoris implorationem regrediamur, & quamuis se operis ignarum profiteatur, tamen uti credendum est, sagaci prudentia vult, potius videri discipulus, quam Magister Philosophorum. Illi igitur alacriter respondemus, aut quod congruè, eius discipulis, vota eorum suscipientes; tunc manus ad opus suscipere posse existiment, quando prius in theorica sciuerint, per spiritum crudum, spiritum digestum extrahere de corpore soluto, quem cum oleo radicali iterum vnire debent ad perpetranda miracula vnus rei; vel clariùs, quando cum menstruo suo vegetabili & minerali simul, tertium essentialem

rialem soluere sciuerint , quibus menstruis terram
 lauent , & lotam ac animatam in celum exaltent ad ful-
 men sulphureum fabricandum , quod ietu oculi cor-
 pora penetret , & excrementa eorum ad nihilum red-
 gat . Hæc figuratiue non obiter locutus sum ,

quia ad practicam artis spectant ,

quam forsitan aliquando

peculiari libro , cla-

riori stilo doce-

bimus ;

idèd istis contenti , d vos estotes ,

qui veritatem diligi-

tis , scientiam

quæritis .

L V X

OBNVBILATA

Suapte natura reffulgens.

*Vera*DE LAPIDE
PHILOSOPHICO

THEORICA.

Canzone Seconda.

I.

Quanto s'ingannan mai gli Huomini ignari
 De l'Hermetica scola,
 Che al suon de' la parola
 Applican sol con sentimenti avari:
 Quindi à i nomi volgari
 D'argento viuo, & oro,
 S'accingono al lauoro,
 E con l'oro comune a foco lento
 Credon fermare il fuggitiuo argento.

C A

CAPVT PRIMVM.

Vpra tetigimus errorem eorum, qui cum auro, & argento viuo laborant, existimantes aliquid emolumentum ex hinc percipere posse, verum, vti diximus adhuc habent principia naturæ incognita, & in tenebris vagantes continuo lapidem quærendo, in grossis lapidibus incidunt. Tota eorum sententia in hoc consistit, quod aurum sit corpus nobilissimum, & semem aurificum continens, quod cum suo simili multiplicare præsumunt, & ad Vegetationem illius, miseri anhelant. Hunc errorem multitudo Philosophorum, qui minus sophistici videntur, sophicè adauget; in suis quippè libris sæpè sæpius docetur in solo auro esse semina auri, & id solum esse principium aurificandi, sicut ignis ignificandi. Doctrina, quæ si bono sensu accepta sit, bonum fructum affert, verum malè intellecta insipientes disperdet. Poeta noster causam tanti erroris acutè ostendit, dum laborantes solo avaritiæ stimulo ad hanc artem accedere cognoscit. Aurum enim omni momento hiantes desiderant, & nil, nisi aurum præmanibus habere satagunt. Illius splendor mentes eorum obæcat, & eius constantia debilitatem eorum iudicii infrangit: Illius virtus ignorantiam eorum disperdit, & eius pulchritudo illorum brutalitatem demonstrat. Illius compositio eorum confusionem dissipat, & eius nobilitas illorum ignominiam detegit. Aurum dicitur, quasi mentem hauriat, & aurum est, quia diuitias eorum haurit.

Verum est, quod in auro continetur semen aurificum, immò perfectius, quam in quouis alio corpore, attamen hoc non sufficit, vt necessariò eum capiamus; istud enim semen reperitur etiam in quocumquè alio metallo, & est illud granum fixi, quod statim in prima coagulatione

Mer.

Mercurij natura introduxit, veluti optimè docet Flammellus, & alij: nec implicat reperiri, & in illis, quia metalla vnam, & eandem originem, & materiam habent, vt infra dicetur. Vnde licet perfectius in auro reperiat, tamen facilius extrahitur ab alio corpore illud semen, quam ab ipso auro; & ratio est, quia alia corpora sunt magis aperta, idest minus digesta, & in sua humiditate indefinita; eò, quia vltima coctio naturæ est formam auri introducere, quam nondum actu in alijs metallis inseruit, quia totalem coctionem non habuerunt; vnde sunt magis aperta, non solum propter indigestam substantiæ humiditatem, verum propter adhærentiam, & permixtionem excrementorum, quæ totalem compactionem, & vnionem impediunt; hinc est, quod etiam si ferrum maiorem coctionem habuerit, quam argentum (vt optimè docet inter alios Bernardus Teruirensis) attamen est minus definitum, & in sua substantia mercuriali minus vnitum propter quantitatem sæcum, quæ coctionem perfectam, & vnionem impediunt; At aurum est iam in vltima coctione, & in eo natura vltimas vires exercuit, & id intensione suarum qualitatum reliquit. Vnde opus esset longissimum, & ita arduum, vt relinquatur artifici impossibile, nisi habeatur aqua illa verum soluens ethæreum, & cælum Philosophorum, quod qui habet iam adeprus est cognitionem supremam lapidis, & metas Atlanticas tetigit. Aurum assimilatur fructui cuidam, qui iam ad perfectam suam maturitatem prouectus, ab arbore fuit separatus, in quo etiam si semen perfectius, & maturius reperiat, attamen si quis velet eum multiplicare, quamuis optimam terram haberet, in qua hunc serendo posuerit, fructus iste non nisi longissimo tempore, & difficulter multis periculis, & impedimentis opere solerti ad vegetationem promoueretur: Si verò surculus, aut radix eiusdem fructus capiatur, & in terra immitatur,

rur, paucotempore paruo labore securius vegetabitur,
 & multum fructum afferet. Ità à simili, aurum fru-
 ctus est terræ mineralis, & arboris solaris, immò
 talis fructus, vt durissimæ compositionis, & elabora-
 tissimum sit compositum in natura propter ad equatio-
 nem elementorum, in qua non ità facilè cadi corru-
 ptio, & qualitatum alteratio ad nouam generationem;
 cum accipere, & in terram ad reincrudandum, & ve-
 getandum ponere opus sanè difficilimum, & quasi im-
 possibile: Verum si eius radix, aut surculus accipia-
 tur tunc facilius ex eis intentum consequetur, & vera
 vegetatio habebitur. Constat igitur, quod etiam si
 aurum contineat naturaliter suum semen, attamen
 quia, & in alijs corporibus reperiri potest, frustraneus
 labor, & ferè impossibilis in eo laborare. Sed, quid
 dicendum de argento viuo vulgi, quod ab ignaris pro
 soluente, aut terra Philosophica, in qua iste fructus ad
 multiplicandum poni debet accipitur? Error certè prior
 priore, & quamuis primo intuitu videatur propter con-
 similem naturam munus soluendi obtinere posse, tamen
 fallacia in artis principijs hinc conspicua sese exhibet.
 Concedimus enim nullum corpus ità affine, & simile
 esse naturæ auri, vt verum sit dicere aurum nihil aliud
 esse, quam argentum viuum, sed coagulatum, & co-
 ctum virtute sulphuris, propter quam coagulationem,
 & coctionem, sub maleo extendibilitatem, constan-
 tiam in igne, & pura citrinitatem acquisiuit, quæ om-
 nia habuit ab actione dicti sulphuris, tamen munus il-
 lud soluendi non habet, nec habere potest, quia in
 aliam substantiam transiit, nec prestinam puritatem,
 aut simplicitatem habet; est enim corpus metallicum
 humiditate superflua turgens, & terrea liuiditate, vt
 ineptum sit huic officio.

Semen, seu sperma masculi in sanguinem eiusdem
 masculi ponere ad nouam generationem, certè bestia-
 litas est talia tentare, etiamsi sperma nil aliud sit, quam
 purissima pars ipsius sanguinis quam puritatem per ma-
 iorem decoctionem acquisiuit, & sanguis ille sit eius-

Suaptè natura refulgens. 671

dem substantiæ, ac pars humidior, & crudior : Sed si in matricem mulieris sperma illud injiciatur, vbi reperitur sanguis menstruus, qui maiorem cruditatem habet, & à sale illius matricis aliqualem acuitatem, & ponticitatem acquisiuit, tunc esset sperma illud in proprio vase, & ibi perfectè reincruderetur per putrefactionem, & ad nouam generationem veheretur : Ita à simili constat, quod licet argentum viuum sit affine, & eiusdem naturæ cum auro, & quamuis abundet humiditate aquea, per quam in poris auri insinuatur, & cum per minima discomponat, ita vt videatur solutum, attamen est error hanc solutionem existimare perfectam, cum potius sit corrosio metalli ; vti in aquis fortibus, & vulgaribus videre est . Non est tale argentum viuum sanguis ille menstrualis, licet Auctores, ignorantes fallant eiusdem nominis æquiocatione .

Non solum quoad esse propriæ substantiæ aurum, & argentum viuum in opere physico non benè conueniunt, verum etiam quia, & illis aliquid deest, quod in hac arte est necessarissimum, agens nempe proprium. Non loquor hic de interno agente, quod est illa virtus sulphuris solaris, de qua infra dicetur, sed de agente externo, quod causa est, vt internum susci-
retur, & promoueat de potentia ad actum. Ab auro enim agens illud iam est separatum in fine decoctionis, quia per introductionem nouæ formæ auri, agens illud separatur ab eo, quando propria virtutem ibi impressit, (vti optime disputat auctor Margaritæ preciosæ) vnde sola remansit substantia materialis per actionem interni, & expergèfacti agentis deffinitam, cui si natura abstulit illud agens, quia eo non gaudet, nec eius consortio delectatur, & cur nos iterum illi apponere curabimus ? Certè erroneum, dum corpus habere possimus, in quo dictum agens adhuc est vnitum, & ponderibus naturæ permixtum, cui si pondus artis apponeremus, tunc ars, ad id, quod accedere natura non valuit, perueniet. De isto argento viuo vulgi externo
illo

illo agente priuato, sic doctissimè loquitur Zaccarias in suo opusculo, vbi docet, argentum viuum vulgi ita remansisse, quia natura non adiunxit ei proprium agens. Quid clarius dici potest, vt hæc veritas cognoscatur? Vnde si aurum, & tale argentum viuum sunt suo agente destituta, qualem sine isto in coctione perfectionem obtinebimus? Huic opinioni annuere videtur Comes Bernardus, vbi prohibens in opere phisico assumere animalia, vegetabilia, ac mineralia, etiam metalla sola prohibuit, quasi diceret illa, quæ sola remanserunt absque spiritu agente, vt doctè Auctor Artæ apertè intelligit; Verùm certum est inter omnia metalla tantum hæc duo aurum, & argentum viuum sola meritis dici possunt sine suo agente: Aurum enim, quia iam per terminum decoctionis est ab eo separatum: Argentum verò viuum, quia in eo non est introductum, & sic incoctum, & indigestum remansit. Hinc videant, & cognoscant chymici, quam male operantur cum auro, & argento viuo, putantes hoc esse soluens illud soluendum, & quam indoctè dicta philosophorum intelligunt. Securè vobis dicimus, nec aurum vulgi, nec argentum viuum vulgi in tota sua substantia, nec in parte ab illis accepta, per artem ingredi debere primum opus Philosophicum.

Tentet vnusquisquè suam opinionem
quacumquè oratione fulcire: Mihi
sufficit hanc veritatem mundo
propallare, & in
veritate manere,

I I.

*Mà, se a gli occulti sensi apron la mente,
Ben vedon manifesto,
Che manca, e a quello, e a questo
Quel foco universal, ch'è spirto agente.
Spirto, che in violente
Fiamme d'ampia Fornace
Abbandona fugace
Ogni metall, che senza vino moto.
Fuor della sua miniera è corpo immoto.*

CAPVT SECVNDVM.

POeta hîc supradictæ opinioni innuere videtur, dum asserit metalla vulgi esse sine spiritu agente, quia cum in fusione perdiderunt, unde, dum adhuc in mineris sunt cætera metalla, agens proprium retinere videntur. Aurum autem, & argentum viuum, quamuis in proprijs mineris manent, nihilominus dicto agenti non sunt permixta, vt supra diximus, quia finem decoctionis aurum iam attingit, & argento viuonumquàm à natura est adhuc introductum, & permixtum, quando corpus argenti viui assumpsit. Sed nè lector hic oberret, & causam prioris erroris non accipiat, tempus est, vt aliqua de generatione metallorum dicamus.

Omnes Philosophi asserunt ex Mèrcurio, & sulphure metalla à natura esse producta, & ex eorum vapore generata, sed non omnes modum istius generationis, nisi breuiloquè, & confusè ostendunt. Sciendû igitur est, vt supra

674 Lux Obnubilata

docuimus, vaporem elementorū præbere materiam
 tæ naturæ inferiori; iste vapor est purissimus, & vix im-
 perceptibilis, opus habet semper aliquo tegumento, vt
 corpus assumat alias semper auolaret, & in pristinum
 Chaos migraret. Vapor iste continet in se spiritum luc-
 igneum de natura superiorum corporum cælestium
 (qui forma vniuersi est,) & sic iste vapor, tali spiri-
 tu impregnatus, sese habet admodum primi chaotici, in quo
 omnia ad mundi creationem erant inclusa, materia
 nempe vniuersalis, & forma, & est ille ventus apud He-
 metem, qui filium solis in suo ventre portat; Dum igitur
 per rotationem, & motionem sphaerarum superiorum
 ad centrum propellitur, quia incapax quietis, in terra,
 tanquam centrum Mundi insinuat, verum quia
 diximus corpore indiget, vt fiat perceptibilis, induit se
 aereo corpore, aere nempe illo, quo respiramus, & in fi-
 nibus eius deportatur, vt esset flabellum vitæ nostræ, &
 ad viuificandum, & nutriendam totam naturam. Iste
 vapor attrahitur per aerem à nostro igne interno & e-
 gaudet, & cum in se transmutat, ac in sui naturam con-
 uertit, verum per adæquata media, vt prolixius in pe-
 culiari libro de vera hominis anatome aliquando docu-
 bimus. Aerem istum omne corpus attrahit, ita vehemen-
 ter, & naturaliter, vt impossibile sit in aliquo tempore,
 loco, aut corpore non dari talis attrahatio, hinc etiam
 impossibile dari vacuum in natura, vt omnes Philophi,
 & scolastici concedunt, & quamuis aliqui experimentis
 conentur contrarium asserere, non est experimentum,
 sed fallacia suppositi, quia potius corpora superposita,
 aut ambientia rarefiunt, vt in ea rarefactione detur locus
 aeri, aut alteri substantiæ, in qua deportatur iste spi-
 ritus.

Nullum corpus haberet suum esse substantiale, nisi
 esset creatum, & dotatum isto spiritu, qui in corpore
 specificatur, & naturam corporis induit ad exequendum
 Creatoris mandatum, qui voluit, vt vnaquæque res
 suum in se spiritum specificum haberet ad sui conserva-
 tionem, & in esse substantiationem. Vnde si spiritus iste,
 qui

qui intus in corporibus habitat sit de natura ignis, (vt docuimus supra in tractatu de creatione), afferendum erit semper proprio cibo indigere, & naturam ignis continere, quæ est se alimentari, & nutriri ad restaurationem deperditi, impatiens enim in motu est, sicut corpora ipsa cælestia, quæ continuò mouentur, cò quia spiritu sunt similiter dotata.

Verus motus istius occulti spiritus oculis, nec sensibus in corporibus omnibus est præuius, nisi arte natura administrante ad generationem nouam promoueatur. Animalia ergò oculariter videmus hunc vaporem spirituo sum in aere inclusum attrahere, verùm, quia in cæteris corporibus crassior natura, aut impurior reperitur, ideo huic spiritui non est ità facilè in illis insinuari solo aereo corpore indutus, verùm solidius corpus requirit, & magis illud terreo corpori affine, & sic in sinibus aquæ ista puritas elementorum se intromittit, & aqueo vestimento indui opus habet. Hinc facile est vegetabilibus suum sumere nutrimentum & mineralibus etiam, quia est magis suis naturis simile. Idèò non tantum in aere spiritus iste delitescit, verùm, & in aqua.

Aqua hæc per totam terram vndiquaquè dispergitur, & falsa aliquando est, vt supra tetigimus; vnde in aliquibus locis clausis, vbi aer ille est inclusus, per motionem superiorum corporum sympatheticè, & aer mouetur; ex tali motione suscitatur vapore in aqua illa falsa inclusum, & aqua rarefit, in qua rarefactione fit maxima elementorum commotio, & raritas, hinc superuenientes, & ascendentes vapores sulphurei, qui in illis locis vagantes sunt, propter continuam sulphuris generationem, (quam supra similiter docuimus), se permiscunt illo Mercuriali, & aqueo vapori, & rotantur in matrice illius aquæ falsæ, & dum exitui locus non datur, cum sale illius aquæ se permiscunt, & aliqualis perlucidæ terræ specie induuntur, quæ propriè dicitur Naturæ vitriolum. Vitriolum enim nihil aliud est, quam sal, in quo spiritus mercuriales, & sulphurei sunt inclusi; Nullum enim datur sal in rerum natura, quod sulphur ità abundanter,

danter, & ad oculum contineat, quam vitriolum, aut natura vitrioli.

Ab istis ergo aquis vitriolicis per nouam elementorum commotionem, ortam a dicto aereò vapore, nouus vapor exurgit, qui non est sulphureus, nec mercurialis, sed de vtriusque natura; & eleuando se per naturalem eius motum, etiam aliqualem illius salis puriorem, & lucidam partem, ex contactu illius vaporis purificatam, euehit, ac in locis aut purioribus, aut impuris, aut humidioribus, aut siccis se includit, & cum terræ sæculentia, vel alterius substantiæ se vniendo diuersa genera mineralium producit. Quorum specificam generationem aliquando Deo concedente docebimus. Verùm ad generationem metallorum, quod attinet amplius dicimus, quod iste vapor duplex si in loco, vbi pinguedo sulphuris sit, deueniat, cum ea vnitur, & quamdam substantiam glutinosam adipiscitur, quæ massæ informis speciem refert, & ibi per actionem sulphuris in humiditatem vaporosam agentis, quæ maxima in illis locis reperitur, iuxta loci puritatem in purum, vel impurum metallum firmatur: Nam si dicti vapores, & loca sint purissima, purissimum inde generatur metallum, aurum nempe, à quo proprium agens separatur in fine decoctionis, sola mercuriali humiditate remanente, sed coagulata. Verum si adhuc est in via decoctionis, & sulphur non est separatum, respectu puritatis, aut impuritatis loci, & vaporis, diuersa imperfecta metalla generantur, sic dicta imperfecta, quia totalem perfectionem in vltima forma, nondum adepta sunt.

Argentum viuum vulgi sic generari dicimus, ex illo nempe vapore, quando per caliditatem loci, aut maximam superiorum motionem ascendit cum partibus purissimis salis & ab agente sulphure separatur, cuius spiritus in illa subita commotione in auras abiit, vti ceterorum metallorum spiritus in eorum fusione. Vnde in argento viuo sola remanet pars materialis actione sui masculi, idest spiritus sulphurei agentis priuata, idèò nunquam per decoctionem naturæ in aurum transmutatur,

nisi illo agente impregnetur , quod numquam succedet per naturam solam.

Ex dictis videre licet Vitriolum,quàm remotissimum sit in generatione metallorum , & quale mendacium assumunt laborantes in illo pro materia lapidis, in qua verum ens actu metallicum adesse debet.

Metalla ergò , dum adhuc in mineris latent sunt permixta suo spiritu agente , verùm post fusionem illo priuata inueniuntur , quamuis corticem , seu tegmentum illius sulphuris contineant , quod est scoria ipsius metalli.

Hinc alius error depræhenditur laborantium in metallis solis imperfectis , quæ fusionem habuerunt. Sed posset quis simplex Chymicus ex hac doctrina inferre,quòd metallum imperfectum,dum adhuc est in sua minera, posset esse subiectum artis super quod elaborandum, fatemur quidem: at incautè laboraret in illo, quia supra diximus vapores Mercuriales metallorum imperfectorum, aut eorum loca fuisse impura, & labe contaminata, vnde, qualem puritatem dabunt, quæ in elixire requiritur? Soli naturæ labori ea purificare est commitendum, aut benedicto illi aurifico sulphuri, lapidi nempe absoluto , qui est verus ignis æthereus penetrantissimus in momento puritatem metallorum adducens , excrementa, & impuritates ab eis separando, & fixationem introducendo, quia fixissimum, & purissimum est. Vnde si artifex velet dictas impuritates separare, tunc in tali labore spiritus ille agens, qui requiritur ex eius manu affugeret; vnde naturæ est munus, non artis: Sed ars subiectum aliud accipere debet naturà præparatum, quod proprio capite in miserorum subsidium ad laudem Altissimi clarius, quantum licet, demonstrabimus.

I I I.

Altro Mercurio; altro oro Hermete addita.

Mercurio humido, e caldo,

Al foco ogni hor più saldo.

Oro, che è tutto foco, e tutto Vita.

Differenza infinita

Non fa, c'hor manifesti

Da quei del Volgo e questi?

Quei, Corpi morti son di spirito, primi,

Questi spiriti corporei, e sempre vini.

CAPVT TERTIVM.

DE auro viuo, auroquè Philosophorum sparsim.
In libris eorum continua fit mentio, nec alicui dilucidius id discipulis suis dilucidare fuit animus, sed sola adumbratione potius quisquè inuolucris abscondere, quam manifestare curavit. Verùm quia in eo fundamentum totius scientiæ, & practicæ Hermetis consistit, requirit opus aliqua vtiliora de eo in præsentem transferre.

Non incongruè illi auri nomen donarunt Philosophi quia realiter, & quidditatiuè in suo esse, & substantia, est Aurum: Aurum sanè illo vulgari perfectius, & eo absolutius. Aurum totum sulphur, & sulphur verum auri. Aurum totum ignis, & ignis verus auri. Aurum inquàm, quod in fodinis Philosophorum, & eorum mineris generatur. Aurum, quod nullo elemento alteratur, & dominatur, cùm ipsum sit dominus elementorum. Aurum fixissimum, cùm fixio sola in eo consistat.

stat. Aurum purissimum, cum ipsum sit sola puritas. Aurum virtuosissimum, cum extra eum omnis languet virtus. Aurum balsamicum, corpora omnia à putredine præseruans. Aurum animale, quia est anima elementorum, & totius inferioris naturæ. Aurum vegetabile, quia omnis vegetationis origo. Aurum minerale, quia est sulphureum, est Mercuriale, est salicum. Aurum æthereum de propria natura celorum, & celum verè terrenum, alio cælo celatum. Aurum Solare, quia legitimus Solis filius, & verus Sol naturæ. Eius vigore, virescunt elementa. Eius calore, spiritus animantur. Eius motu, natura mouetur. Eius influxu, virtutes rerum oriuntur. Est influxus luminum, portio cælorum, sol inferiorum, & lumen naturæ: Sine quo lumine cæca insipientum doctrina; Sine quo ardore sine sensu eorum ratio; sine quo radio obscuræ eorum opiniones; sine quo influxu sterilis eorum mens, & sine qua luce in tenebris eorum intellectus. Propijssimè ergò ei, Philosophi, nomen auri viui imposuerunt, cum sit vita puri, & de propria, vt dixi substantia auri. Aurum enim, est sola Mercurialis substantia purissima ab excrementis libera, & à proprio externo agente, in qua sulphur intefnum, seu ignis intrinsecus, suam qualitatem introduxit, per quam cæteræ qualitates aliqualem alterationem passæ sunt, & tamquàm subiectæ imperantibus cæteris elementis, immotè commorantur; vndè nulla in auro datur alteratio, quia iam in æquilibrio æquatæ sunt qualitates elementorum, nec datur in eo noua suscitatio: volatile à fixi natura superatum, & fixum cum volatili æqualiter mixtum est, sic, vt vnum quid homogeneous, & adæquatum, purissimumque videatur corpus.

Aurum item viuum Philosophorum nihil aliud similiter est, quam merus ignis Mercurij, idest vaporis elementorum nobilissimi digestissima, & laudatissima portio, est humidum radicale naturæ calido suo innato turgens. Lux est æthereo corpore purissimo velata, vt diximus in superioribus capitibus de creatione, quòd cum lux in istis inferioribus stare non poterat, Creator in

igneam inclusit, & ignis corpore vestiuit, ignis iste est purus spiritus, qui in arce elementorum habitat, & auriga est lucis. Spiritus iste est in humido radicali rerum vnitus, & in calido innato delitescens. Vnde proprie aerum viuum sapientum est vapor purissimus elementorum, in quo spiritus igneus agere cæpit, & actionem per eum obtinuit, ac in naturam sulphuris migravit, vnde & sulphur Philosophorum dicitur, propter igneam qualitatem in eum dominantem, & etiam Mercurius sæpe sæpius dicitur, quia totum suum esse à substantia Mercurij dependet.

Istud sulphur est, quod in omni composito operatur, & cum contineat in se naturam lucis superioris ad instar illius lucis continuò vult separare lucem à tenebris, id est purum ab impuro: Ipsum est agens internum, quod agit in suam materiam Mercurialem, nempe in humidum radicale, in quo includitur: Illud est forma omnia informans, & per ipsum in generatione rerum omnes colores oriuntur, iuxta decoctionem, & actionem in suo subiecto alterabili, nempe iuxta gradum decoctionis: Per id differentiae colorum apparent; proprius, & naturalis eius color est rubeus intensissimus, qui suam imperantem actionem manifestam in subiecto alterato demonstrat. Est calidum innatum, quod assidue suo humido radicali depascitur, hinc istud humidum præbet ei materiam, & illud semper agit: Verus naturæ artifex, per illud omnes attrahationes, & sympateticæ virtutes fiunt manifestæ, quando suum humidum attrahit, & ubi magis viget, ibi potentius talem attrahationem exercet, & demonstrat. Per talem attrahentem actionem fulminis ætherei natura palam sese exhibet.

Fulmen nil aliud est, quam siccissima exhalatio sulphurea terrestris, quæ in auras dispersa altiore peti locum, in quo ascensu melius, ac melius purificatur ab excrementis, aut sæcibus, quibus vnita est, & sic aptior fit ad maiorem sympaticam sensationem sentiendam: ista exhalatio continet vaporem illum elementorum, quem dicimus supra per totam naturam esse dispersum continuò

rudè vagantem, & semper aliquo corpore vestitum, vnde in illa terrestri siccitate aliqualem fixationem adeptus est, attamen in isto nouo ascensu, pingui vaporì aereo, & volatiliori coniunctus, qui semper à terra indefinenter exhalatur, cogitur cum illo volatili vaporì in auras dispergi, & in sublimiorem partem deportari; verum ibi ab excrementis, vt dixi, purificatus suam vim igneam acquirit, at sublimius ellatus, natura volatili illius vaporis, liber vagatur, & stellarum, corporumque cælestium motu, alteratione accensus de repente tenuissimas illius exhalationis partes pingues assumit, & humido suo radicali, cui semper vnitur in se consumpto in sulphur terreum transmutatur, quod sit de natura fixi; non ita sublimius, vbi volatilia sola sulphurea feruntur, sed in terra potissimum ruit tali, ac tanto impetu, vt omnia impedimenta spernet, & omnia obstacula in nihilum redigat; talem actionem operatur, quale sulphur illud Philosophorum in proiectione super argentum viuum docent Chimici operare: in se accensum omnia excrementa disperdit, & suum humidum radicale, quod in argento viuo abundantius inuenit assumit, transmutat, & in suam naturam totum conuertit: & sulphur, & medicina, per omnes partes fit, si debile humidum suæ virtuti cedentem inuenit; verum si supra maiorem quantitatem, suam virtutem compescentem, proijcitur, fixat eam in aurum, in quo est temperantia, humidi radicalis, & calidi innati. Fulmen igitur eodem modo per aerem sua virtute deportatur, & in terra ab altero sulphure, quod in ea fixum reperitur attrahitur. Fixum enim fixi natura congaudet, & naturà lætatur, & præceps vt eam amplectatur ruit. Hinc per doctrinam illius axiomatis, quod ait habitibus in præsentia, cessat motus, docemur, quod fulmen in terra ingressum cessat impetu moueri, at in proprio loco, vbi per præsentiam attrahentis nulla datur attrahatio, sed retentio, in quiete manet refrigescit, ac in centro sui corporis, quo clauditur insinuatur omni deposita ferocitate, & actione introclusa.

De fulminis vario effectù nihil restat admirari cum enim

enim sit fixissimus ignis naturæ, quamcumque rem, quæ tangit statim in ictu oculi dissipat, quia humidum radicale ipsius rei assumit, uti videre est in maxima flamma, quæ minorem ignem deuorat, & lumen maius lumen minus abscondit.

Istud fulmen similiter aliquando in tali exhalatione aliqualem naturam specificam acquisiuit, & iuxta speciem illius virtutis actionem in descensu demonstrat, ut tangat vnam rem, & dissipet, aliam illæsam relinquat, quia, quod suæ naturæ est attrahit, & attractum deuorat, alienum verò respuit; & licet in vnoquoque corpore humidum radicale elementorum reperiatur, quod est vnius naturæ, nec diuersum in natura reperiatur, tamen quia contrariis specificis spiritibus est occupatum, ac excrementis circumdatum hinc fulmen eius natura in contrariam sentiens in illo instanti alio vagatur loco, & alio corpori adhæret. De istis autem specificis spiritibus, aliquando forsan in secunda parte vtiliora docebimus: Modò sufficiat, rerum sympáticas Virtutes, & attrahationes ab hac principaliori causa oriri.

Effectus istius sulphuris, seu calidi innati elementorum, de quo supra diximus, & in præsentī capite loquimur, melius perpenditur in natura pyrii pulueris. Iste enim puluis abundat vapore illo aereo Mercuriali propter naturam sulphuris, & salis petreæ in eo inclusam, verum quia humidum illud est crudum, & magis volatile de natura aeris, quam sit fixum, licet in se habeat calidum innatum, & ignem occlusum, in accensione naturam volatilem demonstrat, & cum sit de natura superiorum, ex hac accensione imperu in patriam auolat (secundum ad modum exhalationis terreas partes, & igneas ducens) ubi dispergitur, & in suo loco vagatur, nec vltiorem appetitum, aut attrahationem sentit, nisi, ut inseruiat in nouum usum naturæ. Verum si natura fixi in eo vigeret, centrum terræ peteret, & in terram rueret, ut in fulmine, ac etiam in pyrii puluere auri videre est. Ex auro enim sciunt experti (ut multi Auctores fideliter docent) subtiliare sulphur, eius fixum, quod rebus accen-

sibili-

Suapte natura refulgens. 683

fibilibus, & volatilibus permixtum facile ad modum
pytij pulueris accensionem acquirit; verum accen-
sum non dispergitur, nec euanescebat in auras, quia libertatē
acquisita, & ab excrementis nudatum ad modum fulmi-
nis in terram præceps labitur, spreto obstaculo impe-
diente omnia subuertit, donec in terra se abscondat, quia
cum sulphur auri fixationem à natura acquisiuit naturaliter
à fixo igne, qui ibi latet impetu attrahitur, & proprio
motu in sphaera sua deportatur. Vnde si tales attrahatio-
nes manifestæ videntur, cur negandum, & occultas sym-
paticas vires ab hac causa oriri, quamuis conspicuæ ma-
ximè oculis ignorantum non cognoscantur! Oh quot
rerum naturæ sunt vulgo intelligendæ, quarum cogni-
tionem virtuti occultæ ipse attribuit. Non insipientibus,
& philosophastris, sed veris Philosophis rerum natura
cognita. Studeant hi scolasticas quæstiones, quæ pro ni-
hilo semper habendæ erunt, & causas occultas cogno-
scent! Miseri, quàm melius eis foret, Chymici potius
videri, & aliqua subolfacere, quam latrare contra Lu-
nam, & bruti solo sensu dotati existimari, sed maneat
vntusquisquè in suo errore, quo fluctuat.

Aurum igitur viuum, meritò sulphur istud dicitur,
cum sit motus, & vita omnium rerum, cuius naturam
doctissimè Poeta noster descripsit, dum dixit, cum esse
calidum, & humidum in igne fixissimum de natura spi-
ritus, & spiritus verè corporeus. Vnde si Philosophi ab-
condant eum ignorantibus, & solo nomine auri mani-
festent, nil mirum, quia in eo tota scientia consistit: At,
ubi potissimum inueniatur, & quo in loco, aut corpore
peritur disquirendum, vt fideliter scientiam, & eius
theoricam doceamus.

Sciendum est, quod in omni corpore clauditur sul-
fur istud, & latet, nec eo corpus aliquod carere potest,
ex eius natura cognoscitur; est in vallibus, in monti-
bus, in imis terræ, in cælo, in aere, in me, in te, & in quo-
libet loco, & corpore, vt meritò dicatur à sapientibus
eum eorum viuum vbiquè reperiri; sed domi propriè
inueniendum, & id obtinere oportet, aliàs frustra in

cæteris

cæteris locis quæritur . Domus auri Mercurius est, v
omnes docent, ergò in domo Mercurij inquirendum,
non autem intelligas de Mercurio vulgi, quia etiam si
ibi reperiatur, & eius corpore claudatur, attamen non ni
si imperfectè, & potentia, vt supra diximus. Scias
igitur Mercurium cognoscere; & vbi principaliter, &
abundantius ille Mercurius moratur, ibi, & sulphur
istud reperitur. Scias insuper, quod est verus ignis, &
quod ignis aere viuatur, vbi ergò pinguis aer abundat, ibi
magis nutritur, & crescit, & facile eruitur. Sed videas, v
cum cognoscas in locis, vbi aliqualem dominium exer
cet, quamuis in carcere, non vbi alijs totaliter subdi
tus, & fæcibus obspurcatus. Ignis enim de sui natura
vult cæteris elementis imperare, ni impediatur, aut
nimio suo contrario, aqua nempe, aut excrementis
suffocetur: Vndè scriptum est non comedas de filio,
cuius mater patitur menstruum.

Hæc causa fuit, vt Philosophi lapidem suum in mine
ralibus inquirerent ad hoc, vt fixi naturam haberet, &
pertinacius resisteret ad vitam in esse conseruandam,
quia mineralia sunt fixioris naturæ propter crassitiem
elementorum, & aquæ, & terræ abundantiam. Vndè
illorum humidum radicale, cum appropinquetur magis
fixioni, facilius fixatur, & in sulphur fixum conuertitur.
Insuper mineralia, & præcipuè metalla generantur in
visceribus terræ, vbi humidum, illud elementorum
abundantiùs conseruatur, à cælo, tanquàm in centrum
demissum: Ided elementa, ex quibus metalla sunt com
posita magis turgentiora sunt illo spiritu æthereo, cò
magis, quò diutius in vaporem rotantur, & subliman
tur, in qua sublimatione melius purificantur. At in alijs
compositis, & corporibus propter vasorum porositate
& matricis debilitatem non potest dari hæc naturalis,
adæquata sublimatio (quà omnia sublimata auolarent)
sed in magis corporea substantia elementa alterantur &
corrumpuntur ad nouam generationem cum aliquat
spirituum deperditione, qui particulariter in fætus hu
mani generatione matricem transigunt, & mulieris ca
pit,

put, aut alia membra petunt diuersis symptomatibus ;
Vnde quia in vaporem elementa illa non rarefiunt, nec
extolluntur, talis circulatio, & purificatio in eis non da-
tur. Hinc videre est quantæ virtutis esse debeat Lapis ille
Physicus cum per alteram industriofam sublimationem
in Vase Philosophico rotando maiorem, & quasi dicam,
cælestem puritatem acquisiuerit, vt meritò tunc à Phi-
losophis Cælum vocatur.

I V.

*O gran Mercurio nostro, in te s'aduna
Argento, & Oro astratto
Dalla potenza in atto,
Mercurio tutto Sol, sol tutto Luna,
Trina sostanza in una,
Vna che in tre si spande.
O meraviglia grande!
Mercurio Solfo, e Sal, voi m'apprendete,
Che in tre sostanze voi, sol'una siete,*

CAPVT QVARTVM.

DE Mercurio Philosophico breuiter aliquid supra
diximus, sed vt maiori declaratione innotescat ;
sciendum est eum per solos Philosophos de potentia ad
actum productum esse ; natura enim nunquam posset
venire ad talem productionem, quia natura postquam
primam sublimationem suo calore obtinuit contenta
est, & materià disposita tali modo, formam introducit,
& Aurum, aut aliud metallum iuxta decoctionem, aut
oci puritatem generat. Hunc Mercurium Philosophi
Bconderunt, & inuolucris parabolis occluserunt,

ita vt nisi sub ænigmate de eo locuti sum , & præcipi sub nomine amalgamationis auri , & argenti viui vi-
gi, quia sulphur, vt diximus, auri nomine vocantur,
Mercurium nomine argenti viui , vt Insipientes fal-
rent. Omnia quippè verba eorum sunt æquiuoca, & in
tali æquiuocatione semper loquuntur; Vndè secundu-
sonum litteræ laborare, est mera bestialitas. Si sufficeret
cum auro, & argento viuo vulgi amalgamationem
hanc facere, oh quot lapidis possessores, & quot ea-
tandem obtinerent. Vnusquisque esset sapientissimus,
illi tota scientia nota fuisset in hac simplici operatione.
At, quæ nam scientia quæsd quis acquirere potest in
sola amalgamatione auri, & Mercurij vulgi, quantum
uis perfectissima, & diligentissima? nulla sanè credo: Ve-
rum in cognitionem sulphuris, & Mercurij Philosophici,
& eorum vnione, non nisi intellectus perspicacissi-
mus, & mens subtilissima peruenit. Abstineant ergo
Chimici secundum litteram intelligere, & pro certo ha-
beant, quod quidquid operantur secundum illam intel-
ligentiam, est fatuitas, & perditio diuitiarum, quod
tandem suo ære experiuntur.

Postquam per opus sublimationis in arte Mercurius
scilicet vapor elementorum purificatus fuerit, (in quo ope-
re requiritur sagacissima industria) tunc cum auro vi-
uo vniri debet, & in eum sulphur introduci, vt fiat vn-
substantia cum eo, & vnum sulphur; Hanc vnionem
artifex debet cognoscere, & puncta, & media, per quæ
obtinetur, aliàs sua intentione frustrabitur. Multa enim
illi sunt cognitu necessaria, verùm potissimè, quod prius
sulphur dictum, & argentum viuum sint purificata, ad
quam purificationem non ità facile peruenitur, nisi co-
gnoscatur principale agens in hoc opere, item vas con-
gruum, & alia, quæ in sublimatione passim à Philoso-
phis docentur. Tunc postquam erint bene purificata
in albo colore vnire ea opus est, & perfectè amalga-
re, vt per additamentum istius sulphuris opus abbrevie-
tur, & tinctura augeatur. In hoc puncto, Philosophorum
silentio vti debemus, & sermonem hunc diminuerè, ne
ip-

Suapte natura refulgens. 687

idignis tota scientia manifestetur. Vnde scriptum
 est, sine laborantes in suo opere errare, quia non per-
 enitur ad opus, nisi Sol, & Luna in vnum corpus
 coniungatur, quod citrà voluntatem Altissimi fieri
 non potest. Ne quis Inuidiæ nostra nos infecti existimet,
 via amplius fari non decet, sufficiat illi, quod men-
 tia in his tractatibus non posuimus, quamuis ali-
 quid diminutum in eis inueniatur. Sufficiat illi, quod
 phistica opera non docuimus, nec varias materias
 ferimus, sed tantum vnicam veritatem, quam di-
 cidè ostendimus, licet Dei iusto Iudicio aliquibus erit
 velata.

Amplius dicimus Mercurium hunc nominari sæpe
 pius ab auctoribus Chaos Philosophicum, quia in
 quidquid ars opus habet inuenitur inclusum, & ob
 ndem rationem suum corpus, subiectum artis, Lu-
 plena, terra foliata, argentum viuum animarum,
 infinitis alijs nominibus; Et quia etiam tria princi-
 æqua lance sunt librata per opus naturæ ob eandem
 ualitatem trium illorum principiorum vnitam, à
 Philosophis Vitriolum nominatur. Solis etiam,

& Lunæ coniugium in eo ad oculum ostendi-
 tur. Rex in balneo positus conspicitur,

& carcer Ioseph. Solis sphaera con-
 templatur; quorum nominum

explicatio volumen pro-

prium, & magnum

requireret; quod

Deo con-

ceden-

te maiori commodo ali-

quando in lucem

dabimus.

(. .)

V

*Ma doue è mai questo Mercurio aurato ,
 Che sciolto in solfo , e sale
 Humido radicale
 Dei Metalli diuien , seme animato ?
 Ah , ch'egli è imprigionato
 In carcere sì dura ,
 Che per fin la natura
 Ritrar nol può da la Prigione alpestra
 Se non apre le vie l'arte Maestra .*

CAPVT QVINTVM:

Sulphur Philosophicum, vt diximus, est in intimis humidi radicalis inclusum; at externo, & duro cortice carceratum, vt non nisi artis summa industria ad auras exurgat. Natura enim in mineris non habet menstruum conueniens in hijs locis, & sufficiens ad soluendum, & liberandum hoc sulphur, quia non habet motum localem, verum semel euolato vapore, aut semel incluso; quod est primæ impositionis totum remanet, aut totum euolat, & si sibi posset iterum corpus metallicum solucre, putrefacere, & purificare certè lapidem Physicum, idest sulphur in sua virtute multiplicatum, nobis concederet. Fructus quilibet, & granum, si iterum non ponatur ad putrefaciendum in terram propriam, nunquam multiplicatur, at solum remanet. Ars autem, quæ optimum granum cognoscit id accipit, & benè stercoreatà, & præparata terra, in eam granum illud immittit, in qua

Suapte natura refulgens. 689

ne fit, soluitur, & magis subtiliatur, sic ut eius virtus agis intensa infinitam, ferè, sui multiplicationem fert; & ubi illa virtus in unico grano erat inclusa, & solita manebat, in secunda hac regeneratione vires maiores, ac tantas acquirit, ut coacta sit locum pristinum erelinquere, & in pluribus locis, idest granis se insinuare. Videant ergo artis discipuli quomodo, per solum actum vnus putrefactionis, & simplicis solutionis, quantam virtutem (aliphur illud internum acquirit, & tamen fatendum est esse simplicem illam virtutem, in illo primo grano inclusam, nec maiorem ibi aditam, verum in suo esse corroboratam, & purificatam, ita ut de potentia ad actum sese manifestet, per multiplicationem sui humiditatis radicalis, ab vniuersali humido radicali elementorum mutuo accepti; at virtus pecifica est illa eadem, nec aliundè, aut ab alio corpore petita. Similiter si granum Physicum accipiat, & in terram suam stercoreatam à sulphuribus liberatam, & in puritatem adductam immittatur, ipse putrescit, separabitur purum ab impuro in vera solutione, & novam regenerationem nobiliorem acquireret.

Hanc terram, o Lector, sis cis acquirere, parua tibi restat via ad opus complendum; non est terra vulgaris, sed terra Virginea, non illa, quam stulti effodiunt sub terra, quam calcamus, ubi nullum germen, nec semen factum sit, at est illa, quæ super caput chemicum sæpè stupius fertur, hæc Sol terrenus eam actu illustrauit. Hæc terra pestilentialibus vaporibus, & lethalibus venenis infecta, quæ omnia industria artificis sunt delenda, & ludigne crudo acuenda, ut maiorem virtutem obtineat, & soluendi facultatem nanciscatur. Hæc tamen non est illa terra sapientum, ubi virtutes cœlestium principaliter virescunt, & Sol, & Luna nostra absorti iacent, quia talis terra, solâ completâ, verâ, & Physicâ calcinatione acquiritur, at, est terra, quæ masculinum expectat, idest semen solare, & est illa, quæ Mercurij crudi nomine decoratur. Attamen benigne Lector, ne confundas intellectum tuum, hoc nomine Mercurij, sed habet

magistrum, & ductorem capiti quintum, per quod à
laberinto te extricabis. Hæc ars mystica est, & non
nisi suis principiis declaratur: Cognoscas ergo princi-
pium, & finem consequeris.

V L

*L'arte dunque che fà? Ministra accorta
Di natura operosa
Con fiamma vaporosa
Purga il sentiero, e a la prigion ne porta,
Che non con altra scorta,
Non con mezzo migliore
D'un continuo calore.
Si scorre a natura, ond'ella poi
Scioglie al nostro Mercuria i ceppi suoi.*

CAPVT SEXTVM.

IN generatione omnium rerum calor semper per na-
turam adhibetur. In animali composito, hic est
manifestus: In vegetabili verò insensibilis, sed per
solis accessum dicto tempore comprehensibilis, secun-
dum anni stationes: Attamen ne credas, quod calor solis
sit causa, vt causa: sed est causa suscitans internum
ignem naturæ per motum suum, & sphærarum. In
mineralibus iste calor, nunquam percipibilis, nisi
aliquando accidentaliter in sulphurum accensio-
ne, sed iste calor non inseruit generationi, at
potius generata quævis hijs locis propinqua com-
burit, & dissipat: Vndè de alia caloris causa inqui-
rendum,

Calor

Suapte natura refulgens. 69 I.

Calor iste sensu percipi non debet alias opus istud ce-
 mum foret apud naturam, sed talis esse debet, vt
 ius frigus percipiatur, vt videre est in fodinis metal-
 um, in quibus assiduum frigus viget: Ex hinc opus
 urale semper mirabile videtur, si in medio frigoris
 istam generationis inclusam retinet; est enim talis ca,
 , qui frigiditatem non abhorret, & cum sit de natura
 eriorum imperceptibilis merito comprehenditur,
 ulli nostri sunt crasso corpore obducti, vnde nil mi-
 n si ea, quæ sunt spiritualis substantiæ non cogno-
 nt. Scimus in artificialibus radium fabrefacti horolo-
 sempre sine quiete moueri, & ab effectu eius motum
 elligimus: attamen nullus est ita accuti sensus, vt eum
 tum percipiat, quamuis assiduâ constantia, per totum
 ratum spatium attentè hunc motum obseruare co-
 etur. Vnde argumento à fortiori sumpto fatendum
 motum naturæ, quæ semper est artifice sagacior, &
 ius operibus subtilior, nil mirum esse, oculis nostris
 ensibilem fore. Est calor de natura spirituum, &
 alitase eorum occulta, quæ semper eos comitatur,
 de spiritibus proprium est semper moueri, & cum
 us sit causa caloris, semper innata facultate elefa-
 e. Exemplum in spiritibus aquæ fortis, & aliarum
 arum, quæ hyemis etiâ tempore non minùs com-
 unt corpora, quàm ipse ignis quouis tempore, & lo-
 . Aquæ iste talem alterationem faciunt, vt totam na-
 am destruerent, & corpora naturalia quoquè ad ni-
 um redigerent. Verùm humidum radiale elementon-
 eas non timet, & voracitatem earum non expau-
 ; in eo enim, vt diximus alius ignis delitescit, qui est
 tioris naturæ, & nobilior, & hunc ignobilem spernit:
 ne aurum, quod maximè eo abundat, per tales aquas
 n consummicur, & licet videatur ab eis solutum,
 in naturam aquæ redactum, non est nisi fallacia
 sus, dum ab illis aquis iterum in sua pulchritudine
 irgit, nec minimum eius pondus amittit: quod in
 is corporibus non operantur, quia eorum humi-
 m, non est ita deffinitum, & igne naturæ interin-

feco determinatum, sed ignis illorum languescit, & r
 mis cruda humiditate suffocatur, vnde per ignem ist
 rum aquarum eius nutrimentum alteratur, & in aur
 dispergitur, sic compositum ad nihilum redactum cert
 tur, & in cinerem corrosam migratur. Spiritus enim il
 dicuntur ignes contra naturam, quia naturam d
 struunt. Hinc percipiant, quanto ignari errent in el
 ctione istarum aquarum, pro metallis, suisque materi
 libus dissoluendis. Quando vti debent igne congruo
 quo natura vtitur, & cum suis manibus acuerere, & ad
 uiotem reddere, vt benignior, & placidior sit natur
 compositi. Structura huius ignis est sagacissima, &
 ea totum ferè Phisicum arcanum consistit. De ea nihil
 aut partè admodum locuti sunt Philosophi, verum no
 infra de ea aliquid demonstrabimus. Mado suffici
 Chymiastrum admonere, ne cum aquis fortibus, & va
 garibus suum tentet construere ignem, naturæ enim ta
 igne non est succurrendum, verum igne placido, & na
 turali, & gradu cognito administrato.

 YIL

*si, sì questo Mercurio Animi indotti,
 Sol cercar voi donete,
 Che in lui solo potete
 Trovar ciò, che desfan gl'Ingegni dotti.
 In lui già son vidotti
 In prossima potenza,
 E Luna, e Sol; che senza
 Oro, e argento del vulgo, uniti insieme
 Son de l'Argento, e l'oro il vero seme.*

CAPVT SEPTIMVM.

EX fine intentionis resultare principium docetur in dialogo naturæ, & alibi. Verum finis, ad quem omnes Chymici anhelantes collimant, est aurum prolificum facere, & solo isto motu, ad hanc artem adipiscendam sunt inducti. Auri tyranides ita orbem occupant, vt nulla regio, nulla ciuitas, immò nullus in ciuitate vicus, in quo auri potentia, sese manifestare non valeat. Homo quilibet, quantumuis sapientissimus, & quiuis rusticus, immò infans quantumuis simplicissimus, eius splendore exhilarascit, & eius pulchritudine allicitur. Proprium certè naturæ humanæ, bonum semper appetere, & perfectius desiderare. Nil sub Sole perfectius, quàm ipse filius Solis, qui patris sui veram imaginem esse non denegatur. Nec spurius, nec adulterinus est filius, verùm legitima (naturæ lege) soboles factus ipsius fulgore illustratus, eius virtutem in se recipit, & receptam alijs liberaliter communicat. Nil Sole in cælo pulchrius, nil auro in terra elegantius. Hoc obtinere, & ad sui vsu conuertere tota anhelat Chymicorum choors: vnde talis est eius finis, talis meta laborum. Ex fine ergo istius intentionis resultat principium ad finem consequendum, aurum nempe. Verum in rerum multiplicatione non fructus, non corpus requiritur, sed sperma, & semen corporis, in quo sese multiplicat. Quid sit hoc sperma, quid semen iam tempus est breuiter docere.

Supra multis in locis diximus subiectum naturæ, & corporum substantiam, esse humidum rerum radicale. Istius humidi natura iam manifestata est, vnde nil restat scire, quàm ordinem specificationis, & modum multiplicationis. Sit semper firmum, igne naturæ, seu sulphur naturæ in humido radicali delitescere, & esse supremum in natura artificem, eius voluntati tota natura obedit,

XX 3. quid-

quidquid illud vult, vult & natura. Ignis iste in corpore inclusus semper operare, & sese extendere in virtute, & quantitate desiderans, ad sui multiplicationem humidum radicale corporis in se conuertit, & id semper consumit, sed imperceptibiliter, & insensibiliter, alius citius natura corporis consumeretur, ni nouum humidum ei suppeditaretur. Ignis iste est calidum innatum, vnde calore semper est turgens, & spiritibus specificis est semper occupatus, qui spiritus sunt de natura lucis superioris, verum per Verbi Dei ineffabilem virtutem, in principio creationis obtinuerunt hanc specificationem, iuxta eius liberam voluntatem, sic voluit, & eius voluntati natura obedit, ac eius mandatum semper exequitur: talis spiritus specificatus, semper in tali corpore permanebit, donec in totum consumptum, & nihilum redactum corpus fuerit, vsquequod scilicet humidum radicale, in aliqua sui parte remanserit, quo humido perempto, vt supradictum est, & vires, & specifica virtus corporis destructa est. Hoc calidum innatum, tali spiritu specifico decoratum, in regio solio humidi radicalis, tanquam Sol in propria sphaera residet, eius voluntati natura corporis obedit, & humidum radicale materiam, ac cibum subministrat. Humidum ergo hoc depascendo in sui naturam conuertit, sed aliquando debeliter, aliquando fortius hanc coctionem assequitur, iuxta enim excrementorum obstacula facilius aut difficilius operatur. Humidum illud per totum corpus est dispersum, & in centro cuiuslibet portiunculae corporis conseruatur, & dum humiditate turget sperma sit illius corporis; si definita, & vltius concocta sit haec humiditas semen corporis dicitur; vnde semen nil aliud est, quam punctus inuisibilis calidi, innati spiritu specifico illustratus, in humido radicali delitescens, quod humidum aliqualem alterationem passum, in sperma corporis perficitur.

In quouis regno siue animali, siue vegetabili aut minerali semper illud semen vult multiplicari, & augeri si commodum habeat, verum per naturam, quae motum localem non habet cogitur in quiete manere carceratum in

Suapte natura refulgens. 695

in corpore, nisi ars sagacior instrumento externo suscitet aeternum calorem, quod stimulo vires reassumat, & depa-
cendo augeatur, ac sua virtute reffociletur. Humidum
nim radicale, quod cibus est illius seminis, est, ita in ex-
crementis inclusum, & eis oppressum, ut auxilium calido
innato præstare non possit, sic calor ille cogitur in sua
quiete manere, quamvis impatiens quietis, sed languen-
s, non nisi debilem longissimo tempore portuincu-
am, illius humidi attrahens, cæterum commotione, &
intemperie elementorum dispergitur, & in patriam re-
greditur corpore priori destructo, & in alio, attratum
ingreditur; Sic corruptio vnius est generatio alterius,
per continuam rerum vicissitudinem.

In animali regno talis ordo videtur, ut calidum hoc
innatum ad sui restorationem, humidum illud attra-
hat in sui cibum, per quam attrahationem membra, &
cæteræ corporis partes eneruatæ nouum attrahunt, sed
crudius, verum suæ naturæ, magis affine dum eum à ci-
bis, quibus animal vescitur attrahunt, & cibus quiuis
aut est de genere animalium, & sic similimus, aut de
genere vegetabilium, in quo aliqualem specificationem
passus est, magis naturæ animali congruam, quam in
corpore minerali aut in corpore elementorum, ubi uni-
uersalem naturam participat. Obseruandum tamen est,
ista humida radicalia esse vnius substantiæ, & essentiæ,
nisi quod aut aliqualem, aut nullam coctionem passa
sunt vltiorem.

Ast, natura solum per media operatur, ni coacta sit de
extremo in extremum, opus suum adimplere, quod raro
accidit. Ut hijs in casibus, qui ab auctoribus referuntur
de ijs, qui solo aere aliquanto tempore, aut sola terra su-
per vëtre[m] posita, vixerunt, & humidum hoc ab illa ex-
traxerunt; sed non est standum his quæ raro accidunt.
Vnde concludendum est humidum illud radicale, quo-
cunque modo attractum, per vniuersas corporis partes
attrahi, ad calidi innati de perditæ restorationem. Mem-
bra omnia isto nutrimento oppleta, iam aliquid super-
flui, & magis naturæ aqueæ affine respuunt, quod per

tum corpus vagatur, donec facultate attrahatrice aliquis partis corporis ibi attrahitur, & conseruatur in spermatis vsum; à vasis spermaticis aliquanto definitum, sperma corporis, est, & quia per totum corpus dispersum erat, merito in se virtutem totius corporis retinet, dum in potentia quolibet membra distincta continet. Vnde vera ex hijs colligitur ea doctrina, quòd sperma sit vltimum excrementum nutrimenti, idest eius superfluum.

Sperma illud vult semper à corpore crassiori separari, & in puro loco deportari, vt generationi animalis inferuiat. Vnde est veluti extractum, seu quinta essentia corporis, quæ opus habet maiori puritate dissolui, vt calidum illud innatum, seu punctus seminis illius in sua virtute vigoretur, & nouam sui multiplicationem obtineat. Ad quod obtinendum natura instinctum animali donauit, vt cum femina ad cubandum promoueretur, & ex tali concubitu sperma illud à suo loco diuelleretur, & in matricem congruam proijciatur.

In matrice sprema masculi positum, statim eius spiritus se vnit cum feminino spermate, & ex istis spermatis menstruo semper concomite, vnum quid hemaphrodite nature conficitur. In spermate feminino vigent elementa passiuia, sicuti in masculino actiuiora, vt data occasione inter se agere, & pati possent, aliàs, si essent eiusdem qualitatis, non daretur talis facilis, & subita alteratio, vnde periculum esset virtutem specificam seminis, quæ est subtilissima, euanescere.

Spermata ista cum aliqualem alterationem passa sint, ad hoc adiuvante menstruorum acidà qualitate, tunc calidum innatum incipit agere, & sibi, humidum assimilari, & crescendo in qualitate virtutis, & quantitate, fit maturius, & actiuus, ac semper nouo cibo, à menstruo supeditato, assumpto, in carneam substantiam, in ossa, & sanguinem transmutatur, de quorum partium generatione suo tempore, aliqua in lucem dabimus. Modò solum sciendum, quod sperma istud, augetur, per sanguinis menstrui transmutationem. Sanguis enim menstrualis abundat

ibundat humiditate, per quā fit spermatis corruptio, & uia virulenta cruditate, ac aciditate, elementa humidiora humidi radicalis corrumpit, & à composito spermatis soluit, quæ magis in illa alteratione purificata, nobilius semini alimentum subministrant, ut maturius, & virtuosius possit operari: Sed de hoc regno animali satis.

Ad regnum vegetabile, quod attinet eodem ordine dicimus, sperma vegetabilium esse ex eorum humido radicali, per corporis dimensionem disperso, aquea humiditate turgente. Hoc semper vult subtiliari, & in sublime attolli, per attrahationem aeris superioris, quia etiam, aer est: nam natura, natura lætatur, & gaudet; Vnde arbores, & stirpes quævis in altum attolluntur, parte crassiori deposita donec in congrua subtilitate peruenierint, puro, ab impuro separato, in granum seminis protumpant. Istud granum in quo sperma nobilitas viget, est de natura hermaphroditi, quia in se, & masculinas, & femininas qualitates continet. Vegetabilibus enim (cum non habeant motum localem ad copulam, utriusque naturæ assequendam) opus fuit, istam duplicem naturam in suis granis, & seminibus continere. Grana ista, ni externo agente moueantur, in quiete permanent, nec ad nouam generationem procedunt; Verum, si Agricola: ea in terram congruam iniiciat, quasi in matricem, ubi menstrualis humor, idest crudior delitescit, tunc humiditate illa menstruosa, & acri nitroso spiritu corrumpuntur, & ex hac corruptione semen soluitur, & sperma purificatur. Semen solutum attrahit ad sui restaurationem nouum alimentum, sed insufficiens in grano inueniens, è terra extrahit quo vigoratur, & virtuosius euadit. Per hanc attrahationem, aliquales terræ partes, & aquæ, quæ vasa sunt aliorum elementorum, & ipsius humidi radicalis, augentur etiam, & sic semen crescit in virtutis qualitate, & corpus in quantitate. Ad Talem attrahationem semen maximo appetitu mouetur, ut impatiens quietis ipse obuiam venit illi nutrimento, & in radicem se extendit, quæ in sinibus terræ insinuat, semper nouum cibum appetens;

tens; & quamuis ille cibus in aere abundanter inueniatur, attamen in terra est magis grani naturæ similis, quia non ita spiritalior: Vnde sagacis naturæ Creator voluit, vt eo tempore, quo grana seruntur, frigus instantis hyemis terram circumdaret, vt obstructis eius poris, semen cibum in aere non quæreret, sed in propria terra magis illi congruum.

Insuper actione illius imminentis frigoris vapor ille elementorum, seu humidum crudius rerum radicale, in terra securius reseruatur, quia pori terræ frigiditate externa sunt occlusi: Vnde radices in sinibus eius facilius, & libero motu se extendunt. Radix quantitate, & vigore adauget se, & propter terræ frigiditatem, & aquæ crassitiem crassior facta corpus durum, & rude assumit. Adueniente autem Veris tempore pori terræ aperiuntur, & exhalante vapore illo incluso, vegetabilia nutrimento destituuntur, vt sic conantur in aere illud querere, quod præsentia sentiunt; vnde sed excolunt, & quasi in sublime attrahuntur. In hac extensione magis purum, ab impuro separatur, hausto à radice crassiori nutrimento, ad molis quantitatem producendam. Stirps pubescit, & in virtute, & fortitudine vigoratur, donec ad perfectam ætatem peruenerit, & debilitatà attractione cogitur stare in terminis suæ magnitudinis: verum semper purum ab impuro separatur; quod purum nouo cortice inclusum, in tot grans includitur, quot sunt sufficientes eius quantitatem retipere, & sic multiplicata grana inueniuntur, & ex vno paruo corpusculo mirabiliter, multa adnascuntur. Hæc est vegetabilium compendiosa, & sincera multiplicatio.

Ad mineralia autem veniendum de quibus, & breuiter dicamus, eodem ordine esse producta, quia vna, & eadem est natura: Verum de metallorum generatione, cum supra dictum sit, ibi Lector remittitur; Sufficit hic aliqua de eorum semine dicere. Semen metallorum est propriè eorum calidum innatum, seu ignis humido radi calius inclusus: At quia natura tempus, & commodum habuit eorum humidum, in vaporem purificare, ob
loci

oliditatem, videtur quasi dicendum metalla, quia
 ogena in toto sui esse sunt, nil aliud esse nisi verum
 idum radicale, (præcipue metallorum perfectio-
 , quæ nec scoriæ, nec externum sulphur retine-
) à corpore continente separatum. Hoc humidum
 nomine argentum viuum dicitur; at ne credas, quod
 iter sit purificatum, & subtiliatum, & naturam sper-
 is acquisierit, sed aliqualem crassitiem adeptum,
 quam in terra contraxit, per assumptionem aqueæ
 tantæ, qua maximè metalla abundant (sunt enim
 us fructus aquæ, sicuti vegetabilia terræ (cætera au-
 elementa sunt diuerso modo ei permixta.
 perma igitur metallorum homogenice est in vnum
 pus inclusum, quod est argentum viuum vulgi, & cæ-
 rum metallorum, quod eis materiam subministrat;
 ita enim à metallo substantia argenti viui (quod non
 omnibus erui potest) non est amplius metallum: Ve-
 o, istud sperma est etiam coinquinatum, & compacto
 pore terræ suæ, & aquæ inclusum, quæ terra, & aqua
 t sint respectu aliorum corporum purissimæ, &
 ndidissimæ naturæ, attamen respectu seminis sunt ad
 ar sæcis, & corticis. Punctus enim seminis est potius
 natura cæli, quàm naturæ inferioris, quia illius lucis
 adæquatum vehiculum, vnde purissimo corpore
 udi debet; hoc corpus est media substantia argenti viui
 qua Geber, & alij semper loquuntur, quæ est in lapide
 orū capitulis noto, & est verum sperma metallorum,
 ad habere opus est, aliàs multiplicatio seminis impos-
 lis erit. Semen etiam est inclusum in illo spermate, vt
 ceteris regnis dictum est, verum in vno atque altero
 tallo diuerso gradu, iuxta quantitatem decoctionis, &
 rificationis eorum. Vnde licet ab omnibus extrahi po-
 licet facilius in aliquibus, in alijs autem difficillimè,
 quasi impossibiliter. Hoc cognoscere semen arti fici in
 mis necessarium est, & cognitum, extrahere debet ad
 uam generationem, & multiplicationem; Sed prius
 sperma putrefaciendum, separandum, & purifican-
 in instrumento proprio, & menstruo conuenienti in
 ad aqua-

adæquata matrice: tunc eum multiplicatum inuenies; & est verus lapis Philosophorum, & sulphur sapientiæ.

Amplius tibi dicimus, quod illud semen in metallis speciatim, naturam fixi obtinuit; ideo ad eum indagandum, specialiter in istis, Philosophi moti sunt, vt fixam Medicinam haberent, quæ assumpta, non ita facilè consumaretur, nec debili calore euolaret. Esto prudens & Lector in eius extractione, si vis opus Philosophicum assequi, & hoc sufficiat.

VIII

*Pur ogni seme inutile, si vede,
Se incorrotto, & integro
Non marcisce, e vien negro.
Al generar la corruption precede.
Tal natura prouede
Ne l'opre sue viuaci,
E noi di lei seguaci,
Se non produrre aborti alfin vogliamo,
Fria negreggiar, che biancheggiar dobbiamo.*

CAPVT OCTAVVM.

HOc in loco Poeta noster; quæ supra per narra-
uimus videtur breuiter docere; sine enim pu-
trefactione impossibile est optatum assequi finem,
quod est, liberatio illius sulphuris, aut seminis,
quod in carcere elementorum reperitur, & nullo
alio medio, nisi corruptionis. Semen itaque ni
in terram immittatur ad corrumpendum, ipsum
solum manet: Vadè ad semina rerum multipli-
canda

Unda natura nos docuit, vti corruptione
 Nec autem corruptio in appropriato menstruo peragi-
 tur, vt supra docuimus, vti in animalibus, & vege-
 bilibus videre est. In animalibus menstruum est in
 matrice positum, & in ea sperma corrumpitur. In ve-
 tabilibus, in terra eorum menstruum reperitur, quo
 incrudantur, & corrumpuntur eorum semina. In
 mineralibus similiter, in eorum matrice, quæ pro ter-
 habenda, menstruum eorum latet. At sicut in ani-
 malibus matricēs foeminarum sunt confortandæ, & præ-
 rantes optimis cibis nutriendæ, aliàs impura matrix
 tum, aut non extrudet, aut hic infirmus iacebit;
 c, & in vegetabilibus terra est aranda, purificanda,
 aquanda, & stercoreanda, aliàs inutiliter granum in
 immitteretur.

Eadem erit ergò ratio in mineralibus, & præcipuè in
 etallis, & in elixiris generatione; si enim semen au-
 ñicum in terram incultam proijciatur, nunquàm arti-
 c finem optatum assequetur. Matrix enim est iniqui-
 ta fatidis vaporibus, & virulentis sulphuribus; tū-
 udens esto in eius cultura postea in ea semen tuum po-
 , & multum fructum afferet.

L V X

OBNVBILATA

Suaptè natura reffulgens .

*Vera*DE LAPIDE
PHILOSOPHICO
THEORICA.*Canzone Terza .*

L

O Voi, che à fabricar l'oro per Arte
 Non mai stanchi trahete
 Da continno carbon fiamme incessanti,
 E i vostri misti in tanti modi, e tanti
 Hor fermate, hor sciogliete,
 Hor tutti sciolti, hor congelati in parte:
 Quindi in remota parte
 Farfalle assumicate, e notte, e giorno
 State vegliando à stolti fochi interno.

CA

CAPVT PRIMVM.

Hymicorum frons incessanti sudore
maefacta eorum humidum intelle-
ctum in destillatione dissoluit : Ve-
rùm semper crassis vaporibus inqui-
nata, nunquam ab eorum ignorantia
purificatur, quin sæcibus immersa
atros semper vapores, in signum stul-
titiæ eorum, exsudet. Deperditorum
supplicium, qui lumen videre conan-

ur, in tenebris vagare. Sunt ita eorum oculi obcæcati,
t quamuis lux eis oriatur, ignaui somno semper gra-
entur. Quis eorum tenebras fugare poterit? Quis eorum
rassitiem dissoluere? Dum continuo ignium calore, ita
refacti sunt eis sensus, vt sine sensu videantur. Isti sunt,
ui varia mixtorum genera suis calcinationibus, disso-
tionibus, cohobationibus, atque sublimationibus ana-
omizare non cessant. Elementorum distinctas substan-
as manibus tractare præsumunt, & eorum mixturis
omina suomodo fingunt, veluti aeris, & ignis eorum
leis, & insais confectionibus. Quæ dementia, corpus
a crassitie, atque inquinamento indutum aquis solue-
; Aquis illis, quæ corrosiuæ, & contra naturam dicun-
r, quia naturam in mixtis inclusam corrumpunt, &
ssipant? Nescientes, quod aquæ solutiua Philosopho-
um manus maefacere non debent, quia sunt de genere
irituum mercurialium, & sunt spiritus permanentes,
si nihil maefaciunt, nisi ea, quæ sunt de eorum natu-
. Nescientes, quid doceant Philosophi, nullam aquam
orpora soluere posse vera solutione, nisi quæ permanet
in eis in materia, & forma, & quam metalla soluta
stant iterum recongellare.

Sed, quæ nam similitudo inter has aquas, & eorum
orpora? nulla sanè; immò semper corporibus superna-

tant,

tant, etsi usque ad ultimum diem in igne conseruarentur. Miseri, qui sine præuia scientia scire præsumunt.

In cognitione aquæ Philosophicæ non minor sapientia, quàm in cognitione sulphuris requiritur. Solutionis enim opus, ita occultum, sicut est occultum aurum eorum soluendum: At isti ignorantes statim atrum, aut corpora metallica sumunt, & Mercurio vulgi, aut alio corrosiuo minerali soluere putantes, tentant, & nihil inueniunt. Quæ nam ratio eos suadet? terreum eorum corpus cum aliqua humiditate aquea coniungi posse, sine medio has naturas coniungente? Præcipientibus Philosophis elementa suis medijs combinari, nec extrema vniri posse, sine medijs natura participante. Verùm isti nesciunt, quid sciunt, & omni fundamento carentes, aliquid boni ædificare conantur; iuxta eorum captam res rebus coaptant, & sine validiori indagine res familiares sibi fingunt. Multi istorum sunt, qui ita discurrentes in eorum cerebro, huic sententiæ facile astipulantur; quod materia est vna, quæ solui debet, & purificari; postea potius ab ea extrahere, atque in mercurio mundo ponere debeant, nec alia industria opus esse, nec alio igne, quàm carbonum, & potius naturæ committendum, quàm industriæ, & scientiæ artificis. Qui talia dicunt sunt inter alios doctiores, & verba Philosophorum præ alijs intelligere præsumunt, verùm indocti super quæ fundent suam intentionem ignorant. Antequam naturæ, opus sit committendum; opus est artificis sicut agricolæ granum eligere, & eum depurare, postea in terram benè cultam eum ponere, & tunc naturæ committere, solo simplici calore, ab extra administrato. Quid sit granum; quæ terræ huius cultura, prius illis intelligendum, postea discere incipient. Sed cum solutionis opus tetigimus tempus est, ut de ea aliquid accuratius disq. uiramus.

Tres solutiones in opere Phisico, ab auctoribus describuntur. Vna est corporis metallici, & studi in sua principiis sulphur neptis, & argentum viuum. Secunda est corporis Phisici. Tertia est terra Mineralis lapidis, Hæ

Suaptè natura refulgens. 705

iones, ita sunt terminis obscuris obvelatae, ut nisi Magistrum fidelem, intelligi possunt. Prima solutio, & peragenda, quando corpus nostrum metallicum nimis, & in Mercurium, & eodem modo in aurum dividimus. Vnde opus, est data industria, ne nostro occulto artificiali, Mercurium, seu vaporem illum elementorum, a nostro subiecto extrahere, & in extractione purificare, & sulphur, seu sulphuris essentiam eodem, & naturali ordine à carceribus liberare; Sed hæc omnia solutionis medio, ac corruptionis, quod optimè noscere debes. Signum istius corruptionis est nigredo, id est fumus nigri speciem in vitro videre. Hæc oritur per humiditatem corrumpentem, cui menstrui naturalis, per quam humiditas elementorum commotione, vapor iste exurgit; & si videris hanc vaporosam nigredinem certus es, te per rectam viam ambulasse, & rectum ordinem inuenisse. Secunda solutio est, quando corpus sicum, simul cum istis duabus substantijs soluitur, in solutione omnia purificantur, ac celi naturam purissimam adipiscuntur, tunc elementa omnia coniuncta, novæ generationis fundamentum subministrant, tunc verum Chaos Philosophicum, vera prima materia Philosophorum, quod Aristoteles comes docet; tantum post sceminæ, & sculi, & Mercurij, & sulphuris coniunctionem, prima materia dici debet, & non ante.

Hæc solutio est vera reincrudatio, ut semen purissimum habeatur in sua virtute multiplicatum, & granum in terram iaceret, & substantia granum non reincruderetur in hanc primam materiam, sicut Agricola, ex eo optatam messem expectat. Omnia spermata, nisi reincrudentur, nihil valet in ordine multiplicationis: Vnde hæc reincrudatio, in primam materiam reductio, est per optimè cognoscenda, qua sola hæc secunda corporis Philosophici solutio acquiri potest. Ad tertiam

solutionem, quòd attinet, dicendum eam esse no-
 terræ, sed sulphuris perfecti Phisici, & mineralis
 meditationem, per quam infans vires augefcit, &
 mentatur; Sed quia ista ad multiplicationis termi-
 potius pertinent, idè de ea pro nunc apud Au-
 res remittimus. Hæc breuiter de solutione
 mus, vt lector, quæ ad Theoricam necessaria sun-
 telligat. Cæterum; hocce lumine Auctorum
 pra securius perlegat, quia facilius ab eorum inno-
 se extricabit.

I I.

*Da l'insane fatiche homai cessate :
 Nè più cieca speranza
 Il credulo pensier col fumo indori :
 Son l'opre vostre inuisi sudori,
 Ch'entro squallida stanza
 Sol vi stampan sul volto bore stentate &
 A che fiamme ostinate?
 Non carbon violento & acceso Faggi,
 Per l'Hermetica Pietra usano i Saggi.*

CAPVT SECVNDVM.

IN hoc capitulo ordinem Poetæ nostri insequi-
 do; de infano laborantium labore agere debui-
 mus; Sed quia; sparsim in superioribus capitulis,
 infra aliqua dicuntur idè breuitati studentes consu-
 vltiora loqui relinquimus; tantum, de igne
 ianuimus, quod non sit ignis carbonum, fimi,
 lampadis, aut alterius generis ignis. Verum
 ignis,

Suapte natura refulgens. 707

ris, quo natura utitur. Ignis ille occultissimus in
bris Philosophorum occultè descriptus, constru-
tionem cuius non minus difficilem, quam sub silen-
o inuolutam esse simus, & si artifices hanc ignis stru-
turam cognoscerent, audemus dicere, quod omnes
pidem Phisicum, operare tentantes, assequerentur,
inde ut nostræ intentioni satisfaciamus, de eo sequen-
a docebimur.

III.

*Col foco, onde fo terra al tutto gioua
Natura, Arte la uora,
Che immitar la natura arte sol deue:
Foco, che è uaperoso, e non è leue,
Che nutre, e non diuora,
Ch'è naturale; e l'Artificio il troua,
Arrido, e fa, che piousa;
Humido, e ogni hor disecca; Aqua che stagna;
Aqua, che laua i corpi, e Mann non bagna.*

CAPVT TERTIVM.

¶ Non miror si multi immò omnes errauerunt pro-
pter ignis ignorantiam; si enim adæquatis in-
umentis, quis in sua arte caruerit, opus suum
finem intentum nunquàm perducet, sed mancum,
imperfectum semper inueniet. Ut igitur opera
stra, ò filij artis, sint perfecta, igne hoc in-
umentali utimini, quo solo omnia perficientur.
nis iste sparsim per totam naturam est disper-
s; cum sine eo non agat, vnde in quolibet

Yy 4 corpo.

Torpore, ubi vegetationis vires conseruantur, hunc ignem natura abscondit. Cum humido radic rerum semper permixtus ignis iste reperitur, & cum dum sperma corporis continuè concomitatur. At quænis ita abundanter in hac inferiori natura, & per omnia elementa dispersus delitescat; attamen in mun non cognoscitur, & eius actiones spernuntur. Igitur iste est, qui totam rerum corruptionem exercet: spiritus crudissimus, quietis impatiens, bellum semper suscitans, & destructionem promouens. Mirabile (a in natura arcanum, dum omnia aeri exposita, aut quæ humore immersa, aut terræ tumulo deffossa, nihilum, & primum chaos quasi reducuntur. Solidissimi quicquid lapides, fortissimæ quævis turres, perbissima quævis ædificia, marmores durissimæ metalla etiam quævis (aut excepto) aeri exposita tandem in puluerem abeunt, & longa sæculorum serie solo æquantur, Huius portentæ causam solum vulgo ædificatæ temporis attribuere, sed miseri sciunt quid in elementis, & potissimum in aere delitescat; Insensibilis flamma est, & inuisibilis, insensibiliter cuncta deuorat, & summo silentio omnia subuerit. Est ignis iste, de quo loquimur aerem diffusus, quia aerëus est, & suo crudo permixta discomponens, & naturæ opificium destruit & omnia in suum pristinum ens corruptione pessum reducens; Hinc testæ ædium, quæ plumbeo teguntur opera, post multum temporis in albam fuliginem cotrosam se conuertunt, quæ veluti cærsa artilis, per pluiarum lotionem abstergiuntur, & cum aquis euanescens se immiscet. Ferrum etiam quoduis aliud metallum in scoriæ parte, post paucos abiit. Vnde animalium caduera, ossium duræ stantia, arborum ingentes trunci, ac eorum tectæ radices, marmorea, petra, metalla, ac naturæ genus tempore ruunt, & ad nihilum rediunt sola hac causa, solo isto occulto igne.

Suapte natura refulgens. 709

gnis iste etiam Mercurius, nominis æquiuocatio-
 à Philosophis nominatur: quia aerem est natu-
 , & vapor subtilissimus de sulphure etiam partici-
 is, cuius aliqualem iniquationem contexit,
 verè dicimus, quod qui cognoscit artis subiectum
 noscit, & hunc ignem non longe potissimum lati-
 ; fœcibus, & rerum inquinamentis semper obuol-
 is, non nisi sapientibus, qui eum construere, &
 ificare sciunt sese donat; Sulphuris labem adeptus
 , & siccitatem accensibilem, vt non nisi cau-
 , & sapienter cum eo est agendum, si eo vti vo-
 uis, aliàs non valet. Per desinentiam istius
 is natura in corporibus, sæpè sæpius laborare
 nit. Vbi est ei ingressus degnatus, ibi, & genera-
 nis emolumentum, nunquam percipitur. Vnde
 itur natura aliquando, opus detruncatum dimit-
 , quandò agens istud agere impeditur. Actio sua
 in continuo motu, & vaporosa sua flamma
 nia corrumpere, & de potentia ad actum extrahe-
 Vti videre est in regno animali, in quo animal nun-
 m ad generationem attraheretur; nunquam
 cubitur actum appeteret; nunquam in sui simi-
 propagationem laberetur, ni ista face ad motum
 cliue fuerit; ni isto igne sopitus ignis eius excita-
 ur. Iste est causa motus libidinosi, quo ad concu-
 m animal ruit, & quasi pungentissimo stimulo im-
 itur. Animal enim quoduis, suo tempore, ad a-
 nconcubitus ita incitatur, vt omni obstaculi im-
 imento ammoto, spreta quauis tristitia,
 lecto quouis dolore, alacriter, & sua spon-
 a desiderat, & eum assequi conatur. Inter ho-
 ies, quis ita stolidus fœditatem illius concubitus
 eteret? quis laboriosa media ad eum, acqui-
 dum susciperet? quis emergentes ab eius fructu
 bos sustinere desideraret, ni potentissimo ali-
 impulsu conaretur? ni naturali aliqua facul-
 veretur? Hæc est istius ignis actio, quæ
 artus diffusa violenter agit in corpore,

eius potentias ſibi ſubditas tyranico imperio uſurpans ; Facile ignis iſte accenditur , ut ſola animi appetentia excitetur ali , ac tanta vi , ut inducatur eius voluntati libera voluntas ſeruire , & qui timore Dei ab eiusmodi actibus abſtinuerunt , non niſi auxilio diuino , validiſſimæ rationis freno , ab hac flamma fuerunt immunes .

Eſt ſpiritus ſubtiliſſimus , in viſceribus ſe inſinuans , totaque viſcera commouet , & ſanguinem igne ſuo incendit ; ex tali accenſione ignis internus ſuſcitatur , & ad bellum conuocatur , ac in vaſibus ſpermaticis procliue impellitur : hinc partes illæ igneſcunt , & ſementurgens ſpiritu vult dilatari ; & limites ſui carceris ſpernens in matricem mulieris immitti anhelat , ut in proprio vaſe ſeſe multiplicet , & occultam ſuam potentiam in actum generationis deducat .

In vegetabili monarchia ignis iſte eandem tyrannidem exerceat , verum quamuis in omni vegetantium corpore ſit incluſus , attamen , quia craſſiora ſunt elementa in iſtis , quam in animalibus , ideo eius viſ , non ita facile commouetur , ſed opus habet artis induſtria multiplicari , & ab aere , aut alio elemento , ſibi ſimile in ſubſidium conuocare , ut actiuior ſit , & æquiualentior ad operandum . Hinc ſparſus per aquæ , terræ , & aeris elementa , quando verno tempore , aut æſtate pori corporum aperiuntur , ſe in hijs inſinuat ; & effectum ſuæ motionis in opere vegetationis demonſtrat . Sine hoc igne natura excrementis ſuſfocata languereſceret ; Vnde ſagaciſſimo impulſu expreſſa omni momento agit , & videntior facta virtutem ſuam profudit . In mineralibus idem dicendum ; verum quia iſta , & præcipue metalla in antris terræ generantur , facile eſt huic ignito ſpiritu conſernari , per ſoliditatem locorum : Vnde natura commodius hijs locis metalla procreat , ſi aditus iſti eodem igne ſunt prius purificati . At cum aliquando ob frigiditatem loci corpus poros non admittat ſed obſtructi , & excrementis impleti remaneant , tunc ſpiritus iſte cogi-

Suapte natara refulgens. 711

ogitur per antra vagari, & mirabiles exhalationes
ascitare corpore illo relicto: Sed, vt ille ampliùs co-
noscat; Sciendum est excrementis sulphureis facile
concludi, & ibi reperiri, calidam naturam appetens, &
alino indumento vestri: Vnde quia terra potissimum
ulphure est repleta, idèd hijs in locis faciliùs, interue-
nientibus alijs materialibus causis, metalla generantu.
Verum post corporis metallici generationem, non da-
ur in hijs metallis, apud naturam multiplicatio, pro-
pter impedi nenta supra enarrata, & propter istius
gnis subitanæam fugam. Hinc metalla, quæ passa
unt ignem fusionis veluti mortua remanent, & suo
externo motore priuata. Vndè artifex, vbi natura de-
init, ei auxiliatur suo pondere succurrendo, & maio-
rem ignis gradum introducendo.

Ampliùs dicimus, quod ignis iste propter sulphu-
ream siccitatem, qua participat, vult humectari, vt
liberius in spermate humido feminino, sese insinuet,
& sua superflua humiditate eum corrumpat: Propter
hanc volatilem, & siccam qualitatem difficile est eum
acquirere, vndè subtilissima rete eum venari debemus,
medio ad hoc apto, & artifex in hoc casu rerum sym-
pathias, & proprietates cognoscere debet, & esse natu-
rali magia instructus. Isto igne menstruum est accuen-
dum, & illius vires augmentandæ: Et sic non sufficit
artifici ignem cognoscere, nisi sciatur eum administrare,
& per gradus notos æquare, sed quia experientia, &
sagacitati magistri hoc est committendum, idèd de eo
loqui vltèrius supersedimus,

IV.

*Con tal foto lavora arte segna
 D'infallibil natura:
 Ch'oue questa manco, quella supplisce:
 Incomincia Natura, Arte finisce,
 Che sol l'Arte depura
 Ciò, che à purgar Natura era incapace:
 L'Arte è sempre sagace,
 Semplice è la Natura, onde, se scaltro
 Non spiana Vna le vie, s'arresta l'Altra.*

CAPVT QVARTVM.

SVprà diximus in quo artis sagacitas consistat, nempe succurrendonaturæ, & principaliter ignis administratione, non tantum igne externo, verum, & interno. Hoc nempe, quando per additamentum sulphuris magis digesti sublimatio Phisica totaliter perficitur, ad opus abbreviandum. Ignis enim ignem adauget, & duo ignes magis calefaciunt, & elementa passiva in sui naturam conuertunt, quam vnus. Vndè igne igni succurrere est maximum artificium, & sic tota alchymia nihil aliud est, quam ignes cognoscere, & ignem perfectè administrare.

Tria Philosophi ignium genera in suis libris ponunt. Ignis nempe naturalis, ignis innaturalis, & ignis contra naturam. Ignis naturalis est ignis masculeus, principale agens, ad quod obtinendum tota artificis intentio est enim in metallis ita ignis iste languescens, ac in centro eorum inclusus, vt ad hoc, ad actum liberæ

virtu.

Suapte natura refulgens. 713

Virtutis veniat, labor constantissimus requiritur. Ignis innaturalis est ignis fæmineus, ac solvens naturale, corpora nutriendus, & alis suis vestiens nuditatem naturæ. Eum obtinere non minor labor, quam in priori requiritur. Iste, fumi albi speciem repræsentat, & in tali fumo sæpè sæpius, ob ignaviam artificum evanesceat; est enim ferè incomprehensibilis, quamvis per sublimationem Phisicam corporeus, & splendidior appareat. Ignis contra naturam est ignis corrumpens compositum, & quod natura ligauerat primas vices dissoluendi obtinet. Multorum nominum inuolucris compræhensus, ut ignorantibus lateat. Vnde studium, & repetita lectio, cum possibilitate naturæ est conferenda. Adsunt, & alij ignes, ut potè simi æquim, balnei, cinerum corticum, nucum, olei, lampadis, & si qui sunt alij, qui omnes sub genere horum trium ignium mystice comprehenduntur, aut per se, aut in parte, aut simul yniti. Sed quia horum nomina, & alia, quæ in libris leguntur magnam volumen requirerent, ut eius declaratio notesceret, ideo in præsentia, ubi breuitas desideratur, satis sit mediocriter intelligenti. Proprietates istius ignis ita dilucidè a nostro poeta sunt descriptæ, ut opus non habent, pro nunc maiori dilucidatione.

Y.

*Dunque à che prò tanta sostanza, e tanta
In Risorte, in Lambicchi,
S'unica è la materia, unico il Foco?
Vnica è la materia, e in ogni loco
L'hanno i Poveri, e i Ricchi,
A tutti sconosciuta, e a tutti innata.
Abietta al volgo errante,
Che per fango à vil prezzo ogni her la vende,
Pretiosa al Filosofo, che intende.*

CAPVT QVINTVM.

DE vnitate materiae, omnes ferè constanter affirmant, eam esse vnam specie, & numero. Verùm multi sunt, qui de materia Phisica loquuntur, quæ est substantia mercurialis, & eam dicunt vnam esse, quia vnus in tota natura Mercurius, quamuis qualitates diuersas in se contineat, per quas variatur iuxta prædominium, aut alterationem illarum qualitatũ. Sed de huius vnitate non loquor, at de illa respectu subiecti Phisici, quod præ manibus ab arrista accipi debet, quod subiectum debet esse vnicum, nec in plures materias cadit operatio nostra, quia miscibilium proportionem, & naturæ pondus ars præ manibus habere non potest. Vna est natura, vnica operatio, & vnicum etiam subiectum, tam mirandum operationum vas, & nobile scipium.

Ha

Suapte natura refulgens. 715

Hoc subiectum in pluribus locis reperitur, & in quolibet etiam naturæ regno; verum, si standum est in possibilitate ipsius naturæ, cum natura, & per naturam natura metallica adiuuanda. In mineralibus ergo, in cuius regno tantum semen metallicum continetur, vnum datur solum subiectum aptum, & facile super quod ars elaborare debeat; & quamvis plures sint huiusmodi materiz, vna præ alijs accipienda. Plures sunt in homine ætates, at virilis aptior ad generandum. Plures in anno stationes, at Autumnus ad messem recoligendam. Plura in cælo luminaria, at vnus Sol ad illuminandum. Aptiorem materiam cognosceas, & faciliorem assumas. Omnes materias relinquimus, in quibus ens metallicum non sit inclusum, non tantum in potentia, verum in actu realissimo, & sic non errabis in electione tuæ materiz. Vbi metallicus splendor non est, nec lumen sulphuris nostri esse potest. Sinas omnes in suo errore errare, nec fallacis eorum adhareas, si optatum finem consequi desideras. In vnico hoc subiecto omnia arti, necessaria sunt inclusa; verum opus est succurrere naturæ, vt opus citius, & melius terminetur; & hoc, duplici cognito medio sulphuris videlicet & ignis.

Hoc subiectum non solum est vnum, verum etiam vile ab omnibus existimatum, nec vllam primo intuitu in se elegantiam continet; non est præcio magno vendibile, quia id nullius vsus est, excepto opere Philosophorum, & quamvis dicatur, à Philosophis, eo vti omnem creaturam, & in apothecis reperiri, ac ab omnibus cognosci, isti tamen loquuntur de speciali, & de interna illius substantia Mercuriali, quæ est in omnibus. A multis præ manibus ad artem fumitur, & ex ignorantia eiicitur, quia nil boni in eo existimatur, vt mihi pluries euenit. Vt autem id dilucidius cognosceas, instruem te vterius tali documento. Scias sulphur Philosophicum esse ignem purissimum naturæ, per elementa dispersum, & à natur

h

hoc, & alijs subiectis inclusum, & coctione aliquā
 congelatum, & partim fixatum, attamen non nisi in
 potentia fixo eius, latens multis volatilibus vaporibus
 inclusa, vt in causa sint, quod auolet, & in auras euane-
 scat; Summa enim volatilis, vromnes dicunt, si supe-
 rer fixam ambo fiunt volatiles, nec hoc in natura im-
 possibile; istud lumen fixum in actu super terram,
 non reperitur, ita vt non superetur ab alijs contrarijs
 qualitatibus, nisi in auro, & vbi aurum quamuis in
 minima quantitate reperitur. Vnde solum aurum est
 corpus in suis elementis adæquatum, & sic constans, &
 fixum. Verum, si ista virtus fixa, maxima volatili par-
 te, eiusdem naturæ cum vaporabilibus excrementis
 superata fuerit, tunc fixationem pro nunc amittit, quam-
 uis in potentia semper retineat. Sulphur ergo nostrum,
 quod in opere requiritur est splendor Solis, & Lunæ,
 & de natura corporum cælestium vili corpore vesti-
 tum; vnde tibi disquirendum est, in quo subiecto
 splendor vigeri, & conseruari possit. & scias, quod vbi
 est splendor, ibi, & lapis quæsitus iacet. De natura
 splendoris est sine corpore, occultari oculis nostris,
 vnde, corpore ad hoc apto, vt splendorem recipiat
 opus habet! & vbi lux est, ibi, & lucis auriga esse oportet,
 sic facile non errabis, lumine lumen inquirito
 quamuis tenebris inuolutum. Hinc discas, quod subie-
 ctum omnium infimum apud ignorantes, apud sapien-
 tes sit nobilissimum super omnia, cum in eo solo lux
 quiescat, & eo solo lux retineatur. Nulla, in mundo
 natura, excepta anima rationali, ita purissima, sicut
 lux, ergo subiectum lucis esse debet purissimum, sicut
 ti, & vas amborum, nec puritate carere debet. Sic no-
 bilissimum in abiectissimo includitur corpore, vt non
 omnes cognoscant omnia.

V L.

*Questa materia sol tanto auulita
 Cerchin gli ingegni accorti,
 Che in lei quanto desian tutto s'aduna
 In lei chiudonsi uniti, e Sole, e Luna,
 Non volgari, non morti,
 In lei chiudesti il foco, onde han la Vita.
 El à dà l'acqua ignita,
 Ella la terra fissa, ella da tutto,
 Che infìn bisogna a un intelletto istruito.*

CAPVT SEXTVM.

IN hoc capite, quod de subiecto artis à nobis
 supra dictum est Auctor suo stylo docere
 sequitur. Verùm ne Palinodiam repetamus solum
 licimus, quod in hoc subiecto sal, sulphur, &
 Mercurius Philosophorum latet, quod adamausim
 unt extrahenda sola Phisica, & completa subli-
 natione. Primo Mercurium in forma vaporis, seu
 vilis fumi, postmodum aquam igneam, seu sulphur
 eorum purificato, & extracto sale soluere
 oportet, & volatilizare fixum, & ambo coniungere
 vera vnione. De hac terra fixa ab Auctore nostro Poe-
 ta nominata, quam, ait, in dicto subiecto contine-
 ri, dicimus eam esse lapidis perfectionem, & ve-
 rum vinculum naturæ, ac vas, vbi elementa quie-
 cunt, hoc est, terra fusibilis ignea calidissima, pu-
 rissima, quæ soluenda, inhumanda, vt penetrabilior

in quibus nulla attrahatio cadit, vnde pondus nunquam consequentur.

Si vero ab artifice substantiæ hæ sunt separatæ, pondus naturæ iam destructum, & dissipatum, & per discontinuationem elementorum, nunquam acquiri poterit, quin vna pars sit ab alia semper separata. Vnde non minùs illi, qui duas diuersas materias præmanibus sumunt, & eorum sophisticis operationibus laborare, purificare, & vnire tentantes, errant, quam isti, qui vnum subiectum assumentes, in plures partes diuidunt, & futili eorum dissolutione iterum vnire præsumunt, quia in pluralitate ars non consistit. Et quamuis à Philosophis in omnibus ferè tracta-

tibus, doceatur accipere modò vnā rem, modò aliam, nempe, aut fixam partem, aut volatilem, vel aurum, aut quodcumque corpus, & illud purificare, calcinare, & sublimare, totum fallacia, & mendacijs oppletum ad fallendos homines,

aut mera

inui-

diæ motus. Super proprios erro-

res experientia tentata in-

sine discent, me veri-

tatem dixisse, &

docuisse.

(::)

